
KIRÁLYÉRT ÉS HAZÁÉRT

A CSENDŐRSÉG ÚTTÖRŐI

IRTA
DR. PRESZLY LÓRÁND

BUDAPESTI HIRLAP NYOMDÁJA
1926.

Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában, Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 4.

ELŐSZÓ.

1876 május hó 1-én vette át a m. kir. kormány a cs. és kir. közös hadügyminiszter fennhatósága alól az akkori cs. és kir. 10. számú országos csendőrparancsnokságot s helyezte azt — mint »magyar királyi erdélyi csendőrségi parancsnokság«-ot — a m. kir. honvédelmi miniszter legfőbb vezetése alá. Ennek most ötven esztendeje.

Az erdélyi csendőrségből fejlődött tovább az 1881. III. t. c.-el Magyarország egész területére kiterjesztett mai csendőrségünk, amely hazánk európai hirü legkiválóbb intézményévé fejlődött s amelyre minden magyar szerető büszkeséggel tekinthet.

Az ötven év nevezetes határkövénél a magyar királyi kormány kegyelettel adózik néhai borosjenői Tisza Kálmán m. kir. miniszterelnök és néhai Szende Béla m. kir. honvédelmi miniszter nemes emlékének, kik tiszteletreméltó lelkesedéssel és kitartó buzgalommal fáradtak azon, hogy a volt cs. kir. csendőrezredek Erdélyben visszahagyott maradványát, a cs. és kir. 10. számú országos csendőrparancsnokságot, 1876. évben átvegyék s a magyar kormány fennhatósága alá helyezzék, másrészt nagy előrelátással készitsék elő és szorgalmazzák a magyar csendőrségnek általános megszervezését, melyet a magyar törvényhozás az 1881. III. t. c.-el meg is valósittatott.

Ezzel egy olyan intézménnyel ajándékozták meg hazánkat, mely az első ötven év súlyos megpróbáltatásai közepette szilárdan állotta meg a helyét, a kötelességek teljesitésében mindenkor előljárva erős vára maradt a jogrendnek és a közbiztonságnak, lelkes szeretettel él hivatásának, megingathatatlan hüséggel szolgálva a magyar haza és a magyar nép érdekeit. Ezért lett a m. kir. csendőrség intézménye hazánknak legremekebb alkotása és egyik elsőrendü tényezője.

Szinte repülve szállt fel Európa elsőrendü hasonló intézményeinek nivójára s méltó társa lett ezek legjobbjainak.

A magyar csendőrség nemcsak a magyar mult, hanem a magyar jövőnek is biztos oszlopa.

Az ötven év határmesgyéjénél helyes érzékkel állit emléket e könyv irója — Preszly Lóránd dr. — a csendőrség uttörőinek, azoknak a nagy embereknek, akik átérezve a csendőrség fontos hivatását állami életünkben, alkotó munkájukkal kitünően megszervezték és erősen megalapozták azt.

Budapest, 1926. év május hó.

Bethlen István gróf,
m. kir. miniszterelnök.

A szerző előszava.

A magyar csendőrség félszázados évfordulója alkalmából bocsájtom e müvemet — kiegészitéseül az 1920. évben megjelent «A m. kir. csendőrség története» cimü könyvemnek — utjára hálás kegyelettel és mélységes tisztelettel a Mult, hittel és bizó reménységgel a Jövő iránt.

Ötvenedik éve, hogy néhai borosjenői Tisza Kálmán miniszterelnök és néhai keresztesi Szende Béla honvédelmi miniszter sok ellenzéssel dacolva — vasakarattal és szivós kitartással — keresztülvitték azt, hogy a magyar kormány 1876. évben átvette az erdélyi csendőrséget és öt évvel később az 1881. évi III. törvénycikkel az egész ország területére kiterjedő hatáskörrel megszervezte azt a csendőrséget, mely ez évben félszázados fennállását ünnepli. Ünnepli multjához, komoly hivatásához és tradiciójához méltóan. Csöndben, zajtalanul.

Ötven év — időviszonylatban — nem nagy idő, de egy intézmény életében az *első* ötven év mégis jelentős. Nemzetünk életében nagy események zajlottak le ez ötven év alatt, de a magyar csendőrség megmaradt annak, aminek alkottatott. És ebben azoknak a szellemeknek, azoknak a lelkeknek, kikről e müben emlékezni kivántam, oroszlánrészük volt. A csendőrség magvetőinek és úttörőinek, akik küldettek, akik adattak a Gondviselés által, mert szükség volt rájuk. Szükség az ő zseniális tehetségükre, nemes szivükre, erős lelkükre, törhetlen akaratukra, folttalan jellemükre. Kicsinyek voltak az ő soraikban is, de a kimagaslóak, a nagyok nagyot, maradandót alkottak, az ország belső rendjének és ezen keresztül külső biztonságának egyetlen biztos alapját: a rendithetlen fegyelmű, európai nivóra feltörekedett magyar csendőrséget.

E müben azokkal és azoknál időzöm, akik voltak, akik a mieink voltak. És amit a Ma megvont tőlünk, azt megadják ők: a magyar álmok teljesülésébe vetett hitet.

Dicsőség adassék az elköltözött elődök tiszteletreméltó emlékének és dicséret azoknak, akik az ő megritkult soraikból közöttünk érhették meg e testület félszázados fennállását.

BEVEZETÉS.

Kedves Barátom!

Megtisztelő felhivásodat követve, szivesen vállaltam művedhez egy bevezetés megirását, mert tárgyalásaink folyamán meggyőződtem arról, hogy nagy szorgalommal, tudással és irói készültséggel összehordott történelmi anyagod egy maradandó emléket állit annak az intézménynek, melynek sorsa szivemhez nőtt s melynek — meggyőződtem arról is — lelkes és hivatásos krónikása vagy. Mint intézményünk élő tagjai között a legidősebb, mindenesetre nagy és sokoldalu anyagot találok, ha emlékezetem mezején tarlózok, melynek megörökitése a fiatal nemzedékre példaadólag, buzditólag hat.

Hiszen ott állottam 44 esztendő előtt az ujszülött csendőrség bölcsőjénél s talán volt valami részem a fiatal intézmény megerősitésének, fejlesztésének nehéz munkájában s közvetlen figyelemmel kisérhettem a nagy szervező, Török Ferenc alkotó tevékenységét.

Bámulatos az, hogy ez az igényeiben puritán, fellépésében szerény, modorában egyszerü ember, mily szervező képességgel, eréllyel, kitartással és példaadó munkássággal tudta az erdélyi kis csendőrparancsnokság szük kereteiből rövid 3 év alatt az egész nagy Magyarországot behálózni csendőreivel és európai nivóra emelni ott a közbiztonsági állapotokat, ahol előbb a betyárromantikát szomoru hirhedtségéről ismerte a világ.

Az Alföldön kivált annyira elfajultak a közbiztonsági állapotok, hogy Ráday Gedeon grófot — mint kormánybiztost — a legmesszebb menő jogokkal kellett felruházni a rablógarázdálkodások megfékezésére. A szegedi börtönök falai őrzik az itt kifejtett szanálási munkának titkait.

A nyalka csendbiztosok és kackiás pandurok nemzeti intézménye annyira megingatta a lakosság bizalmát, hogy már a gyülölt Bach-korszakbeli zsandárság ódiumát is feledve, szivesen fogadta annak utódját, a sisakosból kakastollassá átvedlett m. kir. csendőrséget, midőn az 1882 január 1-ének első órájában a szegedi kerület minden örs laktanyájából kibocsátotta első járőr-rajait. És ez az első fellépés már meghozta a józan polgárok bizalmát, a duhajkodók és rendetlenkedők félelmét.

Torontál megye Bánátkomlós községében történt az az eset, melyet én itt példaképen elmesélni akarok. Ez a nagy oláh község Valkány és Constancialunga mellett a legféktelenebb községe volt nagy Torontál vármegyének. Közvetlen éjfélután beállit Bohár Mihály örsvezető, egy hatalmas székely fiu, járőrtársával a községi korcsmába s zárórát rendel. Az ott tivornyázó parasztok közül feláll az egyik asztal mögül egy alak s mellét verdesve igy kiabál: »Jo si birou, jo si pertu ku főispán« (én vagyok a biró és per te vagyok a főispánnal). De Bohár Mihálynak ez nem imponál; balkarjára akasztotta a fegyvert s két kézzel mellényénél fogva kiemelte a biró urat az asztal mögül, maga elé állitotta s két pofonnal elintézte a bagatell ügyet. És lőn rend és lőn záróra.

Mint ismeretlen emberek egy idegen területet szállottunk meg, az örsparancsnokok voltak csak régebben szolgáló csendőrök, sőt ezek között is voltak csapattól átjött s legfeljebb hat hónapi oktatásban részesült őrmesterek, a többi legénység azonban fiatal próbacsendőrökből állott; de mindnyáját lelkesitette az önként vállalt hivatás s az a törekvés, hogy nemes versengésben kiki minél több eredményt tudjon felmutatni. Nem mondom, hogy nem történtek erőszakoskodások is, de itt el kellett fogadni azt a jezsuita tételt, hogy: a cél szentesiti az eszközöket. Általában azonban Török tábornok azon irányelve érvényesült: »Többet ésszel, mint erővel!«

Az ifju intézmény emberei néha bámulatos leleményességet fejtettek ki, sok bemohosodott sirból szedték ki régen elkövetett gyilkosságok porladozó áldozatait. Torontál vármegye melencei örsén Szőke Nándor örsvezető, egy köpcös kis székely fiu, besugás utján rájött, hogy egy szerb asszony méreggel eltette láb alól a férjét, hogy szeretőjéhez menjen s most leányát is el akarja pusztitani. Szőke megtudta azt is, hogy az asszony gyakran érintkezik egy öreg cigányasszonynyal. Minden kisérlet meghiusult a két asszony konokságán, bár az exhumálásnál az arzénmérgezés csalhatatlan bizonyitékai előtalálva lettek. Ekkor Szőke örsvezető cselhez folyamodott s tervét a szerbek babonás hitére alapitotta. A két asszonyt a pincébe zárta s midőn éjfélt ütött az ébresztő óra s kigyulladt a tolvajlámpa, előjött egy hatalmas, lepedőkbe burkolt alak a hordók mögül s siri hangon töredelmes vallomásra intette a két asszonyt. Az eredmény csodás volt, mert az örsirodában készenlétben váró vizsgálóbirónak (akkor még nem létezett az uj perrendtartás) most már könnyü volt a vallomásokat kivenni. A cigányasszony az évek során 27 embert segitett a másvilágra szállitani. A méreg nagyon egyszerü volt. A cigánynő különféle községekben, hogy feltünő ne legyen, összevásárolt nagyobb mennyiségü légypapi-

rost, azt kifőzte, erjedni hagyta s jó pénzért eladta az igy preparált arzént olyan asszonyoknak, akik ujabb szerelmi kalandok után vágytak.

Perjámoson két cigány valami lókötési ügyben került a csendőrök kezére. Ismert furfangjuk miatt vallomásra birni nem lehetett őket. A kikérdezés (akkor még kihallgatás) az örsirodában folyt le s egy csendőr az iróasztalnál háttal a cigányok felé irt és várta az alkalmat, hogy jegyzeteket csináljon. Bányay Albert örsvezető (ki később mint ezredes halt el) a kihallgatást félbeszakitva, az irodából kiment. Kis vártatva a cigányok elkezdtek egymással cigány nyelven, anyanyelvükön sugdosni, de mert távol állottak egymástól, jó hangosan. Mikor Bányay visszatért, a csendőr jegyzeteiből ráolvasta a cigányokra egész beszélgetésük szövegét s az abból kitünt bizonyitékokat. A csendőr t. i. a csendőrruhába bujtatott cigányprimás volt.

Székelyhid közelében egy éjjel fejbeverték az igen erélyes, de éppen azért általánosan gyülölt községi birót s másnap reggel vérbe-fagyva holtan találták az utcán. Bár sokan ismerték a tettest, mert előzőleg együtt mulattak a korcsmában, nem lehetett elvárni, hogy valaki elárulja. Bene Elek őrmester kikutatta, hogy a faluszájaként ismert bába pipogya férje a mulatók között volt. Ezt kellett kézrekeriteni s őt mint gyanusitott tettest az örs pincéjébe zárta. Csakhamar meg is volt az eredmény, mert rögtön ott termett a »falu-szája« s nagy szóapparátussal kiabálta, hogy: megmutatja ő, hogy más gazemberek helyett nem fog az ő ártatlan ura szenvedni. S igy csakhamar kézrekerült a két tettes, de a keritésből kihuzott véres karó is, mint bünjel.

Ezeket az eseteket csak ugy gondolomra szakitottam ki emlékeim tömegéből, hogy rámutassak arra: mily eszközökkel dolgoztak a régi csendőrök.

Igy rövidesen megnyertük a közönség bizalmát s a kakastollas emberek »zsandár« neve átvedlett »csendőr«-re. A kakastoll azonban annyira jellegzetessé vált, hogy midőn a felgombolható bárányból-gallérok behozattak s télen sapkában vonultak ki a járőrök, az emberek nem fogadták el; azt mondták: »hiszen ezek nem is csendőrök, hanem finánc ok!«

De a kakastollnak is megvan a maga históriája. Midőn 1880-ban a csendőrség öltözeti szabályzatának tárgyalása folyt, Szende Béla akkori honvédelmi miniszter, egy nyakas magyar ember, aki haláláig hordta a magyar nadrágot s a hosszuszáru csizmát, sehogy sem akart megbarátkozni a »német« tollaskalappal s valami csárdás kalapot árvalányhajjal kivánt volna behozni. Ekkor Török tábornok hozatott egy székelykalapot és egy olyan tollbokrétát, amilyet a felvidéken még ma is hordanak a parasztlegények. Evvel a bizonyitékkal el

volt döntve a kakastollas kalap sorsa. Azóta sok kisérlet történt azt tüzoltó sisakkal, diszes Hunyadi-sisakkal stb. felcserélni, de a kakastoll mindig diadalmaskodott. És ez igy is van helyesen, mert hiszen a kakas már az ókorban is a harcikészség, a harcikedv, az éberség és a napfelkeltének symboluma volt; az volt Pallas Athenének (a bagoly mellett) és Marsnak kedvenc madara; Hermes, Heliós, Äskulap, Demeter és Persephone mind azt tartották symbolumuknak. A syriaiak, a zsidók, a rómaiak, sőt az Észak mytológiájában is nagy szerepe jut a kakasnak. Még Krisztus Urunk is a kakas háromszori kukorékolását hivta fel Péter megtagadásának bizonyitékául. Franciaország cimerében is ott diszeleg a kakas és református templomainknak tornyát is az disziti. Az olasz bersaglierik, ez a kiváló alpesi csapat is ugyanolyan kalapot hord, mint a mi csendőreink, csak a karimán lelógó tollforgóval.

Tartsuk csak meg a kakastollat, mint az éberség jelképét, ezután is.

A lakossággal a megszállás után csakhamar megbarátkoztunk, de nem oly könnyen ment ez a közigazgatási hatóságokkal. A mellé- és nem alárendeltségi viszony, a felhivás és nem parancsadás, sőt még az örs vezetőjének «parancsnok» cimzése is sokaknak szemet szurt. Akadt egy főszolgabiró, aki egyenesen kijelentette, hogy ő az intézményt ad absurdum viszi s létezését tudomásul nem veszi. S igy meg voltunk vagy két hétig egymás ignorálása mellett szépen, békésen.

Ám mikor a főszolgabiró egy bióválasztáshoz egyedül szállt ki egy községbe, ugy megszalasztották a svábok, hogy a keritéseken keresztül kellett menekülnie. Ez az incidens azután szentesitette a békét s halomra jöttek a felhivások.

Részben érthető is ez az ellenszenv, mert mikor a szolgabiró kiszállt járásába, kocsija előtt két pandur lovagolt, a bakon pedig egy diszbe öltözött pandur ült. Az asztalnál egy pandur szolgált fel s a kertet rendesen pandurok müvelték. Ez persze egyszerre mind megszünt.

A bióságok és ügyészségek kezdettől fogva megértő álláspontra helyezkedtek, kivált midőn látták, hogy az örsöktől értelmes és teljesen megbizható jelentéseket kaptak.

Nem akarom a régi rendszert elitélő birálat tárgyává tenni. Hiszen voltak a csendbiztosok között igen jó, valóságos rendőri talentumok, kiknek egyrésze később, mint csendőrtiszt is megállotta helyét. Sok régi, volt pandurból utóbb jó csendőr is vált.

A hiba az egyetemleges vezetés hiánya mellett a csekély létszámban, a szegényes fizetésben, a katonai fegyelem hiányában rejlett és nélkülözte a szakképzés legelemibb feltételeit.

Minden csendbiztos a maga járásában önalkotta elvek szerint dolgozott s féltékenyen őrködött a felett, hogy szom-

szédja az ő eredményeit el ne harácsolja. Igy aztán előfordult az, hogy a pandur a lókötővel összejátszott s a hasznon testvérileg megosztoztak.

Nagy hátrányára volt némely vidéken a közbiztonsági állapotoknak az ugynevezett »felelős éjjeli őrök« intézménye is. Azon elvből kiindulva, hogy: a tolvajból lesz a legjobb rendőr, a községek felfogadták a leghirhedtebb gazembereket felelős éjjeli őröknek, akik jó fizetés mellett kártérítésre kötelezték magukat. A tolvaj lopott, az éjjeli őr előkeritette a lopott jószágot, a káros inkább busás jutalmat adott, semhogy a bírósághoz szaladgáljon s tolvaj és éjjeli őr megosztoztak a sápon. Torontál vármegyében három hirhedt oláh község volt: Bánátkomlós, Valkány és Constancialunga. Ezek látták el egész Torontált, Temest, sőt még Arad vármegyét is felelős éjjeli őrökkel; de innen kerültek ki a tolvajok is.

Némely sváb község azonban mentesitette magát ettől a megterheltetéstől. Felváltva őrködtek a lakások utcai ablakánál s megtörtént, hogy amidőn arra haladt batyujával az oláh tolvaj, egy jól célzott lövéssel leteritették és másnap vérbe fagyva ott találták az utcán. Sohse keresték azt, hogy ki volt a tettes, de egy ilyen községben sok ideig nem is fordultak elő lopások.

Igy állottak a közbiztonsági viszonyok, midőn a szegedi kerületet megszállottuk. 1881 juliusban kerültünk próbaszolgálatra az erdélyi csendőrparancsnoksághoz s már november végén szakaszokat állitottunk fel, az év végén szakvizsgát tettünk és 1882. év első napján már önálló szolgálatot teljesitettünk.

Kiemelem, hogy az első felszólitásra alig pár helyre 365 csapattiszt jelentkezett próbaszolgálatra; volt hát miben válogatni. Én a marosvásárhelyi szárnyhoz kerültem próbaszolgálatra.

Szárnyparancsnokom Kárpáthy Kamilló főhadnagy volt. Ez a nagy intelligenciáju tiszt, aki mielőtt a csendőrséghez jött, a Ludovika Akadémián segédtiszt és a katonai irálytan tanára volt s aki az első magyar katonai irálytant szerkesztette, nagy szaktudással és szorgalommal foglalkozott velünk, — rajtam kivül még Windisch és Molnár főhadnagyok voltak a szárnyhoz próbaszolgálatra beosztva — s különösen a büntető törvénykönyv magyarázatára, amely előttünk teljesen terra incognita volt, fektette a fősulyt. Iránta érzett hálámat itt is kifejezésre juttatom. Fájdalom, korán — már mint százados — elhalt. Özvegyével a baráti viszonyt én és feleségem sok évig még fenntartottuk.

Kiképzésünk tárgyát képezte a régi német szolgálati utasitás (magyar forditás még csak — mint tervezet — litografálva volt), Vezérfonál a kardviváshoz, Laktanyaszabályok és az oktatólagos parancsoknak nagy tömege, melyeknek nagyrésze azonban már hatályon kivül volt helyezve. A gazdászatkeze-

lési utasitások öt füzetben már csak közvetlen a szakvizsga előtt jelentek meg.

Legénységünk kiképzése nagyon meg volt könnyitve azáltal, hogy nagy számban jelentkeztek kiszolgált altisztek, akik között nagyszámban voltak intelligens elemek, letört exisztenciák is. Katonai kiképeztetésükre már szükség nem volt s igy minden sulyt csak szakképzésükre lehetett forditani.

Később azután, midőn az állapotok már konszolidálódtak, az oktatás mind belterjesebb lett s itt is a Török tábornok által meghonositott rendszer dominált: a szabályokra és törvényekre példát s a felvetett példákra a szabályokat s a törvények §§-ait alkalmazni; sok elemi iskolát végzett csendőr tette le önszorgalmából a polgári iskola alsó osztályainak vizsgáját s lett belőle, mint igazolványos altiszt, alsóbbfoku polgári tisztviselő. De sokan visszatérve szülőfalujukba, birák, esküdtek, korcsmárosok lettek s a község intelligenciájához számitottak.

De az ország legelrejtettebb vidékein is a csendőr képviselte a magyar nemzeti eszmét, a magyar kulturát s a magyar állam imperializmusát. Volt az altisztikarban elég nagy számban román és szász elem is, de ezek nyelvben és érzésben, sokszor vallásban is jóérzésü magyarokká váltak s nem ismerek esetet, amidőn az ily altisztek becsületes magyar érzéséhez csak a kétség árnyéka is férhetett volna. Emlékezetemből egyes neveket is felsorolhatok, amelyeknek viselői a közbiztonsági szolgálat terén sokszor kitüntetett érdemeket szereztek. Igy Opris (később Kiss) Gergely, Papp János, Popp Gergely, Ballács János, Teutschländer Hugó, Jonicza Demeter, Koloszár József, Popicka Kelemen, Astilián Simon, Pauer Frigyes, Raduly József stb., kiknek neveit és tetteit a csendőrségi zsebkönyvek évfolyamai őrzik meg. Persze akadtak az első évek jelentkezői között itt-ott még kétes exisztenciák is, akik az intézménybe furakodtak; sőt, emlékezem egy hirhedt lókötő zsidóra, aki csak azért lépett be, hogy a csendőrök fortélyait megtanulja. A községi előljáróság persze fényes erkölcsi bizonyitvánnyal látta el, csakhogy megszabaduljon tőle. De az ilyen szegek csakhamar kibujtak a zsákból.

Verhovay az ő lapjában akkor ezt a gunyverset hozta:

Ha minden kötél szakad,
S más hivatal nem akad,
Beállok csendőrnek.

S ez sok esetben igy is volt.

Petrovoszelló torontálmegyei nagyközség kupaktanácsa elhatározta, hogy nagy határának megőrzésére a belügyminisztertől egy örsnek saját költségén leendő felállitását kérelmezze. A tanácskozásra meghivták szakértőül a törökbecsei

örsparancsnokot, Riméli őrmestert, egy rendkivül értelmes, volt huszár strázsamestert. Riméli felvilágositotta a képviselőtestületet, hogy ez felesleges nagy kiadás lenne, hisz ez csak nyáron szükséges, de ő csendőreivel megőrzi szabad idejében a határt, mert hisz nekik csak 8 órai szolgálatot kell teljesiteni s ők a többi idővel szabadon rendelkezhetnek. Meg is alkudtak évi 2000 forintban s mert a képviselőtestületnek ez a jó üzlet nagyon tetszett, mindjárt meg is kötötték a szerződést és ki is fizették az első évi részletet.

Erre Riméli csakhamar orvosi bizonyitvány alapján szabadságra ment s midőn őt Zentán elcsiptem, már civilben éppen eljegyzését ünnepelte egy jómódu korcsmáros leányával. A haditörvényszéki eljárás folyamán kiderült, hogy Riméli — mint postatiszt — sikkasztásért lett elbocsájtva s hites felesége van. Az örs többi legénysége persze nem tudott az egész ügyletről semmit, a szolgabiró pedig jóhiszemüleg jóváhagyta a szerződést.

A gyakorlati kiképzés a sor- s nagyobb örsökön és tanosztályokban a szakaszgyakorlatokra, a lőfegyver, szurony és kard használatára szoritkozott. Fájdalom, a takarékossági szempont évente és fejenként csak 12 töltényt engedélyezett a céllövészet gyakorlására. Sportot üzni feleslegesnek tartottuk, mert hiszen a legfontosabb sportnak, a távgyaloglásnak gyakorlatára elég alkalmat nyujtottak a sokszor 72 órára nyuló őrjáratok. Midőn mint kerületi parancsnok-helyettes Kassán azon javaslatot tettem, hogy engedtessék meg a havasi és tátrai örsökön a ski használata, egyszerüen kinevettek. Labdarugás — hála Istennek — még ismeretlen volt. De sportolásra nem is maradt volna idő, mert hiszen Nagymagyarország és Horvát-Szlavonország területén együttvéve még 1886-ban is 6258 fő volt az összlétszám. S miután a közbiztonsági szolgálat intenziv munkát igényelt, bizony nemcsak 8 óra esett egy-egy csendőrre napi teljesitményként.

A VI. kerületnél még 1896-ban kisérletet tettem a rendőrkutyák szolgálati alkalmazásával. Matekovits Lajos százados és Sándor László főhadnagy Szombathelyen állitottak is fel egy kis kennelt, sőt irtunk is együttesen egy rövid kiképzési utasitást is. Mindezt a kincstár megterhelése nélkül. S mi volt az eredmény? Midőn a felügyelő — Török altábornagy közvetlen utódja — szemlén rájött erre a *szabálytalan* törekvésre, megtiltotta azt, hogy a csendőr szolgálatba kutyát vigyen magával. S ezzel el volt temetve a rendőrkutya-ügy.

És az egyszerü katonai kiképzés dacára, midőn Kassán II. Rákóczi Ferenc hamvainak hazaszállitásakor 2000 főnyi csendőrlegénység volt összpontositva, az ezredkötelékben való felvonulásnál sem vallottunk szégyent.

Távol áll tőlem az a gondolat, hogy itt — mint élő szobor — egy agyagtalapzatra álljak, de midőn a tisztikar és legény-

ség továbbképzésének kérdésével foglalkozom, kénytelen vagyok az e téren nekem jutott szereplésre is kitérni.

Török Ferenc altábornagy erejét és idejét teljesen lekötötte a szervezés nagy és nehéz munkája; utódja, Jablánczy Sándor altábornagy — mint azt maga is hangsulyozta — nem volt szakember és nem is hozta magával azt az ügyszeretetet, melyet csak az érezhet igazán, aki az intézménybe ugyszólván beleszületett s vele növekedett. Igy reám, mint a sorban harmadik felügyelőre háramlott az a kötelesség, hogy a tisztikar és legénység továbbképzésének fejlesztésével az intézmény s az ország érdekében szakszerüen foglalkozzam. Ezen feladatom keresztülvitelében nagy segitségemre volt azon benső baráti viszony, mely Koreska Vilmos ezredes, a honvédelmi minisztérium csendőrségi ügyosztályának vezetőjével és Kostka Pál ezredes, a belügyminisztérium csendőrségi osztályának vezetőjével összefüzött. Bennük mindenkor megértő támaszra találtam. De munkatársaim: a kerületi parancsnokok és oktatótisztek is nagy ügyszeretettel tették eszméimet magukévá.

A Csendőrségi Zsebkönyv Kostka és Koreska ezredesek kezdeményezésére már 1887-ben létesült s ezt csak továbbvezetni és fejleszteni kellett. Később sikerült az előbb magánszerkesztésben és kiadásban megjelent »Csendőrségi Lapok«-at a Franklin-Társulat támogatásával tulajdonunkba átvenni és a zsebkönyv szerkesztő-bizottságának vezetése alá helyezni. A szolgálati és szervezeti utasitás uj kiadásban jelentek meg. A gazdászatkezelési utasitások ismételten lettek átdolgozva; a már nagy tömegben felgyült oktatólagos és szabványos parancsokat rendezni kellett és ezekből keletkeztek az »Általános Szolgálati Határozványok«, az uj »Illetékszabályzat« és a »Vezérfonál a kardvivás oktatásához«, (ez utóbbi Fery Oszkár akkori őrnagy müve).

De különösen a legénység önképzésének szolgálatára egymásután jelentek meg: az addig előfordult nevezetesebb események gyüjteménye »Hiven, becsülettel, vitézül« cim alatt, a Csendőrségi Zsebkönyv köteteiben elszórt tanulságos közlemények gyüjteménye két kötetben, továbbá egy — középiskolai tanárok által — két kötetben szerkesztett tankönyv, mely a polgári iskolák négy alsó osztályának egész tananyagát ölelte fel. Végre szükségesnek mutatkozott az uj perrendtartás következtében a szolgálati utasitásba beillesztett 117. §-nak beható magyarázata. Erre egy pályázat lett kitüzve, melyet Ambrózy Gyula főhadnagy*, oktatótiszt egy igen dicséretre méltó tanulmánnyal nyert el s amely egy kötetben az összes örsöknek ki lett adva.

Mint a székesfehérvári kerület parancsnoka, egy felszóli-

* Később ezredes — kerületi parancsnok.

tást intéztem kerületem tisztikarához, kérve, hogy nélkülözhető könyveiket egy tisztikönyvtár létesitésére beküldjék. Ez a felhivás oly szép eredménnyel járt, hogy rövidesen megalakult az első »tisztikönyvtár«, melyet a többi kerületek is hasonló módon létesitettek, sőt később a »legénységi könyvtárak« is megalakultak.

Midőn a budai laktanyát épitettük, sikerült az épitőbizottságban, melynek tagja voltam, kieszközölni, hogy megfelelő helyiségek létesittessenek egy tiszti kaszinó és egy legénységi olvasóterem berendezésére. Séllyey Sándor miniszteri tanácsos, az akkori országos rendőrfőnök és hindi Szabó László miniszteri tanácsos meleg rokonszenvének köszönhetjük, hogy a belügyminiszter úr ezekhez a létesitményekhez még a berendezést is engedélyezte. Annakidején sok kedélyes tiszti estély és táncmulatság szinhelye volt a tiszti kaszinó.

Szemlém alkalmával szokásba vettem, hogy a kettős monarchia Lajtán tuli részén müködő szomszédos orsz. csendőrparancsnokságokat meglátogassam s különösen azok tanosztályait megtekintsem. Igy vezetett az első ilyen utam — mint a kassai kerület parancsnok-helyettese — Lembergbe. Találtam ott egy tanosztályt, melynek tanszeranyaga akármelyik középiskola berendezésével vetekedhetett. Ez a tapasztalat vezetett arra, hogy az altiszti iskolák szemléltető oktatásának céljaira először csak Kassán ily tanszergyüjteményt létesitsek, mely törekvésemben Bányay Albert főhadnagy,* oktatótiszt volt nagy segitségemre. Később eljutottam a wieni, grátzi, prágai és serajevói tanosztályokhoz is s az ott látottakat lehetőleg értékesitettem itthon. Magánutazásaim külföldön elvezettek a párizsi, berlini, müncheni és zürichi csendőrtanosztályokhoz is.

Mindezt csak bizonyitékául emlitem annak, hogy kötelességeim teljesitését komolyan fogtam fel.

Majdnem egyidejüleg a fővárosi rendőrség bünügyi muzeumával keletkezett a budapesti csendőrmuzeum is, melyhez az impulzust a wieni rendőrkiállitás adta. Minden külső segély nélkül, egyedül az átalányok megtakaritott pénzéből keletkeztek mindezen intézmények.

Örömmel állapitom meg e helyen is, hogy csak a lökést kellett megadnom s a végrehajtó kedv és ambició azonnal meg volt.

Sebesta Ottokár főhadnagy,** a budapesti kerület akkori oktatótisztje, megértő szorgalommal feküdt neki s rövid időn belül meg volt a »tanszertár« és a »bünügyi muzeum«. S ezt a példát hamarosan átvették a többi kerületek is.

Az örsökön szolgálatot teljesitő legénység nevelő szóra-

---

* Később ezredes — kerületi parancsnok.

** Később ezredes — kerületi parancsnok.

koztatásáról is kellett gondoskodni. Ezt a célt szolgálták az örskönyvtárak. Válogatott szépirodalmi müvek megfelelőleg akképen lettek csoportositva, hogy körülbelül 4—5 örsre mintegy 100 kötet ilyen mü esett s ezeket az örsök egymás között kicserélhették. Ezt az intézményt szivesen kihasználta az örs székhelyének polgári lakossága is.

A legénység (próbacsendőrök) kiképzése eleinte a szárnyaknál, később a kerületeknél történt, mig az altiszti iskolák kezdettől fogva a kerületeknél voltak. A tiszti sarjadék kiképzése is a szárnyaknál történt, de célszerübbnek mutatkozott ezt a kiképzést is központositani s ez a cél el is éretett, midőn a budai laktanya elfoglalásával meg volt a férőhely kérdése oldva. Ezzel kapcsolatban szükségesnek mutatkozott az idősebb főhadnagyokat is egy-egy ismétlő tanfolyamokba összevonni, hogy mint a hadapródtanfolyam tanárai, a tanitva tanulás elve szerint, ismereteiket felfrissitsék.

Igen célszerü volt az, hogy később Nagyváradon egy, e célra épült laktanyában egy országos központi csendőriskola létesittetett. De már ez az én távozásom után történt, azért annak ismertetésére nem terjeszkedhetem ki.

Tanultunk és tanitottunk tőlünk telhetőleg.

*

Az 1868. év előtt még a Károly főherceg tábornagy által a Mária Terézia-féle szabályzatok nyomán kiadott szolgálati szabályzat volt érvényben, melynek első fejezetei szövegét nem kisebb ember, mint Grillparzer Ferenc, az osztrákok legnagyobb költője szerkesztette.

Ennek a »fegyelem és magaviselet« fejezete — hevenyészett forditásban — igy hangzott: »Istenfélelem a leghatékonyabb rugója egy jó erkölcsös életmódnak.«

»Istennek és az uralkodónak szeretete, tisztességes viselkedés, engedelmesség, hüség és állhatatosság a kötelesség teljesitésében; sziverősség és bátorság az ellenség előtt a katona erényei: egyszóval, a harcosnak becsületes embernek kell lennie.« Igy tanultuk mi, öreg katonák, a fegyelem és magaviselet fogalmait. Igaz, akkor még ott állott a fegyelemkezelés háta mögött a vesszőfutás és a botbüntetés, de a kor általános müveltsége s a katonasághoz részben fogdosás, részben toborzás utján bekényszeritett nyersanyag, az állandó háboruk folyamán elvadult erkölcsök (hiszen most is látjuk a világháboruszülte általános erkölcsi leromlást) szükségessé tették az ily fegyelmi eszközök alkalmazását. Intézményünk azonban már magasabb morális alapon álló önkéntesekből egészitődött ki és ennek megfelelően kellett a nevelés eszközeit is alkalmazni. Példaadás, jóakaró oktatás és buzditás, ott, ahol konokság, megrögzöttség még nem volt észlelhető, büntetés helyett dorgálás s csak végső esetben fenyités, (de akkor szigoruan), voltak azon eszközök, amelyeket alkalmaztunk s elértük

azt, hogy az egész hadseregben a m. kir. csendőrségnél fordult elő — statisztikailag kimutatva — a fegyelmi fenyitések legcsekélyebb százalékszáma. A hadtörvényszéki eljárások száma természetesen sokkal nagyobb volt, mert — ami a csapatoknál alig fordulhatott elő — nagyranövekedett ez az arányszám az őrszolgálati kötelességsértések és bántalmazási feljelentések által. Ez utóbbiak tekintetében is ki kell azonban emelnem, hogy a furfangos gazemberek vádjai sok ártatlan csendőrt juttattak hadtörvényszéki eljárás folytán büntetéshez, elbocsátáshoz. S mert az ilyen vádak rendesen éppen a legderekabb, ambiciózus csendőröket érték, az előljárók kötelessége volt tehát a büntetőtörvénykönyv rideg határozataival szemben az alárendeltet védelembe venni.

A nagyváradi örs egyik járőre egy számos lopással gyanusitott, sőt rábizonyitott dászkált (oláh tanitó) kisért be, aki a laktanyába érve, nagy orditozások között panaszolta, hogy a csendőrök mennyire összeverték bikacsökkel, (igaz, hogy ez akkor divatos vallatószerszám volt) s véres inge alatt mutatta hátát, mely tele volt vérző csikokkal. Feltünt azonban, hogy ezek a csikok csupa párhuzamos vékony vonalakból állottak. Azonnal elhivattam az ezredorvost, aki konstatálta, hogy ezek a csikok ütésből nem származhatnak, mert semmi daganatot nem mutatnak s tompa ütésekből vér nem szivárogna. Midőn azután különösen még csipeszével számos apró tövist szedett ki a sebekből, kénytelen volt a gazember bevallani, hogy amidőn az erdőben pihenőt tartottak a csendőrök s a fáradságtól és hőségtől elbóbiskoltak, ezt ő felhasználva, ingét levetette és hátát a közelben levő szederindákkal meghuzogatta. Ez fájdalmat alig okozott, de annál több nyomot hagyott a bőr felületén.

Kiss Gergely őrmester, ki sok száz nyomozásban vett részt, számtalan büncselekményt deritett ki s aki első volt a m. kir. csendőrségnél, aki az »arany« érdemkereszttel lett — mint legénységi állományu — kitüntetve, tudomásom szerint csak egyetlen egy esetben lett bántalmazással vádolva. De ez is valótlannak bizonyult s egy derék érdemes altiszt lett a további szolgálatnak megtartva. Sokszor kicsinyesnek látszó s talán szekaturaszámba menő eszközök vetik meg alapját a fegyelemnek és a rendnek. Megtanultuk Török tábornoktól, hogy fel kell mászni a »hiuba« (padlás), le kell menni a pincébe, fel kell emeltetni a szalmazsákot, meg kell nézni a kenyérpolc tetejét, bele kell nyulni minden csizmába, hogy nincs-e benne kapca vagy bikacsök. Ezek a kicsinyes beavatkozások teremtették a rendet és a rend és tisztaság fogalmából fejlődik az önfegyelmezés.

Hogy milyen fokon állott a fegyelem a m. kir. csendőrségnél, ezt legjobban bebizonyitották a háboru és az utána következett forradalmak eseményei. Az ezekből keletkezett bor-

zasztó megrázkódtatások alatt is az állam összes intézményei között ugyszólván egyedül a m. kir. csendőrség állotta meg helyét s illeszkedett azonnal bele a végre megteremtett, új, rendes viszonyokba. Talán merész állitás, de én azt hiszem, hogy ha a forradalmak idején egy pár ezer csendőr lett volna Budapesten, sem Károlyi, sem Kun Béla hatalomra nem jutottak volna.

*

Az erdélyi csendőrparancsnokság közgazdálkodásai 20—25 krajcáros betétek mellett mindenütt fényesen állottak, hiszen már egy 30 éves multra tekinthettek vissza. A kertek okszerü kihasználása, földbérletek, sertéshizlalás, tehéntartás és a nem házilag termelt szükségletek nagyban való beszerzése olyan alapot képeztek, mely nemcsak megadta a napi élet szükségleteit, hanem a távozó tagoknak sokszor tetemes osztalékot is juttatott.

Török tábornok az ő hamisitatlan, székely tájszólásával a helyes gazdálkodás elveit a következőképen szokta elmagyarázni: »Pityókát, murkot, petrezselymet, fuszujkát s a disznók részére törökbuzát mind házilag kell termelni s a »gázt« (ezalatt a petróleumot értette), nádmézet és rizskását nagyban kell bevásárolni.« Ezt a rendszert azután Magyarországon is meghonositottuk. Megvett tavasszal az örs 4—5 malacot, a gondozásukat a szakácsnéra bizta azzal a kikötéssel, hogy kihizlalás után az egyik, de nem tudta, hogy melyik lesz az övé. Földbérletekkel, a tüzelőanyagnak időszerü bevásárlásával, hizlalt sertések eladásával, gyümölcsfák ültetésével, méhészettel, házinyul tenyésztéssel mind oly kereseti források nyittattak meg, melyek nemcsak anyagi jólétet biztositottak az örs legénységének, hanem megtanitották őket az okszerü helyes gazdálkodásra, sőt a lakosságnak is sokszor követésre méltó például szolgáltak.

Arra kellett törekedni, hogy a gazdálkodás ne csak a honlevő csendőrt lássa el minden szükséglettel, hanem hogy tarisznyázást juttasson a szolgálatba vonuló csendőrnek is. Ahol a gazdálkodás meleg szobával, jó és bőséges étkezéssel ellátta a csendőrt, ott nem fordultak elő korcsmázások.

Egyik fontos kelléke volt a gazdálkodásnak az örsfőzőnő. Sohase voltam barátja annak a rendszernek, hogy a főzőnő legalább 40 éves legyen. Ennek az eredménye az volt, hogy sokszor annyira belevénültek a szakácsnők egypár év alatt az örsfőzőnői hivatásba, hogy már munkaképességük rovására ment a szigoruan betartott korhatár. Találkoztam egy falusi plébánossal, aki azt mondta, hogy náluk is megvan ugyanaz a kánonjogi intézkedés, de ők ugy segitenek magukon, hogy két 20 éves cselédet tartanak. Probatum est! S ami a dolognak erkölcsi oldalát illeti, sokszor veszedelmesebb egy 40 évet meghaladott, mint egy fiatalabb nőszemély. A

fődolog az, hogy ne legyen az a nő ledér, kicsapongó. Megtörtént Máramaros vármegyében Dolhán, hogy az örsparancsnok és az egyik csendőr benső viszonyba kerültek a már 40 évet jóval tulhaladott koru szakácsnővel. A csendőr féltékenységből főbelőtte az örsparancsnokot s a szakácsnőt; fegyvereket és töltényeket vett magához, bezárkózott egyik szobába, ott az ajtót és ablakokat asztallal, padokkal eltorlaszolta, s igy nem lehetett megközeliteni. Ki kellett őt éheztetni, de ő ezt be sem várva, főbelőtte önmagát is. Ime egy esete annak, hogy a korhatár nem esik össze az érzéki határokkal. Ezt az esetet annakidején Csató Ferenc hadnagy szakaszparancsnok, a később tábornok-felügyelőhelyettes a nagyszőllősi szakasznál vizsgálta ki.

*

Az elhelyezési viszonyok Erdélyben elég kedvezőek voltak, de már Magyarországon nagyon alacsony fokon értékelték a csendőrség elhelyezési igényeit s egy közönséges parasztházat még mindig elég jó csendőrlaktanyának tartottak. Akadtak azonban egyes községek és uradalmak, amelyek szivesen adtak, sőt épitettek is ingyen laktanyákat, csakhogy örsöt kapjanak. Bölönyi Sándor ugrai földbirtokos nemcsak laktanyát s hozzá földet is adott, hanem három négyfogatu szekéren szállitotta ki Nagyváradról az örsöt és berendezését, pedig ő volt Tisza Kálmánnak Biharországban legádázabb politikai ellenfele.

Az ujonnan beszerzendő berendezési tárgyakhoz a mintákat s részben a butorokat is a még ma is létező Thék asztalos-cég szállitotta. De annál otrombább, kivált tiszti butorokat azóta se láttam. Különben még ma is ott diszelegnek az örsökön a nagy asztalok és a hosszu padok. Az asztalok behordásához néhol még az ajtófélfát is ki kellett bontani. No de mindezt felülmulták a tiszti butorok, az egyenes, merev támlásszékek, divánok, melyeken sem ülni, sem feküdni nem lehetett s mindezek csikos függöny-gradlival bevonva; ezenkivül óriási otromba szekrények és olyan méretü éjjeli szekrények, hogy egyszer Láczay főhadnagy 10 éves kis fia elbujt egy ilyen éjjeli szekrénybe s alig tudták megtalálni. Igazán nem váltak a magyar butor-ipar diszére.

No de telt az idő, megszüntek a természetbeni tisztilakások s evvel a tiszti butoralap is. Voltak előnyei is s ezeket a mostani nehéz elhelyezési viszonyok mellett lehetne csak igazán értékelni; de volt számos hátránya is.

Némi komikus hangulat is vegyült a leltár összeállitásába. Mikor a csendőrséget Erdélyben megszervezték, még csak a faggyugyertya volt használatban s ehhez »koppantó« is kellett. A mostani generációnak meg kell magyaráznom, hogy mi ez? Egy ollószerü kis alkotmány, rajta egy kis szekrénykével, mellyel a gyertya leégett kanócát le kellett időközönként vágni. Harminc esztendő haladása kihozta már divatból

a faggyugyertyát, de a koppantó azért beszereztetett, mert benne volt a leltárban és pedig minden örsnek három vas- és egy rézkoppantó. A vaskereskedő vállalta ugyan a szállitást, de nem tudta, hogy mire vállalkozik.

Miután pedig az országban koppantót kapni nem lehetett, egypárezer darabot ugy kellett készittetni. Ugyanigy állott a dolog a vasmacskákkal is. Erdélyben t. i. a felállitás idejében nagyobbára nyitott tüzhelyek voltak s nyárson kellett a pecsenyét, meg a kürtös kalácsot sütni. Ehhez pedig két vasállvány kellett s ezeket nevezték »vasmacskáknak«.

Koppantó és vasmacska sok éven át hevertek a padlásokon, mig végre sikerült azokat »elárvereztetni«. Ez pedig ugy történt, hogy az örsparancsnok zsebébe nyult s befizetett egypár krajcárt az átalányba, mert bizony ezekre a csodákra nem akadt vevő.

Az elhelyezési viszonyok javultával fejlődött a rend és a tisztaság is. A kertek gondosan lettek müvelve, az udvarok tisztán kezelve s a belső helyiségek mintaszerü állapotban tartattak.

Nemrégiben láttam egy volt örslaktanyánkat Szenicen, Nyitra megyében. Ugyanaz a mi régi berendezésünk, csak egy uj beszerzést tudott nekem a cseh örsparancsnok felmutatni: Masarik bekeretezett arcképét. De az udvar, amely nálunk rózsáskert volt, eldudvásodva, a kert elpusztulva, sertésól összeomlófélben. Pedig az örsparancsnok akkor már 18 éve szolgált a cseh csendőrségnél.

Nyugdijba vonulásom előtt elrendeltem volt, hogy — ott ahol kertek voltak — minden csendőr évente egy gyümölcsfát ültessen s azt egy táblán nevével lássa el. Az első esztendőben mintegy 10.000 gyümölcsfa lett ültetve. Üdvösnek tartottam ezt az intézkedést, de nem tudom, hogy fenntartatott-e továbbra is?

*

Erdélyben még a Frühwirt-féle tárkarabélyok voltak használatban, de már a magyarországi csendőrség részére annak egy javitott mintája, a Kropatschek-féle tárkarabély a 4 bordás döfőszuronnyal szereztetett be. Azonkivül a lovascsendőrök s később a járásőrmesterek is forgópisztollyal láttattak el. Oldalfegyverül a gyalogcsendőr bőrtokba rejtett kardot, a lovascsendőr acéltoku lovassági kardot, de kosár nélkül kapott. Miután a Kropatschek-fegyverek lövedékei a cső alatt fekvő tárban a gyakori töltés és ürités által egymást letompitották, ezen tapasztalat arra vitte a szakértőket, hogy célszerü lesz a lövedékeket mindjárt letompitva előállitani. Ennek azonban az a hátránya volt, hogy — kivált rövid lőtávolságoknál — erős romboló hatást s igy vagy halált, vagy csontzuzódásokat okoztak. Ha már egy *humánus* lövedékről egyáltalában beszélni lehet, ezek igazán nem voltak humánusak.

Csekély számban vettünk át a megyei rendőrségektől *Vaterli*-fegyvereket is, de ezek csak a lovardai gyakorlatoknál voltak használatban.

A szijjazat a gyalogságnál fekete lakk, a lovasságnál természetes barna bőr volt. A céllövészet gyakorlására — mint már emlitettem — csak évente és fejenként 12 karabély- és 6 forgópisztoly-töltény lett elhasználva. Ez a szám bizony nagyon csekély volt ahhoz, hogy lövészeket képezhettünk volna. Dehát a csendőr ugy is ritkán jön abba a helyzetbe, hogy nagyobb távolságokra lőjjön. S bár törekvésünk mindig az volt, hogy a lőfegyver csak ott alkalmaztassék, ahol az enyhébb fegyverek használata eredményekre reményt nem nyujt, mégis a lőfegyver-használatok mindig sulyos eredményekkel jártak.

Midőn az élesdi követválasztás alkalmával az oláh választók a kirendelt karhatalmat kövekkel, botokkal, sőt forgópisztollyal megtámadták, Resch Mihály őrmester kényszerülve volt — midőn érezte, hogy már megsebesült s ellenfelét le is lőtte — »Tüzet« vezényelni. Még volt azután annyi ereje, hogy a tüzet beszüntesse s akkor összeesett és mindjárt meg is halt. Combütőere volt átlőve és elvérzett. 27 halott maradt a teritéken s nagyszámu sebesült elmenekült.

I. Ferenc József király Őfelsége az özvegy részére egy nagyobb összeget adományozott. Midőn ezen kegyet megköszönni kihallgatásra jelentkeztem, Őfelsége a következő kijelentést tette: »A csendőrök nagyszerüen lőnek, minden lövés egy találat.« Csakhogy ott is bebizonyult, hogy a találat halált s csak az átment fáradt lövedék okozott sebesülést.

Az idők folyamán a sok tisztitás annyira elkoptatta a fegyverek huzagait, hogy már a találatbiztonság is kétségessé vált, annál is inkább, mert a szerkezeténél fogva sem volt valami nagy, mivel a cső mentén fekvő tárban az egyensuly minden lövés után változott. Igy egy ujabb, modernebb fegyverről kellett gondoskodni s 1905—06-ban a Manlicher kurtályok beszerzése lett elhatározva. De mert a csendőr-lőfegyver használatánál a morális hatás: a füst és durranás nagy szerepet játszik, egy különleges, fekete vadászlőporral töltött töltényt is kellett alkalmazni.

A tapasztalat megtanitott arra is, hogy az ellenszegülők sokszor önkéntelenül is a szuronyt ragadják meg s ez aztán gyakran szuronydöféseket, sőt lőfegyverhasználatot is idéz elő. Hogy ennek lehetőleg eleje vétessék, a négybordás döfőszuronyok megtartattak, de oly változtatással, hogy két borda félhosszában kiélesitve lett.

A bőrrel behuzott favázas kard és szuronyhüvelyek azért nem bizonyultak célszerüeknek, mert télen a lakkozásnál a hüvelyeket a takaréktüzhely vagy vaskályha lemezére állitották s ott összezsugorodtak, sokszor elégtek. Igen gyakran kellett kicserélni. Ezért acéllemezből készült és fekete lakkal bevont

kard- és szuronyhüvelyek lettek rendszeresitve. Később a forgópisztolyokat Frommer-féle ismétlő pisztolyokkal cserélték ki.

*

Az erdélyi csendőrségnél még a régi kabátok voltak használatban, a magyarországi csendőrkerületek felállitásakor azonban a tisztek részére ugyanolyan atillák rendszeresittettek, mint a m. kir. honvédségnél, csakhogy sötétzöld posztóból buzérvörös hajtókákkal. A legénység egyelőre csak zubbonnyal lett ellátva, de buzérvörös ujj- és gallérzsinórzattal. Később lettek tisztek és legénység részére az ugynevezett »dolmány«-ok rendszeresitve, melyeknek ugyan a pityke-gombok s az ujj- és gallérzsinórozás valamelyes magyaros jelleget adtak, de bizony azok igazi dolmányok nem voltak.

A kalap mind a mai napig megmaradt, csak annyiban változott, hogy azokon a gránát helyett a magyar cimer nyert alkalmazást.

A gránát mint kitüntetési jelvény nagy szerepet játszott. A csendőrség a kalapon és a tölténytáskán hordta. A továbbszolgáló altisztek kitüntetésül a galléron a csillagok mögött posztóból sajtolt gránátot viseltek. A letünt német gárdaezredek ismertető jelvénye a gránát volt s az olasz karabinierik (az ottani csendőrség) ma is a gránátot hordják frakkjuknak mindkét szárnyavégén.

Zöld jelsipzsinór egészitette ki a csendőrlegénység diszöltözetét.

A ruházattal való ellátás folytatólag a tömegrendszer szerint történt s ez a rendszer nagyon bevált. A gyalogcsendőrnél 60, a lovascsendőrnél — ha jól emlékszem — 120 frt első tömegbetét és 40, illetve 60 frt évi tömegátalány mellett a ruházat való ellátás mindig kifogástalan volt, sőt a takarékos csendőr leszerelésekor még tekintélyes tömegmegtakaritást is vitt magával. A leszerelők ruházata becslés utján beszedetett s az uj növedéknek ugyancsak a becsértékben lett kiadva. S ez a ruházat való ellátásnak nagy előnye volt. A lovascsendőr lószerelékkel is első tömege terhére lett ellátva.

Kezdetén a szárnyak közvetlen a gyárakból lettek anyaggal és kész cikkekkel ellátva s a posztónemüeket mérték után saját szárnyszabóikkal dolgoztatták fel.

Az én nagyváradi szabómesterem cégtáblájára odafestette, hogy: »Csendőrségi szárnyszabó«. Erre a helyilap azt a rossz viccet csinálta, hogy: eddig tudtuk, hogy vannak gyalog-, vannak lovascsendőreink, de hogy repülő csendőreink is vannak, azt nem tudtuk. Talán meghozza a technikai fejlődés azt is.

Később lett azután az anyagraktár Budapesten felállitva s ezáltal a ruházattal és felszereléssel való ellátás központositva. Nemesszeghy László, akkor még százados-számvivő, volt ennek a raktárnak a tervezője, szervezője és éveken ke-

resztül vezetője is. Ez a kiválóan képesitett, egyedül hivatásának élő igazi szakember a gazdászatkezelési utasitások s az illetményszabályok szerkesztése, az anyagraktár létesitése s sok évi buzgó szolgálatai által igazán elévülhetlen érdemeket és messzekiható nevet szerzett magának.

*

Az irodavezetés volt minden időkben a legkevesebb rokonszenvnek örvendő ága a csendőrségi szolgálatnak. A bürokratizmus ugyan még nem volt annyira elfajulva, mint napjainkban, de nem is állott oly nagyszámu személyzet ennek az ágazatnak szolgálatában, mint most. A honvédelmi miniszterium csendőrségi osztályában az osztályvezető, aki a felügyelői teendőket is ellátta, annak helyettese, 2—3 fogalmazótiszt és 2—3 altiszt-segédmunkás képezték Nagymagyarország csendőrsége személyi ügyeinek vezetését, a kiképzés irányitását és a fegyelem kezelését. Csak jóval később a felállitás után létesült a belügyminisztérium csendőrségi osztálya,* amely a vezetőből, annak helyetteséből, egy számvivőtisztből és egypár segédmunkásból állott.

Midőn Török Ferenc altábornagy távozásakor a felügyelőség kivált az ügyosztály kötelékéből, annak rendszeresitett létszámát egy altábornagy, mint felügyelő, egy vezérőrnagy mint helyettese, egy százados, mint segédtiszt, egy törzshadbiró és két altiszt segédmunkás képezték.

A kerületi törzseknél volt: a kerületi parancsnok s annak helyettese, a másodtörzstiszt csak később lett rendszeresitve, egy segédtiszt, egy oktatótiszt, számvivő és több segédmunkás.

A szárnyat a szárnyparancsnok egy számvivő őrmesterrel és két segédmunkással vezette. Pedig a felállitáskor p. o. a nagyváradi szárnynak egész Bihar, Hajdu és Szilágy vármegye területén 3 szakasza és 60 örse (közötte 20 lovasörs) volt. A szárnynak akkor külön raktára volt, a tömegcikkeket átvette, részben feldolgoztatta, kiadta és elszámolta, az egész levelezést az alosztályokkal, a hatóságokkal és a kerülettel végezte, a közbiztonsági szolgálattal összefüggő jelentéseket felülvizsgálta, a minősitvényi táblázatokat és büntetési jegyzőkönyveket vezette, a szárnyparancsnok örseit évente egyszer megszemlélte. Igaz, hogy bizony sokszor az éjféli s azon tul menő óra is még az irodaasztal mellett találta a szárnyparancsnokot és segédeit.

A szakaszirodát csak a szakaszparancsnok és távollétében az őt helyettesitő örsparancsnok, később a helyi járásparancsnok vezette. A szemléken kivül nagyon gyakoriak voltak a kivizsgálások, sőt nagyobb nyomozásoknál a szakaszparancsnokoknak kellett a vezetést vagy nagyobb összpontositásoknál a parancsnoklást átvenni. A szakasz területe rendesen a kisebb

* 1904. évben.

vármegyéknél az egész, a nagyobbaknál a fél vármegyére terjedt ki.

Az örsparancsnok irodai munkája mozgalmasabb örsökön emberfeletti teljesitményt okozott. Minden előfordult eseményt 5—6-szor kellett leirnia, megfogalmaznia a biróságnak és közigazgatási hatóságnak, leirni az eseményi jelentés fogalmazványát és tisztázatát, s végre — ha fogdij merült fel — még ezenkivül egy másolatot az erre vonatkozó beadványhoz csatolnia.

Azonkivül a számos előjegyzést vezetni, a legénységet iskolázni, ellenőrzéseket tartani, fontosabb vagy mindjárt ki nem deritett bünesetek nyomozását vezetni stb.

Valóban ezek az egyszerü emberek bámulatot keltő munkát végeztek.

Később némileg könnyebbitve lett irodai munkájuk, midőn elrendeltetett, hogy a járőrvezetők a III. osztályu irói teendők helyett az általuk elért szolgálati eredményeket maguk fogalmazzák meg s azt az örsparancsnok jóváhagyása után le is tisztázzák.

Nehéz állapotok voltak ezek, de megbirkóztunk velük. Igaz, hogy a lelkiismeretes csendőrtisztnek alig maradt ideje szórakozásra vagy családjával való foglalkozásra. Nem tagadom, voltak itt is kivételek, de a hanyag előljárók mulasztásai csakhamar meglátszottak alosztályaik állapotán s az orvoslás csakhamar bekövetkezett fenyités, büntetés vagy eltávolitás alakjában.

A szárnyak a felállitáskor vasládákat kaptak a pénztár elhelyezésére s csak később láttattak el Wertheim-féle szekrényekkel; a szárnyaknál ellenzár nem volt, de nem is lehetett, mert ritkán volt mindkét tiszt egyszerre otthon.

Az örsök pénztárai kettős-zár alatt az irodaasztal fiókjában kezeltettek.

Alig fordultak elő esetek akár a szárny-, akár az örs-pénztárak kezelése körül, melyek beavatkozást igényeltek volna.

A kerületeknél a pénztár kettős-zár alatt kezeltetett s éjjelre pénztárügyeletes vezényeltetett ki.

Eredetileg csak a kerületek lettek sokszorositó könyvnyomdával ellátva. (A III. kerület ezt a Franklin Társulatnál egy kis betünyomdával cserélte be.) A szárnyak később — midőn egy bécsi kiállitás alkalmával ott egy olcsó és célszerü horganysajtót fedeztem fel — ilyen horganysajtókkal láttattak el. Még később szereztettek be, egyelőre csak a kerületek részére a Yost-féle irógépek. S igy csak haladtunk a korral e téren is.

*

A lovak beszerzése az első felállitáskor akképen történt, hogy a honvédhuszárezredek utasitva lettek (a 10. számu horvát ezred kivételével), hogy századonként megfelelő számu

kiidomitott lovat adjanak át a csendőrségnek. A kiválasztás a lovasdandárparancsnok vezetése alatt egy csendőrtiszt közbejöttével történt. Erre a célra az egyik dandárhoz Stesser György ezredes, a másikhoz én lettem kirendelve. Ez a munka is elég küzdelemmel járt, mert a huszárezredek kis kereteikből — a lovak nagyobb része vállalkozóknak volt kiadva — nem szivesen hagyták legjobb lovaikat kiválogatni s nagyon ügyelni kellett, hogy a már egyszer visszautasitott lovat ne vezettessék egy másik istállóból még egyszer elő.

Megalakult ezután a csendőrségi pótlókeret és a pótlovazó bizottság Budapesten. Ez által e téren is függetlenitve lettünk s lovainkat szállitóktól kézi bevásárlás utján szereztük be. A felavatott pótlovak a budapesti pótlókeretnél vétettek idomitás alá, de midőn a létszám tulságosan felszaporodott, Cegléden is kellett egy pótlókeretet felállitani s ebből alakult ki a kiskunhalasi pótlókeretparancsnokság.

A lószerelvény olyan volt, mint a honvéd lovasságnál. Eredetileg a csendőr tömegátalánya terhére szereztetett be, de később a kincstár tulajdonába vétetett át.

Minden örsön volt egy lóápoló, de a csendőrök is kötelezve voltak az ápolásban résztvenni.

A lótápszállitás a kerületek által szerződtetett lótápszállitók által történt.

A vasalást szerződött polgári kovácsok végezték.

*

Mielőtt visszapillantásaimat lezárnám, nem mulaszthatom el, hogy néhány szóval a m. kir. horvát-szlavon csendőrségre is ki ne terjeszkedjem. Eme csendőrparancsnokság már az első felállitás óta fennállott, de hatásköre a határőrezredek (granicsárok) feloszlatásáig a határőrvidékre nem terjedt ki. Itt a közbiztonsági szolgálatot az ugynevezett serezsánerek teljesitették. Horvát nemzeti öltözetet viselő marcona hatalmas alakok vörös körköpennyel s turbánszerü főveggel. Fegyverzetük puskából, handzsárból és az övben hordott pisztolyból állott.

Midőn a határőrezredek feloszlatva, illetve sorezredekké átalakitva lettek, a serezsánerek is a csendőrség kötelékébe vétettek át.

A tisztilétszám kiegészitése csakis tényleges csapattisztek — nagyobbára főhadnagyok — beosztása utján történt; a legénység kiegészitése hasonlólag, mint nálunk. Mondhatom, igen jó anyag volt s mindig örömömre szolgált, ha közöttük lehettem.

Katonai szempontból a parancsnokság a csendőrségi felügyelő utján a honvédelmi miniszternek; gazdászati és közbiztonsági szolgálat tekintetében a horvát-szlavon bánnak volt alárendelve. Szolgálati nyelve a horvát volt s ez az érintkezés tekintetében sokszor nehézségeket okozott, mert felügyelői

szemlére tolmácsként egy tisztet kellett elvinni s minden beérkező vagy kiadandó ügydarabot előbb a honvédelmi miniszterium fordító osztályába áttenni. Ezen azonban ugy segitettünk, hogy a féltékenyen őrzött autonómia megkerülésével egy-egy német kivonatot csatoltunk. Németül minden tiszt tudott s ez volt a közvetitő nyelvünk.

Katonai rend és fegyelem tekintetéből alig lehetett kifogást tenni. Csak egy hiba volt: nagyon el voltak terjedve a névtelen feljelentések. Midőn ezt a bánnak elpanaszoltam, azzal vigasztalt, hogy az Horvátországban általános szokás, de ő minden ilyen feljelentést olvasatlanul a papirkosárba dob. Ezután én is követtem példáját. Kutforrása ennek az aljas eljárásnak is a szerbek és horvátok között fennállott kiengesztelhetetlen gyülölködés volt. A tisztikarban akkor csak egy szerb volt, ezt is rövidesen kimarták.

Az elhelyezés kivált a régi határőrvidéken az ott felhagyott kis laktanyákban igen jó volt. Különösen szép gyümölcsös kertjeik voltak, főleg szilvafákkal beültetve, ámde a gyümölcsöt nem élvezhették az örsök, mert azt elárverezni s árát a kincstár javára bevételezni kellett. Igy természetesen a fák elhanyagoltak voltak. Sikerült a vicebánt ezen intézkedés helytelen voltáról meggyőznöm s ettől fogva a gyümölcsfák haszna az örsöké maradt.

Egy helytelen — a tiszti előljárók tekintélyét sértő — intézkedés volt az is, hogy szemlék vagy kiszállások alkalmával a tisztek menetlevelén az érkezés és elindulás napját és óráját az örsparancsnoknak kellett megerősitenie. Ez is beszüntettetett s általában az egész ügymenet a mi szabályainkhoz alkalmazkodott.

Természetesen ezen intézményben is, mint Horvát-Szlavonország minden közös intézményeiben, nem valami jó szemmel nézték a magyar impériumnak való alárendelést. Az uj idők fejleményei azonban megtanithatták arra, hogy mégis csak jobb volt a magyar, mint az annyira gyülölt szerb hegemónia.

*

Befejeztem! Távol otthonomtól, minden segédeszköz hiányában, egyedül öreg agyam fogyatékos emlékező tehetségére támaszkodva vetettem papirra e sorokat s azért talán mindenben, különösen számok tekintetében, nem is emelhetnek igényt teljes hitelességre. De amit irtam, szeretettel és rendithetlen rokonérzéssel irtam.

Statisztikai adatokat az előbb emlitett okból nem hoztam; minden illetéktelen birálattól tartózkodtam.

Még fel kell sorolnom azoknak a neveit, kik az eddig megnevezetteken kivül az intézmény szervezésének és fejlesztésének nagy és nehéz munkájában tevékeny részt vettek. Munkáik és eredményeik méltatását históriai értékkel biró müvednek biografiai részében megtalálja az olvasó.

Ezek: Schatz Lajos tábornok, Neugeboren Gusztáv, Tisóczky László ezredesek, Ujhegyi Béla őrnagy, Stesser György tábornok, Reinle Gábor ezredes, Sönser Nándor tábornok. Nevezetteket az utókor mindenütt meg fogja találni, ahol Klio tolla a csendőrség történelmével foglalkozik.

Egyes tükördarabok ezek csendőrségünk multjából, de összeillesztve talán még sem fogják torzképét visszatükrözni annak a 26 évnek, melyet én a csendőrség kötelékében eltöltöttem.

Valamelyik nagy német költő ezt irja: »A régi letünik, jön az új idő és új élet virul a romokból.«

Adja Isten, hogy igy legyen!

Baden, 1925. évi december havában.

Panajott Sándor,
nyugállományu altábornagy.

TISZTEK.*

* Az 1876—86. években a csendőrségnél szolgált tisztek életrajzai közöltetnek Mátray Sándor százados, számvivő, Balogh Ferenc, Gruber József, Hatfaludy József, Reviczky Jenő, Szilaveczky Sándor, Wester Vilmos főhadnagyok, Gergely József, Polzovic János hadnagyok, Boér Domokos, Pitrás Miklós és Tamásy Lajos hadapródok kivételével, kiknek személyi adatait beszerezni nem sikerült.

A tisztek életrajzai a testületbe tisztté történt kinevezésük időrendjében következnek.

Murai és Köröstarcsai Török Ferenc

cts. cs. és kir. táborszernagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség első felügyelője.

Született Csikszeredán 1832 január 29-én. Róm. kath. vallású. Édesatyja tanitó volt. Szülei katonai pályára szánták s fiatal kora óta katonai nevelőintézetben, az olmützi cs. kir. hadapródiskolában tanult és nevelkedett, honnan mint hadapródőrmester 1851-ben a cs. kir. 41. sorhadgyalogezredbe osztatott. Hadnaggyá 1852 december 23-án lépett elő a cs. kir. 6. sorhadgyalogezredben. 1857-ben helyeztetett át a cs. kir. csendőrséghez. Itt a cs. kir. 7., 6. és 8-ik csendőrezredek állományában — mint hadnagy, majd főhadnagy (1859 május 19) szakaszparancsnok — Nagyváradon, Aradon, Butyinban, ismételten Aradon és Kaposvárt állomásozott. 1866. évben kiütvén a Poroszország elleni hadjárat, mint százados* helyeztetett vissza a cs. kir. 34. gyalogezredhez s ezen ezred kötelékében — mint századparancsnok — harcolta végig a hadjáratot; résztvett a podoli és jicini ütközetekben. Utóbbiban sulyosan meg is sebesült. Ezen évben a hadjárat során tanusitott vitéz magatartásáért legfelsőbb dicsérő elismerésben részesült, a Somogy vármegyében fennforgott zavaró közbiztonsági viszonyok helyreállitása körül szerzett érdemeiért pedig a katonai érdemkereszttel tüntettetett ki Őfelsége által.

A m. kir. honvédségnek 1869. évben (XLI. t. c.-el) történt felállitásakor a cs. kir. hadsereg kötelékéből átlépett a m. kir. honvédség állományába s kineveztetett a Kézdivásárhelyen állomásozó m. kir. 24. számu háromszéki honvéd gyalogzászlóalj parancsnokává. 1872. év november 1-ével őrnaggyá s a Deésen állomásozó m. kir. 32. számu dobóka-szolnoki honvéd gyalogzászlóalj parancsnokává neveztetett ki. Ezen minőségében egyszersmind a tisztiképző iskola vizsgaelnöke gyanánt is működött, tehát felette tevékeny részt vett a honvédség első szervezésének nehéz munkájában.

Midőn a magyar kormány 1876 május hó 1-ével átvette a

---

* »II. rangu százados«-sá 1866 május 15-vel, »I. rangu százados«-sá 1867 február 1-vel lépett elő.

cs. és kir. közös hadügyminisztertől az akkori erdélyrészi csendőrséget — mely az ország területén 1850 óta felállitott, de később feloszlatott országos csendőrparancsnokságok közül egyedül maradt müködésben — 1876 junius hó 26-ával ezen testület vezetésével ideiglenesen megbizatott, majd 1877 május 6-án Őfelsége által ezen testület parancsnokává véglegesen kineveztetett, egyidejüleg áthelyeztetvén annak állományába.

Az erdélyrészi csendőrparancsnokságoknál akkor nehéz viszonyok uralkodtak, Török őrnagynak azonban sikerült minden rázkódtatás nélkül elérnie, hogy e parancsnokságnál — ugy a vezetésnél, mint személyi és szolgálati viszonyoknál — kitünő szellem és fegyelem honosittatott meg, az intézmény teljesen magyarrá alakult át s olyan eredménnyel müködött, hogy midőn az anyaországban a közbiztonsági viszonyokban beállott bomlásszerü állapotok folytán az akkori kormány kezdeményezésére a csendőrségi intézménynek Magyarország többi részére való kiterjesztése határoztatott el s e célból a közbiztonsági szolgálat szervezéséről szóló 1881: III. t.-c. meghozatott, az erdélyrészi csendőrségnél 1877 május 1-ével alezredessé, 1880 november 1-ével pedig ezredessé előlépett Török Ferenc ezredes által előkészitett megszállás az ő vezénylete alatt 1882 január-1-ével a szegedi, innen folytatólag ugyancsak az ő vezényletével 1883 január 1-ével a budapesti és kassai, 1884 január 1-ével pedig a pozsonyi és székesfehérvári csendőrkerületek területén megtörténhetett. Ezzel lett befejezve a nagy mü: *a m. kir. csendőrség felállitása.* Török ezredes időközben 1882. évben hosszas és jeles szolgálatai elismeréséül Őfelsége által a III. oszt. Vaskorona-renddel tüntettetett ki.

»Mindezen megszállások szervezésében az oroszlánrész Török Ferenc ezredest illette, kinek általában szerencsés szervezési képességeinek érvényesitésével ezen új intézménynek a magyar közéletbe való bevezetésénél, sikerült azt — minden rázkódtatás nélkül — olykép megteremteni, hogy az intézmény mihamar otthonossá lőn s áldásos tevékenységével már eleitől fogva közelismerést vivott ki magának.«

Kimagasló érdemei elismeréséül 1884-ik évben a legfelsőbb megelégedés kifejezésével lett a legkegyelmesebben kitüntetve.

A csendőrség felügyelet- és hatásköre az egész ország területére kiterjedvén, szükséges volt arról gondoskodni, hogy a testületnél a szolgálatkezelésnél, a személyi, fegyelmi és a katonai közigazgatási ügyek intézésénél az egységes és egyöntetü vezetés érvényesüljön.

Ismét Török Ferenc ezredesre esett a választás, ki ezokból Őfelsége által 1886. év október hó 13-án kelt legfelsőbb elhatározással Schatz Lajos csendőrezredes utódaként a honvédelmi minisztérium IV. csendőrségi ügyosztályának vezetőjévé neveztetett ki, egyuttal megbizatván a magyar korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének teendőivel is.

TÖRÖK FERENC

SCHATZ LAJOS

Ezen minőségben lett a katonailag szervezett csendőrség felügyelője a mindenkori honvédelmi miniszternek segédközege.

Török ezredes 1886 november 1-ével vezérőrnaggyá, 1891. évben pedig altábornaggyá neveztetett ki.

Török altábornagy 1897 augusztus hó 24-ig, tehát tizenegy évet meghaladóan volt osztályvezető. Ezen időszak csendőrségünk történetében »örökbecsü marad azért, mert alkotásai, személyes befolyása és bölcs közreműködése eredményezték azt a magas szinvonalon álló müködést s minden izében tőzsgyökeres, magyaros kitünő szellemet, amely jellemzi testületünket«.

Őfelsége 1891 február hó 6-án kelt legfelsőbb elhatározásával Török altábornagyot a Lipótrend lovagkeresztjével tüntette ki.

A közel ötvenévi fárasztó szolgálat megrenditette Török altábornagy egészségét s saját kérelmére Őfelsége — méltányolva derék katonája kiváló érdemeit — 1897 augusztus 24-én kelt legkegyelmesebb elhatározásával őt a cimzetes táborszernagyi jelleggel s a Lipótrend középkeresztjével tüntette ki és elrendelte nyugállományba helyezését.

Török táborszernagy visszavonulásának külsőségei méltóak voltak érdemdús multjához. A m. kir. és a m. kir. horvát-szlavon csendőrség 90 tiszttagja ünnepélyesen vett tőle bucsut a budapesti Aggteleki-utcai volt csendőrségi laktanyában, emlékül rendkivüli értékü szobormüvel ajándékozta meg, háláját, őszinte ragaszkodását és nagyrabecsülését ily módon róva le első, feledhetetlen felügyelője iránt. Mert Török táborszernagy minden ügyre való személyes befolyása eredményezte azt a kitünő szellemet, élénk buzgalmat, munkakedvet és feltétlen megbizhatóságot, mely vezetése alatt eltöltötte a csendőrség minden tagját és amely intézményünket páratlan magas fokra emelte és szülte az országszerte elismert eredményes müködést.

Török cts táborszernagy 1873 március hó 22-én vette nőül Weér Rózát, akivel haláláig élt együtt. Házasságukból egy fiu és két leánygyermek származott. Ő cs. és kir. Felsége 1885 március 23-án kelt legfelsőbb elhatározásával neki, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet a »murai és körösztarcsai« előnevekkel dijmentesen a legkegyelmesebben adományozta.

Török táborszernagy életrajzi adataiból látható, hogy ő 1857. évben a császári királyi csendőrségnél kezdette meg csendőri szolgálatát, melyet 1866. évtől 1876. évig megszakitott. Hogy őt szemelte ki a magyar kormány arra, hogy mint honvédtörzstisztet állitsa a közös hadügyminiszter fennhatósága alól a honvédelmi miniszter katonai fennhatósága alá jutó erdélyi csendőrség élére, ebben az ő egyéni kiválóságain kivül döntő szerepe volt annak, hogy mint fiatal tiszt közel tiz évet

szolgált már a cs. kir. csendőrségnél, tehát a nélkülözhetetlen szaktudással és értelemmel kétségtelenül rendelkezett. Török táborszernagy attól kezdve, hogy az erdélyi csendőrség ideiglenes vezetésével megbizatott, kizárólag csendőrnek érezte magát s az intézményhez élete utolsó percéig hü maradt. Minden gondolatát, minden idejét az intézmény hivatásszerü továbbfejlesztésének szentelte. Izig-vérig csendőr lett és az is maradt.

A csendőrség sohasem fejlődött volna azzá, amivé fejlődött s sohasem tett volna szert európai nivóra, ha Török táborszernagy hivatását gyarló egyéni és nem egyetemes szempontból mérlegelte volna. És ebben domborodik ki Török táborszernagy igazi nagysága. És innen van az, hogy a testülettel elválaszthatatlanul van eggyéforrva nagy alkotójának neve.

Mindenkor előtünik az ő jóságos alakja. Elénk tünik katonai és emberi jelleme, a tetteiben nagyon meggondolt, éles megfigyelő, elhatározásai kivitelében a mindig egyenes uton haladó, éppen ezért magának tiszteletet parancsoló, megalkuvást nem ismerő, acélkemény akaratu vezér, aki hivatása sulyát érezve vállain, céltudatos bölcsességgel alkotta meg az intézményt és mesteri kézzel vezette. Ismerte saját alkotásának egész gépezetét s a legkisebb zökkenést és zavart észrevéve tudta, hol a baj s miként kell azt orvosolni.

Sikereinek még két forrása volt. Az első az ő abszolut értékü lelkiismeretessége és kötelességtudása. Már Budapesten székelt mint felügyelő s Erdélyben volt szemlekőruton. Mindig egyedül járta szemléit, rossz időben, rázós szekereken száz kilométeres kocsiutakat is megtéve. Egyik leánya diphteriában megbetegedett. Aggódó felesége utána sürgönyzött. A válasza az volt, hogy hivassanak orvost. Pár nap mulva küldik utána a táviratot, hogy leánya meghalt. És ő távirati válaszában e szavakkal: temessétek el, az apai szivét mélyen megrenditő eseményt elintézte s szolgálatát tovább teljesitette.

Sikereinek másik forrása az volt, hogy a fáradságot nem ismerő, szivig ható, atyai, jóságos és bölcs tanitásaival ugy tudott hatni alárendeltjeire, hogy azok tiszteletét, szeretetét és ragaszkodását személye iránt állandósitotta.

Török táborszernagy halálával, mely Budapesten 1900 december hó 9-én következett be, egy rendkivüli egyéniség és egy ritka érték tünt le hazai közéletünk teréről is, egy eszményekért rajongani tudó, nemzeti öntudattal telitett, erkölcsre puritán, munkára fáradhatlan, igényekre egyszerü, igaz férfi. Disze és büszkesége a magyar csendőrségnek.

A kerepesi temetőben, a székesfőváros által a Deák-mausoleum közelében (28. parc. a/1. 14.) adományozott sirhelyen helyeztetett örök nyugalomra. A csendőrség tisztikara kegyelete jeléül gránitoszlopot emeltetett »első és nagyérdemü felügyelőjének«.

Schatz Lajos

címzetes tábornok, a honvédelmi miniszterium csendőrségi ügyosztályának első vezetője.

Született 1816. évi május hó 3-án Szurovicban (Gácsország). Róm. kath. vallásu. Cs. kir. altiszt fia. Katonai kiképzését a cs. kir. 34. gyalogezred nevelőházában nyerte. 1834 május 5-én lépett be a nevelőházból a cs. kir. 34. számu gyalog sorezredbe, hová mint közkatona osztatott be. 1834 december 27-én őrvezetővé, 1835 április 14-én tizedessé, 1837 augusztus hó 14-én őrmesterré lépett elő. 1845 szeptember 16-án alsóbb illetékü hadnaggyá neveztetett ki az Ernő főherceg nevét viselő cs. kir. 48. számu gyalogezredben. 1849 augusztus hó 1-én magasabb illetékü hadnaggyá, 1849 május hó 1-én főhadnaggyá neveztetett ki. Mint főhadnagy 1850 április hó 1-ével áthelyeztetett a cs. kir. 6. számu (győri) csendőrezredhez. 1853 december hó 1-vel a cs. kir. 8. számu (nagyszebeni) csendőrezredben II. osztályu századossá neveztetett ki. Ebben a rendfokozatban osztatott be a cs. kir. csendőrség vezérfelügyelője mellé, mint segédtiszt. Itt 1857. évi augusztus hó 21-vel I. oszt. századossá neveztetett ki. Innen 1868 október hó 1-vel a cs. kir. 4. számu (brünni) országos parancsnoksághoz helyeztetett. 1869 január 1-vel a cs. és kir. 10. számu (kolozsvári) országos csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át, mint »müködő törzstiszt« Nagyszebenbe. 1870 május hó 1-vel őrnaggyá lépett elő. 1873 január hó 14-én kelt legfelsőbb elhatározással a cs. és kir. 10. számu csendőrparancsnokság parancsnokává neveztetett ki Kolozsvárra. 1876 május 1-vel ugyanezen minőségben a m. kir. erdélyi csendőrség állományába helyeztetett át, de ezt megelőzően már ez év január 26-án kelt legfelsőbb elhatározással a honvédelmi minisztériumban a csendőrség ügyeinek intézésével lett megbizva. Ebben a minőségben lépett elő 1877 május hó 1-vel alezredessé és 1880 október hó 28-án kelt legfelsőbb elhatározással ezredessé. 1876 julius hó 1-től 1885 julius 18-ig mint ezredes osztályvezető müködött a honvédelmi minisztérium XI., majd IV. csendőrségi ügyosztályában. Ezen állásától betegsége miatt mentetett fel. 1886. év október 13-án Őfelsége — saját kérelme folytán — a jól megérdemelt nyugállományba helye-

zését rendelte el s ez alkalommal neki a tábornoki cimet és jelleget a legkegyelmesebben adományozta.

Kitüntetései: Schatz tábornok 1848. évben a Fehér, Veszpprém, Zala és Vas vármegyékben lázongó nép elnyomására kiküldött cs. kir. 48. számu gyalog sorezred müködéseiben és menetein — mint hadnagy, zászlóaljsegédtiszt — tevőlegesen vett részt. Midőn azután a zászlóalj a honvédséghez átlépett, alkalmat talált a Horváth-féle száguldó (repülő) hadhoz csatlakozni. Az udvari haditanácsnak 1851. évi május 17-én kelt intézvényével a magyar forradalom alatt tanusitott hüségéért és magatartásáért megdicsértetett.

1853. évben ezredsegédtiszti minőségben tanusitott kiváló alkalmaztatásáért az országos csendőrparancsnokság által megdicsértetett s ezután soronkivül lépett elő II. oszt. századossá.

1859. évben, mint a cs. kir. csendőrség vezérfelügyelője mellett segédtiszt, az ezen alkalmazása alatt tanusitott eredményteljes müködéséért Őfelsége által a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntettetett ki.

1875. évi április hó 25-én kelt legfelsőbb elhatározással sok évi és főleg csendőrségi ügyekben tett szolgálataiért a III. osztályu Vaskorona-renddel lett kitüntetve.

1884. évi március hó 13-án Őfelsége legfelsőbb elhatározásával a m. kir. csendőrség szervezése és felállitása körül szerzett érdemei elismeréséül részére a Ferenc József-rend középkeresztje adományoztatott.

1886. évi október hó 13-án Őfelsége legfelsőbb elhatározásával ötven évet tulhaladó és különféle alkalmazásokban tanusitott eredménydus szolgálatai elismeréséül Schatz tábornoknak a Ferenc József-rend középkeresztjéhez a csillagokat adományozta. Őfelsége 1890 március 12-én kelt parancsiratával 50 évi tényleges szolgálat után a tisztek részére rendszeresitett I. osztályu tiszti katonai szolgálati jellel Schatz tábornok már nyugalomba helyezése után diszittetett fel.

Schatz tábornok nős ember volt, ki azonban nejétől később elvált. Végzett pedagógus s mint ilyen a cs. kir. 34. számu sorhadgyalogezred nevelőházában tiz éven keresztül tanitó volt. A közigazgatásban és a katonai gazdászatkezelésben alapos ismeretekkel birt. Az 1848—49. években csatában részt nem vett. A magyar nyelvet meglehetősen jól, a német nyelvet tökéletesen, a lengyel és a hazai tót nyelvet megfelelően birta.

Előljárói által mint kötelességérzettől áthatott, buzgó, igen fegyelmezett, ezek iránt meggyőződésből engedelmes, tiszta jellemü, érdemteljes csendőrtiszt — jellemzett. Csendes, nyugodt vérmérsékletü, nyájas természetü, magábavonult életet élő tiszt volt, aki köztiszteletnek örvendett mindenki részéről s aki magas kora dacára, ugyszólván élete alkonyán is állhatatosan és pontosan, áldozatkészséggel teljesitette kötelességét.

A csendőrség intézményének megszervezésénél elévülhetlen érdemeket szerzett s mint a honvédelmi minisztérium csendőrségi ügyosztályának első vezetője, e minőségben hosszu éveken át teljesitett szolgálataiért és maradandó alkotásaiért az utókor háláját méltán kiérdemelte. Különösen meg kell emlékeznünk néhai báró Fejérváry Géza volt m. kir. honvédelmi miniszternek Schatz ezredesről 1881. évben irt nyilatkozatáról, melyben — tekintve buzgóságát és eredményteljes müködését — elismeri róla, hogy ugy a szegedi II. számu csendőrkerület szervezésében, mint a csendőrség számára készült terjedelmes utasitások összeállitása körül igen sikeresen müködött közre.

Schatz tábornok méltán megérdemli, hogy az utókor hálás kegyelettel őrizze meg áldott emlékét. A belügyminisztériumban jekel- és margitfalvi Jekelfalussy Lajos miniszteri tanácsos, a honvédelmiben pedig Schatz alezredes végezték a csendőrség szervezésének kimeritő előmunkálatait és e két férfiu által vezetett hosszasabb minisztériumközi tárgyalások után 1880. évi november hó végén került az országgyülés képviselőháza elé »a közbiztonsági szolgálat szervezéséről« és »a csendőrség legénységi állományának kiegészitéséről« szóló törvényjavaslat, mely törvényjavaslatokkal tulajdonképpen az Erdélyben már életben lévő csendőrségnek az ország többi részeire nézve is törvénybeiktatása javasoltatott (1881. évi II. és III. t.-c. és az 1881:LXXI. t.-c.).

Schatz tábornok neve a jelen nemzedék előtt ugyszólván ismeretlen, pedig Török táborszernagy, első csendőrségi felügyelőt megelőzően már igen sokat tevékenykedett a testület érdekében, szolgálati időben is hét évvel előzte meg őt, mint a honvédelmi minisztériumban a csendőrügyek előadására már 1876. évben vezényelt őrnagy, később pedig mint ezen osztály vezetője, tiz évet meghaladó központi alkalmaztatása alatt kétségtelenül és elvitathatatlanul szerzett annyi érdemet, hogy őt Török táborszernaggyal együtt tekintsük az intézmény megalkotója gyanánt.

Nem helyes és nem is lenne méltó az utókorhoz, hogy emlékéről megfeledkezzék.

1891. év augusztus 10-én halt meg. A budapesti hüvösvölgyi régi katonai temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Tisóczky László

alezredes, a kassai csendőrkerület első parancsnoka.

Született Budán 1820 junius hó 27-én. Róm. kath. Édesatyja Tisóczky Márton birtokos volt. A gimnázium hat osztályát s a budapesti egyetem bölcsészeti fakultásának első évfolyamát jó sikerrel elvégezvén, 1839. év augusztus hó 1-én a cs. kir. 12. számu huszárezredhez toborzás utján avattatott fel, mint közhuszár. Tizedessé 1841 december hó 1-én, őrmesterré 1844 december hó 1-én lépett elő. 1848 junius hó 30-án a magyar nemzetőrség kötelékébe helyeztetett. Ezt megelőzően — csapattestéhez, mint őrmester beosztva — vett részt (junius 12—15-én) a Prágában lefolyt utcai ütközetekben.

1849 december 18-án neveztetett ki hadnaggyá a cs. kir. 6. számu huszárezredben. Ebben a rendfokozatban közel két éven át — mint ezredsegédtiszt — volt alkalmazva. 1851 május 1-én lépett elő főhadnaggyá s mint főhadnagy helyeztetett át 1852 március 16-án a cs. kir. 6. számu (kassai) csendőrezredhez, átvétetvén a császári királyi csendőrség állományába. Ezen ezrednél több éven át tartalékszárny- (Depot-Flügel) parancsnok volt. II. osztályu századossá 1858 julius 1-ével neveztetett ki, de már a cs. kir. 10. számu (kolozsvári) csendőrezredben, hova röviddel azelőtt helyeztetett át. 1863 április 1-ével ismét visszakerült a cs. kir. 6. számu csendőrezredhez, amely 1866 május 1-én a 6. számu országos csendőrparancsnokság nevet vette fel. Ez év május 12-én I. osztályu századossá neveztetett ki. A cs. kir. csendőrezredeknek 1867-ben történt feloszlatásával — amikor is a közbiztonsági szolgálat teljesitése ujból az egyes törvényhatóságok közegeire bizatott — Tisóczky százados junius hó 1-ével az Erdélyben meghagyott 10. számu csendőrezredhez helyeztetett, amely az »országos csendőrparancsnokság« nevet nyerte. 1876 május 1-ével helyeztetett a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság állományába. 1858—1880. évig — közel huszonkét éven át — szárnyparancsnokoskodott. Őrnaggyá 1880 november hó 1-én lépett elő. 1881 október hó 30-ig szemlésztörzstiszt, november 1-től ideiglenes parancsnoka ezen erdélyrészi csendőrségnek. Alezredessé 1882 november 1-én lépett elő. Ez év november 28-án

kelt legfelsőbb elhatározással a m. kir. IV. számu (kassai) csendőrkerület parancsnokává neveztetett ki. Sajnos, már ezidőben sulyos gégerák kinozta, ugyannyira, hogy oly fontos szolgálatát inkább csak az irodájából láthatta el. Bár a halálát okozó betegség csiráját már magában hordozta és rövidesen bekövetkező haláláról tudomással birt, mégis a kerületét utolsó leheletéig szivós kitartással, önfeláldozással és szeretettel vezette. Mint ezen kerület parancsnoka halt meg 1884 augusztus hó 14-én Kassán. Ott is temettetett el.

Kitüntetései: hadiéremnek és az I. osztályu tiszti szolgálati jelnek volt a birtokosa. 1878. évi augusztus 26-án Őfelsége a király — hosszas és sikerteljes szolgálatai elismeréséül — a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. 1884. év március 21-én kelt legfelsőbb elhatározással részére — kiváló buzgalommal teljesitett szolgálataiért — dicsérő elismerés fejeztetett ki.

Tisóczky alezredes Magyarországon kivül ismerte Tirolt, Alsó- és Felső-Ausztriát, Cseh- és Morvaországot. Tökéletesen birta a magyar és a német nyelvet.

1863. évben vette nőül Doskocil Annát, Doskocil József cs. kir. főhadnagy leányát. Házasságukból egy fiu- és egy leánygyermek származott. Nejét korán elvesztvén, özvegyen maradt. Fia mint csendőrtiszt szolgált néhány éven át. Leányát László Albert — a későbbi — altábornagy vette el.

Tisóczky alezredes hosszas katonai és csendőrségi pályája alatt mindenkor kimagaslott férfiui erényei által. Mint komoly, határozott életelvek mellett élő, higgadt, becsülésreméltó, tiszta jellemü, kitünő csendőrtiszt volt ismert. Előljárói nagyra-értékelték pontosságát, feltétlen lelkiismeretességét, kötelességtudását, buzgóságát, ügyszeretetét és fáradhatatlanságát. Hozzájuk ragaszkodott s irányukban meggyőződésből eredő engedelmességgel viseltetett. Alárendeltjeire a legjobb befolyást gyakorolta, velük szemben méltányos, igazságos és gondoskodó volt. A csendőrségi szolgálat minden ágazatában teljesen otthonos volt s a legteljesebb odaadással igyekezett tudását és bőséges tapasztalatait az intézmény javára értékesiteni. Jeles csendőrparancsnoknak bizonyult, aki különös körültekintéssel és tapintattal párosult kötelességérzettel tevékenykedett. Halála előtt pár hónappal sugárzott reá a királyi kegy éppen abból az okból, mert a csendőrség szervezése és felállitása körül szerzett érdemei méltánylást és elismerést igényeltek. Katonai és emberi életét az őszinteség és a nemesség ragyogta be. A hála és a kegyelet legszebb érzéseivel gondolhatunk nevére és emlékére, mert közbecsülésben lefolyt életét majdnem egészen a közbiztonsági szolgálatnak szentelte.

Neugeboren Gusztáv

ezredes, a honvédelmi minisztérium IV. csendőrségi osztályának helyettes vezetője.

Született Brassóban 1830 február 26-án. Evangelikus vallású. Hivatalnok fia. A brassói főgimnázium nyolc osztályát végezve, 1848 év november hó 1-én — mint vadász — besoroztatott a cs. kir. 23. számu tábori vadászzászlóaljhoz. 1849. évben — mint vadász és altiszt — csapattestével résztvett január 29-én az Erzsébetváros, február 2-án a Héjasfalva, február 27-én a Medgyes, március 3-án a Segesvár, március 19-én a Feketehalom, julius 23-án a Szemeria és Sepsiszentgyörgy, julius 31-én pedig a Kászonujfalunál lefolyt ütközetekben. Mint vadász és alvadász rövid egy évi szolgálat után 1849 november 3-án őrmesterré, 1850 december hó 1-én a cs. kir. 51. számu gyalogezred kötelékében — hova időközben helyeztetett — II. osztályu hadnaggyá neveztetett ki. Mint I. osztályu hadnagy áthelyeztetett és kineveztetett 1852 szeptember 1-ével a cs. kir. 8. számu (nagyszebeni) csendőrezredhez. Főhadnaggyá 1856 julius 16-án lépett elő, 1866 május 1-ével pedig a cs. kir. 10. számu (kolozsvári) csendőrezredhez nyerte beosztását. Mint főhadnagy négy évig állott pótszárnyparancsnokság élén, majd ugyanezen ezredben másfél éven át az ezredsegédtisztséget töltötte be. II. osztályu századossá 1870 november 1-ével lépett elő, ugyanezen nappal neveztetvén ki szárnyparancsnokká a 10. számu csendőrezredből alakult 10. számu országos csendőrparancsnokság állományában. 1873 november 1-én I. osztályu századossá neveztetett ki. 1876 május 1-ével a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz került. 1871—1881. évig szárnyparancsnok. 1875 junius 2-tól julius 16-ig az erdélyi rész északkeleti határrészén garázdálkodott rablók elleni közbiztonsági óvintézkedések vezetésével bizatott meg. Feladatát sikerrel oldotta meg. Őrnaggyá 1881 november 1-ével lépett elő és ez év december 1-ével a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett. Itt előbb a szemlésztörzstiszti teendőket látta el Török ezredes parancsnoksága alatt és segédkezett a szegedi csendőrparancsnokság felállitásában. 1882 november hó 28-án ezen parancsnokság parancsnokává neveztetett ki és igy ő lett — Török

ezredes Budapestre történt áthelyezésével — annak második parancsnoka. Alezredessé 1884 május 1-én lépett elő, 1886 julius 18-án pedig — mint helyettes osztályvezető — a m. kir. honvédelmi minisztérium csendőrségi IV. ügyosztályába osztatott be. Ezredessé 1887 november 1-én neveztetett ki. 1890 január 20-án kelt legfelsőbb elhatározásával Őfelsége — saját kérelme folytán — helyettes osztályvezetői állásától való felmentését és nyugállományba helyezését rendelte el 43 évi, e között 37 éven felüli csendőrségi, tényleges szolgálata után.

Kitüntetései: hadiérem; I. osztályu tiszti szolgálati jel; 1880 november 20-án kelt legfelsőbb elhatározással, a közbiztonsági szolgálat terén teljesitett kitünő szolgálatai elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntettetett ki; 1884 március hó 13-án kelt legfelsőbb elhatározással dicsérő elismerésben részesült; 1890. évben történt nyugállományba-helyezésekor Őfelsége által — sok évi békében és háboruban tanusitott kötelességhü szolgálatai elismeréséül — a III. osztályu Vaskorona-renddel tüntettetett ki.

Neugeboren ezredes családos ember volt. Külföldön nem járt, ellenben Erdélyt — hosszas huszonöt évi szolgálata folyamán — módjában állott tökéletesen megismerni. Magyarul, németül és románul tökéletesen beszélt. Kora ifjuságától a katonai pályán szolgálván, magát ugy a csapat-, mint a közbiztonsági szolgálatban kiváló tisztté képezte. Igen jó szellemi képességgel, gyors és helyes felfogással birt. Kötelmeit minden irányban teljes mérvben ismerte s azokat pontosan és mindenkor lelkes örömmel teljesitette.

Ami egyéniségében a legmegkapóbb vonás, zordsága mellett aranyszivü volt és igaz, jó ember, szives és szeretetreméltó; lebilincselően kedves a barátaihoz, gyöngéd és lovagias a nőkhöz. Most, amikor őt méltatjuk, nem lehet erről meg nem emlékeznünk.

A csendőrség felállitásánál határozott és komoly értéknek bizonyult, hiszen a csendőrség megszervezőjével, Török táborszernaggyal együtt jött ki — mint helyettese — Erdélyből, s szállotta meg a szegedi 2. számu csendőrparancsnokság területét. Széles látkörü, tanult ember volt, sokat dolgozott, fáradt, lelkesedett és lelkesitett. Igazi, vérbeli csendőr, aki semmiféle nehézségtől nem riadt vissza s nyilegyenesen haladt életutján, hivatását becsülve s testületünknek tekintélyt szerezve.

Azok a bajtársak, akik őt ismerték, hálás kegyelettel gondolnak nyulánk, szikár alakjára; azok, akik nem ismerték, jót cselekednek, ha csendőrségünk e kimagasló tagjára, az önzetlen kötelességérzet és lelkes munkabirás mintaképére büszkén tekintenek.

Neugeboren ezredes Fogarason halt meg 1906. évben. A sok munka kimeritette testét, tönkretette idegeit. A fogarasi temetőben nyugszik. Sirját emlékkő ékesiti.

Báró Beauforti du Mont Várhegyi Lajos

cs. kir. kamarás, alezredes, kerületi parancsnok.

Született 1821 julius hó 8-án Währingben, Alsó-Ausztriában. Honilletékessége Selmecbánya (Hont várm.). Római katholikus vallásu. Nemes ember fia. Nevelését Bécsben, a Löwenburg-féle nevelőintézetben nyerte, jogi tanulmányait Magyarországon végezte; az ügyvédi és birói vizsgát dicséretes eredménnyel tette le. Katonai szolgálatba lépéséig magyar törvényszéki hivataloknál müködött, utoljára — mint alügyész — a pozsonyvármegyei törvényszéknél. Mint »mentes közember« 1844 évi augusztus 27-én soroztatott az I. Miklós orosz cár nevét viselt cs. kir. 9. számu huszárezredhez. Tizedessé 1849 november 20-án, őrmesterré 1850 január 1-én, II. osztályu hadnaggyá 1853 augusztus 16-án, I. osztályu hadnaggyá 1854 május 16-án, főhadnaggyá 1857 január 11-én lépett elő. Mint főhadnagy dandár- és segédtiszti minőségben volt beosztva gróf Schlick lovassági tábornok mellé. 1863 január 7-én helyeztetett át a cs. kir. 6. számu (győri) csendőrezredhez. 1863—69-ig szakaszparancsnokságot parancsnokolt. 1869 január 3-án áthelyeztetett a cs. és kir. 10. számu (kolozsvári) országos csendőrparancsnoksághoz. II. osztályu századossá 1872 január hó 11-én neveztetett ki. 1869—1875-ig tovább szakaszparancsnokoskodott, közben ideiglenesen szárnyparancsnokságot is vezetett. 1876 május hó 1-ével a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság állományába helyeztetett s ugyanott 1876 junius hó 26-án I. osztályu századossá, 1881 november hó 1-én pedig őrnaggyá lépett elő. 1876 julius hótól 1881 november 1-ig szárnyparancsnok, 1881 november 1-től 1882 november 30-ig szemlésztörzstiszt. 1882 december 1-én kineveztetett a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság parancsnokává Kolozsvárra. Alezredessé 1884 május 1-ével lépett elő, ez év augusztus hó 25-én pedig parancsnoki minőségben a m. kir. IV. számu csendőrkerülethez Kassára helyeztetett. Mint ezen kerület parancsnoka halt meg 1888 március 13-án Kassán 67 éves korában.

Du Mont Várhegyi alezredes 1859-ben résztvett az Olaszország elleni hadjáratban és pedig — mint dandársegédtiszt — báró Gablenz tábornok lovasdandáránál a május 8-iki szemrevételi ütközetben Caserlénél, május 25-én Candiánál, junius 1-én Terrasánál, junius 4-én Magentánál, junius 24-én pedig Solferinónál.

Magyarországon kivül ismerte Dalmátországot és Tirolt, helyőrségelései utján pedig Moldvát és Oláhországot.

Kitüntetései: 1856. évben a Duna-fejedelemségekben egy szállitmányt vezetvén, igen nehéz helyzetbe jutott. Ez alkalommal tanusitott higgadt, tapintatos és bátor magatartásáért hadtestparancsnoksági elismerésben részesült. 1859-ben a Magentánál s az ezen csatát megelőző ütközetekben tanusitott kitünő müveleteiért a hadiékitményes katonai érdemkereszttel tüntettetett ki. 1884-ben március 13-án kelt legfelsőbb elhatározással a m. kir. csendőrség szervezése és felállitása körül szerzett érdemeiért dicsérő elismerésben részesült. Birtokosa volt a hadiéremnek és az I. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek.

Du Mont Várhegyi alezredes 1877. évben nősült. Egy leánya volt, akit egészen fiatal korában vesztett el. Magyarul, németül tökéletesen, latinul, olaszul, franciául és románul megfelelően beszélt.

1880. évben Őfelsége megengedte neki, hogy özvegy Várhegyi Lujza törvényes utódaival együtt a néhai Du Mont Andrásnak II. Károly spanyol király által 1690. évi junius 27-én adományozott s az összes törvényes utódokra örökölhető bárói méltóságot, mint »külhoni bárói rangot« felvehesse és a bárói cimet »Du Mont de Beaufort Várhegyi« név használata mellett viselhesse.

Mint életrajzi adataiból kitünik, magas képzettséggel lépett át a katonai szolgálatba, mely hivatást nagyraértékelte. A lovasszolgálatot tökéletesen ismerte. Mint igen szorgalmas, előkelő gondolkozásu, önképzésével foglalkozni szerető, igen vitéz, bátor s tetteiben kötelességein tulmenő tiszt van jellemezve. Előljárói irányában tiszteletteljes és meggyőződésből engedelmes, alárendeltjeivel szemben komoly, szigoru, méltányos és gondoskodó volt. Előkelő társaságban forgott s rendkivül müvelt, finom modorral birt.

A csendőrség intézménye iránt törhetlen hüséggel és ragaszkodással viseltetett. A szolgálat minden ágazatában tökéletesen jártas volt. A gazdászatkezelést is jól ismerte. Fáradhatlan szorgalmáért, eredményekben dus tevékenységeért, feltétlen megbizhatóságáért, tiszta jelleméért előljárói és alárendeltjei részéről állandó és általános becsülésben részesült.

A csendőrség szervezése és felállitása körül szerény, de kitartó munkásságot fejtett ki. Annak jeles épitője volt s — mint láttuk — érdemeiért legfelsőbb elismerésben is részesült. E nagy alkotás megalapozásában és megszilárditásában, főként a detailmunkák fárasztó végzésében értékesen müködött közre.

Du Mont Várhegyi alezredes — mint ember — maga volt a jóság, szeretetreméltóság, a nemesen érző gavallér s a tetőtől-talpig szivember.

Nem volt harcos ember, szelid természete nem állotta a tülekedést, a mindenáron érvényesülni szeretés és akarás utjait, nem kereste a mellékutakat, az utvesztő ingoványokat sem, szivből gyülölte a cselszövést, az intrikákat, finom lelkétől távol állott az álnokság fortélyossága. Egyenes, őszinte, becsületes életet élt, értékeset, követésre méltót. Abból a fajtából való volt, amely a magyar értelmiség szine-javát adja, a magyarság szellemi életének a gerincét.

Bodzai Sönser Nándor

címzetes vezérőrnagy, a székesfehérvári csendőrkerület első parancsnoka.

Született 1834 szeptember hó 18-án Bécsben. Illetőséget Magyarországon 1886 február hó 10-én nyert (Budapesten). Róm. kath. vallásu. Polgár fia. A gimnázium öt osztályát jó eredménnyel végezvén, a bécsi müegyetem kereskedelmi osztályának első évfolyamát hallgatta, majd 1850 augusztus 5-én — mint közember — önként és saját költségén belépett, illetve besoroztatott a cs. kir. utászkarhoz. Mint ezredhadapród 1851 január 20-án áthelyeztetett a cs. kir. 38. számu gyalogezredhez, 1852 február 16-án pedig a cs. kir. 22. számu gyalog sorezredhez. Hadapródőrmesterré 1852 junius 3-án lépett elő. Másodosztályu hadnaggyá 1853 május 27-ével neveztetett ki s e rendfokozatban helyeztetett át a cs. kir. 19. számu gyalog sorezredhez. I. osztályu hadnaggyá 1854 augusztus 1-én lépett elő. Csendőrségi pályáját 1858 május 1-én kezdette meg a cs. kir. 1. számu (bécsi) csendőrezred kötelékében. Mint hadnagy szolgált a cs. kir. 7. (nagyváradi) és 8. (nagyszebeni) csendőrezredekben. 1859-ben öt hónapon át tábori csendőrként volt alkalmazva a 2. számu hadsereg csendőrségi hadiszárnyánál. Főhadnaggyá 1863 január 1-ével lépett elő. 1866 május 1-ével a cs. kir. 5. számu (pesti), majd a 4. (lembergi) és a 10. számu (erdélyi) országos csendőrparancsnokságoknál szolgált. 1860—1876. évig szakaszparancsnokságokat parancsnokolt. II. osztályu századossá 1873 november 1-én neveztetett ki. A m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz 1876 május 1-ével helyeztetett át. 1877 november 1-én I. osztályu százados lett és szárnyparancsnok Brassóban. 1881 december 1-ével a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett, 1882 november 30-ig mint szárnyparancsnok Nagykikindán müködött. Ezen idő után pedig, mint szemlész-törzstiszt volt beosztva. Őrnaggyá 1882 november 1-én neveztetett ki. 1883 november 30-ig a szemlész-törzstiszti teendőket látta el. 1883 december 1-én

megbizatott a m. kir. székesfehérvári csendőrparancsnokság területének megszállásával s egyben kineveztetett annak parancsnokává. Alezredessé 1885 november 1-én lépett elő, ezredessé pedig 1888 november 1-én. 1883—1895 január hó 1-ig ezen kerületet parancsnokolta. Őfelsége 1894 december hó 7-én kelt legfelsőbb elhatározásával nyugállományba helyeztetett s ez alkalommal neki a vezérőrnagyi cim és jelleg adományoztatott. Budapesten telepedett le s itt halt meg 1914 október 30-án. A farkasréti temetőben helyeztetett örök nyugalomra. Sirja ezidőszerint jeltelen.

Sönser ezredes résztvett — mint előbb emlitettük — az 1859. évi olasz hadjáratban, mint hadnagy, tábori csendőrtiszt. Beutazta Alsó- és Felső-Ausztriát, Morva- és Csehországot. Magyarországot helyőrségelései során ismerte. Magyarul és németül tökéletesen, franciául jól beszélt. Nős ember volt egy leánygyermekkel.

Kitüntetései: 1884. évben a m. kir. csendőrség szervezése és felállitása körül szerzett érdemei elismeréseül — március hó 13-án kelt legfelsőbb elhatározással — Őfelsége dicsérő elismerésében részesült. 1891 december 14-én — hosszas, eredménydus és kitünő szolgálatai elismeréseül — Őfelsége a III. osztályu Vaskorona-renddel tüntette ki. Birtokosa volt a hadiérem s az I. osztályu tiszti szolgálati jelnek. 1893. évben kapta Vilmos császártól a Vörös Sasrend 2-od osztályát. 1894. év december hó 1-én kelt legfelsőbb elhatározással részére hosszu éveken át tanusitott kötelességhü szolgálataiért a dicsérő elismerés ujólag nyilvánittatott. Magyar nemességét 1886 december 3-án nyerte legfelsőbb királyi kegy gyanánt.

Sönser ezredes közel negyven éven át volt csendőr, tehát egész férfiéletét szentelte e pálya betöltésére. Bizonyára nem töprengett azon, mit tegyen, mikor 1876. évben a magyar kormány az erdélyrészi csendőrséget átvette. Idevaló felvételét egészen természetesnek tartotta. És kitartott a nehéz, sőt legnehezebb időben hiven, becsülettel. Mint tiszt és parancsnok komolyan vette hivatását; bővelkedett a tiszti erényekben. Komoly, becsvágyó, előkelő gondolkodásu, fegyelmezett, felsőbbsége iránt engedelmes, alárendeltjeivel szemben jóságos és igazságos volt. Magvető, ki nem vetett hiába. Töviről-hegyire ismerte a szabályzatokat, melyek betartásában maga járt elől követendő példaként. Általános és nagy szakmüveltsége, fenkölt szelleme, szeretetreméltó egyénisége előljárói és alárendeltjei részéről egyforma elismerésben részesült. S mivel nincs ember hiba nélkül, talán egyetlen gyengesége az volt, hogy alárendeltjeit embereknek tekintve, azok gyarlóságaival szemben inkább megértő volt, mint hajthatatlan. Ebben kiforrott életelvei és mély vallásossága is segitették. Az elágyulás vagy elérzékenyedés gyöngyeit talán soha senki sem

látta szemében, pedig ott tündököltek a szive mélyén. Hideg katonának látszott, de azért annál melegebb és bensőségesebb volt a lelkivilága. Gyönyörü életpályáján mindig azok után a csillagok után haladt egyenesen és határozottan, melyeket becsületes meggyőződése ragyogtatott eléje. Tehetségét nem fitogtatta. Rajongott mindenért, ami szép az Isten ege alatt. Természetében volt a korrektség és a becsületesség. Igazi tipusa volt az igaz magyarnak, az igaz férfinak és az igaz katonának.

Beck Gusztáv

2. osztályu százados, szakaszparancsnok.

Született Brünnben (Morvaország) 1824 január 3-án. Evangelikus vallásu. Polgár fia. A bécsi evangelikus főiskola négy osztályát igen jó eredménnyel végezte, abszolvált, majd a képzőművészeti akadémia két évfolyamát látogatta. A kettős könyvvitelt megtanulta s a hadseregbe lépése előtt egy kereskedelmi és váltóbanknál volt alkalmazva. 1846 szeptember 5-én avattatott fel a cs. kir. 4. sorgyalogezredhez a törvényes szolgálati kötelezettség mellett. Tizedessé 1848 julius 22-én, őrmesterré 1850 augusztus 30-án lépett elő. Résztvett az 1849-iki pusztaharkályi és ugyanezen év április 26-án az ácsi csatában. II. oszt. hadnaggyá 1854 március 22-én lépett elő, I. osztályu hadnaggyá pedig 1856 március 22-én. 1859. évben részt vett Pola partvédelmében. Ez évben áthelyeztetett a cs. kir. 11. számu (laibachi) csendőrezredhez. 1866-ban tábori csendőrtiszt az Olaszország elleni hadjáratban. Főhadnagy 1866 május 12-ével. 1866 október 1-én a cs. kir. 10. számu (erdélyi) országos csendőrparancsnokság állományába vétetett át. A próbaszolgálat sikeres teljesitése után véglegesittetett. II. osztályu századossá 1873 november 1-én neveztetett ki. 1876 május 1-ével a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnoksághoz helyeztetett át. 1877/78 években egy év tartamára várakozási illetékkel szabadságoltatott. Egyébként Kolozsváron volt — mint szakaszparancsnok — alkalmazva. Idegbajjal hosszabb időn át betegeskedett, miből kifolyólag alig két évi magyar csendőrségi szolgálata után 1877 augusztus 1-én állandó nyugállományba helyeztetett. Nagy hátrányára volt az is, hogy a szolgálati nyelvet kevésbbé birta. Későbbi életéről közelebbi adatok nem állanak rendelkezésünkre.

Birtokosa volt az I-ső osztályu tiszti szolgálati jelvénynek és a hadiéremnek.

Beck százados nőtlen ember volt. Németül tökéletesen,

magyarul csak törve beszélt. Alsó-Ausztrián és Morvaországon kivül Istriát és Krajnát ismerte. Magyarországot csupán helyőrségelései során. Az 1876. évi leirás szerint a csendőrségi szolgálatban teljesen ki volt képezve. Törekvő, szorgalmas tiszt volt jó szellemi képességgel és felfogással. Igen derék, kifogástalan jellemü egyéniség, ki magas életkorában is fiatal tetterővel rendelkezett.

Himmler Róbert

II. osztályu százados, szakaszparancsnok.

Született Wagstadtban (Szilézia) 1824 február 26-án. Róm. katholikus vallásu. Polgár fia. A kereskedelmi iskolát jó eredménnyel végezte. 1848 október 19-én mint önkéntes avattatott fel a cs. kir. 22. tábori vadászzászlóaljhoz. Őrvezetővé 1849 január 12-én, alvadásszá 1849 április 18-án, fővadásszá 1849 julius 18-án lépett elő. Résztvett az 1849-iki magyarországi hadjáratban, február 6-tól október 4-ig Komárom ostrománál, ellenséges kitörések és az azzal közvetlen összeköttetésben álló ütközetekben egészen a vár bevételéig. Junius hó 10-én szemrevételi ütközetben Marcaltőnél, junius 27-én és 28-án a szemerei csatában, augusztus 3-tól—5-ig a magyarkanizsai ütközetben. 1851 julius hó 21-én mint ideiglenes csendőr beosztatott a cs. kir. 7. számu (nagyváradi) csendőrezredhez, hol őrmesterré 1851 november 1-én lépett elő. Hadnaggyá 1854 julius 28-án neveztetett ki. 1860 augusztus 31-én a cs. kir. 6. számu csendőrezredhez, 1866 május 1-én az 1. számu országos csendőrparancsnoksághoz helyeztetett. Főhadnaggyá 1866 julius 22-én neveztetett ki. 1871 május 1-én a cs. és kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz tétetett át. Itt segédtiszt 1872—76 október 31-ig, azután szakaszparancsnok Marosvásárhelyen. 1874 november 1-vel II. oszt. százados. 1876 május 1-én a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság állományába helyeztetett, hol 1878. év folyamán elhalt és pedig tragikus körülmények között. Ugyanis az 1877. évben lefolyt török-orosz háboru alkalmával a törökök támogatására székely-puccs terveztetett. A cél az volt, hogy a székely fiuk behatolnak Oláhországba, ahol utját állják az orosz sereg átvonulásának. A puccs idejekorán felfedeztetvén, a fegyverek és egyéb felszerelések elkoboztattak. Igy jutott a csendőrség lovassági forgópisztolyokhoz. Ezekkel célbalövés tartatván, megtörtént a sajnálatos eset, hogy a marosvásárhelyi szakasznál a célbalövészet alkalmával egyik csendőr kezében véletlenül elsült a forgópisztoly s a lövedék Himmler Róbert százados szakaszparancsnok hasába furódott. A százados rövid szenvedés után bele-

halt sebébe. Nemes lelkületére vallott, hogy belátván a csendőr ártatlanságát, haláltusája közben azon utolsó óhajának adott kifejezést, hogy a csendőrnek bántódása ne legyen. Török alezredes (a későbbi táborszernagy) méltányolván Himmler százados utolsó óhaját, az ügyet fegyelmileg intézte el.

Kitüntetései: 1849 november 15-én kapta a II. osztályu vitézségi ezüst érmet; 1875. évben az ország erdélyi részének északkeleti határain az ottani havasokon rablók üldözésére és az azok által megzavart viszonyok helyreállitására foganatositott közbiztonsági különös intézkedéseket és portyázásokat tevékeny közrehatásával lényegesen elősegitette, hadügyminiszteri megdicsérésben részesült; az 1877. évben a közbiztonsági szolgálat eredményes teljesitéséért belügyminiszteri dicsérő okirattal láttatott el. Birtokosa volt a hadiéremnek s az I. oszt. tiszti szolgálati jelvénynek.

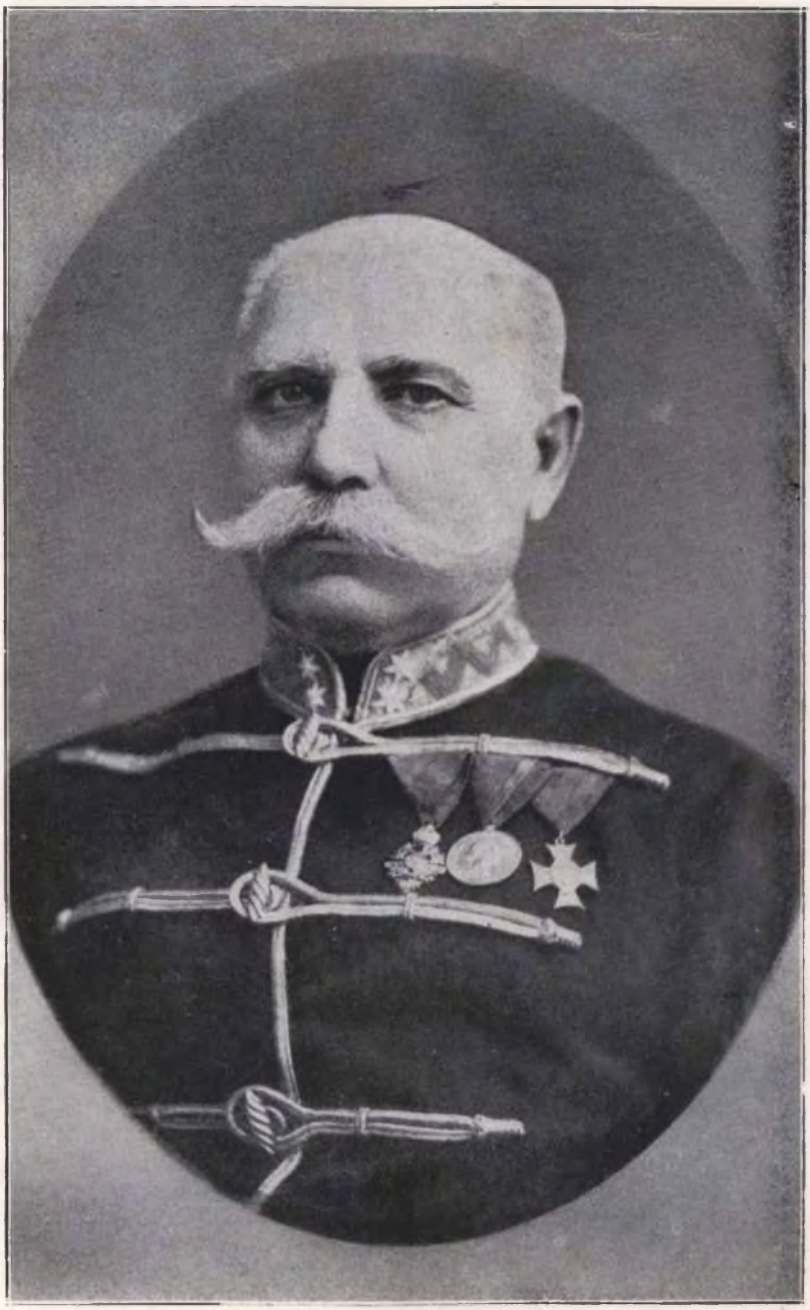
Himmler százados nős, gyermektelen ember volt. Országismeretei: Szilézia, Magyarország északi és keleti része és Alsó-Ausztria. Németül tökéletesen, magyarul törve beszélt. Török alezredes (a későbbi táborszernagy) az erdélyrészi csendőrségi parancsnok 1877. évben kitünően képesitett, sok elméleti és gyakorlati ismerettel biró, fáradhatatlan szorgalmú, a legjobb eredménnyel müködő, teljesen megbizható, higgadt, komoly, szigorú, tiszta jellemü tisztnek irta le, melyhez Graeffl Ede altábornagy honvédfőparancsnoksági adlátus hozzáfüzte: »Ezen már jelenleg is igen jó tisztből a magyar szolgálati nyelv tökéletes elsajátitása után kitünő szárnyparancsnok váland.«

Himmler százados Marosvásárhelyen helyeztetett örök nyugalomra. A halálában is nemesen gondolkodó és érző csendőrtiszt emléke méltó az utókor hálás kegyeletére.

Lukács Mózes

ezredes, kerületi parancsnok.

Született 1833 október 22-én az udvarhelyvármegyei Küküllő-Keményfalva községben. Róm. kath. Kisbirtokos fia. Az algimnázium négy osztályát jó sikerrel végezte. 1854. évi március 31-én soroztatott be a cs. kir. 62-ik sorgyalogezredhez. Őrvezetővé 1855 szeptember 10-én, szakaszvezetővé 1857 március 1-én, őrmesterré 1859 julius 15-én lépett elő. 1859. évben résztvett Tirol védelmében. 1860 julius 1-én a cs. kir. 63. számu sorgyalogezredhez helyeztetett át. Alhadnaggyá 1866 május 14-én neveztetett ki. 1866. évben junius 24-én résztvett a custozzai ütközetben. 1869. évben a linci dandár-

TISÓCZKY LÁSZLÓ

NEUGEBOREN GUSZTÁV

VÁRHEGYI LAJOS

SÖNSER NÁNDOR

tiszti iskolát jó eredménnyel végezte. 1871 február 1-től zászlóalj-segédtiszt, 1872 december 9-től pedig nyilvántartó- és segédtiszt. 1872 október hó 27-én kelt legfelsőbb elhatározással — mint alhadnagy — a m. kir. honvédség állományába helyeztetett át, a m. kir. 23. számu brassói honvédzászlóaljhoz. Főhadnaggyá 1873 május hó 1-én neveztetett ki. 1874 október hó 20-án pedig az erdélyi VI. számu honvédkerületi parancsnokság parancsőrtisztjévé. 1876 május 1-én a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnokság állományába helyeztetett. Ezen év folyamán május 1-től október 31-ig próbaszolgálatra volt beosztva, melynek sikeres bevégzése után véglegesittetett. November 1-től mint parancsnoksági segédtiszt müködött 1879 január 13-ig, amikor is rangviszonyára tekintettel, szakasz parancsnoklásával bizatott meg. 1880 november 1-én II. osztályu századossá és szárnyparancsnokká neveztetett ki. I. osztályu századossá 1881 november 1-én lépett elő. Mint I. osztályu százados előbb szárnyparancsnokoskodott, majd 1883 november 17-ével kineveztetett a m. kir. V. számu (pozsonyi) csendőrkerülethez parancsnokhelyettessé. 1891 augusztus 1-én kineveztetett ezen kerület parancsnokává, ugyanezen év november 1-én alezredessé lépvén elő. Ezredessé 1895 április 30-án kelt legfelsőbb elhatározással neveztetett ki. A pozsonyi kerületet 1896 május hó 22-ig parancsnokolta. E nappal — mint beteg — szolgálati alkalmazása alól felmentetetett, szeptember 1-ével pedig állandó nyugállományba helyeztetett negyvenkét évet meghaladó tényleges katonai, illetve csendőrségi szolgálata után. Pozsonyban telepedett meg. Mint nyugdijas halt meg 1899. évben julius 19-én. Itt helyezték örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1874 julius 21-én a hadiérmet kapta, 1866 julius 16-án a custozzai csatában tanusitott vitéz magatartásáért legfelsőbb elismerésben részesült (a katonai érdemkereszt szalagján). 1877. évben az I. osztályu katonai szolgálati jelet kapta. 1879-ben a honvédelmi miniszter részéről — a parancsnokság segédtiszti teendőitől történt felmentése alkalmából — két és fél évi müködése alatt tanusitott ernyedetlen szorgalmáért és hüséggel párosult buzgalmáért — okirati megdicsérésben részesült. Birtokosa volt a württembergi Frigyes-rend középkeresztje 2-od osztályának. 1896 junius 14-én kelt legfelsőbb elhatározással sok évi eredménydus müködése elismeréseül a III. osztályu Vaskorona-renddel tüntettetett ki.

Lukács ezredes 1875. évben nősült. Gyermektelen ember volt. Magyarul és németül tökéletesen, románul jól beszélt. Különösen ismerte Erdélyt s az V. számu kerület területét szolgálati utazásai, Tirolt és Felső-Olaszországot a hadjáratból folyólag.

Lukács ezredes értékes, kiváló katona és derék csendőr volt. Igen jó szellemi képességgel és felfogással birt. Szilárd,

komoly, tiszteletreméltó jellem. Kötelmeit jól ismerte s azoknak tökéletesen megfelelt. A csendőrségi szolgálatot alaposan ismerte, az utasitásokban és szabályokban jól jártas. Irodai és fogalmazási teendőkben nagy ügyességgel és gyakorlattal rendelkezett. Vérmérséklete nyugodt. Önképzésén és általános müveltsége fokozásán szorgalommal s állandóan fáradt. Előljárói iránt meggyőződésből engedelmes, készséges és fegyelmezett, alárendeltjeivel szemben szigoru, igazságos és gondoskodó. Bizalmukat teljesen birta. Kedvelt bajtárs, ragaszkodó barát, jó modoru és a társaságot szerető ember.

Mint jeles, a szolgálatban rendkivül buzgó és teljesen megbizható tiszt, többizben volt előnyzésre érdemesként minősitve. Segédtisztként a szervezés első éveiben müködött. Parancsnokát nagy önfeláldozással támogatta. Fanatikus tagja volt intézményünknek. Mint szakasz-, szárny- és kerületi parancsnok fáradhatlan volt a munkában. Lelkes magyar csendőr és izlésében, modorában igazi kulturember.

Grózé Győző (Nicefor)

cimzetes alezredes, kerületi parancsnok-helyettes.

Született Felsősebes községben (Besztercenaszód vármegye) 1846 március 21-én. Görög katholikus vallásu. Lelkész fia. A besztercei református gimnázium négy osztályának jó eredménnyel történt elvégzése után 1867 május 20-án rendes sorozás utján a törvényes hadkötelezettséggel felavattatott a cs. kir. 63. sorgyalogezredhez. 1868 május hó 25-én átlépett — mint próbacsendőr — a cs. és kir. csendőrség állományába, a 10. számu erdélyi országos csendőrparancsnoksághoz. Véglegesittetett 1868 augusztus 16-val. Örsvezetővé 1869 julius 4-ikével, cimzetes őrmesterré 1872 január 1-ével, őrmesterré 1873 január 1-ével lépett elő. Mint őrmester helyeztetett át az 1876 május 1-vel müködését megkezdett m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság állományába. A csendőrtiszti szakvizsgát jó eredménnyel tevén le, hadapródd á 1876 november 1-én lépett elő s örsállomásparancsnok lett Székelyudvarhelyen. Hadnaggyá 1877 május 1-én neveztetett ki. 1877 május 1-től 1881 október 31-ig szakaszparancsnok Csikszeredán, Nagyszebenben és Désen, azután oktatótiszt s e minőségben 1881 december hó 1-ével áthelyeztetett a felállitott m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz. Főhadnaggyá 1882 november 1-ével neveztetett ki s a felállitott m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át. A következő év december 1-vel visszahelyeztetett a szegedi 2. számu csendőrparancsnoksághoz szakaszparancsnoknak Orsovára. 1885-ben oktatótiszt Kassán,

majd ideiglenes szárnyparancsnok Miskolcon. II. osztályu századossá 1887 november 1-én lépett elő. Ez év május 1-től szárnyparancsnok Kassán. I. osztályu századossá 1891 november 1-vel mozdittatott elő. 1887—1897-ig szárnyparancsnok Kassán, Ungváron és Sátoraljaujhelyen. 1898. évben másodtörzstiszti minőségben a m. kir. VI. sz. csendőrkerülethez helyeztetett. 1900 október 24-ével a m. kir. V. sz. csendőrkerülethez osztatott be kerületi parancsnokhelyettesnek. Hasonló minőségben 1901 junius 20-án Kassára helyeztetett. Nyugállományba egészségi okokból vonult felülvizsgálat utján, közel 35 évi tényleges szolgálat után 1902. év május hó 1-vel. Ez alkalommal Őfelsége augusztus hó 24-én kelt legfelsőbb elhatározásával neki a cimzetes alezredesi jelleget és a Ferenc József-rend lovagkeresztjét a legkegyelmesebben adományozta. Besztercén telepedett le s ott élt családja körében halála napjáig, 1907 március 27-ig.

Grózé őrnagy nős ember és 3 gyermek atyja volt. Magyarországon kivül nem járt. Birtokosa a 3. oszt. tiszti katonai szolgálati jelnek s a jubileumi emlékéremnek. Magyarul, németül és románul tökéletesen beszélt. Ellenség előtt nem szolgált. Egyik veje Marsálek János csendőrőrnagy.

Ha életrajzi adatait áttekintjük, látjuk, hogy a csendőrségi pálya iránt előszeretettel viseltetve, kora ifju évében lépett be előbb a cs. és királyi, 1876. évben pedig — az alkotmányos kormányzat bekövetkeztével — az erdélyi csendőrséghez, melyből kinőtt a mai csendőrség. Bőséges élettapasztalattal, elméleti és gyakorlati csendőri szaktudással értékesitette szolgálatait az intézmény javára. Megállapodott, határozott jellemü, nyugodt vérmérsékletü volt, jó szellemi képességgel és felfogással. Magas, nyulánk termete mellett kevésbbé erős testalkattal rendelkezett. A közbiztonsági szolgálatot jól intézte és vezette, a legénység oktatására és kiképzésére jól képesitett. Nevelő hatását jól tudta érvényesiteni. Mint szakasz- és szárnyparancsnok, később mint másodtörzstiszt és kerületi parancsnokhelyettes eredményesen müködött. Előljárói iránt engedelmességgel viseltetett, alárendeltjeivel szemben szigoru és méltányos volt. Visszavonult életet élt. 1901. évtől kezdve gyakran betegeskedett ideg- és vesebántalmakkal s ez teljesitő képességét hátrányosan befolyásolta és közvetlenül előidézte szolgálatképtelenségét, majd nyugdijba helyezését.

Grózé alezredes egyike azoknak a keveseknek, akik 1868-tól a cs. és kir., majd 1876-tól a magyar királyi erdélyi, végül az 1881-től szervezett mai csendőrségünknél folytatólagosan szolgáltak. Ő is közel 35 éven át előljárói legteljesebb megelégedésére. Ilyen nagy emberi teljesitményhez szivós akaraterő és edzett lélek szükséges, mely győzedelmeskedik a test erőtlenségén is, mint Grózé alezredes esetében. Nyugdijaztatását alig öt évvel élte túl.

Lex János

hadnagy, szakaszparancsnok.

Született Vecsésen (Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye) 1836. év április hó 16-án. Római katholikus vallásu. Budapesten az alreáliskolát jó sikerrel végezte. 1857 április 25-én rendes sorozás utján a cs. kir. 32. sorgyalogezred által a cs. kir. 6. számu gyalogcsendőrezredhez nyolc évre besoroztatott. Ennek ezrediskoláját jó sikerrel végezte. Csendőrörsvezetővé 1860 február 16-án lépett elő. Ebben a rendfokozatban 1860 szeptember hó 1-én a cs. kir. 8. számu, 1862 április 1-én pedig a cs. kir. 9. számu gyalogcsendőrezredhez tétetett át. Szolgálati kötelezettségének megfelelvén, 1865 junius 11-én a cs. kir. 32. számu gyalogsorezred tartalékába tétetett. 1866 január 13-án ujból tettleges szolgálatba lépett s áthelyeztetett a cs. kir. 9. sz. gyalogcsendőrezredhez. Csendőrőrmesterré 1866 október 16-án lépett elő. A m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnokság állományába 1876 november 1-én lépett át s egyidejüleg kineveztetett csendőrhadapródda és örsállomásparancsnokká Deésre. Hadnagy-szakaszparancsnokká 1877 május 1-én lépett elő. E minőségben Csikszeredán 1880 március 13-ig szolgált, mely nappal felülvizsgálat folytán — mint rokkant — végleges nyugállományba helyeztetett. Szülőfalujában telepedett meg. Nyugállományban alig töltött másfél évet. 1881. év november 4-én — férfikora teljességében — hunyta le örök álomra szemeit Budapesten, hol örök nyugalomra is helyeztetett.

Kitüntetései: csendőrségi szolgálata alatt kiváló és sikerteljes müködéseért, nemkülönben fáradhatlan szorgalma és ügybuzgalma, erélye és ügyessége, végül örsének minden irányban való helyes parancsnoklásáért kilenc izben lett nyilvánosan és okiratilag megdicsérve. 1876. évben a legénységi állományban a koronás ezüst érdemkereszttel lett Őfelsége által a legkegyelmesebben kitüntetve. 1879. évben a m. kir. honvédelmi miniszter által dicsérő okirattal láttatott el. Birtokosa volt az I. osztályu legénységi szolgálati jelnek.

Lex hadnagy nős, gyermektelen ember volt. Magyarul, németül tökéletesen, románul és tótul jól beszélt. Egyike azoknak, akik a hadsereg által közvetlenül a csendőrséghez soroztattak be s itt nyerték ujonckiképzésüket is. Hosszas — közel husz évi — legénységi szolgálat után lépett elő tisztté egyéni és jellembeli kiválóságai folytán. Mint altiszt példaképe volt a derék csendőrnek, aki a közbiztonsági szolgálatban hüséges és önfeláldozó kötelességtudással müködött, nem egyszer szép példáit adva személyes bátorságának, ügybuzgalmának és áldozatkészségének. Mint tiszt kötelmeit jól ismerte s azokat helyesen teljesitette. A csendőrségi utasitások- és szabályzatokban

kiváló jártassággal rendelkezett s mint bőséges gyakorlati tapasztalattal biró tiszt, alárendeltjei kiképzésénél kiválóan érvényesült. Szakaszánál a rendet és a fegyelmet kifogástalanul tartotta fenn. A közbiztonsági szolgálatot gazdag ismeretekkel és helyesen irányitotta és ellenőrizte. Teljesen megbizható volt. Előljárói és feljebbvalói iránt feltétlen engedelmességgel, készséggel és ragaszkodással, tiszteletteljesen viseltetett. Alárendeltjeivel szemben szigoru és méltányos volt. Komoly, nyilt, tiszta jelleme révén mindenki részéről becsülést és tiszteletet érdemelt ki a maga részére. Méltó és igazságos, hogy a régi magyar csendőrség e szerény munkásának emlékét kegyelettel őrizze meg az utókor.

Entresz Kornél

I. osztályu százados-számvivő.

Született 1831 október hó 28-án Detrekőn (Pozsony vármegye). Római katholikus vallásu. Jószágigazgató fia, aki a gimnázium hat osztályát Komáromban és Tatán jó sikerrel végezte. A gyógyszerészi pályára lépett s a bécsi egyetemen a gyógyszerészmesteri oklevelet megszerezte. 1864 november 26-án — mint gyakornok — Bécsben belépett a cs. kir. központi katonai számvivőséghez, hol 1866 december hó 31-én III. oszt. számtisztté neveztetett ki. Ezen rendfokozatban 1870 február hó 24-én próbaszolgálatra a m. kir. erdélyi honvéd kerületi hadbiztossághoz vezényeltetett. 1871 április hó 4-én, mint II. osztályu számtiszt, kineveztetett a m. kir. honvédelmi minisztérium szakszámvevőségéhez. 1872 március 15-ével az erdélyi m. kir. honvédkerületi hadbiztossági számosztálynak hadvezetőjévé neveztetett ki. Itt lépett elő 1872 május 20-val I-ső osztályu számtisztté. 1876 január hó 2-án az államszámviteltanból jó eredménnyel vizsgázott. 1876 augusztus 16-val az erdélyi m. kir. csendőrség állományába helyeztetett s mint I-ső osztályu százados-számvivő a csendőrparancsnokság törzsénél a számvivői teendők ellátásával bizatott meg. 1881 december 1-vel a felállitás előtt állott m. kir. 2-ik számu csendőrparancsnoksághoz, 1882 december 1-vel folytatólagosan a felállitásra sorra kerülő m. kir. 3-ik számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett. 1887. évben augusztus hó 1-vel az V. számu csendőrkerülethez helyeztetett. Ezen kerületnél a számvivőség vezetőjeként 1900. év április hó 30-ig működött, amikor is — 69 éves korában — 35 és fél évi tényleges szolgálat után május 1-ével állandó nyugállományba tétetett. Pozsonyban telepedett meg s itt halt meg 1925 december 12-én. Pozsonyban helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1884. évben Őfelsége — március 13-án kelt legfelsőbb elhatározásával — a m. kir. csendőrség szervezése és felállítása körül szerzett érdemei elismeréseül a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki. 1900. évben történt nyugdijaztatása alkalmából Őfelsége — hosszu és kötelességhü szolgálataiért — részére legfelsőbb elismerését nyilvánitotta. Birtokosa volt a katonai jubileumi emlékéremnek.

Entresz százados-számvivő nős, gyermektelen volt. Magyarországon kivül Alsó-Ausztriát ismerte. Mint okleveles gyógyszerész, ezen szakmában teljes jártassággal rendelkezett. Jó uszó, tornász és tájrajzoló. Magyarul, németül tökéletesen, franciául és szerbül jól beszélt. Latinul értett.

Számvivői kötelmeit teljes mérvben ismerte; a csendőrségi számvitel minden ágazatában kiválóan képzett volt. Ernyedetlen szorgalommal és buzgósággal élt ezen hivatásának. Igen jó szellemi képességgel és felfogással birt. Önképzésén állandóan fáradt. Előljáróihoz és feljebbvalóihoz feltétlen hüséggel és engedelmességgel ragaszkodott, alárendeltjeivel szemben megfelelő szigorral, gondossággal és méltánylással viseltetett. Komoly, szilárd jellemü és igen megbizható, emellett kedvelt bajtárs, aki jó körökben forgott s igen jó társasági modorral birt.

Entresz százados-számvivő az első számvivő-tisztje a csendőrségnek. Az ő vállaira nehezedett az összes gazdászati ügyek intézése. Nem szükséges részleteznünk azt, hogy ez mit jelent. Mindenesetre ma tiz ember végzi azt, amit ő végzett és tiz ember nem mutatja fel azt, amit ő teremtett és végzett. Entresz századost az éjfél igen sürün találta iróasztala mellett, ott görnyedt egy belső, szent tüz által hevitve. Ha magunk elé tudjuk varázsolni a kort s a viszonyokat, amelyben a magyar csendőrség megkezdette áldásos és nélkülözhetetlen tevékenységét, akkor nem lesz nehéz meglátnunk és megértenünk azt sem, hogy Entresz százados-számvivő ki volt s hogy emlékének a csendőrség történetében külön lapot kell nyitnunk és nem szabad engednünk, hogy neve feledésbe menjen.

Minden gazdászati hivatal egyik falán bátran elhelyezhetnénk az ő fényképét, hogy ne feledjen az utókor és hogy tanuljon ettől a derék embertől, ettől a kiváló tiszttől, aki még hatvankilencéves korában is példás szorgalommal, törhetetlen akaraterővel és ritka, fiatalos lelkesedéssel élt szép hivatásának, aki pihenni sohasem tudott, akinek a lelke örök mozgásban, szelleme el nem fáradó tevékenységben élt.

Nyugdijbavonulása után huszonöt éven át élvezhette a pihenést, mig az Ur magához nem szólitotta szolgáját, kit hüséges sáfárkodásáért ritka magas életkorral adományozott meg.

Ujhegyi Béla

őrnagy, kerületi parancsnok-helyettes.

Született Budapesten 1833 március 21-én. Református vallású. Nemes ember fia. A bölcsészeti tanfolyamot kitünő eredménnyel végezte. 1849 december 11-én — mint közember — avattatott fel a cs. kir. 33. sz. gyalogezredhez. 1850. és 1851. években Milanóban és Piacenzában az ezred hadapródi tanfolyamát jó sikerrel végezte. Hadapróddá 1853 junius 20-án neveztetett ki, hadapródőrmesterré pedig 1854 március 25-én. Ez év augusztus 16-án másodosztályu hadnaggyá lépett elő a cs. kir. 10. számu gyalogezredben, elsőosztályu hadnaggyá pedig 1858 junius hó 1-én. 1860. évben résztvett a cs. kir. 5. számu dsidás ezred lovagló tanfolyamán. Főhadnaggyá 1859 május 13-án lépett elő. 1859. évben Olaszországban részt vett — mint századtiszt — a tengerpart védelmében. 1862 május 31-én kilépett a cs. kir. hadsereg állományából. Polgári alkalmazást nyert. Előbb mint törvényszéki iktató Csiksomlyón müködött, majd mint telekkönyvi biztos és főbiztos az erdélyi helyszinelési bizottságnál. 1866. évben résztvett a Poroszország elleni hadjáratban. 1871 junius 21-én kelt legfelsőbb elhatározással — mint szabadságolt állományu főhadnagy — kineveztetett a m. kir. honvédséghez. 1872 április 6-ával segédtiszti minőségben beosztatott a m. kir. 8. honvéd dandárparancsnoksághoz, ez évben a Ludovika Akadémián segédtisztté és az előkészitő és tisztképző tanfolyamban a magyar nyelv és szolgálati szabályzat tanára. Ezen alkalmaztatásában maradt 1876 julius 1-ig, amely nappal a honvédelmi minisztériumban a 2. osztály kötelékében müködését megkezdett Schatz csendőrőrnagy, csendőrségi ügyek előadótisztje mellé vezényeltetett. 1877 augusztus 1-én a Ludovika Akadémia állományából a magyar királyi erdélyi csendőrparancsnokság állományába helyeztetett. 1878 november 1-én másodosztályu századossá neveztetett ki. 1883. év november hó 23-ig a honvédelmi minisztérium csendőrségi osztályában müködött, osztályvezetőjét több izben helyettesitve. I-ső osztályu századossá 1881 november 1-én lett kinevezve. 1883 november 23-tól a m. kir. IV. számu csendőrparancsnokságnál — mint parancsnokhelyettes — nyert beosztást. Hasonló minőségben 1884 szeptember hó 14-ével a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz helyeztetett át. Mint rokkant 1890 május 1-ével vonult nyugállományba. Nagyváradon telepedett le s itt halt meg 1905. év január hó 5-én. A nagyváradi, ugynevezett olaszi temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

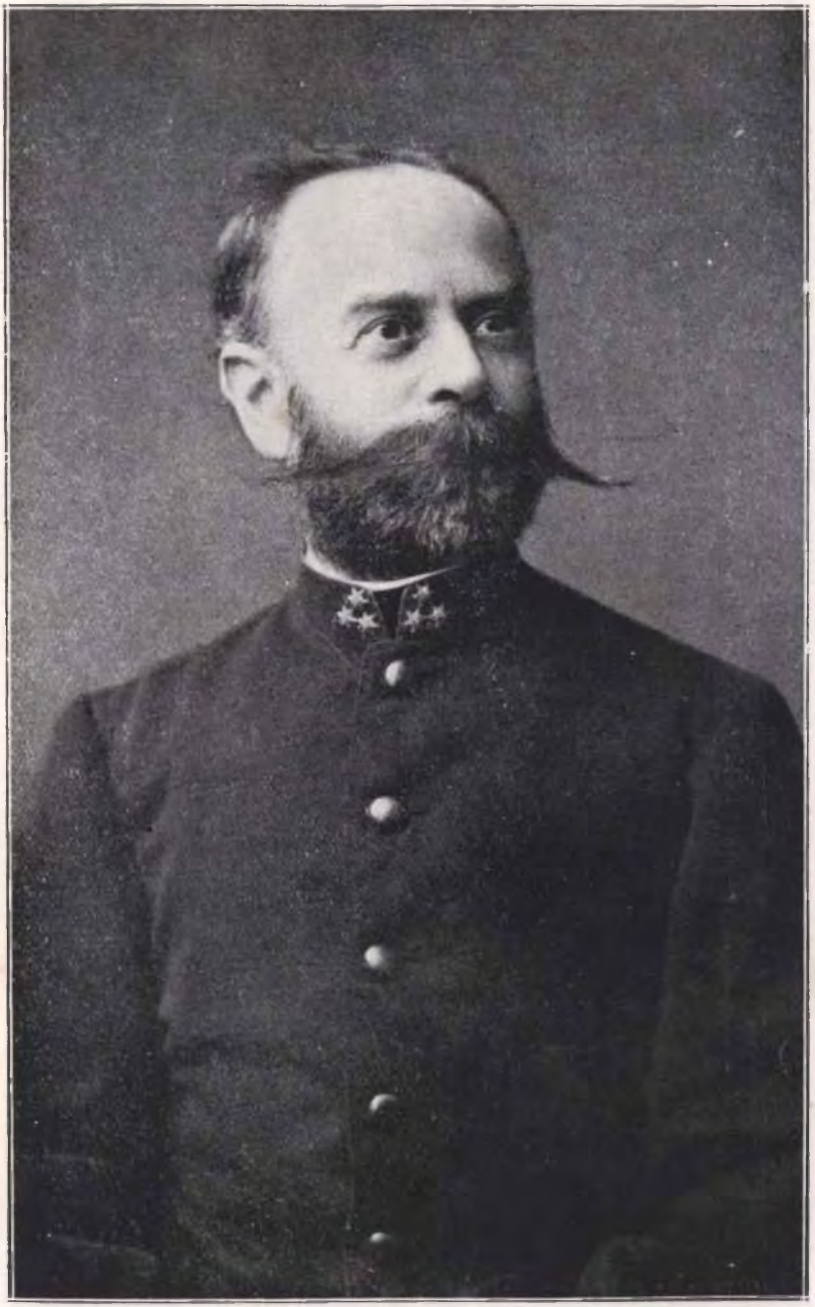
Kitüntetései: birtokosa volt a katonai hadiéremnek s az elsőosztályu tiszti szolgálati jelnek. »A magyar királyság katonai földrajza« cimü tan- és kézikönyv szerkesztéseért 1875.

évben miniszteri különös elismerésben részesült. 1882. évben a volt megyei csendbiztosoknak tiszti vizsgára való eredményes előkészitése alkalmából miniszteri elismerésben és jutalomdijban részesült. 1883. évben a honvédelmi miniszter a csendőrségi ügyosztályban hét és fél éven át tanusitott eredményes müködéseért, különösen pedig a csendőrség szervezése körül tanusitott — szakképzettségével párosult — buzgalmáért teljes elismerését nyilvánitotta. Őfelsége 1884 március 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával a csendőrség felállitása és szervezése körül szerzett érdeméül dicsérő elismerésben részesitette.

Ujhegyi őrnagy 1862 julius hó 5-én vette nőül Schachovszky Saroltát, kivel élete végéig boldog házasságban élt. Házasságukból négy gyermek származott. Magyarországon kivül ismerte Alsóausztriát, Sziléziát, Morvaországot, Galiciát, Krajnát és Felsőausztriát. A politikai és hadtörténelemben szép jártasságra tett szert. Jó uszó, vivó és lovas volt. Magyarul, németül jól, lengyelül, olaszul, tótul, románul és latinul megfelelően beszélt.

Már mint fiatal tiszt alapos katonai tudományával tünt fel, szolgálatát ernyedetlen buzgalommal végezte, kitünő csapattiszti volta mellett törekedett a tudományos továbbképzésre is. A soronkivüli előléptetésre előirt századosi vizsgát 1872-ben kitünő sikerrel tette le. Polgári alkalmaztatása idején kiváló szorgalmával felsőbbsége teljes elismerését érdemelte ki. Mint a Ludovika Akadémia tanára, igen jó sikerrel müködött. Tárgykörét teljesen ismerte. Vig, derült kedélye, becsvágya, mindenki irányában tanusitott közvetlen modora, pontossága, buzgósága miatt általános becsülésben részesült. Mint fogalmazótiszt, a honvédelmi minisztériumban igen használhatónak bizonyult. A legnehezebb időkben a csendőrség szervezési munkálataiban tudásával, fáradhatatlanságával értékesen müködött közre. Emellett mint forditó is jó eredménnyel alkalmaztatott. A csendőrkerületnél — mint helyettes — a szolgálat minden ágazatában teljes szakavatottságot tanusitott, teendőinek minden irányban tökéletesen megfelelt s hivatásának magaslatán állott. Előljárói iránt tántorithatlan hüséggel és engedelmességgel viseltetett, alárendeltjeit szerette, becsülte, azok szeretetét és bizalmát birta.

A hála és a kegyelet legnemesebb érzéseivel gondolhatunk emlékére, mert a csendőrségnek Ujhegyi őrnagy valódi magvetője, uttörője volt. Szivós akaratával és gyors felfogásával mindenkor sikerült legyőznie az előtte álló nehézségeket, a csüggedés szirtjébe sohasem birták azok ragadni. Minisztériumi alkalmaztatása alatt mutatta meg igazán, hogy mit tud és mire képes. Étsy századossal együtt lelkes munkatársai voltak Schatz tábornoknak, osztályvezetőjüknek.

ENTRESZ KORNÉL

UJHEGYI BÉLA

KARPATHY KAMILL

LEX JÁNOS

RÁKÓCZY MIKLÓS

KOVÁTS FERENC

KOVÁCS BÉLA

Kárpáthy Kamill

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született Bars vármegye Ladomér községben 1838 augusztus 20-án. Róm. kath. vallásu. Édesatyja a saskőváraljai kincstári uradalom gazdatisztje volt. A gimnáziumi hét osztályt jó sikerrel végezte Balassagyarmaton. A cs. kir. hadseregbe mint hadiönkéntes 1859 május 31-én soroztatott be a cs. kir. 39. számu gyalogsorezredbe. Hadapróddá ugyanaz év junius 11-én neveztetett ki. 1859. évben mint hadapród részt vett az Olaszország elleni hadjáratban. Tüzvonalba nem került. Hadapródőrmesterré 1860 junius 19-én lépett elő. Mint hadapród, három éven át teljesitett szolgálatot. Majd 1862 junius 30-ával elbocsájtatott a közös hadsereg kötelékéből, mint hadapródtiszthelyettes. A polgári pályán igyekezett érvényesülni. Előbb törvényszéki jegyző, majd 1864-ben telekkönyvi előadó, 1866-tól városkapitány Komáromban. 1866—1869. években Karancskeszin (Nógrád vm.) gazdálkodik. 1870. év november 1-én kelt legfelsőbb elhatározással hadnaggyá neveztetett ki s beosztást nyert a m. kir. 4. számu északbácskai honvédzászlóaljhoz. Félévig századtiszt, azután mint nyilvántartási és segédtiszt a zászlóaljnál. 1874 junius hó 15-ével áthelyeztetett a m. kir. 64. számu esztergom-komáromi honvédzászlóalj törzséhez Tatára. Ugyanezen év december 15-ével a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémia igazgatóságához mint segédtiszt helyeztetett, illetve osztatott be. 1875 március 1-ével a Ludovika Akadémia rendes tanárává neveztetett ki s ezen minőségben a segédtiszti teendőket is ellátta. Főhadnaggyá ugyanezen év május 1-ével lépett elő. 1876 december 31-én kelt honvédelmi miniszteri rendelet alapján 1877 január 10-én beosztatott illetve bevonult a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnoksághoz próbaszolgálatra. 1877. évben letéve a csendőrtiszti szakvizsgát, julius 11-ével véglegesittetett s szakaszparancsnokká neveztetett ki Besztercére. II. osztályu századossá 1881 november 1-én lépett elő, mely nappal egyidejüleg szárnyparancsnokká neveztetett ki Ó-Aradra. Időközben szárnyparancsnok volt Marosvásárhelyen. Ez év december 1-ével áthelyeztetett a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz, majd egy év mulva 1882 december 1-én a 3. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett. I. osztályu századossá 1883 május 1-én neveztetett ki. Ez év december 1-én a m. kir. VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett ugyancsak szárnyparancsnoki minőségben Pécsre. 1885 október 1-én a IV. számu csendőrkerülethez tétetett át hasonló minőségben Kassára. 1886. évben szemlén volt. A befagyott Hernádon kellett átmennie, a jég beszakadt kocsija alatt. Ez alkalommal

sulyos és végzetes áthülést szenvedett és hét hónapig tartó erős, kinzó betegsége verte le hosszas viaskodásban, amely egyetlen szenvedéssé tette korán elkövetkezett utolsó hónapjait. 1887. évben halt meg Kassán s ott is helyeztetett örök nyugalomra augusztus hó 5-én.

Kárpáthy százados 1876. évben az általa kiadott és a Ludovika Akadémia előkészitő és tisztképző tanfolyamai számára rendszeresitett »Katonai Irálytan« cimü kézikönyvének kiváló összeállitásáért a honvédelmi miniszter által nyilvános elismerésben és jutalomdijban részesült.

Kárpáthy százados házasságából öt fiu és két leány származott. A gyermekek közül négy kiskorában halt el, az életben levők közül Tibor gyalogsági ezredes, Kamill altábornagy és Ákos vezérkari ezredes. Magyarul, németül tökéletesen, szerbül és tótul jól beszélt. Igen szép megjelenésü, rendkivül komoly, nyugodt, határozott és tisztajellemü, buzgó, pontos, alapos, igen jó szellemi képességü és felfogásu férfi volt. Érzékeny lelkületü, jó bajtárs. Inkább visszavonultan a szolgálatnak és a családjának élt. Termetre magas és erős, de a hatalmas testben kifinomodott, előkelő lélek lakozott. Nemes ember volt a szónak nemcsak külsőséges és hatalmi értelmében, hanem felfogásra, világnézetei, szivérzései s a lélek hajlamaira egyaránt. Kristálytiszta egyéniség volt. Kitünő csendőrtiszt és lelkes hazafi. Férfikora delén szólitotta ki a halál az élők sorából. Elmondhatjuk, hogy sok elhasználhatlan erőt, ki nem élt tehetséget és meg nem valósitott tervet hagyott idelenn. Tiszteletreméltó, nemes alakja volt és marad a csendőrség uttörőinek.

Rákóczfalvi Rákóczy Miklós

cimzetes őrnagy, szárnyparancsnok.

Született Szolnok-Doboka vármegyében, Deésen 1833 március hó 7-én. Görög katholikus. Magánbirtokos fia. Szülei házánál a négy elemi iskolát jó sikerrel végezte. Mint vadász 1851 január 9-én avattatott fel a cs. kir. 23-ik vadászzászlóaljhoz. Őrvezetővé 1852 február 10-én, alvadásszá 1854 junius hó 1-én, szakaszvezetővé 1857 augusztus 15-én, fővadásszá 1859 szeptember 1-én lépett elő. Ez évben részt vett az Olaszország elleni hadjáratban, még pedig a junius 4-iki magentai csatában, hol egy golyó jobb állkapcsát sulyosan roncsolta, egy másik golyó a jobb karját, egy harmadik pedig jobb combját érte. Mint fővadász 1866 évben ismét az Olaszország elleni hadjáratban vett részt és pedig junius 24-én a custozzai csatában. Sorhadi kötelezettségének eleget téve, 1867 szeptember 17-én a cs. kir. hadsereg tartalékába

helyeztetett. Polgári pályára lépett és megyei tisztviselő volt Deésen. 1869 augusztus 12-én járásőrmesterré neveztetett ki a m. kir. 32-ik számu belső-szolnoki honvédzászlóaljhoz. Itt érte 1871 október 28-án a hadapródi, 1871 november 1-én pedig a hadnagyi kinevezése. Mint járásőrmester-hadnagy századtisztként volt alkalmazva. 1872 junius 15-től a m. kir. 9. honvéddandár segédtisztje Kolozsváron. Ez év folyamán zászlóaljánál fegyvertisztként is müködött. 1873. évben a dandártanosztály tanfolyamában mint oktató volt alkalmazva. 1874—1876. években századparancsnok és zászlóaljsegédtiszt. A m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnoksághoz próbaszolgálatra 1877 január 31-ével vétetett át. Véglegesittetett 1877 julius 1-ével. Mint szakaszparancsnok volt alkalmazva. Főhadnaggyá 1878 november 1-én lépett elő. 1881 december 1-én áthelyeztetett a Szegeden felállitott m. kir. 2-ik számu csendőrparancsnoksághoz. Szárnyparancsnokká 1883 november 1-én neveztetett ki, egyidejüleg visszahelyeztetvén a kolozsvári 1. számu csendőrparancsnoksághoz. II. oszt. századossá 1884 május 1-ével, I. oszt. századossá 1886 május 1-ével lépett elő. Mint szárnyparancsnok Marosvásárhelyen nyert beosztást, hol 1884—1895. évig teljesitett szolgálatot. Ez év november hó 1-ével 62 éves korában állandó nyugállományba helyeztetett s részére az őrnagyi cim és jelleg a legkegyelmesebben adományoztatott. Előbb Marosvásárhelyen telepedett meg, onnan Deésre költözött és itt halt meg 1915 julius 4-én 82 éves korában.

Kitüntetései: 1859. évben a magentai csatában tanusitott hősies és vitéz magatartásáért az I. osztályu vitézségi ezüst éremmel tüntettetett ki. 1877. évben Hunyad vármegyében rablók üldözése körül tanusitott sikerteljes müködéséért, fáradhatatlan buzgósága és tevékenységeért a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnokság által megdicsértetett. 1880 november 2-án kelt legfelsőbb elhatározással a közbiztonsági szolgálat terén teljesitett kitünő szolgálatai elismeréséül a katonai érdemkereszttel tüntettetett ki. Birtokosa volt a hadiéremnek s az I. osztályu legénységi szolgálati jelvénynek.

Rákóczy őrnagy nős, gyermektelen ember volt. Magyarul, németül, románul tökéletesen, olaszul megfelelően beszélt. Magyarországon kivül Bukovinát, Galiciát, Alsó- és Felsőausztriát, Lombardiát és Olaszország velencei részét ismerte.

Rákóczy őrnagy jó szellemi képességü és felfogásu tiszt volt, aki hosszas legénységi szolgálat után érte el a tiszti rendfokozatot. Határozott, férfias, szilárd jellemü, erős, edzett, »tekintélyes külsejü«* komoly, higgadt, nyilt, igen tiszteletreméltó csendőrtisztként jellemzett.

---

* Minősitvényi táblázatában igy ismertetett.

Mint szakasz- és szárnyparancsnok kötelmeit teljesen ismerte s azoknak buzgón fáradt a legjobban megfelelni. A gyakorlati csendőrségi szolgálatban igen jól volt alkalmazható; a fegyelmet és rendet helyesen és szabatosan kezelte. Szolgálatát belső meggyőződésből jó sikerrel és szeretettel teljesitette. Magasabb képzettséggel ugyan nem birt, azonban magánszorgalmával törekedett ismereteit és általános müveltségét szélesbiteni és gyarapitani. Előljárói és feljebbvalóival szemben engedelmes, alárendeltjeivel szemben szigoru, pontosságot követelő és gondoskodó volt, azok bizalmát birta. A társaságtól inkább visszavonultan élt, a bajtársai körében azonban szivesen időzött.

A napjainkban is élő kortársa, Szőcs tábornok akként jellemezte Rákóczy őrnagyot, mint embert: lármás, pattogós, de jószivü volt. Ismert tipusa a régi katonának, kiknek munkája nyomán annyi áldás fakadt e hazára. Azért hálával és szeretettel gondoljunk ennek az öreg katonának nevére és emlékére.

Rusz Illés

őrnagy, kerületi parancsnok-helyettes.

Született 1838 november hó 6-án Szolnok-Doboka vármegye Virágosberek községében. Görög katholikus vallásu. Édesatyja földbirtokos volt. A tanitóképző négy osztályát Besztercenaszódon sikeresen végezte. Két éven át tanitó volt. 1859 március 24-én rendes sorozás utján a cs. kir. 62. számu sorgyalogezredhez avattatott fel, mint közember. 1859 évben az Olasz- és Franciaország elleni hadjáratban vett részt; 1866. évben pedig Csehországban vett részt a julius 3-án Königgrätznél lefolyt csatában. Őrvezetővé 1859 december 10-én, tizedessé 1860 november 20-án, őrmesterré 1864 december 10-én lépett elő. Ebben a rendfokozatban 1870 január 26-án helyeztetett át a m. kir. 27. számu marosszéki honvéd gyalogzászlóaljhoz. Ezen évben a nagyszebeni m. kir. tisztképző iskolát »jó« eredménnyel végezte. Hadapródd á 1870 szeptember 2-án lépett elő és áttétetett a m. kir. 23. számu brassói honvéd zászlóaljhoz. Hadnaggyá 1871 május 1-én neveztetett ki. Itt századtiszt, 1873-ban zászlóalj-fegyvertiszt, 1875-ben — közben a gyulafehérvári honvédzászlóaljhoz helyeztetvén — ott zászlóaljsegédtiszt. Főhadnaggyá 1877 május 1-én lépett elő. Ez év augusztus 1-én probaszolgálatra osztatott be a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnoksághoz. Ez év végéig — próbaszolgálata teljesitése után — szakaszparancsnok Marosvásárhelyen. 1878—1882. évig Brassóban szakaszparancsnok. 1882 november 1-én II. oszt. századossá és a m. kir.

IV. számu csendőrkerülethez szárnyparancsnokká neveztetett ki Máramarosszigetre. 1883 november 1-ével I. osztályu századossá lépett elő, december hó 1-ével pedig áthelyeztetett a m. kir. I. számu csendőrkerülethez ugyancsak szárnyparancsnoki minőségben Nagyszebenbe. 1885 november 1-én a m. kir. VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett át szárnyparancsnoknak Sopronba. Itt 1890. évig szolgált. Ez év január 20-án Szegedre helyeztetett csendőrkerületi parancsnokhelyettesi minőségben. Őrnaggyá 1892 május 1-én lépett elő. 1893 november 1-én e minőségben Székesfehérvárra helyeztetett kerületi parancsnok-helyettesnek. Csúzbajával sokat betegeskedvén, 1894 szeptember 1-ével nyugállományba helyeztetett. Brassóban telepedett le. Meghalt 1899 julius hó 24-én. Az ottani katholikus temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1882. évben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. Birtokosa volt a hadiéremnek, az I. osztályu tiszti szolgálati jelvénynek és 1898. évtől a jubileumi emlékéremnek.

Rusz őrnagy 1880. évben nősült, feleségül vevén lécfalvi lovag Asbóth ny. állományu őrnagy Josefin leányát. Házasságából öt gyermek született. Két fiu fiatalon elhalt. Leánygyermekei közül egyik Martinovits Ágoston ezredes felesége, a másik két leány szintén katonatiszthez ment nőül. Magyarul, németül és románul tökéletesen, olaszul jól beszélt. Magyarországon kivül Olasz-, Morva- és Csehországot ismerte.

Higgadt, nyugodt vérmérsékletü s megfontolt tisztnek jellemzett. Ügyes, jó szellemi képességü és felfogásu, igen buzgó, kötelességérzettől áthatott tiszt volt. Mint szakasz-, szárnyparancsnok és kerületi parancsnokhelyettes kiválóan felelt meg. Kerületi parancsnoknak minden tekintetben alkalmasnak minősittetett. Tábori csendőrszolgálatra alkalmasnak találtatott. Előljárók és feljebbvalók irányában engedelmes, szolgálatkész, nyilt, egyenranguakkal szemben barátságos és előzékeny, alárendeltekkel szemben határozott, következetes, szigoru és méltányos volt; fegyelmet s rendet tartott, a közszellemre előnyösen hatott. Alárendeltjei bizalmát és ragaszkodását birta. Társadalmi érintkezéseiben szerény, attól inkább visszavonuló.

Madi Kovács Béla

1. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született 1846 december 8-án Oravicán (Krassó-Szörény vármegye). Atyja — József — járásbiró volt Facseten. Róm. kath. vallásu. Három polgári alreáliskolát Lugoson kitünő sikerrel végzett. Majd polgári pályára lépett és Jám község-

ben postamesterkedett. Mint közharcos 1869 október 1-én avattatott fel a m. kir. 13. északtorontáli honvédzászlóaljhoz, honnan október 20-án a m. kir. 14. krassótemesi honvédzászlóaljhoz helyeztetett. Őrmesterré 1870 április 6-ával lépett elő. 1871. évben a szegedi honvédkerületi tisztképző tanfolyamot kitünő sikerrel végezte és ugyanezen nappal hadapróddá és hadnaggyá neveztetett ki. Mint hadnagy, századtisztként müködött. 1873 junius 23-ával a m. kir. északkrassói 18. számu honvédzászlóaljhoz helyeztetett. Itt előadó a m. kir. 6. dandáraltisztképző tanfolyamban. Még ez évben helyettes nyilvántartó tiszt is. A következő évben ismét előadó az altisztképző tanfolyamban, mely müködéseért dandárparancsnoksági megdicsérésben részesül. 1875. évben zászlóalj-, majd dandársegédtiszt, 1876. évben pótcsapatparancsnokot és kezelőtisztet helyettesit. Főhadnaggyá 1877 november 1-én lépett elő. 1878 január 1-ével helyeztetett át a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnoksághoz. Előbb szakaszparancsnok Kézdivásárhelyen, 1879 január 13-tól pedig segédtiszt Kolozsváron. A m. kir. 2. számu szegedi csendőrparancsnokság 1881 december hó 1-ével történt felállitásakor hasonló minőségben Szegedre helyeztetett. II. osztályu századossá 1882 november 1-én lépett elő, egyben szárnyparancsnokká neveztetvén ki Nagykikindára. I. osztályu századossá 1884 május 1-én neveztetett ki. 1885 október 22-én szárnyparancsnoki minőségben a m. kir. I. számu csendőrkerülethez helyeztetett Nagyszebenbe. Ezen beosztásában szolgált 1888 április hó 19-ig, amikor is tényleges szolgálata alatt a torontálvármegyei Tamásfalván — hol szabadságát töltötte — elhalt. Tetemét Temesvárra szállitották s az ottani katonai temetőben helyezték örök pihenőre.

Kitüntetései: 1884 március 13-án kelt legfelsőbb elhatározással. — a magyar királyi csendőrség szervezése és felállitása körül szerzett érdemei méltánylásául — számára a dicsérő elismerés nyilvánittatott. 1885. évben kiváló figyelmet érdemlő buzgó és fontos szolgálati feladatának helyes megoldásáért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült.

Kovács százados 1873. évben vette nőül Oravicán Bieliczky Emmát. Házasságukból négy gyermek származott. Béla mint tart. főhadnagy vett részt a világháboruban s 1923. évben halt meg Temesváron; Ferenc vámőrezredes, Árpád ny. áll. őrnagy és Ilka, lovag Buss József ny. áll. őrnagy neje. Kovács százados magyarul, németül, románul tökéletesen, szerbül jól beszélt. Igen jó szellemi képességgel és gyors felfogással birt. A csendőrségi szolgálatban jól volt kiképezve. Kiválóan szorgalmas és pontos, teljesen megbizható; önképzésén szorgalmasan fáradt. Tiszta jellemü és minden tekintetben kitünő tisztnek jellemzett. A csendőrség minden irányú szolgálatában igen jól jártas. Kötelmeit ismerte s azoknak kiválóan

felelt meg. Mint szárnyparancsnoknak müködése minden irányban helyes és szolgálati buzgalmáról tanuskodó volt. Előljáróit szerette, alárendeltjeit becsülte. Igen kedvelték bajtársai. Visszavonult életet élő, csendes munkása volt a csendőrségnek.

Kováts Ferenc

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született Udvarhely vármegye Küsmöd községében 1854 december hó 20-án. Református vallásu. Földbirtokos fia. A főgimnázium nyolc osztályát jó sikerrel végezvén, vasuti szolgálatba lépett, hol katonai szolgálata megkezdéséig mint forgalmi tiszt müködött. 1876 május 5-én — a törvényes 12 évi szolgálati kötelezettség mellett — avattatott fel a m. kir. 27. számu marosszéki honvédzászlóaljhoz. Tizedessé 1876 szeptember 19-én lépett elő. 1876—77. években a Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamát »jó« eredménnyel végezte. Hadapróddá 1877 szeptember 24-én neveztetett ki. Mint hadapród-próbacsendőr 1878 január 12-én lépett be a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnoksághoz. Hadapródörsvezetővé 1878 szeptember 15-én, próbaszolgálatának letöltése után neveztetett ki. Hadapródőrmesterré 1880 január 26-án, hadapródtiszthelyettessé 1880 április 9-én lépett elő. 1877—1880. években örsparancsnok volt. Hadnaggyá 1880 november 1-én neveztetett ki. 1882 november 1-én a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át, egy év mulva, 1883 szeptember 1-ével pedig a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz segédtisztnek. Ezen állásától rövidesen felmentetett és 1884. évben a m. kir. I. számu csendőrkerülethez helyeztetett, hol előbb Csikszeredán, majd Nagyenyeden szakaszparancsnok egészen 1888. évig.

Főhadnaggyá 1883 november hó 1-én neveztetett ki. 1888. év május 1-én a m. kir. VI. számu kerülethez helyeztetett s itt szakaszparancsnok 1891 julius 31-ig Székesfehérváron. 1891 november 1-ével II. osztályu századossá neveztetett ki és szárnyparancsnoknak a m. kir. III. számu csendőrkerülethez Aradra. A következő évben a m. kir. V. számu csendőrkerülethez Nyitrára helyeztetett, honnan 1894 szeptember 1-én Zomborba. Ez év november 1-én mozdittatott elő I. osztályu századossá. Nyugállományba 1896 április 1-ével helyeztetett. Ideges fejfájásban éveken át szenvedvén, ez idézte elő időelőtti szolgálatképtelenségét és felülvizsgáltatását. Előbb Marosvásárhelyen telepedett le, onnan Nagyváradra, majd Budapestre, végül Nagykőrösre költözött. 1891. évben keletkezett s folyton sulyosbodó idegbaja miatt kórházi kezelésre

szorult, a gyulai közkórházba szállittatott s ott halt meg 1907 november hó 16-án ötvenötéves korában. A gyulai református temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Dicséretei: 1886. évben egy nagyszabásu rablás tetteseinek kinyomozása körül szerzett érdemei, 1892. évben pedig egy kormányhatósági intézkedés végrehajtása körül kifejtett buzgalma és tevékenységeért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesittetett. Birtokosa volt a német lovagrend alapitotta Mária keresztnek (1890) és a katonai jubileumi emlékéremnek (1898).

Kováts százados háromszor nősült. Első házasságából három gyermek (egy fiu és két leány) származott. Csak Magyarországot ismerte. Magyarul tökéletesen, németül jól, franciául kielégitően beszélt. Nyilt, vigkedélyü, értelmes, jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi volt. Mint tiszt igen buzgó, kötelességtudó, belső tevékenységi ösztönből és érdekeltségből. Előljárói iránt engedelmes, fegyelmezett, alárendeltjeivel szemben szigoru és méltányos volt, azok bizalmát teljes mértékben birta. Magas, erős testalkatu férfi volt, igen kedvelt bajtárs, aki a társaságot nagyon szerette s élőkelő körökben szeretett mozogni. Mint szakasz- és szárnyparancsnok igen jól müködött.

Császár (Zakar'ás) János

alezredes, kerületi parancsnok-helyettes.

Született Csikszépvizen 1848. évi szeptember hó 1-én. Római katholikus vallásu. Édesatyja — Lukács — földbirtokos volt. A főgimnáziumot Nagyszebenben végezte s ugyanott tette le az érettségi vizsgát is. Katonai szolgálatát 1869. év október 1-én kezdette meg, mint egyévi önkéntes, a cs. és kir. 62. gyalogezrednél. Tizedessé 1870 október 15-én, cimzetes szakaszvezetővé 1871 február 1-én lépett elő. Az egyévi önkéntesi tanfolyamot s a cs. és kir. csapathadosztály hadapród-tanfolyamot Nagyszebenben 1869—70. években végezte »kitünő« eredménnyel. Hadapród cimzetes őrmesterré 1872 január 1-én, hadapród tiszthelyettessé 1872 április 1-én, hadnaggyá 1873 november 1-én neveztetett ki ezredénél. 1871—73. években a századnál teljesitett csapatszolgálatot. 1874—75. években élelmezési tiszt, azután 1876 november 1-ig ismét századtiszt Gyulafehérváron. Ezen nappal a tartalékállományba helyeztetett, hol 1877 február 14-ig volt. A m. kir. erdélyi csendőrséghez 1877 február 15-ével lépett át próbaszolgálatra. Próbaszolgálatának leteltével 1879 december 31-én ide végleg áthelyeztetett. A csendőrtiszti szakvizsgát 1877. évben

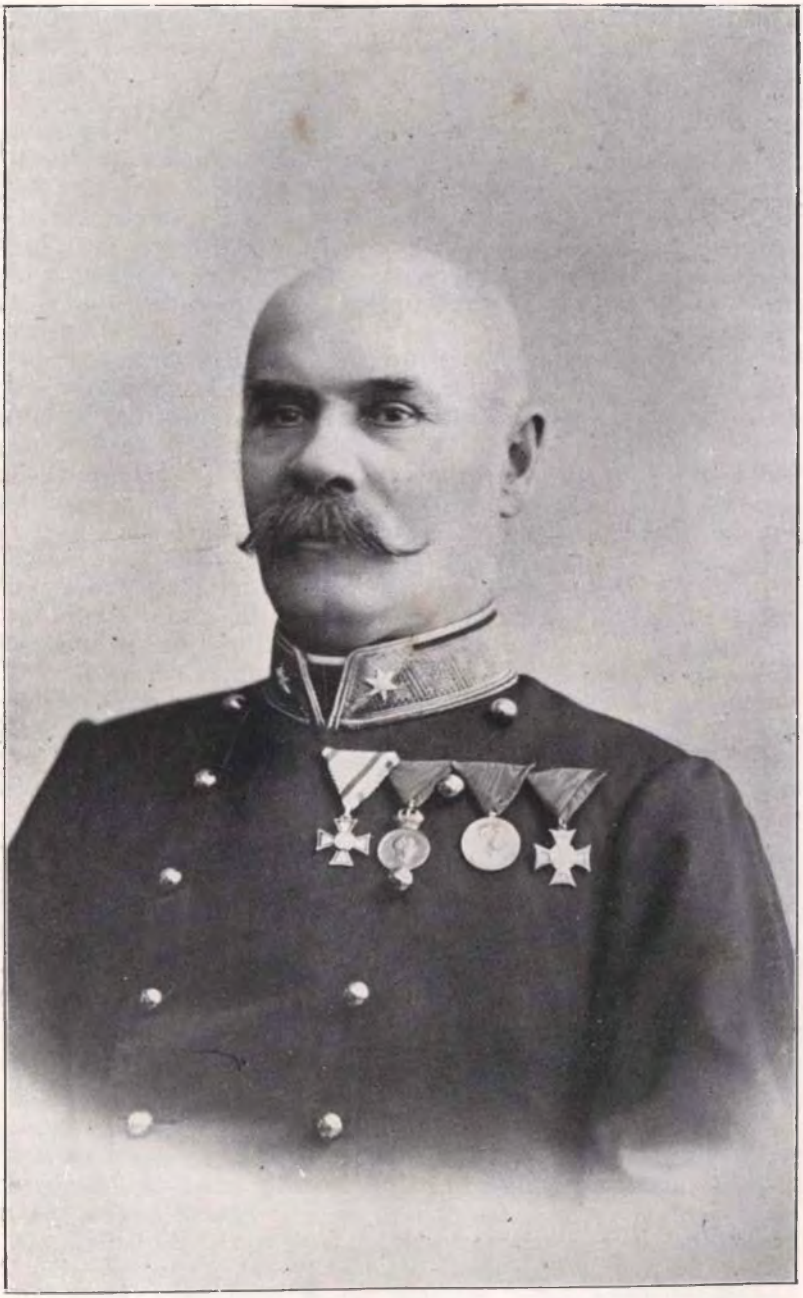
LUKÁCS MÓZES

GRÓZÉ GYŐZŐ

RÁKOSI FERENC

GÖTTMANN BÓDOG

tette le »jó« eredménnyel. Főhadnaggyá 1880 november 1-én neveztetett ki. 1877—1882. években szakaszparancsnok Nagyenyeden és Kolozsváron; 1882 november 1-től segédtiszt a m. kir. 1. számu csendőrparancsnokság törzsénél. II. osztályu századossá 1885 november 1-én neveztetett ki s Brassóba helyeztetett szárnyparancsnoknak. Itt érte I. osztályu századossá történt előléptetése is 1888 május 1-én. 1894—95. években oktató a Nagyszebenben felállitott lovas tábori csendőrtanfolyamokban. 1896 junius 3-ig volt szárnyparancsnok Brassóban. E nappal másodtörzstisztként a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományába helyeztetett Kassára. Őrnagy 1897 május 1-ével. Ezzel egyidejüleg ugyanezen kerület parancsnokának helyettesévé neveztetett ki. Alezredes 1900 november 1-ével. Mint alezredes, kerületi parancsnokhelyettes halt meg 1902. évben Kassán 54 éves korában. Ott is helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: Őfelsége 1880 december 1-én kelt legfelsőbb elhatározásával részére a közbiztonsági szolgálat terén teljesitett kitünő szolgálatainak elismeréseül a katonai érdemkeresztet adományozta. Birtokosa volt a III. osztályu katonai tiszti szolgálati jelnek és a jubileumi emlékéremnek.

Császár alezredes 1876. évben vette nőül Zachariás Ferenc tordai kereskedő Teréz leányát. Házasságukból öt gyermek származott. Jenő fia ezredes, Teréz leánya Tukacs Sándor hadbiró ezredes felesége, Andor fia alezredes. Ellenség előtt nem szolgált. Csupán Magyarországot ismerte. Gyorsiró volt, jó uszó és jó tornász. Magyarul és németül tökéletesen, románul jól beszélt. Családi nevét 1885. évben helyesbittette az eredeti »Császár« névre.

Császár alezredes megállapodott, férfias jellemü, komoly, szerény, becsvágyó, ernyedetlen szorgalmu, kötelmeit minden irányban ismerő és azokat jól és teljes odaadással teljesitő tiszt volt. Igen jó szellemi képességgel és felfogással birt. A csapatnál mint század- és élelmezési tiszt, a csendőrségnél mint segédtiszt, szakasz-, szárny- és kerületi parancsnokhelyettes, kötelességeit pontosan és értelmesen teljesitette, a szolgálat minden ágazatában igen jól képzett, minden iránt érdeklődő, lelkiismeretes parancsnok és előljáró volt. Előljárói iránt meggyőződésből engedelmes és fegyelmezett, bajtársaival és egyenranguakkal szemben előzékeny és szolgálatkész, alárendeltjeivel szemben gondoskodó és méltányos, azokat helyesen befolyásoló. Jó lovas volt és jó lóügyi szakismeretekkel rendelkezett. A gyalogsági lovagló tanfolyamot 1873—74. években Gyulafehérváron, 1890—91., továbbá 1893—94. és 1894—95. években »jó« eredménnyel végezte Brassóban.

Császár alezredest nagy tisztelet vette körül bajtársai részéről, mindenki elismerte és becsülte nagy tudását, puritán lelkületét s az intézmény iránti állandó, soha nem szünő szere-

tetét. Kerületi parancsnoknak volt Erdélybe kiszemelve s magánviszonyain múlott, hogy kinevezése késett, majd váratlan bekövetkezett halálával el is maradt. Bámulatos munkásságú ember volt, hatalmas munkabirásával és az igazság iránt való fanatikus ragaszkodásával ideális magaslatra lenditette magában a csendőrhivatást. Mindhaláláig hüen szolgálta hazája s az intézmény érdekeit.

Nemes Rákosi Ferenc

őrnagy, szárnyparancsnok.

Született Budapesten 1841 julius 6-án. Római katholikus vallásu. Iparos fia. Négy elemi osztályt Budapesten végzett 1854. évben. 1862 szeptember hó 30-án avattatott fel és mutattatott be a cs. kir. 10. huszárezrednél, ahonnan mint közhuszár 1863 február hó 16-án lépett át próbaszolgálatra a cs. kir. 6. számu csendőrezredhez. Véglegesittetett — mint lovascsendőr — 1863 augusztus 16-án. Lovas örsvezető 1865 október 1-ével. 1866 május 1-én áthelyeztetett a cs. kir. 9. országos csendőrparancsnoksághoz. 1867 május 21-én — mint gyalogörsvezető — áthelyeztetett a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnokság állományába. Cimzetes őrmester 1871 február 21-én, valóságos őrmester 1873 november 1-én. 1876 év május hó 1-én a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz helyeztetett. 1878. évben a Ludovika Akadémia előkészitő, majd 1879. évben a tisztképző tanfolyamának sikeres elvégzése után 1879. év szeptember hó 1-én hadapródd á neveztetett ki. 1879. évben a marosvásárhelyi örsöt vezeti, majd segédoktató az altiszti iskolában. 1880. évben örsparancsnok Zalatnán. 1881. év november hó 1-én nyugállományba tétetett, egyidejüleg alkalmazva — mint kinevezett számvevő-irnok — az 1. számu csendőrparancsnokságnál. 1882 január 1-én — saját kérelmére, mint számvevőségi irnok — áthelyeztetett a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz. 1883 julius 1-én — mint hadapródőrmester — növedékbe vétetett a m. kir. 1. számu csendőrparancsnokságnál, honnan ezen év december hó 1-én a 6. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett. Hadapródtiszthelyettessé 1884 április 1-ével, hadnaggyá 1884 május 1-ével neveztetett ki. 1883 december 1-től másodsegédtiszt Székesfehérváron. 1884 május 15-ig ideiglenesen szakaszparancsnok Veszprémben és Szekszárdon. 1885. évtől szakaszparancsnok 1888 november 25-ig Körmenden, e naptól a m. kir. II. számu kerületnél szakaszparancsnok Temesváron; 1890 julius 1-től 1893 szeptember 30-ig pedig oktatótiszt Szegeden. Főhadnaggyá 1891 május 1-én lépett elő. 1893

október 1-től szakaszparancsnok Orsován, 1896 március 9-től pedig szárnyparancsnok Zomborban. II. osztályu századossá 1896 május 1-én lépett elő, I. osztályu századossá pedig 1898 május 1-én neveztetett ki. Zomborból 1899 április hó 16-ával Orsovára helyeztetett ugyancsak szárnyparancsnoki minőségben. Itt 1900 november hó 1-ig teljesitett szolgálatot. E nappal Szombathelyre helyeztetett hasonminőségben. 1904. év november 1-ével — saját kérelmére — 41 évet meghaladó összszolgálati idő után állandó nyugállományba helyeztetett, mely alkalomból folyólag — október hó 20-án kelt legfelsőbb elhatározással — részére a cimzetes őrnagyi jelleg dijmentesen a legkegyelmesebben adományoztatott. Budapesten telepedett meg, majd Kőszegre költözött. A világháboru kitörése után önként ajánlotta fel szolgálatait e derék katona. 1915—1917. években az ostffyasszonyfai hatalmas fogolytábor őrzászlóalj parancsnoka volt. Ezen szolgálat teljesitése során neveztetett ki Őfelsége által valóságos őrnaggyá értékes szolgálatai elismerése gyanánt. Magas kora és testi törődöttségére tekintettel kérte felmentését, mely kérésének eleget tett a hadvezetőség. Ismét Kőszegre vonult vissza és itt halt meg 1919 november 11-én hetvennyolcéves korában.

Kitüntetései: 1904. évben — nyugállományba helyezése alkalmával — Őfelsége a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Birtokosa volt a II. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek s a jubileumi emlékéremnek.

Rákosi őrnagy 1887 május 31-én kötött házasságot Lábas Annával. Házasságukból három gyermek származott, két leány és egy fiu. Béla fia honvéd vezérkari törzstiszt.

Őfelsége 1904. év január hó 5-én kelt legfelsőbb elhatározásával neki és törvényes utódainak a magyar nemességet a legkegyelmesebben adományozta. Családi neve eredetileg Gercsál volt. 1882 augusztus 25-én nevét belügyminiszteri engedéllyel »Rákosi«-ra változtatta. Ellenség előtt szolgálatot nem teljesitett. Magyarul, németül tökéletesen beszélt, románul jól. Magyarországot állomásozásai során ismerte. Középtermetü, zömök, erős testalkatu, komoly kedélyü, szerény, nyugodt vérmérsékletü, szilárd jellemü, jó szellemi képességgel és felfogással rendelkező férfi volt. Hivatásszerü kötelmeit teljesen ismerte s azoknak jól megfelelt. Mint életrajzi adataiból kivehető, 1863. évtől 1904. évig, tehát negyvenegy évet meghaladóan szolgált ténylegesen a csendőrségnél, egész életét szentelve e hivatásnak. Szolgálta az osztrák, az erdélyi és az 1881. évben szervezett magyar csendőrséget. Minden beosztásában kitünő csendőrnek és kitünő embernek bizonyult. Csendőri müködéséről, érdemeiről mindennél szebben beszél ez a makulátlan negyvenegy év. Szivós energiával harcolta azt keresztül, nagy szaktudását, gyakorlati tapasztalatait életként vivén bele szolgálatába. Munkásságának gyümölcsei a hosszu élet, a szép

pályafutás s élete alkonyán a személyét ért két magas és maradandó királyi kitüntetés. Valami különös, szinte rendkivüli istenadomány volt benne: az emberek meghóditásának, megnyerésének képessége. Nem volt ember, kit végtelen kedvessége által meg ne nyert volna a maga számára s ez adja magyarázatát, hogy őt mindenki szerette, mindenki nagyrabecsülte.

Baló Rezső

cimzetes alezredes, másodtörzstiszt.

Született Kolozsváron 1854 szeptember 5-én. Evangelikus vallásu. Iparos fia. Öt gimnáziumi osztályt jó eredménnyel végzett. Szülei tovább nem tanithatták s ezért nagybátyjának segitett a gazdálkodásban. A csendőrséghez 1873 szeptember 16-án önként lépett be s avattatott fel a cs. kir. 10. országos csendőrségi parancsnoksághoz. Cimzetes örsvezetővé 1874 március 1-én lépett elő. 1876 május 1-ével a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnokság állományába került. Örsvezetővé 1876 november 26-án lépett elő. 1878—79. évben a Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamát »elégséges« eredménnyel végezte. Hadapróddá 1879 szeptember 1-én neveztetett ki. A csendőrségi tiszti szakvizsgát 1882 február 13-án tette le »jó« eredménnyel. 1881 október 16-ával a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett szakaszparancsnoknak Orsovára. Hadnaggyá 1882 november 1-én lépett elő. 1883. évben a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz tétetett át Nagyszőllősre szakaszparancsnoknak. Főhadnaggyá 1884 november 1-én neveztetett ki, egyidejüleg áthelyeztetvén a m. kir. I. számu csendőrparancsnoksághoz Dévára szakaszparancsnoknak. 1894 szeptember 1-től ugyanitt szárnyparancsnok. II. osztályu századossá 1894 november 1-én lépett elő, I. osztályu századossá pedig 1895 november 1-én. 1907 április 22-én másodtörzstiszti minőségben a VII. számu csendőrkerülethez helyeztetett Brassóba. 1908 szeptember 1-től egy év tartamára várakozási illetékkel szabadságoltatott; 1909 december hó 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett közel 35 évi tényleges csendőrségi szolgálat után. Déván telepedett le. Nyugdijaztatását követően Baló őrnagynak 1911 január hó 16-án kelt legfelsőbb elhatározással az alezredesi cim és jelleg a legkegyelmesebben adományoztatott.

A világháboru során Baló alezredes szolgálattételre jelentkezett s a debreceni megfigyelő katonai állomásparancsnokságnál lett 1914 december 14-től parancsnokhelyettes. 1916 április 10-ével a cs. és kir. 2. számu tartalékkórházban mint parancsnok, 1917 április 10-től 1918 november 31-ig pedig

mint a debreceni cs. és kir. katonai rendőrség vezetője s a katonai állomásparancsnoksághoz beosztott törzstiszt működött. Háborus évekkel összszolgálati ideje a 42 évet meghaladja. A forradalmak lezajlása után Debrecenben a m. kir. csendőraltisztek igazolóbizottságának elnöke volt.

Kitüntetései: jubileumi emlékérem, katonai emlékkereszt, II. osztályu katonai szolgálati jel, a vöröskereszt hadiékitmészes II. osztályu tiszti diszjelvénye és a cs. és kir. hadügyminisztériumnak dicsérő okirata.

Baló alezredes nős ember és egy gyermek atyja. Hadjáratban részt nem vett. Magyarországon kivül nem volt. Magyarul, németül tökéletesen, románul jól beszél.

Baló alezredes egyike azon keveseknek, aki közvetlenül lépett be a csendőrséghez, aki tehát csak csendőr volt, s aki — mint láthattuk — még a világháboru, sőt a forradalmak lezajlása után is — mint nyugállományu törzstiszt — hüségesen szolgálja hazája és testülete érdekeit.

Már mint altiszt kitünt buzgalmával, lelkiismeretességével és ernyedetlen kötelességtudásával. Jó szellemi képességgel és felfogással birván, előbbi erényei figyelembevétele mellett jutott a tiszti állásba. Mint szakasz- és szárnyparancsnok közel negyedfél évszázadon állomásozott Déván. Ezzel is szép bizonyitékát szolgáltatta annak, hogy ahova a felsőbbségi bizalom helyezte, ott kitartó hüséggel teljesitette szolgálatát. Szerény, komoly, nyugodt kedélyü, határozott, tiszta jellemü, pontos, bajtársias érzésü, minden irányban tevékenyen müködő tiszt volt. Érdemekre nem pályázott, kötelességei egyszerü teljesitésében találta örömét. Előljárói irányában engedelmes és nyilt, alárendeltjei irányában jóságos, inkább elnéző volt emberi gyarlóságaik iránt. Középtermetü, erős testalkatu, egészséges és mozgékony, a fáradalmak elviselésére képességgel birt. A társaságtól inkább visszavonultan él. Jelenleg a Nyukosz titkára Debrecenben.

Göttmann Bódog

alezredes, kerületi parancsnok-helyettes.

Született 1843 január hó 15-én Nagy-Sitkén (Vas vármegye). Római katholikus vallásu. Atyja — József — erdőmester volt a felsőbükki Nagy Pál-féle uradalomban. Szombathelyen két gimnáziumi osztályt végzett. A cs. kir. hetedik huszárezredhez 1863 december 30-án önként jelentkezőként avattatott fel a törvényszabta szolgálati kötelezettség mellett. Mint lovascsendőr már a következő évben, 1864 november 16-án áttétetett a cs. kir. 6. számu (győri) országos csendőrezredhez. Innen, mint gyalogcsendőr 1868 junius 16-án

a cs. kir. 2. számu csendőrezredhez, julius 1-én pedig a cs. kir. 10. számu országos csendőrségi parancsnoksághoz helyeztetett. Örsvezetővé 1869 julius 4-én, őrmesterré 1872 február 1-én lépett elő. 1878/79. években a Ludovika Akadémia előkészitő tanfolyamát jó, 1879/80. években pedig a tisztképző tanfolyamát jeles eredménnyel végezte. Mint hadapród, 1880 szeptember 1-ével áthelyeztetett a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnoksághoz. Hadnaggyá 1881 május 1-én neveztetett ki. Ez év december 1-ével a szegedi 2. sz., 1882 december 1-ével pedig a budapesti 3. sz. csendőrségi parancsnoksághoz helyeztetett. 1880. évben — mint hadapród — örsparancsnok Csikszeredán, 1881—82. évben — mint oktatótiszt — Dorozsmán és — mint szakaszparancsnok — Budapesten müködött. Főhadnaggyá 1883 november 1-én lépett elő. Oktatótiszt Budapesten. 1887 augusztus 1-én a pozsonyi kerülethez, november 1-én a székesfehérvári kerülethez helyeztetett. Szakaszparancsnok volt Pozsonyban és Nagykanizsán. 1890 május 1-én II. osztályu századossá neveztetett ki, egyidejüleg szárnyparancsnokká Debrecenbe. 1894 november 1-vel I. osztályu százados. 1901 április 15-ével megbizatik a másod-törzstiszti teendőkkel Budapesten. Ez év május 1-ével őrnagy, 1903 julius 1-ével ugyanitt kerületi parancsnokhelyettes. 1904 május 1-én alezredessé lépett elő. Mint alezredes helyeztetett saját kérelmére negyvenegy évet meghaladó tényleges szolgálat után hatvanegy éves korában nyugállományba. A vasmegyei Celldömölkön telepedett meg. Igen élénk részt vett a város társadalmi életében. 1920. évben a város diszpolgárává választatott s nevéről — elismerésül — egy teret neveztek el, melyet tiz évi szeretetteljes fáradozással önmaga létesitett. Nevéről Félix-parknak nevezték el. Meghalt 1922 junius hó 22-ik napján. Celldömölkön helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1881. évben — december 7-én kelt legfelsőbb elhatározással — részére a közbiztonsági szolgálat terén tanusitott kiváló tevékenységéért a legfelsőbb dicsérő elismerés adatott tudtul. Ennek részletes leirása a Szelestey Károly százados szerkesztésében megjelent Csendőrségi Évkönyv 1886. évfolyamában lett ismertetve: »A marischeli rablógyilkosságról« cim alatt (69—92. l.) 1898. évben Őfelsége a katonai érdemkereszttel a legkegyelmesebben tüntette ki. 1899. évben a csendőrségi gazdászatkezelési utasitások szerkesztési munkálataiban való sikeres közremüködéséért a honvédelmi miniszter dicsérő okirattal tüntette ki. 1904. évben nyugállományba helyezése alkalmából részére a Ferenc József-rend lovagkeresztje adományoztatott. Birtokosa volt a III. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek és a jubileumi emlékéremnek.

Göttmann alezredes nőtlen ember maradt. Csak Magyarországot ismerte. Magyarul, németül tökéletesen, románul keveset beszélt.

Göttmann alezredes kora ifjuságában tökélte el magát a csendőri pályára, nagy kedvet és benső hivatást érezvén ezen szolgálat iránt. Egész pályafutásán át mintaképe volt a derék, becsületes, igaz csendőrnek. Vigkedélyü, őszinte humoru, szerény, szilárd jellemü férfi volt. Valami — egészen megkapó — jóság, bajtársi, baráti és emberi melegség jellemezte egész egyéniségét. Rendkivül szorgalmas és kötelességtudó, előljárók iránt feltétlen hüséggel ragaszkodó, alárendeltjeivel szemben szigoruan következetes, de gondoskodó, érdekeit szivén viselő tiszt és parancsnok volt. Kerületi parancsnoknak kiválóan alkalmasként minősittetett. Törődöttsége és magas kora zárta el a lehetőségét annak, hogy bőséges tapasztalatait ezen magas állásban már nem érvényesithette.

Göttmann alezredes nyolc évtizeden át élte le a maga egyszerü, nemes, tiszta és szép, munkás életét. Munkás, erényes és mértékletes élet mellett mintaképe volt a szorgalomnak. E mellett jó, igaz, gyöngéd, szerető lélek. Barátja minden becsületes törekvésnek és jóakarója a hozzáfordulóknak. Vas vármegyének — ennek a dicső történelmi multu megyének — volt a szülötte. Ott élte le gyermekkorát s oda tért vissza pihenésre. Az volt az ő szükebb hazája. Büszke szeretettel csüggött rajta. A vármegye is büszke lehet fiára, aki egy érdemekben gazdag közéleti szerepléssel fejezte be életét. Göttmann alezredes azok közé tartozott, akik nem vonakodnak, nem tétováznak erőiket, tehetségeiket a köz szolgálatába állitani, akik megtestesitői a puritán hazafiságnak s a nemes önzetlenségnek.

Szinyérszegi Keresztury Sándor

cimzetes őrnagy, szárnyparancsnok.

Született Szőregen (Torontál vármegye) 1833 március hó 12-én. Római katholikus. Birtokos fia. Gimnáziumot végzett. Mint hadapród 1849 március 7-én önként belépett a cs. kir. 34. számu sorgyalogezredhez. A közös hadseregben — mint tiszt — tizenegy éven át szolgált s főhadnagyi rendfokozatot ért el. Azután megyei közigazgatási szolgálatba lépett és pedig megyei árvaszéki ülnök lett Nagybecskereken. 1870 augusztus 23-án — mint szabadságolt állományu főhadnagy — kineveztetett a m. kir. 14. számu déltorontáli honvédzászlóaljhoz. Közös hadseregbeli szolgálati ideje alatt résztvett az 1849-iki szabadságharcban, 1859. évben pedig az Olaszország elleni hadjáratban. 1871—1881. évig zászlóaljánál, mint századparancsnok müködött. II. osztályu századossá 1877 május 1-ével neveztetett ki. A m. kir. csendőrséghez próbaszolgálatra 1881 junius 26-ával vétetett fel. A csendőrtiszti szakvizsga si-

keres letétele és véglegesittetése után 1881 december hó 1-ével a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz osztatott be s a Lugoson felállitott szárnyparancsnokság vezetésével bizatott meg. I. osztályu századossá 1882. évi február hó 10-én neveztetett ki. 1883 december 1-én a m. kir. 1-ső számu csendőrkerületi parancsnoksághoz helyeztetett hasonló minőségben Kolozsvárra. 1885 szeptember 1-től a m. kir. VI. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz ugyancsak szárnyparancsnoki minőségben Szombathelyre helyeztetett. 1890-től 1893. évig Sopronban szárnyparancsnok. 1892. évben lábát bokán felül eltörte; a törés összeforrott ugyan, de a lába béna maradt, miért is huzamosabb időn át szolgálatképtelenné vált. Ez okból testi törődöttsége miatt felülvizsgáltatott s 1894 november 1-ével végleges nyugállományba helyeztetett, mely alkalomból Őfelsége által részére a cimzetes őrnagyi jelleg a legkegyelmesebben adományoztatott. Nagybecskereken telepedett meg. Elhalt 1908 május hó 23-án hetvenötéves korában.

Kitüntetései: birtokosa volt a hadiéremnek és 1882. évtől a szerb királyi IV. osztályu Takova-rendnek.

Keresztury százados 1864. évben nősült; egy gyermek atyja. Magyarul, németül, szerbül tökéletesen beszélt. Magyarországon kivül Velencét, Lombardiát, Trieszt környékét, Krajnát és Csehországot ismerte. Mint honvédcsapattiszt, felette szorgalmas, buzgó, tevékeny s a legjobb eredménnyel működőnek minősitett. A csendőrséghez átlépve minden törekvése oda irányult, hogy szolgálati állásának a legkifogástalanabbul feleljen meg. Általános megelégedésre müködött. Szakismereteit folytonosan törekedett bőviteni és tökéletesbiteni. Pályája iránt előszeretettel viseltetett. Igen kedvelt alárendelt, előljáró és bajtárs volt. Köztiszteletben részesült. Egyébként csendes, higgadt, nyugodt vérmérsékletü és előkelő gondolkodásu férfi volt. A társaságot kedvelte, bár inkább visszavonultan élt. Magastermetü, rendkivül megnyerő külsejü tiszt volt. Egyenes utat járt, férfias határozottsággal. Sohasem kerülgette az akadályokat. Elveihez, meggyőződéséhez, barátaihoz, testületéhez mindenkor hü maradt. Az egyéni és tiszti becsület, amint összeforrott jellemében, ugy homályt és foltot nem türő, csorbitatlan, sőt érintetlen tisztaságában kisérte mindvégig.

Rajnai és körösladányi Stesser György

cimzetes altábornagy, a m. kir. csendőrség első felügyelőhelyettese.

Született Balassagyarmaton (Nógrád vm.) 1838 április hó 8-án. Róm. kath. Birtokos fia, ki a szülői háznál gondos családi nevelésben részesült. Mérnöki pályára készült s a technikának

STESSER GYÖRGY

BÁNDY BALÁZS

ÉTSY FERENC

PANAJOTT SÁNDOR

egy évfolyamát Budapesten igen jó eredménnyel végezte. 1855. évi március 31-én — mint önként jelentkező — avattatott fel nyolc sorhad és kettő tartalék évre a cs. kir. gróf Radetzky nevét viselő 9. huszárezredhez. 1858 január 1-vel káplárrá, 1858 január 4-vel szakaszvezetővé, 1863 január 4-vel őrmesterré, 1865 április hó 9-én II. oszt. hadnaggyá, 1866 december 7-vel I. oszt. hadnaggyá, 1868 január 11-vel főhadnaggyá, 1878 január 5-vel I. oszt. századossá lett ugyanezen ezredben kinevezve. 1878 julius hó 1-én a cs. és kir. 9. huszárezredtől a cs. és kir. 5. huszárezredhez helyeztetett át. Mint hadnagy 1865. évben szakaszparancsnok, 1866. évben mint utászszakaszparancsnok, 1867. évben mint élemezési és ezredraktári tiszt — egyidejüleg laktanyatiszt — a bécsi josephstadti huszárlaktanyában, 1869. évben altiszti tanfolyamparancsnok, majd ugyanezen évben mint ezredsegédtiszt müködött; 1870/71. évben a dandártiszti iskolába lett vezényelve. A dandártiszti iskolát Sopronban kitünő eredménnyel végezte. 1871. évben a gyalogsági lovaglótanfolyam és az ezred számvivő iskolájának parancsnoka, 1873/77. években ezredsegédtiszt, 1878/1880. években szakaszparancsnok. Pardubitzban teljesitett szolgálatot. 1866. évben Poroszország elleni hadjáratban — mint hadnagy utászszakaszparancsnok — vett részt az ezrede kötelékében. Augusztus 24-én Langenbrucknál, junius 26-án Schirownál, junius 28-án Jicinnél lefolyt ütközetekben vett részt, a julius 3-án Königgrätznél történt csatában századával — mint oldalvéd — báró Appel ezredes dandárát oldalt fedezte. Ezen hadjáratban jeles szolgálatokat teljesitett.

A m. kir. csendőrséghez 1881. évi augusztus 20-án lépett át — mint I. osztályu százados — a hadügyminiszter 5293/1. 1881. számu engedélyével. Próbaszolgálatra a m. kir. 1. (Kolozsvár), majd a m. kir. 2. (Szeged) csendőrparancsnoksághoz osztatott be. Véglegesittetett 1882. évi március 1-én. 1882/1883 november 20-ig szárnyparancsnok Szegeden, azután ugyanott parancsnokhelyettes. 1882. évi december 1-vel a m. kir. III. számu csendőrkerülethez helyeztetett át, mint parancsnokhelyettes. Őrnaggyá 1885. év május 1-vel neveztetett ki. 1886. évi julius 18-án a m. kir. III. számu (budapesti) csendőrkerület ideiglenes parancsnoka lett. 1889. év május 1-vel alezredessé és a III. számu csendőrkerület parancsnokává neveztetett ki. Ezredessé 1891. évi november hó 1-vel lépett elő. Ez évtől elnöke a csendőr pótlovazó bizottságnak is. 1898. junius 7-ével a m. kir. csendőrség első felügyelőhelyettesévé és 1898 november hó 1-vel vezérőrnaggyá neveztetett ki, mely állásából 1902 április 22-vel ment saját kérelmére állandó nyugállományba. Nyugállományba vonulásakor Ő felsége április 22-én kelt legfelsőbb elhatározásával részére a cts. altábornagyi jelleg és a Lipótrend lovagkeresztje adományoztatott.

Kitüntetései: 1878. hadiérem; I. oszt. tiszti katonai szolgá-

lati jel; 1884. év március 13-án Őfelsége a m. kir. csendőrség szervezése és felállitása körül szerzett érdemei elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjével, 1893. év március 8-án, mint kerületi parancsnokot, minden irányban kimagasló és eredménydús szolgálatai elismeréseül, a III. oszt. Vaskoronarenddel tüntette ki. 1896. évben a kerülete alosztályainál minden tekintetben mutatkozó haladás és fejlődésért és különösen az alárendelt törzs- és főtisztek és hadapródok helyes befolyásolása és céltudatos vezetéséért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. 1897. évben a porosz királyi II. osztályu vörös-sasrenddel lett kitüntetve. 1898. évben a m. kir. III. számu csendőrkerületnek 12 éven át — ezen hosszu idő alatt az állásához füzött követelményeknek mindenkor a legodaadóbb, példás ügybuzgósággal és legteljesebb eredménnyel — történt parancsnoklásáért Őfelsége junius 7-én kelt legfelsőbb elhatározásával teljes megelégedését fejezte ki. Stesser altábornagy részére, méltányolva kimagasló érdemeit, Őfelsége 1885 augusztus hó 2-án kelt legfelsőbb elhatározásával a magyar nemességet a »rajnai és körösladányi« előnevekkel a legkegyelmesebben adományozta.

Stesser c. altábornagy előljárói által egész szolgálati ideje alatt állandóan, mint határozott, tiszta jellemü, lovagias gondolkodásu, ernyedetlenül buzgó, a katonai szellem emelése, a fegyelem, a rend fenntartása körül sikeresen müködő, higgadt, ragaszkodó tiszt volt ismert. Alárendeltjeiről atyailag gondoskodott, azok bizalmát teljes mérvben birta. Erélyes, csendőrségi pályája iránt előszeretettel viseltető, igen tiszteletreméltó tiszt volt. Emellett mint igen jó lovas, jó lövő, kiváló oktató, lóismeretekben nagy gyakorlattal biró és a csendőrgazdászat kezelést is részletesen ismerő tiszt jellemzett.

Egyik oszlopos tagja volt a csendőrségnek és valódi mintaképe a szivós, önfeláldozó munkásságnak és a talpig puritán katonának. Az ő egyszerü nagyságának szelid fénye örökké követésre méltó és tántorithatatlan buzgalommal eltöltött hosszú szolgálati pályát világit meg, mely igen jelentékeny részt követel magának azon müből, melynek testületünk mai fejlődöttsége és elismert értéke a gyümölcse.

Páratlan energiáju, példás jellemü, éles eszü, erős akaratu, nagy emberismerettel biró, vaskezü parancsnok volt, ki céltudatos bölcsességgel intézte teendőit. Mint nőtlen ember, teljesen a szolgálatnak élt s annak szentelte minden idejét.

Alárendeltjeinek gondolatvilágába behatolva, felismerte a bennük szunnyadó gyarlóságokat és azon szempontból kiindulva, hogy a gyakorlati életben nem mindig a nagy jelentőségü mozzanatok, hanem gyakran a mellékes dolgok okoznak legtöbb gondot, sohasem mulasztotta el — ha erre alkalma nyilt — alárendeltjeinek ferdeségeit, botlásait részletezni és azokat intve, tanitva, feddve orvosolni. Mert abból indult ki,

hogy a legcsekélyebb hiba vagy mulasztás is az erkölcsi következmények egész láncolatát vonhatja maga után.

Az erkölcsi siker biztosítására törekedve, mindenekelőtt az alapot rakta le, hogy azon épithessen. Tetteivel és példáival hatott, mert az üres szavak homokba irt betük, miket elhord a szél. Nem nyugodott, mig ki nem irtotta a gyomot, a visszaélést. A heroismus sohasem elégszik meg a kötelességgel, hanem szüntelenül munkálkodva épit, amikor csak lehetséges. Stesser altábornagy nagy és jó ember volt s hozzá igaz magyar csendőr. Áldásosan szolgálta hazáját, királyát és testületét. Nekünk nagyon sokat jelentett Stesser György, benne többet gyászolhatunk, mint egy emberben. Őt nem lehet, nem szabad felejtenünk. Szigoru volt önmagához, mindig többet és többet kivánt magától, ujra új és új célok felé sarkalta magát, mig fizikuma meg nem roppant folyton erősbödő sziv-affekciója miatt. Pedig szeretett és tudott élni. Ismerője volt és filozófusa a dolgoknak; amilyen lelkes és érdeklődő, éppen olyan finoman szkeptikus is. Fájdalommal érezzük, hogy értékes személye ezentul már csak bennünk kegyelettel őrzött emlék maradt.

Meghalt 1904 május 18-án Budapesten. A farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. Nagy részvét kisérte sirjába, mely fölé a bajtársi kegyelet értékes emléket állitott.

Laposán László

cimzetes őrnagy, szárnyparancsnok.

Született Felsőbányán (Szatmár vármegye) 1839 február hó 1-én. Görög katholikus vallásu. Édesatyja kincstári bányatisztviselő volt. Az elemi iskolát Felsőbányán, a bányászati és kohászati iskolát pedig Nagybányán végezte. 1862 április hó 13-án — mint gyalogos — avattatott fel a cs. kir. 5. sorgyalogezredhez. Őrvezetővé 1863 január 10-én, tizedessé 1863 február 24-én, őrmesterré 1863 november 5-én, hadnaggyá 1866 május 16-án lépett elő. 1866—1873. években századtiszt, majd az altiszti iskolában előadó-tiszt, később annak parancsnoka, a gráci hadapródiskolában pedig a tereptan és terepábrázolás tanára volt. 1866-ban résztvett az Olaszország elleni hadjáratban. A junius 24-iki custozzai ütközetben megsebesült. 1873 május 1-ével áthelyeztetett a m. kir. honvédséghez, az 1. számu honvédzászlóaljhoz, 1874 február hó 11-ével a 44. számu honvédzászlóaljhoz. Főhadnaggyá 1874 május hó 1-ével lépett elő. Ez évben a III. számu honvéd kerületi parancsnokságnál beosztva a parancsőrtiszt mellé és nyilvántartó tiszt a 44. zászlóaljnál. 1875—1880-ig pótcsapatparancsnok. 1880. évben századparancsnok. 1881 szeptember 14-én

próbaszolgálatra osztatott be a m. kir. csendőrséghez az 1. számu csendőrparancsnoksághoz Marosvásárhelyre. Annak befejezte s a csendőrtiszti szakvizsga sikeres letétele után szárnyparancsnok Máramarosszigeten. II. osztályu századossá 1881 november 1-én, I. osztályu századossá 1883 december 1-én lépett elő. Nyugállományba 1885 május 1-ével helyeztetett felülvizsgálat utján, a háboruban szerzett sebesülése következtében előállott testi törődöttsége miatt. Mint helyi szolgálatra alkalmasnak minősitett, a m. kir. honvédelmi minisztérium II. ügycsoportjában rendszeresitett szolgálati állásba osztatott be tartósan, hol 1904 január 1-ig folytatólagosan szolgált. Ezen nappal — Ő cs. és apostoli kir. Felsége legfelsőbb elhatározásával adományoztatván részére az őrnagyi cim és jelleg — saját kérelmére visszahelyeztetett a nyugállományba. Meghalt Budapesten 1912 december 21-én. A farkasréti temető katonai részében helyeztetett örök nyugalomra.

Laposán cimzetes őrnagy családja 1690. év körül az erdélyi Szolnok-Doboka vármegyéből menekült át Szatmárba, a folytonos török portyázások elől. Családja ármális magyar család volt Láposi névvel, mely név, az akkor még jobbára románok lakta Szatmárban, idővel »Laposán«-ná (Láposiak) alakult. Atyja ugyancsak László, anyja Bölöni Erzsébet volt.

Az ifju Laposánt, miután bányászati tanulmányait befejezte, nagybátyja, Doroghy András városi főerdész javaslatára, szülőföldjén erdőgyakornokká választották. Innen ment katonának s olyan rajongó szeretettel viseltetett pályája iránt, hogy késő öregkorában is azt hajtogatta, hogyha ujra születne, ismét katona szeretne lenni. Pacor tábornok, a vitéz Máriássy tábornok, akiknek segéd-, illetve parancsőrtisztjük volt és számos más előljárója ragyogó jövőt jósolt neki s csak a szerencsétlen életkörülmények okozták, hogy ezek a jóslatok teljesedésbe nem mentek.

Magasabb parancsnokainak, sőt a honvédelmi miniszternek elismerését is ki tudta érdemelni, csapatgyakorlatok alkalmával pedig a néhai József főherceg Ur Ófenségének, mint a honvédség főparancsnokának, nyilvános szóbeli dicsérő elismerésében részesült.

1875 január hó 27-én nőül vette vagyóci és ivánóci Nagy Károly bányatanácsos Irma nevü leányát, a Mária Terézia-rend első lovagjai közül való báró Haág Miklós tábornok unokáját. Ideális szép házaséletet élt, nagy család feje lett, de a családi boldogságot idővel felváltották az egyre-másra következő csapások, ugy, hogy aggkorában a családjáért minden áldozatra kész apa csak egyetlen életben maradt gyermekében találhatta örömét. Valamennyi többi fiugyermekét a katonai pályán kivánta látni, de a kérlelhetetlen halál még ifju korukban elragadta őket.

Amilyen szeretettel ragaszkodott a pályájához, épp oly rajongó szeretettel vette családját is körül s kevés család dicsekedhetett azzal a meghitt, derüs boldogsággal és tökéletes együttérzéssel, mint az övé. Élete alkonyán megérte azt, hogy hadiélményeiről s a háboruban aranybabérkoszorut szerzett vitéz ezredéről még kis unokájának is beszélhetett. Utolsó éveit kicsiny unokája csengő kacagása, meleg szeretete aranyozta be.

Laposán cimzetes őrnagy magyarul, németül, románul és olaszul tökéletesen, tótul a szolgálat követelményének megfelelően beszélt. Magyarországon kivül Felső-Olaszországot, Morvaországot, Tirolt és Alsó-Ausztriát ismerte. Birtokosa volt a hadiéremnek, a legfelsőbb elismerésnek és több szolgálati keresztnek.

Laposán cimzetes őrnagy, mint csapatbeli tiszt, e szolgálat követelményeinek tökéletesen megfelelt. Igen élénk véralkatu, buzgó és szorgalmas, minden iránt érdeklődő, derék, határozott jellemü tiszt volt. Magasabb kiképzésre törekedett és szakismereteit szélesbiteni igyekezett. A csapatvezetés és a szolgálatkezelésben megfelelő jártasságot tanusitott.

Mint csendőrtiszt csupán négy évet töltött a testületnél a felállitás első éveiben. Mint szárnyparancsnok, kötelmeit megfelelően ismerte s iparkodott azoknak — a kezdet nehézségeivel megküzdve — a legpontosabban megfelelni. Általában kedvelt előljáró, alárendelt és bajtárs volt.

Osdolai Bándy Balázs

alezredes, kerületi parancsnok.

Született Osdolán, Háromszék vármegyében 1846 május hó 8-án. Római katholikus vallásu. Földbirtokos fia. Hat gimnáziumi osztályt, majd a szentpölteni főnevelőintézetet és a krakkói tüzérhadapródiskola századtanfolyamát 1861—1864. évig jó eredménnyel végezte. 1864 szeptember 1-én avattatott fel a cs. kir. 10. tüzérezredhez. Mint tüzértizedes 1866 május 1-én áthelyeztetett a fennállott tengerparti tüzérezredhez. Ez évben résztvett az Olaszország elleni hadjáratban. Szakaszvezetővé 1866 junius 26-án lépett elő, tüzmesterré pedig 1869 január 1-én már a cs. kir. 11. számu vártüzérzászlóaljnál, hova 1868 május 1-én helyeztetett. Hadapróddá 1869 október 1-ével, hadnaggyá 1869 november 1-ével neveztetett ki. 1869. évben résztvett Dél-Dalmátországban a felkelés elnyomásában a zagoszdák-veliki ütközetben november 18-án. Főhadnagy 1876 május 1-ével. 1879. évben helyfoglalás (occupatio)-ban vett részt Hercegovinában. Augusztus 17., 19. és 20-án mint hegyiütegparancsnok résztvett a cernici, augusztus 21-én a kreme-

náci, szeptember 24—27-ig a klobuki ütközetekben. Mint főhadnagy, 1881 julius hó 1-én áthelyeztetett a m. kir. csendőrséghez, próbaszolgálatra beosztatván az 1. számu csendőrparancsnoksághoz Kolozsvárra. Annak letelte s a csendőrtiszti szakvizsga sikeres letétele után véglegesittetett 1882 január 1-ével és szárnyparancsnok lett Brassóban. II. osztályu százados 1882 november 1-ével. 1883 szeptember 1-én a 4. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett szárnyparancsnoki minőségben Kassára. I. osztályu századossá 1883 november 1-én neveztetett ki. 1885 szeptember 1-ével a VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett Pécsre. 1889 augusztus 1-től csendőrkerületi parancsnokhelyettes Szegeden. 1890 november 1-én őrnaggyá lépett elő s Budapestre helyeztetett. 1894 julius 7-ével a II. számu csendőrkerület parancsnokává neveztetett ki. Alezredessé 1895 május 1-én neveztetett ki, egyidejüleg áthelyeztetvén Székesfehérvárra. Nyugállományba 1896 augusztus hó 1-ével helyeztetett testi törődöttsége miatt. Meghalt Budapesten 1921 augusztus 11-én hetvenöt éves korában. A rákoskereszturi katonai temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1878. év december 18-án Őfelsége által — részére — vitéz magatartásáért a hadiékitményes III. osztályu Vaskorona-rend lovagkeresztje a legkegyelmesebben adományoztatott. Birtokosa volt a hadiéremnek és az I. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek.

Bándy alezredes nyugdijaztatása után nősült meg. Magyarul és németül tökéletesen, olaszul közepesen beszélt. Magyarországon kivül Dalmátországot és Észak-Olaszországot ismerte. Hercegovinát a hadjáratból folyólag. Igen jó tornász és vivó, ezekben, mint oktató is alkalmaztatott. Kiváló lovas és lószakértő volt.

Katonai képzettsége — elméletileg és gyakorlatilag — igen jó. Mint lószakismerő képességeit békében és háboruban igen eredményesen érvényesitette. Hegyi üteg és ágyutelep parancsnokként jól megfelelt. A csendőrségnél — mint szárny és kerületi parancsnok — kiválóan alkalmasnak bizonyult. Komoly, határozott jellemü, becsvágyó, igen szorgalmas, tevékeny, önmüvelésével foglalkozó tiszt volt, aki jó szellemi képességgel és felfogással birt. Előljárói és feljebbvalói iránt meggyőződésből engedelmes, ragaszkodó nyiltsággal és hüséggel viseltetett, bajtársai irányában barátságos és előzékeny, alárendeltjeivel szemben szigoru, jóakaratu és méltányos volt. A közszellemre jó befolyást gyakorolt. Visszavonultan élt, inkább a tisztitársaságot kedvelte.

Bándy alezredes szép életpályát futott meg. Akik közelről ismerték, azt mondják róla, egész férfi volt. Mint fiatal főhadnagy a harctéren Vaskorona-renddel tüntettetik ki vitézségéért. Ez a hetvenes években — rövid időtartamu háboru

alatt — igen nagy érdemet jelentett. Minősitése hosszu szolgálata alatt foltnélküli. Kemény gerincű, itéleteiben, tetteiben hajthatatlan, puritán gondolkodásu és rajongó odaadásu ember volt mindenért, amit jónak, tisztának és igaznak talált. Tudását, tehetségét nem fitogtatta. Mindig az igazságra törekedett. A korrektség a természetében volt.

Étsy Ferenc

I. osztályu százados, ideiglenes kerületi parancsnok-helyettes.

Született Léván (Bars vármegye) 1839 április hó 8-án. Róm. kath., majd református. Földbirtokos fia. Hat gimnáziumot végzett jó sikerrel. Bars vármegye közigazgatási szolgálatában kilenc éven át megyei esküdt és szolgabiró volt. Ő felsége 1870 november 1-én kelt legfelsőbb elhatározásával a m. kir. honvédség szabadságolt állományában hadnaggyá neveztetett ki és beosztatott a m. kir. 1. számu pesti honvédzászlóaljhoz.

A szabadságolt állományu tisztképző iskolát kinevezése előtt Szegeden, az első honvéddandár tanosztályt 1871. évben Budapesten, a tényleges állományu tiszti vizsga gyakorlati részét 1872. évben, a Ludovika Akadémia tiszti tanfolyamát pedig 1872—73. években jó sikerrel végezte. 1873 augusztus 22-től kerületi parancsnoksági segédtiszt. 1874 november 1-től parancsőrtiszt az első számu honvéd kerületi parancsnokságnál Ghiczy Béla, majd Pongrác Sándor tábornokok mellett. Főhadnaggyá 1876 november 1-én lépett elő. Mint parancsőrtiszt lépett át 1881 julius 3-án a magyar kir. csendőrséghez, beosztatván a m. kir. 1. számu csendőrparancsnoksághoz. Próbaszolgálata befejeztével — mint szárnyparancsnok — Debrecenbe helyeztetett. 1882 április 13-tól vezényeltetett a honvédelmi minisztérium IV. csendőrségi ügyosztályába. Itt lett 1882 november 1-én II. osztályu százados. 1886 augusztus hó 1-én a pozsonyi V. számu csendőrkerülethez helyeztetett szárnyparancsnoki minőségben Pozsonyba. Ez év október hó 1-én I. osztályu századossá neveztetett ki. 1888 április 22-én kelt legfelsőbb elhatározással Őfelsége a IV. számu csendőrkerülethez ideiglenesen parancsnokhelyettessé nevezte ki.

Itt érte korai halála ötvenéves korában. Kassán helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: Étsy százados 1881. évben nyolc évi parancsőrtiszti beosztása folyamán tanusitott odaadó, kitünő és önfeláldozó szolgálataiért honvéd kerületi parancsnoksági elismerésben részesült. 1886. évben pedig a honvédelmi minisztérium IV. (csendőrségi) ügyosztályában — négy évet meghaladó

vezényeltetési ideje alatt — az ügyosztály teendőinek végzésénél és az éppen ez időszakban eszközölt szervezési munkálatok körül tanusitott fáradhatlan szorgalmáért s eredményes müködéseért julius 26-án honvédelmi miniszteri teljes elismerésben és dicséretben részesittetett.

Étsy százados nős ember és négy gyermek atyja volt. Magyarul és németül tökéletesen, tótul jól beszélt. Csak Magyarországot ismerte. Ellenség előtt nem szolgált.

Honvédtiszt korában — szorgalma, igen jó képességei és átlagon felüli müveltségére figyelemmel — magasabb parancsnokságoknál nyert beosztást. Magasabb kiképzésre állandóan törekedett. Igen nagy buzgalmat fejtett ki a legjobb eredménnyel. Szerény, csendes, a társaságot kedvelő, kifogástalan jellemü, becsvágyó tiszt volt. Mint csendőrtiszt szolgálati állásának a legpontosabban felelt meg. A szolgálat minden ágazatában teljes jártasságra tett szert. A csendőrségi ügyosztályban a fogalmazási szakban kiválóan müködött s igen jól volt alkalmazható. Róla elmondhatjuk, hogy épen ezen fontos beosztásában Schatz cimzetes tábornok és Ujhegyi őrnagy mellett a csendőrség megszervezésének egyik erős factora volt. Széles látkörü, megfontolt, alapos és körültekintő munkásságához igen értékes eredmények füződnek. Mint említettem, szelid, kedves, jóságos volt, de szigoru és hajthatatlan az igazság mellett. Mert nagyon jól tudta, hogy az ember soha sincs egyedül s a hang, ami földi életében kormányozza, nem holmi idegen ember helyeslő vagy rosszaló szava, hanem a lélek mélyén élő halk, de tisztán érthető beszéd. Uri gondolkodásu ember volt és tetőtől-talpig becsületes. Nagy vesztesége intézményünknek, hogy a halál időelőtt szólitotta el az élők sorából.

Szamosfalvi Panajott Sándor

cimzetes altábornagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője.

Született Gyulafehérváron, 1849 március hó 8-án. Római katholikus vallásu. Édesatyja, Mihály, a gyulafehérvári cs. és kir. pénzverde tisztviselője volt. A család görög eredetü. Panajott Sándor Kolozsváron hét gimnáziumi osztályt végzett jó sikerrel. Mint önként jelentkező lépett be 1866. évi október hó 30-án a közös hadsereg kötelékébe s avattatott fel a cs. kir. szekerész-testülethez. Tizedessé 1867 május 5-én neveztetett ki. 1867. évben felvétetett a bécsi cs. és kir. hadapródiskolába, melyet 1870. évben jó eredménnyel végzett. Közben — 1869 január hó 1-én — szakaszvezetővé lépett elő. Őrmesterré 1870 augusztus hó 1-én, hadapróddá 1871 november

RUSZ ILLÉS

CSÁSZÁR JÁNOS

HAUSENBLAS KÁROLY

WINDISCH KÁROLY

LAPOSÁN LÁSZLÓ

BALÓ REZSŐ

KERESZTÚRY SÁNDOR

hó 1-én neveztetett ki. Mint hadapród a m. kir. bábolnai állami ménes cs. és kir. katonai osztályánál volt beosztva. Hadnaggyá 1871 november hó 1-én — hadapródi kinevezésével egyidejüen — lépett elő. Hadnagyi kinevezését követően áthelyeztetett a mezőhegyesi állami ménes cs. és kir. katonai osztályához. Mint hadnagy 1875 január hó 1-ével visszahelyeztetett a cs. és kir. szekerésztestülethez és másodtiszt lett a tábori századnál. 1876—1878. években Bécsben végezte a lovaglótanári tanfolyamot, azután Budapesten parancsnoka az altisztképző iskolának, 1879 március 1-től egyuttal tanára is. 1881 julius 19-én próbaszolgálatra osztatott be a m. kir. csendőrséghez tiszti rangjának megtartása mellett. A marosvásárhelyi szárnynál kezdette meg próbaszolgálatát, de a nagy tiszthiány miatt még próbaszolgálata idején kirendeltetett a honvédhuszárezredtől a csendőrséghez áthelyezendő lovak egy részének az átvételezéséhez. 1882. évben Szegeden jó sikerrel tette le a csendőrtiszti szakvizsgát. Azzal egyidejüleg neveztetett ki ugyancsak a szegedi csendőrparancsnokság kötelékébe tartozó nagykikindai szakasz parancsnokává. Itt lépett elő 1882 november 1-ével II. osztályu századossá, egyidejüleg áthelyeztetvén szárnyparancsnokul a 3. számu (budapesti) csendőrparancsnoksághoz Nagyváradra. Itt lépett elő 1883 november 1-én I. osztályu századossá. 1889 február 1-ével kerületi parancsnok-helyettesi minőségben Kassára helyeztetett. Itt lépett elő 1891 november 1-én őrnaggyá, majd 1896 november 1-én alezredessé. Kassáról 1896 március 18-án helyeztetett át Székesfehérvárra és neveztetett ki a VI. számu csendőrkerület parancsnokává. Hasonló minőségben 1898 julius 7-én helyeztetett át Budapestre. Itt lépett elő ezredessé 1898 november hó 1-én. A budapesti csendőrkerületet 1902 április hó 22-ig parancsnokolta s egyben ellátta a pótlovazó bizottság elnöki tisztét is. 1902 április 22-én Őfelsége a kerületnél létszámfelett való vezetése mellett a magyar korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelő-helyettesévé, 1904 április hó 16-án kelt legfelsőbb elhatározásával pedig felügyelővé nevezte ki. 1905 május 1-én lépett elő vezérőrnaggyá. 1908 május 24-ig állott a csendőrség élén. Ezen napon saját kérelmére Ő felsége felmentette állásától. Három havi szabadsága letelte után egy év tartamára várakozási illetékkel szabadságoltatott, de annak leteltét be nem várva, kérelmezte állandó nyugállományba helyezését, mely kérésének Őfelsége eleget tevén, 1909. évi julius hó 1-vel részére az altábornagyi cimet és jelleget a legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. Panajott altábornagy Pozsonyban telepedett le, honnan 1912. évben Bécsbe költözött, hol 1916. évig élt felesége ott bekövetkezett haláláig. Bécsből Magyaróvárra költözött, hol jelenleg él a város polgárságának közszeretetében. Elnöke a MOVE magyaróvári főosztályának s a HADRÖA ottani csoportjának.

Kitüntetései: huszonötévig szolgált, amikor első izben kapta az első jelvényes kitüntetést, a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelet; 1898. év december hó 2-án kelt legfelsőbb elhatározással adományoztatott részére a III. osztályu Vaskorona-rend. 1906. évben október 11-én tüntettetett ki a Ferenc József-rend középkeresztjével. 1907. évben adományozta Őfelsége neki és törvényes utódai részére a magyar nemességet s a »szamosfalvi« előnevet. Birtokosa a perzsa II. osztályu nap és oroszlán-rendjelnek (1900), a katonai jubileumi emlékéremnek és a katonai jubileumi emlékkeresztnek.

Panajott altábornagy 1882 május 20-án Bécsben vette nőül Ottenburgi lovag Günther Emiliát, a legfőbb közös számvevőség osztálytanácsosának leányát. Házasságukból hat gyermek (négy fiu és két leány) származott. A fiuk közül Sándor és Rezső csendőrtisztek, Gusztáv vámőrtiszt. Magyarul, németül tökéletesen, románul jól beszél. Igen jó vivó, lovas és kiváló lóismerő. Magyarországon kivül többizben tett utazásokat Olaszországban, Horvátországban és Ausztriában. Középtermetü, erős testalkatu, edzett, határozott jellemü, komoly, kiváló szellemi képességü és felfogásu férfi.

Panajott altábornagy hosszas, tényleges katonai szolgálat után a csendőrség iránt érzett különös szeretete és becsvágya által vezéreltetve lépett át a testületbe s annak Török táborszernagy után a legnagyobb büszkesége lett.

Csodálatosan szép és harmonikus karriert futott meg. Panajott altábornagyban a konzervativ szellem a modern gondolkozással, az ideál-szeretet a reális igazság kultuszával a legteljesebb összhangban egyesül. Mély benyomást tesz arra, akivel érintkezik. Egészen kivételes az ő benső lénye. Az a hosszu élet, amelyet a ma élő nemzedék szeme előtt harcolt végig, közbecsülésben, tekintélyben és népszerüségben egyaránt a legmagasabb polcra emelte őt. Stoikus filozófiája, férfias következetessége meghagyta aggkorában is annak, aki ifjukorától kezdve volt: elvekre intranzigens, kötelességtudásra szigoru, munkára fáradhatatlan, eszmékért rajongani tudó, igényekre egyszerü, erkölcsre puritán embernek, olyan embernek, akire ma is csak feltekinthetünk.

Mint csendőrtiszt fiatal tiszt kora óta vezetésre hivatott volt. Vezérnek született. Kiváló szervező és feldolgozó talentum, aki a maga erejével harcolta végig egész előmenetelét. Erdélyben nevelkedett, ott szivta magába első neveltetésekor a magyar levegőt s a nemzeti géniusz már akkor megalapozta benne a magyar érzést, fejlesztette ki a magyar gondolkodást és serkentette a magyar haza szolgálatára erős tehetségeit.

Szerelme tárgya lett a csendőrség s ő nagyrabecsült fia annak. Nem volt a megalkuvások embere, nem kereste az átlós utakat s mégis elsőnek küzdötte fel magát. Előljárói szerették, alárendeltjei rajongtak érte. Önmagáért soha semmit sem tett.

Az *én* érvényesülésének a fogalma sem élt benne. Ritka tehetségét, csodálatos munkabirását, kemény ökleit sohasem használta fel arra, hogy a maga külön életutjait egyengesse. De mindig sikra szállott mások igazságtalan sérelme, elnyomása, üldözése ellen. És ebben vált ő igazán naggyá. Alárendeltjei szemében ez tette őt igazán megbecsültté.

Az alkotások embere volt. Aránylag rövid időtartamu felügyelősége alatt az ujitások egész sora jellemzi alkotásait. Figyelme mindenre kiterjedt. Török táborszernagy szellemében dolgozott. Mindent a testületért. Erősen fogta és kezelte legfőbb parancsnoki jogait, jellemével fényesen tündökölve alárendeltjei előtt. Tartalmas javaslatainak egész tárházát őrzi a honvédelmi minisztérium irattára. Rendeztette a csendőrség anyagi helyzetét, fokozta a szolgálatellátás intenzitását, gyarapitotta a csendőrség közbiztonsági akcióképességét és emelte alárendeltjei szellemi és erkölcsi nivóját.

Megteremtette az örskönyvtárakat. Ugyszólván a semmiből tiszti könyvtárakat létesitett.

Felügyelősége alatt hét könyvet adatott ki, mindegyikhez előszót irva. Az »Általános ismeretek tára« cimü kétkötetes munkával célozta a legénység középiskolai készültségének előmozditását; a Franklin kiadásu »Hiven, becsülettel, vitézül« cimü müben összegyüjtette a csendőrszolgálati élet epizódjait; a »Fontos tudnivalók a közbiztonság és rendészet köréből« cimü müben a Csendőrségi Zsebkönyv 1887—1904. évfolyamaiból összegyüjtette a szakközleményeket és azokat elláttatta magyarázó példákkal; 1906. évben jelent meg az »Irásbeli feladatok gyüjteménye a m. kir. csendőrség számára« cimü munka; 1906. évben adatta ki az Ambrózy Gyula csendőrfőhadnagy, oktatótiszt* által megirt »Tanulmány a II. Szolgálati Utasitás 117. §-hoz«; az ő kezdeményezésére iratott meg még 1899. évben Mihályffy I. által, illetve ennek szerkesztésében megjelent s nagy kelendőségnek örvendett »Csendőr-Lexikon«; 1911. évben németből leforditotta Most Konrád »Vezérfonal a rendőr- és védőkutya idomitásához lélektani bizonyitékokkal« cimü munkáját. Nyugdijba helyezése óta több csendőrségi tárgyu cikkével gazdagitotta szakirodalmunkat. Általában ma sem szünt meg állandó összeköttetést tartani fenn a testülettel, melyen ma is a legnagyobb szeretettel csügg, — állandó érdeklődéssel kisérve fejlődése mozzanatait. Mint felügyelő vetette fel azt a szép és nemes gondolatot, hogy minden csendőregyén az örslaktanya kertjében egy-egy (nevével ellátott, bádogtáblácskával megjelölt) gyümölcsfát ültessen. Az első év végén nagy örömmel vette a jelentéseket, hogy tizezer nemes gyümölcsfával gazdagitotta országunkat. Ilyen érdekes, csodálatos és nagyszabásu tervek és gondolatok ér-

* Jelenleg tábornok-felügyelőhelyettes.

lelődtek az ő lelkében. Nagy vesztesége intézményünknek, hogy önmaga szabott határt produktiv munkásságának. Amiket alkotott, azokból sok csak töredék maradt, de egy olyan élet emlékét hagyta maga után, amely harmonikus élet, alkotó élet, tartalmas élet volt, mert az igazságért s a csendőrségért való legnemesebb hevülés forrasztotta szépséges egészbe minden mozzanatát. Tisztán élt lelkében a gondolat, hogy az intézményt minden áron emelni kell, hogy méltó legyen arra a bizalomra, amely körülveszi, arra a hivatásra, mely eléje iratott, hogy európai nivóra emeltessék.

Az intézmény is igyekezett háláját leróni nagynevü felügyelője iránt. A magyar királyi csendőrség zsebkönyvének szerkesztő-bizottsága az 1887—1904. évben megjelent »Vegyes közlemények« gyüjteménye kiadásából, valamint a csendőrségi felügyelőség által összeállitott és kiadott »Hiven, becsülettel és vitézül« cimü könyv előfizetéséből befolyt jövedelemből a »Rokkant m. kir. csendőrlegénységi egyének s azok családtagjainak segélyezésére létesitett Panajott Sándor-féle alapitvány«-t tette minden irányu elévülhetlen érdemei elismeréseül. Az alapitó oklevelet 1907 február 1-én adta ki Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter.

Windisch Károly

őrnagy, kerületi parancsnok-helyettes.

Született a biharvármegyei Feketebátor községben 1848 évi november hó 5-én. Római katholikus vallásu. Édesatyja, Márton, főerdész volt. A kereskedelmi iskolát 1864. évben Nagyváradon jó sikerrel végezte. Bevonulásáig megyei irnok volt. Katonai szolgálatát 1869 augusztus hó 23-án kezdette meg. Rendes sorozás utján avattatott fel a m. kir. 10. számu dél-bihari honvédzászlóaljoz tizenkétévi szolgálati kötelezettség mellett. Tizedessé 1869 november 3-án, szakaszvezetővé 1870 február 5-én, őrmesterré ugyanezen év október 9-én lépett elő. 1871. évben Aradon jeles eredménnyel végezte a tisztképző tanfolyamot és ez év november 1-ével hadapróddá s ugyanazon nappal hadnaggyá neveztetett ki. 1871. évben a zászlóaljnál teljesit szolgálatot, 1872—73. években mint század, zászlóalj-, lövész- és fegyvertiszt. 1873 március 9-től a 3. honvéddandár utásztanosztály parancsnoka, ez év junius 1-től dandársegédtiszt Nagyváradon. 1873—74. években a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia felsőbb tiszti tanfolyamát »jó« eredménnyel végezte. Dandársegédtiszti minőségben 1874 december 20-ával az I. honvéd kerület 2-ik dandárához helyeztetett át Nagyváradra. Dandársegédtiszt 1887 január 1-ig, e minőségben ezen naptól 1878 október 1-ig a 80. honvéddandárnál beosztva. Október 1-től december 30-ig az ujonc fordánál s az altiszti iskolában tanár. Főhadnaggyá 1878 má-

jus 1-én lépett elő; 1879. évben századtiszt és pótcsapatparancsnok, később ismét tanár, az altiszti iskolában. 1880 december hó 1-én a m. kir. 2. soltkiskunsági honvédzászlóaljhoz helyeztetett át Kiskunfélegyházára, hol zászlóalj segédtiszt. 1881 augusztus 15-én lép be a m. kir. csendőrséghez próbaszolgálatra s osztatott be a m. kir. 1. számu csendőrparancsnoksághoz. Véglegesittetése után szakaszparancsnok Déván és Brassóban. 1883 november 1-évl a 6. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át s szárnyparancsnok Sopronban. E nappal lépett elő II. osztályu századossá, I. osztályu századossá pedig 1885 május 1-vel. Ez év december 1-vel szárnyparancsnoki minőségben áthelyeztetett Temesvárra a II. számu csendőrkerület állományába. Itt 1889 április 22-ig szolgál. E nappal hasonló minőségben Zomborba helyeztetett. 1894 junius 11-én Zomborból csendőrkerületi parancsnokhelyettesi minőségben Pozsonyba helyeztetett át. Őrnaggyá 1895 május 1-én lépett elő. A következő 1896. évben halt meg Apatinban, ahol szabadságon tartózkodott. Felesége családja sirboltjában helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1888. évben a Délmagyarországon pusztitott árviz alkalmával a védekezési és mentési munkálatoknál tanusitott rendkivüli és sikeres tevékenysége elismeréseül honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el. Birtokosa a III. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek.

Windisch őrnagy 1893. évben nősült. Feleségül vette Jellmann Irént. Házasságukból egy fiugyermek származott. Csak Magyarországot ismerte. Magyarul tökéletesen, németül jól beszélt. Ellenség előtt nem szolgált.

Windisch őrnagy tizenkét évet meghaladó értékes katonai szolgálat után lépett át a csendőrséghez. Mint csapattiszt a követelményeknek minden tekintetben jól megfelelt. Magasabb kiképzés után állandóan törekedett. Erős, edzett tiszt volt. Szilárd, nyilt jellemü, komoly, nyugodt kedélyü, igen jó szellemi képességgel és felfogással. Mint fiatal csendőrtiszt előszeretettel lépett e pályára s főtörekvését képezte — mint csendőr — megfelelni az előtte állott kötelességeknek. Kötelmeit jól ismerte és teljesitette. Ugy elméleti, mint gyakorlati tekintetben jól megfelelt. A parancsnoksága alatt állókra igen jó befolyást gyakorolt. Előljárói »mint egy igen jó igyekezetü szilárd, nyilt jellemü tiszt«-et nagyrabecsülték. Kerület önálló vezetésére minősitve volt.

Windisch őrnagyról hallottam, hogy a leghatalmasabb termetű csendőr volt, amellett egy vigkedélyü, tréfáskedvü, jó humorú, csupa szivember. Saját baja miatt sohasem látták barátai, ismerősei szomorunak, de könny csillogott a szemeiben, ha mást könnyezni látott. Élete delén halt meg váratlanul. Halála általános részvétet keltett. Benne a csendőrség egyik derék, rendkivül rokonszenves tagját veszitette el.

Hausenblas Károly

ezredes, kerületi parancsnok.

Született 1852 julius 25-én Kézdivásárhelyen, Háromszék vármegyében. Róm. kath. Pénzügyőri főbiztos fia. Három gimnáziumi osztályt Brassóban, a negyedik osztályt Marosvásárhelyen jó sikerrel végezte. 1867 szeptember hó 2-án a cs. és kir. 62. gyalogezredhez a törvényes szolgálati kötelezettség mellett avattatott fel. Még ezen évben Görzben a dandárhadapród, 1868. évben Triesztben az ezred előkészitő iskolát és 1870—71. években a hadapródiskolát Nagyszebenben végezte jó eredménnyel. 1867 december 25-én tizedessé, 1870 augusztus 15-én cimzetes őrmesterré, 1871 julius 16-án hadapróddá, 1871 november 1-én hadapródtiszthelyettessé, 1872 május 1-én hadnaggyá, 1878 november 1-én főhadnaggyá neveztetett ki ezrede kötelékében, hol századtiszt, oktató az altiszti- és önkéntesiskolában, kiegészitő tiszt és századparancsnok. 1881 december 1-én lépett át próbaszolgálatra a m. kir. csendőrséghez s osztatott be a m. kir. 1. számu csendőrparancsnoksághoz Marosvásárhelyre. Annak befejezte után 1882 december 1-ével Temesvárra került szakaszparancsnoknak. 1884 augusztus 24-ével az V. számu csendőrkerülethez helyeztetett szárnyparancsnoki minőségben Balassagyarmatra, hol 1896 május 31-ig állomásozott. II. osztályu századossá 1884 november 1-én, I. osztályu századossá 1887 november 1-én lépett elő. 1896 junius 1-ével a szegedi csendőrkerülethez helyeztetett másodtörzstisztnek; 1897 szeptember 1-től ugyanott kerületi parancsnok-helyettes lett. Őrnaggyá 1896 november 1-én lépett elő, alezredessé pedig 1899 november 1-én. 1900 julius 27-én a m. kir. IV. számu csendőrkerület parancsnokává neveztetett ki. Ezredessé 1903 május 1-én lépett elő. Ezen kerületet parancsnokolta 1906 október havában Kassán történt elhalálozásáig. Marosvásárhelyen helyezték örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1882. évben az altiszti tanoncok kiképeztetése alkalmával, oktatói minőségben tanusitott szorgalmáért és a fegyelem kezeléséért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesittetett. 1894. évben ugyancsak honvédelmi miniszteri elismerésben a tábori csendőrtanfolyamban kifejtett buzgalma és eredményes müködéséért. 1901. évben Őfelsége — április 26-án kelt legfelsőbb elhatározásával — részére a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. Birtokosa volt a III. osztályu katonai tiszti szolgálati jelnek s a jubileumi emlékéremnek.

Hausenblas ezredes nős ember és hat gyermek atyja volt. Egyik fia, Oszkár — mint csendőrszázados — hősi halált halt a világháboru folyamán. Magyarul és németül tökéletesen beszélt, románul megfelelően. Tájrajzoló s fiatal korában sport-

kedvelő ember volt. Csak Magyarországot ismerte. Ellenség előtt nem szolgált.

Hausenblas ezredes közel negyven évet szolgált mint katona és csendőr. Szilárd, megállapodott jellemü, komoly kedélyü, nyugodt véralkatu, jó szellemi képességü, hivatásszerü kötelességeit alaposan és részletesen ismerő tiszt volt. Alárendeltjeire igen jó nevelő és vezető befolyást gyakorolt. Az élet mindennapi izgalmas munkájából erősen kivette a maga részét; mint ember és hivatásának élő csendőrtiszt boldog volt otthonában és munkakörében, buzditó erejü, erkölcsnevelő példát adva övéinek és alárendeltjeinek. Mikor kidőlt közülük, tehetsége teljességében, férfikora és hivatása delelőjén hagyta el övéit s a csendőrség intézményét, nemes értékeket hagyva maga után.

Postupiczi Kostka Pál

cimzetes altábornagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője.

1851. évben született a sárosmegyei Kisszeben községben. Római katholikus vallásu. Középiskoláit elvégezvén, az érettségi vizsga sikeres letétele után a budapesti tudományegyetem orvosi fakultását hallgatta. Mint sajátköltséges egyévi önkéntes 1870 december 3-án avattatott fel s 1872 május 1-én vonult be tényleges szolgálatra. Őrvezetővé 1872 julius 26-án, tizedessé 1873 február 6-án lépett elő. Ugyanezen év október 1-ével áthelyeztetett a cs. és kir. 3. sz. vadászzászlóaljhoz. 1872—73. években végezte az insbrukki hadapródtanfolyamot. Szakaszvezetővé 1874 március 26-án, fővadásszá november 1-én lépett elő. Hadapródtiszthelyettessé 1875 január 1-ével neveztetett ki, hadnaggyá ugyanezen év november 1-ével, egyuttal áthelyeztetvén a cs. és kir. 28. tábori vadászzászlóaljhoz. Főhadnaggyá 1880 november 1-én lépett elő.

Mint vadászfőhadnagy 1881 julius 1-ével vétetett fel próbaszolgálatra a m. kir. csendőrséghez, beosztatván az I. számu csendőrparancsnoksághoz. Próbaszolgálatának sikeres teljesitése s a csendőrtiszti szakvizsga jó eredménnyel történt letétele után 1882 január 1-ével véglegesen átvétetett a csendőrség állományába s beosztatott a II. számu csendőrparancsnoksághoz. Még ezen évben áthelyeztetett a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz első segédtisztül Budapestre. 1886 augusztus 1-ével felmentetett a segédtiszti teendők alól s szárnyparancsnoknak neveztetett ki Pécsre. Még Budapesten lépett elő II. osztályu századossá 1886 május 1-én, I. osztályu századossá pedig Pécsen 1888 november 1-ével. 1894 február 1-ével fogalmazótiszti minőségben beosztást nyert a honvédelmi

minisztérium XVI. (csendőrségi) ügyosztályába. 1896 junius 1-én törzstiszti teendőkkel bizatott meg a budapesti III. számu csendőrkerületnél. Őrnaggyá és másodtörzstisztté 1897 május 1-én neveztetett ki.

Alezredessé és kerületi parancsnok-helyettessé 1900 november 1-én lépett elő. 1902 május 1-én kineveztetett ugyanezen kerület parancsnokává. Itt lépett elő 1903 május 1-én ezredessé. 1904. évben megszerveztetett a belügyminisztériumban a közbiztonsági szolgálatkezelést s a gazdászati ügyek intézését központilag irányitó csendőrosztály. Ennek első vezetőjéül 1904 augusztus 12-én kelt legfelsőbb elhatározásával Őfelsége őt nevezte ki. Ezen állása alól 1907 szeptember 28-ával mentetett fel s neveztetett ki október 1-ével a m. kir. VII. számu csendőrkerület parancsnokává Brassóba. 1908 julius 15-ével hasonló minőségben Pozsonyba helyeztetett az V. számu kerülethez. 1911 március 7-én kineveztetett a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőhelyettesévé, ez év május 1-én vezérőrnaggyá, 1912. év szeptember 26-án pedig a csendőrség felügyelőjévé.

Ezen állása alól egészségi okokból 1913 április 14-ével mentetett fel, 1913 december 1-ével pedig saját kérelmére állandó nyugállományba helyeztetett. Pozsonyban telepedett le. 1916 augusztus 16-án, nyugállományban léte alatt, adományozta részére Őfelsége az altábornagyi cimet és jelleget.

Kitüntetései: 1892 november 4-én, kitünő szolgálatainak elismeréséül Őfelsége által a katonai érdemkereszttel tüntettetett ki. 1893. évben adományoztatott részére a porosz királyi III. osztályu koronarend. 1897. évben elláttatott a III. osztályu tiszti katonai szolgálati jellel. 1902. évben adományoztatott részére a Ferenc József-rend lovagkeresztje. 1907 december 31-én kelt királyi legfelsőbb elhatározással különböző alkalmazásokban teljesitett kitünő szolgálatai elismeréséül a III. osztályu Vaskorona-renddel lett kitüntetve. 1898. évben a jubileumi emlékéremmel, 1908-ban a katonai jubileumi kereszttel diszittetett fel. 1912. évben adományoztatott részére a II. osztályu katonai szolgálati jel. Birtokosa ezeken kivül a bolgár katonai érdemrend középkeresztjének (1910).

Kostka altábornagy 1882 május 6-án Nagyszebenben vette nőül Mathiae Emmát, Mathiae Lajos vadászszázados leányát. Házasságukból négy gyermek származott. Nejét 1911. évben vesztette el. Magyarul, németül és tótul tökéletesen beszél. Magyarországon kivül külországokban is tett nagyobb utazásokat s a külföldi csendőrségek tanulmányozására több izben kirendeltetett. Ellenség előtt nem teljesitett szolgálatot.

Kostka altábornagy a csendőrségnek egyik szünet nélkül, töretlen energiával dolgozó uttörője, vezéralakja volt. Nagy része az intézménynek erősitésében és továbbfejlesztésében. Közvetlen lelkületével, mély emberismeretével, szeretetteljes

modorával igen figyelemreméltó eredményeket tudott a testület javára elérni és biztositani. Vasenergiával dolgozott azon, hogy az intézményt naggyá fejlessze. Minden állásában — kezdve a szakaszparancsnokitól fel a csendőrfelügyelőig — ez a cél lebegett lelki szemei előtt. Alárendeltjeinek igazi, melegllelkü, megértő atyja volt, kinek minden törekvése az, hogy maga körül tevékeny életet és alkotni vágyó szellemet teremtsen. És az a szellem, mely benne élt, a csendőrség javára serkentette erős tehetségét. Hivatást töltött be és alkotott. Erős szociális érzékkel rendelkezett. Progressziv ember volt, csak egyben konzervativ: a csendőrség szükségességének, érinthetetlen fenntartásának és továbbfejlesztésének hirdetésében. Éppen ezért legfőbb ambiciója, hogy annak érdekében dolgozhasson. Bámulatraméltó volt az a munkásság, amelyet kifejtett. Ő valóban birta a nagy emberek legfőbb tulajdonságát: a vaserélyt és a tántorithatlan szorgalmat. A magyar csendőrség egyik disze és büszkesége marad, aki egy eredményekben gazdag munkás életre tekinthet vissza.

Wenninger József

őrnagy, kerületi parancsnok-helyettes.

Született 1849. év január 29-én Iván-Dárdán (Baranya vármegye). Római katholikus vallásu. Édesatyja birtokos volt. Pécsett a gimnázium négy osztályát 1864. évben jó sikerrel végezte. 1871 március 4-én a rendes sorozás utján avattatott fel a m. kir. 67. számu baranya-tolnai honvédzászlóaljhoz tizenkét évi szolgálati kötelezettség mellett. Tizedessé 1871 november 23-án, szakaszvezetővé 1872 április 27-én, őrmesterré 1872 május 27-én lépett elő. 1873. évben a szabadságolt állományu tisztképző iskolát Tétényben jeles eredménnyel végezte s október 1-ével hadapróddá neveztetett ki. 1874. évben Budapesten a Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamát hallgatta jeles eredménnyel. Hadnaggyá 1874 november 1-én lépett elő. 1876 junius 11-én a m. kir. 69. számu délsomogyi honvédzászlóaljhoz helyeztetett. 1877. évben a hadiiskola előkészitő tanfolyamát Budapesten a Ludovika Akadémiában jó eredménnyel végezte. 1879 február 1-én a 82. honvéd gyalogdandár törzséhez osztatott be segédtiszti minőségben. 1881 október hó 12-ével próbaszolgálatra áthelyeztetett a m. kir. csendőrséghez, hol 1882 május 12-ével véglegesittetett s a csendőrtiszti vizsga sikeres letétele után a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz szakaszparancsnoki minőségben Temesvárra helyeztetett. Főhadnaggyá 1882 május 1-én lépett elő. 1882—1886 augusztus hó 1-ig szakaszparancsnok Temes-

vár, Székesfehérvár, Pécs és Sopronban. 1886 november 1-én II. osztályu századossá lépett elő s szárnyparancsnokká neveztetett ki Zomborba. 1888 április 22-ével áthelyeztetett Temesvárra. I. osztályu százados 1889 május 1-től. Temesváron szárnyparancsnok 1896 december 1-ig. Itt időközben kétizben is a lovas tábori csendőrtanfolyam parancsnoka. 1896 december 1-től másodtörzstiszt Kolozsváron. Őrnaggyá 1897 május 1-én neveztetett ki. 1899 március 15-ével kerületi parancsnokhelyettesi minőségben a m. kir. VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett. Székesfehérváron sulyosan megbetegedett s Őfelsége elrendelte létszámon felül vezetését. Még ebben az évben julius 23-án meghalt. Budapesten a hüvösvölgyi régi katonai temetőben helyezték örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1889. évben egy — Magyarszákoson elkövetett — rablógyilkosság tetteseinek kideritése és elfogása körül kifejtett nagyobbszabásu nyomozásban szerzett érdemei elismeréseül honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el. Birtokosa volt a III. oszt. tiszti szolgálati jelnek s a jubileumi emlékéremnek.

Wenninger őrnagy nőtlen ember volt, jelentékenyebb magánvagyonnal. Magyarul, németül és horvátul tökéletesen beszélt. Magyarországon kivül Horvát- és Szlavonországot, továbbá Bukovina és Galicia kivételével egész Ausztriát ismerte. Ellenség előtt nem teljesitett szolgálatot.

Wenninger őrnagy szilárd jellemü, önérzetes, vigkedélyü, heves vérmérsékletü, magas, erős testalkatu, igen jó szellemi képességgel és felfogással rendelkező férfi volt.

A csendőrségi szolgálat minden ágazatában tökéletesen otthonos. Parancsnokságánál kiváló szellemet és példás rendet tartott. Igen buzgó, belső tevékenységi ösztönből eredően, fáradhatlanul szorgalmas és tevékeny parancsnok volt. Előljárói irányában feltétlenül engedelmes és tiszteletteljes, egyenranguakkal tapintatos, alárendeltjeivel szemben határozott, következetes, jóakaratu, szigoru és igazságos. Teljesen megbizható. Jó bajtárs. Általános képzettsége, társadalmi müveltsége, kiterjedt szolgálati ismeretei, valamint szellemi képességeinél fogva kerületi parancsnokság önálló vezetésére alkalmasnak találtatott.

Wenninger őrnagy nevéhez egy, az 1888. évben Magyarszákoson elkövetett s országos érdeklődést keltett kettős rablógyilkosság kideritésének ténye füződik. Temesváron volt szárnyparancsnok s szemlekörutján értesült a bünesetről. Ezt az 1890. évi Csendőrségi Zsebkönyv részletesen tárgyalja. A tizennégy napig tartó nyomozás eredménye a kettős rablógyilkosságon kivül összesen 83 büntett — nevezetesen 9 rablás, 16 betöréses-lopás, 56 közönséges lopás, 1 gyujtogatás, 1 pénzhamisitás és 1 okmányhamisitás kideritése lett. Hogy mit jelent ez az eredmény, azt szakemberek előtt szükségtelen részletezni.

Wenninger őrnagy jó ember volt s hozzá igaz magyar. Akiket ő szeretett, azokat igazán szerette s akik őt ismerték, azok igazán és nagyon szerették.

Sikabonyi Gálffy Gyula

százados, szárnyparancsnok.

Született 1853 március hó 24-én Dunaszerdahelyen (Pozsony vármegye). Református vallásu. Földbirtokos fia. Négy gimnáziumi osztályt végzett Pápán. 1870 február 12-én avattatott fel a m. kir. 59. számu csallóközi honvédzászlóaljhoz, mint önkéntes. Tizedessé 1870 március 30-án, szakaszvezetővé 1870 szeptember 17-én lépett elő. 1871. évben a pozsonyi honvédkerületi tisztképző iskolát jó eredménnyel végezte. Hadapróddá 1871 november 1-én neveztetett ki és 1874 január 10-ével a 14. szórlövegosztályhoz helyeztetett. Hadapród tiszthelyettessé 1875 szeptember 1-én lépett elő és helyeztetett át a m. kir. 58. számu pozsonyi honvédzászlóaljhoz. Hadnaggyá 1875 november 1-én lépett elő. 1877 április 7-én ipolysági honvédzászlóaljhoz helyeztetett, 1878 november 21-én a m. kir. 61. számu barsi zászlóaljhoz, 1879 augusztus hó 1-én pedig az 57. számu pozsonynyitrai honvédzászlóaljhoz. Mint hadnagy, 1881 március hó 1-én osztatott be próbaszolgálatra a m. kir. 1-ső számu csendőrparancsnoksághoz. Ez évben a csendőrtiszti szakvizsgát jó eredménnyel tette le. Főhadnaggyá 1881 november 1-én lépett elő. 1881—82. években oktatótiszt. 1882 december 1-én a 4. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett szakaszparancsnoki minőségben Kassára. 1883 december 1-én Pozsonyba helyeztetett szintén szakaszparancsnoknak. Egy év mulva Lugosra kerül, hol előbb szakasz-, 1886 november 1-től szárnyparancsnok. E napon neveztetett ki II. osztályu századossá. I. osztályu százados 1889 május 1-ével, mely nappal szárnyparancsnoki minőségben Máramarosszigetre helyeztetett.

Egészségi állapota megrendülvén, 1893 augusztus 1-ével állandó nyugállományba tétetett át. Pozsonyba telepedett le. Pozsonyban sok éven át a csendőrkerületnél nyert alkalmazást, mint hadbirósági tanu. Mint ilyennek, látóképessége teljesen tönkrement, ugy, hogy a nagyszombati rokkantak házába kérte felvételét. Mielőtt azonban oda bevonult volna, sajátkezüleg vetett véget életének.

Kitüntetése: 1881 december 1-én kelt legfelsőbb elhatározással részére a közbiztonsági szolgálat terén tanusitott kiváló tevékenységeért a legfelsőbb megelégedés juttatott kifejezésre. Ezen eset a Szelestey Károly százados által szerkesztett

Csendőrségi Évkönyv 1886. évfolyamában »A mariseli rablógyilkosságról« cim alatt részletesen ismertetve lett. (69—92 l.)

Gálffy százados nős, gyermektelen ember volt. Magyarul tökéletesen beszélt. Csak Magyarországot ismerte. A katonapályát választván élethivatásául, tizenhétéves korában avattatott fel. Tizennégy évi honvédségi szolgálat után lépett át a magyar királyi csendőrséghez, hol tizenhárom évet szolgált. Ugy a katonai, mint a csendőrségi leirások szerint vigkedélyü, élénk véralkatu, szorgalmas, önérzetes, jellemteljes, jó tehetségü tisztként van jellemezve, kinek tevékenysége belső ösztönből eredt s aki a hivatása iránt nagy szeretettel viseltetett. Középtermetü, erős, kitartó fizikumú ember volt. Előljáróit szerette, hozzájuk ragaszkodott, alárendeltjeit becsülte, velük szemben határozott, következetes, de jóakaratu és gondoskodó volt, őket igen nagy szorgalommal és lelkiismeretességgel oktatta és képezte.

Dombrádi Nagy Gyula

ezredes, kerületi parancsnok.

Született Hódmezővásárhelyen 1854 szeptember 12-én. Református vallásu. Megyei törvényszéki elnök fia volt, aki az algimnáziumot és a főreáliskolát Aradon jó eredménnyel végezte. Katonai pályáját — mint önként jelentkező — kezdette meg a cs. és kir. 33. gyalogezrednél, hova 1870 augusztus 13-án avattatott fel. Tizedessé 1871 november 22-én, szakaszvezetővé 1872 október 1-én, cimzetes őrmesterré 1875 augusztus 8-án lépett elő. 1873—1875-ik évi tanfolyam alatt a cs. kir. hadapródiskolát Zágrábban jó sikerrel végezte. Hadapród cimzetes őrmesterré 1875 november 1-én, hadapródtiszthelyettessé 1876 május 1-én, hadnaggyá 1876 november 1-én, főhadnaggyá 1881 november 1-én lépett elő. Mint csapatbeli tiszt Aradon, Károlyvároson és Srb községben szolgált. Századszolgálaton kivül csapatkórházgondnok, hadkiegészitő- és segédtiszt volt. Próbaszolgálatra a m. kir. csendőrséghez 1881 november 1-én osztatott be. Próbaszolgálatát az 1. számu csendőrparancsnokságnál — mint főhadnagy — kezdette meg. A próbaszolgálat sikeres befejezése s a tiszti szakvizsga — Kolozsvárt — jó eredménnyel történt letétele után 1882 május 19-én kerületi segédtisztté neveztetett ki. Ez év december 1-én a 4. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett Kassára szakaszparancsnoki minőségben. 1883 december 1-én a felállitás alá került pozsonyi csendőrparancsnoksághoz tétetett át, hol a segédtiszti teendőket látta el 1884 április 30-ig. 1884 junius 1-én a 6. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett szakaszparancsnoknak Székesfehérvárra. Itt 1887

május hó 1-ig szolgált, e nappal II. osztályu századossá lépett elő és szárnyparancsnoknak neveztetett ki ugyancsak Székesfehérvárra. 1890 május 1-ével I. osztályu századossá lépett elő. Szárnyparancsnok 1895 junius 30-ig Székesfehérváron, 1895 julius 1-től 1897 szeptember 1-ig pedig Zalaegerszegen. E nappal másodtörzstiszti teendőkkel bizatott meg Szegeden, hol 1897 november 1-én lépett elő őrnaggyá. 1900. évben kerületi-parancsnok-helyettes. Alezredessé 1901 május 1-én neveztetett ki. 1903 julius 1-én neveztetett ki Őfelsége által az e nappal ujonnan felállitott brassói VII. számu csendőrkerület parancsnokává. Itt lépett elő 1904 május 1-ével ezredessé. A következő év február 10-ig parancsnokolta ezen kerületet. Keletkező és állandóan fokozódó idegbántalmai miatt 1905. év szeptember hó 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett, harmincöt évet meghaladó tényleges szolgálat után. Szegeden telepedett meg, hol 1916. év január hó 5-én halt el. Emlékét egyszerü fakereszt jelzi a szegedi belvárosi temetőben.

Nagy ezredes nős ember és egy gyermek atyja volt. Ellenség előtt nem szolgált. Magyarul, németül és románul tökéletesen, horvátul és olaszul jól beszélt. Magyarországon kivül Horvátországot és a magyar tengerpartot ismerte.

Kitüntetései: 1903 junius 3-án Őfelsége legfelsőbb elhatározásával részére a Ferenc József-rend lovagkeresztje a legkegyelmesebben adományoztatott. Birtokosa volt a III. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek s a jubileumi emlékéremnek.

Nagy ezredes kora fiatalságában lépett a katonai pályára s tizenkettő évi csapatbeli szolgálata után - mint főhadnagy — lépett át a csendőrség állományába, hol nyugdijaztatásáig szolgált. Már a csapatánál, mint kiválóan szorgalmas, előkelő gondolkodásu, becsvágyó tiszt volt jellemezve. A csendőrségi testülethez a pálya iránti szeretet hozta s itt mindenben igen jól megfelelt az eléje helyezett kötelmeknek. Nyilt, higgadt, melegen érző, uri modoru, előkelő életet élő, tekintélytartó, tiszta jellemü tiszt volt. Igen szorgalmas, fáradhatlan, lelkiismeretes, kötelességtudó, tevékeny és körültekintő. Előljáróival szemben engedelmes, fegyelmezett, szolgálatkész; alárendeltjei irányában gondos, jóakaratu és következetesen szigoru.

Dombrádi Nagy ezredes igazi nemes ember volt. Abban látta megvalósitva és kimeritve a maga elvét, hogy e haza minden fia — születési, nyelvbeli és felekzeti különbség nélkül — tehetsége, szorgalma, tisztessége és a hazához való igaz hüsége szerint szabadon érvényesülhessen és boldogulhasson. Édesatyja a magyar nemesi ivadék régi szokása szerint megyei szolgálatban élte le életét, amely ott telt le az ősi vármegye talán kissé mohosodni kezdett, de a nemzeti érzésnek és gondolatnak biztos menedéket nyujtó várfalain belül. A fiu az elsők között véteti fel magát az életrekelő csendőrséghez s tetterejével,

munkájával — sok nehézséggel és küzdelmekkel teljesen — veszi ki a maga részét az alkotás nehéz munkájából.

Csendőrségi pályáján nyilegyenesen haladt. Az élet zajgásai, vihara és örvényei között keményen állott, nemes és hajthatatlan, megértő és megbocsájtó magyar ur maradt. Hidegnek és szertartásosnak látszott, de csak azért, hogy annál melegebb és bensőségesebb lehessen a lelkivilága. 1896. évben — mint zalaegerszegi szárnyparancsnok — rajongásig szeretett hitvesével Berndt Ilonkával a saját és neje nevére 6.000 aranykoronás olyan alapitványt tett, amelynek kamatjai három egyenlő részben minden év szeptember havának 12. napján három jeles örsparancsnok között voltak kiosztandók.

Ezen alapitványa összegét 1907. évben háromezer aranykoronával kilencezer koronára emelte fel s oly értelemben egészitette ki, hogy annak kamataiban nemcsak az örs, hanem a kiváló járásparancsnokok is részesittessenek. Az alapitó oklevél bevezető sorai szerint ezen alapitvánnyal »szeretett hazánk egyik kiváló intézményének, a csendőrségnek fejlesztéséhez« kivánt hozzájárulni. Ezen nemeslelkü tett önmagát dicséri.

Tiszteletetparancsoló egyéniség volt, aki megérdemli, hogy tisztelettel áldozzunk emlékének.

Nemes Láczay-Szabó Gyula

cimzetes százados, szakaszparancsnok.

Született Sárospatakon 1848 december 15-én. Református vallásu. Régi nemesi család sarja. Atyja — Károly — ügyvéd és földbirtokos volt. A gimnáziumot Sárospatakon végezte. 1868 julius 8-án — mint közember hadapródjelölt — a törvényszabta időre önként jelentkezőként avattatott fel a cs. kir. 6-ik huszárezredhez. Cimzetes tizedessé 1868 november 19-én lépett elő. A katonai előkészitő tiszti tanfolyamot Bécsben jó eredménnyel végezvén, hadapródd á 1870 január 11-én, hadapródtiszthelyettessé 1870 junius 12-én, hadnaggyá 1872 január 11-én neveztetett ki. 1875. évben szabadságoltatott. 1875 március 1-től 1881. évi julius hó 1-ig a bodrogközi járásban — mint járási csendbiztos — megszakitás nélkül müködött Sárospatakon. 1881 julius 1-én osztatott be próbaszolgálatra a m. kir. 1. számu csendőrparancsnoksághoz, hol sikeresen tevén le a csendőrtiszti szakvizsgát, 1882 február 21-vel véglegesittetett. Főhadnaggyá 1882 május 1-én neveztetett ki. Ez év december 1-étől szakaszparancsnokként a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett Nyiregyházára, 1885 május 1-én a m. kir. III. számu csendőrkerülethez Nagyváradra, 1889 február 1-én pedig a IV. számu kerülethez Kassára. Epekő- és májbántalmakkal hosszabb időn át betegeskedvén,

1892 január hó 1-ével nyugállományba helyeztetett. A szabolcsvármegyei Gyüre községben telepedett le. Nyugállományba helyezésekor megkapta a cimzetes századosi jelleget és feldiszittetett a jubileumi emlékéremmel. Meghalt 1899 március 19-én Gyüre községben negyvenkilenc éves korában.

Láczay Szabó százados 1876 augusztus 19-én kelt egybe Erdőhegyi Máriával, kisjenői Erdőhegyi Dániel buji földbirtokos leányával, mely házasságából egy fia és egy leánya származott. Magyarul tökéletesen, németül és tótul jól beszélt. Egész Magyarországot ismerte. Jó vivó és tornász volt. Nyilt jellemü, vigkedélyü, buzgó, lelkiismeretes, jó tehetséggel és felfogással biró tisztként jellemzett. A csendőrségi szolgálatot elméletileg és gyakorlatilag jól ismerte és eredményesen kezelte.

Saymann József

őrnagy, másodtörzstiszt.

Született Oláhláposon (Szolnok-Doboka megye) 1845 március 14-én. Római katholikus. Magyar királyi erdész fia. Nagybányán négy reálosztályt jó sikerrel végzett. Előbb irnok volt a m. kir. bányászati kohászatnál Oláhláposon, majd — mint gyalogos — 1866 április hó 11-én rendes sorozás utján a törvényes szolgálati kötelezettség mellett felavattatott a cs. kir. 63. gyalogsorezredhez. Még ez év szeptember 13-án próbaszolgálatra vezényeltetett a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz, hova 1867 március 16-ával — mint csendőr — végleg át is helyeztetett. Örsvezetővé 1868 szeptember 10-én, őrmesterré 1870 augusztus 16-án lépett elő. 1876 május 1-én áthelyeztetett a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság állományába. 1880/81. évben a honvédségi Ludovika Akadémián a tisztképző tanfolyamot jó eredménnyel végezte. Hadapródőrmesterré 1881 junius 16-án neveztetett ki a m. kir. 1-sö számu csendőrparancsnokság állományában. Hadapródtiszthelyettessé 1881 szeptember 1-én, hadnaggyá 1881 november 1-én, főhadnaggyá 1888 november 1-én lépett elő. 1881—91. években szakaszparancsnok Déván, Nagyenyeden és Brassóban. II. osztályu századossá 1893 május 1-én lépett elő s szárnyparancsnokká neveztetett ki Dévára. I. osztályu századossá 1895 november 1-ével mozdittatott elő s helyeztetett Nagyenyedre, ugyancsak szárnyparancsnoki minőségben. Őrnaggyá 1901 május 1-én lépett elő s egyidejüleg áthelyeztetett a másodtörzstiszti teendőkkel való megbizás mellett Kolozsvárra. 1902. évi május 1-én hasonló minőségben áthelyeztetett a m. kir. VI. számu csendőrkerület törzséhez Székesfehérvárra. 1902 május 24-én egészségi okból elrendeltetett a szolgálat

alóli felmentése, ezt követőleg felülvizsgálat utján 1902 november 1-én állandó nyugállományba helyeztetett. A kolozsmegyei Szászlóna községben telepedett le. Itt halt meg 1902. évben.

Kitüntetései: 1879. évben a közbiztonsági szolgálatban töltött sok évi és sikeres szolgálat teljesitése elismeréseül a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki. 1898. évben szolgálati alkalmazásban tanusitott kiváló érdemeinek elismeréseül — november 30-án kelt legfelsőbb elhatározásával — részére a katonai érdemkereszt a legkegyelmesebben adományoztatott. Birtokosa volt a III. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek s a jubileumi emlékéremnek.

Saymann őrnagy 1875. évben november hó 22-én vette nőül Lontina-Ady Katalint. Házasságából egy fia származott. Magyarul, németül, románul tökéletesen beszélt. Magyarország erdélyi részét ismerte. Jó tájrajzoló és tornász volt. Életének 21-ik évében kezdette meg a csendőrségi szolgálatot, melyben 36 évet ténylegesen töltött. Ezen hosszu idő alatt mindenkor csak a szolgálatnak élt. Már mint szakaszparancsnok, helyét teljesen betöltötte. Komoly, nyugodt kedélyü, határozott jellemü, jó lelkületü, puritán, praktikus gondolkozásu tiszt és férfi volt. Szolgálatban buzgó és lelkiismeretes. A csendőrségi szolgálatkezelés minden ágazatában jól volt tájékozva, ügyes, találékony, erélyes és rendszerető. Előljárói becsülték benne az engedelmes, nyilt és ragaszkodó alárendeltet, alárendeltjei pedig a méltányos, igazságos és következetes előljárót. Igen jó bajtárs és barát volt. Bár szerette a társaságot, mégis inkább visszavonultan élt.

Saymann őrnagy jellegzetes képviselője volt az igazi csendőrtipusnak. Rajongója volt a csendőrségnek és élete legnagyobb büszkesége, hogy csendőr lehetett. Serdülő ifju volt, mikor belső vágyai az intézmény felé huzták. Itt élte le a sulyos, nehéz, testet és lelket őrlő munkában ifju és férfi korát. Sohasem gondolt magával, mindig csak a legfelsőbb szolgálat érdeke lebegett szeme előtt. Az intézménynek élt, a csendőrségé volt, annak alkotott. Életének aranyértéke a miénk maradt s méltó is, hogy szeretettel megőrizzük az utókor számára.

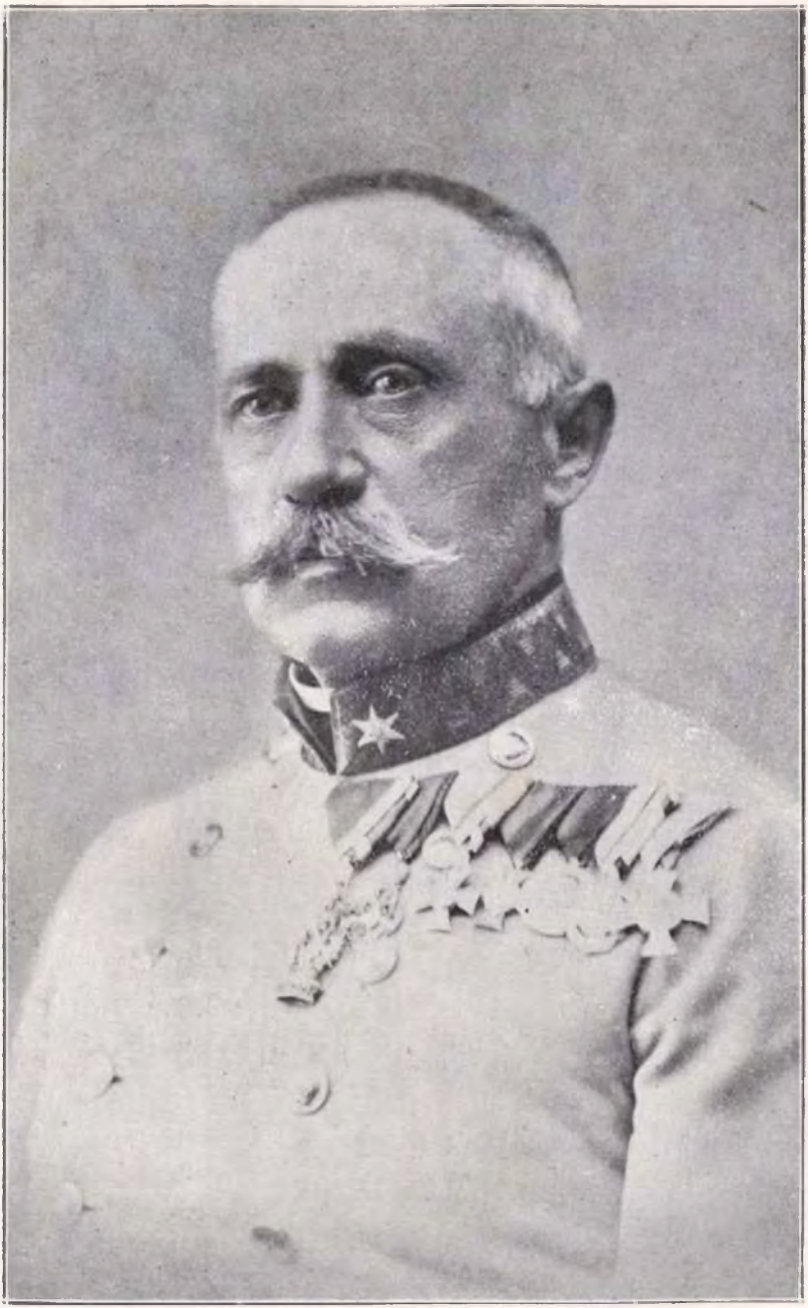
Kotz Károly

II. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született 1841 október hó 17-én Szászsebesen (Szeben vármegye). Evangélikus vallásu. Községi hivatalnok fia. Három reálosztályt végzett. Kezdetben iparos pályára lépett, majd 1862 március 4-én — mint ujonc — felavattatott a cs. kir. 64. gyalogezredhez a törvényes szolgálati kötelezettség mellett. Őrvezetővé 1863 julius 21-én, tizedessé 1863 augusztus 11-én

NAGY GYULA

KOSZTKA PÁL

SZÖCS MIHÁLY

GÁLFFY GYULA

SAYMANN JÓZSEF

LÁCZAY-SZABÓ GYULA

WENNINGER JÓZSEF

lépett elő. Ezen rendfokozatokban osztatott be 1864 április 25-én a cs. kir. 9. számu — Temesváron állomásozott — csendőrezredhez, ahol 1864 julius 20-ával — mint gyalog-csendőr — véglegesittetett. Örsvezetővé 1866 november 7-én, őrmesterré 1872 január 1-én lépett elő. 1876 május hó 1-én a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság állományába helyeztetett. A Ludovika Akadémián 1881. évben a tiszti vizsgát »megfelelő« eredménnyel tette le. Hadapróddá junius 16-án, hadapród-tiszthelyettessé szeptember 1-én, hadnaggyá november hó 1-én neveztetett ki. 1881 december 1-ével a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett, a következő év december 1-ével pedig a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz. Első szakaszparancsnok lett Belényesben. Innen Aradra helyeztetett, Főhadnaggyá 1883 november 1-én lépett elő. Aradon 1893 augusztus hó 1-ig állomásozott, tehát közel tiz éven át. Ez év november 1-én neveztetett ki II. osztályu századossá, egyidejüleg szárnyparancsnoki minőségben Máramarosszigetre helyeztetvén át. Betegsége miatt 1895 március hóban egy évre várakozási illetékkel szabadságoltatott. 1896 április hó 1-ével pedig állandó nyugállományba helyeztetett. Szülőfalujában Szászsebesen telepedett le. Itt halt meg 1909 március 19-én hatvannyolcéves korában.

Kotz százados birtokosa volt a III. osztályu katonai szolgálati jelnek. 1899. évben nyugállományba léte idején nősült. Házasságából két gyermek származott.

Kotz százados magyarul, németül és románul tökéletesen beszélt. Magyarországot állomásozásai során ismerte. Ellenség előtt nem teljesitett szolgálatot. Középtermetü, komoly kedélyü, határozott jellemü, jó szellemi képességgel és tehetséggel rendelkező férfi volt.

Csendőri pályára fiatal korában lépett s harminc évet meghaladóan élt ezen hivatásnak. Hivatásszerü kötelmeit jól ismerte s mindenkor buzgón törekedett azoknak a legjobban meg is felelni. Mint szakasz- és szárnyparancsnok jó sikerrel müködött. Stesser százados — a későbbi altábornagy — Kotz századost »igen jól használható, tiszteletreméltó csendőrtiszt«-nek jellemezte, aki előljárói irányában nyilt, engedelmes, alárendeltjeivel szemben szigoru, de igen jó akaratu, gondos és azok bizalmát biró parancsnok volt. Mint szerény, jó bajtárs kedveltségnek örvendett. Visszavonultan élt s legszivesebben bajtársai körében tartózkodott.

Klemm Jusztinian

főhadnagy, szárnyparancsnok.

Született Rigyicán (Bács-Bodrog vármegye) 1843 április hó 13-án. Római katholikus. Édesatyja 28 éven át népszerü, derék jegyzője volt a nagy falunak és egyike a legtekintélye-

sebb urbéri birtokosoknak. Egyizben ellenzéki képviselőjelölt is volt 1869-ben. Az akkoriban fennállott csász. királyi határőrvidéki gimnázium négy osztályát végezte jó eredménnyel Vinkovcén, majd Baján. 1859. évben — alig 17 éves korában — állott a sorozó bizottság elé s mint önként jelentkező a cs. kir. 4. számu Schlick-féle huszárezredhez avattatott fel, hol 9 évet és 8 hónapot szolgált. 1859. évben a francia-olasz háboruban, mint egy szabad lovascsapat közvitéze vett részt. 1866. évben részt vett a Poroszország elleni hadjáratban és a julius 3-án Königgrätznél lefolyt ütközetben. Hadifogságba is esett. Onnan három hónap mulva kiszabadulva, 1870. évben elbocsájtatott a hadsereg kötelékéből és hires-neves megyei csendbiztos lett Bács megyében. 1881. év junius 16-án lépett be, mint hadapród-próbacsendőr, a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz három évi szolgálati kötelezettséggel. 1881. évben végezte a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián a tiszti tanfolyamot. A csendőrtiszti szakvizsgát megfelelő eredménnyel tette le. Hadnaggyá 1881 julius 1-ével neveztetett ki és e hó 16-val áthelyeztetett a m. kir. 1-ső számu csendőrparancsnoksághoz. December 1-ével a m. kir. 2-ik számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett vissza szakaszparancsnoki minőségben Zomborba. Főhadnaggyá 1883 november 1-én lépett elő. Ezen szakaszt parancsnokolta 1892. évben bekövetkezett haláláig. A zombori temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1866. évben a poroszországi hadjáratban tanusitott vitéz magatartásáért — mint szakaszvezető — a 2. osztályu ezüst vitézségi éremmel tüntettetett ki. 1872 november 14-én Őfelsége legfelsőbb elhatározásával a közbiztonsági szolgálatban, annak érdekében — csendbiztosi minőségben — tett kiváló szolgálatáért az arany érdemkereszttel tüntettetett ki. 1891. évben március 10-én kelt legfelsőbb elhatározással — részére — a közbiztonsági szolgálat terén tanusitott kiváló buzgalma és sikerdus müködése elismeréseül a katonai érdemkereszt adományoztatott. Birtokosa volt a hadiéremnek.

Klemm főhadnagy nős ember volt és öt gyermek atyja. Magyarul, németül és szerbül tökéletesen beszélt. Csak Magyarországot ismerte.

Egyike volt azoknak, aki 1867. évben, mikor hazánkban a cs. kir. csendőrezredek mind feloszlattattak s a közbiztonsági szolgálat teljesitése ujból az egyes törvényhatóságok közegeire (a pandurokra) bizatott, ezen szolgálatba lépett, csendbiztos lett s e minőségben közel egy évtizeden át szolgált éppen Bács vármegyében, mely tudvalevőleg a rablószökevények egyik kedvelt fészke volt. A bandává alakult rablószökevények — kik, mint fegyveres csavargók számtalan rablást, gyilkosságot és merényletet követtek el — üldözése a leg-

nagyobb életveszedelmekkel járt. Ezekkel a gonosztevőkkel vette fel a küzdelmet Klemm csendbiztos s folytatta csendőrtiszt korában is; hogy milyen sikerrel, arról királyi kitüntetései tanuskodnak.

A csendőrség közbiztonsági, üldöző munkájában kötelességhüen, elszántan, vállalkozóan és vitézül vett részt, nagy gyakorlati ismeretekkel gazdagon. Jó tehetséggel, gyors felfogással és természetes ésszel rendelkezett. Igen buzgó és kitartó tiszt volt. Előljárói irányában tiszteletteljes, ragaszkodó, határozott és nyilt, alárendeltjei irányában szigoru és méltányos. Magas, izmos termetü, komoly, nyilt jellemü, heves véralkatu ember volt, ki a szolgálatnak és családjának élt. Bátor és vakmerő lovas is volt, jó lóidomitó s a lóismeretekben jártassággal és tapasztalatokkal rendelkező.

Egy ujságiró Klemm főhadnagy halála után »Egy vitéz csendőrtiszt« cimmel Szegeden 1893. évben könyvalakban megirta vitézi tetteit. A könyv Szegeden jelent meg Bába Sándor kiadásában. »Egy igazi vitéz ember életéről irok könyvet — irja a szerző. — A daliás idők romantikájának férfias, szép és vakmerő alakjaiból, melyek hagyományban élnek, elevenült meg egy tiszta tipus ebben a vitéz férfiuban, aki a mesés egyéni bátorságát, acélos nagy erejét és katonai talentumát örökös harcban — kint a csatatéren, majd a közbiztonság védelmében értékesitette és az erkölcsök tisztaságának védelmében folytatott vitézi, küzdelmes harcban esett el azon a csatatéren, amelyen nagyobb ellenséggel állt szemben, mint a hadosztályokba sorozott ellenfél: — a bünnel. Eleinte, férfikorának teljében, az egyéni bátorság e vitéze, akinek élete csupa lelkesedés volt, mindig harcrakészen... Klemm Jusztin élete valóban szüntelen vihar volt: gyerekkorától, amikor bátorságával és vakmerőségével ezer társa közül kivált, férfikorának teljéig, amikor kezétől rettegtek a betyárok a nagy Bácskaságban és azontul. Ott ruházta fel a nép ezzel az előnévvel, amelyre büszke volt: zsiványirtó Klemm Jusztinnak hivták.«

Klemm Jusztin a legerősebb és legszebb csendbiztos hirében állott, neve a hetvenes években Délmagyarországon valóságos fogalom volt.

Kilenc évet töltött a csendőrség szolgálatában. Nemcsak előljáróinak, hanem bajtársainak bizalmát és szeretetét is meg tudta nyerni. Csendőrei az ő vitézségén, bátorságán buzdultak, az ő munkaszeretetéből, lelkesültségéből, az ő tiszta, puritán jelleméből meritettek példát.

Szőcs Mihály

cimzetes tábornok, csendőrkerületi parancsnok.

Született 1853 március hó 13-án Bölön községben (Háromszék vármegye). Római katholikus vallásu. Kisbirtokos fia. Elemi iskoláit Feketehalomban végezte. Szülei a kereskedelmi pályára adták, de az ifjuban élénken élt a csendőri hivatás utáni vágy s 17 éves korában, 1870 junius 17-én önkéntesen — a törvényszabta 3 évi sorhad-, 7 évi tartalék- és 2 évi honvédségi szolgálati kötelezettség mellett — belépett a cs. és kir. 10. számu (kolozsvári) országos csendőrparancsnoksághoz. Mint csendőr 1871 május 16-án véglegesittetett. 1873 augusztus 1-én örsvezetővé, 1876 február 11-én cimzetes őrmesterré, 1880 január 26-án őrmesterré lépett elő. Közben 1876 május 1-ével a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz vétetett át. 1881-ben a honvédségi Ludovika Akadémián a tiszti vizsgát »megfelelő« eredménnyel tette le. Ugyanezen évben tette le Kolozsváron a csendőrtiszti szakvizsgát is »jó« eredménnyel. Hadapródőrmesterré 1881 junius 16-án neveztetett ki, hadapródtiszthelyettessé ugyanazon év szeptember 1-ével, hadnaggyá pedig november 1-én. 1881. évben oktatótiszt és szakaszparancsnok Déván, majd 1881 junius 11-én a szegedi csendőrparancsnoksághoz helyeztetvén, Nagybecskereken. 1882 december 20-tól 1883 május 31-ig Szegeden kerületi segédtiszt, azután Temesváron szakaszparancsnok. Főhadnaggyá 1884 május 1-én lépett elő. 1885 április 11-én a kolozsvári csendőrkerülethez helyeztetett, hol szakaszparancsnokságot parancsnokolt, majd 1892-ig segédtisztként müködött. II. osztályu századossá 1893 november 1-én neveztetett ki. Ez év december 1-én a m. kir. III. számu csendőrkerülethez helyeztetett szárnyparancsnoki minőségben Nagyváradra. I. osztályu századossá 1895 november 1-én lépett elő. 1896 junius 15-én a honvédelmi minisztérium XVI. ügyosztályába vezényeltetett fogalmazótiszti minőségben, kerületénél létszám felett való vezetése mellett. 1897 november 15-én a m. kir. III. számu csendőrkerülethez helyeztetett vissza, 1901 február 14-én pedig az V. számu csendőrkerülethez, a másodtörzstiszti teendőkkel való megbizatás mellett. 1902 julius 1-től ugyanott parancsnokhelyettes. 1903 julius hó 1-től a m. kir. VII. számu csendőrkerülethez helyeztetett Brassóba, kerületi parancsnokhelyettesi minőségben. 1903 október hó 1-én a II. számu csendőrkerülethez helyeztetett. Alezredessé 1904 május 1-ével lépett elő, majd a honvédelmi minisztérium XVI. számu ügyosztályába vezényeltetett, mint osztályvezetőhelyettes, ahol 1906 junius 30-ig teljesitett szolgálatot. 1906 julius 1-ével a m. kir. II. számu csendőrkerület ideiglenes parancsnokaként Szegedre helyeztetett. 1907 május 1-ével ezredessé s ezen csendőrkerület parancsnokává neveztetett ki. A kerületet 1913. év április hó

15-ig parancsnokolta, amikor is Őfelsége által ezen szolgálata alól — saját kérelmére — legkegyelmesebben felmentetett. Ugyanez év augusztus 26-án kelt királyi elhatározással nyugállományba helyeztetett s részére a vezérőrnagyi cim és jelleg adományoztatott.

Kitüntetései: 1893 november 26-án kelt legfelsőbb elhatározással segédtiszti minőségben kifejtett igen jó szolgálatai elismeréséül dicsérő elismerésben részesült. 1906 junius 26-án kelt legfelsőbb elhatározással különféle szolgálati alkalmazásokban sok éven át kifejtett ügybuzgó és kiváló szolgálataiért a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntettetett ki. 1906. év november hó 30-án honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült a II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazaszállitása alkalmával a közbiztonság és közrend fenntartása körül kifejtett ügybuzgó és sikeres tevékenységéért. 1911 március 23-án kelt legfelsőbb elhatározással részére, hosszas és kitünő szolgálatai elismeréséül a III. osztályu Vaskorona-rend legkegyelmesebben adományoztatott. Birtokosa az I. osztályu tiszti szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek s a katonai jubileumi keresztnek.

Szőcs tábornok csupán Magyarországot ismeri helyőrségelései során. Rövidebb utazásokat tett Ausztriában és a magyar tengerparton.

Magyarul, németül tökéletesen, románul jól beszél. Mint tiszt komoly, szilárd jellemü, határozott és nyugodt vérmérsékletü. Előljáróival szemben előzékeny, nagyon ragaszkodó s meggyőződésből engedelmes. Általános képzettsége mellett igen széles látkörrel bir. Hivatásszerü kötelmeit kiváló mérvben és teljes alapossággal ismerte, a legkiterjedtebb szakismeretekkel és gyakorlati tapasztalatokkal rendelkezett, melyeket igen nagy szeretettel és eredményesen érvényesitett. A katonai és bajtársi szellem ápolása felett gondosan őrködött. Alkalmassága minden irányban kiváló volt.

Szőcs tábornok élete az idealis katona mintaképét tükrözi vissza. Vasszorgalmával és tiszteletreméltó kötelességtudásával egyszerü csendőrből utat tört magának a csendőrkerületi parancsnoki magas méltóságig s a tábornoki rendfokozatig. Csendőr lett 17 éves korában s negyvenhárom évi tényleges csendőrszolgálat után ment nyugállományba s e sorok irása idején már tizenkettő éven át élvezi szerény visszavonultságban a jól megérdemelt nyugalmat. Csendőrségi pályájához fanatikus szeretet füzte a lelkes és ifju embert s ezt az érzést hüen ápolja lelkében az ősz tábornok, törhetlenül bizva az ország és a csendőrség szebb jövőjében s régi fényének visszaszerzésében. Ideális eszmék szolgálatába állitotta munkaerejét, tudását és tehetségét s ha visszapillant a megfutott, küzdelmes utra s a hatodfél évtizedre, jóleső érzés és büszke öntudat töltheti el egész valóját, mert ezt az utat becsülettel

futotta meg, többszörösen kitüntetve Őfelsége, a király által, övezve barátai, bajtársai s volt alárendeltjei ragaszkodásával és nagyrabecsülésével.

Kimagasló katonai egyénisége mellett hóditó vonása egyéni, lebilincselő és közvetlen szeretetreméltósága, mellyel melegen öleli át lelkünket s egyszerre baráttá avat. Nem morzsákat szór, hanem egész szivét adja oda és egész szivet hódit. Az egész ember egy nagy szeretet-oszlop, melyhez bárhonnan közeledünk, érezzük melegét.

Hamburger Lajos

hadnagy, II-od segédtiszt.

Született Sátoraljaujhelyen 1849 március hó 17-én. Római katholikus vallásu. Polgár fia. Három gimnáziumi osztályt szülővárosában végzett. 1870 február 5-én avattatott fel — utóállitás utján — a törvényes szolgálati kötelezettség mellett a cs. és kir. 66. gyalogezredhez. Őrvezetővé 1871 augusztus 16-án, tizedessé 1871 október 6-án, szakaszvezetővé 1872 szeptember 26-án, őrmesterré 1873 február hó 16-án lépett elő. Mint őrmester vétetett át 1875 február hó 4-én a cs. és kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz próbaszolgálatra. 1876 május 1-ével a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnokság állományába helyeztetett. 1879—80. években a Ludovika Akadémia előkészitő, 1880—81. években ugyanott a tisztképző tanfolyamát »jó« eredménnyel végezte.

Hadapróddá 1881 szeptember 1-én, hadapródtiszthelyettessé 1882 junius 1-én, hadnaggyá 1882 november 1-én lépett elő. 1882 december 1-én a m. kir. IV. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett és oktatótiszt lett Kassán, hol 1883 junius 31-ig szolgált. Ez év augusztus 28-án a m. kir. I. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett vissza. Itt előbb szakaszparancsnok Kolozsváron, később a kerület törzsénél II-od segédtiszt. 1884. évben leköszönt a rangjáról és polgári pályán helyezkedett el. Majd Amerikába vándorolt ki, hol állitólag katonai szolgálatba lépve, magasabb rangot ért el.

Hamburger hadnagy nőtlen ember volt. Magyarul, németül, tótul tökéletesen, románul jól beszélt.

Hamburger hadnagyot a hivatásszeretet hivta a csendőrséghez. Mint fiatal tiszt tiszta jelleme, kifogástalan erkölcsi felfogása, szeretetreméltó modora miatt közkedveltségnek örvendett. Igen szorgalmas, buzgó és tevékeny tiszt volt, aki fáradhatlanul és lelkiismeretesen teljesitette kötelmeit. Önképzésén szorgalmasan fáradt. Engedelmes, nyilt jóakaratu, figyelmes, előljárói becsülését kiérdemelt s alárendeltjei ragaszkodását biró tiszt volt. Edzett és egészséges. Mint oktatótiszt jól megfelelt. Szakaszát tökéletesen rendben tartotta.

Gergely Ferenc

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született Csikszentimrén (Csik vármegye) 1856 október hó 4-én. Római katholikus vallásu. Földmives fia. Csiksomlyón öt gimnáziumi osztályt végzett jó sikerrel. 1875 december 6-án — mint ujonc — avattatott fel a felállitott cs. és kir. 10-ik számu országos csendőrparancsnoksághoz három évi sorhad-, hét évi tartalék- és két évi honvédségi szolgálati kötelezettség mellett. 1876 május 1-én — mint csendőr — a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnokság állományába vétetett át. Cimzetes örsvezetővé 1878 május 15-én, örsvezetővé 1879 április 14-én lépett elő. 1879—80. években a Ludovika Akadémia előkészitő, 1880—81. években ugyanott a tisztképző tanfolyamot »elégséges« eredménnyel végezte. Hadapróddá 1881 szeptember hó 1-én, hadapródőrmesterré 1882 április hó 16-án, hadnaggyá 1882 november 1-én neveztetett ki. Mint hadapród-örsparancsnok, Kolozsváron müködött. Hadnagy-szakaszparancsnok ugyanott, továbbá Brassóban és Besztercén. Főhadnagy 1884 november 1-ével. E rendfokozatban szakaszparancsnok Marosvásárhelyen. 1894 szeptember 1-én a m. kir. IV. számu csendőrkerülethez helyeztetett. II. osztályu századossá 1894 november 1-én lépett elő. Szárnyparancsnok Nagykárolyban. I. osztályu százados 1895 november 1-ével. 1896 augusztus 1-én a m. kir. I. számu csendőrkerülethez helyeztetett vissza szárnyparancsnoknak Brassóba. Itt halt meg szivszélhüdés következtében és itt helyezték örök nyugalomra 1900. évben.

Kitüntetései: 1882. évben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal elismerés fejeztetett ki részére az altiszti tanonckiképzés alkalmával — oktatói minőségben — kifejtett szorgalmáért és eredményes tényked̈eséért. Birtokosa volt a jubileumi emlékéremnek.

Gergely százados nős ember volt és három gyermek atyja. Csupán Magyarországot ismerte. A sportnemek közül az uszás és vivásban s az atlétikában volt jól gyakorlott. Magyarul tökéletesen, németül és románul jól beszélt. Ellenség előtt nem szolgált.

Gergely százados kora ifjuságában határozta el magát a csendőr pályára s azon élete végéig hüséggel meg is maradt. Tiszti alkalmazásban közel husz évet töltött. Komoly, higgadt, becsvágyó, lelkiismeretes és szorgalmas tiszt volt. Megfelelő szellemi képességénél fogva szakasz- és szárnyparancsnoki hivatását eredményesen töltötte be. A közbiztonsági szolgálat kezelését helyesen irányitotta, a fegyelmet és rendet

alosztályainál erélyesen kezelte. Alárendeltjeire nevelő befolyását jól érvényesitette. Előljárói bizalmát, alárendeltjei ragaszkodását birta.

Missuray János

főhadnagy, ideiglenes szárnyparancsnok.

Született Nagyváradon 1846. évben. Római katholikus. Magánzó fia. Hat gimnáziumi osztályt végzett. A cs. kir. 1-sö huszárezredben a legénységi állományban mint szakaszvezető 10 évet, a m. kir. 2-ik honvédhuszárezredben 2 évet, összesen 12 évet szolgálván, 1880 december 31-én végelbocsájtatott. Ezután Bihar vármegyében — mint járási csendbiztos — szolgált. A honvédelmi miniszter 1881 november 24-én kelt rendeletével csendőrhadapróddá neveztetett ki. A m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz osztatott be. 1882 szeptember 11-én hadapródőrmesterré, 1882 november 1-én hadnaggyá neveztetett ki. Szakaszparancsnok volt Aradon és Békés-Gyulán. 1883 december hó 1-én a felállitott m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett, első szakaszparancsnokul Zilahra. Főhadnaggyá 1884 november 1-én lépett elő. 1882—1888-ig Zilahon, 1888—1890 junius hó 6-ig Debrecenben szakaszparancsnok. Itt ideiglenesen szárnyparancsnok is volt. 1890 december 29-ével — rangjának megtartása nélkül — fogyatékba vétetett.

Missuray János főhadnagy nős ember volt és hét gyermek atyja. Magyarul és románul tökéletesen, németül jól beszélt. Buzgó, szorgalmas, magasabb kiképzés után törekvő, vidám kedélyü, hivatását szerető, nyilt jellemü tiszt volt. A csendőrségi szolgálatban — ugy elméleti, mint gyakorlati téren — jól tájékozott. Előljárói és feljebbvalói irányában engedelmes, tiszteletteljes és előzékeny, alárendeltjeivel szemben megfelelő erélyü és gondoskodó volt.

Borbély Ferenc

I. osztályu százados-számvivő.

Született Görgényszentimre községben (Maros-Torda vármegye) 1845 julius hó 7-én. Ágostai evangelikus. Polgárember fia. Négy reáliskolai osztályt végzett. Felavatása előtt a kereskedői pályán müködött. 1866 április 14-én rendes sorozás utján avattatott fel a cs. kir. 62. gyalogezredhez. Tizedes 1867 julius 1-én, szakaszvezető 1867 szeptember 5-én, őrmester

PATAY ANDRÁS

FOLDVÁRY LAJOS

PAPP MIHÁLY

EDERER NÁNDOR

1869 március 12-én. 1866. évben a poroszok, később az olaszok elleni hadjáratban vett részt. 1871 január 1-én lépett át próbaszolgálatra a cs. és kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz. Csendőr cimzetes őrmester 1871 március 16, őrsvezető cimzetes őrmester 1871 junius 1., őrmester 1872 január 1-ével. 1876 május 1-ével áthelyeztetett a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnoksághoz. 1880 julius 22-én jó eredménnyel tette le a csendőrszámvivői tiszti vizsgát. 1879—1881. években — mint számvivőségi segédmunkás — jó sikerrel alkalmaztatott. 1881 december 1-ével helyeztetett át a m. kir. 1. számu csendőrparancsnokság állományába. Hadnagy-számvivővé 1881 november 1-ével neveztetett ki. Főhadnagy-számvivővé 1884 május 1-ével lépett elő, II. osztályu százados-számvivővé pedig 1895 november hó 1-ével.* A kolozsvári csendőrkerület számvivője volt halála napjáig, mely tényleges szolgálata alatt hosszas betegsége után következett be 1904 december hó 6-án. Kolozsváron helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: hadiérem; II. osztályu legénységi katonai szolgálati jel; jubileumi emlékérem. 1899. évben május hó 22-én kelt legfelsőbb elhatározással részére hosszu időn át mindenkor kötelességhü, kiválóan ügybuzgó és eredményes müködéséért a koronás arany érdemkereszt adományoztatott.

Borbély százados-számvivő 1878. év augusztus hó 3-án vette nőül Gross Saroltát; házasságukból négy fiu és két leánygyermek származott. Magyarul és németül tökéletesen, románul jól beszélt. Magyarországot és Olaszországot katonai és csendőrségi szolgálatai alatt ismerte meg. Középtermetü, erős testalkatu, komoly, határozott jellemü, igen jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi volt. A gazdászatkezelési szolgálat minden ágazatában kiválóan jártas és azt teljesen ismerő. Mint számvivőség vezetője igen jól alkalmaztatott. Előljárókkal szemben engedelmes és nyilt, alárendeltek irányában szigoru és méltányos; közkedveltségnek örvendett, szerény egyénisége és barátságos modora miatt.

Harminckilenc évet meghaladóan teljesitett tényleges szolgálatot, mindvégig a szolgálat iránti teljes hüséggel és az intézmény iránti nagy szeretettel eltelten. A régi csendőrségnek egyik kimagasló, értékes tagja volt.

Borbély százados-számvivőnek igen jelentős volt azon alapvető munkássága, hogy az erdélyi csendőrség gazdászat és pénztár kezelési utasitásait átdolgozva, azokból egy mintakönyvet állitott össze, mellyel előbb a kolozsvári, majd a megszervezett többi kerületek is ellátták magukat, ezzel biztositva a gazdászatkezelés zavartalanságát. Ezen mintakönyv szolgált alapul a később kiadott hasontárgyu utasitásoknak. A könyv minta-gyüjteményt is tartalmazott a különböző ki-

* I. oszt. százados számvivő 1895 november 1-vel.

mutatások s egyéb számviteli és gazdászati (pénztár) kezelési okmányokat illetően.

Westerstätteni gróf Beckers Alfons

csász. és kir. kamarás, ezredes, a pozsonyi csendőrkerület első parancsnoka.

Született: Budán, 1828 május 24-én. Róm. kath. vallásu. Főnemes fia, ki magánoktatását és kiképzését a szülői háznál nyerte. Közvetlen katonai szolgálatba lépése előtt Borsod és Zemplén vármegyékben levő jelentékeny családi birtokán gazdálkodott. Mint hadapród-altüzér 1843 október 28-án avattatott fel a csász. kir. 5. számu tüzérezredhez. Tüzérré 1844 január 14-én lépett elő. Hadnaggyá 1845 november 1-én neveztetett ki, egyidejüleg áthelyeztetvén a cs. kir. 43-ik sorhadgyalogezredhez. Főhadnaggyá 1847 julius 20-án lépett elő és helyeztetett át a cs. kir. 57. sorhadgyalogezredhez. 1848. évben résztvett az Olaszország elleni hadjáratban. Sonne-Campagnánál megsebesült. Később résztvett Ferrara ostroma felmentésénél, Revere és Roveretó ostrománál. II. osztályu századossá 1849 március 1-én és még ugyanezen év szeptember hó 16-án I. osztályu századossá neveztetett ki. 1850 julius 1-ével áthelyeztetett a csász. kir. 5. számu huszárezredhez. 1852 február hó 1-én nyugállományba tétetett. 1853 február 1-én rangjáról leköszönt. Husz évi nyugalomban lét után 1873 május 1-ével a tényleges állományba vétetett vissza s ez év január 1-től augusztus 18-ig a m. kir. 5. számu pozsonyi honvédzászlóaljat ideiglenesen parancsnokolta. 1874 március 4-én kelt legfelsőbb elhatározásával Ő felsége Beckers százados részére a császári és királyi kamarási méltóságot a legkegyelmesebben adományozta.

1878. évi február hó 11-én beosztatott a m. kir. 3. számu csongrádi honvédzászlóaljhoz, majd ez év november 21-én a m. kir. 6. számu délbácskai honvédzászlóaljhoz. 1879 május hó 16-ával a m. kir. 43. sz. középszatmári honvédzászlóaljhoz helyeztetett. Őrnaggyá 1879 október hó 25-én lépett elő, előbb Budapesten jó eredménnyel elvégezvén a honvédtörzstiszti tanfolyamot. 1879—81. években a m. kir. 56. számu trencsénnyitrai honvédgyalogzászlóalj önálló parancsnoka. 1882 május 13-ig parancsnokolta ezen zászlóaljat. Május 14-ével a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság állományába csendőrségi próbaszolgálatra vétetett át; november 28-án kelt legfelsőbb elhatározással pedig szemlésztörzstisztté neveztetett ki. Szegedről e minőségében áthelyeztetett a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz Kassára. 1883 december 1-ével a m. kir. 5. számu csendőrparancsnokság első parancsnoka lett. Alezredessé 1884 május 1-ével, ezredessé 1887 november 1-ével

neveztetett ki. A pozsonyi kerületet parancsnokolta 1891. évben bekövetkezett haláláig. Pozsonyban helyeztetett örök nyugalomra. Váratlan halála — mely hatvanöt éves korában érte — mély részvétet keltett.

Kitüntetései: 1878-ban lett birtokosa a hadiéremnek, 1886 augusztus havában pedig a III. oszt. szerb királyi Takova rendjelnek.

Gróf Beckers ezredes nős, gyermektelen ember volt. A magyar, német és francia nyelvet tökéletesen beszélte. 1870. évig nagyobb utazásokat tett, különösen Ázsiában, Afrikában, beutazta ezenkivül Egyptomot és Nubiát.

Mint katona és csendőr kiválóan müködött. Minden irányban jól képzett, a csendőrségi szabályzatok s a szolgálat minden ágazatában teljesen jártas volt. Nagy szorgalmat fejtett ki önképzése terén is. Minden beosztásában tökéletesen megfelelt. Előljárói iránt meggyőződésből engedelmes és nyilt, alárendeltjeivel szemben szigoru, jóakaratu és gondos volt. Bajtársai körében nagy kedveltségnek örvendett.

Életpályája — mint láttuk — rendkivül érdekes és mozgalmas volt. Nyugtalan természete azt erősen változatossá tette. De mindenkor megmaradt egész embernek s ott, hova a sorsa állitotta, átlagon jóval felülinek bizonyult. Nem volt szerencsés modoru, nem kereste az átlós utakat, megmaradt szilárd nyugalmunak, a maga értéke és erejének teljes tudatában levőnek. Majdnem azt mondhatnók, hogy önbecsérzete inkább fiatalabb korában volt nagyobb s utóbb — az élettapasztalatok hatása alatt — mérséklődött. Kiméletlen energiával szolgálta azt, amit célba vett. Sokat dolgozott s másokkal is dolgoztatott. Hazafiasságában tulnyomó az önfeláldozás eleme. Ő senkinek sem volt olyan kegyetlen zsarnoka, mint önmagának. Talán nem népszerü, de a népszerüséget nem is kereste. A jól végzett munkában találta meg lelke nyugalmát és egyensulyát. Erőskezü vezetése alatt szállotta meg a csendőrség a pozsonyi csendőrkerület területét, melynek hét nehéz évet meghaladóan volt parancsnoka. Küzdött azért, hogy a csendőrség teljesitőképességét fokozva, annak eredményét biztositsa, mert csak igy remélhette a kitüzött cél elérését. Nagyfontosságu hivatását méltóan töltötte be s azért illő, hogy az utókor és az utódok is elismeréssel rójják le mélységes tiszteletüket emléke iránt. Kemény, kitartó, szivós katona és derék, puritánjellemü magyar főur volt. Idegen nevet viselt, de érzésében, lelkében magyarrá vált; szerette e földet, becsülte fiait s mint jó magyar és testületéhez hüséges csendőr halt meg.

Bájí Patay András

címzetes vezérőrnagy, kerületi parancsnok.

Született 1837. év október 28-án Mezőkászony községben (Bereg vármegye). Református vallású. Földbirtokos fia. Gondos családi nevelés mellett a főgimnáziumot jó eredménnyel végezte. A jogi képesitést megszerezte s az államvizsgát letette. 1857 október 1-én, mint hadapród, felavattatott a cs. kir. 4. huszárezredhez. Tizedessé 1858 április 1-ével, szakaszvezetővé 1859 április 1-ével lépett elő. 1859 május 1-ével a cs. kir. aradi önkéntes huszárosztályhoz helyeztetett s itt lépett elő ugyanezen nappal II. osztályu lovashadnaggyá. 1859 október 1-ével osztályával együtt a cs. kir. 13. huszárezredbe osztatott. 1860 május 1-ével — mint hadnagy — rangja fentartása nélkül — két évi illetékkel kielégitve, kilépett a cs. kir. sorhadból. Előbb atyja ősi 3000 holdnyi birtokán gazdálkodott, majd a közigazgatási pályára lépett és Szabolcs vármegyének főszolgabirája, később másodalispánja lett. Közben Nagyvárad és Debrecen városok főispánjává neveztetett ki Őfelsége által. 1869 augusztus 10-én a m. kir. honvédség szabadságolt állományában lovasszázadossá neveztetett ki. 1870. és 1872. években bevonult a m. kir. honvédséghez az őszi gyakorlatokra 35—35 napra, 1874. évben pedig a m. kir. 15. honvédlovasszázadhoz kéthavi tettleges szolgálatra Nyiregyházára. 1877 december 1-től 1878 április 30-ig a honvédtörzstiszti tanfolyamot hallgatta Budapesten megfelelő eredménnyel. 1878 május 1-től a m. kir. 2. lovasezred II. osztályánál augusztus 30-ig próbaszolgálaton. Ezen nappal ismét szabadságoltatott. 1881 december 16-ával a honvédelmi minisztérium csendőrségi XI. ügyosztályába vezényeltetik, mint szab. áll. honvédlovasszázados.

1882 április 9-től a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz osztatott be hathavi próbaszolgálatra. Ez év november hó 1-én, a csendőrtiszti szakvizsgának Szegeden történt letétele után, véglegesittetett s őrnaggyá 1882 november hó 1-én kineveztetvén, szemlésztörzstiszti minőségben november 28-ával a m. kir. 1. számu csendőrkerületi parancsnokság törzséhez Kolozsvárra helyeztetett. 1883. évben csendőrparancsnokhelyettes. 1884 augusztus hó 24-én csendőrkerületi parancsnokká neveztetett ki. Mint alezredes, előlépett 1885 november 1-én, ezredessé pedig 1888 november 1-én. 1893 november 3-ával kerületi parancsnoki minőségben a m. kir. IV. számu csendőrkerülethez helyeztetett. Ezt parancsnokolta 1897 augusztus 1-én történt nyugállományba helyezéséig, amikor is részére a címzetes vezérőrnagyi jelleg a legkegyelmesebben adományoztatott. Kassán telepedett le, honnan Pestszentlőrincre költözött, hol haláláig lakott. 1916. évben halt meg. Pestszentlőrincen helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1874. évben, mint Debrecen és Nagyvárad városok főispánja — saját kérelmére történt — felmentése alkalmából, ezen állásában teljesitett sikeres szolgálataiért legfelsőbb elismerésben részesült. 1885. évben az alája rendelt tiszti alosztályoknál és egyes örsöknél megvizsgálás alkalmával talált legpéldásabb rend, a közigazgatás és közbiztonsági szolgálat buzgó és önfeláldozó teljesitéseért a belügy- és honvédelmi miniszterek részéről őszinte elismerés és megelégedés nyilvánittatott. 1891. év december 17-én kelt legfelsőbb elhatározással — hosszas, eredménydus és kitünő szolgálatai elismeréseül — részére a III. osztályu Vaskorona-rend adományoztatott.

Patay ny. tábornok elsőizben 1862. évben nősült. Neje Ebesi Török Gabriella volt. Ezen házasságából három fiugyermek származott. András, aki 1913-ban Bereg vármegye főispánja lett, István, aki a haditengerészetnél szolgált és Tibor, aki fiatalon hunyt el. 1876. évben nejétől elvált s 1891. évben ujból nősült, feleségül vevén özvegy Nagykállói Kállay Ákosnét, Láner Ilonát. Ezen házasságból gyermek nem származott. Magyarországon kivül Ausztriát, a fiumei partokat és Velencét ismerte. Magyarul és németül tökéletesen beszélt.

Patay ny. tábornok a lovasságnál kiváló és edzett lovasnak bizonyult. Igen bő és alapos lóismerettel rendelkezett. A pótlovak idomitásánál és az ujoncok beoktatásánál nagy szorgalmat fejtett ki a legjobb eredménnyel. Erős testalkata a fáradalmak elviselésére jól alkalmassá tette. A csendőrségnél ugy szemlésztörzstiszti és parancsnokhelyettesi, mint kerületi parancsnoki alkalmaztatásában kiváló eredménnyel müködött. Komoly, nyilt jellemü, igen becsvágyó, a kötelességérzettől és a szolgálat érdekétől áthatott, lovagias gondolkodásu tiszt volt. Hivatásszerü kötelmeit teljesen ismerte s azoknak a legjobban megfelelt. Előljárói iránt hüséggel és feltétlen engedelmességgel, alárendeltjei iránt a megkivánt szigorral és gondoskodó szeretettel viseltetett. Éles itéletü, harcos kedvü, az intézményhez hüségesen ragaszkodó s annak érdekeiért mindenkor sikraszállani tudó parancsnok volt, kinek a dolgok iránt való helyes érzéke, a fejlődés szeretete és a tehetség tisztelete mélyen élt a szivében.

Földvári báró Földváry Lajos

csász. és kir. kamarás, ezredes, kerületi parancsnok.

Született 1839. év február hó 12-én Budapesten. Római katholikus vallásu. Főnemes fia. A szülői háznál előkelő és gondos nevelésben részesült. 1854 április 13-án — mint hadapród — avattatott fel a cs. kir. 16. számu gyalogsorezredhez nyolc évi sorhad- és két tartalékévi kötelezettség mellett.

Másodosztályu hadnaggyá 1855 március 1-én lépett elő. 1858 augusztus hó 8-án a számfelettiek létszámába helyeztetett »a tettleges állományba való hozataláig«. 1859 április hó 15-én ténylegesittetett és áthelyeztetett a János főherceg nevét viselő cs. kir. 1. számu dragonyosezredhez, ugyanezen nappal lépve elő I. osztályu hadnaggyá. 1859 junius 1-én főhadnaggyá neveztetett ki. Mint főhadnagy résztvett az Olaszország elleni hadjáratban, különösen a junius 24-én lefolyt solferinói ütközetben, hol vitézül harcolt. 1859 október 1-ével — betegsége miatt — egy évi időtartamra ismét a létszámfelettiek állományába helyeztetett. Abból felgyógyulván, tovább folytatta tényleges szolgálatát. 1866 julius 11-én a cs. kir. 13. számu huszárezredhez helyeztetett. Ez évben résztvett a Poroszország elleni hadjáratban. 1866 december végével kérelmezte a tartalékba való helyezését. 1870 február 7-ével ezen ezredtartalék állományában II. osztályu századossá neveztetett ki; majd 1882 junius 26-án kelt legfelsőbb elhatározással részére a cimzetes őrnagyi jelleg adományoztatott. Ez év november hó 20-ával szolgálaton kivüli viszonyból, hova időközben helyeztetett, próbaszolgálatra a m. kir. csendőrséghez vétetett fel és osztatott be a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz. Itt 1883 junius 1-ével valóságos őrnaggyá neveztetett ki. A csendőrségi szakvizsgát még ezen évben jó eredménnyel tette le. Véglegesitése után ezen csendőrparancsnokság parancsnokhelyettesévé neveztetett ki. 1883—1886 julius 18-ig csendőrkerületi parancsnokhelyettes, ezen naptól ideiglenes kerületi parancsnok. Alezredessé 1891 november 1-én neveztetett ki és ugyanezen nappal a m. kir. II. számu csendőrkerület parancsnokává. E minőségben 1893 december 3-ával az I. számu csendőrkerülethez helyeztetett. Egy évvel később, 1894 december 18-án visszakerült Szegedre, mint kerületi parancsnok. Ezredessé 1895 május 1-ével neveztetett ki. 1897 augusztus hó 28-án kelt legfelsőbb elhatározással ez év szeptember 1-ével — saját kérelmére — nyugállományba helyeztetett. 1899. évi julius hó 5-én meghalt Szegeden.

Birtokosa volt a hadiéremnek. 1862 december 19-én részére a cs. kir. kamarási méltóság a legkegyelmesebben adományoztatott. 1897. évben hosszu időn át — mint csendőrkerületi parancsnok — tanusitott odaadó és eredményes működéséért, nyugállományba helyezése alkalmával a III. osztályu Vaskorona-renddel tüntettetett ki.

Báró Földváry ezredes nőtlen ember volt. Magyarul, németül, olaszul tökéletesen, franciául és lengyelül jól beszélt. Magyarországon kivül beutazta Tirolt, Porosz- és Olaszországot a hadjárat alkalmából ismerte meg.

Báró Földváry ezredes szilárd, tiszta jellemü, komoly és nyugodt véralkatu, lovagias gondolkodásu tisztként jellemzett. Igen jó szellemi képességgel és felfogással rendelkezett. Köte-

lességeit teljes mérvben ismerte s azokat gyorsan, pontosan és helyesen teljesitette. Igen szorgalmas és belső tevékenységi ösztönből a legjobb eredménnyel müködő parancsnok volt. Előljárói iránt ragaszkodó, velük szemben nyilt és meggyőződésből engedelmes, egyenranguak irányában barátságos és előzékeny, alárendeltjeivel szemben határozott és jóakaró volt, azok bizalmát és ragaszkodását birta. A fegyelmet és rendet helyesen kezelte. A közszellemre igen jó hatást gyakorolt. Az alatt az aránylag rövid idő alatt, melyet az intézménynél töltött, nemes ambicióval fáradt állását méltóan betölteni s az intézmény érdekeit hüen szolgálni, tehetségét, tudását annak szentelni.

Kézdivásárhelyi Papp Mihály

ezredes, kerületi parancsnok.

Született Kézdivásárhelyen 1844 április hó 22-én. Református vallásu. Cs. kir. hadnagy és határőrvidéki ügyvéd fia. Nevelését a nagyszebeni gimnáziumban nyerte. Katonai szolgálata előtt megyei törvényszéki tisztviselő volt. A m. kir. honvédségben szabadságolt állományu hadnaggyá 1870 március 5-én kelt legfelsőbb elhatározással neveztetett ki s beosztatott a m. kir. 24. számu háromszéki honvédzászlóaljhoz. Tényleges állományu főhadnaggyá 1874 május 1-ével neveztetett ki. 1881 junius 1-ével a m. kir. 30. számu kolozsi honvédzászlóaljhoz helyeztetett át, mint állandó századparancsnok. II. osztályu századossá 1882 május 1-ével neveztetett ki. 1882 május 2-ával próbaszolgálatra rendeltetett be a m. kir. csendőrséghez, a m. kir. I. sz. csendőrparancsnokság állományába. Elméleti kiképzésben a nagyszebeni szárnynál részesült. I. osztályu századossá 1883 május 1-én lépett elő. Előbb Kolozsváron, később Brassóban szárnyparancsnok. 1885 május 1-ével a m. kir. VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett szárnyparancsnoki minőségben Székesfehérvárra. Itt szolgált 1886 julius 31-ig. Augusztus 1-étől ugyancsak Székesfehérváron kerületi parancsnokhelyettes. Őrnaggyá 1890 május 1-ével lépett elő. 1893 november 3-án helyeztetett át — mint kerületi parancsnokhelyettes — a II. számu csendőrkerülethez. E hónap 27-én neveztetett ki ezen kerület parancsnokává. Alezredessé 1894 május 1-én lépett elő. Mint kerületi parancsnok 1894 junius 7-ével Kolozsvárra helyeztetett. Ezredessé 1897 április 25-én neveztetett ki. Szolgálati állásától 1898 szeptember 25-én mentetett fel, miután idült izületi csuz és fülbaja miatt huzamosabb időn át beteg volt s betegségéből fel nem gyógyult. A saját kérelme alapján megejtett felülvizsgálat eredményeként 1898 december 17-én kelt legfelsőbb elhatározással nyugállományba helyeztetett. Kolozs-

váron telepedett le. Itt halt meg 1912. évben. A házsongárdi köztemetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1898. évben a hosszas és jó szolgálatai elismeréseül, nyugállományba helyezésével egyidejüleg, legfelsőbb megelégedés adatott tudtára. Birtokosa volt a jubileumi emlékéremnek. Ellenség előtt nem szolgált.

Papp ezredes nőtlen ember maradt. Magyarul tökéletesen, németül kielégitően beszélt. Csak Magyarországot ismerte. Mint csapattiszt jól megfelelt. Irodai szolgálatban jelesen müködött. Jó szellemi képességgel és felfogással birt. Sokat tartott magára és sok önbecsérzettel rendelkezett. Mint csendőrtiszt kötelmeit jól ismerte s a szolgálata minden ágazatában kiváló jártasságra tett szert. Előljárói irányában engedelmes, alárendeltekkel szemben gondoskodó, bár kissé rideg. Azok bizalmát birta. A közszellemre előnyösen hatott. Barátságos, szivélyes, előzékeny, gavalléros gondolkodásu, jó bajtárs volt.

Sugár Miklós

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született Abaujszántón 1849 január hó 1-én. Római kath. vallásu. Polgár fia. A gimnázium hét osztályát Kassán jó sikerrel végezte. 1867 január 22-én avattatott fel a báró Bamberg nevét viselő cs. kir. 13. számu gyalogezredhez, mint önként jelentkező, a törvényszabta szolgálati kötelezettség mellett. Tizedessé 1867 julius 1-én lépett elő. 1867/69. években a hadosztályiskolát kitünő eredménnyel végezte. 1869 november 1-én neveztetett ki hadapróddá és e rendfokozatban helyeztetett át 1870 április 1-vel a Miklós orosz nagyfejedelem nevét viselő cs. és kir. 2. számu huszárezredhez. Mint hadapród, előadóként lett alkalmazva az ezred előkészitő iskolában. Hadnaggyá 1870 november 1-én, főhadnaggyá 1875 május 1-én lépett elő. 1870—72. években századtiszt, 1872 március 15-től julius végéig tanár a tábori rendőrtanfolyamban, 1873. évben ismét ugyanott tanár; 1874. évben az ezred altisztképző iskola parancsnoka, október 31-ig századtiszt. 1874 november hó 1-től a nagyszebeni dandártiszti iskola hallgatója, mely iskolát 1875. évben elméletileg kitünő, gyakorlatilag jó sikerrel végezte. 1877. évben ismét a nagyszebeni táborirendőr-tanfolyam parancsnoka. Ezt megismételte 1878. évben, illetve az 1879. évben is. 1880. és 1881. években századtiszt, majd századparancsnok. 1882 julius 15-én beosztatott próbaszolgálatra a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz a cs. és kir. 7. számu huszárezredtől, hova időközben helyeztetett át. Annak sikeres befejeztével 1882 november 10-ével mint szárnyparancsnok nyert alkalmazást. II. oszt. századossá 1882 november 1-vel,

BECKERS ALFONS

HAMBURGER LAJOS

KLEMM JUSZTINIÁN

GERGELY FERENC

KOTZ KÁROLY

SZELESTEY KÁROLY

SZILÁGYI BERTALAN

I. osztályu századossá 1883 május 1-vel neveztetett ki. Mint szegedi szárnyparancsnok halt meg férfikorának delén, 1884. év április 15-én. Tragikus körülmények között — egy szerelmi viszonyából kifolyólag — lett öngyilkos. A szegedi Szent Rókus-temetőben helyeztetett örök nyugalomra. Emlékét márványoszlop jelzi.

Kitüntetései: 1873. évben a tábori rendőrtanfolyam parancsnokaként kiváló müködéséért hadparancsnoksági elismerésben részesült; 1877. évben ugyancsak a táborirendőr-tanfolyamban fáradhatatlan buzgósága által és gyakorlati módon elért igen jó sikeréért ugyancsak hadparancsnoksági elismerésben részesittetett.

Sugár százados nőtlen ember volt. Magyarul és németül tökéletesen beszélt. Magyarországon kivül Morvaországot ismerte helyőrségelése során. Jó vivó, uszó és igen jó tereprajzoló volt. Ellenség előtt nem szolgált.

Sugár százados tizenöt évi csapatszolgálat után lépett át a m. kir. csendőrség állományába. A csapattól kapott kétrendbeli irásbeli megdicsérései is igazolják, hogy igen jól használható tisztnek bizonyult. Komoly, buzgó, szolgálatkész, becsvágyó jelleméért és egyéniségéért előljárói és alárendeltjei egyaránt becsülték és tisztelték. A csendőrségnél alig két évet szolgált. Különösebb érdemeket szerezhie módjában nem állott, de arra korán bekövetkezett halála miatt alkalma sem lehetett.

Éderer Nándor

cimzetes alezredes, kerületi parancsnok-helyettes.

Született a morvaországi Neustadtban 1849 julius hó 17-én. Honilletékessége Fehértemplom (Temes vármegye). Római katholikus vallásu. Cs. kir. százados számvivő fia. Székesfehérváron az alreált, Hainburgban a gyalogszázadiskolát jó eredménnyel végezte. 1867 szeptember 1-én a hainburgi gyalogszázadiskolából — mint tizedes — avattatott fel a cs. kir. 6. huszárezredhez hat évi szolgálati kötelezettséggel. Ezredhadapród 1867 szeptember 9-ével, tiszthelyettes 1868 október hó 5-ével. Hadnaggyá 1869 április 25-ével lépett elő s május 1-ével helyeztetett a Ferencz József császár nevét viselő cs. kir. 1. sz. huszárezredhez. Az 1869—1870. években századtiszt, 1870 május 1-től utászszakaszparancsnok. 1872 október 1-től a dandártiszti iskola hallgatója Aradon. A vizsgát kitünő eredménnyel tette le. 1874. évben utászparancsnok. 1874 május 1-én főhadnaggyá neveztetett ki. 1875. évben századtiszt. 1876/77. években élelmezőtiszt csapatánál. 1877 szeptember 1-ével a tartalékállományba helyeztetett. A m. kir.

csendőrséghez próbaszolgálatra 1882 julius 6-ával vétetett fel s osztatott be a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz. Ez évben tette le a csendőrtiszti szakvizsgát s véglegesittetvén, december 1-ével szakaszparancsnoki minőségben a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett. II. osztályu századossá 1883 május 1-én neveztetett ki. Szárnyparancsnok Kassán. Szeptember 1-ével a m. kir. 1. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetik szárnyparancsnoknak Kolozsvárra. 1884 május 1-én I. osztályu századossá lépett elő. December 1-ével a m. kir. II. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz helyeztetett. Előbb szárnyparancsnok Lugoson, majd 1888. év május 1-ig Nagykikindán. E nappal a m. kir. IV. számu csendőrkerülethez helyeztetett szárnyparancsnoknak Miskolcra. 1890. évi május hó 1-ével kerületi parancsnok-helyettesként Kolozsvárra helyeztetett. Őrnaggyá 1892 május 1-ével, alezredessé 1896 november 1-vel neveztetett ki. Mint kerületi parancsnokhelyettes 1901 augusztus 26-ig müködött, saját kérelmére történt nyugállományba helyezése napjáig, amikor is részére a cimzetes ezredesi jelleg dijmentesen a legkegyelmesebben adományoztatott. Kolozsváron telepedett le. Budapesten 1906 november hó 23-án halt meg a Schwartzerféle szanatóriumban. A farkasréti temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1885. évben kiváló figyelmet érdemlő buzgó és fontos szolgálati feladatának megfelelő müködéseért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesittetett. 1888. évben az 1887. tavaszán Délmagyarországon pusztitó árviz alkalmával a védekezési és mentési munkálatoknál tanusitott önfeláldozó és sikeres tevékenységeért ismét honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. 1889. évben Torontál vármegyében duló árvizveszély alkalmával tanusitott önfeláldozó tevékenységeért szintén honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. Birtokosa volt 1897. évtől a II. osztályu katonai tiszti szolgálati jelnek és 1898. évtől a jubileumi emlékéremnek.

Éderer ezredes nős ember és egy leánygyermek atyja volt. Magyarországon kivül Gácsországot ismerte helyőrségelései révén. Ellenség előtt nem szolgált. Magyarul, németül tökéletesen, szerbül jól beszélt. A sportágak közül a vivásban, tornászásban, uszásban és lovaglásban volt jól jártas. Igen jó lövész és rajzoló volt; festészettel is szivesen foglalkozott.

Éderer ezredes mint lovassági tiszt teljesen megfelelt szolgálatának.

A csendőrségi szolgálat minden ágazatában nagy jártasságra tett szert. Elméletileg és gyakorlatilag jól képzett, szorgalmas, minden irányban buzgó, tevékeny és igen eredményesen müködő tiszt volt. Müködése a tevékenységi ösztön és a szolgálat iránt való előszeretetből származott. Előljáróival szem-

ben fegyelmezett, engedelmes, nyilt és előzékeny, alárendeltjei iránt határozott, szigoru és jóakaratu. A fegyelemre előnyös befolyást gyakorolt. Általános társadalmi müveltsége révén, bár visszavonultan élt, előljárói, bajtársai és a polgári társadalom előtt általános tiszteletnek örvendett.

Horváthi Horváthy Albert

I. oszt. százados, szárnyparancsnok.

Született a hontmegyei Nagycsalomia községben 1845 junius hó 5-én. Ágostai evangélikus. Földbirtokos és megyei főpénztárnok fia. A főgimnázium nyolc osztályát jó sikerrel végezte. Szolgabiró lett Hont megyében. Katonai szolgálatát 1869 augusztus 18-án kezdette meg a m. kir. 21. számu honvéd lovasszázadnál. Szabadságolt állományu hadapródda 1871 november 1-én lépett elő, miután a szabadságolt állományu hadapródvizsgát kitünő sikerrel tette le. Ugyanezen nappal egyidejüleg hadnaggyá neveztetett ki. 1875 május 1-én szabadságolt állományu főhadnaggyá lépett elő s áthelyeztetett a m. kir. 8. számu honvédhuszárezredhez. 1875—76. évben pótcsapatparancsnok, közben ezredsegédtiszt lett s 1878 május 1-től 1880 november 20-ig ezen beosztásban is maradt. 1880/81. években a központi lovastiszti iskolát jeles eredménnyel végezte Jászberényben. A m. kir. csendőrséghez 1882 julius 1-ével helyeztetett át. Beosztatott a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz, hol a csendőrtiszti szakvizsgát jó eredménnyel tette le. Főhadnaggyá 1883 február 26-ával, II. osztályu századossá 1883 november 1-ével lépett elő. 1883 szeptember 1-ével a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett szárnyparancsnoki minőségben Miskolcra. I. osztályu századossá 1884 november 1-én neveztetett ki. 1885 november hó 19-től szolgálatot nem teljesitett. Mint rokkant, 1886 augusztus 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett. Nyugdijaztatása után földbirtokára, a hontvármegyei Kővárra vonult vissza gazdálkodni.

Horváthy százados nős ember volt és három gyermek atyja. Magyarul és németül tökéletesen beszélt. Ellenség előtt nem szolgált. Komoly, határozott jellemü, nyugodt vérmérsékletü, igen rokonszenves megjelenésü, jó szellemi képességgel és felfogással biró tiszt volt. Mint csapattiszt, jól minősitett. A csendőrségnél alig pár évig teljesitett szolgálatot. Elméletileg igen jól képzett, kötelességtudó, alosztályánál fegyelmet és rendet tartó parancsnok volt.

Somlyói és óvári Szilágyi Bertalan

alezredes, kerületi parancsnok.

Született Kolbassa községben (Zemplén vármegye) 1851 április hó 13-án. Református. Földbirtokos fia. A gimnázium elvégzése után a sárospataki jogi főiskola első évfolyamát jó sikerrel hallgatta. Mint közhonvéd, 1871 március 5-én avattatott fel — rendes sorozás utján — a m. kir. 40. számu zempléni honvédzászlóaljhoz a törvényes szolgálati kötelezettség mellett. Ez évben a honvédkerületi tisztképző iskolát jó eredménnyel végezte. Hadapróddá még azon év október 20-án neveztetett ki. 1871 november 13-án a m. kir. 56. számu trencsén-nyitrai honvédzászlóaljhoz helyeztetett. Előbb november 1-én hadnaggyá lépett elő. 1872 december 1-én a m. kir. 40. számu zempléni, 1873 november 13-án a m. kir. 34. számu máramaros-ugocsai zászlóaljhoz helyeztetett. Főhadnaggyá 1878 november 1-én lépett elő. E hónap 21-én a m. kir. 41. számu szabolcsi honvédzászlóaljhoz helyeztetett. A zászlóaljaknál részben század-, részben nyilvántartási- és segédtiszt. 1874—75. évben a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamának hallgatója jó eredménnyel. 1877. évben dandársegédtiszt. 1878. évben zászlóalj-segédtiszt. 1879. évben állandósitott századparancsnok. 1880. évben fegyvertiszt. 1881. évben századparancsnok. Próbaszolgálatra a m. kir. 1. számu csendőrparancsnoksághoz 1882 augusztus 12-én osztatott be. Elméleti kiképzése befejeztével a marosvásárhelyi szakaszparancsnokság vezetésével bizatott meg. 1883. évben tette le jó eredménnyel a csendőrtiszti szakvizsgát. Ez év február 1-ével a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett első szárnyparancsnokul Ungvárra. 1884 május 1-ével II. osztályu, 1858 május 1-ével I. osztályu századossá mozdittatott elő. Kassára szárnyparancsnokul 1892. évben helyeztetett. 1895 julius 1-től a másodtörzstiszt teendőivel bizatott meg a kolozsvári csendőrkerületnél. Őrnaggyá 1895 november 1-ével neveztetett ki. 1896 március 21-én kerületi parancsnok-helyettesi minőségben Kassára helyeztetett. Itt 1897 november 28. óta kerületi parancsnok. Alezredessé 1898 május 1-ével lépett elő. 1900 julius 27-én Őfelsége elrendelte a szolgálati alkalmazása alól való felmentését, október 7-én pedig a nyugállományba helyezését. Szilágyi alezredes Ránk-fürdőn telepedett le. 1902. évben nyugdijának megtartása mellett tisztirendfokozatáról lemondott. Kassán halt meg 1904. évi augusztus 30-án.

Kitüntetései: birtokosa volt a II. oszt. tiszti katonai szolgálati jelnek és a jubileumi emlékkeresztnek.

Szilágyi alezredes nősember volt és négy fiugyermek atyja. Feleségével Demeczky Natáliával 1877 január hó 2-án keltek egybe. Neje 1898. évben meghalt. Szilágyi alezredes

egész Magyarországot ismerte. Ellenség előtt nem szolgált. Magyarul tökéletesen, németül és tótul kielégitően beszélt.

Mint csapatbeli tiszt igen jól volt kiképezve. A harctéri, tábori szolgálatban ügyes, találékony és jó oktató volt. Igen engedelmes ember. Önképzésén nagy tevékenységgel, eredményesen fáradt.

Mint csendőrtiszt kötelmeit jól ismerte, s azoknak a legpontosabban megfelelt. Szolgálatában igen buzgó, érdeklődő, öntevékeny és teljesen megbizható volt. Alacsony, zömök termetü, komoly kedélyü, szilárd jellemü, igen jó szellemi tehetséggel rendelkező. Alosztályát és később kerületét fegyelemben és rendben tartotta. Visszavonultan inkább családjának élt, de a társaságban is jól érezte magát. Előljárói irányában meggyőződésből engedelmes és nyilt, alárendeltjeivel szemben megfelelő szigoru, jóakaratu és gondoskodó volt.

Szelestey Károly

cimzetes tábornok, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőhelyettese.

Született Nagytőre községben, Bars vármegye, 1847 február 1-én. Református. Földbirtokos fia. Gyenge testalkata folytán iskoláit csak 8 éves korában kezdte meg. Az elemi osztályokat Nagyod községben, a gimnáziumot pedig Selmecbányán végezte, ahol érettségi vizsgát is tett. 1869 augusztus 24-én rendes sorozás utján mint közhonvéd avattatott fel a m. kir. 61. barsi honvédzászlóaljhoz a törvényszabta kötelezettséggel. Katonai szolgálatát 1870 augusztus 1-én kezdette meg. Tizedessé 1870 szeptember 12-én, szakaszvezetővé 1871 szeptember 8-án lépett elő. Ugyanezen évben a pozsonyi honvédkerületnél a tisztképző tanfolyamot kitünő eredménnyel végezvén, 1871 október 20-án hadapróddá, november 20-án hadapród-tiszthelyettessé, 1872 február 29-én pedig hadnaggyá neveztetett ki. 1873—74. években századtiszt, 1875-ben zászlóaljsegédtiszt. 1876. évben résztvett az ógyallai lovaglóiskolában. 1877 szeptember 22-től hallgatója a Ludovika Akadémia felsőbb tisztképző tanfolyamának. 1878. évben beosztást nyer a honvédelmi minisztérium első ügyosztályába, mint tartósan vezényelt. Ez év november 1-től főhadnagy. 1879 október 1-ével kineveztetett a Ludovika Akadémia segédtisztjévé. 1880 október 1-ével áthelyeztetett a m. kir. 52. nógrádi honvédzászlóalj állományába Balassagyarmatra. 1882 julius 1-én saját kérelmére próbaszolgálatra osztatott be a m. kir. csendőrséghez, az első számu csendőrparancsnoksághoz. Ez évben »jó« eredménnyel tette le a csendőrtiszti szakvizsgát Kolozsváron. Véglegesittetése után szakaszparancsnok ugyanott. II.

osztályu századossá 1884 május 1-én lépett elő. Junius 1-étől szárnyparancsnok a m. kir. 6. számu csendőrparancsnokságnál Szombathelyen, ahol megszervezte a csendőrszárnyat. I. osztályu századossá 1886 november 1-én lépett elő, mint kolozsvári szárnyparancsnok. Ide 1885 julius 30-ával helyeztetett át. 1890 november 1-én a III. számu csendőrkerület állományába tétetik át és Nagyváradon lesz szárnyparancsnok. 1893 november 1-én hasonló minőségben Budapestre került. 1896 március 8-tól másodtörzstiszt Kolozsváron. Őrnaggyá 1896 május 1-én lépett elő. Ez év május 23-ával mint kerületi parancsnokhelyettes Budapestre, 1898 junius 7-ével mint a m. kir. VI. számu csendőrkerület parancsnoka Székesfehérvárra helyeztetett. 1898 november 1-én alezredessé, 1902 május 1-ével pedig ezredessé neveztetett ki. 1906. junius 16-tól a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelő-helyettese. Ez állásától saját kérelmére felmentetett és 1908. évi tember 1-ével kezdődőleg egy év tartamára várakozási illetékkel szabadságoltatott, 1909 szeptember 1-én szintén saját kérelmére állandó nyugállományba helyeztetett. Ezzel egyidejüleg a vezérőrnagyi cimet és jelleget is megkapta. Budapesten telepedett meg. 1912 julius 15-én hosszas betegeskedés után elhalt és a rákoskereszturi uj köztemetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1882. évben a honvédelmi minisztérium első ügyosztályában huzamosabb ideig tartott vezényeltetése alatt kifejtett buzgalmáért és sikeres szolgálataiért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. 1903 február 24-én kelt legfelsőbb elhatározással kitünő szolgálatai elismeréséül részére a III. osztályu Vaskoronarend a legkegyelmesebben adományoztatott. Ugyancsak 1903. évben október 6-án II. Vilmos német császár a porosz 2. osztályu vörös Sasrend keresztjével tüntette ki a bélyei királyi vadászatok alkalmával a biztonsági intézkedések megtétele és vezetése körül teljesitett kiváló szolgálataiért. Birtokosa a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, jubileumi emlékéremnek és keresztnek.

Szelestey vezérőrnagy 1880-ban nősült először Léván. Neje, Lovas Mária, 1886. évben elhalt. 1889-ben ujból megnősült. Özvegye, szül. Lázár Mariska Budapesten él. Szelestey magyarul tökéletesen, németül és tótul szükségképpen beszélt. Ismerte egész nagy Magyarországot, de Ausztriának nagy részét is, mivel szabadságait majdnem mindig utazásokra használta fel. A sportok különböző ágait előszeretettel gyakorolta, jó lovas, uszó és vivó volt. A kolozsvári tiszti lövőversenyeken gyakran eredményesen vett részt. Mint szárny- és kerületi parancsnok, de azután is mint felügyelőhelyettes a sport müvelését, amennyire azt a csendőrség szakkiképzésével összeegyeztethetőnek vélte, megkivánta, s mindenkor szem előtt tartotta.

Szelestey vezérőrnagy a katonai pályát előszeretetből vá-

lasztotta élete hivatásául s 12 éven át különböző beosztásokban teljesitett honvédségi szolgálata alatt minden egyéni érdek elhagyásával mindenkor csak a honvédelem nagy céljait tartotta szem előtt és azok előmozditására forditotta minden tehetségét. Ezt bizonyitja az, hogy mint század-, segéd- és fogalmazótiszt igen jól megfelelt és előljáróinak megelégedését mindenkor kivivta. Vig kedélye, őszinte, nyilt, becsületszerető jelleme, előzékeny, közvetlen modora folytán bajtársai szeretetét és alárendeltjei bizalmát teljes mértékben birta. Ellenség előtt nem szolgált.

A m. kir. csendőrséghez átlépve a legjobb sikerrel törekedett azokat a szakismereteket elsajátitani, amelyek ezt az intézményt arra a magaslatra emelték, amelyet kiváló szervezői kitüztek eléje. Az uttörő munkában ő is kivette részét, hiszen a szombathelyi szárnyparancsnokságot ő szervezte meg. Ismerte a csendőrszolgálat minden ágazatát, s kiválóan tudta ebbeli tudását értékesiteni. Szolgálata utolsó pillanatáig becsületes hüséggel ragaszkodott életpályájához s mindenkor csak a csendőrség intézményének tökéletesitése lebegett szemei előtt. Minden alkalmat felhasznált arra, hogy a csendőrség és a polgári hatóságok közötti jó viszonyt elősegitse és megszilárditsa.

Szelestey vezérőrnagy a katonai irodalomban is tevékenykedett. Már a Ludovika Akadémia Közlönyében több harcászati dolgozata jelent meg, majd mint csendőrtiszt 1884-től 1887-ig szerkesztette a m. kir. csendőrség Évkönyvét. »Csendőr élet« cim alatt a csendőréletből vett események leirását adta ki. Egyes kisebb versei a kolozsvári napilapokban jelentek meg. Irodalmi tevékenységéről különben a Pallas Nagylexikon is megemlékezik. Nyugállományba helyezése után élénk részt vett a VII. kerületi református egyházközség életében is, ahol paróchiális tanácsnokká választották meg. A fasori református templom berendezése érdekében sikerrel közremüködött.

Pásztori Pászthory Dénes

II. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született Egyházasfalun (Sopron vármegye), 1849 december hó 8-án. Földbirtokos fia. A főgimnáziumot Győrben jó sikerrel végezte. Római katholikus. 1869 október hó 1-én avattatott fel a cs. kir. 76. gyalogezredhez. Tizedessé és hadapróddá 1874 november 1-én lépett elő. Ezt megelőzően 1874. évben a hadapródtanfolyamot Grácban jó eredménnyel végezte. Mint hadapród — kinevezésével egyidejüleg — áthelyeztetett a Radetzky tábornagy nevét viselő cs. és kir. 5.

számu huszárezredhez. Hadnaggyá 1875 május 1-én, főhadnaggyá 1879 november hó 1-én neveztetett ki. 1874/75. években csapatánál századszolgálatot teljesitett. 1875/77. években a dandártiszti iskolát végezte Sopronban, jó eredménnyel. 1877/80. évben az altiszti iskola parancsnoka Pardubitzban. Közben századtiszti teendőket is látott el. A m. kir. csendőrséghez 1882 augusztus 2-án lépett át próbaszolgálatra s beosztást nyert a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz. A tiszti vizsga sikeres letétele után véglegesittetett. 1882 december hó 1-ével szakaszparancsnoki teendőkkel lett megbizva. 1883 február 1-ével a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át szakaszparancsnokul Nagyváradra. Itt állomásozott 1885 május hó 1-ig. Ezen nappal a m. kir. II. számu csendőrkerülethez helyeztetett szárnyparancsnokul Zomborba. II. osztályu századossá 1885 november 1-ével lépett elő. Ezen állásban kevés ideig szolgált, amennyiben felülvizsgálat elé állittatván 1886 november 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett. Ez évben a csendőrségnél viselt tiszti rangjáról és ciméről önként leköszönvén, ezen leköszönése elfogadtatott. Budapesten telepedett le.

Nemes Fényes Gyula

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született Nagyváradon 1853 október hó 4-én. Ágostai evangélikus. Hivatalnok fia. A bécsujhelyi cs. kir. katonai akadémiát igen jó eredménnyel végezte. 1875 szeptember hó 1-én — mint hadnagy — osztatott be, az akadémiából kikerülve a cs. és kir. 16. huszárezredhez. 1875—1878. években századszolgálatot teljesit, 1879. és 1880. években ezredélelmező-tiszt, 1882. évben kiegészitőtiszt. Főhadnaggyá 1880 május 1-én lépett elő. A m. kir. csendőrséghez 1882 december 1-én osztatott be próbaszolgálatra. Annak sikeres teljesitése s a csendőrtiszti szakvizsga jó eredménnyel történt letétele után véglegesittetett s szakaszparancsnoki minőségben alkalmaztatott, majd 1883 április hó 30-án a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át. Ez év december hó 1-én a m. kir. 3. számu csendőrparancsnokság állományába helyeztetett szakaszparancsnokul Szolnokra. II. osztályu századossá 1885 november 1-én neveztetett ki, szárnyparancsnokul helyeztetvén Debrecenbe. I. osztályu századossá 1887 november 1-én mozdittatott elő. 1889 november 19. óta beteg. 1890. évben felülvizsgálat alá került s május hó 1-ével — mint rokkant — nyugállományba helyeztetett. Debrecenben telepedett le.

Fényes százados szeretetteljes ragaszkodással csüggött az intézményen, egész lelkével összeforrott azzal, s mindig hiven és lelkiismeretesen teljesitette nemes hivatását.

Altorjai Altorjay Imre

cimzetes cs. és kir. altábornagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője.

Ősrégi, székely nemesi családból származik. Családja nemességet még Báthory István fejedelem idejében kapott (1490-ben), melyet a későbbi királyok többszörösen elismertek és a különböző vármegyékben is — a szükséghez képest — többször hirdettetett ki a család ősi nemessége. Legutóbb IV. Károly király erősitette meg azt külön királyi kézirattal 1917-ben. A család mindig buzgó római katholikus volt.

Altorjai Altorjay Imre — családjában e néven ötödik — született 1850 november 19-én a hevesmegyei Parád községben. Római katholikus vallásu. Atyja, Mihály, abban az időben gróf Károlyi György debrői uradalmának tiszttartója. Gyermekei neveltetésére kiváló gondot forditván, a kezdettől fogva katonás természetü Imrétől is megkivánta, hogy az érettségi vizsga után — melyet 1868-ban az egri cisztercita gimnáziumban szerzett meg »kiváló« eredménnyel — a jogi tanulmányokat is elvégezze. Ez meg is történt az egri érseki jogakadémián, hol — ugyancsak »kiváló« eredménnyel — 1871-ben államvizsgát tett. 1871 február 10-én rendes sorozás utján 12 évi szolgálati kötelezettséggel soroztatott be a m. kir. 49-ik számu hevesi honvédzászlóaljhoz. Bevonult 1871 augusztus 1-én. Cimzetes tizedes 1871 augusztus 21-én, cimzetes szakaszvezető 1871 november 26-án. 1872. évben a m. kir. 1. számu honvédkerületi szabadságolt állományu tisztképző iskolát Debrecenben végezte s a vizsgát jeles eredménnyel tette le. Cimzetes őrmesterré 1872 február 27-én, hadapróddá november 3-án, hadnaggyá 1873 október 2-án neveztetett ki. Tényleges katonai szolgálati ideje letelvén, mint jogvégzett ember, polgári pályára tért vissza és Heves vármegye szolgálatába lépett. Pár évi közigazgatási gyakornokoskodás után 1877-ben alszolgabiróvá választatott meg Gyöngyösön, mely hivatalát a vármegye közönségének teljes megelégedésével 1882-ig viselte. Szabadságolt állományu főhadnaggyá a m. kir. 49. honvédzászlóalj kötelékében 1880 november 1-én lépett elő. Egyrészről talán ez az előlépése, másrészről mindenesetre régi hajlandósága a katonai pálya iránt indithatták arra, hogy szépen induló közigazgatási pályáját odahagyva, az akkor alakult m. kir. csendőrség kötelékébe lépjen. 1882 julius 29-én a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz osztatott be próbaszolgálatra. Kassán tette le a csendőrtiszti szakvizsgát. 1882. évben szakaszparancsnok Nagyszőllősön, 1883. és 1885. években Kassán és Máramarosszigeten. 1885 május 1-vel a m. kir. V. számu csendőrkerületnél Esztergomban szárnyparancsnok, hol 1885 november 1-én II. osztályu századossá lépett elő. I. osztályu századosi ki-

nevezése is ott éri. 1896 julius 1-évei másodtörzstiszti teendőkkel bizatott meg Székesfehérváron. Mint őrnagy 1899 április hó 1-évei a m. kir. I. számu csendőrkerülethez helyeztetett, kerületi parancsnok-helyettesnek Kolozsvárra. 1900 november 1-én alezredessé lépett elő, 1901 junius 2-án pedig a m. kir. II. számu csendőrkerület parancsnokává neveztetett ki. Ezredessé 1903 május 1-én lépett elő. 1904 január hó 20-ával az I. számu kerülethez, mig ez év november 3-ával Budapestre helyeztetett hasonló minőségben. Felügyelőhelyettessé 1908 november hó 4-én, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjévé 1911 március 7-évei lett Őfelsége által kinevezve. Ezen méltóságát 1912 szeptember 28-ig töltötte be.

Állandó nyugállományba 1913 április hó 1-vel helyeztetett, mely alkalommal részére a cimzetes altábornagyi jelleg dijmentesen a legkegyelmesebben adományoztatott.

Budapesten telepedett meg. 1915. évben halt meg. A farkasréti temetőben helyeztetett örök nyugalomra; sirja fölé diszes emlékkő állittatott.

Kitüntetései: 1904. évben január 20-án kelt legmagasabb elhatározással részére a legfelsőbb megelégedés juttatott kifejezésre. 1913. évben nyugdijazása alkalmával Őfelsége elrendelte, hogy legfelsőbb megelégedése ujólag tudtul adassék. Birtokosa volt a III. osztályu katonai szolgálati jelnek s a jubileumi emlékéremnek.

Altorjay altábornagy nőtlen ember maradt. Magyarul tökéletesen, németül kielégitően beszélt. Magyarországon kivül rövidebb ideig tartózkodott Ausztriában. A sportok közül a vivást szerette s ebben magát idősebb korában is előszeretettel gyakorolta. Elnöke volt a Vén Fiuk Vivó Clubjának és ezen a réven is ismert a főváros előkelő köreiben. Ellenség előtt nem teljesitett szolgálatot.

Altorjay altábornagy — mint csendőrtiszt — a szolgálat minden ágazatában kiterjedt és alapos ismeretekkel rendelkezett, melyben széleskörü közigazgatási tudása is nagy segitségére volt. Mindennemü ügyködésében a legcsekélyebb részletekbe hatoló tevékenységet fejtett ki, amely mellett azonban a szélesebb látókört igénylő általános áttekintést sem tévesztette szem elől. Előkelő gondolkodásu és fellépésü, határozott, nyilt jellemü, vigkedélyü, igen jó és gyors felfogásu, buzgó, rendkivül szorgalmas, pedáns, kiváló katona volt, aki fölfelé fegyelmezett, lefelé melegszivü, jóakaratu és atyailag gondoskodó. Számtalanszor megtörtént, hogy előtte egészen ismeretlen alantasain segitett máról-holnapra, még mielőtt azok kéréssel fordultak volna hozzá, ha tudomására jutott, hogy valamelyikkel netán némi méltánytalanság történt. A szolgálat érdekeit rendkivüli szigorral óvta és követelte a pontos kötelességteljesitést, ezt a mértéket azonban saját személyét illetőleg is ugyanilyen szigoruan alkalmazta. Szemleutjain, még mint felügyelő is,

kerülte a zajos fogadtatásokat, hanem katonai egyszerüséggel végezte kötelességét, gyakran a magával vitt hideg élelemből csillapitván éhségét az uton, vagy az egyszerü laktanyaszobában, hogy a szolgálat érdekei saját kényelmének kielégitésével se szenvedjenek esetleg csorbát. Egész lényét a puritán egyszerüség jellemezte. Nem volt iniciativ elme, az ujitásoktól félve óvakodott. Éppen ezért alkotások sem füződnek nevéhez. Ebben konzervativ szelleme és tulérzékeny, kritikát nem álló lelke akadályozta. Békét szerető, békességben élni és dolgozni tudó tiszt volt, ki maga iránt becsülést és ragaszkodást tudott kelteni barátai, bajtársai és alárendeltjei lelkében. Élete végéig szivvel-lélekkel hüséges maradt a Trónhoz és a Hazához egyaránt.

Iglói Szontagh Gusztáv (Adolf)

II. osztályu százados, tiszti különitményparancsnok.

Született Csákány községben (Abauj-Torna vármegye) 1825 augusztus hó 16-án. Ágostai evangélikus. Édesatyja, Sámuel, ügyvéd volt. A gimnázium nyolc osztályát Eperjesen végezvén, az érettségi vizsga letétele után a tudományegyetem bölcsészeti fakultásának első évfolyamát megfelelő eredménynyel hallgatta. Felavatása előtt megyei csendbiztos volt. Ezt megelőzőleg a cs. kir. hadsereg állományában, a cs. kir. tüzérségnél és ostromló csapatnál mint hadapród, hadnagy és főhadnagy teljesitett szolgálatot. Az 1843. évtől 1858. évig, összesen 15 éven át. Utóbbi rendfokozatáról leköszönt. 1848. évben, Trieszt körülzárásánál — első időben — mint tüzérhadapród, később tüzmesteri rendfokozatban, mint ütegparancsnok, 1849. évben Komárom ostromában — mint tüzmester — vett részt. 1860. évtől az alkotmányos vármegyét rövid ideig szolgálta, majd a cs. kir. Dunagőzhajózási Társaság tiszaluci állomását vezette. Később Szontagh Sámuel emigrált nagybátyja meghivására Bruxellesbe ment, hogy ott annak nagyhirü borpincéjében az ujabb borkezelést tanulja. Onnan hazatérve, megnősült. 1867—1870. évig utbiztos, majd 1870 szeptember 1-től a csendőrséghez jövetele idejéig csendbiztos lett a váci alsójárásban. 1882. év április hó 21-én a m. kir. honvédgyalogság szabadságolt állományába, a m. kir. 48. számu borsodi honvédzászlóaljhoz főhadnaggyá neveztetett ki s mint főhadnagy helyeztetett át 1882 december 1-én a m. kir. csendőrséghez próbaszolgálatra. Annak sikeres teljesitése s a tiszti vizsga letétele után a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz osztatott be tiszti különitményparancsnoki minőségben Gödöllőre. II. osztályu századossá 1887 május 1-ével lépett elő. Tényleges szolgálata alatt 1889 junius hó 18-án halt meg Gödöllőn; onnan Galgagyörkre szállittatott s a családi sirboltban helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1876. évben — Őfelsége január hó 20-án kelt legfelsőbb elhatározásával — csendbiztosi minőségben tett hü és buzgó szolgálatai elismeréseül a koronás arany érdemkereszt részére a legkegyelmesebben adományoztatott. 1887. évben Erzsébet királyné Őfelségének Herkules-fürdőben történt tartózkodása során — mint csendőrkülönitmény-parancsnok — tanusitott buzgalma és hü szolgálataiért a magyar minisztertanácsnak 1887 junius 28-án kelt határozata alapján a honvédelmi miniszter által dicsérő elismerésben részesült. Birtokosa volt a román koronarend tiszti keresztjének, amelyet szintén 1887. évben ama alkalomból folyólag kapott, hogy a román királyi pár Herkules-fürdőn időzött, és a hadi éremnek.

Szontagh százados 1863. évben vette nőül párnicai Párniczky Eduárd pestmegyei birtokos Fanny leányát Galgagyörkön s ott gazdálkodott apósa birtokán. Házasságukból öt gyermek származott. Magyarul, németül tökéletesen, olaszul jól, tótul kielégitően beszélt. Csak Magyarországot s az olasz tengermelléket ismerte.

Szontagh százados előkelő, uri gondolkozásu, komoly, határozott jellemü, igen tiszteletreméltó, müvelt csendőrtiszt volt. Hivatásszerü kötelmeit tökéletesen ismerve, eredményesen müködött. Jó oktató, igen jó lovas, kiváló lóismerettel rendelkezett. Ötvenhét éves korában lépett be a csendőrségi testületbe. Kedvelt embere volt dicső emlékezetü néhai I. Ferenc József királyunknak.

Lósdorfer Ferenc

cimzetes százados, szakaszparancsnok.

Született Csikszeredán 1844 április hó 27-én. Római kath. vallásu. Polgár fia. Négy gimnáziumi osztályt Csiksomlyón végzett. Azután a gyógyszerészi pályára lépett. Három évig mint gyógyszerészgyakornok, négy évig mint segéd müködött. Bécsben szerezte meg a gyógyszerészmesteri oklevelet, mely után még féléven át Bécsben, a Baurolt őrnagy által vezetett tisztképző intézetben a tanulmányait jó sikerrel végezte. Mint önkéntes közhuszár 1873 junius 19-én avattatott fel a m. kir. 22. számu csallóközi lovasszázadhoz. Tizedessé 1873 junius 20-án lépett elő, hadapróddá pedig 1873 október hó 1-én. 1873—74. években a Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamát jó eredménnyel végezte. 1874 november 1-ével hadapród-tiszthelyettessé lépett elő a m. kir. 3/21. lovasszázadban, hova ez év augusztus hó 16-ával helyeztetett. Hadnaggyá 1875 május 1-én neveztetett ki. Az 1875—76. években jó eredménnyel végezte a jászberényi központi lovastiszti tanfolyamot. 1877. évben

pedig ugyancsak Jászberényben az utásztanfolyamot. Az 1879/80. években a Ludovika Akadémia tiszti tanfolyamába vezényeltetett, honnan a m. kir. 4. honvédhuszárezredhez osztatott be. Ez időben hosszabb ideig betegeskedett. 1879 november 1-től illeték nélkül egy év tartamára szabadságoltatott. Egy év mulva a m. kir. 6. számu honvédhuszárezredhez helyeztetett át és az ezred törzsénél mint segédtiszt müködött. Főhadnaggyá 1882 május 1-ével neveztetett ki. 1882 augusztus 18-án vétetett fel a m. kir. csendőrséghez (a 2. számu parancsnoksághoz) próbaszolgálatra. Annak teljesitése s a tiszti szakvizsga sikeres letétele után, 1883 február hó 1-ével a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át szakaszparancsnoknak Debrecenbe. 1887. év julius 1-ével hasonminőségben Miskolcra, 1888 szeptember 1-ével pedig Versecre helyeztetett. Nyugállományba 1890. év november 1-ével tétetett a megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant. Budapesten telepedett meg. Őfelsége 1890 december 27-én részére a cimzetes századosi jelleget a legkegyelmesebben adományozta, Budapesten a csendőrkerületnél huzamosabb időn át állandó csendőrbirósági tanu volt. 1906. évben halt meg Budapesten hosszabb betegeskedés után.

Lósdorfer cimzetes százados nőtlen volt. 1880. évben az államszámviteltanból vizsgát tett. Magyarul, németül, románul tökéletesen beszélt. Szilárd jellemü, komoly, müvelt csapat- és csendőrtiszt volt.

Enyeter Ferenc

ezredes, kerületi parancsnok.

Csikszeredán született 1850 julius hó 27-én. Édesatyja katonatiszt volt. Római katholikus vallásu. Az algimnáziumot Csiksomlyón, a felsőkereskedelmi iskolát Marosvásárhelyen végezte kitünő eredménnyel. 22 éves korában, 1872. évi március hó 18-án avattatott fel a m. kir. 26. számu csik-udvarhelyi honvédzászlóaljhoz, mint közhonvéd tizenkétévi szolgálati kötelezettség mellett. Tizedessé 1872 julius 9-én lépett elő. 1872—73. években Nagyszebenben jó eredménnyel végezte a szabadságolt állományuak tisztképző iskoláját. Hadapróddá 1873 október 1-én neveztetett ki, hadapródőrmesterré pedig 1874 október 20-án. 1874. évi január 1-től szeptember 23-ig a Ludovika Akadémia általános tisztképző tanfolyamára vezényeltetett, melyet jó eredménnyel végzett. A honvédségnél ténylegesittetvén magát, 1875 május 1-ével hadnaggyá neveztetett ki. 1876. évben jó sikerrel végezte Déván az ugynevezett csatáriskolát. 1878. október 1-ével segédtiszti minőségben áthelyeztetett a m. kir. 29. számu aranyosi honvédzászlóaljhoz

Nagyenyedre s onnan a következő év május hó 25-ével a 23. számu brassói honvédzászlóaljhoz. Itt érte 1882 november 1-én a főhadnagyi kinevezése. Zászlóaljánál csapattiszti teendőket látott el. 1883 február 1-én, mint tényleges állományu főhadnagy lépett át próbaszolgálatra a csendőrséghez. A m. kir. 3. számu csendőrparancsnokságnál vétetett állományba. Még ezen évben jó eredménnyel tette le a csendőrtiszti szakvizsgát. Véglegesittetése után december hó 1-ével helyeztetett át segédtiszti minőségben Székesfehérvárra. 1884. évtől 1887 november 1-ig segédtiszt, azután II. osztályu századossá történt előléptetésével egyidejüleg szárnyparancsnok Trencsénben, a m. kir. V. számu csendőrkerület állományába, majd Aradon, a m. kir. II. számu csendőrkerületnél. 1890 november 1-én neveztetett ki I. osztályu századossá. 1897. évi október hó végével másodtörzstiszti megbizatást nyert Kassán. Őrnaggyá 1897 november hó 1-ével lépett elő. Az 1898—1900. években másodtörzstiszt, május 1-től parancsnok-helyettes ugyanott, 1901 julius 1-től pedig az I. számu csendőrkerületnél Kolozsváron. Alezredessé 1901 május 1-én lépett elő. 1904 november 3-án megbizatott ezen kerület ideiglenes vezetésével, majd ugyanott kerületi parancsnok. Itt érte 1905 május 1-ével ezredesi kinevezése. 1908 julius 15-ig parancsnokolta a m. kir. I. számu csendőrkerületet. Ezen nappal szolgálati alkalmazása alól felmentetett s létszámfeletti vezetése rendeltetett el. Budapestre költözött. Állandó nyugállományba 1909 április hó 1-ével helyeztetett. Meghalt Budapesten, 1911 május hó 21-én. A farkasréti temetőben helyeztetett örök nyugalomra. Sirja fölé márvány siremléket állitott az özvegyi kegyelet.

Birtokosa volt a III. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek és a katonai jubileumi keresztnek.

Enyeter ezredes 1883. évben vette el lovag Wolycinsky Emmát. Házasságukból egy gyermek származott. Magyarul tökéletesen, németül jól beszélt. Magyarországon kivül a magyar tengerpartot ismerte. Ellenség előtt nem szolgált.

Enyeter ezredest két szempontból jellemezhetjük, mint tisztet és mint embert. Mint csendőrtiszt maga volt a kötelességteljesités mintaképe. Páratlan szorgalommal, becsvággyal, kitartással és önfeláldozással szentelte életét hivatásának. Mint parancsnok maga volt a gondoskodó jóság, a mindenre kiterjedő figyelem, mint ember ideálja volt a gavallér uriságnak. Mint barát ragaszkodó és hüséges a sirig, olyan ember, akire el lehet mondani, hogy a lelkét a tenyerén hordozta s akinek megszoritotta a kezét, annak oda adott egy darabot a maga lelkéből.

Panajoth József

őrnagy, másodtörzstiszt.

Született a Krassó-Szörényvármegyei Csákova községben 1854 március 6-án. Honilletősége Lippa (Arad megye). Római katholikus vallásu. Édesatyja — fiatalabb éveiben — törvényszéki jegyző, esküdt szolgabiró, később jegyző volt. Fia Budán végezte a főreáliskolát, azután a selmecbányai erdészeti akadémiának volt a hallgatója. Katonai szolgálatát — mint saját-költséges egyévi önkéntes — 1873 október hó 1-én kezdette meg a cs. és kir. 61. gyalogezrednél Temesváron. 1874 szeptember 30-án ezrede tartalékába helyeztetett, miután a tartalékos tiszti vizsgát megfelelő eredménnyel tette le. Tartalékos hadnaggyá 1877 január 11-ével neveztetett ki. Bosznia megszállásában — 1877. évben — mint hadnagy vett részt és pedig augusztus hó 10-én a dolnituzlai, augusztus 11-én a dobosnyiczai, augusztus 19-től szeptember 16-ig pedig a Dobojnál lefolyt csatározásoknál. Mint tartalékos hadnagy 1882 julius hó 11-én helyeztetett át a m. kir. I. számu csendőrparancsnoksághoz próbaszolgálatra. Véglegesittetése s a csendőrtiszti szakvizsgának jó eredménnyel történt letétele után a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz neveztetett ki másodsegédtisztnek Kassára. A következő év április hó 30-án a m. kir. II. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett szakaszparancsnokul Ujvidékre, majd Nagykikindára. Főhadnaggyá 1883 május 1-én lépett elő. 1886 augusztus 1-én a VI. számu kerülethez Zalaegerszegre, 1888 május 1-én szárnyparancsnoknak az V. számu kerülethez Pozsonyba helyeztetett. Itt lépett elő 1888 november hó 1-én másod-, 1893 május 1-én pedig I. osztályu századossá. Az 1894—1897. években lefolyt nagy hadgyakorlatoknál, mint tábori csendőrosztagparancsnok alkalmaztatott. 1898 november hó 10-től másodtörzstiszt e kerület törzsénél. Őrnaggyá 1898 november hó 1-én neveztetett ki. Tényleges szolgálata alatt 1910 január 20-án influenzás tüdőgyuladás következtében halt meg Pozsonyban. Az ottani Szent András temetőben helyeztetett örök nyugalomra. Korai halála mély részvétet keltett s Pozsony egész társadalma kisérte nyughelyére. Frigyes királyi herceg koszorut helyeztetett kedvelt embere koporsójára.

Kitüntetései: 1894. évben a tábori csendőrtanfolyamban kifejtett kiváló buzgalom és eredményes müködése felett a honvédelmi miniszter dicsérő elismerését nyilvánitotta. 1888. év május hó 1-én Zala vármegye törvényhatósági bizottsága által hozott azon közgyülési határozatot, melyben elismerte a közbiztonság megszilárditása körül szerzett érdemeit — a belügyminiszter tudomására adta. Birtokosa volt a hadiéremnek s a jubileumi emlékéremnek.

Panajoth őrnagy 1875 november 17-én Lippán kötött házasságot Schöffer Antal zenetanár Viktória leányával. Házasságukból három gyermek származott. Egy fiuk egészen fiatalon halt meg. Gyula főszolgabiró, majd rendőrfőtanácsos. Viola leánya Boronkay Ákos tábornok özvegye. Panajoth őrnagy magyarul, németül tökéletesen, románul jól beszélt. Magyarországon kivül Alsóausztriát, Boszniát és Hercegovinát ismerte.

Mint őszinte, megállapodott, egyenes jellemü, vigkedélyü, igen jó szellemi képességgel megáldott, a csendőrszolgálat kötelmeiben teljesen jártas és kiváló tiszt volt jellemezve. Önképzésén nagy buzgalommal tevékenykedett. Szerény és minden tekintetben tiszteletreméltó tiszt. Előljárói iránt tiszteletteljes és nyilt, egyenranguak irányában előzékeny és barátságos, alárendeltekkel szemben atyailag gondoskodó s azok ragaszkodó bizalmát biró. Jó társadalmi modorral rendelkezett s élénk társadalmi életet élt. Tanult, okos fő, megfontolt nagy elme, lánglelkü hazafi, buzgó tagja az intézménynek.

Tolcsvai Nagy Gábor

cs. és kir. altábornagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője.

Zemplénmegyei régi nemesi családból származik. Született a Szabolcsvármegyei Kótaj községben, 1853. évi március 24-én. Atyja hasonnevü, anyja nemes Csorvássy Katalin. Főgimnáziumot végzett és érettségit tett Sárospatakon, azután két és fél éven át ugyanott a jogi és theológiai akadémiát jó sikerrel hallgatta. 1875 március 1-én a honvédséghez avattatott fel. 1876 augusztus 20-án a m. kir. Ludovika Akadémián a tényleges tisztképző tanfolyamot végezte. Ugyanezen év szeptember 24-én hadapróddá, 1877 november 1-én hadapród-tiszthelyettessé, 1878 október 20-án hadnaggyá neveztetett ki. 1879-ben századtiszt és közben az altisztképző iskolában előadó volt. Az 1880. és 1881. években Szatmárnémetin segédtiszt a m. kir. 43. honvédzászlóaljnál. 1882 augusztus 14-én próbaszolgálatra a II. sz. csendőrparancsnoksághoz vezényeltetett. A budapesti III. sz. csendőrkerületi parancsnokságnak Szegeden folyó megszervezésében, még mint próbaszolgálatos tiszt igen tevékeny részt vett, s annak Budapestre történt átvonulása után a szegedi csendőrkerületi parancsnokság I. segédtiszti teendőivel bizatott meg. A csendőrtiszti szakvizsgának 1883. évben Szegeden történt letétele után ez év február hó 1-ével a csendőrséghez végleg áthelyeztetett. Főhadnaggyá 1883 május 1-én neveztetett ki. 1886 augusztus 31-ével Nagykikindán szakaszparancsnokká, 1888 szeptember 1-én II.

SUGÁR MIKLÓS

HORVÁTHY ALBERT

BORBÉLY FERENC

SZONTÁGH GUSZTÁV

ALTORJAY IMRE

ENYETER FERENC

PANAJOTH JÓZSEF

osztályu századossá és szárnyparancsnokká, 1893 november 1-én I. osztályu századossá léptettetett elő. 1896 julius 15-én a m. kir. III. sz. csendőrkerülethez helyeztetett át. 1899 julius 31-ig szárnyparancsnok Nagyváradon, azután másodtörzstiszt a VI. sz. csendőrkerületnél Székesfehérvárott. Őrnaggyá 1899 november 1-én neveztetett ki. 1902-ben kerületi parancsnokhelyettes lett. 1902 április 22-vel hasonló minőségben Budapestre helyeztetett. 1903 január 10-ével megbizatott a kerületi parancsnokság ideiglenes vezetésével. 1903 május 1-ével alezredessé lépett elő. Hasonló minőségben 1904 november 1-én Szegedre helyeztetett. 1905 május 1-én a m. kir. VII. sz. csendőrkerület parancsnokává. az 1906 május 1-én pedig ezredessé neveztetett ki. 1907 április hóban a debreceni VIII. számu csendőrkerületi parancsnokság felállitásával, 1907 május 1-vel ugyanezen csendőrkerület parancsnokságával bizatott meg. Ennek a kerületnek a felállitása körül kifejtett tevékenységével rendkivüli érdemeket szerzett. 1912 szeptember 28-án a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőhelyettesévé neveztetett ki. Ugyanazon év november 1-én vezérőrnaggyá lépett elő. Az 1913 április 18-án kelt legfelsőbb elhatározással a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjévé, az 1915 augusztus 21-én pedig altábornaggyá neveztetett ki. Magas szolgálati állásától 1917 október 3-ával saját kérelmére felmentetett és határozatlan időre várakozási illetékkel szabadságoltatott. 1919 január 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett.

Az 1887. év tavaszán Dél-Magyarországon pusztitó árviz alkalmával a védekezési és mentési munkálatoknál tanusitott rendkivüli és sikeres tevékenysége elismeréséül az 1888. év január hó 20-án Őfelsége által a katonai érdemkereszttel tüntettetett ki. Itt teljesitett hosszas szolgálata alatt a közbiztonságnak és a magyar állameszmének nagy szolgálatokat tett. 1899-ben a szárnyparancsnoki teendők kitünő teljesitéséért legfelsőbb dicsérő elismerésben részesittetett. 1904. évben az ideiglenes kerületi parancsnoki minőségben két éven át kiváló szorgalommal kifejtett céltudatos, ügybuzgó és igen eredményes müködéséért honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el. 1906. évben II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak hazaszállitása és eltemetése alkalmával kifejtett ügybuzgó és sikeres tevékenységéért, valamint az ugyanakkor Kassán összpontositott, mintegy 1900 főnyi csendőrség kiváló vezényléséért honvédelmi miniszteri elismerésben részesült. Az 1907. év telén Romániában kitört lázadásnak az erdélyi részekre való átterjedését megakadályozta s 1908 augusztus hó 12-én, részben ennek az igen értékes szolgálatának elismeréséül tüntettetett ki a Ferenc József-rend középkeresztjével. 1909-ben részére a román koronarend középkeresztjének elfogadása és viselése engedtetett meg. Az 1912. évi erdélyi

nagy hadgyakorlatoknál a közbiztonsági és tábori csendőrségi szolgálat kiváló vezetéséért a cs. és kir. vezérkar főnöke és a m. kir. belügyminiszter elismerését és köszönetét fejezte ki. Az 1915. évi augusztus hó 13-án kelt legfelsőbb elhatározással a hadidiszitményes III. osztályu Vaskoronarenddel, 1916 május 29-én a katonai egészségügy körül a háboruban szerzett különös érdemei elismeréséül a hadiékitményes vöröskereszt tiszti diszjelvénnyel, az 1916 augusztus 10-én kelt legfelsőbb dicsérő elismerés alapján pedig, a katonai érdemkereszt szalagján a bronz koronás érdeméremmel tüntettetett ki. 1917 október 17-ével a 2. osztályu tiszti katonai szolgálati jel birtokosa lett. Birtokosa ezeken kivül a jubileumi emlékéremnek és a katonai jubileumi keresztnek.

Nagy altábornagy nőtlen ember maradt. Magyarországon és társországain, valamint Ausztrián kivül Belgrádot Szerbia egy részével, Bukarestet Románia egy részével ismeri. A világháboruban az 1917. évi október 3-ig, mint a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője müködött.

Már a m. kir. honvédségnél is kitünt ügyességével és tevékenységével. 1877 április havában hadapród korában az Albrecht főherceg tábornagy 50 éves katonai jubileumára a honvédség részéről Bécsbe küldött gyalogosokból, huszárokból és dzsidásokból összeállitott hadilétszámu diszszakasznál, mint helyettes-parancsnok kiválóan megfelelt. Tényleges honvédtiszti szolgálata alatt férfias jellemével, komoly, higgadt kedélyével, eredményes szolgálataival nagyon magára vonta előljárói figyelmét. Önképzésén szorgalmasan fáradt és katonai szakismereteit bőviteni igyekezett. Már csendőrtiszti próbaszolgálata alatt is az I. segédtiszti teendőket kiválóan végezte. Szakasz-, majd szárnyparancsnoki szolgálati állásában erélyéről, szigoruságáról volt általánosan ismert. A fegyelmet és rendet példásan kezelte. Igen buzgón és tevékenyen müködött, alosztályait kifogástalan rendben tartotta. Magasabb beosztásában is körültekintő és éber figyelemmel, széles látókörrel, nagy gyakorlati tapasztalatokkal parancsnokolt. Mint csendőrségi felügyelő a világháboru idején igen értékes szolgálatokat tett a trónnak és a hazának. Nehéz és felelősségteljes magas állásával járó kötelmeit lelkiismeretesen és nagy körültekintéssel teljesitette.

Mint ember puritán életet élő, elveihez megingathatatlanul ragaszkodó, éles kritikai készséggel rendelkező, rendithetetlen katona és lelkes hazafi.

Besenyei László Albert

címzetes cs. és kir. altábornagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőhelyettese.

Székely nemes családból 1853 október hó 28-án, Kézdimárkosfalva községben, Háromszék vármegyében született. Római katholikus. Édesatyja tanító és földbirtokos volt. Sepsiszentgyörgyön két gimnáziumot »kitünő« eredménnyel végzett. Ekkor sulyos szembaja miatt iskoláit kénytelen volt megszakitani és továbbképzését magánuton atyja vezetése mellett folytatni, később pedig, atyja halála után a gazdaságot vezetni.

1875 szeptember 22-én a kézdivásárhelyi m. kir. 24. honvédzászlóaljhoz önként belépett, hol a következő 1876. évben tizedessé, majd szakaszvezetővé lépett elő s miután tudásával és szorgalmával kitünt, — a felvételi vizsga sikeres letétele után — a honvédségi Ludovika Akadémiába vezényeltetett. Itt 1876—77. évben az előkészitő, 1877—78. évben pedig a tisztképző tanfolyamokat »jeles« eredménnyel végezte. Eközben 1877-ben a marosvásárhelyi m. kir. honvédzászlóaljhoz helyeztetett.

1878 szeptember 13-án hadapródőrmesterré neveztetett ki és november 11-én áthelyeztetett a m. kir. 21. honvédzászlóaljhoz Nagyszebenbe. Itt 1879 március 1-én hadapródtiszthelyettessé, május 1-én hadnaggyá, 1880 julius 21-én pedig zászlóaljsegédtisztté neveztetett ki és a hathavi lovaglótanfolyamot jó eredménnyel végezte. Előljárói méltányolva nagy szorgalmát és használhatóságát 1882 julius 12-én, fiatalsága dacára, dandársegédtisztnek nevezték ki a m. kir. 76. honvéd-dandár törzséhez. 1882 augusztus 28-án saját kérésére a m. kir. I. számu csendőrséghez Brassóba osztatott be próbaszolgálatra és pár hét mulva már Kolozsváron a kerület törzsénél találjuk, mint ideiglenes 2-od segédtisztet.

A csendőrtiszti szakvizsga sikeres letétele után 1883 február 1-ével véglegesittetett, szeptember 1-én szintén 2-od segédtiszti minőségben a kassai IV. sz. kerülethez helyeztetett át, hol november 1-én főhadnagy és 1-ső segédtiszt lett.

Mint segédtiszt, a kassai és pozsonyi csendőrkerületek szervezése és felállitásában jelentékeny részt vett.

1887 október 1-én a segédtiszti teendők végzése alól felmentetett és a kassai szakasz vezetésével bizatott meg. 1889 február 1-én mint szárnyparancsnok Nagyváradra, a m. kir. III. sz. csendőrkerülethez helyeztetett át és május 1-én II. oszt. századossá léptettetett elő.

1890 november 1-én a kolozsvári I. sz. csendőrkerülethez lett áthelyezve, hol mint szárnyparancsnok Kolozsváron és Marosvásárhelyen, 1896 junius 15-étől pedig Nagyszebenben

müködött és eközben 1893 november 1-én I. oszt. századossá kineveztetett.

1900 augusztus 1-ével a szegedi II. sz. csendőrkerülethez helyeztetett át és a másodtörzstiszti teendők végzésével bizatott meg.

1902 julius 1-én parancsnokhelvettesi minőségben visszakerül Kolozsvárra és 1903 november 1-én alezredes lesz. 1906 január 6-án a székesfehérvári VI. számu csendőrkerülethez mint kerületi parancsnok, ugyanaz év november 1-én pedig ezredessé neveztetett ki. 1909 szeptember 1-én hasonminőségben a m. kir. VII. csendőrkerülethez áthelyeztetett Brassóba, 1911 március 7-én pedig mint osztályvezető a honvédelmi minisztérium 16 osztályába osztatott be Budapestre. 1913 április 14-én a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrségi felügyelőséghez helyettessé, május 1-én pedig vezérőrnaggyá lett kinevezve, végül 1916 január 1-ével 40 évi s 2 havi tényleges szolgálat után saját kérelmére, nyugállományba való helyezés mellett részére az altábornagyi cim és jelleg lett adományozva.

Kitüntetései: 1887. évben, segédtiszti minőségben teljesitett eredményes és becses szolgálataiért honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el.

1889. évben az uj csendőrségi szolgálati könyvek életbe léptetése alkalmából az ezen könyvek és utasitások szerkesztési munkálataiban való sikeres közremüködéséért, továbbá 1913. évben osztályvezetői minőségben kiváló ügybuzgalommal és a legjobb eredménnyel teljesitett szolgálataiért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. Tulajdonosa a III. osztályu Vaskorona- és a Ferenc József-rendnek, a katonai érdeméremnek, a 2. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, továbbá a bolgár katonai érdemrend középkeresztjének s végül a spanyol királyi katonai érdemrend középkeresztjének.

László altábornagy 1884 szeptember 23-án vezette oltárhoz Tisóczky László csendőralezredes kerületi parancsnok leányát, Annát. Egy fiu- és egy leánygyermeke van. Magyarországot utazásai és tartózkodása folytán ismeri. Fiumét, Pólát, Triesztet, Münchent és környékét magánutazása folytán ismerte meg.

László altábornagy egyike az európai hirüvé vált régi csendőrség szervezőinek és legerősebb oszlopainak. Saját erejéből küzdötte fel magát s egyéniségével, nagy szaktudásával, minden akadály fölött győzedelmeskedő törhetetlen akaraterejével és példátlan szorgalmával érte el magas állását.

László altábornagy egyik főerőssége volt a csendőrségnek. Borotvaéles elméje, a szabályzatok és utasitásokban való teljes jártassága, feltétlen megbizhatósága és hatalmas munkateljesitő képessége révén minden bizalmi állásban a legteljesebb mérvben felelt meg feladatának. Sohasem élt kivül a

dolgokon; mindig bennük és értük volt. Éles elméje előtt nem volt kitérés, elsodorta és magával vonszolta az utjába akadt ellenvetéseket. Székely fajából hozta magával a hazáért való fanatikus lelkesedést, a kötelességtudást s a türelmes és céltudatos munkaszeretetét. Ezekből alakult ki a kiváló és nemes ember képe.

Kőporubai Varjassy József

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született Kistokajban (Borsod vármegye) 1843 március hó 3-án. Római katholikus vallásu. Földbirtokos fia. Négy gimnáziumi osztály elvégzése után atyja földbirtokán gazdálkodott. A cs. kir. hadseregben és a m. kir. honvédségnél 1858—1871. évig szolgált. És pedig 1858 augusztus 16-tól 1866 junius 9-ig, mint hadnagy; ekkor tiszti rangja megtartása nélkül kilépett a hadsereg kötelékéből. A honvédségnél 1869 október 24-től 1871 január 31-ig, mint tényleges állományu hadnagy, szolgált. 1883 február hó 10-én a honvédségnél mint — szabadságolt állományu — hadnagy neveztetett ki a m. kir. 48. számu borsodi honvédzászlóalj állományában. 1882 augusztus 10-én osztatott be próbaszolgálatra a m. kir. csendőrséghez. Annak sikeres teljesitése s a csendőrtiszti szakvizsga jó eredménnyel történt letétele után 1883 február hó 1-én véglegesittetett s a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett szakaszparancsnokként Miskolcra. Főhadnaggyá 1884 november 1-én lépett elő. 1885 december 1-én a m. kir. II. számu csendőrkerülethez helyeztetett szakaszparancsnoknak Temesvárra. Betegeskedő, gyenge fizikumu ember volt s emiatt 1886 november 1-től egy év tartamára szabadságoltatott. 1887. évben ismét szolgálatot teljesitett, de gyomor- és idegbántalmai miatt tartós szolgálatteljesitésre kilátása nem lévén, 1888 november 1-től három évre időleges nyugállományba helyeztetett. A zemplénmegyei Kárád községben telepedett le.

Varjassy főhadnagy nős ember volt és három gyermek atyja. Magyarországon kivül, melyet állomásozásai során ismert meg, Ausztriát utazta be. Ellenség előtt nem szolgált. Komoly, határozott jellemü, kitartó szorgalmu, jó tehetségü tiszt volt, ki — mint szakaszparancsnok — figyelemreméltó tevékenységet fejtett ki s alosztályánál a közbiztonsági szolgálat sikeres és eredményes teljesitését biztositotta.

Várbogyai Bogyay Vince

cimzetes őrnagy, szárnyparancsnok.

Született a somogyvármegyei Pusztakovácsi községben 1840 május hó 30-án. Római katholikus. Régi, előkelő nemes család sarja, aki négy gimnáziumi osztályt Nagykanizsán jó sikerrel végzett. Mint önkéntjelentkező 1857 december 17-én avattatott fel a cs. kir. 52. számu gyalogezredhez, hol 1864 október 27-ig mint hadapród és hadnagy szolgált. 1859. évben résztvett az Olaszország elleni hadjáratban. 1864 október 27-én a mexikói császári hadsereg kötelékébe vétette fel magát, hol fokozatosan emelkedett az őrnagyi rangig. 1864—68-ig Mexikóban számos csatában vett részt, különösen a pneblai 32 napig tartott ostromnál, Auga-Vulenál és Carboncánál. Mexikóból 1868 augusztus 20-án tért vissza s mint csendbiztos megyei szolgálatba lépett. 1882 évi május 22-én kelt legfelsőbb elhatározás folytán mint közöshadseregbeli volt hadnagy a m. kir. honvédségbe kineveztetett szabadságolt állományu hadnaggyá. Ez év junius 17-én a 71. honvédzászlóalj kötelékéből lépett át próbaszolgálatra a m. kir. csendőrséghez. Bevonult a m. kir. 1. számu parancsnoksághoz. A csendőrtiszti szakvizsgát sikeresen letevén, 1883 január 1-én csendőrhadnaggyá neveztetett ki s a m. kir. 4. számu parancsnoksághoz helyeztetett szakaszparancsnokul Egerbe. Főhadnaggyá a következő év május 1-én lépett elő. 1886. évben Győrbe, majd Sopronba helyeztetett szakaszparancsnokul. Utóbbi helyen 1894 január 31-ig teljesitett szolgálatot. Ez év május 1-ével II. osztályu századossá neveztetett ki s szárnyparancsnoknak Pécsre. I. osztályu századossá 1895 november 1-ével lépett elő. Pécsen szolgált egész nyugdijaztatásáig, amely testi törődöttsége folytán saját kérelmére 1901 szeptember 1-én következett be, mely alkalomból folyólag Őfelsége legmagasabb elhatározásával részére a cimzetes őrnagyi jelleg a legkegyelmesebben adományoztatott. Kötse községben telepedett meg. Meghalt 1908 szeptember 6-án.

Birtokosa volt a hadiéremnek, a jubileumi emlékéremnek s a porosz királyi III. osztályu koronarendnek.

Nőtlen ember maradt. Magyarországon kivül Olasz-, Franciaországot, Németország egyes részeit és Mexikót — helyőrségelései során — ismerte. Magyarul, németül tökéletesen, franciául és spanyolul jól beszélt. Magas termetü, erős testalkatu volt.

Bogyay őrnagy változatos életet élt. Általában nyugodt, megfontolt, becsvágyó, bátor és kitartó egyén. Jó szellemi képességgel és felfogással rendelkezett. A közbiztonsági szolgálatkezelés ágazataiban jártas és e téren jól müködő tiszt volt.

Schwarzleitner Hugó

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született 1847 december hó 11-én Therezienstadtban (Csehország). Honilletékessége Nagykörü (Jász-Nagykun-Szolnok vármegye). Édesatyja katonatiszt volt. Gondos nevelésben részesült. Öt gimnáziumi osztályt Budapesten, majd a cs. kir. 66. gyalogezrednél a hadosztály-hadapródiskolát jó sikerrel végezte s hadapródőrmesterként három évet szolgált. 1866. évben — mint hadapród — résztvett az Olaszország elleni hadjáratban, a custozzai csatában. Békekötés után ezredével Lembergbe került s miután további előlépését kilátástalannak találta, 1868. évben szabadságoltatta magát. Később a polgári pályán helyezkedvén el, 1877. évben Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében csendbiztos lett. A magyar csendőrséghez — mint őrmester — 1881 augusztus 6-án lépett be próbaszolgálatra és osztatott be a m. kir. 1. számu csendőrparancsnoksághoz. Kolozsváron részesült elméleti kiképzésben, majd a Déván összpontositott altiszti tanfolyamot végezte. Örsparancsnok a kisjenői lovasörsön volt. 1882. évben a Ludovika Akadémián jó sikerrel végezvén a csendbiztosok részére felállitott tisztképző tanfolyamot, beosztatott a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz Szegedre, onnan az aradi szárnyhoz. Hadapróddá 1882 julius 1-én, hadnaggyá november 1-én lépett elő. Rövid három hét alatt az ő vezetése alatt Dorozsmán 160 hátaslovat szereltek fel a felállitás alá kerülő 3. és 4. számu csendőrparancsnokság részére. Ennek teljesitése után szakaszparancsnok lett Kecskeméten, melynek területe Pest megyének kétharmada volt. 1883 december 1-évl a m. kir. 5. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett oktatótisztnek Pozsonyba. Négy éven át volt ezen beosztásban. Főhadnaggyá 1885 május 1-évl lép elő. 1887 augusztus 1-én a III. számu csendőrkerülethez helyeztetett szakaszparancsnokul Budapestre, majd 1893-ban Szolnokra. II. osztályu századossá 1894 november 1-én lépett elő, egyidejüleg szárnyparancsnoki minőségben áthelyeztetvén a m. kir. IV. számu csendőrkerülethez Miskolcra. Miskolcon léte alatt négy lovas tábori csendőrtanfolyam csendőreit képezte ki. 1896 augusztus 1-től szárnyparancsnok Nagykárolyban. I. osztályu századossá 1895 november 1-én neveztetett ki. Ez időben egészségi állapota megrendült s 1899. év január hó 1-én felülvizsgálat utján nyugállományba helyeztetett közel huszonkét évi tényleges szolgálata után. Előbb Nagykárolyban telepedett le, onnan Szegedre költözött, hol 1914 juliusáig a szegedi csendőrbiróság mellett állandó birósági tanuként volt alkalmazva.

Kitüntetései: 1866. évben a custozzai csatában tanusitott vitéz magatartásáért a II. osztályu vitézségi ezüstéremmel

Őfelsége által személyesen lett feldiszitve. Birtokosa volt a hadiéremnek és a jubileumi emlékéremnek.

Schwarzleitner százados 1882. évben nősült, hat gyermeke van. Magyarul, németül tökéletesen beszél. Magyarországon kivül Alsó-Ausztriát, Tirolt és Gácsországot ismeri.

Schwarzleitner százados komoly, nyugodt kedélyü, határozott jellemü, önérzetes tisztként jellemzett. A csendőrségi szolgálatban teljes jártassággal rendelkezett. Gyors felfogással és jó szellemi képességgel birt. Előljárók irányában engedelmes és nyilt, alárendeltjeivel szemben következetesen szigoru, de jóakaratu és gondoskodó. Társaságba nem járt, visszavonulva, nagyszámu családjának élt. Szolgálata alatt a pihenést nem ismerte, a munka volt életfeltétele, amelyet nem nélkülözhetett. Négy évi oktatótisztsége alatt nagyszámu altisztet képzett ki, kiknek soraiból sok — évtizedeken át szolgáló — derék örs- és később járásparancsnok került ki. Mint szakasz- és szárnyparancsnok megingathatlan szorgalommal és hüséges kitartással szentelte idejét és képességeit a szolgálatának. Vérbeli csendőr volt, teljes tudatában levő komoly és szép hivatásának. Élete nyolcadik évtizede felé haladva, büszkén tekinthet vissza a szép utra, amelyet megtett s a jelenkor csendőrei is mély tisztelettel tekinthetnek ősz bajtársukra, a hazájához, királyához és testületéhez mindhalálig hüséges öreg csendőrre.

Nemes Szabó József

cimzetes vezérőrnagy, kerületi parancsnok.

Született Aknasugatagon (Máramaros vármegye) 1851 május 23-án. Római katholikus vallásu. Vármegyei főjegyző fia. Máramarosszigeten négy gimnáziumi osztályt jó eredménnyel végzett. Mint — önként jelentkező — gyalogos 1867 julius 8-án avattatott fel a cs. kir. 65. számu gyalogezredbe az előirt törvényes szolgálati kötelezettség mellett. Őrvezetővé 1868 április 2-án, tizedessé 1868 május 10-én, szakaszvezetővé 1870 április 16-án, őrmesterré 1871 junius 6-án lépett elő. Az ezrediskolát 1868—69. évben jó sikerrel végezte. 1882 január 31-ével leszerelvén, e naptól junius 23-ig — mint pénzügyigazgatósági irodasegédtiszt — államszolgálatban állott. E minőségében neveztetett ki 1882 julius 1-ével hadapróddá és vétetett fel a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság állományába. A Ludovika Akadémián az általános tiszti vizsgát jó sikerrel tette le s még ez évben Szegeden a csendőrtiszti szakvizsgát is. 1882 október 11-ével hadapródőrmesterré, november 1-ével pedig hadnaggyá neveztetett ki, ezzel egyidejüleg a 4. számu csendőrparancsnokság állományában

VARJASSY JÓZSEF

BOGYAY VINCE

SCHWARZLEITNER HUGÓ

LOSDORFER FERENC

SZABÓ JÓZSEF

KOVÁSSY KÁLMÁN

SZENTMIHÁLYI LAJOS

MARSÓ LŐRINC

POLYÁNSZKY DÉNES

TYLL LÁSZLÓ

SIEBER ISTVÁN

LÉNÁRD PÁL

RESCHNER DÁNIEL

szakaszparancsnoknak Eperjesre. Egy évi itteni szolgálata után 1883 december 1-ével a 6. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetik Kaposvárra, 1884 május 1-ével Marcaliba, 1886 augusztus 1-ével pedig Székesfehérvárra. Főhadnagy 1885 május 1-én. 1888 május 1-én a m. kir. I. számu csendőrkerület állományába helyeztetett, ugyancsak szakaszparancsnokul Brassóba. Innen 1891 november 1-én az V. számu kerülethez Trencsénbe. II. osztályu százados 1894 november 1-ével. E nappal ugyanott szárnyparancsnok. 1896 május 1-én I. osztályu századossá lépett elő. Ez év junius 16-tól szárnyparancsnok Esztergomban. 1901 julius 1-ével másodtörzstiszti teendőket látott el Pozsonyban. November 1-én kineveztetett őrnaggyá. Másodtörzstiszt 1903 junius 30-ig, azután csendőrkerületi parancsnok-helyettes. Alezredessé 1905 május 1-én neveztetett ki. 1907 február 6-ával ugyancsak parancsnok-helyettesként a m. kir. IV. számu csendőrkerülethez helyeztetett, egyidejüleg megbizva annak ideiglenes parancsnoklásával. Ezredessé és kerületi parancsnokká 1908 május 1-én neveztetett ki. Ezen kerületet vezette 1912. évig, amikor is december 1-ével 42 évet meghaladó tényleges szolgálata után állandó nyugállományba helyeztetett. Szakolcán telepedett le. Nyugállományban léte idején kapta meg a vezérőrnagyi cimet és jelleget.

A világháboru kitörése után önként ajánlotta fel szolgálatait a trón és a haza érdekében. A trencséni katonai megfigyelő állomás katonai osztagparancsnokául neveztetett ki 1914 október 23-ával. A harmincegy baraképület felállitása s az egész állomás létesitése éppen folyamatban volt. Szabó tábornok fiatalos ambicióval fáradt — munkatársaival együtt — azon, hogy a fontos megfigyelő állomás mielőbb átadassék rendeltetésének. Ha előrehaladott kora miatt nem vehette ki részét a viharzó ütközetekből, részt kivánt venni nemzete élet-halálharcában. 1915 november 15-ével Nyitrára helyeztetett állomásparancsnoki minőségben. Itt körülbelül egy évig teljesitett szolgálatot, majd Szakolcára vonult vissza.

Az összeomlás után Budapestre költözött és itt halt meg 1920. évi március 19-én. A farkasréti katonai temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1902. év november hó 30-án kelt legfelsőbb elhatározással a katonai érdemkereszttel tüntettetett ki. Birtokosa volt a porosz királyi III. osztályu koronarendnek, a II. osztályu legénységi és a III. osztályu tiszti katonai jelnek, továbbá a jubileumi emlékéremnek s a katonai jubileumi keresztnek.

Szabó tábornok 1888. évi augusztus hó 8-án kötött házasságot Neumann Rózával. Egyetlen leánya festőművésznő és dr. Csépay Károly egyetemi m.-tanár felesége. Középtermetü, erős testalkatu, komoly, határozott jellemü, előkelő gondolkodásu, széleskörü müveltséggel rendelkező férfi volt. Ellenség

előtt nem szolgált. Fivére volt hindi Szabó László miniszteri tanácsos, a belügyminisztérium államrendőrségi főosztálya vezetőjének, aki a csendőrség intézménye iránt állandóan táplált nagy szeretettel évtizedeken át igen jelentős sikereket ért el az intézmény fejlesztése és teljesitőképességének fokozása körül. Szabó tábornok Magyarországon kivül Galiciát és Bosznia-Hercegovina egy részét ismerte. Magyarul, németül tökéletesen, szerbül és oroszul kielégitően beszélt.

Mint csendőrtiszt hosszas szolgálata alatt kötelességtudóan, szorgalmasan és jó eredménnyel müködött. Az előtte álló feladatoknak mindenkor jól megfelelt. A csendőrségi szolgálat minden ágazatát igen jól ismerte. A közbiztonságot érintő kérdésekben teljesen otthonos volt. Előljárói iránt feltétlen engedelmességgel viseltetett, alárendeltjeit szerette és megbecsülte, azokat kitartóan és helyesen nevelte és befolyásolta.

Szentmihályfalvi Szentmihályi Lajos

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1851. év augusztus 18-án Kistárkány községben (Zemplén vármegye). Római katholikus. Atyja — József — ügyvéd és birtokos volt Nagygéres községben. A család nemessége a XIII. századból származik. Szentmihályi főhadnagy gimnáziumot végzett, majd két évi jogot sikerrel hallgatott. Később vármegyei csendbiztos volt Zemplén vármegyében. 1882. évi április hó 10-én a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián a csendbiztosok részére felállitott tisztképző tanfolyam végeztével jó sikerrel letett tiszti vizsga alapján 1882 junius 1-én a m. kir. 40. honvédzászlóaljtól a m. kir. IV. számu csendőrparancsnoksághoz avattatott fel három évi szolgálati kötelezettséggel. Hadapróddá ugyanazon nappal neveztetett ki. Ez év november 1-től 1884 december 1-ig szakaszparancsnok Kolozsváron, majd a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság felállitásával hasonló minőségben Sátoraljaujhelyre helyeztetett. Hadnaggyá 1882 november 1-ével, főhadnaggyá 1885 május 1-ével neveztetett ki. 1888 szeptember 1-én a m. kir. 2. számu csendőrkerülethez helyeztetett át szakaszparancsnokul Pancsovára. 1892 julius 1-től hasonló minőségben Zomborba helyeztetett. Itt halt meg 1894 julius hó 30-án férfikora delén, 43 éves korában.

Szentmihályi főhadnagy 1873 január hó 27-én vette nőül dr. Klimó Menyhért királyhelmeci kerületi orvos Mária leányát. Házasságukból két gyermek származott. Hasonnevü fia mint csendőrtiszt szolgált s őrnagyi rendfokozatban halt meg Esztergomban 1919 május 28-án. Szentmihályi főhadnagy magyarul tökéletesen, németül és tótul jól beszélt. Magastermetü, erős

testalkatu, határozott jellemü, vigkedélyü, jó szellemi képességgel és felfogással rendelkező férfi volt. A csendőrségi szolgálatban elméletileg és gyakorlatilag jól képzett; szolgálati állását előljárói teljes megelégedésére igen jól töltötte be. Szakaszát jó állapotban tartotta. Igen buzgó, megbizható, előljárók irányában engedelmes és tiszteletteljes, alárendeltjeivel szemben szigoru, de méltányos és tekintélyt tartó parancsnok volt.

Kovássy Kálmán

II. osztályu százados, szakaszparancsnok.

Született Hosszumezőn (Máramaros vármegye) 1839. évi junius hó 6-án. Református vallásu. Földbirtokos fia. Szatmáron hat gimnáziumi osztályt végzett. A csendőrséghez történt belépése előtt Máramaros vármegye csendbiztosa volt. Hadapróddá 1882 junius 1-én neveztetett ki s mint hadapród lépett be a m. kir. I. számu csendőrparancsnoksághoz. Október 30-ig örsparancsnok, november 26-tól szakaszparancsnok Nagyenyeden. 1882. évben a Ludovika Akadémián a hathetes tisztképző tanfolyamot végezte s még ez évben a csendőrtiszti szakvizsgát elégséges eredménnyel tette le. Hadnaggyá 1885 május 1-én lépett elő, közben 1883 december 1-én a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett. Itt szakaszparancsnok Nagyszőllősön, Kassán, Lőcsén és Beregszászon. II. osztályu századossá 1897 május 1-ével neveztetett ki. 1897 október 31-ig szakaszparancsnok Beregszászon. Előrehaladott korában izom- és izületi csúzzal betegeskedvén, 1897 november 1-ével felülvizsgáltatott. Máramarosszigeten telepedett meg. Itt halt meg 1900. év julius 3-án.

Kovássy százados nős ember volt, gyermektelen. Magyarul tökéletesen, németül, oroszul és románul kielégitően beszélt. Magyarországot csak részben ismerte. Ellenség előtt nem szolgált. Másfél évtizedes csendőrségi szolgálata alatt megfelelő összeredménnyel müködött. Magas, erőstermetü ember volt, komoly, megfontolt, nyugodt kedélyü.

Verebélyi Marsó Lőrinc

cimzetes őrnagy, szárnyparancsnok.

Született Maconka községben (Heves megye) 1840 julius 19-én. Előkelő, régi (1665. évből) nemes család sarja. Atyja földbirtokos és Heves vármegye szolgabirója volt. Nyolc gimnáziumot Egerben és Gyöngyösön végzett jó eredménnyel. Tanulmányait elvégezve, Heves vármegye szolgálatába lépett

s mint megyei esküdt, majd csendbiztos közel tizenöt éven át működött. 1882 junius 27-én — mint volt közbiztonsági közeg — három évre a m. kir. csendőrséghez a m. kir. 46. honvédzászlóalj által avattatott fel. Ez évben elvégezte a Ludovika Akadémián a csendbiztosok számára felállitott tisztképző tanfolyamot, majd letette jó sikerrel a m. kir. 1. számu csendőrparancsnokságnál a csendőrtiszti szakvizsgát s mint hadapródőrmester, majd 1882 november 1-ével mint hadnagy-szakaszparancsnok Egerben megkezdette működését. Főhadnaggyá 1885 május 1-én lépett elő. 1891 május 1-ével a m. kir. V. sz. csendőrkerülethez helyeztetett Máramarosszigetre. 1895 május 1-én II. osztályu századossá neveztetett ki, 1896 november 1-én pedig I. osztályu századossá. 1900 julius 15-ével Nagykárolyba helyeztetett. Innen helyeztetett — saját kérelmére — 1902 november 1-én állandó nyugállományba, mely alkalommal részére Őfelsége november 1-én kelt legfelsőbb elhatározásával a cimzetes őrnagyi jelleg a legkegyelmesebben adományoztatott. Maconkán, szülőföldjén telepedett meg és kis, ősi birtokán gazdálkodott. Meghalt 1917. évben. A maconkai sirkertben helyeztetett örök nyugalomra.

Marsó őrnagy nős ember és hat gyermek atyja volt. Özvegye Guttaházi Móritz Ottilia. Fiai közül Béla honvédezredes, Pál és Lőrinc fia csendőrtisztek. Magyarul tökéletesen, németül kielégitően beszélt. Magas, erős testalkatu ember volt. Komoly, megállapodott, puritán lelkületü, férfias jellemü. Jó szellemi képességgel és felfogással rendelkezett. Hivatását rendkivül szerette és kötelmeit lelkes szeretettel, jól teljesitette. Szorgalmas, buzgó, kötelességtudó és jó eredménnyel müködő parancsnok volt, bő emberismerettel és helyes gyakorlati érzékkel megáldva. Mint alárendelt fegyelmezett, mint előljáró határozott, következetes és gondoskodó. Ezen tulajdonokkal szerzett magának nevet, tekintélyt és népszerüséget. Az ő egész élete a bölcs, a jó, a helyes életfelfogások és elvek összefoglalata volt.

Polyánszky Dénes

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Igen régi, szláv eredetü nemes családból származott. Családja — bebizonyithatólag — már kb. 1400 óta él Magyarországon. Hosszumezőn született 1842 október 5-én. Hat középiskolát végzett Máramarosszigeten és Ungváron. Fiatal korában Máramaros megyében megyei csendbiztos, békebiró, majd megyei esküdt volt. Korán nősült: Nemes Szilágyi György földbirtokos és táblabiró és neje, szigeti Szabó Karolina egyetlen leányát, Ilonát vette nőül 1868

február 4-én, akivel egészen annak haláláig, 1909 január 3-ig a legpéldásabb családi életet élte. Két gyermeke maradt: Izabella, férjezett zilahi Farmos Lászlóné, máv. mérnök-főfelügyelő neje és Ottó, m. kir. pénzügyi titkár.

1882-ben lépett a m. kir. csendőrség szolgálatába, amikor is a honvédségi Ludovika Akadémián tisztképző tanfolyamot hallgatott; 1882 junius 30-án avattatott fel, mint hadapród. Ugyanezen évben Kolozsváron a csendőrtiszti szakvizsgát jó eredménnyel tette le. 1882—1883 november 30-ig örs-, majd szakaszparancsnok volt Csikszeredán. Hadnaggyá 1882 november 1-én neveztetett ki. 1883 december 1-ével a m. kir. 4. sz. csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át szakaszparancsnokul Máramarosszigetre. Itt lépett elő 1885 november 1-én főhadnaggyá. 1891. évben hasonminőségben Nagykárolyba helyeztetett át. 1895 november 1-ével II. osztályu századossá lépett elő és szárnyparancsnokká neveztetett ki Kassára. 1897 május 1-ével I. osztályu százados. Egy szomoru eset annyira megviselte a ritka becsületességü és lelkiismeretes tisztet, hogy 1899-ben nyugdijaztatását kérte. A felesége birtokán próbált gazdálkodni, az akkori viszonyok azonban próbálkozásának nem kedveztek. Visszatért a katonasághoz és mint állandó hadbirósági tanu müködött a kolozsvári honvédbiróságnál. Meghalt 1912 május 9-én Brassóban. A kolozsvári házsongárdi temetőben nyugszik.

Magyarul, oroszul tökéletesen beszélt, jól birta az összes szláv nyelveket és a németet.

Polyánszky százados jó szellemi képességü és felfogásu tiszt volt, aki kötelmeit és szolgálatát tökéletesen ismerte, s annak jól megfelelt. Igen buzgó, fegyelmezett, komoly, megállapodott, határozott jellemü, becsvágyó, előljáróihoz ragaszkodó, velük szemben nyilt, az alárendeltekkel szemben pedig igen jóakaratu és gondoskodó tiszt és előljáró volt.

A társaséletben is megállta a helyét. A jómodoru, mindenkivel szemben tapintatos és készséges uriembert mindenki szerette és becsülte.

A korai visszavonulása valóban veszteséget jelentett a csendőrségre.

Tyll László

cimzetes alezredes, másodtörzstiszt.

Született Hajduböszörményben 1853 junius 27-én. Római katholikus. Édesapja csendbiztos volt. A gimnázium öt osztályát 1869. évben Derecskén jó eredménnyel végezte. 1879 augusztus 1-től 1882 julius 2-ig a biharmegyei Derecskén és Bárándon csendbiztos. 1882-ben a m. kir. honvédségi Ludovika

Akadémián a tiszti tanfolyamot elégséges eredménnyel hallgatta. Ennek elvégzése után junius hó 1-vel hadapróddá kineveztetvén, három évi szolgálati kötelezettséggel a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz osztatott be próbaszolgálatra. Ez évben még a csendőrtiszti szakvizsgát is letette Szegeden »jó« eredménnyel. Majd mint szakaszparancsnok-helyettes Lugosra nyert beosztást. Hadapródőrmesterré 1882 október 1-én, hadapródtiszthelyettessé 1883 február 1-én neveztetett ki. Hadnaggyá 1882. évi november 1-től számitandó ranggal 1883 május 1-én neveztetett ki. 1883—1885. években Lugoson, Orsován és Szegeden teljesit szolgálatot. Főhadnaggyá 1885 május 1-én lépett elő. 1894. évben lovas tábori csendőrtanfolyam parancsnoka Temesváron. II. osztályu századossá 1895 május 1-én, I. osztályu századossá 1896 május 1-én lépett elő. 1895 február 1-ével a m. kir. VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett ideiglenes, majd végleges szárnyparancsnoki minőségben Kaposvárra. 1902 május 1-én a m. kir. IV., illetve a m. kir. III. számu kerülethez helyeztetett szárnyparancsnoki minőségben Nyiregyházára. Itt állomásozott 1907 április 30-ig, mely nappal másodtörzstisztként a m. kir. II. számu kerület törzséhez Szegedre helyeztetett. Őrnaggyá 1907 május 1-én lépett elő. 1908 december 1-ével egy év tartamára várakozási illetékkel szabadságoltatott. 1909 december 1-ével ismét egy évre, végül folytatólagos betegeskedéséből folyólag ötvenhét éves korában 1910 január 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett. Máriabesnyőn telepedett le s itt élt a világháboru kitöréséig. A háboru kitörése nem hagyta lelkét nyugton s a derék öreg törzstiszt ki akarta venni a maga részét is a mindannyiunkra nehezedett sulyos megpróbáltatásokból. Szolgálattételre jelentkezett s magasabb korára tekintettel, a cs. és kir. munkácsi járványkórház parancsnokaként nyert beosztást.

Itt teljesitett kiváló szolgálatai után a nagykanizsai 20-as honvéd lábbadozó osztag parancsnokává neveztetett ki 1915. év október havában. Régi vesebaja sok testi szenvedéssel sujtotta, de ő küzdve a kórral, szivósan ellenállt, mig 1917 december havában tüdőgyulladás érte, mely 1918 január 10-én kioltotta nemes életét. A nagykanizsai temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1889. évben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült a közbiztonsági szolgálat terén elért igen szép eredményeiért. 1895. évben, augusztus 29-én a legfelsőbb megelégedés juttatott kifejezésre szakaszparancsnoki minőségben a közbiztonság terén elért eredményes müködéseért. 1906. évben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesittetett a közbiztonsági szolgálat terén elért kiváló és lelkiismeretes magatartásáért. Birtokosa volt a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek s a katonai jubileumi keresztnek.

Tyll alezredes nős ember és három gyermek atyja. Nejét 1902. évben veszitette el.

Gyermekei közül László fiát, mint hadapródot veszitette el. József fia tényleges huszártiszt. Leánya Verbó János csendőralezredes felesége.

Magyarul tökéletesen beszélt. Ellenség előtt nem szolgált. Magyarországot csak helyőrségelései és szemléi során ismerte. Középtermetü, erős testalkatu férfi volt.

Mint csendőrtiszt, igen nagy szeretettel szolgálta az intézményt. Komoly, nyugodt kedélyü, csendes véralkatu, jó szellemi képességgel és felfogással rendelkező tiszt volt. Hivatásszerü kötelmeit elméletileg és gyakorlatilag jól ismerte. Mint szakasz- és szárnyparancsnok jól müködött. A fegyelmet és rendet helyesen és eredményesen kezelte. Előljárói irányában engedelmes, előzékeny, alárendeltjeivel szemben határozott és következetes volt. Ott, ahol állomásozott, mindenki szeretetét és becsületét vivta ki a maga számára s ezzel növelte a csendőrtiszti tekintély sulyát. Mikor 1907. évben elhelyeztetett Nyiregyházáról, a társadalom érzékeny bucsut vett a derék baráttól, az igazi becsületes, önzetlen hazafitól, a kitünő csendőrtiszttől. A sajtó külön cikkben méltatta müködését, különösen fiatal csendőrtiszt korában tanusitott páratlan, mintaszerü áldozatkészségét és bátorságát, melyet szép hivatásában kifejtett s amelyért több izben lett dicsérő elismeréssel kitüntetve. Hogy késő öregségében is milyen becsvággyal müködött, arról érdemesnek látjuk közreadni a Zalai Hirlap alábbi sorait, melyek elhalálozásával kapcsolatban jelentek meg. »A magyar fajta iránt rajongó, meleg lelke itt (t. i. Nagykanizsán) egy olyan reformot teremtett, mely egyik legszebb adata Magyarország világháborus történetének. Tyll cimzetes alezredes ugyanis analfabéta tanfolyamot rendezett be a lábbadozó osztagnál s ahány derék 20-as honvéd itt megfordult, ha nem tudott irni s olvasni, ebben az iskolában meg kellett tanulnia a betüvetés mesterségét. Kétezernél több zalamegyei ember lelkében gyujtotta meg igy a kultura fáklyáját. Nagyszerü kezdeményezése lassanként az egész országban követésre talált, ugy, hogy ma már alig van lábbadozó intézmény Magyarországon, ahol ne lenne meg Tyll cimzetes alezredes iskolájának mása.«

Ezek az őt jellemző sorok is azt igazolják, hogy minden alkalmaztásában főtörekvése volt hazájának és a társadalomnak hü szolgája lenni. Mint csendőrtiszt, jelentékenyen müködött közre az alföldi betyárromantika megszüntetésében és a világháboru nagy megrázkódtatásai közepette is megsejtette lelke, hogyan tehet értékes és maradandó szolgálatokat nemzetének.

Lénárd Pál

cimzetes őrnagy, különítményparancsnok.

Született Uri községben (Pest vármegyében) 1839 január 11-én. Római katholikus vallásu. Édesatyja tanitó volt. Öt gimnáziumot végzett Jászberényben. 1872—1882. évig Pest vármegyében csendbiztos volt. A csendbiztosok részére előirt tiszti vizsga sikeres letétele után — mint próbacsendőr — 1882 julius 3-án avattatott fel a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz három évi szolgálati kötelezettséggel. Ez évben Budapesten a Ludovika Akadémián az általános tisztivizsgát letevén, a csendőrtiszti szakvizsgát ugyancsak 1882. évben Szegeden jó eredménnyel tette le. 1882 október-december hónapokban örsparancsnok Valkányban. Hadapróddá 1882 junius 1-én, cimzetes őrmesterré julius 3-án, őrmesterré október 1-én lépett elő. Véglegesittetett 1883 január 21-én. Hadapródtiszthelyettessé 1883 február 1-én, hadnaggyá 1883 május 1-én lépett elő. Szakaszparancsnok Nagybecskereken 1889 december 1-ig. E naptól nyugállományba helyezéséig különítményparancsnok Gödöllőn. Főhadnaggyá 1886 május 1-ével, II. oszt. századossá 1895 november 1-ével, I. oszt. századossá 1897 május 1-ével lépett elő. Nyugállományba saját kérelmére 1903 május 1-ével helyeztetett, mely alkalomból folyólag részére a cimzetes őrnagyi jelleg a legkegyelmesebben adományoztatott. Gödöllőn telepedett le. Itt halt meg és helyeztetett örök nyugalomra 1905 február 15-én 66 éves korában.

Kitüntetései: 1888. évben Őfelsége, január hó 20-án kelt legfelsőbb elhatározásával, 1887. évben a Délmagyarországon pusztitó árviz alkalmával a védekezési és mentési munkálatoknál tanusitott rendkivüli és sikeres tevékenysége felett elismerését nyilvánitotta. 1888. évben a honvédelmi miniszter által az ezen évben Torontál vármegyében duló árvizveszély alkalmával tanusitott önfeláldozó tevékenységéért dicsérő elismerésben részesittetett. 1898. évben a gödöllői tiszti különitmény parancsnoki alkalmaztatásában hosszabb időn át tanusitott fáradhatatlan buzgóságáért és teljesitett igen jó szolgálataiért honvédelmi miniszteri okirati megdicsérésében részesült. 1903. év január 16-án Őfelsége által a Ferenc József-rend lovagkeresztjével a legkegyelmesebben tüntettetett ki. Birtokosa volt a jubileumi emlékéremnek s a Toskánai nagyhercegi katonai érdemrend lovagkeresztjének.

Lénárd cimzetes őrnagy elvált ember volt és gyermektelen. Magyarul tökéletesen, németül jól beszélt. Magyarországon kivül Boszniát- és Horvátországot ismerte. Magas testalkatu, erős, edzett férfi volt. A csendőrségi szolgálat minden ágazatában elméletileg s gyakorlatilag igen jól képzett, jól

NAGY GABOR

LÁSZLÓ ALBERT

használható, felette buzgó, szorgalmas, becsvágyó, igen jó szellemi képességgel és tehetséggel rendelkező tiszt volt. Igaz férfi, határozott jellem, komoly és nyugodt kedélyü. Dicső emlékezetü I. Ferenc József királyunknak kedvelt embere.

Heim Arnold

hadapród, örsparancsnok.

Született Beodrán (Torontál vármegye), 1849 julius 18-án. Római katholikus. Postamester fia. Négy gimnáziumot jó sikerrel végzett. Katonai szolgálatát 1868 október hó 15-én, mint önként jelentkező, kezdette meg a cs. kir. 14. gyalogezrednél. Törvényszerü szolgálati kötelezettségének eleget tevén, 1878 december hó 31-ével — mint tizedes — áthelyeztetett a m. kir. 14. honvédzászlóaljhoz. Onnan elbocsájtatván, Torontál vármegyében csendbiztos lett. 1882. évben a csendbiztosok részére felállitott hat heti tisztképző tanfolyamot kielégitő eredménnyel végezte. Ennek eredményeként 1882 junius 12-ével hadapróddá kineveztetett s próbaszolgálatra julius 25-én a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokságnál bemutattatott. Hadapródőrmesterré 1882 október 1-én neveztetett ki. 1882—83-as években örsparancsnokként alkalmaztatott. 1884. évben a szolgálat alól végleg felmentetett, részben betegeskedése, részben a csendőrségi szolgálatra kevésbbé alkalmas volta miatt.

Dzurányi Béla

hadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1848 szeptember 18-án Eperjesen (Sáros vármegye). Evangélikus. Kereskedő fia. Négy gimnáziumot Eperjesen, mely után Bécsben kereskedelmi iskolát járt, illetve végzett. Mint önkéntes avattatott fel a cs. és kir. 12. sz. huszárezredhez 1875 május 25-én. Tizedes 1876. évi január hó 16-ával, szakaszvezető 1878 október 6-ával, c. őrmester 1879 ápr. 16-ával. Ez év dec. 31-ével a cs. és kir. 2. sz. vonatezred tartalékállományába helyeztetett. Sáros vármegyében lett csendbiztos. A magyar csendőrség felállitásával kapcsolatban a honvédségi Ludovika Akadémián felállitott tisztképző tanfolyamot 1882. évben kielégitő eredménnyel elvégezvén és a csendőrtiszti szakvizsgát kielégitő eredménnyel letevén, ez év junius 12-én hadapródda neveztetett ki s próbaszolgálatra a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz átvétetett, illetve beosztatott. Augusztus 1-től 1883 május 1-ig örsparancsnok. Hadnaggyá e napon lépett elő. Szakaszparancsnok Kecskeméten. 1885. évi december hó 1-én a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz helyeztetett, szakaszparancsnokul

Miskolcra, 1887. év julius hó 1-én pedig a m. kir. III. számu csendőrkerülethez Debrecenbe. 1888 január 1-től a szolgálat alól felmentetett.

Nős ember volt és két gyermek atyja. Magyarul, németül, tótul tökéletesen beszélt. Ellenség előtt nem szolgált.

Reschner Dániel

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született 1842 junius 5-én Besztercén. Ág. evang. vallásu. Édesatyja, János tekintélyes épitész és birtokos volt. Két gimnáziumot végzett, majd édesatyja mellett segédkezett. Rendes sorozás utján 1863 április hó 13-án avattatott fel a cs. kir. 63. sorgyalogezredhez. Katonai szolgálati ideje alatt Olaszországban szolgált. 1864 május 18-án átlépett a cs. kir. 9. számu csendőrezredhez. 1864 május 23-tól junius 23-ig a hadapródi tanfolyamot hallgatta, közben ezredénél csendőrségi próbaszolgálatot teljesitett. 1866. évben — mint tábori csendőr — résztvett a poroszok elleni hadjáratban a II. hadtest kötelékében. 1867/72-ben beosztva a deési örsre, majd örsparancsnok ugyanott, később a bethleni s a bánffyhunyadi örsökön. Cimzetes örsvezetővé 1867 szeptember 24-én, örsvezetővé 1867 december 10-én, cimzetes őrmesterré 1872 január 1-én, őrmesterré 1874 november 1-én lépett elő. Mint őrmester az 1872—1882. években folytatólagosan örsparancsnok Kolozsváron, Tordán, Marosvásárhelyen, Palotailván és Nagyenyeden. Itt az altiszti iskolában segédoktató is. 1876 május 1-én átkerül az erdélyi csendőrparancsnokság állományába. 1882. év október 30-án a Ludovika Akadémián jó eredménnyel tette le a tiszti vizsgát, amelyre magánszorgalom utján készült. 1882 november 1-én hadapróddá, 1883 julius 1-én hadapródtiszthelyettessé, 1883 november 1-én hadnaggyá neveztetett ki. Tiszti szolgálatát mint oktatótiszt kezdette meg. 1884. évtől szakaszparancsnok Kolozsváron 1895 julius 1-ig. E naptól nyugállományba helyezéséig szárnyparancsnok Deésen. Főhadnagy 1887 november 1-én, II. osztályu százados 1895 november 1-én, I. osztályu százados 1897 május 1-én. Nyugállományba — saját kérelmére — 1902 augusztus 1-vel helyeztetett előrehaladott korára és testi törődöttségére tekintettel. Deésen telepedett meg. Nyugdijaztatását követő ötödik napon 1902 augusztus 5-én halt meg hatvan éves korában, harmincnyolc évet meghaladó tényleges szolgálat után. Deésen a rózsahegyi r. kath. temetőben helyeztetett örök nyugalomra. Sirja terméskőoszloppal ékesittetett.

Kitüntetései: a legénységi állományban 1868., 1871., 1872. és 1881. években láttatott el dicsérő okiratokkal a közbiztonsági szolgálatban tanusitott kötelességhü és eredményes szolgálataiért. 1882. évben — mint őrmesternek — március 24-én kelt

legfelsőbb elhatározással Őfelsége hosszu éveken át fáradhatatlan buzgalom és szolgálati hüség által kitüntetett szolgálatai elismeréseül a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta. Birtokosa volt a hadiéremnek, a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek s a jubileumi emlékéremnek. Nyugállományba helyezésekor Őfelsége a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. E magas kitüntetés halálos ágyán találta. Már agoniában volt s nem vehetett arról tudomást.

Reschner százados 1875. évben nősült. Két gyermek atyja volt. 1888. évben született Viktor fia csendőrtiszt. Magyarországon kivül Olasz-, Porosz- és Bajorországot ismerte a hadjárat során. Magyarul, németül tökéletesen, románul jól beszélt.

Reschner százados huszonkét éves fiatalember volt, amikor csendőrségi szolgálatát megkezdette s tizennyolc évet szolgált a legénységi állományban. A csendőrségi utasitások s a szolgálat minden ágazatában tehát teljes jártasságra s a legalaposabb ismeretekre tett szert. Igen buzgó altiszt és tiszt volt, a legjobb eredménnyel. Mint táboricsendőr és oktató igen jól megfelelt. Szilárd jellemü, határozott, komoly és becsvágyó férfi volt.

A »Csendőrségi Lapok« 1902. évfolyamában elhalálozásával kapcsolatosan kegyeletes megemlékezést hozott. Ebből kiragadott alábbi sorok olyan meghatóan jellemzik őt: Hosszu — majdnem negyven évig tartó — müködését csak ezelőtt pár hóval szakitotta meg, amikor az oly jól megérdemelt nyugalomba vonult s ime ezen majdnem egy emberöltőn tett fáradságának gyümölcseit nem élvezhette, kiragadta körünkből és szerettei közül a halál. Talán azért halt meg oly hamar nyugalomba vonulása után, mert nem tudta azt a fáradtságot nem ismerő munkásságát a pihenéssel felcserélni. Egy izben maga megmondta volt: elfoglalok valami kis hivatalt, ha majd nyugdijba megyek, legyen valami foglalkozásom, mert e nélkül nem tudnék élni! Ő nekünk atyánk volt, egy gondos atya, aki alárendeltjeinek ügyét-baját mindig a szivén viselte, aki ha kellett, sujtó szavával tudta az esetleg rossz utra tévedt alárendeltjeit jó utra terelni, de azért szive mindig arany volt. Atyai jóindulatának annyiszor adta tanujelét, hogy azt felsorolni nem is lehetséges. Kitünő ember, példás katona, ugyanolyan férj és atya volt.

E sorok egyik hüséges alárendeltjének lelkéből fakadtak. Egyszerü, őszinte szavak, olyanok, mint amilyen az volt, akiről iródtak. A lelkes, kötelességtudó, emberies gondolkodásu, finom lelkületü Reschner századosról, a kitünő csendőrről és parancsnokról, kinek az elszakitott Erdélyben levő sirját — volt alárendeltjei — ma is hüséges szeretettel gondozzák, büszkén gondolva és emlékezve »a régi jó magyar királyi csendőrségnél eltöltött« hosszu időkre.

Sieber István

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1843. év december hó 22-én Budapesten. Római katholikus. Polgár fia. Szülei házánál uri nevelésben részesült; négy reáliskolai osztályt jó sikerrel végzett. A csendőrségi pálya iránt kora ifjuságában szeretetet érezvén, 1863 december 15-én önként lépett be a cs. kir. 6. számu csendőrezredbe, mint próbacsendőr. 1864 december 16-ával véglegesittetett. Mint csendőr 1867 május 16-án a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnokság állományába helyeztetett. 1863—65. években a külső közbiztonsági szolgálatban alkalmaztatott. 1866—67. években szárnyirodában, 1870—82. évig a parancsnoksági segédtiszti irodában. Cimzetes örsvezetővé 1868 junius 2-án, örsvezetővé 1870 május 1-én, őrmesterré 1872 január 1-én lépett elő. 1876 augusztus 1-én áthelyeztetett a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. 1882 október 30-án magánszorgalom utján az előirt elméleti csendőrtiszti vizsgát — mint őrmester — a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián jó eredménnyel tette le. Hadapródd á 1882 november 1-én, 1883 julius 1-ével hadapródtiszthelyettessé neveztetett ki a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában. Ez évben örsparancsnok, később szakaszparancsnok Kolozsváron. Hadnaggyá 1883 november 1-én neveztetett ki. 1884. évtől 1892. évig Csikszeredán szakaszparancsnok. 1892 szeptember hó 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett. Ilosván telepedett le és onnan Ungvárra költözött. Nyugállományban léte idején — mint állandó csendőrbirósági tanu — a kassai csendőrkerület törzsénél nyert alkalmaztatást.

Sieber főhadnagy nős, gyermektelen ember volt. Magyarul és németül tökéletesen beszélt. Csak Magyarországot ismerte. Kitünő lövész és jó rajzoló volt. Ellenség előtt nem szolgált. Közel 20 évi csendőrlegénységi szolgálat után lépett elő tisztté. Összes csendőrségi szolgálati ideje huszonkilenc évet meghaladott. Mint örs- és szakaszparancsnok ugy elméletileg, mint gyakorlatilag igen jól volt kiképezve. Irodai szolgálatban kitünően volt alkalmazható.

Egész szolgálata alatt tanusitott kötelességhü, ügybuzgó és fáradhatatlan magatartásáért, szilárd, határozott jelleméért előljárói becsülését és bajtársai szeretetét s tiszteletét vivta ki magának.

Verebélyi Marsó György

ezredes, kerületi parancsnok.

Született 1846. év november 23-án Maconka községben (Heves megyében). Régi nemesi család sarja. Atyja György Heves vármegye szolgabirája és földbirtokos volt. Római katholikus vallásu. Testvéröccse Marsó Lőrincnek, aki szintén csendőrtiszt volt s mint cts őrnagy helyeztetett nyugállományba. Hat gimnáziumi osztályt végzett részben Egerben, részben Gyöngyösön. Csendőrséghez történt belépése előtt Nógrád megyében csendbiztos és t. szolgabiró volt. 1882. évben október 30-án Budapesten az általános tiszti vizsgát a Ludovika Akadémián megfelelő eredménnyel tette le. A m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz 1882. év december hó 21-én lépett be s ott mint hadapród vétetett fel. A csendőrtiszti szakvizsgát 1883. évben Kassán jó eredménnyel tette le. Csendőrhadapróddá 1882. november 1-én neveztetett ki. 1882 november 1-től—1883 április 17-ig szabadságoltatott. E naptól november 19-ig részint elméleti oktatás alatt állott, részint örs- és szakaszparancsnok volt Egerben és Miskolcon. Hadapródörsvezető cts. őrmesterré 1883 május 26-án lépett elő. 1883 junius 26-án a m. kir. 5. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett. Esztergomban szakaszparancsnok. Hadnaggyá 1883 november 1-én neveztetett ki. 1884 junius 16-tól Nyitrára helyeztetett hasonló minőségben. Főhadnagy 1888 május 1-én. Itt 1891 április 30-ig teljesit szolgálatot. Innen Ungvárra helyeztetett a m. kir. IV. számu kerülethez. 1891 november 1-ével Szekszárdra helyeztetett, hol 1895 junius 30-ig szakaszparancsnok, azután ideiglenes szárnyparancsnok. 1895 november 1-én II. osztályu századossá lépett elő s helyeztetett át szárnyparancsnoknak Kecskemétre. Itt 1904 október 31-ig szolgált. 1904 november 1-től másodtörzstiszti minőségben a kerület törzséhez Budapestre helyeztetett. E nappal lépett elő őrnaggyá is. 1908 julius 3-ig másodtörzstiszt, julius 16-ig kerületi parancsnokhelyettes, november 4-én pedig kineveztetett a III. számu csendőrkerület parancsnokává. Alezredes 1908 november 1-ével. Ezredessé 1911 december 1-én lett kinevezve. 1913 november 1-ével saját kérelmére nyugállományba helyeztetett. Budapesten telepedett meg s itt halt meg 1916 április hó 16-án. A kerepesi temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1906. évben a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett kiválóan tapintatos, körültekintő és lelkiismeretes működéséért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. 1906. évben a hadapródképző és tiszti ismétlő tanfolyam parancsnoki minőségében kifejtett működéséért a honvédelmi miniszter teljes elismerését fejezte ki. 1907. évben ugyancsak a

honvédelmi miniszter — másodtörzstiszti minőségben kifejtett — eredményes tevékenységeért okiratilag dicsérte meg. 1910. évben kitünő szolgálatainak elismeréseül részére Őfelsége a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. Birtokosa a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek s a katonai jubileumi keresztnek.

Marsó ezredes nős ember volt és négy gyermek atyja. Egyik veje Voloncs István csendőrőrnagy. Egyetlen fia, László huszártörzstiszt. Marsó ezredes magyarul tökéletesen beszélt. Magyarországon kivül Grác környékét ismerte. Középmagas, erős testalkatu volt.

Marsó ezredes hivatásszerü kötelmeit jól ismerte, a közbiztonsági szolgálat minden ágazatában jól jártas, a fegyelmet és rendet helyesen kezelő és eredményesen ellenőrző, igen tapasztalt, lelkiismeretes és jó tiszt és parancsnok volt. Előljárói iránt engedelmességgel és feltétlen tisztelettel viseltetett, alárendeltjeit méltányos szigorral vezette és nevelte. Nyugodt, derült kedélyü, szeretetreméltó ember volt, igen jó családapa és melegszivü barát. Olyan jó ember volt, olyan mélységesen fogékony jóság, aki szenvedést látni nem birt anélkül, hogy azt enyhiteni ne igyekezett volna. Szomorunak talán soha sem látta senki. És egész pályája is csodálatosan simult egyéniségéhez. Szép ivelésü, nyugodt és sima volt. Ha igaz az, hogy az ember értékét barátainak a száma adja meg, róla feljegyezheti a krónikairó, hogy annyi barátja volt, ahány emberrel megismerkedett. Szeretett és tudott is élni. Kerülte és lenézte az élet harcait, egyéni kedvességével ellenei felett is győzedelmeskedett.

Somlyói és óvári Szilágyi Ödön

címzetes alezredes, kerületi parancsnok-helyettes.

Született a szabolcsvármegyei Vis községben 1847 julius 9-én. Illetőségi helye Buj község (Szabolcs megye). Református vallásu. Földbirtokos fia. Szülői háznál gondos nevelésben részesült. Hat gimnáziumi osztályt végzett Sárospatakon. Azt elvégezvén, atyja birtokára vonult vissza és atyjának segédkezett a gazdaság körül. Később nagyobb bérletbe bocsátkozott. Majd megyei szolgálatba lépett és Szabolcs vármegyében megyei csendbiztos lett körülbelül négy éven keresztül. A magyar királyi csendőrséghez 1882 december 19-én lépett be és a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz vétetett fel. Ez évben az általános tiszti vizsgát a honvédségi Ludovika Akadémián elégséges eredménnyel tette le, a csendőrtiszti szakvizsgát pedig Kassán 1883. évben jó eredménnyel. Hadapróddá 1882 november 1-én lépett elő. 1883 május 23-án a m. kir.

5. számu csendőrkerülethez helyeztetett át, egyidejüleg hadapródörsvezető cts. őrmesterré neveztetvén ki. 1883 szeptember 30-val szakaszparancsnokul Máramarossziget re helyeztetett, onnan két hónap mulva Nagykárolyba a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz. Hadnaggyá 1883 november 1-én, főhadnaggyá 1888 május 1-vel lépett elő. 1889 február 1-vel a m. kir. III. számu csendőrkerülethez helyeztetett szakaszparancsnokul Nagyváradra. Innen 1891 február 15-én Debrecenbe. 1893 szeptember 1-én ismét a IV. számu csendőrkerülethez Nyiregyházára szakaszparancsnokul. 1895 junius 30-ig állomásozott itt. E naptól ideiglenes szárnyparancsnokul a VI. kerülethez Székesfehérvárra helyeztetett. II. osztályu századossá 1895 november 1-én lép elő és lett szárnyparancsnok. I. osztályu századossá 1897 május 1-én neveztetett ki. 1900 november 1-én Besztercebányára helyeztetett. 1906 április hó 1-ével pedig másodtörzstisztként Brassóba a m. kir. VII. sz. kerülethez. Őrnagy 1906 május 1-ével. 1907 május 1-től 1908 április 19-ig kerületi parancsnok-helyettesi minőségben müködött Debrecenben a VIII. számu kerületnél. 1908 április 19-től betegszabadságon és felmentve a szolgálati alkalmazás alól. Állandó nyugállományba saját kérelmére 1910 január hó 1-ével helyeztetett, mely alkalommal részére Őfelsége által a cimzetes alezredesi jelleg a legkegyelmesebben adományoztatott. Budapesten telepedett le s itt élt visszavonultan családjának körében, melyet bensőségesen szeretett. A világháboruból is kivette részét, amennyiben Nyiregyházán az ottani cs. és kir. megfigyelő-kórház parancsnoka volt 1914—1917. évig. Azután visszatért Budapestre. Buj községben 1921. évben látogatóban járt, itt tüdőgyulladást kapott s ez év október 24-én elhunyt. Bujon helyezték örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1895. évben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült a közbiztonsági szolgálat terén szerzett kivételes érdemeiért. 1910. évben, állandó nyugállományba helyezése alkalmából Őfelsége legfelsőbb megelégedése juttatott kifejezésre. Birtokosa volt a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek s a katonai jubileumi keresztnek.

Szilágyi alezredes nős és öt gyermek atyja volt. Elemér fia csendőrtiszt. Csak magyarul beszélt s Magyarországot helyőrségelései és utazásai során ismerte. Magas, erős termetü és testalkatu férfi volt.

Mint csendőrtiszt mintaképe a derék csendőrnek. Komoly, megállapodott jellemü, jó szellemi képességü és felfogásu, nyugodt kedélyü. A közbiztonsági szolgálat vezetése és intézése, az elméleti oktatás és gyakorlati kiképzésben való képessége, átlagon felül állott. Nemes alakja örök világító oszlopként ragyog az úttörők dicső sorai között.

Kálló Antal

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született a békésmegyei Bánfalva községben 1849. évben, hol édesatyja jegyző és birtokos volt. Vallása római kath. 1869. évi szeptember hó 11-én a cs. kir. 33. gyalogezredhez avattatott fel a törvényszerü szolgálati kötelezettség mellett. Szolgálattételre Aradra vonult be még ezen év október hó 1-én. Őrvezetővé 1870 március 22-én, tizedessé junius 6-án, szakaszvezetővé 1871 julius 20-án, őrmesterré 1872 október hó 11-én lépett elő. 1875 december 31-én szabadságoltatott s áthelyeztetett a cs. és kir. 68. gyalogezred tartalékállományába. 1879 december 31-én a m. kir. 8. honvédzászlóaljhoz helyeztetett át, 1881 december 31-ével pedig végleg elbocsájtatott.

Katonai szolgálata teljesitése idején több vármegye területén garázdálkodott Babaj-féle rablóbanda elfogása végett kirendelt katonai karhatalomba nyert beosztást, amelyben eredményesen tevékenykedett s kedvet kapva a rendőri szolgálatra, 1876. évben Arad vármegye főispánja által az aradi járás csendbiztosává neveztetett ki. 1880. évben saját kérelmére a békésvármegyei szeghalmi járás csendbiztosává neveztetett ki; ilyképen 1876 január 12-től 1880 január 30-ig mint járási csendbiztos müködött Arad megyében, 1880 január 31-től 1883 január 1-ig pedig ugyancsak mint járási csendbiztos Békés vármegye közigazgatása szolgálatába állott. A csendőrség szervezése idején a csendbiztosok részére felállitott tiszti tanfolyamot jó sikerrel elvégezvén, 1882 november 1-én csendőrhadapróddá neveztetett ki a honvédelmi miniszter által. Mint hadapródörsvezető cimzetes őrmester 1883 február 23-án vonult be a m. kir. csendőrséghez, hol még azon év augusztus hó 11-én véglegesittetett a m. kir. 3. számu csendőrparancsnokság állományában a nagyváradi szárnynál. A csendőrségi szakvizsga jó eredménnyel történt letétele után 1883 szeptember 1-ével hadapród-tiszthelyettessé, november 1-én pedig hadnaggyá és szakaszparancsnokká neveztetett ki Belényesbe. Mint szakaszparancsnok 1883 december hó 1-ével áthelyeztetett a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz Nagykikindára. Onnan Ujvidékre helyeztetett át. Főhadnaggyá 1888 november 1-én neveztetett ki. 1891 február hó 15-én áthelyeztetett a III. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz Nagyváradra, még ezen év november 1-ével pedig a VI. számu parancsnoksághoz Szombathelyre. 1893 december 1-én szakaszparancsnoki minőségben Máramarosszigetre osztatott be.

Máramaros vármegye sulyos közbiztonsági viszonyai erős próba elé állitották a rendkivül agilis Kálló főhadnagyot, a sok testi munka, utazások, rendetlen és rossz élelmezés egészségét tönkretették, minek következtében 1894 szeptember

MARSÓ GYÖRGY

HALLER BÉLA

REINLE GÁBOR

BABOCSAY KÁROLY

1-ével a megejtett felülvizsgálat alapján — mint rokkant — állandó nyugállományba helyeztetett. Aradon telepedett meg, honnan 1897. évben Vácra költözött, ahol városi rendőrkapitánnyá neveztetett ki. Ezen állásában a forradalom kiütéséig huszonkét éven át teljesitett értékes szolgálatokat.

Kitüntetései: Ő császári és királyi felsége 1887 szeptember hó 6-án kelt legfelsőbb elhatározásával részére a közbiztonsági szolgálat terén teljesitett kiváló szolgálataiért a katonai érdemkeresztet adományozta. Még ezen évben belügyminiszteri dicsérő elismerésben részesittetett. 1898-tól birtokosa a jubileumi emlékéremnek, 1908-tól pedig a katonai jubileumi keresztnek.

Kálló főhadnagy 1876 május 31-én vette nőül Balázs Vilmát. Magyarul tökéletesen, németül jól beszél. Magas, erős testalkatu, komoly, határozott jellemü és becsvágyó férfi. Magyarországon kivül Horvátországot ismeri. Ellenség előtt nem szolgált.

Kálló főhadnagy ma 76 éves. Ebből 51 éven át szolgált a köznek. Ma köztisztelet veszi körül s aranyozza be késő öregségének napjait.

Bazsó János

I. osztályu százados, számvivő.

Született Kamionkán (Gácsország) 1840 junius hó 23-án. Illetőségi helye Budapest. Római kath. vallásu. Birtokos fia. 1852—1854. években a váci és a pozsonyi katonai nevelőintézetben, 1854—1856. években a klosterneuburgi gyalogsági századiskolában nevelkedett. Innen a cs. kir. 32. gyalogezredhez avattatott fel. 1856 szeptember 1-étől 1867 junius 1-ig — mint őrmester — szolgált a legénységi állományban. 1859. évben az olasz és francia hadjáratban a magentai és solferinói csatákban, 1866. évben a porosz hadjáratban a podoli ütközetben vett részt, mint őrmester. 1873 április 21-én — mint őrmester avattatott fel a m. kir. 63. honvédzászlóaljhoz. Törzsőrmesterré 1873 julius 1-én lépett elő. 1879 február 1-én a m. kir. belügyminisztériumba nyert beosztást, mint kinevezett hivatalitiszt. 1880. évben III. osztályu, 1882. évben II. osztályu számtisztté lépett elő. Ezen minőségében lépett át a magyar csendőrséghez 1882 julius 1-én mint főhadnagy-számvivő s helyeztetett a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság törzséhez, mint a számvivőség vezetője. II. osztályu százados-számvivő 1884 május 1-én, I. osztályu százados-számvivővé 1885 november 1-én mozdittatott elő. Kassán szolgált 1898. évig, amikor is testi törődöttsége miatt 1899 január hó 1-ével felülvizsgáltatott s 16 évi érdemdús csendőrségi szolgálat után — közel

a 60-ik életévéhez — nyugállományba helyeztetett. Kassán telepedett le, innen Budapestre költözött és itt halt meg 1904. év január hó 4-én.

Bazsó százados-számvivő birtokosa volt a hadiéremnek és a jubileumi emlékéremnek.

1879. évi szeptember hó 8-án vette nőül Hackotch Terézt. Házasságukból egy leánygyermek született. Magyarul, németül tökéletesen beszélt. Magyarországon kivül a hadjárat folyamán érintett helyeket ismerte. Középmagas, erőteljes testalkatu, komoly, határozott jellemü, igen jó szellemi képességgel biró férfi volt.

Mint csendőrszámvivőtiszt kötelmeit minden irányban jól ismerte s azokat önfeláldozóan és igen eredményesen teljesitette. Elöljárói iránt készséges engedelmességgel viseltetett, alárendeltjeit helyesen fegyelmezte, befolyásolta és nevelte. Bajtársait rendkivül szerette s közöttük szivesen időzött.

Hilibi Haller Béla

alezredes, kerületi parancsnok.

Született Nagybányán (Szatmár megyében) 1845 április 16-án. Római katholikus vallásu. Számtanácsos fia. A kismartoni cs. kir. hadapród iskolát 1857—1861. években jó eredménnyel végezte. 1861 március 29-én a cs. kir. tengerészeti gyalogezredhez önkéntesen — nyolc évi sorhad és két évi tartalék szolgálati kötelezettség mellett — felavattatott, mint tengerészeti gyalogsági hadapród közember. I. oszt. hadapród tengerésznövendékké 1862 március 15-én lett kinevezve. Őfelsége »Hussar« nevü briggjén és a »Donau« nevü fregattján szolgált. Mint ezredhadapród 1862 okt. 14-én áthelyeztetett a cs. kir. tengerészeti gyalogezredhez. Tengerész hadapródd á 1863 december 10-én neveztetett ki és szolgált a »Hussar« briggen, »Bellona«, »Radecky«, »Schwarzenberg« fregattákon és a »Greif« yachton s Őfelsége keleti utazásán a kiséretben vett részt. Sorhajó zászlóssá előlépett 1870 május 1-én, beosztva a cs. kir. matrózkarhoz. Mint II. oszt. sorhajóhadnagy előlépett 1879 május 1-én. A »Dandoló« tüzér iskolahajón is szolgált és a »Curtatoni« tengeri aknahajón. A tengerészetnél végezte a tüzértanfolyamot és a tengeri aknatanfolyamot. 1864. évben mint tengerészhadapród, Őfelsége »Hussar« briggjén résztvett a Dánia elleni, 1866. évben pedig az Olaszország elleni hadjáratban Őfelsége »Radecky« nevü fregattján. Ez utóbbi hadjárat folyamán a lissai tengeri csatában hősiesen viselkedett. 1869. évben Dél-Dalmáciában felkelés történt. Itt ismét látjuk Őfelsége »Adria« nevü fregattján.

A m. kir. csendőrséghez próbaszolgálatra 1882 julius 1-én vétetett fel, mint sorhajóhadnagy. A szegedi csendőr kerületnél Lugoson leszolgálván a próbaszolgálati időt, annak végén sikeresen tette le a csendőrtiszti szakvizsgát. 1882 decemberében a kassai csendőrkerülethez helyeztetett s kineveztetvén II. oszt. csendőrszázadossá, mint szárnyparancsnok Ungváron kezdette meg müködését. 1883 május 1-ével I. oszt. százados. Ez év december 1-től kerületi parancsnok-helyettes Székesfehérváron. 1886 augusztus 1-én hasonló minőségben Kassára helyeztetett. 1886 április 26-ával ezen kerület ideiglenes parancsnoka. 1888 május 1-ével őrnaggyá és ezen kerület parancsnokává neveztetett ki. Alezredes 1891 május 1-ével. — Tényleges szolgálata alatt 1893. év november hó 2-án halt meg Kassán, itt is helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1866. évben Őfelsége »Novara« nevü fregattáján kiütött tüz alkalmával a tüz megfékezésénél tanusitott kiváló, hősies magatartásáért julius 20-án kelt legfelsőbb elhatározással dicsérő elismerésben részesült. Ez év julius 20-án a Lissánál lefolyt tengeri csatában vitéz magatartásáért az I. oszt. vitézségi éremmel tüntettetett ki. 1869. évben Ő felsége keleti utazása alkalmából legfelsőbb dicsérő elismerésben részesült. Birtokosa a hadiéremnek s az I. oszt. katonai tiszti szolgálati jelnek.

Haller alezredes 1880 október 6-án Pólában vette nőül Sándor Antoniát. Két leánygyermek atyja volt. Magyarországon kivül beutazta az osztrák örökös tartományokat, a középtenger összes partjait és szigeteit, Braziliát, Nyugat-Indiát és Északamerikát. Jó uszó, vivó, tornász és jártas volt a Morseféle készülék kezelésében. Magyarul, németül és olaszul tökéletesen, franciául és horvátul jól beszélt. Nemességét Ő cs. és kir. Felsége 1888 október 11-én ismerte el, abban megerősitette s a »hilibi« előnév használatára feljogositotta.

Haller alezredes ugy a cs. kir. tengerészetnél, mint a m. kir. csendőrségnél igen jó és tiszteletreméltó tisztnek bizonyult. Teljesen megfelelt a követelményeknek. Élénk, tevékeny, szorgalmas, körültekintő, önképzésében buzgó, tiszta jellemü, erélyes és határozott tiszt volt. Gyors felfogással birt. Előljárói iránt tiszteletteljes, meggyőződésből engedelmes, alárendeltjei iránt szigoru, igazságos és gondoskodó volt s azok bizalmát és ragaszkodását birta. A bajtársait igen megbecsülte s azokra minden irányban jó befolyást gyakorolt. Nagy müveltségénél fogva kedvelt és társaságban megbecsült tiszt volt. Halála napjáig hüen szolgálta az intézmény érdekeit.

Reinle Gábor

ezredes, a honvédelmi minisztérium csendőrségi ügyosztályának a vezetője.

Született 1848 május hó 27-én Szegeden. Róm. kath. vallásu. Cs. kir. százados fia. Két reálosztályt, majd négy osztályt a marburgi cs. kir. hadapródiskolában végzett, végül a cs. kir. müszaki akadémiát Klosterbruckban (Znaim mellett) jó eredménnyel. Innen 1868 szeptember hó 1-én — mint hadnagy — a cs. kir. 46. sorhadgyalogezredhez osztatott be. Hadnagyi rendfokozatban 1869 november hó 1-én a cs. kir. 13. huszárezredhez, 1873 október hó 1-én pedig a gróf Pálffy nevet viselő cs. és kir. 15. huszárezredhez helyeztetett. Főhadnaggyá 1873 november 1-én neveztetett ki. 1868—1873. években csapatszolgálata teljesitése folyamán 15 hónapon át segédtiszt, 7 hónapon át élelmezési tiszt, 6 hónapon át a lovasdandár tisztiiskola hallgatója volt. Ez utóbbit 1872—73. évben Székesfehérvárt igen jó eredménnyel végezte. 1874 október 30-tól 1881 október hó 1-ig ezredsegédtiszt, azután ideiglenes századparancsnok. 1881 november 1-én lépett elő II. osztályu századossá. 1881 október 6-tól az illetékek beszüntetése mellett számfeletti állományba tétetett. 1882 december hó 30-án próbaszolgálatra a m. kir. csendőrség tényleges állományába helyeztetett s a m. kir. II. számu csendőrparancsnoksághoz osztatott be. A csendőrtiszti szakvizsga jó eredménnyel történt letétele után, 1883 szeptember 1-ével véglegesittetett a csendőrségnél s egyidejüleg a III. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át. Ugyanezen év november 1-ével I. oszt. századossá neveztetett ki. Mint szakasz- és szárnyparancsnok Lugoson és Budapesten teljesitett szolgálatot. 1884 augusztus 28-ával, mint csendőrkerületi parancsnokhelyettes, a m. kir. IV. számu csendőrkerülethez Kassára helyeztetett át, 1886 augusztus hó 1-ével ugyanezen minőségben a m. kir. III. számu kerülethez Budapestre. — Őrnaggyá 1889 május 1-ével lépett elő. 1890 február 1-ével ezen kerületnél létszámfeletti vezetés mellett a honvédelmi minisztérium XVI. csendőrségi osztályába osztatott be, mint helyettes osztályvezető. Ő volt ezen osztály első helyettes vezetője. Alezredessé 1891 november 1-én neveztetett ki, 1895 május 2-án pedig ezredessé. 1898 junius hó 7-én kelt legfelsőbb elhatározással ezen osztály vezetőjévé neveztetett ki. 1900 junius 22-ig vezette ezen osztályt, melynek vezetése alól 1900 október hó 25-ével mentetett fel a létszám felett való vezetésének fentartása mellett. Állandó betegeskedése őt a szolgálatban gátolván, Őfelsége 1900 november 20-án kelt legkegyelmesebb rendeletére 1900 december 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett.

Kitüntetései: 1898. évben a jubileumi emlékérem. Birtokosa volt a 2. oszt. tiszti szolgálati jelnek. 1896 október 10-én kelt legfelsőbb elhatározással részére a dicsérő elismerés juttatott kifejezésre. 1897 február 27-én Őfelsége — ugy általában, mint különösen osztályvezetői alkalmazásában hosszabb időn át tanusitott minden irányban kimagasló és eredménydus müködéseért — a III. oszt. Vaskorona-renddel tüntette ki; 1900 december 1-ével történt nyugállományba helyezése alkalmával pedig legkegyelmesebben megparancsolta, hogy Reinle ezredesnek legfelsőbb megelégedése tudtul adassék.

Reinle ezredes nőtlen ember volt. Beutazta Magyarországot, Közép-Ausztriát, Kelet-Galiciát, Morvaországot, Görz és Trieszt környékét. Magyarul és németül tökéletesen, franciául jól beszélt.

Élénkebb kedélyű, lovagias gondolkozásu, szép képességekkel megáldott, gyors felfogásu tiszt volt. Bőséges tapasztalatait és értékes tudását nagy szeretettel érvényesitette minden alkalmazásában. Különösen osztályvezetői magas pozíciójában teljes odaadással, körültekintéssel s nagy kötelességtudással müködött. Egyenes és határozott jelleméért bajtársai körében általános tiszteletnek örvendett. Elöljáróihoz ragaszkodott, alárendeltjeivel szemben méltányos s róluk minden körülmények között gondoskodó volt. Azok teljes bizalmát birta. A csendőrség legnehezebb esztendeiben példás szorgalommal és teljes lelkiismeretességgel vette ki részét a vállaira nehezedő alkotás munkájából. Mindenki elismerte nagy képességeit és nemes törekvéseit. Mindent mindig az intézményért — ez volt minden gondolata. Kitünő ösztöne volt a dolgok, az események, a tennivalók helyes megismerése és megérzése iránt. Ami előnyös és hasznos a testület szempontjából, mindenkor azt cselekedte. A testülettel szemben a legmelegebb vonzalommal viseltetett s annak nyugdijaztatásáig egyszerü, de hüséges és számottevő szolgája volt. Önzetlenül szép és becsületes életet élt; érdekes, tehetséges, valóban egyéni ember volt. Nem volt mindennapi, sem tudása, sem lelkülete egyrétü; valami ritka intellektuális nyugtalanság tette érdekessé, aktivvá végső összeroppanásáig.

Nyugdijaztatása után Budapesten telepedett meg s itt élt 1906. év április hó 2-án bekövetkezett haláláig. Ötvenhét éves korában halt meg. A farkasréti temetőben helyeztetett örök nyugalomra szerető bajtársai és tisztelői nagy részvéte mellett. Sirja fölé a bajtársi kegyelet emléket állitott.

Incseli Szőts András

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született Kolozsváron 1847. december 24-én. Református vallásu. Egészségügyi tanácsos fia. A hainburgi cs. kir. hadapródintézet harmadik és negyedik, a bécsujhelyi cs. kir. katonai akadémia első és második évfolyamát jó eredménnyel végezte. Mint hadapród résztvett — a cs. kir. 64. számu gyalogezred kötelékében — a Poroszország elleni hadjáratban. A koszowi, königgrätzi, a biskupitzi s a blumenaui ütközetekben harcolt. Tiszthelyettessé 1869 november 1-én lépett elő. Ugyanezen év december 1-én áthelyeztetett a cs. kir. 38. számu gyalogezredhez, 1870 szeptember 1-én pedig a cs. és kir. 11. számu huszárezredhez. 1872—73-as években Klattauban a lovasdandáriskola tanfolyamát igen jó eredménnyel végezte. Azután századtiszt két és fél éven át. Főhadnaggyá 1875 május 1-én lépett elő. 1880 és 1881. években a tábori csendőriskola parancsnoka volt Pozsonyban. 1882 november 1-én kineveztetett II. osztályu századossá. Ez évben ezredénél kiegészitő parancsnok, november 1-től pedig lovaglótanár a gyalogtiszti lovagló tanfolyamban Győrött. 1883 julius 1-én próbaszolgálatra osztatott be a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz. 1884 január 1-ével véglegesittetett. I. osztályu századossá 1884 május 1-ével lépett elő. Szárnyparancsnok Aradon és Budapesten. 1885 augusztus 11-ével áthelyeztetett az V. számu kerülethez szárnyparancsnokul Trencsénbe. 1887 január 1-én a IV. számu kerülethez helyeztetett Miskolcra. Állandó betegeskedése s különösen szivbaja miatt felülvizsgáltatván, 1888 január 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett. Bécsben telepedett meg.

Kitüntetései: 1866. évben julius 14-én a Biskupitznál lefolyt csatában tanusitott vitéz magatartásáért az I. osztályu vitézségi ezüst éremmel tüntettetett ki. Birtokosa volt a hadiéremnek.

Szőts százados nyugdijaztatásakor nőtlen ember volt. Magyarul, németül tökéletesen, románul és franciául kielégitően beszélt. Komoly, határozott, igen képzett, szorgalmas és becsvágyó tiszt volt. Közbejött szervi baja gátolta további érvényesülésében.

Kerekréti Babocsay Károly

ezredes, kerületi parancsnok.

Született 1850 szeptember 26-án Budapesten. Római kath. vallásu. A kereskedelmi iskola három osztályát jó eredménnyel végezte. 1866 julius 5-én önkéntesen jelentkezett, ez év október 6-án pedig felavattatott a hadjárat tartamára a cs. kir.

szekerészcsapathoz. Tizedes 1867 május 1-én, szakaszvezető 1868 október hó 26-án. 1867—69. években a budapesti cs. kir. hadosztályiskolát jó eredménnyel végezte. Hadapróddá 1869 november hó 1-én neveztetett ki s december 6-án áthelyeztetett a cs. kir. 13. számu huszárezredhez. Hadapródtiszthelyettes 1870 március 1-ével; századtiszt Brassóban. Hadnaggyá 1870 november 1-én neveztetett ki. 1871. évben század- és fegyvertiszt. Időközben a cs. kir. lövész- és lovasdandáriskolát végezte. 1872—73. évben a lovasdandártiszti iskolát Székesfehérváron jó eredménnyel hallgatta. Főhadnaggyá 1875 november 1-én lépett elő. 1877. évben résztvett Bosznia megszállásában — mint főhadnagy — s a tábori csendőrség parancsnoka volt a cs. kir. VI. gyaloghadosztályparancsnokságnál. 1879—1882. években századtiszt és egyuttal fegyvertiszt. Időközben elvégezte a cs. kir. lovastanári intézet első évfolyamát Bécsben. II. osztályu századossá 1883 május 1-ével neveztetett ki. Ez év julius 1-ével beosztatott szolgálattételre a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz Szegedre. A próbaszolgálatát 1883. év julius 1-én meg is kezdette. Szakaszparancsnokot helyettesitett Temesváron és Nagykikindán. A csendőrtiszti szakvizsgát 1884. évben Pozsonyban — hova 1883 december 1-én helyeztetett — letevén, 1884 január 1-én véglegesittetett. I. osztályu százados 1884 május 1-ével az 5. számu parancsnokságnál és annak állományában szárnyparancsnok Balassagyarmaton. 1884 szeptember 1-ével a 3. számu parancsnoksághoz helyeztetett át szárnyparancsnoknak Aradra. 1891 augusztus 1-ével kerületi parancsnok-helyettesül neveztetett ki Pozsonyba. Itt lépett elő 1892 május 1-én őrnaggyá. 1894 junius 11-én a m. kir. III. számu csendőrkerülethez helyeztetett hasonló minőségben. 1896 május 23-án kineveztetett kerületi parancsnokká Pozsonyba. 1897 május 1-ével alezredes. 1898 szeptember 25-ével áthelyeztetett Kolozsvárra kerületi parancsnoki minőségben. Ezredessé 1900 május 1-én lépett elő. 1904 január 20-án Szegedre helyeztetett szintén kerületi parancsnoki minőségben. 1906 junius 26-án ezen teendők alól felmentetett és elrendeltetett a létszámfeletti vezetése. Nyugállományba 40 évi szolgálat után — felülvizsgálat mellőzésével — 1906 november hó 1-ével helyeztetett. Előbb Rákosszentmihályon, majd később Budapesten telepedett meg és jelenleg is itt él.

Kitüntetései: 1898 november 30-án kelt legfelsőbb elhatározással részére a Ferenc József-rend lovagkeresztje adományoztatott. Birtokosa 1879. évtől a hadiéremnek, 1891. évtől a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, 1898. évtől a jubileumi emlékéremnek, 1908. évtől a katonai jubileumi keresztnek, 1907. évtől a porosz királyi II. osztályu koronarendnek.

Babocsay ezredes 1899 november 18-án vette nőül Görög Zsuzsannát. Ezt megelőzően 1898 szeptember 9-ével örökbe-

fogadta Kaufmann Károlyt és Annát. Családi neve eredetileg Rosenthal volt; 1898. évben belügyminiszteri engedély alapján édesanyja nevét, a Babocsayt vette fel. 1901. év december 5-én Őfelsége legfelsőbb elhatározásával ugy neki, mint törvényes utódainak a magyar nemesség és a »kerekréti« előnév használata dijmentesen a legkegyelmesen adományoztatott.

Magyarul és németül tökéletesen, franciául kielégitően beszél. Magyarországon kivül Lengyelország keleti részét, Szlavónia és Boszniának egy részét állomásozás és a hadjárat folyamán ismeri. A sportágazatok közül az uszást és a tornát gyakorolta. Ügyes terepfelvételező volt. Középtermetü, szivós szervezettel.

Babocsay ezredes tizenhét évet meghaladóan szolgált a csapatnál. Igen jó minősitéssel rendelkezett. Általában vigkedélyü, szilárd jellemü, igen jó szellemiképességü és gyorsfelfogásu, szorgalmas, igen tevékeny, pontos s odaadó kötelességtudással rendelkező tiszt volt. Csendőri kötelmeit jól ismerte s a közbiztonsági szolgálatot helyesen irányitotta. Előljárók irányában engedelmes és kötelességszerüen nyilt, egyenranguak irányában előzékeny és barátságos, alárendeltekkel szemben a szigort inkább tulhajtó parancsnok volt. Jó társaságban forgott, s abban szivesen időzött. Élete nem volt összeütközések hijján; nem volt a megalkuvások embere sem. Nem szerette az átlós utakat. Nem volt érzékeny természetü, ellenben önmagával és alárendeltjeivel szemben is hajthatatlan s következetes. Messze állott a népszerüségtől, noha szivében sok megértés és szeretet lakozott. Olyan anyagból gyuratott, mely az élet külsőségeivel nem törődött. Azokat sohasem kereste, inkább huzódott tőlük. A dolgokért és a feladatokért élt, nem pedig személyes dicsőségért. Legfőbb ambiciója az volt, hogy a testülete javára dolgozzék. Beérte azzal, hogy eredményes munkát végezhetett.

Kubáss Mihály

ezredes, kerületi parancsnok.

Született a Barsvármegyei Szénásfalun 1844 szeptember 9-én. Illetőségi helye Zalaegerszeg. Római katholikus vallásu. Édesatyja — József — földbirtokos volt. 1876—82-ig megyei főcsendbiztosa volt Zalavármegyének. Katonai szolgálatát 1864 november 4-én kezdette meg, amikor is, mint önkéntjelentkező, felavattatott a cs. kir. 46. gyalogezredhez. Őrvezetővé 1865 julius 21., 1866 február 1-én pedig őrmesterré lépett elő. Zászlótartó 1866 október 20-án. 1866. évben résztvett a Poroszország elleni hadjáratban. Julius 3-án a königgrätzi ütközetben. 1867. évben végezte az ezredhadapródiskolát. Had-

KUBASS MIHÁLY

PEÉR MÁTYÁS

BAZSÓ JÁNOS

SZILÁGYI ÖDÖN

KÁLLÓ ANTAL

apróddá 1869 november 1-ével lépett elő. 1868. és 1869. években két tanfolyamot végzett a cs. kir. 7-ik hadosztályiskolában jó eredménnyel. 1871 április 1-én — mint hadapródtiszthelyettes — áthelyeztetett a cs. és kir. 2. huszárezredhez. Ez évben május 1-ével hadnaggyá neveztetett ki egyidejü áthelyezés mellett a cs. és kir. 4. huszárezredhez. Az 1873—74. években a dandártiszti iskolát jeles eredménnyel végezte Kőszegen. Főhadnaggyá 1876 május 1-én lépett elő. E nappal szabadságoltatott s az ezrede tartalékába helyeztetett. A csendőrséghez 1883 január 3-án lépett át próbaszolgálatra, melynek sikeres befejezése után 1883 julius 1-ével — mint főhadnagy — véglegesittetett. November 1-én II. osztályu századossá lépett elő. December hó 1-től az 5. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett szárnyparancsnoki minőségben Besztercebányára. I. osztályu századossá 1884 november 1-én lépett elő. 1885. évben Trencsénben szárnyparancsnok. 1886—1893 december 1-ig a III. számu kerületnél Budapesten. 1893 december 1-ével kerületi parancsnok-helyettessé neveztetett ki a II. számu kerülethez Szegedre. Őrnaggyá 1894 május 1-ével, alezredessé 1897 május 1-ével lépett elő. 1897 augusztus 28-án neveztetett ki csendőrkerületi parancsnokká Szegedre. Ezredessé 1900 május 1-én lépett elő. Nyugállományba testi törődöttsége miatt saját kérelmére helyeztetett 1900 julius 1-ével harminckilenc évet meghaladó összszolgálat után. Budapesten telepedett meg. Elhunyt 1917 augusztus 26-án. A budapesti farkasréti temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1866. évben a königgrätzi csatában tanusitott vitéz magatartásáért a 2. osztályu ezüst vitézségi éremmel tüntettetett ki. 1893. évben szárnyparancsnoki minőségben több éven át tanusitott felette kötelességhü, buzgó és sikeres szolgálatainak elismeréseül Őfelsége által — december 22-én kelt legfelsőbb elhatározásával — részére a katonai érdemkereszt adományoztatott. Birtokosa volt a hadiéremnek, a III. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek s a jubileumi emlékéremnek.

Kubáss ezredes, mint csendbiztos nősült 1881. évben, feleségül vevén zalavári Magyar Ferenc vépi földbirtokos Mária leányát. Négy gyermek atyja volt. Árpád fia ny. áll. őrnagy. Aranka Koritsánsky József táblabiró, dr. Kubáss Margit vitéz Kérey Hugó ezredes neje és dr. Kubáss Marianna. Magyarországon kivül Ausztriának Trieszt tartományát, Illiriát, Görz-Gradiskát, Krajnát, Karinthiát, Steyerországot, Cseh- és Morvaországot ismerte. Magyarul, németül tökéletesen, tótul és csehül jól beszélt. Középtermetü, zömök, erős testalkatu férfi volt.

Hosszu szolgálati ideje alatt lankadatlan ügybuzgalommal, kötelességhü odaadással élt hivatásának. Nagy szakértelemmel eredményteljes müködést fejtett ki a közbiztonsági

szolgálat terén. Képességeit, ismereteit alárendelt tisztjeinek és legénységének vezetésénél is érvényesitette. Minden alkalommal helyesen befolyásolta őket, kötelességeik hü és pontos teljesitésére buzditotta, miáltal sok derék tagot nevelt a csendőrségnek.

Higgadt, határozott fellépésü volt, szilárd, férfias jellemmel. Mintaszerü magatartásával és modorával általános becsülésnek és köztiszteletnek örvendett.

Peér Mátyás

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született Győrben, 1843 március 29-én. Római katholikus. Polgár fia. Középiskolai tanulmányai befejezése után a prágai cs. kir. müegyetem első évfolyamát végezte. Mint gyalogos, 1866. év május hó 17-én avattatott fel a Rudolf trónörökös nevét viselő cs. kir. 19. számu gyalogezredhez. Mint régi rendszerü hadapród 1866 junius 5-én neveztetett ki. Ez évben résztvett az Olaszország elleni hadjáratban s harcolt a junius 24-én lefolyt custozzai csatában, hol egy lövés által fején sulyosan megsebesült. Tizedessé 1867 október 21-én lépett elő. Ujrendszerü hadapródda 1869 október 1-én, hadapródőrmesterré 1870 február 6-án lépett elő. Ez év junius 1-én áthelyeztetett a cs. kir. 10. számu huszárezredhez. Hadnaggyá 1870 november 1-én lépett elő. Előzetesen 1869. évben a 7. számu csapathadosztályiskolát Triesztben jó eredménnyel hallgatta. Mint hadnagy 1870—74-ben század- és élelmezőtiszt. 1874. évben a dandártiszti iskolát végezte jó eredménnyel. Főhadnaggyá 1874 november 1-én lépett elő. 1875—76. évben század- és utásztiszt. Május 3-ától beteg, minek következtében 1878 szeptember 1-től egy évre várakozási illetékkel szabadságoltatott, majd 1879 szeptember 1-től — mint rokkant— nyugállományba helyeztetett. A m. kir. csendőrséghez 1883 julius 12-ével lépett be próbaszolgálatra a 3. számu csendőrparancsnoksághoz. A próbaszolgálat sikeres teljesitése és véglegesitése után szakaszparancsnok Szolnokon. 1884 január 1-ével a VI. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett szárnyparancsnokul Székesfehérvárra. II. osztályu százados 1884 május 1-ével, I. osztályu százados november 1-ével. 1885 május 1-ével a IV. számu kerülethez tétetett át Máramarosszigetre, onnan 1886. évben Miskolcra. Állandó nyugállományba 1887 május 1-én helyeztetett — mint rokkant. Keszthelyen telepedett le. Nyugállományban léte idején 1898 május 27-én halt meg ötvenöt éves korában, idegrendszer kimerülésben az angyalföldi elme- és ideggyógyintézetben. Betegségének előidézője a harctéren szenvedett fejlövése s a

füzesabonyi örsön 1886. évben tartott szemléje alkalmával lóról történt leesés következtében bekövetkezett agyrázkódása volt. Budapesten helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1866. évben a custozzai csatában tanusitott kiváló vitézségéért a 2. osztályu vitézségi ezüst éremmel tüntettetett ki. Birtokosa volt a hadiéremnek.

Peér százados 1879 február 22-én vette nőül Matkovits Jozefát. Házasságukból egy leány és két fiugyermek származott. Magyarul és németül tökéletesen beszélt. Magyarországot állomásai folyamán ismerte. Életerős, zömök testalkatu férfi volt, agilis, sokszor harcoskedvü. Komoly, határozott jellem, érdekes és tehetséges ember. Kötelességeit jól ismerte s azokat lelkiismeretesen teljesitette. Birta előljárói becsülését és elismerését s alárendeltjei bizalmát és szeretetét.

Kotwici lovag Zgórski László

alezredes, kerületi-parancsnokhelyettes.

Született 1847 január 31-én Delatynban (Gácsország). Illetékessége Somorja (Pozsony vármegye). Római katholikus vallásu. Előkelő lengyel nemes családból származó hivatalnok fia. Négy gimnáziumi osztályt jó eredménnyel végzett 1861. évben Nagyszebenben. 1863 november 28-án avattatott fel a törvényszabta szolgálati kötelezettség mellett a cs. kir. 57. gyalogezredhez. Tizedes 1865 február hó 3., szakaszvezető 1870 január hó 1. és őrmester 1870 november hó 1-ével. 1863—1866. években az ezredhadapródiskolát megfelelő, a hadapródiskolát 1870. évben jeles, a dandártiszti iskolát 1873—74. években Brzezsánban szintén jeles eredménnyel végezte. 1886. évben résztvett a Poroszország elleni hadjáratban. Julius 3-án Königgrätznél ballábán két izben sulyosan megsebesült. Hadapróddá 1870 november 1-én, tiszthelyettessé 1871 április 1-én neveztetett ki. 1871 december 1-én áthelyeztetett a cs. és kir. 9. számu dragonyosezredhez. Hadnaggyá 1872 május 1-én, főhadnaggyá 1872 május 1-én lépett elő ezredénél, hol századtiszt s altiszti iskolaparancsnok Tarnopolban, Brzezsánban, Somorján és Pozsonyszentgyörgyön. 1883 julius 23-án lépett át próbaszolgálatra a m. kir. csendőrséghez s beosztatott a m. kir. 5. számu csendőrparancsnoksághoz. Véglegesittetett 1884 január 1-ével. 1884 junius 1-én áthelyeztetett a szegedi 2. számu csendőrparancsnoksághoz. Szakaszparancsnok Lugoson és Szegeden. II. osztályu századossá 1884 november 1-ével neveztetett ki. Szárnyparancsnok Szegeden. I. osztályu százados 1885 május 1-ével. 1893. évben lovas táboricsendőr tanfolyamparancsnok Nagykikindán. 1894 julius 1-ével csendőrkerületi parancsnokhelyettes Székesfehér-

váron a VI. számu kerülethez. Őrnaggyá 1894 november 1-én lépett elő, alezredessé pedig 1897 május 1-én. 1898 julius 1-ével kerületi parancsnokhelyettesként Budapestre helyeztetett. Egészségi állapota megrendülvén, felülvizsgálatra hozatott javaslatba. 1901. évben önkezüleg vetett véget életének Budapesten. A régi budai katonai temetőben temettetett el. Neje később átszállittatta Székesfehérvárra s itt helyeztetett örök nyugalomra az u. n. Hosszutemetőben.

Kitüntetései: 1898 november 30-án Őfelsége legfelsőbb elhatározásával részére a Ferenc József-rend lovagkeresztje adományoztatott. Birtokosa volt a hadiéremnek, a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek s a jubileumi emlékkeresztnek.

Zgórski alezredes 1886. évben nősült; gyermektelen ember volt. Magyarul, németül és lengyelül tökéletesen beszélt. Magyarországon kivül Gácsországot, Bukovinát és Csehország északkeleti részét ismerte. Igen jól vivott. Kitünően lovagolt. Magas termetü, nyulánk, erős testalkatu volt. Komoly, nyugodt kedélyü, szilárd jellemü, lovagias gondolkodásmódu. Ellenség előtt merész, kitartó és bátor. Jó szellemi képességgel és felfogással rendelkezett.

Mint csendőrtiszt, a csendőrségi szolgálat minden ágazatában igen jól képzett. Álláskötelmeinek teljesen megfelelt. Mint tábori csendőrparancsnok három éven át igen jól megfelelt. Előljárói szerették kötelességtudásáért, szorgalmáért és teljes megbizhatóságáért; alárendeltjei határozott, következetes, jóakaró bánásmódjáért. Igen jó bajtárs volt s a bajtársias érzésre és a közszellemre a legjobb befolyást gyakorolta.

Nemes Pap Arthur

1. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született Gyöngyösön 1849 április 5-én. Római katholikus vallásu. Édesatyja ügyvéd volt Sopronban. A szülői háznál a leggondosabb nevelésben részesült. Középiskolai tanulmányai sikeres befejezése után a pozsonyi királyi jogakadémián a jogot végezte. 1869 március 10-én mint saját költséges egyévi önkéntes felavattatott a cs. és kir. 76. gyalogezredhez. 1869/70. évben az egyévi önkéntesek tanfolyamát hallgatta, 1870. évben a tartalékos tisztivizsgát a hadtestparancsnokságnál Pozsonyban jó eredménnyel tette le. Tartalékos hadnaggyá 1871 január 1-én neveztetett ki s helyeztetett a cs. és kir. 76. számu gyalogezred tartalékába. Előbb a soproni megyetörvényszéknél jegyző, 1876-tól ügyvéd Sopronban. Az 1876-iki mozgósitás során fegyverbe szóllittatott s résztvett — mint parancsőrtiszt — a boszniai hadjáratban. Harcolt szeptember 15-én Zajcénél,

18-án Bihacnál, október 6-án és 7-én Puinál s október 9-én Kladusninál. Tartalékos főhadnaggyá a hadjárat során 1878 november 1-én neveztetett ki, november 22-ével pedig visszahelyeztetett a tartalékba. 1878—83. évig ügyvédi gyakorlatot folytatott. 1883 julius 1-én próbaszolgálatra vétetett fel a csendőrséghez és beosztatott a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz, hol az elméleti és gyakorlati kiképzésen átesvén, szakaszparancsnokhelyettes Nagyváradon, december 1-től pedig Szekszárdon. Véglegesittetett 1884 január 1-én és pedig a m. kir. 6. számu csendőrparancsnokság állományában. II. osztályu századossá 1884 május 1-én lépett elő, 1885. november hó 1-én pedig elsőosztályu századossá. 1884 április 1-től szárnyparancsnok Lugoson. 1886. évben megvált a testülettől.

Kitüntetései: 1878 december 3-án kelt legfelsőbb elhatározással részére — elszánt és vitéz magatartásáért — a hadiékitményes katonai érdemkereszt adományoztatott. Birtokosa volt a hadiéremnek.

Pap százados nős és gyermektelen volt. Magyarországot csak állomásozásai során, Krajnát és Horvátországot a hadjárat folyamán, a Rajna-vidéket magánutazásai révén ismerte meg. Magyarul és németül tökéletesen beszélt. Alacsony termetü, vidám kedélyü, szilárd jellemü, előkelő müveltségü és magas képzettségü férfi volt. Különleges magánviszonyai tették lehetetlenné azt, hogy a testületnél tovább is szolgálhasson, pedig ahhoz szeretettel ragaszkodott s becsvágyát képezte, hogy csendőr legyen.

Sáromberki Ziegler Károly

cimzetes cs. és kir. altábornagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője.

Született Marosvásárhelyen 1845 január hó 23-án. Evangélikus. Édesatyja, Károly városi tisztiorvos volt Marosvásárhelyen. Nyolc osztályt a hirneves beszterczei gimnáziumban végzett; az érettségi letétele után Bécsben a József-akadémia orvosi fakultásának öt évfolyamát végezte, de vizsga előtt 1866. évben — mint önkéntes — háboruba vonult. A harctérre jutnia nem sikerült, mert orvosi képzettsége miatt kórházi szolgálatra osztották be. 1869 április 10-én — mint gyalogos — avattatott fel a cs. kir. 62. gyalogezredhez. Tizedes cimzetes szakaszvezetővé 1870 október 15-én, szakaszvezetővé 1870 december 5-én, őrmesterré 1871 julius hó 17-én lépett elő. Hadapródőrmesterré 1871 november 1-én neveztetett ki. Ez évben nyolc hónapon át hallgatta a cs. és kir. csapathadapródiskolát Nagyszebenben, négy hónapon át pedig

tiszti századszolgálatot teljesitett. Hadapródtiszthelyettessé 1872 április 1-én lépett elő. 1872. és 1873. években az ezrediskolában alkalmaztatott, majd előadó az ezred előkészitő iskolában. Gyulafehérváron 1874—76. években századtiszt és beosztott tiszt a hadkiegészitő irodában. Hadnaggyá 1873 november 1-én lépett elő, főhadnaggyá pedig 1878 november 1-én. 1877—1883. években hadkiegészitő tiszt. 1883 január 1-én a cs. és kir. 82. gyalogezredhez helyeztetett át. 1883 julius 1-évei beosztatott a m. kir. csendőrséghez próbaszolgálatra a m. kir. 6. számu parancsnokság állományába. 1883. évben a csendőrtiszti szakvizsgát Székesfehérváron jó eredménnyel tette le. II. osztályu századossá 1884 május 1-én, I. osztályu századossá 1886 november 1-én mozdittatott elő. Mint főhadnagy 1884 május 31-ig szakaszparancsnok Sopronban, azután a m. kir. V. számu kerületnél Pozsonyban szárnyparancsnok. 1885—1886. évben szárnyparancsnok Máramarossziget és Nagyszebenben. 1896 julius 1-én másodtörzstiszt Kolozsvárt, majd ez év november 1-évei őrnaggyá lépett elő és parancsnokhelyettesnek neveztetett ki Pozsonyba. Mint őrnagy neveztetett ki 1898 szeptember 25-én az V. számu kerület parancsnokává. Alezredessé 1899 november 1-én. Ezredessé 1903 május 1-én neveztetett ki. Mint kerületi parancsnok, anélkül, hogy felügyelőhelyettesként müködött volna, 1908 május 24-én neveztetett ki a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjévé. Vezérőrnaggyá 1909 május 18-án lépett elő. Csendőrfelügyelő volt 1911 március 15-ig. A cts altábornagyságot 1913. évben nyerte el. Budapesten telepedett meg s itt élt szerető családi körében 1917 december 17-én bekövetkezett haláláig. A Kerepesi-temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1873. évben oktatói minőségben a cs. és kir. előkészitő iskolában dicséretreméltó tevékenységet fejtett ki, ezért a nagyszebeni cs. és kir. katonai parancsnokság elismerésében részesült. 1896. évben Őfelsége részére — junius hó 14-én kelt legfelsőbb elhatározásával — a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, 1906. évben a III. osztályu Vaskorona-rendet legkegyelmesebben adományozta. Birtokosa volt a 2. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek, a katonai jubileumi keresztnek, a vörös sasrend II. osztályának, s a spanyol királyi katonai érdemrend középkeresztjének.

Ziegler altábornagy 1885 február 4-én nősült Marosvásárhelyen, feleségül vevén Rudolff Jenő cs. és kir. főhadnagy Vanda leányát. Házasságukból öt gyermek származott. Egyik fia, Károly, mint csendőrfőhadnagy, esett el 1914 szeptember 21-én. Magyarul, németül és franciául tökéletesen beszélt. Magyarországon kivül Alsó- és Felsőausztriát ismerte.

Ziegler altábornagy magas, szikár, erős termetü, határozott, szilárd jellemü, vigkedélyü, igen jó szellemiképesség-

gel, nagy, általános müveltséggel és éles felfogással biró férfi volt. Hosszas szolgálata alatt mindenkor kiválóan minősitett tiszt. Szakaszát, szárnyát, majd kerületét mintaszerüen rendben tartotta és eredményesen parancsnokolta. Mint felügyelője a csendőrségnek, kiváló szellemet tartott fenn. Alárendeltjei mint atyjukhoz ragaszkodtak, előljárói felette tisztelték katonai s férfiui erényeiért, bajtársai kedvelték előkelő gondolkodásáért és uri modoráért. Az intézményt rendkivül szerette és sohasem szünt meg annak érdekében munkálkodni. Nagy értéke volt annak. Mint embert, a legnagyobb ideálok kultusza jellemezte. A tiszta, a szép, az igazság, a szeretet és a nemes kultusza. Ebben megalkuvást nem ismerő egyéniség volt. Általában inkább kritikai, mint alkotó szellem. Gondos, lelkiismeretes, hüséges tagja, széles horizontu legfőbb vezetője az intézménynek. Egyéni ember volt és egyéniségének eredetisége adott szint és tartalmat életének. Benne soha senki sem csalódott. Életében és halálában is csak jót lehet irni erről az érzésében, gondolkodásában, életmódjában egyaránt nemes és igaz emberről. Egyik disze volt a magyar csendőrség intézményének, amelyen minden gondolatával és érzésével csüggött, amelynek igazi érdekeit hüséggel szolgálta és amelynek hivatott vezére is volt.

Szakolcai Koreska Vilmos

cimzetes tábornok, a honvédelmi minisztérium csendőrségi ügyosztályának vezetője.

Született 1855 február 24-én Rimaszombaton (Gömör vármegye). Római katholikus vallásu. Nyugalmazott főispán fia. Középiskolai tanulmányainak befejezése és az érettségi vizsga letétele után a bécsi tudományegyetem bölcsészeti karának három évfolyamát hallgatta. 1872 december 29-én mint saját költséges egyévi önkéntes avattatott fel a cs. és kir. 72. gyalogezredhez. Cimzetes tizedes 1874 április 15., cimzetes szakaszvezető 1874 junius 26. A tartalékos tiszti vizsgát szeptember 28-án kitünő sikerrel tette le. Tartalékos hadnaggyá 1874 november 1-én neveztetett ki. 1878. évben a tettlegesités céljából előirt pótvizsgát jó eredménnyel tette le. Ténylegesittetett 1878 november 1-én ezredénél. 1878. évben részt vett Bosznia megszállásában. Ütközetben nem volt. 1878—80 augusztus 31-ig századtiszt. 1880 szept. 1-én áthelyeztetett a cs. és kir. fehértemplomi főreáltanoda állományába, hol a mennyiségtan és természettan tanára lett. Itt lépett elő főhadnaggyá 1880 november 1-én. 1883 julius 1-én próbaszolgálatra osztatott be a magyar királyi csendőrséghez és pedig az 5. számu parancsnoksághoz. Véglegesitése után 1883 november 15-től a honvé-

delmi minisztérium csendőrségi ügyosztályába osztatott be, hol 1894 október 30-ig teljesitett szolgálatot. Itt lépett elő II. oszt. századossá 1886 május 1-én. 1894 november 1-én áthelyeztetett a VI. számu csendőrkerülethez Sopronba szárnyparancsnoknak. 1896 julius 1-én megbizatott a másodtörzstiszti teendőkkel az V. számu kerületnél Pozsonyban. Őrnaggyá és kerületi parancsnokhelyettessé 1897 május hó 1-én lépett elő, illetve neveztetett ki. Alezredessé 1900 november 1-én lépett elő. Ezen nappal kineveztetett a m. kir. honvédelmi minisztérium XVI. (csendőrségi) ügyosztály vezetőjévé s itt szolgált 1907 szeptember 30-ig. Ezredessé 1903 május 1-én neveztetett ki. 1907 október 1-ével felmentetett a szolgálat alól s hathavi szabadságra ment. 1908 április 29-én folytatólag egy év tartamára várakozási illetékkel szabadságoltatott. Állandó nyugállományba 1909 augusztus 1-vel tétetett rokkantságából kifolyólag. 1911. év junius 10-én kelt legfelsőbb elhatározással részére a vezérőrnagyi cim és jelleg legkegyelmesebben adományoztatott. A nyitravármegyei Szakolca r. t. városban telepedett le. Igen tevékeny résztvett a közéletben. Szakolcai magányában az öregség s a vele növekedő betegség mindinkább erőt vett rajta, mig végre a halál elszólitotta az élők sorából 1916 december hó 29-én.

Kitüntetései: 1883. évben a morvafehértemplomi katonai főreáltanodában az oktatás terén három éven át tanusitott igen jó müködéséért cs. kir. közös hadügyministeri elismerésben részesült. 1892. évben a honvédelmi minisztériumban hosszabb időn át teljesitett igen buzgó és sikeres szolgálatai elismeréséül november 1-én kelt legfelsőbb elhatározással dicsérő elismerés adatott tudtul. 1894. évben a honvédelmi minisztérium csendőrségi osztályában 11 évi szolgálata alatt mindenkor tanusitott felette kötelességhü, szorgalmas és ügybuzgó müködéséért, miniszteri dicsérő elismerésben részesittetett. 1899. évben a csendőrségi illetékszabályzat, pénztár- és gazdászatkezelési utasitások szerkesztési munkálataiban való sikeres müködéséért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. 1900. évben október 9-én kelt legfelsőbb elhatározással részére a Ferenc József-rend lovagkeresztje, 1905-ben junius 17-én kelt legfelsőbb elhatározással pedig a III. osztályu Vaskorona-rend lovagkeresztje a legkegyelmesebben adományoztatott. Birtokosa volt a hadiéremnek, a jubileumi emlékéremnek és a 3. oszt. tiszti katonai szolgálati jelnek.

Koreska cts. tábornok nős, gyermektelen ember volt. Magyarul, németül, tótul tökéletesen beszélt. Magyarországot, Bécset, Prágát, Dalmátországot helyőrségelései során ismerte meg. Magas, erős testalkatu, szilárd jellemü, nyugodt véralkatu, vigkedélyü, igen jó szellemiképességü és felfogásu férfi volt. Szerény és kiváló tehetségü.

A csapatszolgálatban és tanári alkalmaztatásban igen jól

felelt meg s igen jól használható tisztnek bizonyult. Kötelességérzetből igen buzgó s jó eredménnyel müködő tiszt volt. Tökéletesen megbizható és a kötelességteljesitésben fáradhatatlan.

A csendőrségi szolgálatot rövid idő alatt helyesen sajátitotta el. Teljes jártassággal rendelkezett. Széles látkörrel, éles itélőképességgel, gyors és helyes felfogással, bő tapasztalatokkal és széleskörü ismeretekkel állott rendelkezésére előljáróinak és az intézménynek, szép eredményeket mutatva fel. Kezdeményező és oktató elme volt, éppen azért nehéz és küzdelmes volt az élete. Tiszti pályájának legnagyobb részét bizalmi állásokban töltötte el. Előljárói ezzel honorálták benne a tehetséges és megbizható egyént. Igazi elemében és alkotó kedvében osztályvezetői alkalmaztatása idején volt, amikor is jelentős szerepet töltött be az intézménynél. Neve fogalommá vált. De a személyi küzdelmekben elernyedt munkakedve s pihenés után vágyott. Szakolcára visszavonulva, munkakedve uj erőre kapott, élénk részt véve a város életében, amelynek részéről 1905. évben elérte az állampolgárt érhető legnagyobb kitüntetést: a diszpolgárságot.

Koreska tábornok — mint ember — szeretetreméltó, a hétköznapi életen felülemelkedni tudó, rendkivül barátságos, minden izében igazi ur volt. Jóságából sokan éltek és arra sokat épitettek.

Eggyel az utókor tartozik emlékének: a tisztelettel, mert rendkivüli egyéniség és ritka értéke volt a csendőrintézménynek, kiben a legbecsületesebb jó szándék mindig élt, hogy az intézmény sorsát előbbre vigye s hogy annak hüséges katonája maradjon.

Virnicei Cserszky Lajos

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született Ungváron 1853 március 30-án. Görög katholikus vallásu. Édesatyja megyei törvényszéki ülnök és földbirtokos volt. Hat gimnáziumot 1869. évben Ungváron kitünő eredménnyel végzett és két évi müegyetemet Budapesten az 1870—72. években. 1875. évi február 24-én rendes sorozás utján avattatott fel a m. kir. 36. számu ung-zempléni honvédzászlóaljhoz. Mint honvéd 1875 május 1-én vonult be szolgálattételre. 1875/76. években az előkészitő és tisztképző tanfolyamokat a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián jó eredménnyel végezte. Hadapróddá 1876 szeptember 23-ával neveztetett ki. Október 21-én áthelyeztetett a 34. számu máramarosugocsai honvédzászlóaljhoz. Hadapródőrmester 1877 november 25-ével. December 1-én a 35. számu beregi honvédzászlóaljhoz helyeztetett. Hadapródtiszthelyettessé 1878 évi november hó 1-én neveztetett ki. 1876—1882. évek-

ben csapatszolgálatot teljesitett. Hadnaggyá és zászlóaljsegédtisztté 1882. évi december hó 1-én neveztetett ki a 39. számu torna-abauji honvédzászlóaljhoz Kassára. Mint hadnagy vezényeltetett a csendőrséghez próbaszolgálatra 1883 március hó 23-án s osztatott be a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz. A próbaszolgálat sikeres teljesitése s a csendőrtiszti szakvizsgának jó eredménnyel történt letétele után, 1883 október 1-évl véglegesittetett. Szakaszparancsnok Kassán. Főhadnaggyá 1883 november 1-vel neveztetett ki. 1884 május 31-ig szakaszt vezetett Eperjesen, honnan 1884 junius 1-én segédtiszti minőségben Pozsonyba helyeztetett. Itt szolgált 1888 április 21-ig. Ez év április 22-től november 27-ig ideiglenes szárnyparancsnok Máramarosszigeten, azután Lugoson végleges szárnyparancsnok, egészen 1894 szeptember hó 1-ig. Ezen nappal hasonló minőségben Szegedre helyeztetett. II. osztályu századossá 1889 május 1-én, I. osztályu századossá 1894 május 1-én lépett elő. Meghalt tényleges szolgálata alatt agyszélhüdés következtében negyvenhat éves korában, 1899. év november hó 11-én Szegeden. A Szeged-belvárosi temetőben helyeztetett örök nyugalomra. Emlékét márványkereszt őrzi.

Birtokosa volt a jubileumi emlékéremnek.

Cserszky százados 1884. évben vette nőül Eperjesen Beyer Henrik főgimnáziumi tanár Margit leányát. Házasságukból gyermek nem származott. Magyarul tökéletesen, németül kielégitően beszélt. Magyarországot állomásozásai során ismerte. Ellenség előtt nem teljesitett szolgálatot. Középtermetü, nyulánk, inkább gyenge fizikumu férfi volt. Határozott jellemü és vigkedélyü.

A csendőrségi szolgálat minden ágazatát jól ismerte s hivatásának jól megfelelt. A közbiztonsági szolgálatot helyesen vezette és ellenőrizte. Mint parancsnok kötelességérzetével, buzditó erejével, ritka szorgalmával és nagy munkakedvével követendő példa gyanánt állott alárendeltjei előtt. Előljáróihoz benső meggyőződésből ragaszkodott, velük szemben feltétlen engedelmességgel viseltetett. Alárendeltjei rendkivül szerették és hozzá teljes bizalommal viseltettek.

Cserszky századosban a csendőrség igen tehetséges, nagyrahivatott tisztjét vesztette el.

Mátékovics Lajos

cimzetes ezredes, kerületi parancsnok-helyettes.

Született Cibakházán 1852 május 1-én Szolnok vármegyében. Római katholikus. Földmüves fia. Négy elemi osztályt végzett. 1872 március 22-én sorszám szerint avattatott fel a m. kir. 7. számu heves-békési honvédzászlóaljhoz, a törvény-

szabta szolgálati kötelezettség mellett. Bevonult október 1-én. Tizedessé 1873 április 10-én, szakaszvezetővé 1873 május 2-án, cts őrmesterré 1875 julius 1-én, őrmesterré 1876 január 6-án lépett elő. Szabadságoltatott 1877. szeptember 22-én. 1877/78. években a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián az előkészitő és tisztképző tanfolyamot jó eredménnyel végezte. Hadapródőrmesterré 1879 szeptember 1-én, hadapródtiszthelyettessé 1880 február 21-én, hadnaggyá 1880 május 1-én neveztetett ki. 1879—1882 években Békésgyulán állomásozott. 1880—1883. években vezényelve zászlóaljsegédtisztként, majd századtiszt és ujoncoktató. 1883 junius 20-tól próbaszolgálatra osztatott be a csendőrséghez. Itt a próbaszolgálat teljesitése s a csendőrtiszti szakvizsgának Székesfehérváron 1884 évben jó eredménnyel történt letétele után véglegesittetett. Próbaszolgálatát a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokságnál kezdette meg Lőcsén és Kassán, melynek állományából 1884 január 1-én helyeztetett át a m. kir. 6. számu csendőrparancsnoksághoz, szakaszparancsnoki minőségben Pécsre. Főhadnaggyá 1884 május 1-én lépett elő. 1885 március 1-től 1886 augusztus 15-ig szakaszparancsnok Szekszárdon. 1886 augusztus 16-tól 1900 október 31-ig szárnyparancsnok Szombathelyen. II. osztályu százados 1890 május 1-vel. I. osztályu századossá 1894 május 1-én neveztetett ki. 1900 november 1-től másodtörzstiszt, azután parancsnokhelyettes Székesfehérváron. Őrnaggyá 1900 november 1-én, alezredessé 1903 november 1-én lépett elő. 1909 május 1-vel helyeztetett át kerületi parancsnokhelyettessé a VIII. számu kerülethez Debrecenbe. Innen helyeztetett — Őfelsége 1910 október 2-án kelt legfelsőbb elhatározásával — 1910 november 1-ével állandó nyugállományba, mely alkalomból neki az ezredesi cim és jelleg dijmentesen a legkegyelmesebben adományoztatott. Keszthelyen telepedett meg és itt halt meg.

Kitüntetései: 1898. évben szárnyparancsnoki minőségben kifejtett kiváló szorgalmáért, legfelsőbb dicsérő elismerésben részesült. Birtokosa volt a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek, katonai jubileumi keresztnek, ezen kivül a porosz királyi 3. osztályu koronarendnek.

Mátékovics ezredes nős ember és egy gyermek atyja volt. Magyarországon kivül Alsóausztriát és Stájerországot ismerte. Magyarul tökéletesen beszélt. Középmagas, erős testalkatu, vigkedélyü, nyugodt vérmérsékletü, jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi volt.

Mátékovics ezredes egyszerü sorból küzdötte fel magát szivós, kitartó, lelkiismeretes munkával. A kötelességtudás mintaképe gyanánt volt ismert. A csendőrszolgálat minden ágazatát tökéletesen ismerte s mint parancsnok teljes becsvággyal, nagy gyakorlati érzékkel, körültekintéssel és lankadatlan szorgalommal müködött. Előljárói irányában feltétlen tisz-

telettel viseltetett, alárendeltjeit mindenkor türelemmel, kitartóan nevelte, vezette, oktatta és fegyelmezte. Nem volt a feltünést kereső munka embere, csendben fejtette ki müködését, de annál áldásosabban.

Otrokocsi Adorján Lőrinc

I. osztályu százados, fogalmazótiszt.

Született 1856 december hó 8-án Gömör-Kisfolna községben. Református vallásu. Birtokos nemes fia. Gondos szülői nevelésben részesült. Középiskolai tanulmányai végzése után három müegyetemi évfolyamot Leobenben és a bányászati főiskolának első évfolyamát Selmecbányán lehallgatta. Mint — önként jelentkező — közhonvéd utóállitás utján 1878 szeptember 5-én avattatott fel a m. kir. 51. számu gömöri honvédzászlóaljhoz. Tizedessé 1879 augusztus hó 22-én lépett elő. Ez évben jeles eredménnyel végezte a Ludovika Akadémia előkészitő és tisztképző tanfolyamát s szeptember 1-ével hadapróddá neveztetett ki, a következő év március 1-ével pedig tiszthelyettessé. 1880 október 21-vel az 58. számu honvédzászlóaljhoz helyeztetett Pozsonyba. Hadnaggyá és zászlóaljsegédtisztté 1880 november 1-én neveztetett ki. 1882. évben a m. kir. 52. számu honvédzászlóaljhoz került Balassagyarmatra. A m. kir. csendőrséghez próbaszolgálatra 1884 január hó 1-én lépett át. Beosztást nyert a m. kir. 5. számu csendőrparancsnoksághoz. A próbaszolgálat sikeres teljesitése és a csendőrtiszti szakvizsgának Miskolcon jó eredménnyel történt letétele után Trencsénben neveztetett ki szakaszparancsnokul. Főhadnaggyá 1884 május 1-én lépett elő. 1890 május 1-én II. osztályu századosnak neveztetett ki és szárnyparancsnoknak Miskolcra Első osztályu századossá 1894 november 1-én lépett elő; ezt megelőzően áthelyeztetett ugyanazon évben a honvédelmi minisztérium XVI. (csendőrségi) ügyosztályába fogalmazótiszti minőségben. 1894. évben vezényeltetése előtt lovas táboricsendőr-tanfolyam parancsnoka Miskolcon. A csendőrség kötelékéből saját kérelmére a viselt tiszti rendfokozatának megtartása nélkül elbocsáttatott 1895 február hó 15-vel.

Kitüntetése: 1894. évben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült a táboricsendőr-tanfolyamban kifejtett szorgalmas és eredményes müködéséért.

Adorján százados nős és két gyermek atyja volt. Magyarul, latinul, németül tökéletesen, franciául kielégitően beszélt. Magyarországon kivül Ausztria déli részét s az Alpeseket ismerte. Magas termetü, erős testalkatu, komoly, határozott jellemü, csendes kedélyü, igen jó szellemi képességgel és fel-

fogással biró, müvelt férfi volt. Igen kedvelt barát és bajtárs. Szerény, alkalmazkodó modoru.

Szolgálati alkalmazásban igen buzgónak, elméletileg és gyakorlatilag jól képzett és jól használható tisztként jellemezett. Bizalmi állásba történt rendelése is átlagon felüli voltát igazolta. Igen nagy érdeme volt abban, hogy a legnagyobb ügyességgel tudta mindenkor értékesiteni tudását és tapasztalatait az intézmény javára.

Morgenbesser Konrád

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1846 november 25-én Podolinban (Szepes vármegye). Római katholikus vallásu. Édesatyja városi tanácsnok volt. A négy elemi és négy gimnáziumot Lőcsén, a főgimnáziumot Kassán, a két évi jogot Eperjesen végezte, azután 1866 május hóig a kassai póstaigazgatóságnál, mint fogalmazógyakornok müködött. 1866 május 19-én a cs. kir. 41. gyalogezredhez — mint hadapródjelölt, a szükség tartamára — felavattatott. Hadapródd á 1866 junius 14-én neveztetett ki. 1866. évben résztvett a Poroszország elleni hadjáratban a junius 27-én Nachodnál, majd a következő napon Skolicnál lefolyt ütközetekben. Utóbbiban kezén sebesült. A königgrätzi (julius 3.) csatában szintén résztvett. 2. osztályu hadnaggyá 1866 augusztus 26-án lépett elő. 1867 március 1-én áthelyeztetett a cs. kir. Mollináry 38. számu gyalogezredhez. 1872 julius 19-én igazolvánnyal elbocsájtatott. A katonaságtól kilépve előbb városi tanácsnok, majd polgármester szülővárosában, Podolinban. Mint tartalékos hadnagy 1883 február 16-án vétetett fel próbaszolgálatra a m. kir. csendőrséghez s osztatott be a m. kir. 1. számu csendőrparancsnoksághoz. A csendőrtiszti szakvizsgát jó eredménnyel tette le. Véglegesittetett 1883 szeptember 1-én. Főhadnaggyá 1884 május 1-én neveztetett ki s szakaszparancsnok Lőcsén a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság állományában. Szolgálati uton szerzett tüdőgyulladásban Lőcsén halt meg és ott helyeztetett örök nyugalomra 1885. évben, élete delén, alig negyven éves korában.

Kitüntetései: hadiérem; 1872. évben cs. kir. hadügyminiszteri dicséretben részesült jó szolgálataiért, melyeket a tartalékállományban tett. 1881. évben még a polgári életben Késmárkon rendezett kiállitás során kifejtett buzgalmáért a koronás arany érdemkereszt részére a legkegyelmesebben adományoztatott. Ugyancsak ezen évben földmüvelésügyi miniszteri dicsérő elismerésben is részesült.

Morgenbesser főhadnagy 1871. évben kötött házasságot Ausseében Schoberlechner Juliával; feleségét 1880. évben el-

vesztette s 1881. évben másodszor nősült Szepesolasziban. Összesen hat gyermeke volt, kik közül jelenleg három fiu él, Meggyesy Ferenc főgimnáziumi igazgató, Morgenbesser Miksa honvédgazdászati alezredes és József (vitéz Meggyesy) honvédőrnagy.

Morgenbesser főhadnagy magyarul, németül tökéletesen beszélt. Középmagas termetü, erős testalkatu, igen előnyös megjelenésü, határozott, komoly, férfias jellemü, becsvágyó, igen jó szellemi képességgel és felfogással rendelkező férfi volt.

Nagy szeretettel lépett a csendőrségi pályára, annak szervezése első éveiben. Rendkivül kötelességtudó tisztnek bizonyult. Az igen tehetséges, képzett, buzgó tiszt kiváló szervező, a katonai és polgári társaságban egyaránt kedvelt csendőrtiszt korai halálát feljebbvalói és az egész társadalom nagy csapásnak és a fiatal csendőrség nagy veszteségének tekintették.

Nadasdi Sárközy Kázmér

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1839 március 3-án Kápolnásnyéken (Fehér vármegye). Református vallásu. Régi nemesi család sarja. Atyja földbirtokos volt. Hét gimnáziumi osztályt végzett Budapesten. 1857. évi február hó 12-én — mint hadapród — avattatott fel a cs. kir. 1. számu huszárezredhez, hol két évet szolgált. 1859 március 3-án áthelyeztetett a cs. kir. 6. számu huszárezredhez. Itt ez év május 1-vel 2. osztályu hadnaggyá nevezteteti ki, julius 1-vel pedig 1. osztályu hadnaggyá. Rangjáról leköszönt 1860 február 29-én. Mint szabadságolt állományu hadnagy kineveztetett 1883 február 24-én a m. kir. 7. számu huszárezredhez. Innen lépett át próbaszolgálatra 1883 junius 30-án a m. kir. csendőrséghez és pedig a 2. számu parancsnoksághoz. Próbaszolgálatának sikeres teljesitése és a csendőrtiszti szakvizsgának jó eredménnyel történt letétele után véglegesittetett 1884 január 1-vel és áthelyeztetett a m. kir. 6. számu csendőrparancsnoksághoz Veszprémbe szakaszparancsnoknak. Főhadnaggyá 1886 május 1-én lépett elő. 1887 március 28-val Szekszárdra helyeztetett át ugyancsak szakaszparancsnokul. Nyugállományba 1891. év november hó 1-vel helyeztetett, mint rokkant. Szekszárdon telepedett le. Megyei szolgálatba lépett. Később Székésfehérvárra költözött. Meghalt 1906 február hó 21-én. Székesfehérváron helyeztetett örök nyugalomra.

Sárközy főhadnagy nős ember volt és három gyermek atyja. Magyarul tökéletesen, németül kielégitően beszélt. Csak Magyarországot ismerte. Ellenség előtt nem szolgált. Komoly határozott jellemü, jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi volt, aki — mint csendőrtiszt — a hivatását szeretettel töltötte be.

Ehmann István

hadnagy, másodsegédtiszt.

Született Léván (Bars vármegye), 1855. évi december hó 26-án. Római katholikus vallásu. Édesatyja polgárember volt. Fiát gondos nevelésben részesitette s vele a gimnáziumot elvégeztette. 1874 augusztus havában önkéntes belépés utján avattatott fel a cs. és kir. 32. gyalogezredhez. Őrvezetővé 1875 szeptember 25-én, tizedessé 1877 augusztus hó 5-én, szakaszvezetővé 1880 március hó 31-vel lépett elő. A tiszti vizsgát sikeresen letevén, hadapróddá 1880 december 11-én neveztetett ki, hadapródtiszthelyettessé pedig 1881 május hó 1-vel.

A csendőrségi pálya iránti szeretetét követvén — a szervezés idején — 1882 december hó 27-én lépett be próbaszolgálatra a csendőrséghez, beosztást nyert a felállitás alatt álló m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz. Próbaszolgálatának teljesitése és a csendőrtiszti szakvizsga jó eredménnyel történt letétele után 1883 julius hó 1-én véglegesittetett. Egyidejüleg áthelyeztetett az ugyancsak szervezés alatt álló m. kir. 5. számu csendőrparancsnoksághoz, honnan öt hónap mulva, másodsegédtiszti beosztásba visszahelyeztetett Kassára a parancsnokság törzséhez. Hadnaggyá 1883 november hó 1-vel lett kinevezve. 1884 julius hóban tiszti rendfokozatáról leköszönt.

Ehmann hadnagy nőtlen ember volt. Magyarul, németül és tótul tökéletesen beszélt. Komoly, megállapodott jellemü. Jó szellemi képességgel és felfogással rendelkezett. Magyarországot helyőrségelései során ismerte. Ellenség előtt nem szolgált. Testvéröccse volt az ugyancsak a csendőrségnél szolgált Étsy Ferenc századosnak.

Maár Levente

hadnagy, szakaszparancsnok.

Született Nagybányán 1860 julius 11-én. Római katholikus vallásu. Édesatyja ügyvéd volt. Miskolcon végezte a főgimnáziumot, Felsőbányán a bányaiskolát és Selmecbányán az erdészeti akadémiának az első évfolyamát. Mint saját költséges egyévi önkéntes 1879 szeptember 16-án avattatott fel a II. Lajos bajor király nevét viselő cs. és kir. 5. számu gyalogezredbe. Az egyévi önkéntesek részére 1870—80. évben az ezred tartalékparancsnokságnál összeállitott iskolát hallgatván, a tartalékos tisztivizsgát a XV. számu gyaloghadosztálypárancsnokságnál Kassán jó sikerrel tette le. Tartalékos hadnaggyá 1880 november 1-én lépett elő. A csendőrséghez lép-

vén át, előbb lemondott tiszti rangjáról s mint hadapródtiszthelyettes 1883 május 6-án vétetett fel a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság állományába a cs. és kir. 37. gyalogezredtől, melynek tartalékában állott. Próbaszolgálati idejének letöltése és a csendőrtiszti szakvizsga sikeres letétele után szakaszparancsnokot helyettesit. Hadnaggyá kineveztetett 1883 november 1-én és áthelyeztetett a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz. 1884 január 15-én szemlekörutón heveny hörghurutot kapott s március 1-ével hosszabb szabadságot, amelyről nem is vonult be.

Kisendrödi Endrödy Géza

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született Tar községben (Heves vármegye) 1851 november 27-én. Római katholikus vallásu. Birtokos fia. A főgimnáziumot Losoncon és Debrecenben jó sikerrel végezvén joghallgató volt Pozsonyban. 1872 március 25-én rendes sorozás utján tizenkét évre avattatott fel a m. kir. 52. számu nógrádi honvédzászlóaljhoz. Ujonckiképzésre 1872. október 8-án vonult be. Tizedes 1872 december hó 1., szakaszvezető 1873 julius hó 1., cimzetes őrmester 1873 szeptember hó 9-ével. 1872 december 1-én a pozsonyi IV. kerületi tisztképző iskolában a hadapródi vizsgát jó eredménnyel tette le. Szabadságolt állományu hadapródda 1873 szeptember 16-án neveztetett ki. Hadnaggyá 1874 október hó 31-én lépett elő a tényleges állományban. November 25-én a m. kir. 64. számu esztergom-komáromi honvédzászlóaljhoz helyeztetett. Honvédtiszti rendfokozatáról önként lemondott s mint védköteles, a m. kir. 50. számu pest-jászsági honvédzászlóaljhoz osztatott be, mint közhonvéd. 1875—1883. évig a Nógrádvármegyei Vecseklő községben, mint körjegyző müködött. Szabadságolt állományu hadapródda 1881 január 1-én neveztetett ki. 1883 május 16-án próbaszolgálatra beosztatott a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz. A tiszti szakvizsga letétele után hadnaggyá 1883 november 1-én lépett elő. 1884 február végéig másodsegédtiszt Szegeden, azontul szakaszparancsnok Versecen. Itt állomásozott 1886 augusztus 31-ig. Szeptember 1-től kerületi segédtiszt Szegeden. Főhadnaggyá 1886 november 1-én lépett elő. 1887 május 1-én Versecre helyeztetett vissza. 1888 szeptember 1-én a IV. számu kerülethez Miskolcra helyeztetett. Itt állomásozott nyugállományba helyezéséig, mely testi törődöttsége folytán 1895. évi május hó 1-ével következett be.

Nyugdijaztatása után, 1895. évben megalapitotta a »Magyar Csendőr« cimü szaklapot és azt 1896 augusztus hóig szerkesztette. Ebben a hónapban a »Magyar Csendőr« egybe-

ZIEGLER KÁROLY

KORESKA VILMOS

olvadt a Mezei Sándor kiadásában megjelent »Rendőri Lapok«-kal. 1898 március 1-ével Gyula r. t. város rendőrkapitányává neveztetett ki Békés vármegye főispánja által. A lap felelős szerkesztését Guthi Imrének, a »Pesti Hirlap« belmunkatársának adta át. Mint rendőrkapitány halt meg 1900 szeptember hó 12-én. Hamvai a gyulai római katholikus temetőben helyeztettek örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1885. évben kiváló figyelmet érdemlő, buzgó és fontos feladatának sikeres megoldásáért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. 1888. évben — az 1887. év tavaszán Dél-Magyarországon pusztító árviz alkalmával a védekezési és mentési munkálatoknál tanusitott sikeres tevékenységéért — honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesittetett.

Endrődy főhadnagy 1875. évben nősült. Két fiu- és négy leánygyermek atyja volt. Gyermekei közül László utászszázados, a Lipót-rend, a Vaskorona-rend, az ismételt katonai érdemkereszt tulajdonosa, 1918. évben az olasz harctéren hősi halált halt; Géza honvédtörzstiszt, 1923. évben vitézzé avattatott. Magyarul tökéletesen, németül és szerbül kielégitően beszélt. Magyarországot helyőrségelései során ismerte. Magas, nyulánk, erős testalkatu férfi volt. Jó szellemi képességgel és gyors felfogással birt. Csendőrszakismeretei igen jók voltak. Mint csendőrtiszt nagy becsvággyal és szorgalommal felelt meg hivatásának.

Mint iróról a »Magyar irók élete és munkái« cimü mü részletes ismertetést ad közre. Önálló irodalmi munkái:

1. Fotografiák. (Beszély-gyüjtemények, 1876. Győr.)
2. Őszi verőfény. (Költemények, 1890, Miskolc.)
3. Katonai irálytan. (Első kiadás 1892, Miskolc, második kiadás 1896, Esztergom.)
4. A bünügyi nyomozás kézikönyve. (1897, Budapest.)

Holek László

őrnagy, kerületi parancsnok-helyettes.

Született Nyiregyházán 1857 október 4-én. Evangélikus vallásu. Iparos fia volt. Három gimnáziumot végzett szülővárosában igen jó eredménnyel. Felavattatott 1879 junius 9-én rendes sorozás utján a m. kir. 41. számu kassai honvédzászlóaljhoz. Mint közhonvéd ujonckiképzésre vonult be azon év október 1-én. Cimzetes szakaszvezetővé 1880 julius 1-én, számvivő-őrmesterré 1880 október 21-én lépett elő. 1880—81. években a Ludovika Akadémia előkészitő, 1881—82. években a tisztképző tanfolyamát igen jó eredménnyel végezte. Hadapróddá 1882 szeptember 21-én neveztetett ki s mint ilyen, október 25-én áthelyeztetett a m. kir. 84. számu belovári honvédzászlóaljhoz. A m. kir. csendőrséghez 1883 október 1-én

mint tényleges honvédhadapród — vétetett át próbaszolgálatra. Beosztást nyert a m. kir. 5. számu csendőrparancsnoksághoz. Hadnaggyá ez év szeptember 1-én lépett elő. Próbaszolgálata idején részint elméleti kiképzés alatt áll, részint örsparancsnok, majd szakaszparancsnok-helyettes Kassán és Trencsénben. A csendőrtiszti szakvizsgát jó eredménnyel tette le Kassán az 1884. évben. Véglegesittetése után szakaszparancsnok Pozsonyban és Esztergomban. Főhadnaggyá 1886 november 1-én lép elő, II. osztályu századossá 1895 november 1-én, mely nappal a m. kir. II. számu kerülethez helyeztetett szárnyparancsnoknak Lugosra. 1897. évben visszahelyeztetett a m. kir. V. számu csendőrkerülethez Nyitrára, ahol ez évben új szárny létesittetett. Itt éri I. osztályu századosi kinevezése 1897 november 1-én. Nyitrán 1904 julius 31-ig állomásozott. Ezen nappal másodtörzstisztként Brassóba helyeztetett a m. kir. VII. számu csendőrkerülethez. Őrnagy 1904 november 1-én. 1907 május 1-től kerületi parancsnok-helyettesül a m. kir. II. számu csendőrkerülethez Szegedre helyeztetett. 1908. évben egy év tartamára várakozási illetékkel szabadságoltatott, 1909 január 1-évl pedig állandó nyugállományba helyeztetett. Szegeden telepedett meg, majd Budapestre költözött. Midőn a világháboru kitört, felhivásra Holek őrnagy szintén jelentkezett szolgálattételre. Előbb Szatmárnémetiben lett az ottani katonai kórház parancsnoka, majd a Szabadkán müködő katonai telefoncenzurához helyeztetett. Ezen szolgálata idején halt meg 1915 julius hó 10-én. Szabadkán, az u. n. bajai temetőben helyezték örök nyugalomra.

Holek őrnagy 1888 október hó 21-én kötött házasságot Esztergomban Heischmann Ferenc gyáros Anna leányával. Házasságukból három fiugyermek származott, kik közül László 1911. évben, István pedig — mint tartalékos főhadnagy — 1925. évben halt el a harctéren szerzett betegségben. Magyarul, tótul tökéletesen, horvátul és németül kielégitően beszélt. Magyarországot állomásozásai során ismerte meg. Rövidebb utazást tett Franciaországban. Középtermetü, erős testalkatu, határozott, szilárd jellemü, vigkedélyü, nyugodt vérmérsékletü, jómodoru férfi volt.

A csendőrségi szolgálatban jól képzett és annak kezelésében jártas. Mint parancsnok igyekezett helyét méltóan és eredményesen betölteni és a testület érdekeit hüen szolgálni.

Jaszusch Ferenc

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1854 szeptember 10-én Óvizen (Szepes vármegye). Római katholikus vallásu. Polgárember fia. A főgimnáziumot Rozsnyón, 1875. évben jó sikerrel végezte. A következő év január 28-án rendes sorozás utján avattatott fel a m. kir. 38.

számu szepesi honvédzászlóaljhoz. Beosztatott 1876 julius 1-én a m. kir. 51. számu gömöri honvédzászlóaljhoz. 1881. évben a Ludovika Akadémia előkészitő, 1882. évben pedig a tisztképző tanfolyamát jó eredménnyel végezte. Hadapród cimzetes tizedessé 1882 szeptember 1-ével neveztetett ki. Mint hadapród-próbacsendőr 1882 december 6-án lépett be a csendőrséghez s beosztását nyerte a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz, hol Nagykároly, majd 1883 junius 26-tól Pozsonyban részint örsparancsnok, részint helyettes-szakaszparancsnok. Hadapród-őrmesterré 1883 junius 26-án neveztetett ki, hadnaggyá pedig ugyanezen év november 1-én. 1884 január 6-tól másodsegédtiszt Pozsonyban. 1885. évben szakaszparancsnok Besztercebányán. 1886. évben Pécsre helyeztetett hasonló minőségben. Főhadnagy 1887 május 1-ével. E rendfokozatban oktatótiszt 1889 október 25-ig Székesfehérváron. 1891 november 1-től a szegedi kerülethez helyeztetett szakaszparancsnokul Nagykikindára. 1894 szeptember 1-én pedig hasonminőségben az I. számu kerülethez Marosvásárhelyre. 1896 december 1-ével — mint rokkant — nyugállományba helyeztetett. Marosvásárhelyen telepedett meg, majd Mezőkeresztesre s onnan Kassára költözött. Meghalt Budapesten 1913 május hó 22-én.

Nyugállományba helyezéséig nőtlen ember volt. Magyarországot állomásozásai során ismerte. Magyarul, németül, tótul tökéletesen beszélt. Határozott jellemü, vigkedélyü, jótehetségü tiszt volt. Alosztályát rendben tartotta.

Soltész Izidor

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született Chudo-Lehotán (Nyitra vármegye) 1856 április hó 2-án. Római katholikus vallásu. Polgár fia. A magyar állami tanitóképezdét jó sikerrel végezte. Mint honvéd 1877 szeptember hó 26-án rendes sorozás utján felavattatott a m. kir. 60. számu nyitrai honvédzászlóaljhoz. Nyolc heti kiképzés után szabadságoltatott s csak fegyvergyakorlatra vonult be. Cimzetes tizedessé 1881 szeptember 11-én lett. 1882. évben a tisztképző tanfolyamot jó sikerrel végezte a honvédségi Ludovika Akadémián. Hadapróddá 1882 szeptember 1-én neveztetett ki. 1882 október 24-én — három évi szolgálati kötelezettséggel — átlépett a m. kir. csendőrséghez s beosztatott a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz. Mint csendőr, mint örsparancsnok és szakaszparancsnok-helyettes Egerben szolgált. Szeptember-november hónapban oktatótiszt Kassán. Hadapród cimzetes őrmesterré 1883 május 26-án lépett elő, hadnaggyá pedig november 1-ével. December 1-ével a 6. számu, 1884 junius 1-ével az 5. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett.

Előbbi kötelékben szakaszparancsnok Székesfehérváron, utóbbiban Pozsony, Trencsén, Esztergom és Liptószentmiklóson. Itt lépett elő 1884 május 1-ével főhadnaggyá. 1888 május 1-ével Pozsonyba helyeztetett oktatótisztként, 1890 május 1-től ismét szakaszparancsnok Trencsénben. 1891. évben felülvizsgálatra állittatott s mint rokkant 1891 szeptember 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett. A nyitravármegyei Rattnóc községben telepedett meg. Nyugállományba léte idejére — mint állandó csendőrbirói tanu — alkalmaztatást nyert a székesfehérvári csendőrkerület törzsénél. Meghalt 1906 március 16-án Székesfehérváron.

Soltész főhadnagy nyugdijaztatásáig nőtlen ember volt. Később megnősült. Szoholocon 1893. évben vette nőül Zsambó Vilmát. Öt gyermekük született. Gábor fia — mint cs. és kir. vadászhadnagy — 1915 junius 23-án hősi halált halt. Magyarországot csak állomásozásai folyamán ismerte meg. Magyarul, németül tökéletesen beszélt. Ellenség előtt nem szolgált. Komoly kedélyü, jellemes, hivatásszerü, kötelmeiben jártas tiszt volt. Mint oktatótiszt és szakaszparancsnok, hivatásának a legteljesebb lelkiismeretességgel és kiváló eredménnyel felelt meg s ha betegsége olyan korán és fiatalon nem teszi szolgálatképtelenné, a fiatal tiszthez füzött szép remények bizonyára teljesedésbe mennek, s jelentős karriért futva meg, kiváló tisztjévé vált volna az intézménynek.

Serédy Géza

cimzetes ezredes, kerületi parancsnok-helyettes.

Született 1849 julius 16-án Vácon. Római katholikus vallásu. Édesatyja — dr. Serédy János — orvos volt. A középiskoláit eredményesen végezvén, a budapesti tudományegyetem jogi fakultását két éven át eredményesen hallgatta. 1866 julius hó 12-től november hó 2-ig a cs. kir. 2. számu bécsi önkéntes vadászzászlóaljnál — mint vadász és járőrvezető — szolgált. E minőségben vett részt az Olaszország elleni hadjáratban. Ütközetben nem volt. 1868 február 4-én — mint önkéntes, fenntartva az akkor érvénybe lépett védtörvény biztositotta jogait — ujból felavattatott a cs. kir. 32. sorgyalogezredhez. Őrvezetővé 1869 december 16-án lépett elő. 1870 február 15-ével ezrede tartalékába helyeztetett. 1872 február 5-én a tartalékállományban lépett elő szakaszvezetővé. Mint szakaszvezető 1880 december 31-én végelbocsájtatott. 1882. évben a Ludovika Akadémián végezte az előkészitő s a tisztképző tanfolyamot jó eredménnyel. A honvédelmi miniszter rendeletével — mint védkötelezettségének eleget tett volt honvédszakaszvezető — 1882 november 1-én a m. kir. 62. számu ipolysági honvédzászlóalj

tartalékállományában hadapróddá neveztetett ki. Mint hadapród 1883 április hó 22-én osztatott be próbaszolgálatra a m. kir. 3. számu csendőrkerülethez. Budapesten nyerte elméleti, Bián a gyakorlati kiképzését. A csendőrtiszti szakvizsgát 1883. évben Budapesten tette le igen jó eredménnyel. Hadapród cimzetes őrmesterré 1883 julius 21-én, hadnaggyá 1883 november 1-én neveztetett ki. Előbb Budapesten segédtiszt, 1884 április 1-től pedig szakaszparancsnok Belényesben. 1886 augusztus 1-ével Budapestre került vissza mint segédtiszt. Főhadnaggyá 1888 november 1-én lépett elő. 1889. év november 30-ával felmentetett a segédtiszti teendők alól és Nagybecskerekre helyeztetett szakaszparancsnoki minőségben. 1894 március 1-től Temesvárra ugyancsak szakaszparancsnoknak helyeztetett át. 1895 julius 1-ével szárnyparancsnok Orsován, honnan e minőségben 1896 dec. 1-ével visszahelyeztetett Temesvárra. II. oszt. századossá előléptetése 1895 november 1-én Orsován érte. I. osztályu századossá 1897 december hó 1-én neveztetett ki. 1902 május 1-én másodtörzstiszti teendőkkel bizatott meg Kassán a IV. számu kerületnél. Őrnaggyá 1902 november hó 1-én lépett elő. Alezredessé és egyidejüleg kerületi parancsnok-helyettessé 1906 november 1-én. Testi törődöttsége miatt felülvizsgáltatását kérelmezte. Ezen kérelemnek hely adatván, Őfelsége legfelsőbb rendeletére 1910 október hó 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett, mely alkalomból neki az ezredesi cim és jelleg a legkegyelmesebben adományoztatott. Vácon telepedett le, de nyugdijaztatása után alig pár hétre, 1910 december 17-én elhunyt. Vácon helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1874-től a hadiérem; birtokosa volt ezenkivül a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek s a katonai jubileumi keresztnek. 1885. évben — mint szakaszparancsnok — minden irányban tanusitott tevékenységéért, majd ugyanezen évben Felsőverzáron elkövetett rablógyilkosság tetteseinek kinyomozása és kézrekeritése körül tett fáradságos, buzgó és eredményes szolgálataiért a honvédelmi miniszter külön-külön dicsérő okiratilag fejezte ki teljes elismerését.* Az első dicséretnél külön említést érdemel, hogy azt Serédy főhadnagyon kivül az alájarendelt örsparancsnokok és csendőrök összessége részére is együtt és egyidejüleg nyilvánitotta a miniszter. Ez páratlan elismerés volt a maga nemében.

Serédy ezredes 1877. évben vette nőül Tragor Herminát, egy előkelő váci család leányát. Házasságukból öt gyermek származott, kik közül Géza honvédezredes.

Magyarországot állomásozásai során ismerte. Magyarul és németül tökéletesen beszélt. Alacsony termetü, elég erős test-

* Ennek részletes leirását az 1887. évi Csendőrségi Zsebkönyv tartalmazza. (145—159. lap.)

alkatu, nyugodt, komoly, határozott, szilárd jellemü, müvelt és igen tiszteletreméltó tiszt volt.

Hivatásszerü kötelmeit jól ismerte, minden irányban helyesen és eredményesen müködött. Alárendeltjei szakképzésében és erkölcsi nevelésében fáradhatlan tevékenységet fejtett ki s a parancsnoksága alatt mindig példás fegyelem és rend uralkodott. Vasszorgalom és szivósság jellemezte egyéniségét és munkáját. Önzetlenség vezette minden cselekedetét és mély hazafiság ragyogott ki minden szavából. Önérzetes és öntudatos életet élt, támadó- és védőharctól menteset, egyszerü és szép magyar életet.

Csernitzky Ede

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született Pácin községben (Zemplén vármegye) 1838 november 5-én. Római katholikus vallásu. Édesatyja gazdatiszt volt. Négy gimnáziumot végzett. Felavattatott 1859 május hó 28-án rendes sorozás utján a cs. kir. hadseregbe, hol 1869 december 31-ig teljesitett szolgálatot s mint másodosztályu élelmezési segéd szabadságoltatott. Résztvett az 1859. évi olasz és az 1866. évi porosz hadjáratban. Ezután csendbiztos lett Ung vármegyében. A csendőrséghez történt felvétele előtt a csendbiztosok számára felállitott hathetes tisztképző tanfolyamot elégséges eredménnyel hallgatta a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián s 1882 junius 1-től hadapróddá neveztetett ki. 1883 január hó 5-én helyeztetett át három évi szolgálati kötelezettség mellett a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz. Kassán 1883. évben a csendőrtiszti szakvizsgát jó eredménnyel tette le. Hadapródörsvezető cimzetes őrmesterré 1883 május 26-án, hadnaggyá pedig november 1-én lépett elő. Szakaszparancsnoknak Ungvárra neveztetett ki, itt teljesitett szolgálatot 1889 december hó 10-ig. Közben érte 1889 május 1-én a főhadnagyi kinevezése. 1889 december 10-ével Beregszászra, onnan Lőcsére helyeztetett át. Nyugállományba testi törődöttsége miatt tétetett 1893. év október hó 1-ével ötvenöt éves korában. Budapesten telepedett le, majd Rákosszentmihályra költözött. Mint nyugállományu csendőrtiszt, állandó birósági tanui teendőket is látott el, mely tisztség alól 1905. évben felmentését kérelmezte. Az ungmegyei Turjaremetén telepedett meg véglegesen. Meghalt az 1917. évben.

Birtokosa volt a hadiéremnek.

Nős ember és négy gyermek atyja. Magyarul, németül és tótul tökéletesen beszélt. Magyarországot egészen, Észak-Olaszországot, Morva-, Csehországot, Stiriát és Karinthiát helyőrségelései során ismerte meg. Alacsony termetü, gyenge, törődött testalkatu ember volt. Mint tiszt szorgalmas, kötelmeit

ismerő, komoly, csendes, szerény ember. Parancsnoki állását teljes igyekezettel törekedett jól betölteni, becsületet szerezvén önmagának s az általa nagyraértékelt és különösen szeretett csendőrség intézményének. Bőséges érdemet szerzett ahhoz, hogy kegyelettel gondoljunk e humánus érzésü, jószándéku, derék csendőrtisztre.

Angyal József

főhadnagy, segédtiszt.

Született Rimaszombaton (Gömör vármegye) 1851 szeptember hó 17-én. Római katholikus. Atyja bérlő volt. Négy gimnáziumot végzett szülőhelyén jó eredménnyel. Katonai szolgálata megkezdése előtt hivatalnokoskodott a vasutépitészeti mérnöki hivatalban. 1873 február hó 18-án rendes sorozás utján avattatott fel a m .kir. 51. számu gömöri honvédzászlóaljhoz. Őrvezető 1873 október 8, tizedes 1873 október 18, szakaszvezető 1873 november 11, őrmester 1874 julius 8-val. 1876. évben a honvédségi Ludovika Akadémiának előkészitő tanfolyamát jó eredménnyel végezvén, 1876 szeptember 26-ával szabadságolt állományu hadapródőrmesterré neveztetett ki, a m. kir. 52. számu nógrádi honvédzászlóalj tényleges állományában. 1878 november 1-én lépett elő hadnaggyá. 1879 julius 16-án a csendőrséghez belépése előtt leköszönt a rangjáról s mint próbacsendőr-őrmester 1881 május 7-én felvétetett a felállitandó 2. számu csendőrparancsnoksághoz. Hadapródőrmesterré 1883 április 22-én lépett elő s helyeztetett egyidejüleg át a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz. Itt örsparancsnok és segédoktató az altiszti iskolában. Hadnaggyá ez év november 1-én lépett elő. Budapesten oktatótiszt 1883. december 1-től 1887 május hó 5-ig. Ekkor kerületi segédtisztként Szegedre helyeztetett. Főhadnagy 1888 november 1-vel. Szegeden segédtiszt 1891 november 1-ig. Ezen nappal Nagyváradra helyeztetett szakaszparancsnoknak s itt állomásozott 1893. augusztus 1-ig. Ekkor Aradra helyezték szakaszparancsnoknak, majd ugyanezen év november 1-ével Aradról Budapestre helyeztetett segédtiszti minőségben. Mint segédtiszt halt meg 1895. év junius 27-én. Budapesten.

Angyal főhadnagy nőtlen ember volt. Magyarul, németül, tótul tökéletesen beszélt. Magyarországot csak helyőrségelései során ismerte. Magas nyulánk, erős testalkatu, komoly, szilárd jellemü ember volt. Ellenség előtt nem szolgált.

Életrajzából látható, hogy csendőrségi szolgálata legtöbb idején, mint oktatótiszt és segédtiszt müködött. Előljárói korán felismerték benne az átlagon jóval felüli szellemi képességü tisztet s bizalmi állásokba szólitották. Igen szorgalmas, tevékeny és kiváló eredménnyel müködő tiszt volt. Előljárói bizalmát teljes mérvben birta.

Dobos Gyula

cimzetes alezredes, másodtörzstiszt.

Született Polonkán (Gömör vármegye) 1852 március hó 8-án. Római katholikus vallásu. Atyja nemes Dobos László, Pál nevü fivérével a szabadságharc lezajlása után vagyonukban lényegesen megkárosodva, megélhetésüket biztositandó, a Kóburg-Koháry hercegnek gömörmegyei uradalmát képező regale nagy bérlőivé, majd évek mulva Breznóbánya szab. kir. város s a hozzátartozott tiz községnek regale bérlői lettek. Elemi iskoláit Egerben, a gimnázium első osztályát Miskolcon, a második—negyedik osztályát Lőcsén, az ötödik és hetediket magánuton végezte. Erdészi pályára kivánt lépni, ehhez azonban semmi hivatást sem érezvén, 1872 május 16-án a cs. és kir. 9. számu huszárezredhez avattatott fel, hol tizedesi rendfokozatot nyert. 1875. évben szabadságoltatott s ezrede tartalékába helyeztetett, 1883 január 1-én pedig a m. kir. 6. honvédhuszárezred tartalékába.

A huszárságnál történt szolgálata alatt Budapesten elvégezte a lovas tábori csendőrtanfolyamot. Itt kapott kedvet a közbiztonsági szolgálathoz. Szabadságolása után Breznóbányán mint rendőrbiztos, majd 1878. évben a csendőrséghez történt bevonulása idejéig, mint csendbiztos Zólyom vármegyében müködött. 1883. évben a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián a tartalékos tiszti vizsgát jó eredménnyel tette le s szabadságolt állományu hadapróddá neveztetett ki. A m. kir. csendőrséghez — mint hadapród — 1883 május 1-ével lépett át próbaszolgálatra. Véglegesittetett a csendőrtiszti szakvizsga jó eredményével történt letétele után 1883 november 1-ével a m. kir. 3. számu csendőrparancsnokság állományában. Szakaszparancsnok lett Vácon. Hadnaggyá ugyancsak 1883 november 1-én lépett elő. 1884. évben a m. kir. I. kerületnél Zilahon, 1884 január 1-től 1886 december 31-ig a IV. kerületnél Eperjesen, 1887 január 1-től 1895 junius 30-ig a m. kir. V. kerületnél Besztercebányán szakaszparancsnok. Főhadnagy 1889 november 1-én. 1895 november 1-én II. osztályu századossá neveztetett ki. 1897 szeptember 1-től 1898 junius 30-ig szárnyparancsnok Besztercebányán. Itt neveztetett ki I. osztályu századossá 1897 november 1-ével. 1898 julius 1-től 1906 junius 30-ig szárnyparancsnok Sátoraljaujhelyen, majd Eperjesen, 1906 julius 1-től másodtörzstiszt a m. kir. IV. számu csendőrkerületnél Kassán. Őrnaggyá 1906 november 1-én neveztetett ki. 1908 március 16-tól betegállományban létszámfelett vezettetett. 1909 január 1-től egy év tartamára várakozási illetékkel szabadságon. 1910 január 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett. Nyugdijaztatása után állandó birósági tanuként nyert alkalmazást a m. kir. VIII. sz.

CSERSZKY LAJOS

ZGÓRSKI LÁSZLÓ

MÁTÉKOVICS LAJOS

ADORJÁN LŐRINC

EHMANN ISTVÁN

MORGENBESSER KONRÁD

ENDRŐDY GÉZA

SÁRKÖZY KÁZMÉR

SOLTÉSZ IZIDOR

JASZUSCH FERENC

HOLEK LÁSZLÓ

SERÉDY GÉZA

SZALAY BÉLA

DOBOS GYULA

CSERNITZKY EDE

ANGYAL JÓZSEF

csendőrkerület törzsénél. Itt teljesitett szolgálatot a háboru kitörése napjáig. A háboru kitörése után önként jelentkezett szolgálattételre. Előbb a szatmári katonai megfigyelő állomás katonai parancsnokává neveztetett ki. Itt 1916 április 16-ig müködött annak megszüntéig. Azután a csehországi Brüxben létesitett országos hadifogolytáborhoz osztatott be, mint a XIX. számu népfelkelő őrzászlóalj parancsnoka. Onnan még 1916. évben Somorjára neveztetett ki az olasz tiszti fogolytábor katonai parancsnokává. 1917 szeptember havában megbetegedett s állásától saját kérelmére felmentetett. Sátoraljaujhelyen telepedett le.

Kitüntetései: 1910. évben nyugállományba helyezése alkalmával részére a legfelsőbb megelégedés juttatott kifejezésre. Birtokosa a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek s a jubileumi emlékéremnek. A háboru tartama alatt teljesitett kiváló és eredményes szolgálataiért Őfelsége által a Ferenc József-rend lovagkeresztjével (hdm.) tüntettetett ki. Feldiszittetett a II. osztályu vöröskereszt hadiékitményes diszjelvényével is. Elismerő dicsérettel látta el a cs. és kir. hadügyminiszter, a pozsonyi és a leitmerici cs. és kir. hadtestparancsnokság.

Dobos alezredes 1879 április 27-én vette nőül Csellár Vince budapesti lakos, Ilona leányát. E házasságából öt gyermek származott. Ilona leánya Korek Richárd ny. áll. őrnagy neje, Jolán leánya szintén férjnél, László fia honvédtörzstiszt, Gyula fia — mint honvédszázados — hősi halált halt, Béla fia rendőrkapitány Hajduhadházon. Első feleségét korán elveszitvén, ujból nősült, feleségül vevén somlyói és óvári Szilágyi Ilonát.

Dobos alezredes magyarul és tótul tökéletesen, németül jól beszél. Komoly, megállapodott jellemü, nyugodt véralkatu, középtermetü, igen jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi. Hivatásszerü kötelmeit jól ismerte, a közbiztonsági szolgálatot helyesen irányitotta és eredményesen kezelte. Igen buzgó, tevékeny és a testületét szerető tiszt. Müködése a szolgálat iránti ragaszkodásból és állandó érdeklődésből eredt. Nevelő és vezető befolyását minden irányban helyesen érvényesitette.

Szalay Béla

cimzetes őrnagy, szárnyparancsnok.

Született 1846 április hó 5-én az Esztergommegyei Bajna községben. Róm. kath. vallásu. Atyja birtokos volt. A gimnázium három osztályát Esztergomban végezte. 1866 március 26-tól 1876 április 30-ig a cs. kir. csendőrségnél a 7. számu csendőrezredben, 1876 május 1-től 1879 április 30-ig a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokságnál ténylegesen szolgált, utoljára

mint őrmester. 1879 május 1-től 1883 junius 15-ig Bars vármegyében rendőrbiztos volt. 1883 junius 16-án a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz avattatott fel. Ezen évben a tisztképző tanfolyamot végezve, a vizsgát a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián elégséges eredménnyel tette le. Ugyancsak ezen évben tette le Kassán a csendőrtiszti szakvizsgát is jó eredménnyel. Hadapródcsendőrré 1883 május 1-én neveztetett ki, hadnaggyá pedig 1883 november 1-én. 1883 november 1-től 1884 május 31-ig oktatótiszt Kassán. 1884 és 1885. évben szakaszparancsnok Zalaegerszegen. 1888 május 1-től oktatótiszt Szegeden, majd 1893-ig szakaszparancsnok Orsován. Főhadnaggyá 1892 május 1-én lépett elő. 1893 október 1-től szakaszparancsnok Ungváron, Máramarosszigeten és Kassán. 1896. junius 15-től szárnyparancsnok Balassagyarmaton. Másodoszt. századossá 1897 május 1-én, I. oszt. századossá 1900 május 17-én neveztetett ki. Nyugállományba saját kérelmére helyeztetett 1905 május 1-ével, mely alkalommal részére a cimzetes őrnagyi jelleg a legkegyelmesebben adományoztatott. Orsován telepedett meg és itt is halt el 1908. évi október hó 12-én.

Kitüntetései: a 2. osztályu legénységi katonai szolgálati jel és a jubileumi emlékérem.

Szalay százados nős ember volt és egy gyermek atyja. Magyarul és németül tökéletesen, tótul jól beszélt. Magyarországot állomásozásai során ismerte. Ellenség előtt nem szolgált. Középtermetü, megállapodott jellemü, nyugodt véralkatu, jó szellemi képességgel és felfogással rendelkező férfi volt. Mint csendőrtiszt a közbiztonsági szolgálatot teljes egészében ismerte és helyesen kezelte.

Baksay Sándor

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1849 junius 9-én Zalaegerszegen. Római kath. vallásu. Atyja — Ádám — iparos és később városgazda volt Zalaegerszegen. Hat gimnáziumi osztályt járt, mely után a győri tanitóképzőt igen jó eredménnyel végezte, hol tanitói oklevelet is szerzett. 1868 január 31-től 1871 december 31-ig a cs. kir. 48-ik gyalogezredben ténylegesen szolgált és — mint valóságos őrmester — szabadságoltatott. 1869. évben mint szakaszvezető résztvett a dalmát felkelés elnyomásában. 1872 január hó 1-től vármegyei csendbiztos Zala vármegyében Keszthely székhellyel. 1883. évben a Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamát jó eredménnyel végezte. 1883 május 29-én hadapróddá kineveztetvén, felvétetett próbaszolgálatra a m. kir. 3. számu csendőrparancsnokság aradi szárnyához. Hadnaggyá 1883 november 1-én lépett elő s december 1-ével

a m. kir. 6. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át szakaszparancsnoki minőségben Szombathelyre. Onnan 1884 junius 1-ével Szekszárdra, egy év mulva Pécsre, majd még ez évben Kaposvárra. Itt lépett elő 1890 május 1-én főhadnaggyá. Kaposváron 1885—1894 évig szolgált. 1894. év május 20-tól izületi csuzzal és szervi szivbajjal beteg, mely bántalmak következtében felülvizsgáltatott s 1894 november 1-től egy év tartamára várakozási illetékkel szabadságoltatott. Állandó nyugállományba 1895. év november 1-ével helyeztetett. Mint állami anyakönyvvezető nyert évek hosszu során át alkalmaztatást. Jelenleg Budapesten lakik.

Kitüntetései: 1869 hadiérem. Az 1887. évben Dunántul garázdálkodó rablóbandák üldözése és megsemmisitése alkalmával tanusitott ügybuzgalma és eredménydus müködéséért honvédelmi miniszteri elismerésben részesült. 1890. évben március 22-én kelt legfelsőbb elhatározással Őfelsége a közbiztonsági szolgálat terén tanusitott kiváló buzgalma és sikerdus müködése elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. 1893. évben julius 30-án kelt legfelsőbb elhatározással egy hirhedt rablónak, különösen nehéz viszonyok között, kézitusában való elejtéséért a legfelsőbb megelégedés juttatott kifejezésre. Erről a kötelességhü és vitézi tettről az 1894. évi Csendőrségi Zsebkönyv részletesen emlékezik meg.

Baksay főhadnagy 1871 május 20-án vette nőül Valentiny Márton zalaegerszegi kir. törvényszéki elnök és kisgörbői földbirtokos Mária leányát. Házasságukból négy gyermek származott. Malvin leánya Sulek Lajos ny. áll. ezredes neje, Kálmán fia ny. rendőrfelügyelő, Endre fia volt szászvárosi rendőrkapitány, Miklós fia vasuti állomásfőnök. Magyarul tökéletesen, németül kielégitően beszél. Magyarországot és Horvátországot állomásozásai során, Dalmátországot a hadjárat során ismerte meg. Középtermetü, vigkedélyü, férfias határozott jellem.

A csendőrségi szolgálat minden részét tökéletesen ismerte. Mint szakaszparancsnok igen jól volt alkalmazható. Különösen kiküldetéseknél bizonyult nagyon ügyesnek és találékonynak. Igen buzgó, fáradhatatlan; kiváló müködése belső tevékenységi ösztönből, a szolgálat iránti előszeretet és érdeklődésből eredt.

Nemes Vályi Kálmán

hadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1846 március 20-án Jánosi községben (Gömör vármegye). Református vallásu. Földbirtokos fia. Nyolc gimnáziumot végzett és érettségit tett Miskolcon. Csendőrséghez belépése előtt csendbiztos volt. 1883. évi május hó 22-én három évi kötelezettséggel lépett be a csendőrséghez. 1883.

évben a csendbiztosok részére felállitott előkészitő és tisztképző tanfolyam vizsgáját a Ludovika Akadémián jó eredménnyel tette le. Ez évben a csendőrtiszti szakvizsgát is letette elégséges eredménnyel. Hadnaggyá november 1-én neveztetett ki. Ezen naptól szakaszparancsnok és pedig 1889 január 31-ig Rimaszombaton, azután Eperjesen. Állandó nyugállományba 1893 november 1-ével helyeztetett. Rimaszombaton telepedett le. Meghalt 1910. évben hatvannégy éves korában.

Vályi hadnagy nős ember és hat gyermek atyja volt. Magyarul és tótul tökéletesen, németül jól beszélt. Ellenség előtt nem szolgált. Csak Magyarországot ismerte állomásozásai során. A csendőrségnél töltött rövid tizévi szolgálata alatt teljes szorgalommal s hivatása iránti szeretettel tett eleget kötelességeinek.

Solcz Boldizsár

hadapród, szakaszparancsnok-helyettes.

Született Iglón, 1852 október hó 10-én. Evangelikus vallásu. Édesatyja városi hivatalnok volt. Hat reálosztály elvégzése után, a selmecbányai erdészeti főiskola négy évfolyamát jó eredménnyel végezte. 1872 december 23-án, mint egyévi önkéntes (saját költségén) tizévi sorhad és kétévi honvédségi szolgálatra felavattatott a cs. és kir. 66. sorgyalogezredhez. 1882 december 1-ével áttétetett a m. kir. 71 számu veszprémi honvédzászlóaljhoz. Az egyévi önkéntesi év leszolgálása után a tartalékos tiszti vizsgát a XXXII. gyaloghadosztály parancsnokságnál Kassán jó eredménnyel tette le. Tartalékos hadnaggyá 1877 január 1-ével neveztetett ki. A csendőrséghez való belépése előtt rangjáról 1883 julius 17-én leköszönt. Mint próbacsendőr, augusztus 14-én átlépett a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz. Hadapródda november 24-én neveztetett ki. Véglegesittetett 1884 február 21-én. Hadapród cimzetes őrmesterré március 21-én lépett elő. Örsparancsnok a nagyváradi örsön. Gyakorlati kiképzésre a nagyváradi szárnyirodába vezényeltetett, majd szakaszparancsnok-helyettes Nagyszebenben. Itt vetett önkezüleg véget életének 1885 március hó 26-án.

Balkay Árpád

főhadnagy, oktatótiszt.

Született 1855 október 20-án a Trencsénvármegyei Ivánháza községben. Római katholikus vallásu. Atyja jószágigazgató volt az Osztrolucky uradalomnál. A főgimnáziumot végezvén, érettségi vizsgát Nagyszombatban tett. 1875 január 7-én — mint egyévi önkéntes — avattatott fel a m. kir. 12. számu huszárezredhez. Bevonult 1875 október 1-én. Cimzetes

tizedes 1876 augusztus 6-ával. Október 1-évei áttétetett ezrede tartalékába. Katonai szolgálatának teljesitése után a jogi pályára készült. 1878. évben azonban a Boszniában keletkezett felkelés miatt be kellett vonulnia és résztvett annak okkupációjában, hol jobb karján sulyosan megsebesült. 1884 február 18-án visszatért ezredéhez, hol október 6-án szakaszvezetővé neveztetett ki. Mint próbacsendőr 1881 december 27-én belépett a csendőrséghez háromévi szolgálati kötelezettség mellett. 1882 junius 26-án véglegesittetett. Augusztus 6-án áthelyeztetett a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz. Örsvezető cts. őrmesterré november 1-én lépett elő. 1882—83. években jó összeredménnyel letette az előkészitő tisztképző tanfolyam vizsgáját a Ludovika Akadémián. Csendőrhadapróddá 1883 szeptember 1-én neveztetett ki. December 1-én ideiglenes szakaszparancsnokul Gyulára osztatott be a III. számu kerülethez. Hadnaggyá 1884 május 1-én lépett elő. 1884 december 1-től oktatótiszti minőségben Kolozsváron alkalmaztatott. Főhadnagy 1890 május 1-én. A kolozsvári kerület oktatótisztje 1884—1894-ig, hol mintegy négyszáz altisztet képezett ki a tiz év folyamán. Évek hosszu során át szenvedett csúzos bántalmakban, melyhez nagymérvü ideggyengesége is járult. Ennek következtében 1894. év junius 24-től hathavi szabadságon volt, melyről mint szolgálatképtelen vonult be. Felülvizsgálat alapján helyeztetett — mint rokkant — 1895 március 1-én nyugállományba. Kolozsváron, majd Eszterházán telepedett le, ahol teljes visszavonultságban él.

Balkay főhadnagy csendőr szolgálata idején nőtlen ember volt. Nyugdijaztatása után megnősült. Egy leány- és négy fiugyermek atyja. Legidősebb fia Lajos honvédtiszt, három fia akademikus. Öt nyelven tökéletesen beszél. Magyarországon kivül Boszniát ismeri. Középtermetü, gyenge szervezetü, komoly, higgadt, határozott jellemü, igen jó szellemi képességgel biró férfiként jellemzett. Végzett távirász. Balkezével ir. Igen szenvedélyes és hires vadász volt. Egy alkalommal egy sebzett vadkan megtámadta és jobb combját végig felhasitotta. Ez a sulyos balesete is egyik oka volt későbbi betegeskedésének.

Oktatótiszti minőségben — bizalmi állásában — tiz évet meghaladóan teljes megelégedésre müködött. Szerény, becsült és rokonszenves munkása volt az intézménynek. Szerette azt, aminek élő bizonysága, hogy abban az időben olyan nagyfontosságu állását nagy becsvággyal töltötte be. Megértő és igazi meleglelkü tanitója és parancsnoka volt iskolájának s minden törekvése oda irányult, hogy derék csendőröket és altiszteket képezzen ki. E kiváló tisztnek betegsége miatt történt kiválása igen érzékeny veszteséget jelentett testületünk számára.

Demény Béla

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született 1854 augusztus hó 24-én Futásfalván (Háromszék vármegye.) Római katholikus. Édesatyja földbirtokos volt. A főgimnáziumot Csiksomlyón végezte. Ott tette le az érettségi vizsgát is. A bölcsészeti tanfolyam I. és II. osztályát szintén Csiksomlyón végezte jó eredménnyel. Mint egyévi önkéntes 1874. év január hó 14-én avattatott fel a cs. és kir. 2. számu sorgyalogezredhez, ahol 1877 október 1-től 1878 szeptember 30-ig szolgált. Azután ezredénél tartalékállományba helyeztetett. 1882 március 25-én lépett be próbaszolgálatra a m. kir. 1. számu csendőrparancsnoksághoz. A Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamát jeles eredménnyel végezte az 1882—83-as években. A csendőrtiszti szakvizsgát Kolozsváron 1884. évben tette le jó eredménnyel. 1883. évben örsparancsnok Tornán és szakaszparancsnok az 1884—85. években Marosvásárhelyen. Hadapróddá 1883 szeptember 1-én, hadnaggyá 1884 május 1-én neveztetett ki. 1886—1892. években szakaszparancsnok Besztercén. Itt lépett elő főhadnaggyá 1890 május 1-én. 1892. évben szakaszparancsnoki minőségben Nagyszebenbe helyeztetett. 1893 augusztus 1-től segédtiszt Kolozsváron. 1895 julius 1-től szárnyparancsnok Csikszeredán. Másodosztályu százados 1895 november 1-én, I. osztályu százados 1897 november 1-én. 1902 junius 1-én helyeztetett át ugyancsak szárnyparancsnokul Lugosra. Csúzzal és fejzsábával huzamosabb időn át betegeskedett. Meghalt a tényleges szolgálat alatt 1903. évben Lugoson negyvenkilenc éves korában. Ott helyeztetett örök nyugalomra.

Demény százados nőtlen ember volt. Csak magyarul beszélt és csupán Magyarországot ismerte állomásozásai során. Határozott jellemü, komoly, nyugodt vérmérsékletü, középtermetü, jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi volt.

A közbiztonsági szolgálatot jól ismerte és helyesen vezette. A gyakorlati szolgálatban igen szép eredménnyel müködött. Igen tevékeny, kötelességtudó, derék tiszt volt.

Sárpy György

alezredes, másodtörzstiszt.

Született 1858 február 25-én Ipolyságon (Hont vármegye). Római katholikus vallásu. Édesapja 1848—49. években huszárkapitány volt. A reáliskolának három osztályát Esztergomban, a felsőbb kereskedelmi iskolát Budapesten jó eredménnyel végezte. 1882. évi november hó 25-én, az azon évben szentesi-

tett XXXIX. t.-c. alapján a cs. és kir. 26. sorgyalogezredhez — mint póttartalékos — két évi honvédségi szolgálati kötelezettség mellett avattatott fel. Később megyei csendbiztos volt Hont vármegyében. A Ludovika Akadémián a csendbiztosok részére összeállitott tiszti tanfolyamot 1883. évben jó eredménnyel végezte, 1884. évben pedig hasonló eredménnyel tette le Budapesten a csendőrtiszti szakvizsgát. Hadapród-csendőrré 1883 május 6-án neveztetett ki. Hadapród-őrmesterré a m. kir. III. számu csendőrkerületi parancsnokság állományában neveztetett ki. Próbaszolgálatát is ezen kerületnél teljesitette. Hadnaggyá 1884 május 1-ével lépett elő. Ez év junius 1-től parancsnokolta a kaposvári szakaszt. 1885 május 4-én áthelyeztetett a m. kir. V. számu kerülethez szakaszparancsnoki minőségben Ipolyságra. 1887 május 1-től 1888 április 30-ig oktatótiszt Pozsonyban, majd május 1-től ugyancsak ott kerületi segédtiszt 1892 junius 30-ig. Főhadnaggyá 1890 november 1-én lépett elő. 1892 julius 1-től szakaszparancsnok Nyitrán. A következő év január 1-ével hasonló minőségben Brassóba helyeztetett át. II. osztályu századossá 1895 november 1-én lépett elő, I. osztályu századossá pedig 1897 november 1-én. 1895 november hó 1-től 1902 április 25-ig szárnyparancsnok Kolozsváron, azután ugyanott másodtörzstiszt. Őrnaggyá 1902 november 1-én lépett elő. 1903 december 11. óta idegbántalommal betegeskedett, minek következtében felülvizsgáltatott, amely 1904 julius hó 1-ével következett be saját kérelme alapján. Kolozsváron telepedett meg, majd Ipolyságra költözött.

A világháboru folyamán a nyitrai megfigyelő-állomás parancsnoka, majd a kenyérmezői fogolytábor parancsnokhelyettese lett. A forradalom kitörése után Ipolyságra költözött vissza. A világháboru folyamán alezredessé neveztetett ki.

Birtokosa a II. osztályu vöröskereszt tiszti diszjelvényének, a 2. osztályu katonai tiszti szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek és jubileumi keresztnek.

Sárpy alezredes 1879-ben vette nőül Engelhardt Mihály földbirtokos Mária nevü leányát Ipolyságon. Házasságukból három fiugyermek származott. László gazdálkodó Ipolyságon, István nyugállományu hadbiró-százados, Pál honvédtiszt.

Magyarul és tótul tökéletesen, németül és románul jól beszél. Magyarországot állomásozásai során ismeri. Magas, nyulánk, izmos testalkatu, szilárd jellemü, vigkedélyü, jó szellemi tehetséggel és felfogással rendelkező férfi. Mint csendőrtiszt a szolgálat összes ágazataiban elméletileg és gyakorlatilag jól képzett. Igen szorgalmas, tevékeny és kötelességét mindenkor hiven teljesitő tiszt volt.

Nemesszeghi Nemesszeghy László

I. osztályu főszámtanácsos.

Régi pozsonymegyei róm. kath. nemes családból származott a Csalóközből, arról a vidékről, hol a magyar faj legkevésbbé keveredvén idegenekkel, talán leginkább megőrizte ősi tulajdonságait.

Atyja, István, hites ügyvéd volt, az 1848/49. szabadságharcban Klapka tábornok seregében szolgált s mint főhadnagy résztvett Komárom várának kapitulációjában.

László fia Komáromban a pannonhegyi Sz. Benedekiek algimnáziumának négy osztályát végezte el. Édesanyja azonban nem birta tovább az iskoláztatás költségeit s fiát a kereskedői pályára adta.

A m. kir. honvédséghez mint közhonvéd 1872. év junius hó 1-én avattatott fel az ógyallai m. kir. 59. számu honvédzászlóaljhoz, oda még abban az évben behivatott és kiképeztetése után szabadságoltatott.

A következő évben ismét be lett hiva és vezényeltetett a m. kir. honvéd központi kezelőtiszti tanfolyamba Budapestre, ahol a kezelőtiszti vizsgát kitünő eredménnyel letette s ezután a szabadságolt állományba helyeztetett. Majd honvédségi tényleges szolgálatra történt jelentkezése folytán 1874. év február hó 1-ével törzsőrmesterré neveztetett ki s beosztatott az ógyallai 59. honvédzászlóalj kezelőtiszti irodájába, ahonnan még abban az évben áthelyeztetett a váci m. kir. 6. számu honvédhuszárezred ógyallai 2. számu osztályához és megbizatott az osztály kezelőtiszti teendőinek a vezetésével.

Igy került a honvédlovassághoz, hol 1876. évi május hó 1-ével hadnagy-kezelőtisztté lépett elő és a lovas osztályonkénti kezelőtiszti állások megszünése folytán 1877. év március hó 1-ével ezredkezelőtiszti minőségben áthelyeztetett az ezred törzséhez Vácra.

Ógyalláról való távozása alkalmával teljesitett szolgálataiért 1877. évi április hó 4-én ezredparancsilag megdicsértetett.

Váconléte alkalmával ismerkedett meg Marosy Izabellával, Marosy Károly domonyi földbirtokos leányával, kit Váchartyánban 1880. év május hó 29-én vett nőül.

Mint ezredkezelőtiszt 1883. évi április hó végéig volt alkalmazva, a következő hó 1-ével a szegedi m. kir. II. számu honvédkerületi parancsnokság gazdászati osztályához való tartós vezénylés mellett áthelyeztetett a szegedi 3. számu honvédzászlóalj állományába s ez alkalomból kilenc évet meghaladó időn át dicséretreméltó szakértelemmel és ügybuzgósággal párosult müködéséért ezredparancsnokilag megdicsértetett.

Ez időben kapott felszólitást Wojnárovics alezredestől, —

BAKSAY SÁNDOR

BALKAY ÁRPÁD

VÁLYI KÁLMÁN

DEMÉNY BÉLA

NEMESSZEGHY LÁSZLÓ

ki ezredparancsnokságot kapott — arra, hogy menjen ezrede törzséhez. Ő azonban ekkor már benyujtotta kérvényét a m. kir. csendőrséghez való áthelyeztetése iránt, igy a megtisztelő ajánlatot visszautasitani volt kénytelen.

A szegedi II. számu honvédkerületi parancsnokság gazdászati osztályától 1883. évi szeptember hó 16-ával csendőr-számvivőtiszti próbaszolgálatra lépett a budapesti 3. számu csendőrparancsnokságnál és a próbaszolgálat leteltével hadnagy-számvivői rendfokozatban áthelyeztetett a székesfehérvári m. kir. 6. számu csendőrparancsnoksághoz.

Ennél a kerületnél 1884. évi május hó 1-vel lépett elő főhadnagy-számvivővé és számvivőség vezetői minőségben szolgált ott 1887. év augusztus hó 1-ig.

A csendőrségnél a gazdászatkezelés akkor még nagyon kezdetlegesen, ötletszerüen folyt, rendes utasitások nem voltak, csupán egy németből forditott rövid füzet. A gazdászatkezelés megszervezésre várt.

A budapesti csendőrkerület számvivősége vezetőjének állása volt a legnehezebb, mert a kerület számvitelének vezetésén kivül, még ő végezte az anyagi biztositásokat is, mit most a csendőrségi felszerelési anyagraktár teljesit.

Budapestre tehát egy kiváló szakember kellett, kire e sokoldalu hivatás várt.

Török Ferenc tábornok erre a feladatra Nemesszeghy főhadnagyot választotta ki, aki 1887. év augusztus hó 1-ével Székesfehérvárról a budapesti m. kir. III. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz helyeztetett át.

Ezen parancsnokságnál élte át élete derék éveit s itt szolgált számos kerületi parancsnokot. Szolgálta rajnai és körösladányi Stesser György ezredest, a spártai jellemü vaskatonát, kinek keblében azonban aranysziv volt; szolgálta azonkivül szamosfalvi Panajott Sándor ezredest, a csendőrség későbbi felügyelőjét, imádott parancsnokát, kinek óriási szaktudása és kimerithetetlen általános müveltsége katonai körökben mindenhol ismeretes volt.

A III. számu csendőrkerületi parancsnokságnál 1887. év november hó 1-ével II. osztályu százados-számvivővé lépett elő.

Ezen rendfokozatban mint a kerületi számvivőség vezetője tervezte és szerkesztette a m. kir. honvédelmi miniszter megbizásából a csendőrségi gazdászatkezelési és számviteli utasitásokat (örs, szárnygazdászatkezelési utasitás, illetékszabályzat, pénztárkezelési utasitás) és ezzel élete nagy müvét befejezte. Ebből kifolyólag Ő cs. és apostoli kir. felsége I. Ferenc József 1896. évi április hó 8-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával kitünő, kötelességhü és eredménydus müködéséért, nemkülönben a csendőrségi gazdászatkezelésnek és számvitelnek korszerü fejlesztése körül szerzett kiváló érdemeinek elis-

meréseül a koronás arany érdemkereszttel tüntettet ki, majd ezen utasitások 1899. évi uj kiadásának szerkesztési munkálataiban kiváló ügybuzgalommal és szakértelemmel való sikeres közremüködéséért a m. kir. honvédelmi miniszter 1899. évi junius hó 27-én kelt 4187/eln. 99. számu rendeletével okiratilag megdicsértetett.

A csendőrség ruházattal és felszereléssel való ellátása is korszerü fejlesztést igényelt. E célból Nemesszeghy százados-számvivő 1893/94. évben elvégezte a budapesti fonó- és szövőipari tanfolyamot s ezzel kapcsolatban tanulmányozta a zsolnai, gácsi és brassói posztó- és liptószentmiklósi bőrgyárakat. Azonkivül résztvett a m. kir. honvéd központi ruhatár és a brünni gráci és kaiserebersdorfi cs. kir. katonai ruhatárak tanulmányozására az 1904. évben kiküldött — szakolcai Koreska Vilmos ezredes a honvédelmi minisztérium XVI. osztályának vezetőjéből, postupici Kostka Pál ezredes a belügyminiszterium csendőrségi osztályának vezetőjéből és Payr belügyminiszteri számvevőségi igazgatóból állott — bizottságban és az ekkor szerzett szaktapasztalatai alapján ő tervezte és szerkesztette a Budapesten felállitandó m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktár szolgálati utasitását.

Ekkor már 17 éve volt százados-számvivő, szervezési munkálatokban vett részt, az átlagon felüli kimagasló érdemei voltak, előléptetni azonban eddig nem lehetett, mert a csendőr számvivőtisztek állományában magasabb állás rendszeresitve nem volt.

A felsőbbség látva, hogy ez elől tovább elzárkózni nem lehet, megtette megfelelő intézkedéseit s igy lett rendszeresitve két számtanácsosi állás a csendőrségnél, egy a belügyminisztériumban, egy pedig a csendőrségi felszerelési anyagraktárnál.

Nemesszeghy százados-számvivő 1904. évben jeles eredménnyel tette le a csendőr-számtanácsosi vizsgát és 1904. évi október hó 1-ével kineveztetett a csendőrségi felszerelési anyagraktár főnökévé, a következő hó 1-vel pedig számtanácsossá.

Ő cs. és apostoli királyi Felsége 1908. évi augusztus hó 12-én kelt legfelsőbb elhatározásával kitünő szolgálatainak elismeréseül őt a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki, majd ugyanazon évi november hó 1-vel pedig 1. osztályu főszámtanácsossá léptette elő.

Hátralevő szolgálati idejét a csendőrségi felszerelési anyagraktárnál töltötte el, mely intézet az ő alkotása volt s igy szivéhez nőtt.

Itt szolgált 1913. évi julius hó 1-ig, amikor 40. szolgálati évét betöltvén felmentését kérte, mire ugyanazon év november hó 1-én nyugállományba helyeztetett. Budapesten telepedett meg.

Mint a csendőrségi felszerelési anyagraktár főnöke előse-

gitette a m. kir. határrendőrségi legénységnek első felszerelését és az ennél kifejtett és az államkincstárra nézve felette hasznos s rendkivüli munkásságáért a m. kir. honvédelmi miniszter 1903. évi március hó 10-én kelt 3047/1909 eln. sz. rendeletével okiratilag megdicsértetett.

Nyugállományba helyezése alkalmából a m. kir. honvédelmi miniszternek 1913 julius hó 30-án kelt 3613/1913. sz. rendeletével a »Diszérem a 40 évi hü szolgálatokért« nevezetü éremmel láttatott el.

Tulajdonosa volt ezen kivül a bronz jubileumi emlékéremnek, a katonai jubileumi emlékkeresztnek és az 1912/13. évi emlékkeresztnek.

A világháboru kitörésekor előrehaladott korára való tekintettel állást már nem vállalt, neje fejtett ki nagy tevékenységet a hadsegélyezés terén, miért is érdemeiért Ő cs. és apostoli királyi Felsége IV. Károly 1917. évi augusztus hó 24-én kelt legfelsőbb elhatározásával a II. osztályu polgári hadiérdemkereszttel tüntette ki.

Az összeomlás után az ujjáépités korszakában a csendőrfelügyelő 1920. évi január hó 29-én 115/eln. csf. 1919. sz. átiratával még egyszer felszólitotta Nemesszeghy nyug. főszámtanácsost, hogy a csendőrségi utasitások átdolgozása tárgyában összeállitandó bizottságban a közremüködést vállalja el, erre azonban előrehaladott kora miatt már nem kerülhetett a sor.

Nemesszeghy főszámtanácsos később Ujpesten telepedett meg, itt is halt el 1925. évi junius hó 1-én 74 éves korában.

Izzó magyar érzésü férfi, kinek nemzete mindenek felett való volt. Mint hazafi konzervativ. Széles látkörü, kötelességteljesitésben a pedánsságig pontos, a munka égett kezei alatt. A gazdászatkezelésnek oszlopa volt s számvivői generációknak mutatott követendő példát. A csendőrségi uttörők, alkotók egyik főalakja volt. Gyermekkorában nélkülözésekkel viva, küzdötte fel magát és saját érdemei emelték őt fel magas poziciójára.

Szolgálaton kivül jó bajtárs, született ur. Megjelenése tiszteletet parancsoló volt. Lelki világa derült, családja, az otthona volt mindene. Általános tisztelet környékezte mindenütt. Kedvenc szenvedélye volt a régiségek gyüjtése s e tekintetben nagy szakismerettel birt.

Öccse Kálmán, ki később Komáromban rendőralkapitány lett, az első örsparancsnok volt Keszthelyen.*

Nemesszeghy főszámtanácsos a csendőrség iránti szeretetéről tett tanuságot akkor is, midőn hasonnevü egyetlen fiát szintén erre a pályára adta, ki jelenleg mint ezredes a belügyminisztérium VI. c. osztályának helyettes vezetője.

* Lásd 238. oldalt.

Stolzenberg János

I. osztályu főszámtanácsos.

Született Besztercén 1851 november hó 13-án. Evangélikus vallásu. Polgárember fa. Két reáliskolát 1863. évben végzett jó eredménnyel. A csendőrséghez 1870 junius 14-én avattatott fel három sorhad-, hét tartalék- és két honvédségi évre a cs. kir. 10. országos csendőrparancsnoksághoz. Véglegesittetett 1871 május 16-án, mint gyalogcsendőr. Cimzetes örsvezetővé 1872 november 1-én, örsvezetővé 1873 január 11-én lépett elő. 1876 május 1-én áthelyeztetett a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság állományába. Cimzetes őrmesterré 1877 augusztus 16-án, őrmesterré 1879 január 1-én lépett elő. Mint őrmester helyeztetett át 1881 junius 11-én a m. kir. 2. számu, 1882 október 1-én pedig a 3. számu csendőrparancsnoksághoz. 1883 február 1-én visszahelyeztetett a 2. számu parancsnoksághoz. 1870—1876-ig örsön külszolgálatot teljesitett Brassó, Hosszufalu, Törcsvár, Előpatak, Szászrégen, Küküllővár, Pojána Rotunda, Nagysajó stb. községekben. 1882 szept. 22-én Szegeden a csendőrszámvivő tiszti vizsgát igen jó eredménnyel tette le. Hadnagy-számvivővé 1883 május 1-én, főhadnagy-számvivővé 1884 november 1-én, II. osztályu százados-számvivővé 1895 május 1-én, I. osztályu százados-számvivővé 1900 május 1-én neveztetett ki. Számtanácsossá a m. kir. belügyminisztérium csendőrségi osztályánál 1904 november hó 1-én lépett elő. Ez évben tette le a számtanácsosi vizsgát jó eredménnyel. 1876—1881-ig Marosvásárhelyen és Kolozsváron teljesitett szolgálatot. 1881—1898-ig Szegeden és Budapesten kerületi számvivő. 1898 december 1-től 1904 szeptember 31-ig fogalmazótiszt a belügyminisztérium számvevőségénél, 1904 október 1-től a belügyminisztérium csendőri osztályában fogalmazótiszt. Másodosztályu főszámtanácsossá 1908 november 1-én, I. osztályu főszámtanácsossá 1911 november 1-én neveztetett ki. 1913 február 28-tól beteg. Nyugállományba 1913 november hó 13-án helyeztetett 42 évet meghaladó tényleges csendőrségi szolgálat után. Budapesten telepedett le és itt halt meg 1921 február hó 15-én. A farkasréti temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1898 november 30-án kelt legfelsőbb elhatározással részére a koronás arany érdemkereszt a legkegyelmesebben adományoztatott. 1899. évben a csendőrségi illetékszabályzat, a számviteli és gazdászatkezelési utasitások 1899. évi uj kiadásának szerkesztési munkálataiban tanusitott kiváló ügybuzgalma és szakértelemmel párosult sikeres közremüködéséért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. 1910. évben, 40. évi csendőrségi szolgálata alatt a csendőrségi intézmény érdekében a közbiztonsági szolgálat, de különösen a csendőrségi gazdászatkezelés reformálása és szervezése terén

kifejtett, különösen kimagasló, igen eredményes és érdemdus tevékenységéért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült, illetve elláttatott a »Diszérem a 40 évi hü szolgálatokért« jelvénnyel. Birtokosa volt a 2. osztályu legénységi katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek és a katonai jubileumi keresztnek.

Stolzenberg főszámtanácsos nős ember volt. Két fiugyermek atyja. Első nejét elvesztvén, röviddel halála előtt ujból megnősült. Egyik fiát Kassán vesztette el. A másik fia csendőrszázados volt. Magyarul, németül és románul tökéletesen beszélt. Magyarországot állomásozásai során ismerte. Ellenség előtt nem szolgált. Középtermetü, erős testalkatu, megállapodott jellemü, nyugodt vérmérsékletü, vigkedélyü, igen jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi volt.

Mint számvivőtiszt a saját szakmáját igen jól ismerte, abban kitünően volt alkalmazható. Igen buzgó a legjobb eredménnyel. Önképzésén kiváló buzgalommal fáradt. Mintaszerü rendet tartott. Elöljárók iránt igen tiszteletteljes és fegyelmezett, alárendeltjeivel szemben jóakaratu, következetes és határozott; bajtársaival szemben mindenkor barátságos és előzékeny.

Mint kerületi számvevőtiszt, majd a belügyminisztérium csendőrségi osztályában fogalmazótiszt igen értékes szolgálatokat teljesitett. Az intézmény érdekében lelkes szeretettel tevékenykedett, sohasem szünvén meg annak javára müködni. Voltak ellenei, de azok is elismerik önzetlenségét és nagy kötelességtudását. Vérbeli csendőr volt, ki egy egész és teljes férfiéletet áldozott az intézménynek. Nagy és szép utat futott meg, sokoldalu tevékenységével sokban járulva hozzá a csendőrség fejlesztéséhez.

Misnay Jenő

I. osztályu százados-számvivő.

Született 1858 junius 3-án Adács községben (Heves vármegye). Római katholikus vallásu. Édesatyja földbirtokos volt. Négy reáliskolát Budapesten jó eredménnyel végzett. Négy éven át a községi közigazgatásban a jegyzői pályán müködött. 1878 március hó 20-án — rendes sorozás utján — avattatott fel a cs. és kir. 60. számu sorgyalogezredhez. Tizedes 1879 jan. 6., cimzetes őrmester 1879 szeptember 26-ával. 1881 szeptember 28-án lépett át, mint szakaszvezető cimzetes őrmester, próbaszolgálatra a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz. Véglegesitése után 1882 junius 1-től számvivői segédmunkás 1883 október 31-ig. 1882 november hó 13-án a csendőrségi számvivő- és a gazdászati ügyvitelben a szakvizsgát jó eredménnyel tette le. Őrmesterré 1882 november 1-én lépett elő.

Hadnagy-számvivővé 1883 november 1-én neveztetett ki a m. kir. 5. számu csendőrparancsnoksághoz, hol a kerület törzsénél a számvevőség vezetője 1887 julius 31-ig. Augusztus 1-én a VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett Székesfehérvárra. Főhadnagy-számvivővé 1893 május 1-én, II. osztályu százados-számvivővé 1897 november 1-én, I. osztályu százados-számvivővé 1900 november 1-én neveztetett ki. Székesfehérváron 1901 december hó 1-ével történt állandó nyugállományba helyezéséig teljesitett szolgálatot. Tüdőhuruttal és általános ideggyengeséggel huzamosabb időn át gyengélkedett és ez idézte elő időelőtti szolgálatképtelenségét. Felülvizsgálat utján 1901 december hó 1-ével állandó nyugállományba helyeztetett. Budafokon telepedett le, onnan Hevescsányba, majd Vecsésre költözött.

Misnay százados-számvivő nyugdijaztatása után nősült. Magyarul tökéletesen, németül kielégitően beszélt. Csak Magyarországot ismerte állomásozásai folyamán. Ellenség előtt nem szolgált. Középtermetü, zömök, erős testalkatu, komoly, szilárd jellemü, szerény férfi volt.

A csendőrségi számvitel minden ágazatában teljes jártassággal birt. Teendőit lelkiismeretesen és pontosan teljesitette. Igen buzgó, szorgalmas tiszt volt és jó eredménnyel müködő. Kedvelt bajtárs, aki azonban inkább visszavonult életet élt.

Nyugdijaztatása után rövid ideig megkisérelte könnyebb polgári alkalmazásban való elhelyezkedését, de folyton hatalmasodó idegbaja erre képtelenné tette. Mindkét lába megbénult s a munka embere tétlenségre lett kárhoztatva közel tiz éven keresztül.

És talán el lehet mondani, hogy Misnay százados ezalatt a szenvedésteljes tiz év alatt végezte a legértékesebb munkát s ott — mint ember — a legnagyobb volt, mert ezeket a nehéz éveket teljesen négy gyermeke nevelésének szentelte. Amikor hasonló helyzetben más, kevésbbé erős lelkületü ember, meghasonlik a Gondviseléssel, ő a legnemesebb keresztény szellemben irányitotta azok nevelését. Hogy a keserü pohár, melyet a sors kezébe adott, végkép beteljék, legidősebb fia 16 éves korában elhunyt. Ez a csapás betetőzte hosszu betegségének aknamunkáját. A lelki megrázkódtatás annyira fokozta idegfájdalmait, hogy 1917. évben Vecsésről feljött Budapestre, itt felvétette magát a Zita helyőrségi kórházba, de öt napi kórházi tartózkodás után — fia elhunytát követő három hétre — 1917. julius 21-én a halál őt is megváltotta szenvedéseitől. A rákoskereszturi katonai temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Bágya Ferenc

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1853 október 13-án Küküllőváron (Kisküküllő vármegye). Evangélikus vallású. Édesatyja földbirtokos volt. Elemi iskoláit elvégezvén, a főgimnáziumot hallgatta s megszerezvén az érettségit, a bécsi tudományegyetem orvosi fakultásán egy évet jó eredménnyel hallgatott. 1872 szeptember 30-án, mint sajátköltséges önkéntes, avattatott fel a cs. és kir. 3. számu huszárezredhez. 1873 augusztus 11-én egyéves önkéntesből átminősittetett hivatásszerü katonává és egy évet a bécsi hadapródiskolában (Gischler-féle előkészitő tanfolyam) jó eredménnyel végzett. Hadapróddá 1874 november 1-én neveztetett ki, hadnaggyá pedig 1875 május 1-én. 1876—77. évben a lovasdandártiszti iskolát igen jó eredménnyel végezte. 1883 december 31-ével, mint szabadságolt állományu hadnagy, áthelyeztetett a m. kir. 9. honvédhuszárezred szabadságolt állományába. 1884 február 13-án próbaszolgálatra átvétetett a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz. Próbaszolgálata alatt lépett elő szabadságolt állományu főhadnaggyá május 1-ével. A csendőrtiszti szakvizsga sikeres letétele után 1884 szeptember 1-ével csendőrfőhadnaggyá és szakaszparancsnokká neveztetett ki Nagyszebenbe. Itt szolgált 1891 november 20-ig, mely napon önkezével vetett véget életének.

Bágya főhadnagy nős ember volt és négy gyermek atyja. Nejét 1885. évben vesztette el, mely csapás a lelkén kitörülhetetlen nyomot hagyott. Anyagi és családi gondokkal küzdött, melyhez még csuzos bántalmai is járultak.

Magyarul, németül tökéletesen beszélt. Középtermetü, szilárd jellemü, csendes, szerény, igen jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi volt. Mint tiszt buzgó, jó eredménnyel dolgozó, uri gondolkozásmódu és kedves bajtárs.

Fery Oszkár

cs. és kir. altábornagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője.

1860 január 10-én született Gömör vármegye Rimaszécs községében. Édesatyja a Koburg-család intézője volt. Gyermekéveit Rimaszécsen és Felsőbalogon töltötte. Középiskoláit az iglói főgimnáziumban végezte jó eredménnyel. A katonai szolgálat iránt érzett vonzalmát követve, 1879 junius 29-én, mint egyévi önkéntes (államköltségen) felavattatott a cs. és kir. 32. gyalogezredhez, hova október 1-én be is vonult. Cimzetes őrvezetővé 1880 március 24-én, tizedessé május 12-én lépett

elő, október 1-ével pedig tartalékos hadnaggyá neveztetett ki s ezrede tartalékába helyeztetett. A budapesti tudományegyetem jogi fakultásán két évet hallgatott. 1884 márc. 1-én tiszti rangjáról leköszönt s mint tartalékos hadapród-tiszthelyettes ugyanezen nappal áthelyeztetett a cs. és kir. 23. gyalogezred tartalékállományába. Ezen tette nyilvánulása a csendőrséghez való átlépése tervével volt összefüggésben, miután e pálya iránt mindinkább erősbbödő vágyat érzett. 1884 április 23-án három évi kötelezettséggel átlépett a m. kir. csendőrséghez próbaszolgálatra és beosztást nyert a m. kir. IV. számu (kassai) csendőrparancsnoksághoz. A szabályszerü próbaszolgálat letelte s a csendőrtiszti szakvizsga sikeres letétele után 1884 október 1-én — mint hadapród-tiszthelyettes — végleg áthelyeztetett. Hadnaggyá november hó 1-én neveztetett ki s december 1-ével szakaszparancsnoki minőségben Szombathelyre helyeztetett. Innen 1886 augusztus 1-én tartósan vezényeltetett a honvédelmi minisztérium IV. (csendőrségi) ügyosztályába — mint fogalmazótiszt — szolgálattételre. Főhadnaggyá 1890 november hó 1-én, II. osztályu századossá 1895 november 1-én, I. osztályu századossá 1897 november 1-én neveztetett ki. 1898 augusztus 1-én felmentetett a fogalmazótiszti teendők alól és szárnyparancsnoki minőségben Zilahra helyeztetett a m. kir. III. számu (budapesti) csendőrkerülethez. 1900. év julius hó 16-ával hasonló minőségben Ungvárra helyeztetett a IV. számu (kassai) csendőrkerület állományába. 1902 junius 1-én a másodtörzstiszti teendőkkel való egyidejü megbizatás mellett a VI. számu csendőrkerület törzséhez helyeztetett Székesfehérvárra. Őrnaggyá 1902 november 1-én lép elő. 1906 március 16-tól ezen kerületnél parancsnok-helyettes. 1906 julius 1-ével tartósan vezényeltetett a belügyminisztérium III/b. (csendőrségi) osztályába, mely osztály röviddel annakelőtte állittatott fel. Alezredesi kinevezése (1906 november 1.) ezen beosztásában érte. 1907 október 1-én Őfelsége által megbizatott ezen osztály vezetésével. 1908 julius 10-én — legfelsőbb elhatározással — kineveztetett a m. kir. I. számu (kolozsvári) csendőrkerület parancsnokává. Itt lépett elő 1909 november 1-én ezredessé. Ezen szolgálati alkalmazásban 1911 augusztus hó 21-ével Székesfehérvárra helyeztetett. Innen 1915 május 1-én Budapestre került, kineveztetvén a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének helyettesévé, egyuttal kineveztetvén vezérőrnaggyá is. A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjévé 1917 október hó 3-án neveztetett ki. Altábornaggyá 1918 május hó 1-ével lépett elő. Ezen magas állásában érte az 1918 őszén kiütött forradalom, melynek 1919 julius 22-én áldozatává esett. A kommunisták által történt kivégzésének hiteles története a Nemzeti Ujság 1925 julius 22-én megjelent 162. számának »Fery, Borhy, Menkina« cimü tárcában foglaltatik. (Irta: Preszly Lóránd dr.)

MISNAY JENŐ

BÁGYA FERENC

MUSKÓ PÁL

SÁRPY GYÖRGY

OLÁH ÖDÖN

VÁRADY EDE

KISFALUDY JÓZSEF

PALÁGYI KÁLMÁN

STINGLY ZSIGMOND

SZEPESI GÁBOR

Kitüntetései: kiváló szolgálataiért 1898 julius 26-án kelt legfelsőbb elhatározással részére a katonai érdemkereszt adományoztatott. Ez évben elláttatott a jubileumi emlékéremmel. 1908. évben elláttatott a 2. osztályu tiszti katonai szolgálati jellel és a katonai jubileumi kereszttel. 1913. évben megengedtetett neki a Schaumburg-Lippei hercegi házirend II. osztályu diszkeresztjének az elfogadása és viselése. 1913. évben elláttatott az 1912—13. évi emlékkereszttel. Ez évben kitüntettetett a III. osztályu Vaskorona-renddel, amelyhez Ő felsége 1915. évben a hadidiszitményt adományozta. 1917. évben az ellenség előtt teljesitett kitünő szolgálatai elismeréséül a hadidiszitményes 3. osztályu katonai éremkereszttel tüntettetett ki. Miniszteri dicsérő elismerésben szolgálata alatt több izben részesittetett.

Fery altábornagy 1894 szeptember hó 24-én vette nőül Laky Dániel főgimnáziumi tanár leányát, Szerénát Budapesten. Házasságukból egy leány- és két fiugyermek származott. Magyarul, németül tökéletesen beszélt. Éppen ugy birta a szláv nyelvet is. Ellenség előtt a világháboru folyamán az erdélyi részen teljesitett szolgálatot. Ütközetben részt nem vett.

Fery altábornagyról csak megismételhetem a Move cimü lap 1919 november 1-én első számában »...A jókkal együtt könnyeket áldozok...« cimü közleményemben megjelent jellemzését: ...három évtizedet jóval meghaladó időt töltött a csendőrség kötelékében. Neve ennek az intézménynek életével forrott egybe. Mint egész fiatal tisztnek, része volt a csendőrség alapvető munkájában; mint élete javarészét élő, végigszolgálta az intézmény lendületes, hatalmas fejlődését, hatalmas virágzását; s mikor egy küzdelmes élet után elérte a legfőbb méltóságot s a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője lett, meg kellett érnie a külső tényezők által elhintett bomlasztó méreg romboló hatását az általa annyira féltett és szeretett csendőrségen is. És ebben rejlik az ő élete nagy tragikuma. Mint ember, mint katona és mint férfi abszolut erkölcsi alapokon álló, vallásos lelkületü, emelkedett gondolkodásu, melegszivü, örökké lelkesülő volt mindenért, ami szép létezett Isten ege alatt. Rendithetlen hite volt mindenben, ami élnivalóvá teheti az életet. Nehéz és küzdelmes volt az élete, mint minden hozzá hasonlónak, aki teljes felkészültséggel a homályból jön s kizárólag a maga erejéből harcolja ki előmenetelét s azt, hogy munkakészségével érvényesülhessen. Általános müveltsége, nagy tudása, éles judiciuma méltán tette őt hivatottá vezető szerepre, melyet eréllyel párosult jósággal töltött be. Amig emberi sorsokról volt szó, addig csak a szivére hallgatott; de erős és kérlelhetlen is tudott lenni, ha eszmék vagy elvek sorsa ingadozott. Szivjóságából mindenkinek juttatott. Sokan éltek az ő jószivüségéből, s hogy akadtak ezek közül olyanok, akik erre méltatlanok voltak, szintén csak az ő nagy szive mellett igazol. Bölcs megnyugvása az isteni gond-

viselés rendelkezésében, megkapó vonása jellemének. Többen intettük, kérleltük, figyelmeztettük első letartóztatása utáni menekülésre, de fanatikusan kitartott szélső elve mellett, hogy igaz férfihez és katonához nem méltó a bujkálás; a végzet akarata elől nem lehet kitérés«.

Amennyire végzetszerüen érte hazánkat az 1918. évi forradalom, éppen ugy végzetszerü volt e kiváló felügyelőnk tragikus elvesztése, aki a legelhivatottabbnak igérkezett a Török táborszernagy és Panajott altábornagy helyeinek méltó betöltésére. Sirja a magyar Duna, hova pribékjei vetették megkinzott testét. A sors, mely nem ismert kegyelmet a magyar nemzettel szemben, nem ismert kegyelmet a nemzet e kiváló fia iránt sem. Mi pedig, a veszteségben manapság annyira gazdagok, kincsekben annyira kifosztottak, a megaláztatásokban annyira elsők, mély részvéttel gyászolhatjuk a legjobbak egyikét, a magyar csendőrtiszt mintaképét.

Ujváry Mihály

hadnagy, oktatótiszt.

Született 1846 február 6-án Dunapentele községben (Fejér vármegye). Római katholikus vallásu. Középiskolai tanulmányainak elvégzése után a müegyetem két évét jó eredménnyel hallgatta. 1869 december 30-tól 1881 december 31-ig szolgált a m. kir. honvédségnél. 1871. évben a honvédtisztképző tanfolyamot jeles eredménnyel végezte. Mint szabadságolt állományu főhadnagy, tiszti rendfokozatáról önként leköszönt. A csendőrséghez 1883 január hó 16-án háromévi szolgálati kötelezettséggel vétetett fel. Beosztást nyert a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz. Cimzetes őrmesterré 1883 február 1-én, őrmesterré 1883 november 21-én lépett elő. Hadapróddá 1884 junius 15-én neveztetett ki. A csendőrtiszti szakvizsgát 1884 szeptember hó 22-én megfelelő eredménnyel tette le. 1884 julius 1-től augusztus 31-ig ideiglenes szakaszparancsnok Orsován, azontul oktatótiszt Szegeden. Hadnaggyá 1884 november hó 1-én lépett elő. Nyugállományba helyeztetett 1885. évben. 1886. évben a csendőrségnél viselt tiszti rangjáról — végkielégités mellett — önként leköszönvén, leköszönése elfogadtatott.

Matolcsi Károly

hadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1853 március 25-én Nagysinken (Nagyküküllő vármegye). Evangélikus vallásu. Öt gimnáziumi osztályt jó eredménnyel végzett. 1870 szeptember 26-án önként jelentkezőként avattatott fel a cs. kir. 28. vadászzászlóaljhoz. 1870—1872.

évben a hadapródiskolát Nagyszebenben jó sikerrel végezte. Hadapróddá 1872 okt. 20-án neveztetett ki. 1874 márc. hó 1-én a cs. és kir. 3. huszárezredhez helyeztetett át. 1875—1876. évben a lovasdandáriskola tanfolyamát jó eredménnyel végezte. 1883 augusztus hó 21-én próbaszolgálatra felvétetett a m. kir. csendőrséghez. Beosztást nyert a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz. A csendőrtiszti szakvizsga sikeres letétele után 1884 november 1-én hadnaggyá és szakaszparancsnokként Zilahra neveztetett ki. 1885. évben hasonló minőségben Békésgyulára tétetett át. Idegbántalmak és szembajjal huzamosabb időn át beteg volt. Nyugállományba — saját kérelmére megejtett felülvizsgálata eredményeként — 1889 január hó 1-évl helyeztetett. Zilahról Kolozsvárra költözött. Sulyosbodó idegbaja miatt a nagyszebeni állami elmegyógyintézetben vétetett fel, hol 1903 április hó 8-án elhunyt. Nagyszebenben helyeztetett örök nyugalomra. Eredeti családi neve Matoltschi volt.

Nemes Oláh Ödön

cimzetes tábornok, kerületi parancsnok.

Született Sátoraljaujhelyen (Zemplén vármegye) 1859 junius 13-án. Római katholikus vallásu. Édesatyja, Dániel, ügyvéd volt. Gondos családi nevelésben részesült. Az elemi és gimnáziumi iskolákat elvégezvén, Iglón leérettségizett és a budapesti tudományegyetem jogi fakultásán egy évet lehallgatott. 1876—1878. években a budapesti cs. kir. hadapródiskolában két osztályt, majd folytatólag a märischweiskircheni lovassági hadapródiskola 3—4. osztályát jó eredménnyel végezte. 1876 junius 23-án önként jelentkezőként avattatott fel a cs. kir. 6. huszárezredhez a törvényszabta szolgálati kötelezettséggel s a katonai képzőintézetben eltöltött idő után négy évet ténylegesen utánszolgálni köteleztetett. Cimzetes tizedes 1878 augusztus 4-től, cimzetes szakaszvezető 1880 március 26-tól, cimzetes őrmester 1880 augusztus 8-tól, hadapród cimzetes őrmester 1880 augusztus 18-tól. Utóbbi rendfokozatban a cs. kir. 4. számu huszárezredhez neveztetett ki. Hadnaggyá 1881 május 1-én lépett elő és helyeztetett a cs. kir. 10. huszárezredhez. Örkényen, Baján és Bácsmadarason teljesitett századszolgálatot. Hadnagyi rangjáról 1882 junius 20-án önként leköszönt. Mint őrmester 1882 február 13-án áttétetett a cs. kir. 2. huszárezredhez. Hadapródőrmesterré 1884 március 1-én, hadapród-tiszthelyettessé ugyanezen év április hó 1-én neveztetett ki. 1884 augusztus 6-án három évi szolgálati kötelezettséggel belépett a m. kir. csendőrséghez s a III. számu kerületnél, mint hadapród-próbacsendőr cimz. őrmester állományba vétetett. 1884 augusztus 6-tól 1885 február 28-ig teljesitett próba-

szolgálatot. 1885. évben Budapesten jó eredménnyel tette le a csendőrtiszti szakvizsgát. Csendőrhadapród-tiszthelyettessé 1885 március 1-én lépett elő. Külszolgálatot Budapesten, Ócsán és Kunszentmiklóson teljesitett. 1885 május 1-ével a IV. számu kerülethez helyeztetett szakaszparancsnoknak Nyiregyházára, hol 1893 augusztus 31-ig állomásozott. Itt lépett elő hadnaggyá 1885 május 1-ével, főhadnaggyá pedig 1891 május 1-ével. 1893 szeptember 1-én áthelyeztetett Budapestre, 1896 április 1-én pedig megbizatott a budapesti szárny ideiglenes vezetésével. Ezen szárnynak ugyanezen év május 1-ével végleges parancsnoka lett s ezen szolgálati alkalmaztatásban maradt egészen 1902 május 18-ig. 1898-ban a lovastábori csendőrtanfolyam parancsnoka volt. Másodosztályu százados 1896 május 1-ével, elsőosztályu százados 1898 november 1-ével. 1901—1902. években egyidejüleg a budapesti csendőrpótkeret ideiglenes parancsnoka is. 1902 május 18-tól 1904 október 1-ig kerületi parancsnok-helyettes. Alezredessé 1907 május 1-én neveztetett ki. 1908 julius 10-től a belügyminisztérium csendőrségi ügyosztályának a vezetője s 1904-től egyszersmind a pótlovazó bizottság elnöke is. Ezzel egyidejüleg a budapesti pótkeret és a ceglédi, majd a kiskunhalasi pótlóidomitó osztálynál a pótlovak idomitását irányitotta s a csendőrségi lóosztályozó bizottság elnöki teendőit is végezte. Ezen magas vezetőállásban 1913 junius 2-ig maradt. Ezredessé 1910 május 1-ével neveztetett ki. 1913 julius 2-ával a VIII. számu csendőrkerület parancsnokává neveztetett ki Debrecenbe. 1914 április 4-én kelt legfelsőbb elhatározással — kérelmére — felmentetett ezen szolgálati állása alól s létszám felett vezettetett. 1914 junius 26-ával egy év tartamára várakozási illetékkel szabadságoltatott. 1914 október 1-től 1916 szeptember 30-ig a háboruban, mint a sátoraljaujhelyi katonai megfigyelő-állomás parancsnoka, majd mint kikülönitett törzstiszt ugyanezen megfigyelő-állomás számára teljesitett szolgálatot. Állandó nyugállományba 1916 október 1-ével helyeztetett. 1922 március 31-én nyerte el a vezérőrnagyi cimet. Budapesten telepedett le.

Kitüntetései: az 1896-iki ezeréves kiállitás alkalmával a csendőrségi kiállitás sikerült rendezéséért az országos kiállitás hadügyi csoportbizottságának elnöke 1896 november 24-én teljes elismerését és köszönetét fejezte ki s egyuttal az ezeréves országos kiállitás »Közremüködési Érmé«-vel ellátta. 1902. évben szárnyparancsnoki minőségben hosszabb időn át tanusitott ügybuzgó és eredményes tevékenységéért, valamint a csendőrségi pótkeret helyes vezetéséért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. 1905. évben a tiszti és hadapródképző tanfolyam vezetése és felügyelete körül tanusitott eredményes tevékenységéért csendőrfelügyelői irásbeli dicséretben részesittetett, 1907. évben kerületi parancsnok-helyettesi, nemkülönben pótlovazó bizottsági elnöki minőségben kifejtett tevékeny-

ségéért honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el. 1908. év augusztus 12-én kelt legfelsőbb elhatározással kitünő szolgálatai elismeréséül Ő felsége — részére — a Ferenc József-rend lovagkeresztjét a legkegyelmesebben adományozta, 1912. év szeptember 17-én a 3. osztályu Vaskorona-rendet, majd 1916. évben a Ferenc József-rend tisztikeresztjét a hadidiszitménnyel. 1913. évben ujból honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült, a honvédelem szempontjából fontossággal biró jelentések megtétele körül kifejtett kiváló közremüködésért. Birtokosa a 2. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, 1901. évtől a perzsa 3. osztályu nap- és oroszlán-rendjelnek, 1915. évi október 15-ével a hadidiszitményes vöröskereszt 2. osztályu tiszti diszjelvényének, 1898. évtől a jubileumi emlékéremnek és 1908. évtől a jubileumi keresztnek.

Oláh tábornok elsőizben 1888. február 14-én nősült, feleségül vévén Suszták Antal sajószentpéteri ügyvéd Iréne leányát. E házasságból egy fiu- és egy leánygyermek származott. Fia, Ödön, mint huszárzászlós halt hősi halált 1914. évben. Nejét 1919. évben elvesztvén, nyugállományban léte idején ujból nősült, szadai Zábrátzky Ottó taktaszadai földbirtokos és szkv. honvédszázados Margit nevü leányát vevén nőül. Magyarországon kivül Alsó-Ausztriát és Csehország keleti részét, Morvaországot és Sziléziát ismeri. Magyarul, németül tökéletesen, tótul kielégitően beszél.

Oláh tábornok évtizedeken keresztül hü, becsületes, meg nem tántorodó, oszlopos tagja volt a csendőrségnek. Kemény, küzdő, harcias ember, kit talán kétszer láttam magábaroskadtan, mikor a nemzet védelmére eresztett egyetlen fia és a sokat szenvedett felesége koporsóját kisérte.

Mint csendőrtiszt hivatását komolyan fogta fel és kötelességét buzgón, legbecsületesebb igyekezettel és rendkivül lelkiismeretességgel teljesitette. Előljárói iránt feltétlen engedelmességgel és tisztelettel viseltetett. Alárendeltjei iránt igazságos és méltányos parancsnok volt. Szeretett dolgozni s a munkában belső örömét találta. Legfőképpen pedig a lovascsendőrség fejlesztésén s mind magasabb szinvonalra való emelésén lelke egész melegével fáradozott. Intézményünk iránti ragaszkodását mindmáig hiven megőrizte.

Muskó Pál

hadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1859 augusztus 28-án Szegeden. Római katholikus vallásu. Gazdálkodó fia. Három reáliskolát végzett. Ipari pályára készült, de ahhoz különösebb kedvet nem érezvén, 1880 április 27-én rendes sorozás utján felavattatott a m. kir.

3. számu csongrádi honvédzászlóaljhoz. Mint honvéd bemutattatott 1881 március 30-án. Tizedessé 1882 szeptember 1-én, cimzetes őrmesterré 1883 december 26-án lépett elő. A m. kir. honvédségi Ludovika Akadémia előkészitő (1881/82) és tisztképző (1882—83. évi) tanfolyamát megfelelő eredménnyel végezte. Hadapróddá 1884 március 1-én neveztetett ki. 1884 május 23-án próbaszolgálatra felvétetett a m. kir. csendőrséghez és beosztatott a m. kir. III. számu csendőrparancsnoksághoz. Május 24-től julius 29-ig a budapesti szárnynál elméleti kiképzésben részesült, julius 29-től szeptember 16-ig pedig örsparancsnok volt a váci örsön.

Még ez évben Budapesten jó eredménnyel tette le a csendőrtiszti szakvizsgát. 1884 december 1-én az I. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át Marosvásárhelyre, hol örsparancsnok és szakaszparancsnok-helyettes volt. Ez év április 11-én szakaszparancsnokul Liptószentmiklósra helyeztetett át. Hadnaggyá 1885 május 1-én neveztetett ki. 1886-tól 1890 december 28-ig szakaszparancsnok Esztergom, Ipolyság, Ungvár és Lugoson. Nyugállományba 1891 augusztus 1-én helyeztetett. Óbecsén telepedett le, majd Budapestre költözött. Nyugdijaztatása után Németpalánkára neveztetett ki selyemtenyésztési felügyelőnek s még ezen évben meg is nősült. Budapestre 1892. évben költözött s munkatársa lett a Rendőri Lapoknak s a Magyar Ujság cimü lapnak.

1895. évben Bács-Bodrog vármegye óbecsei járásában választatott meg járási rendőrfelügyelőnek. Ezen állásában öt éven át teljesitett értékes szolgálatokat. 1900. évben jegyzői oklevelet szerzett s megválasztatott Pilisszentlászló község jegyzőjévé. A forradalom alatt otthagyta állását, a forradalom lezajlása után pedig Veresegyházán telepedett le s ma is ott él családjával.

A szervezés első éveiben került a csendőrséghez, melyet szeretettel választott élethivatásául. Családi okok miatt azonban rövid hét évi tényleges szolgálat után megvált attól és a polgári életben keresett és talált megfelelő elhelyeződést.

Stingly Zsigmond

főhadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1859 szeptember 24-én a zalavármegyei Gelse községben. Római katholikus vallásu. Édesatyja körjegyző és földbirtokos volt. Fiát gondos nevelésben részesitette. A nagykanizsai főgimnáziumot elvégezvén, az érettségi vizsgát jó eredménnyel tette le. 1881 március 8-án rendes sorozás utján avattatott fel a m. kir. 77. számu balaton-zalai honvédgyalogzászlóaljhoz. 1881/82. években a m. kir. honvédségi Ludovika

Akadémián a tisztképző tanfolyamot megfelelő eredménnyel végezte. Tizedessé 1882 november 5-én lépett elő. Mint próbacsendőr 1883 augusztus 30-án osztatott be a m .kir. 6. számu csendőrparancsnoksághoz. Mint gyalogcsendőr ugyanezen év december 31-ével véglegesittetett. Cimzetes örsvezetővé 1884 május 6-án lépett elő. Hadapróddá 1884 julius 5-én neveztetett ki. 1884 december 10-ig örsparancsnok Szigetváron és Pécsen. 1885. évben Székesfehérváron letette a csendőrtiszti szakvizsgát s március hó 1-vel hadapródtiszthelyettessé neveztetett ki. Hadnaggyá ugyanazon év május hó 1-én lépett elő s egyidejüleg szakaszparancsnokként áthelyeztetett Miavára. 1898 február 1-vel Nagykárolyba, 1890 november 1-vel Máramarosszigetre helyeztetett szakaszparancsnoknak. Főhadnaggyá 1891 november 1-én neveztetett ki. Nyugállományba 1893 november 1-vel helyeztetett. Máramarosszigeten telepedett le, honnan Deésre költözött, hol később rendőrkapitány lett.

Stingly főhadnagy a csendőrségnél nőtlen tiszt volt. Magyarul tökéletesen, németül jól beszélt. Magyarországot állomásozásai során ismerte meg. Középtermetü, gyengébb fizikumú, szilárd jellemü, komoly, szerény, uri gondolkodásu, jó tehetséggel és felfogással biró férfi volt. A csendőrszolgálat minden vonatkozásában teljes jártassággal rendelkezett és kötelmeit minden körülmények között hüen és példaadóan teljesitette. Önfeláldozó, fáradhatlan szorgalmáért és eredményes müködéséért előljárói elismerését és alárendeltjei tiszteletét érdemelte ki.

Szepesi Gábor

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született a szepesvármegyei Szomolnokon 1853. év március hó 18-án. Római katholikus vallásu. Atyja bányahivatalnok volt. A főgimnáziumot Rozsnyón végezte, hol érettségit is tett. Az államvasuthoz lépett be, ott három szakvizsgát tett le jó eredménnyel s mint forgalmi tisztviselő alkalmaztatott. Mint egyévi önkéntes — az előirt szolgálati kötelezettség mellett — 1873 március hó 13-án avattatott fel a cs. és kir. 6. huszárezredhez. Szolgálattételre 1874 október hó 7-én vonult be. Katonai szolgálata alatt Vámosgyörkön, Jászberényben, Jászkiséren és Gödöllőn tartózkodott. 1875 szeptember hó 30-ával — mint őrmester — szabadságoltatott s áthelyeztetett ezrede tartalékába. A m. kir. csendőrséghez 1882 április 31-ével lépett be próbaszolgálatra a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz. Beosztást nyert a nagyváradi szárnyhoz. Mint lovascsendőr, 1883 február 21-ével véglegesittetett. 1884 évben a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián felállitott

tartalékos tisztképző tanfolyamot igen jó, ugyanazon évben a csendőrtiszti szakvizsgát Budapesten jó eredménnyel tette le. 1884 szeptember hó 1-vel hadapródörsvezető cts őrmesterré lépett elő, ugyanazon év november hó 1-vel pedig hadapródtiszthelyettessé. 1884 nov. 15-óta — mint szakaszparancsnok-helyettes és a próbacsendőrök oktatója — Budapesten alkalmaztatott. Hadnaggyá 1885 május 1-ével neveztetett ki és szakaszparancsnoki alkalmaztatást nyert Szolnokon. 1890 november 1-től hasonminőségben Kecskemétre helyeztetett. Főhadnaggyá 1891 november hó 1-én lépett elő. 1895 március 1-vel a II. számu csendőrkerülethez helyeztetett ugyancsak szakaszparancsnoki minőségben Szegedre s onnan 1896 junius 15-vel ideiglenes szárnyparancsnoknak a m. kir. I. számu csendőrkerület állományába Brassóba. II. osztályu százados 1896 november 1-től. Századosi kinevezése előtt 1896 augusztus 1-én Miskolcra helyeztetett szárnyparancsnoki minőségben. 1899 julius 1-től hasonló beosztásban Nyiregyházára s onnan 1902 május 1-ével vissza Miskolcra helyeztetett. Közben érte 1898 november 1-én első osztályu századosi kinevezése. 1903 julius hó 1-ével szárnyparancsnoknak Ujvidékre neveztetett ki, hol 1905 junius 1-ig állomásozott. Ezen nappal állandó nyugállományba helyeztetett. Mint nyugállományu tiszt a cs. és kir. 6. hadtestparancsnokság, majd a kassai III. honvédkerület katonai osztályán nyert beosztást, utóbbi helyen, mint irattárkezelő.

Birtokosa volt a jubileumi emlékéremnek s a katonai jubileumi keresztnek.

Szepesi százados csendőrségi szolgálata alatt nőtlen ember maradt. Később özvegy nővérének leányát fogadta örökbe.

Magyarul és németül tökéletesen beszélt. Családi neve előbb Omeisz volt. Magyarországot állomásozásai során ismerte. Középtermetü megállapodott, komoly jellemü, nyugodt véralkatu, vidám kedélyü, jó szellemi képességgel rendelkező férfi volt.

Mint csendőrtiszt a közbiztonsági szolgálat kezelésében és irányitásában kellő szakértelemmel birt, alárendeltjeit helyesen vezette és befolyásolta, parancsnoki kötelmeit tevékenyen teljesitette. A fegyelmet és szolgálati rendet behozni és fenntartani jól tudta. Mint igen jó lovas, táboricsendőr-tanfolyam vezetésében is jól felelt meg. Bajtársias érzésü, fegyelmezett tiszt volt, aki nevelő hatását helyesen érvényesitette alárendeltjeire. Általában jó tisztnek jellemzett.

STOLZENBERG JÁNOS

FERY OSZKÁR

Kisfaludi Kisfaludy József

hadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1859. évben Pécsen. Édesatyja, Károly, főszolgabiró volt, akit kétéves korában vesztett el. Özvegy édesanyja a leggyöngédebb anyai szeretettel nevelte fel s végeztette vele iskolai tanulmányait. Róm. kath. vallásu. Nagy kedvet érezvén a katonai pálya iránt, 1877 augusztus hó 25-én — mint 18 éves ifju — önként lépett be a cs. és kir. 5. számu huszárezredhez s Tivadar bátyja helyett ő vett részt Bosznia megszállásában ezrede kötelékében. A hadjárat során szerencsétlenül járt, a lovat kilőtték alóla, az ráesett s lába eltörött. Két év mulva — mint szakaszvezető — tért vissza, lába szerencsésen összeforott. Itthon elérte az őrmesteri rendfokozatot. Mint lovaspróbacsendőr vétetett át próbaszolgálatra, amelynek sikeresen megfelelvén, véglegesittetett. 1884. évben jeles eredménnyel tette le a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián felállitott tisztképző tanfolyam vizsgáját. A tanfolyamot Szurmay Sándor báró gyalogsági tábornokkal együtt végezte, kihez őszinte barátság füzte. Rokonai és barátai óhajtották, hogy menjen vissza a huszárokhoz, de ő szivvel és lélekkel csendőr akart maradni. Hadapródtiszthelyettessé 1884 szeptember hó 1-vel neveztetett ki s beosztatott a m. kir. 6. számu csendőrparancsnokság szombathelyi szárnyához az első szakaszparancsnok Fery Oszkár hadnagy mellé. A következő évben oktatótiszti minőségben a m. kir. II. számu csendőrkerülethez Szegedre helyeztetett. Hadnaggyá 1885 május hó 1-én neveztetett ki. 1889. évben szakaszparancsnoknak Ungvárra helyeztetett a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományába. 1891 május hó 1-vel — mint csapatszolgálatra nem alkalmas — felülvizsgálat utján nyugállományba helyeztetett. Nyugdijazása főhadnagyi kinevezése előtt érte. Előbb Ungváron telepedett le. Szatmár vármegye főispánja 1892 május havában Nagykároly r. t. város rendőrkapitányává nevezte ki. Ezen állásában hét évig szolgált, majd a régi családi fészkébe vágyva, Szombathely r. t. város rendőrkapitányává neveztetett ki. Ezen állást 1914. évig töltötte be. Ez évben nyugdijaztatta magát. Bármily rajongással csüggött családján, 1915. év julius 22-én a m. kir. 7. honvédhuszárezredhez szolgálaton kivüli viszonyba hadnaggyá neveztetett ki. A harctérre ment. 1915 november 1-vel sz. k. v. főhadnaggyá, érdemei elismeréséül pedig 1917 szeptember 14-vel sz. k. v. századossá lépett elő. Ugyanekkor hadtestparancsnoksági dicsérő elismerésben részesült. Harctéri szolgálata közben érte az a megtiszteltetés, hogy Belgrádba helyeztetett, mint a megszálló csapat katonai rendőrségének parancsnoka. Itt az összeomlásig teljesitett szolgálatot. Család-

jához visszatérve 1921 junius hó 24-én halt meg Szombathelyen s ott is helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: a hadiérem, az ezüst és bronz legfelsőbb elismerés a kardokkal, a jubileumi emlékérem, a katonai jubileumi kereszt, a Károly csapatkereszt, a bolgár királyi tisztikereszt és a német Mária kereszt.

Kisfaludy József nős ember volt; özvegye Ujfalussy Mária. Egyetlen leánya, Sarolta, honvédszámtiszt felesége. Magyarul, németül tökéletesen beszélt. Magas termetü, komoly, határozott jellemü, igen jó megjelenésü, jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi volt.

Mint csendőrtiszt ugy a szakaszparancsnoki, mint oktatótiszti minőségében igen jól felelt meg. Rendkivül szorgalmas, kötelességérzettől áthatott, szép eredménnyel müködő parancsnok volt. Az intézményhez való ragaszkodását élete utolsó órájáig hüen megőrizte. A régi uri magyarság egyik oszlopos reprezentánsa dölt ki vele az élők sorából.

Nemespalágyi Palágyi Kálmán

hadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1859. év április hó 17-én Pankotán (Arad vármegye). Római katholikus vallásu. Atyja megyei hivatalnok volt. A főreáliskolát Nagyváradon jó eredménnyel végezte. 1879 március 11-én rendes sorozás utján avattatott fel a cs. és kir. 33. gyalogezredhez, a törvényes szolgálati kötelezettség mellett. Bemutattatott október 1-én. Tizedessé 1880 március 23-án, cimzetes szakaszvezetővé 1881 január 4-én, cimzetes őrmesterré dec. hó 8-án lépett elő. A m. kir. csendőrséghez 1882 szept. 1-én vétetett fel — mint próbacsendőr — három évi szolgálati kötelezettség mellett. Beosztatott a m. kir. 4. számu parancsnoksághoz. Örsvezető cimzetes őrmesterré 1882 november 1-én lépett elő, őrmesterré pedig 1883 január 1-én. 1883. évben bevezényeltetett a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémia szabadságolt állományu tisztképző tanfolyamába, melyet 1884. évben jó eredménnyel végzett. 1883 augusztus hó 26-val a m. kir. 5. számu parancsnoksághoz helyeztetett. 1884 szeptember 28-án Pozsonyban a csendőrtiszti szakvizsgát jó eredménnyel tette le. Hadapródőrmesterré 1884 szeptember 1-én, tiszthelyettessé november 1-én lépett elő. Hadnaggyá és szakaszparancsnokká 1885 május 1-én neveztetett ki Ipolyságra, honnan rövid idő mulva Besztercebányára helyeztetett. Nősülése miatt tiszti rangjáról 1886. év október 18-ával leköszönvén, Aradon nőül vette Neumann Jolánt. 1887 május hó 1-én a székesfővárosi államrendőrséghez neveztetett ki a felügyelői karhoz, hol fokról-fokra emelkedve 1907 március

20-ával főfelügyelő lett. Nyugállományba 1913 április hó 1-ével helyeztetett.

Birtokosa volt az V. osztályu szerb királyi Takova-rendnek (1886), a bolgár IV. osztályu polgári érdemrendnek, a koronás aranyérdemkeresztnek (1896), a spanyol katholikus Izabella-rend lovagkeresztjének (1908) és a Ferenc József-rend lovagkeresztjének (1911).

Nemes Várady Ede

ezredes, kerületi parancsnok.

Született 1859 junius hó 4-én Tiszafüreden (Heves vármegyében). Római katholikus vallásu. Édesatyja földbirtokos volt. Négy gimnáziumi osztályt jó eredménnyel végzett Egerben. 1875—76. években Kassán a cs. és kir. hadapródiskola növendéke volt, honnan azonban — saját kérelme folytán — 1876. évben elbocsáttatott. 1876 junius 4-én a cs. és kir. 60. gyalogezredhez önkéntesen a törvényszabta szolgálati kötelezettség mellett avattatott fel. Őrvezetővé 1876 november 16-án, tizedessé 1877 szeptember 26-án, szakaszvezetővé 1878 március 6-án, őrmesterré 1878 december 26-án lépett elő. Szabadságoltatott 1881 junius hó 13-án. 1881 julius hó 28-án — mint próbacsendőr — átlépett három évi szolgálati kötelezettség mellett a m. kir. csendőrséghez. Beosztatott a 2. számu csendőrparancsnoksághoz. Véglegesittetett — mint csendőr cimzetes őrmester — 1882 február hó 21-én. Örsvezető cimzetes őrmesterré 1882 május 1-én lépett elő. 1882 december 1-én a 3. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett. 1883—84. évben a Ludovika Akadémián az egyéves szabadságolt állományu tiszti tanfolyamot igen jó eredménnyel végezte. 1884. évben a csendőrtiszti szakvizsgát Budapesten jó eredménnyel tette le. Hadapróddá 1884 szeptember 1-én neveztetett ki. Október 1-től helyettes oktatótiszt, majd oktatótiszt Székesfehérváron 1887 január 31-ig. Közben 1884 november 1-én hadapród-tiszthelyettessé, hadnaggyá pedig 1885 május 1-vel lépett elő. 1887 február 1-től 1889 január 30-ig segédtiszt ugyancsak Székesfehérváron. 1889 február 1-én szakaszparancsnoki minőségben Kalocsára helyeztetett a III. számu kerülethez. Itt állomásozott 1895 október 31-ig. 1891 november 1-én főhadnaggyá lépett elő, egyidejüleg áthelyeztetvén Gyulára, hol 1895 junius 30-ig szolgált. E naptól 1896 junius 14-ig Kecskeméten szakaszparancsnok. II. osztályu századossá 1896 november 1-én neveztetett ki. E minőségben szárnyparancsnok Nagybecskereken a II. számu kerületnél 1903 junius 30-ig. 1903 julius 1-től másodtörzstiszt 1907 április hó 30-ig Szegeden. Őrnagy 1905 május 1-ével. 1907 május 1-én parancsnok-helyettesi minőség-

ben a VII. számu kerülethez Brassóba helyeztetett át. 1908 november 1-én alezredessé lépett elő, egyben ezen kerület parancsnokává neveztetett ki. 1909 szeptember 1-től kerületi parancsnoki minőségben Székesfehérvárra helyeztetett át, egyidejüleg megbizatván a Nagyváradon felállitott továbbképző altiszti iskola parancsnoklásával, amelyet 1912 augusztus 15-ig vezetett. E nappal kerületi parancsnoknak Kassára helyeztetett át. Ezredessé 1912 január 3-val lépett elő.

Állandó nyugállományba 1913. év november hó 1 napjával helyeztetett. Kecskeméten telepedett le s ott élt halála napjáig 1924. év november hó 5-ig. Budapesten a rákoskereszturi uj temetőben levő családi sirboltban helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1903. évben különleges alkalmazásokban huzamosabb időn át tanusitott kötelességhü és eredményes szolgálataiért legfelsőbb dicsérő elismerésben részesittetett Őfelsége által. 1907. évben a szegedi csendőrkerület ideiglenes vezetésében, valamint a gyakorlati közbiztonsági szolgálat terén kifejtett ügybuzgalma és eredményes müködéseért honvédelmi miniszteri dicséretben részesült. 1908. évben augusztus 12-én kelt legfelsőbb elhatározással kitünő szolgálatai elismeréseül részére a Ferenc József-rend lovagkeresztje adományoztatott. 1910. évben birtokosa lett a román koronarend középkeresztjének. Ezeken kivül birtokosa volt a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek és a katonai jubileumi keresztnek.

Várady ezredes nős, gyermektelen ember volt. Magyarul tökéletesen, németül kielégitően beszélt. Magyarországot állomásozásai során ismerte. Ellenség előtt nem szolgált. Magas termetü, erős testalkatu, szilárd, határozott jellemü, vigkedélyü igen jó szellemi képességgel és tehetséggel megáldott férfi volt. Uri gondolkodásu és előkelő életet élő.

Mint csendőrtiszt lelkes szeretettel és fokozódó becsvággyal szolgálta az intézményt. Hivatásszerü kötelmeit igen jól ismerte, igen kiterjedt szakismeretekkel és bő gyakorlati tapasztalatokkal rendelkezett, melyeket eredményesen érvényesitett is. Állandó éberséggel őrködött a testületi és a katonai szellem fenntartása, épen ugy a közbiztonsági szolgálat — szabályok előirta — helyes teljesitése felett. Állásától megkivánt széles látókörrel rendelkezett. Előljárói iránt tiszteletteljes és fegyelmezett, alárendeltjeivel szemben szigoru, igen erélyes és kellően tárgyilagos volt. Összegyénisége és értéke szerint a kiváló csendőrtisztek közé soroltatott.

Losonci báró Bánffy Károly

hadapród, örsparancsnok.

Született 1857 december 3-án Marosszentkirály községben (Torda vármegye). Evangélikus vallású. Főnemesi családból származott. Atyja előkelő erdélyi földbirtokos volt. A szülői háznál részesült nevelésben; két reálosztályt magánuton végzett. 1874. évi augusztus 1-én — mint önkéntes — avattatott fel a cs. és kir. 2. huszárezredhez. Tizedessé 1875 május 6-án, szakaszvezetővé 1876 november 6-án, őrmesterré 1878 szeptember 26-án lépett elő. 1881 január 1-vel ezrede tartalékába helyeztetett. 1881 okt. 10-vel a cs. és kir. 12. szekerészosztályhoz helyeztetett át. 1882 aug. 7-én három évi szolgálati kötelezettséggel — mint őrmester — próbaszolgálatra átlépett a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz és tiszti kiképzés alá kerülvén 1883. évben bevezényeltetett a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémiába, hol a szabadságolt állományu tisztképző tanfolyamot jó eredménnyel hallgatta. Ugyanezen évben a csendőrtiszti szakvizsgát Kassán jó eredménnyel tette le. Hadapróddá 1884 november 1-én neveztetett ki. Mint hadapród örsvezető, cimzetes őrmester, örsparancsnok volt a nyiregyházai örsön. Fogyatékba vétetett 1885. évben.

Emerich Gottfried

hadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1857 szeptember hó 6-án Válon. Római kath. vallású. Édesatyja megyei főorvos volt. A főreáliskolát Budapesten jó eredménnyel végezte. Az államszámviteli vizsgát és a jegyzői szigorlatot »képesitett« osztályozás mellett tette le. 1879 január 28-án avattatott fel rendes sorozás utján a m. kir. 62. számu ipolysági honvédzászlóaljhoz. 1879 október 2-án vezényeltetett a Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamába, melyet 1880. évben jó eredménnyel végzett. 1883 április 13-án vonult be zászlóaljához. Cimzetes tizedessé 1883 április 13-án lépett elő. Május 17-én szabadságoltatott. Próbaszolgálatra a m. kir. csendőrséghez 1883. augusztus 26-án vétetett fel az 1. számu parancsnoksághoz, honnan ez év december 1-én az 5. számu parancsnoksághoz helyeztetett. Itt neveztetett ki hadapróddá 1884 szeptember hó 1-én. A besztercebányai szárnynál szolgált mint csendőr és mint örsparancsnok. Pozsonyban tette le a csendőrtiszti szakvizsgát. Hadapródőrmesterré 1885 január 5-én lépett elő. Ez év május 1-én a m. kir. VI. számu kerülethez helyeztetett, Nagykanizsára szakaszparancsnokul. Hadapród-tiszthelyettessé julius 1-én, hadnaggyá november 1-én

lépett elő. 1887 november 1-ével szakaszparancsnoki minőségben Pozsonyba helyeztetett. Itt vétetett fogyatékba 1888 junius hó 15-vel.

Nőtlen ember volt. Magyarul, németül tökéletesen beszélt. Ellenség előtt nem szolgált.

Nádas Oszkár

hadapród, örsparancsnok.

Született 1851. év március 4-én Iglón (Szepes vármegye). Evangélikus Polgár fia. A bányászati főiskolát Selmecbányán elvégezve, kohógyakornok lett. 1883. évi február hó 12-én két évi szolgálati kötelezettséggel önkéntesen a m. kir. 37. sárosi honvédzászlóaljhoz avattatott fel. Tizedessé 1883 február 26-án lépett elő. A m. kir. honvédségi Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamát 1884. évben kielégitő eredménnyel végezte, 1884 április 1-ével hadapródtizedessé lépett elő. A csendőrséghez 1884 november 1-én vétetett át próbaszolgálatra s a IV. számu csendőrkerület állományában osztatott be. Véglegesittetett 1885 május 21-vel. Hadapródörsvezetővé 1885 december 26-ával lépett elő. 1884—85. években örsparancsnok Nagykaposon és szakaszparancsnokhelyettes Ungváron. A csendőrtiszti szakvizsga ki nem elégitő eredménnyel történt letétele miatt három havi végkielégitéssel elbocsáttatott a csendőrség kötelékéből.

Csikszentimrei Csató Ferenc

vezérőrnagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének helyettese.

Született Csikszentimre községben 1861 szeptember hó 15-én székelyhuszár nemes szülőktől. Római katholikus vallásu. Az érettségi vizsgát Gyulafehérváron a római katholikus püspöki főgimnáziumban jó eredménnyel tette le. 1883 február 23-án — mint egyévi önkéntes — avattatott fel a cs. és kir. 50. gyalogezredbe. 1883 március 4-én áthelyeztetett a m. kir. 26. számu csikudvarhelyi honvédzászlóaljhoz, hova 1883 szeptember 26-án vonult be. Egyévi önkéntességi kötelezettségének eleget tevén, 1884. évben a szabadságolt állományu tisztek részére előirt vizsgát a Ludovika Akadémián megfelelő eredménnyel tette le. 1884 október 9-én — mint próbacsendőr — felvétetett a m. kir. csendőrséghez s beosztatott a budapesti kerület állományába. Hadapróddá — próbaszolgálata alatt — 1884 dec. 1-én neveztetett ki. Elméleti és gyakorlati kiképzését Nagyváradon, Magyarcsékén, Élesden és Beélben nyerte. A

csendőrtiszti szakvizsgát Budapesten 1885. évben jó eredménynyel tette le. Véglegesittetett 1885 május 1-én. Hadnaggyá 1885 november 1-én neveztetett ki. Szakaszparancsnok Nagyszőllősön. 1890 december 1-vel a VI. számu kerülethez Szombathelyre helyeztetett, hol 1893 julius 16-ig állomásozott. Itt lépett elő 1892 május 1-én főhadnaggyá. 1893 julius 17-től 1896 junius 15-ig segédtiszt Székesfehérváron. 1896 junius 16-tól ideiglenes, majd végleges szárnyparancsnok Trencsénben, majd Pozsonyban 1903 junius 30-ig. Mint szárnyparancsnok lépett elő 1897 május 1-én II. osztályu, 1900 november 1-én pedig I. osztályu századossá. 1903 julius 1-től másodtörzstiszti beosztást nyert az I. számu kerülethez Kolozsvárra. Itt lépett elő 1905 november 1-én őrnaggyá. 1907 február hó 6-án az V. számu kerülethez helyeztetett vissza Pozsonyba, kerületi parancsnokhelyettesül. Alezredessé 1909 május 1-én lépett elő. E rendfokozatban ugyanott, majd Székesfehérváron ideiglenes kerületi parancsnok. 1911 augusztus 21-ével neveztetett ki a kolozsvári I. számu csendőrkerület parancsnokává. Ezredessé 1912 augusztus 11-ével neveztetett ki. Ezen kerületet 1915 május 14-ig parancsnokolta, mely nappal a székesfehérvári kerület parancsnoka lett. Itt 1917 október 3-ig szolgált. Ezen nappal neveztetett ki a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének helyettesévé, mely méltóságot 1918 február hó 12-ig viselte. Tábornokká 1917 november 1-én lépett elő. 1918. év junius 1-vel 35 évi tényleges szolgálat után állandó nyugállományba helyeztetett. Székesfehérváron telepedett le, ahol családjával visszavonultan él.

Kitüntetései: 1911. évben Őfelsége legkegyelmesebben adományozta részére a Ferenc József-rend lovagkeresztjét és 1918. évben a Vaskorona-rend III. osztályát. Birtokosa volt 1912. évtől a 2. osztályu porosz királyi koronarendnek, a jubileumi emlékéremnek, a katonai jubileumi emlékkeresztnek és a II. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek.

Csató tábornok 1895. év február havában vette nőül Kunze Valériát. Házasságából egy fiugyermek származott. Magyarul tökéletesen beszél. Magyarországot helyőrségei során ismeri. Ellenség előtt nem szolgált. Csendes, nyugodt kedélyü férfi, kinek egész életét — mint szelid fény — a mindenkor kötelességének élő s hivatásának magaslatán és tudatában dolgozó ember öntudata ragyogta és ragyogja be. Nagy szeretettel lépett a csendőrség testületébe s amit ezzel magára vállalt, annak egész férfihez illően, becsülettel meg is felelt. A komoly és zaj nélküli munka embere volt s ez szerezte meg személye iránt előljárói feltétlen bizalmát és elismerését, alárendeltjeinek pedig nagyrabecsülését és ragaszkodását. Büszkén tekinthet vissza arra a hosszu 35 éves multra, amelyet — nehéz hivatásban sok küzdelem és lemondás közepette — maga után hagyott.

Czakó-Diósgyőry Barnabás

I. oszt. százados, szárnyparancsnok.

Régi nemesi családból származott. 1857 március 9-én Miskolcon született, hol atyja királyi mérnök volt. Elemi és középiskolái elvégzése után érettségit tett és a budapesti királyi egyetemen egyévi jogot hallgatott. Mint egyévi önkéntes 1880 október 1-től 1881 szeptember 30-ig szolgált a cs. és kir. 60-ik gyalogezredben. Mint tartalékos gyalogos cimzetes tizedes szabadságoltatott, miután a tartalékos tisztivizsgát letette. 1888 junius 30-án áthelyeztetett a m. kir. 48. számu borsodi honvédzászlóaljhoz. Szabadságolt állományu hadnaggyá 1884 március 22-én neveztetett ki a m. kir. 17. számu krassó-temesi honvédzászlóaljhoz. Tiszti rangjáról leköszönvén, 1885 április 17-én — mint próbacsendőr cimzetes őrmester — csendőrségi próbaszolgálatra vétetett fel s osztatott be a m. kir. III. számu csendőrkerülethez. A csendőrtiszti szakvizsgát jó eredménnyel tette le s mint hadapródtiszthelyettes véglegesittetett 1885 október 4-én. Hadnaggyá november 1-én lépett elő s neveztetett ki szakaszparancsnokul Lőcsére a IV. sz. csendőrkerület állományába. 1887. év október 1-én a kerület törzséhez rendeltetett be segédtiszti minőségben. Főhadnaggyá 1891 november 1-én neveztetett ki. Mint segédtiszt 1896 junius 15-ig — tehát közel tiz éven át — müködött. Ezen nappal a VI. sz. kerülethez Sopronba helyeztetett át ideiglenes, majd végleges szárnyparancsnoknak. II. oszt. századossá 1897 május 1-én, I. oszt. századossá 1899 november 1-én neveztetett ki. 1901—1902. év derekáig Pécsen szárnyparancsnok, 1902 augusztus 1-ével a IV. számu kerülethez Kassára helyeztetett át. Itt 1903 december 15-ig szolgált. E nappal a szolgálat alól felmentetett, majd felülvizsgáltatása folyamatba tétetvén — mint rokkant — 1904. év február 1-vel állandó nyugállományba helyeztetett. Kassán telepedett le. Meghalt 1909 október hó 6-án.

Kitüntetése: 1896. junius 28-án honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült kerületi segédtiszti minőségben kilenc évet meghaladóan tanusitott szakszerü, ügybuzgó és eredményes müködéséért. Birtokosa volt a jubileumi emlékéremnek.

Czakó-Diósgyőry százados 1890. évben nősült. Egy leány- és két fiugyermek atyja volt. Nejétől 1902. évben elvált. Magyarul, németül tökéletesen beszélt. Magyarországot helyőrségelései során ismerte. Ellenség előtt nem szolgált. Középtermetü, erős testalkatu, élénk, kissé heves vérmérsékletü, igen jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi volt.

Mint csendőrtiszt hivatásszerü kötelmeit teljesen ismerte,

CSATÓ FERENC

CZAKÓ DIÓSGYŐRY BARNABÁS

SZÜCS JÁNOS

TÖRÖK SÁNDOR

TYRMAN JÓZSEF

KÖRNER KÁROLY

BÁNYAY ALBERT

azokban nagy gyakorlattal rendelkezett; igen buzgó, becsvágyó és jó eredménnyel müködő tisztként jellemzett. Elöljárók iránt engedelmes, kötelességszerüleg nyilt, ragaszkodó, alárendeltekkel szemben szigoru, jóakaró s róluk gondoskodó volt. Igen előzékeny és jó bajtárs.

Szücs János

hadnagy, szakaszparancsnok.

Született Losoncon (Nógrád vármegye) 1860 október hó 30-án. Római katholikus. Mint cistercitarendi növendék Zircen kétévi theológiát és Budapesten kétévi bölcsészeti tanfolyamot hallgatott. 1880. év január hó 10-én — mint egyévi önkéntes — avattatott fel a cs. és kir. 5. tüzérezredhez. Bevonult 1880 október 1-én. Egyévi önkéntesi évét leszolgálván, további tényleges szolgálatra kötelezte magát. Tizedessé 1881 október 6-án lépett elő. 1882 október 2-án — mint próbacsendőr — vétetett fel a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz. 1883 április 11-én véglegesittetett. Cimzetes őrsvezetővé május 6-án, őrmesterré december 26-án lépett elő, de már a 4. számu csendőrparancsnokságnál, hova időközben áthelyeztetett. 1884—1885. években jó eredménnyel végezte a honvédségi Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamát. Hadapróddá 1885 julius 1-én, hadnaggyá 1885 november 1-én neveztetett ki. Mint hadapród és hadnagy szakaszparancsnok Nagyszőllősön szolgált. 1885. december 1-ével Kecskemétre s onnan 1887. évben Kalocsára helyeztetett, majd 1889. évben február 1-én Balassagyarmatra szakaszparancsnokul. 1890. év junius 16-ával a szolgálat alól felmentetett.

Szücs hadnagy nőtlen ember volt. Magyarul, németül és tótul tökéletesen beszélt. Magyarországot csak helyőrségelései során ismerte meg. Ellenség előtt nem szolgált.

Török Sándor

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

Született Léczfalván (Háromszék megyében) 1857 február 8-án. Református vallásu. Köznemes családból származott. Édesatyja földbirtokos volt. A polgári tanitóképezdét Budapesten végezte. 1882 szeptember 11-én — mint próbacsendőr — avattatott fel a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz. Csendőr cimzetes őrmesterré 1883 augusztus 1-én lépett elő, örsvezető cimzetes őrmesterré pedig november 1-én. 1884. évben vezényeltetett a Ludovika Akadémia szabadságolt állo-

mányu tisztképző tanfolyamába, amelyet jeles eredménnyel végzett. Hadapróddá 1885 szeptember 1-én, hadapródtiszthelyettessé november 1-én neveztetett ki. Mint hadapród részben örsparancsnok, részben szakaszparancsnok helyettes Nagyváradon és Kecskeméten. Hadnaggyá és szakaszparancsnokká 1886 május 1-én neveztetett ki Belényesbe. Itt 1889 szeptember 30-ig szolgált. Innen kerületi segédtisztnek Budapestre helyeztetett. Főhadnaggyá 1892 november 1-én lépett elő. Kerületi segédtiszt 1893 október 31-ig. November 1-től szakaszparancsnok Ó-Aradon. 1896 julius 16-tól ideiglenes, majd végleges szárnyparancsnok Marosvásárhelyen az I. számu kerület állományában. Itt lépett elő II. oszt. századossá 1897 május 1-én, I. oszt. századossá pedig 1900 november 1-én. Nyugállományba saját kérelmére helyeztetett 1901. évi május hó 1-ével. Gödöllőn halt meg és helyeztetett örök nyugalomra 1915 január hó 15-én.

Török százados nőtlen ember volt. Csak magyarul beszélt. Magyarországot utazásai és állomásozásai után ismerte. Ellenség előtt nem szolgált. Birtokosa volt a jubileumi emlékéremnek. Középtermetü, erős testalkatu, komoly, szilárd jellemü, igen becsvágyó, jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi volt. Csendőrségi szolgálatban minden tekintetben jól volt tájékozva és kiképezve. Engedelmes, kötelességtudó, lelkiismeretes parancsnok. Alárendeltjeit helyesen vezette, jól befolyásolta és fegyelmezte. Előljárói irányában engedelmes és nyilt volt. Ezenkivül igen jó, előzékeny és ragaszkodó bajtárs.

Tyrman József

őrnagy, másodtörzstiszt.

Született 1850 julius 12-én Nagykárolyban. Római kath. vallásu. Iparos családból származott. Orvosi pályára készült s a budapesti és bécsi tudományegyetem orvosi fakultását öt éven át hallgatta. 1869 szeptember 24-én, mint egyévi önkéntes orvosnövendék avattatott fel a cs. kir. 79. gyalogezredhez. A csapatkiképzés után a bécsi cs. kir. 2. számu helyőrségi kórházban szolgálta le a második félévet. 1873 szeptember 30-án a tartalékállományba helyeztetett. 1875 május 1-én — mint egészségügyi katona — tényleges szolgálatra jelentkezett s beosztatott a cs. kir. 2. számu egészségügyi osztályhoz. Fokozatosan előlépve, — mint őrmester 1878 julius 16-án áthelyeztetett a cs. és kir. 7. számu egészségügyi osztályhoz, majd szolgált a 8. és 24. számu egészségügyi osztályoknál. 1882. évben résztvett a dél-dalmáciai felkelés elnyomásában. A csendőrséghez 1883 január hó 1-én vétetett fel próbaszolgálatra és beosztatott a m. kir. IV. számu kerülethez Kassára. 1883 julius 6-ával, mint örsvezető cts. őrmester véglegesittetett. Őrmes-

terré 1884 május 6-án lépett elő. 1884—85. években a szabadságolt állományu honvéd tisztképzőtanfolyamot a Ludovika Akadémián igen jó eredménnyel végezte, hasonló eredménnyel téve le a csendőrtiszti szakvizsgát is. Csendőrhadapróddá 1885 szeptember 1-én neveztetett ki, hadapródtiszthelyettessé pedig ugyancsak ezen év november 1-én. Mint hadapród a kassai kerület segédtisztje mellett, továbbá, mint ideiglenes szakaszparancsnok Lőcsén és oktatótiszthelyetteskénT Kassán működött. Hadnaggyá és szakaszparancsnokká 1886 május 1-én neveztetett ki a VI. számu kerülethez Győrbe. 1889 február hó 1-én ezen kerület segédtisztjévé neveztetett ki. Főhadnaggyá 1892 november 1-én lépett elő. A következő év augusztus 1-én Pozsonyba helyeztetett ismét szakaszparancsnoki minőségben, 1894 julius 1-ével azonban ismét segédtisztként müködik a törzsnél. 1895 május 1-ével, mint fogalmazótiszt, beosztást nyert a honvédelmi miniszterium csendőrségi (XVI.) számu ügyosztályába, hol teljes tiz éven át, 1905 április hó végéig müködött. Ezen beosztásában tagja volt a Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő bizottságának is. Miniszteriumi alkalmaztatása alatt lépett elő 1897 május 1-én II. osztályu, 1900 november 1-én I. osztályu századossá. 1905 május 1-től a szegedi kerületnél a másodtörzstiszt teendőivel bizatott meg. 1905 julius 1-től idegbántalommal beteg, felülvizsgáltatását kéri és november 1-ével, mint I. osztályu százados állandó nyugállományba helyeztetett. Ez alkalommal Őfelsége részére a cimzetes őrnagyi jelleget a legkegyelmesebben adományozta. A háboru kitörésekor hadi szolgálatra önként bevonult s a trencséni katonai megfigyelő állomás helyettes parancsnokává, később parancsnokává neveztetett ki. 1915 szeptember 1-ével valóságos őrnaggyá lépett elő. Tyrman őrnagy 63 éves korában a jól megérdemelt nyugalmat cserélte fel a terhes hadiszolgálattal s ezzel az amugy is megtámadott egészségét még jobban aláásta. Orvosi tanács ellenére vállalt továbbra is szolgálatot. Ennek lett szomoru eredménye az 1915 május 19-én Karlsbadban bekövetkezett elhalálozása. A farkasréti temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1882. évben a hadiérem. 1885. évben mint hadapród őrmestert a m. kir. IV. számu kerületi parancsnokság dicsérő okirattal látta el felebaráti szeretet és előljárójához hü ragaszkodásért. 1887. évben Dunántul garázdálkodott rablóbandák üldözése és megsemmisitése alkalmával tanusitott ügybuzgalma és eredménydus működéseért honvédelmi miniszteri elismerésben részesült. 1896. évben rendezett ezredéves országos kiállitás hadügyi csoportjához tartozó m. kir. csendőrségi kiállitás számára készitett, igen sikerült táblázatok kidolgozása körül kifejtett fáradhatlan és lelkes tevékenységeért ismét honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesittetett. 1898. évben november hó 30-án kelt legfelsőbb elhatározás alap-

ján legfelsőbb megelégedés juttatott tudomására. 1905. évben nyugdijaztatásakor pedig Őfelsége részére a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. 1917. évben ezen lovagkereszthez — legfelsőbb elhatározással — a hadiékitmény adományoztatott. 1917. évben még ujólag részesült legfelsőbb dicsérő elismerésben. 1906. évben lett tulajdonosa a hadiékitményes II. osztályu vöröskereszt tiszti diszjelvénynek. Birtokosa volt a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek és katonai jub. keresztnek.

Tyrman őrnagy 1888. évben nősült. Két gyermek atyja volt. Magyarul és németül tökéletesen beszélt. Magyarországot állomásozásai során ismerte, ezenfelül Alsó-Ausztriát, Stiriát és Dél-Dalmáciát helyőrségelései s a mozgósitás folyamán.

Tyrman őrnagy pályafutása érdekes ivelésü. Orvosnak készül és egy fordulattal elhagyva e szép hivatást, amelyre olyan nagy önfeláldozással és áldozattal készült — katona lesz s a legénységi állományban közel tiz évet szolgált, azután átlép a csendőrséghez s itt még közel két évet, mig hadapródi fokozatát elnyeri. Középtermetü, inkább alacsony, zömök, higgadt, komoly, jó tehetségü és végtelenül szerény férfi volt.

Mint tiszt ernyedetlen buzgalmu, igen tevékeny, óramüpontosságu, rendkivül kötelességtudó. Csendőrségi szolgálatban elméletileg és gyakorlatilag jól volt kiképezve. Mint önálló parancsnok, segéd- és fogalmazótiszt ügyesnek, jól használhatónak és feltétlenül megbizhatónak bizonyult. Érdekes megemlitenünk, hogy azon ritka tisztek közé tartozott, kinek minősitvényén tiz esztendőn át sem kellett változtatni. Egyszer megiratik s a szolgálat idejének leteltéig »változatlan«, olyan, mint egy egész ember karaktere.

Pilisy Jenő

hadapródtiszthelyettes, ideiglenes szakaszparancsnok.

Született Alsókörtvélyesen (Zemplén vármegyé) 1859 november 27-én. Római katholikus. Nemes családból származott. Édesatyja tisztviselő volt. Iskoláit Lőcsén végezte s itt szerezte meg a főreáliskolai érettségi bizonyitványt. 1879 január 1-én — mint egyévi önkéntes — avattatott fel a cs. és kir. 66. sorgyalogezredhez. Bevonult 1879 október 1-én. Leszolgálván az egy évet, ezrede tartalékába helyeztetett. Mint próbacsendőr 1882 október 3-án osztatott be a m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz próbaszolgálatra. Véglegesittetett 1883 április hó 6-án. Cimzetes örsvezetővé 1883 április 25-én, örsvezetővé augusztus 25-én, őrmesterré 1884 május 6-án lépett elő. 1884—85-ös években hallgatta a Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamát s jó eredménnyel vizsgázott. 1885. évben Kassán szintén jó eredménnyel tette le a csendőrtiszti szakvizsgát.

Mint hadapród örsparancsnok szolgált Kassán, majd 1885 november 1-ével hadapród tiszthelyettessé lépvén elő, szakaszparancsnokot helyettesitett Kassán és Beregszászon, 1888. évben állami szolgálatba lépett át.

Körner Károly

ezredes, kerületi parancsnok.

Született Győrött 1863 március hó 10-én. Római kath. vallásu. Cs. kir. katonai számtanácsos fia. A győri tanitóképzőt jeles eredménnyel végezte. Tanitói oklevelet szerzett és 1881—1884. évig mint tanitó müködött. A m. kir. 73. sz. mosonyi honvédzászlóaljhoz 1884 julius hó 8-án avattatott fel. Cimzetes szakaszvezetővé 1885 augusztus 11-én lépett elő. 1885. évben a Ludovika Akadémia szabadságolt állományu tisztképző tanfolyamát igen jó eredménnyel végezte. Szabadságolt állományu hadapróddá 1885 szeptember hó 1-én neveztetett ki. Mint próbacsendőr 1885 szeptember 5-én vétetett fel a csendőrséghez, beosztatván a m. kir. VI. számu csendőrkerülethez. Hadapród cimzetes örsvezetővé 1885 november 28-án lépett elő. 1885 november hó 28-tól 1886 március hó 10-ig teljesitett próbaszolgálatot Sopronban. Március 11-től 31-ig örsparancsnok, április hó 1-től junius 1-ig ideiglenes szakaszparancsnok Székesfehérváron és Zalaegerszegen. 1886. évben jó eredménnyel tette le a csendőrtiszti szakvizsgát Székesfehérváron. Önálló szakaszparancsnok 1886. junius hó 1-től Marcalin. Hadapród tiszthelyettes ugyanezen naptól. Hadnaggyá 1886 november 1-én neveztetett ki, főhadnaggyá pedig 1892 november 1-én. Mint szakaszparancsnok 1896 november 31-ig volt alkalmazva Pécsen és Győrben. 1896 december 1-től 1897 augusztus 31-ig ideiglenes szárnyparancsnokként Orsovára helyeztetett a II. sz. kerülethez. 1897 szeptember 1-én ugyanezen minőségben visszahelyeztetett a VI. számu csendőrkerülethez Győrbe. II. oszt. századossá 1897 november hó 1-én lépett elő. E nappal szárnyparancsnokká neveztetett ki. 1900. évben lovas tábori csendőrtanfolyamparancsnok. Mint szárnyparancsnok még Székesfehérváron és Esztergomban müködött egészen 1903 julius 30-ig. I. oszt. századossá 1900 november 1-én lépett elő. 1903 julius 1-től 1906 junius 30-ig másodtörzstiszt az V. számu kerületnél Pozsonyban. 1906 julius 1-től tartósan vezényeltetett a honvédelmi miniszterium 16. osztályába fogalmazó tiszti minőségben. Őrnaggyá 1906 november 1-én neveztetett ki. 1907 szeptember 1-én vette át ezen osztály vezetését. Osztályvezető 1911 márc. 7-ig. Ezen nappal kerületi parancsnoki minőségben áthelyeztetett Pozsonyba. Alezredessé — mint osztályvezető — lépett elő 1910 május 1-ével. Ezredessé 1913 május 1-én nevez-

tetett ki. Nyugállományba 1914. december 1-ével helyeztetett. Szülővárosában telepedett le. Budapesten halt meg 1924 augusztus hó 29-én. Holtteste Győrbe szállittatott s a győrrévfalvi temetőben temettetett el.

Kitüntetései: 1893. évben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült sikeres szolgálati tevékenységeért, nevezetesen a pécsvidéki bányákban lezajlott munkásmozgalom alkalmával kiválóan ügyes, tapintatos és ernyedetlen ügybuzgalommal párosult sikeres tevékenységeért. 1895. évben a közbiztonsági szolgálat terén tanusitott sikeres müködéseért Őfelsége legfelsőbb elismerése adatott tudomására. 1908. évben adományoztatott részére a Ferenc József-rend lovagkeresztje. 1911. évben osztályvezetői minőségben több éven át teljesitett jeles munkálataiért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. Birtokosa volt a 3. oszt. tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlék-éremnek s a katonai jubileumi keresztnek.

Körner ezredes nős, gyermektelen ember volt. Magyarul tökéletesen, németül jól beszélt. Csak Magyarországot ismerte állomásozásai és utazásai során. Ellenség előtt nem szolgált. Középtermetü, erős testalkatu, szilárd jellemü, komoly, nyugodt vérmérsékletü, jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi volt.

Mint csendőrtiszt az állásához megkivánt szaktudással teljes mérvben rendelkezett. Hivatásszerü kötelmeit igen jól ismerte, kiterjedt szolgálati ismeretekkel és gyakorlati tapasztalatokkal birt. Ha nem is volt kimagasló tehetség, de lelkes kezdeményező és kitartó tervei keresztülvitelében. Élethivatását komolyan fogta fel, kötelmeinek lelkiismeretesen felelt meg. Mint szakasz- és szárnyparancsnok, majd mint beosztott törzstiszt, fogalmazó tiszt, osztályvezető és kerületi parancsnok, minden tekintetben igen jól megfelelt. Igen derék és sokoldaluan alkalmazható tiszt volt. Előljárói és fellebbvalói iránt engedelmes, fegyelmezett és előzékeny, alárendeltjeivel szemben gondoskodó, azokat jó indulatu szigorral parancsnokolta. Megértő, ragaszkodó jó bajtárs volt.

Körner ezredes pályafutása nem volt összeütközések hiján. De szerette és állotta a harcot elveiért és meggyőződéseért. Sokszor érdes, kiméletlen, különösen nézet- és véleménykülömbség esetén. Szolgálati éveinek vége felé erős kedélyi depresszió szállta meg, idegessége is fokozódott. Részben ez idézte elő visszavonulását. El kell ismernünk róla, hogy ritka és érdekes egyéniség volt.

Longhy István

hadapródtiszthelyettes.

Született 1863. évi január hó 4-én Kézdivásárhelyen (Háromszék vármegye). Római kath. vallásu. Édesatyja orvos volt. Középiskolái elvégzése után a bécsi tudományegyetem orvosi fakultásán két évet hallgatott. Mint egyévi önkéntes 1882 szept. 30-án avattatott fel a cs. és kir. 51. gyalogezredhez. Önkéntesi évét leszolgálván, 1883 november 5-én mint tizedes lépett át próbaszolgálatra a csendőrséghez. Véglegesittetett a m. kir. 1. számu csendőrparancsnokságnál 1884 május 1-évél. 1883—84. évben a csendőraltiszti tanfolyamot, 1884—85. évben a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémia szabadságolt állományu tisztképző tanfolyamát jó eredménnyel végezte. Cimzetes örsvezető 1884 május 1., cimzetes őrmester 1885 augusztus 26., hadapród szeptember 1. és hadapród-tiszthelyettes november 1-évél. Mint tiszthelyettes szakasz-, szárny- és kerületi segédtiszti irodákban nyert alkalmazást; közben Kolozsváron és Nagyszebenben szakaszparancsnokot is helyettesitett. 1888 május 1-évél a szolgálat alól felmentetett.

Felsőbányai Bányay Albert

ezredes, kerületi parancsnok.

Született 1856 szeptember 28-án a kisküküllőmegyei Magyarbénye községben. Református vallásu. Szatmár megyéből elszármazott régi nemes család sarja. Nagyenyeden öt gimnáziumi osztályt 1876. évben jó eredménnyel végzett. 1876 január 27-én avattatott fel a cs. kir. 31. gyalogezredhez. Bevonult 1876 október 1-én. Őrvezető 1877 november 11., tizedessé 1878 október 6-ával lépett elő. 1879 szeptember 7-én próbaszolgálatra átlépett a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Véglegesittetett 1880 március 16-án. 1881 október 16-ával áthelyeztetett a 2. számu csendőrparancsnoksághoz. Cimzetes örsvezetővé 1881 december 1-én, örsvezetővé 1882 május 1-én, cimzetes őrmesterré 1883 március 21-én, őrmesterré 1883 november 21-én lépett elő. 1884—85. években végezte a Ludovika Akadémián jó eredménnyel a tisztképző tanfolyamot. Hadapróddá 1885 szeptember 1-évél, hadapród-tiszthelyettessé 1885 november 1-évél neveztetett ki. Mint hadapródőrmester 1885 október 31-ig örsparancsnok Ujvidéken. Mint hadapród-tiszthelyettes szakaszparancsnokot helyettesit Ujvidéken, Szegeden és Versecen. Hadnaggyá és szakaszparancsnokká 1886 november 1-évél neveztetett ki Temesvárra. 1887 julius 1-én a IV. számu csendőrkerülethez helyeztetett oktatótisztül Kassára.

1889 december 1-től visszahelyeztetett a II. számu csendőrkerülethez Szabadkára szakaszparancsnoknak, s onnan 1891 augusztus 1-től Lugosra. 1893 október 1-től 1896 március 14-ig oktatótiszt Szegeden. Főhadnaggyá 1893 május 1-én lépett elő. 1896—1897-ben Orsován szakaszparancsnok. 1897 szeptember 1-től ideiglenes, majd végleges szárnyparancsnok Zomborban. II. osztályu századossá 1897 november 1-én, I. osztályu századossá 1901 május 1-ével neveztetett ki. 1904 november 1-től a IV. számu csendőrkerületnél másodtörzstiszt 1906 junius 30-ig. Ezen nappal Székesfehérvárra helyeztetett ugyancsak másodtörzstiszti minőségben, hol 1907 április 30-ig szolgált. Őrnaggyá 1907 május 1-én neveztetett ki, egyidejüleg áthelyeztetvén előbb másodtörzstisztnek, azután parancsnok-helyettesnek Kolozsvárra. Alezredessé 1910 november 1-ével neveztetett ki. 1911 március 7-én ideiglenes, 1912 augusztus 15-én végleges kerületi parancsnokká neveztetett ki Brassóba. Ezredessé 1913 november 1-én lépett elő. Tényleges állományban halt meg Budapesten, hova gyógykezeltetése céljából utazott fel, 1915 december hó 10-én. A farkasréti katonai temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1885. évben, legénységi szolgálata folyamán, mint örsvezető, örsparancsnok a perjámosi örsön, honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült, mert a közbiztonsági szolgálatát rövid idő alatt sikeres eredménnyel kezelte. 1898. évben a mehadikai népzendülés alkalmával, annak leküzdésénél tanusitott jeles müködéséért, honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. Ugyancsak hasonló kitüntetés érte 1906. és 1908. években különböző alkalmazásokban kifejtett kiváló és eredménydus tevékenységeért. Birtokosa volt a 2. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, a II. osztályu porosz sasrendnek, a jubileumi emlékéremnek és a katonai jubileumi keresztnek.

Bányay ezredes 1895. évben nősült. Gyermektelen ember volt. Magyarul tökéletesen, németül és románul jól beszélt. Magyarországon kivül Ausztriát, a Dalmát tengerpartot, Boszniát és Bukovinát ismerte. Magastermetü, erős testalkatu, vigkedélyü, határozott jellemü férfi volt. Ellenség előtt nem szolgált.

A csendőrségnél kilencévi legénységi szolgálatteljesités után lépett elő hadapródd á. Már a legénységi állományban kiérdemelte előljárói legteljesebb elismerését kötelességhü és eredményes szolgálatai által. A közbiztonsági szolgálat minden ágazatát tökéletesen ismerte, a szolgálatot helyesen vezette, irányitotta és ellenőrizte. Tevékenysége minden irányban kiváló volt. Mint oktatótiszt is nagyon értékes eredményeket ért el. Mint parancsnok alosztályát és kerületét magas szinvonalon tartotta. Erélyéről elismert volt. A fősulyt a fegyelemre, a fegyelmezettségre helyezte, abban látta biztositva az intézmény

teljesitőképességét. Kristálytiszta egyéniség volt. Szolgálatát mindenkor önzetlenül teljesitette, ragyogó példaadással járva mindenütt és mindenben elől. Ez volt életének legnagyobb érdeme és büszkesége.

Hajnácskői báró Vécsey Béla

hadapród.

Született 1861 április 28-án Szürthe községben (Ung vármegye). Római katholikus. Előkelő földbirtokos fia. Öt gimnáziumi osztályt végzett, majd 1877—1878. években csapatnövendék volt. 1881 márc. 7-én avattatott fel a törvényszabta szolgálati kötelezettség mellett a cs. és kir. 15. huszárezredhez. 1883 julius hó 28-án — mint özvegy édesanyjának fenntartóját — igazolvánnyal elbocsájtották. 1884 március 16-án, háromévi szolgálati kötelezettséggel, próbaszolgálatra felvétetett a m. kir. IV. számu csendőrparancsnoksághoz s beosztatott az ungvári szárnyhoz. Véglegesittetett 1884 szeptember 16-ával. 1884—85. években a Ludovika Akadémián a szabadságolt állományu honvédtisztképző tanfolyamot megfelelő eredménnyel végezte. Hadapróddá 1885 szeptember 26-án neveztetett ki, 1886 szeptember 1-ével pedig áthelyeztetett a m. kir. II. számu csendőrkerület temesvári szárnyához. 1887. évben vétetett fogyatékba.

Kintis István

I. osztályu százados, pótszárnyparancsnok.

Született 1868 augusztus hó 20-án Turjaremete községben. Római katholikus vallásu. Pénzügyőri biztos fia. Iskoláit végezve, Eperjesen 1881. évben érettségi vizsgát tett. Annak letétele után vasuti szolgálatba lépett és üzletgyakornok volt. Önkéntesi évét 1881—82-ben szolgálta le. Mint tartalékos szakaszvezető 1883 december 12-én lépett be a csendőrséghez próbaszolgálatra. Beosztatott a m. kir. 5. számu csendőrparancsnoksághoz, hol 1884 junius 12-én — mint gyalogcsendőr — véglegesittetett. 1883 julius 14-én a tartalékos tisztivizsgát Kassán jó eredménnyel tette le. Örsvezetővé 1884 december 26-án, cts. őrmesterré 1885 október 6-án lépett elő. A csendőrtiszti szakvizsgát 1885. évben Pozsonyban tette le jó eredménnyel. Hadapródda 1885 november hó 18-án neveztetett ki, hadapródtiszthelyettessé pedig 1886 május 1-én. Ezideig külszolgálatot látott el s utóbb örsparancsnok lett Ipolyságon. 1886 november 1-ig ideiglenes, azután végleges szakaszparancsnok Karánsebesen a II.

számu csendőrkerület állományában. Hadnaggyá 1886 november 1-én lépett elő. 1887 április 1-én szakaszparancsnoki minőségben a m. kir. IV. számu kerülethez helyeztetett át Eperjesre, 1889 február 1-én pedig a VI. számu kerülethez Győrrévfalura. Főhadnaggyá 1893 május 1-én neveztetett ki. 1894 szeptember 1-én ugyancsak szakaszparancsnoki minőségben Pozsonyba helyeztetett. Itt 1898 február 18-ig állomásozott. 1898 február 19-től 1900 julius 15-ig szárnyparancsnok Ungváron, majd 1900 julius 16-tól 1906 május 14-ig Zilahon, 1906 május 15-től 1908 julius 15-ig Tordán, 1908 julius 16-tól pótszárnyparancsnok Szegeden. Felülvizsgálat utján 1909 szeptember 1-vel állandó nyugállományba helyeztetett.

Kitüntetései: 1886. évben január 6-án kelt legfelsőbb elhatározással részére a koronás ezüst érdemkereszt adományoztatott nyolc embernek a vizbefulástól saját életének veszélyeztetésével történt bátor megmentéseért. Birtokosa volt a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek s a katonai jubileumi keresztnek.

Kintis százados nős és három gyermek atyja. Magyarul tökéletesen, németül, tótul és szerbül jól beszél. Magyarországot helyőrségelései során ismeri. Ellenség előtt nem szolgált. Középtermetü, erős testalkatu, szilárd jellemü, jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi. Mint csendőraltiszt és tiszt jól használtatott. A szolgálat minden ágazatában otthonos s azokat lelkiismeretesen teljesitő volt. Mint parancsnok, alárendeltjeit helyesen vezette és irányitotta, a fegyelmet eredményesen kezelte. Előljárói iránt engedelmességgel viseltetett, azok elismerését birta.

Sepsiszentgyörgyi Szilágyi Gergely

I. osztályu százados, szárnyparancsnok.

A szebenvármegyei Szászsebesen született 1863. év március 10-én. Evangélikus vallásu, később áttért a katholikus hitre. Édesatyja, Ferenc, ügyvéd volt. A főgimnáziumot Brassóban és Székelyudvarhelyen végezte és érettségi vizsgát tett. Mint egyévi önkéntes 1882—83. években szolgált a cs. és kir. 2. gyalogezrednél. Mint volt egyévi önkéntes tizedes 1883 szeptember 30-án ezrede tartalékába helyeztetett. Tartalékos hadnaggyá 1883. november 1-én neveztetett ki a cs. és kir. 63. gyalogezredhez. Tiszti rangjáról 1885 junius 10-én önként leköszönt s julius 27-én próbaszolgálatra átlépett a csendőrséghez és beosztatott a m. kir. I. számu kerület állományába. Véglegesittetett 1886 január 26-án. Még ez évben Kolozsváron jó eredménnyel tette le a csendőrtiszti szakvizsgát. Hadapródcsendőr cts. őrmesterré 1886 március 2, hadapródörs-

vezető c. őrmesterré julius 16-án, hadapródtiszthelyettessé október 1-én, hadnaggyá november 1-én neveztetett ki. Julius 8-tól augusztus 31-ig szakaszparancsnokhelyettes Kolozsváron. Szeptember 1-től áthelyeztetett a VI. számu kerülethez végleges szakaszparancsnoki minőségben Szekszárdra. A következő évben oktatótiszt Székesfehérváron, majd szakaszparancsnok Veszprémben. 1891 május 15-én Zilahra, 1892 julius 1-én Pancsovára helyeztetett hasonló minőségben. Itt lépett elő 1894 május 1-én főhadnaggyá. 1894 szeptember 1-étől Nagykikindán szakaszparancsnok, 1895-től pedig Nagybecskereken. 1897 szeptember 1-én II. osztályu századossá és szárnyparancsnokká neveztetett ki Lugosra. Itt mozdittatott elő 1901 május 1-én I. osztályu századossá. 1902 junius 1-én szárnyparancsnoki minőségben Budapestre helyeztetett s itt vetett 1903 junius 1-én önkezüleg véget életének. A farkasréti temetőben helyeztetett örök nyugalomra.

Kitüntetései: 1887. évben Dunántul garázdálkodott rablóbandák üldözése és megsemmisitése alkalmával tanusitott eredményes müködéseért a honvédelmi miniszter dicsérő elismerésében részesittetett. Birtokosa volt a jubileumi emlékéremnek.

Szilágyi százados 1897. évben Nagybecskereken vette nőül Kokits János ügyvéd leányát, Elzát. Két gyermek atyja volt. Magyarul, németül tökéletesen, románul kielégitően beszélt. Magyarországot általánosságban ismerte. Középtermetü, erős testalkatu, vigkedélyü, szilárd jellemü, jó szellemi képességgel és felfogással biró férfi volt.

Hivatásszerü kötelmeit jól ismerte, osztályát helyesen vezette és jól fegyelmezte. Mint szárnyparancsnok jól megfelelt. Előljárói iránt feltétlen tisztelettel viseltetett, alárendeltjeire előnyös befolyást gyakorolt. Igen jó bajtárs volt s jó társaságban forgott.

Somogyi Bencze Bálint

cimzetes tábornok, kerületi parancsnok.

Született 1861 február hó 2-án az ungmegyei lukateleki pusztán, előkelő régi nemesi családból. Atyja, Bálint, Váralján (Ung vármegye) volt földbirtokos. Érettségi vizsgát a budapesti ref. főgimnáziumban letéve, a budapesti tudományegyetemen folytatta tanulmányait s a jogot elvégezve, 1881. évben jó sikerrel tette le az államtudományi államvizsgát. 1879 február hó 3-án avattatott fel — mint egyévi önkéntes — a cs. és kir. 11. huszárezredhez. Bevonult 1882 október 1-én. A tartalékos tisztivizsgát 1883 szeptember havában tette le a cs. és kir. XXXII. gyaloghadosztályparancsnokságnál. Tartalékos hadnaggyá 1883 november 1-én neveztetett ki. Tiszti rangjá-

ról leköszönve — mint hadapród próbacsendőr — 1886 augusztus 7-én lépett be a csendőrséghez. A II. számu kerületnél vétetett állományba. A csendőrtiszti szakvizsgát 1887. évben jó eredménnyel tette le Szegeden. Mint hadapródtiszthelyettes 1887 február 1-ével véglegesittetett. Hadnaggyá 1887 május 1-én neveztetett ki. Mint hadapród Szegeden és Pancsován szolgált. Önálló szakaszparancsnok Nagykikindán 1891 október 31-ig. November 1-ével a budapesti kerülethez helyeztetett szakaszparancsnoki minőségben Szolnokra, majd 1896 julius 14-ig Debrecenbe, onnan 1898 junius 30-ig Nagykárolyba a IV. számu kerülethez. Főhadnaggyá 1894 november 1-én neveztetett ki. 1898 julius 1-től ideiglenes, azután végleges szárnyparancsnok Nyiregyházán, majd Kassán. II. osztályu századossá 1898 november 1-én lépett elő, I. osztályu századossá pedig 1901 május 1-én. 1902 augusztus 1-én a VI. számu kerülethez helyeztetett szárnyparancsnokul Pécsre. 1907 május 1-től másodtörzstiszti megbizást kap a VIII. számu kerület törzsénél. Őrnaggyá 1908 május 1-én lépett elő. 1908 julius 10-én másodtörzstiszti minőségben Budapestre, 1908 november 20-ával pedig Szegedre helyeztetett. Alezredes parancsnokhelyettesnek 1911 november 1-én neveztetett ki. 1913 április hó 14-ével a III. számu kerület parancsnokaként helyeztetik Budapestre. Ezredessé 1914. évben lépett elő. Kerületi parancsnok 1918 junius 30-ig. Julius 1-től állandó nyugállományba helyeztetett s ez alkalommal részére a vezérőrnagyi cim és jelleg a legkegyelmesebben adományoztatott.

Budapesten telepedett le.

Kitüntetései: 1887. év tavaszán Délmagyarországon pusztitott árviz alkalmával tanusitott sikeres és önfeláldozó tevékenységéért a honvédelmi miniszter dicsérő elismerését nyilvánitotta. 1918. évben legfelsőbb elhatározással részére a Ferenc József-rend tiszti keresztje a legkegyelmesebben adományoztatott. Birtokosa 1904. évtől a Schaumburglippei házirend III. osztályu diszkeresztjének, a 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek, a katonai jubileumi keresztnek s az 1912—13. évi emlékkeresztnek.

Bencze tábornok nősült 1890. évben december 20-án Klagenfurtban. Erber Róbert huszáralezredes Etelka nevü leányát vette nőül. Egyetlen élő fia, Jenő, jelenleg huszárszázados. Magyarul tökéletesen, németül jól beszél. Magyarországon kivül Fiumét, Velencét, Merántot, Klagenfurtot, Serajevót, Grátzot, Prágát, Marienbádot, Karlsbadot és környékét ismeri, végül Bajorországot utazásai során.

Középtermetü, erős, izmos testalkatu, élénk kedélyü, határozott, komoly jellemü, igen jó szellemi képességgel biró férfi.

Mint csendőrtiszt, hivatásszerü kötelmeit teljesen ismerte, kötelmeit lelkiismeretesen intézte, tevékenyen és a testülete iránti nagy szeretettel müködött, alárendeltjeit mindenkor helye-

sen vezette, befolyásolta és parancsnokolta. Széles látókörü, jó itélőképességü tiszt volt. Elöljáróihoz ragaszkodó, alárendeltjeiről gondoskodó, azok bizalmát biró. Igen jó bajtárs és szeretetreméltó barát.

Kanyaró Pál

hadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1862 augusztus hó 3-án Tordán. Iparos fia. Kolozsváron az unitárius gimnáziumot végezte s jeles eredménnyel tette le ugyanott az érettségi vizsgálatot. 1881. év november 11-én avattatott fel — mint egyévi önkéntes — a cs. és kir. 51. sorgyalogezredhez. 1882—83. évben szolgálta le önkéntesi évét. A csendőrséghez 1883 október 18-án — mint próbacsendőr — lépett be s beosztást nyert a m. kir. 1. számu csendőrparancsnoksághoz. Mint csendőr, 1884 április hó 16-án véglegesittetett. Cimzetes örsvezetővé 1884 május 1-én, örsvezetővé 1885 január 6-án lépett elő. 1885. évben igen jó eredménnyel végezte a Ludovika Akadémia szabadságolt állományu tisztképző tanfolyamát. Hadapróddá 1886 szeptember 1-én neveztetett ki. 1886. évben örsparancsnok a brassói örsön, 1887 január 1-én áthelyeztetett a VI. számu csendőrkerülethez. Előbb ideiglenes szakaszparancsnok Szekszárdon, május 1-től oktatótiszt Székesfehérváron. Hadnaggyá 1887 május 1-én neveztetett ki. 1887 augusztus 8-án szolgálat alól felmentetett.

Soós János

hadnagy, szakaszparancsnok.

Született 1863 február hó 24-én Szentesen (Csongrád vármegye). Református vallásu. Birtokos fia. Szentesen három gimnáziumi osztályt végzett. 1878—1880. évig cs. kir. csapatnövendék volt. 1880 február hó 28-án csapatnövendékből — mint gyalogos — avattatott fel a cs. és kir. 61 gyalogezredhez. 1881 május 25-én őrvezetővé, 1881 október 25-én tizedessé, 1882 szeptember 6-án szakaszvezetővé lépett elő. Ezen rendfokozatban vétetett fel a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz próbaszolgálatra 1883 május hó 10-ével. Véglegesittetett 1883 november 1-én. Örsvezetővé 1883 november 26-án, őrmesterré 1884 december 26-án lépett elő. 1885—86. években igen jó eredménnyel végezte a Ludovika Akadémián a szabadságolt állományu tisztképző tanfolyamot és 1886. évben sikeresen tette le a csendőrtiszti szakvizsgát. Hadapródá a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián ez évben megtartott

hadapródi vizsga alapján 1886 szeptember 1-én, hadnaggyá 1887 május 1-én neveztetett ki. Szakaszparancsnok volt Versecen, Pancsován, majd 1889. év november hó 30-ig Sátoraljaujhelyen. 1889 december 1-évél oktatótiszti minőségben a kerület törzséhez, Kassára helyeztetett. Tiszti rendfokozatáról 1893. évben leköszönt. Leköszönése augusztus hó 5-évél elfogadtatott.

Kitüntetése: 1883. év tavaszán Torontál vármegyében dult árvizveszély alkalmával a védekezési és mentési munkálatoknál tanusitott önfeláldozó és eredményes tevékenységeért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült.

Soós hadnagy nőtlen tiszt volt. Magyarul, németül tökéletesen, románul jól beszélt. Magyarországot csak állomásozásai során ismerte. Magas, nyulánk termetü, vidám, őszinte, határozott jellemü férfi volt.

Szathmáry József

ezredes, kerületi parancsnok.

Született Cserepes községben (Gömör vármegye) 1862 április hó 19-én. Nemes családból származott. Atyja gazdatiszt volt. Római katholikus vallásu. Érettségi vizsga letétele után 1881—1883. években Budapesten jogot hallgatott. Alapvizsgákat nem tett. Szolgált a közös hadseregben és pedig ténylegesen — mint egyéves önkéntes — 1881. és 1882. években a cs. és kir. 67. gyalogezredben. 1882 szeptember 30-án mint cimzetes őrvezető ezrede tartalékába helyeztetett. 1884 április 15-én kezdette meg szolgálatát a csendőrségnél. A m. kir. 5. számu csendőrparancsnokságnál vétetett állományba. Véglegesittetett 1884 október 15-én. 1885—1886. években a Ludovika Akadémián a szabadságolt állományu tisztképző tanfolyam hallgatója. A vizsgát igen jó eredménnyel tette le. A csendőrségnél cts. örsvezetővé december 6-án lépett elő. Hadapróddá 1886 december 21-én, hadapródtiszthelyettessé 1887 február 1-én neveztetett ki. 1887. évben Kassán a csendőrtiszti szakvizsgát jó eredménnyel tette le. 1887 március 1-én Karánsebesre helyeztetett ideiglenes szakaszparancsnoki minőségben. Itt lép elő hadnaggyá 1887 november 1-én. 1888 május 1-től 1890 junius 30-ig oktatótiszt Szegeden. 1890 julius 1-től 1891 október 31-ig szakaszparancsnok Temesváron, azután 1897 augusztus 31-ig segédtiszt Szegeden. Itt lépett elő főhadnaggyá 1893 november 1-én. 1897 szeptember 1-től szárnyparancsnoki minőségben a III. számu kerülethez helyeztetett Zilahra. 1898 julius 31-ig állomásozik itt és itt lépett elő 1897 november 1-én II. osztályu századossá. 1898 augusztus 1-től 1901 julius 31-ig, mint fogalmazótiszt a honvédelmi

minisztérium XVI. ügyosztályában nyert beosztást. 1901 május 1-én lépett elő I. osztályu századossá. 1901 augusztus 1-től szárnyparancsnok Aradon 1902 december 31-ig. Aradról Máramarosszigetre helyeztetett szárnyparancsnoki minőségben s itt állomásozott 1903-tól 1905-ig. 1905 november 5-től másodtörzstiszti minőségben Szegeden teljesitett szolgálatot. 1907 április 30-án hasonló minőségben Kolozsvárra került s onnan 1908 május 3-ával vissza Szegedre, kerületi parancsnokhelyettesül. Őrnaggyá 1907 május 1-ével neveztetett ki, alezredessé pedig 1910 november hó 1-ével. Mint alezredes neveztetett ki 1912 szeptember 28-ával a VIII. számu kerület parancsnokává, de csak néhány hónapig parancsnokolta azt, mert 1913 április 13-án hasonló minőségben Szegedre, régi, kedves állomására helyeztetett vissza. Ezredessé 1913 december 28-án neveztetett ki. Nyugállományba 1914. évben (szeptember 1-vel) helyeztetett. Gödöllőn telepedett le.

Kitüntetései: 1908. évben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült különféle alkalmazásokban kifejtett ügybuzgó eredményes tevékenységeért. Birtokosa a 3. oszt. tiszti katonai szolgálati jelnek, a jubileumi emlékéremnek és a katonai jubileumi keresztnek.

Szathmáry ezredes nőtlen ember maradt. Magyarul tökéletesen, németül jól beszél. Magyarországot állomásai során ismeri. Komoly, határozott jellemü, mély hazafiui érzéstől áthevitett, igen jó szellemi képességü és előkelő gondolkodásu férfi. A csendőrségi szolgálat minden ágazatában kiváló jártasságra tett szert, kötelmeit céltudatosan, becsvágyóan és rendkivül lelkiismeretesen végezte. Előljárói irányában feltétlen engedelmességgel, alárendeltjeivel szemben jóakarattal párosult szigorral viseltetett. Általános müveltsége és átlagon felüli használhatósága korán kitünt a bizalmi állásokba szólittatott, melyekben igen jól megfelelt.

Mint ember, abból a fajtából való, amelyik gondolkodásában és cselekedetében mindig és minden körülmények között, szinte ösztönszerüen magyar tudott maradni. Munkássága a magyar középosztály dicsősége, emberszeretete, komoly és rendet tartani tudó szeretetteljes szigorusága, önérzete a magyar uriosztály legszebb jellemvonása. Imádja fajtáját és minden hajlandóságával, tudásával, akaraterejével szolgálta intézményét. Hogy ezt magas vezetőállásban csak rövid ideig tehette, személyén kivül álló okokból történt. Férfiassága és munkabirása teljességében állott félre, betöltött harminc évi tényleges csendőrségi szolgálat után.

Zolnay Béla

hadnagy, szakaszparancsnok.

Huszton született 1861. évben szeptember hó 1-én. Evangélikus vallásu. Atyja hivatalnok volt. Négy gimnáziumot végzett. 1880 március hó 4-én avattatott fel a törvényszabta szolgálati kötelezettség mellett a cs. és kir. 60. gyalogezredhez. Őrvezetővé 1880 január 1-én, tizedessé 1881 október 1, szakaszvezetővé 1882 szeptember 6-án, II. osztályu számvivő altisztté még azon év december 31-én neveztetett ki. 1883 szeptember 23-án három évi szolgálati kötelezettséggel belépett a csendőrséghez s beosztatott a IV. számu csendőrkerülethez. Véglegesittetett 1884 március 16-án. Örsvezető cts őrmester 1884 augusztus 1-étől, őrmester augusztus hó 26-tól. A m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián a szabadságolt állományu tisztképző tanfolyamon igen jó eredménnyel vizsgázott. Hadapródd á 1886 szeptember 1-vel neveztetett ki a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián ez évben megtartott hadapródi vizsga alapján. A következő év február 1-én lépett elő hadapródtiszthelyettessé, november 1-én pedig hadnaggyá. Mint hadapródtiszthelyettes 1887 február 22-ével bizatott meg a beregszászi szakaszparancsnokság vezetésével. 1888. évben saját kérelmére elbocsáttatott a testület kötelékéből.

Zolnay hadnagy nőtlen ember volt. Magyarul, németül, tótul tökéletesen beszélt. Csak Magyarországot ismerte. Ellenség előtt nem szolgált. Magas, erős testalkatu, komoly határozott, igen jó szellemi képességgel rendelkező férfi volt. Mint fiatal tiszt becsvággyal és szorgalommal végezte teendőit.

Zágorhydai, Zewlci és Loránthházai Loránth Dénes

vezérőrnagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének helyettese.

1859. évben született Hosszuperesztegtacskánd községben. Római katholikus vallásu. 1879 február 20-án avattatott fel a törvényes szolgálati kötelezettség mellett a cs. kir. 76. gyalogezredhez. Mint ujonc 1879 julius 16-án kezdette meg katonai szolgálatát. Még ezen év december 16-ával őrvezetővé lépett elő. Tizedes 1880 március 16-ával, szakaszvezető november 16-ával. Cimzetes őrmesterré 1881 december 25-én, őrmesterré 1882 január 16-án lépett elő. Ez év szeptember 3-tól tartósan szabadságoltatott. Pár nap mulva 1882 szeptember hó 9-én próbaszolgálatra belépett a csendőrséghez. Ezrede tartalékából 1883 március 21-ével három évi szolgálati kötelezettség mel-

WESTER VILMOS*

KINTIS ISTVÁN

SOÓS JÁNOS

SZILÁGYI GERGELY

* Életrajzi adatait nem sikerült beszerezni.

BENCZE BÁLINT

SZATHMÁRY JÓZSEF

LORANTH DÉNES

lett a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz végleg áthelyeztetett. Gyalogcsendőr cts. őrmesterré 1883 augusztus 6-ával neveztetett ki, majd az altiszti vizsga sikeres elvégzése után 1883 november 1-ével örsvezető cts őrmesterré. Mint önálló örsparancsnok a pestmegyei Aszód községben müködött. A m. kir. honvédségi Ludovika Akadémián 1886. évben megtartott hadapródi vizsga alapján 1886. évi szeptember hó 1-től számitandó ranggal csendőrhadapróddá neveztetett ki. Hadapródőrmester 1886 október 11-től, hadapródtiszthelyettes 1887 május 1-től. Ez utóbbi rendfokozatban az oktatótiszti teendőkkel való ideiglenes megbizás mellett a budapesti kerület törzséhez helyeztetett. Hadnaggyá 1888 május 1-én neveztetett ki. Oktatótiszt 1895 julius 1-ig. Közben 1893 november 1-ével főhadnagy. 1895 julius 1-én az oktatótiszti teendők alól felmentetett és ugyancsak a budapesti kerülethez segédtisztté neveztetett ki. 1897 szeptember 1-ével megbizatott az aradi szárny vezetésével. II. oszt. századossá ez év szeptember 1-én lépett elő. A következő évben julius 1-étől a csendőrségi felügyelő mellett mint segédtisztet látjuk, mely bizalmi és fontos beosztása alól 1904 augusztus hó 1-ével mentetett fel, amikor is szárnyparancsnokká neveztetett ki Esztergomba. I. osztályu százados 1901 május 1-től. 1906 julius 1-ével a m. kir. V. számu csendőrkerület törzsénél a II. törzstiszti teendőkkel bizatott meg. Őrnaggyá 1907 május 1-ével neveztetett ki. 1908 május 16-ával Pozsonyból Debrecenbe helyeztetett kerületi parancsnokhelyettesi minőségben. Alezredessé 1910 november 1-én neveztetett ki. 1913. április 14-én ezen kerület parancsnoka lett. Még ez év julius 2-ával Őfelsége által a belügyminisztérium csendőrségi VI-b. osztályának vezetőjeként Budapestre rendeltetett. Ez év november 1-én éri ezredesi kinevezése. 1918 február 2-án kelt királyi elhatározással a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének helyettesévé neveztetett ki, ugyanakkor lépvén elő vezérőrnaggyá is. A forradalom megszüntette az állását.

Kitüntetései: 1898. évtől birtokosa a jubileumi emlékéremnek. 1902. évben elrendeltetett részére a legfelsőbb megelégedés tudtuladása. 1904. évben elláttatott a 3. oszt. tiszti katonai szolgálati jellel. 1908. évtől birtokosa a katonai jubileumi keresztnek. 1913. év március 27-én adományoztatott részére a Ferenc József-rend lovagkeresztje. Még ez évben elláttatott az emlékkereszttel. 1916 március 18-ával kitünő szolgálatai elismeréséül kitüntettetett a III. oszt. Vaskorona-renddel, 1917. évben ehhez megkapta a hadidiszitményt a háboru alatt teljesitett kiváló szolgálatainak elismeréséül. Ugyanezért 1917 április 1-én ismételten részesült a legfelsőbb dicsérő elismerésben.

Loránth tábornok 1896 február 15-én kötött házasságot Kolozsváron Lázár Matilddal, egy előkelő erdélyi földbirtokos

család leányával. Házasságából három leány és egy fiugyermeke származott. Magyarul és németül tökéletesen beszél. Magyarországot állomásozásai során ismeri. Ellenség előtt nem teljesitett szolgálatot. 1908. évben elismertetett régi magyar nemessége s a loránthházai és zágorhydai, majd később a zewlci előnévhez való jogosultsága.

Loránth tábornok harminchat évi tényleges csendőrségi szolgálat után vált meg a testülettől. A hosszas, értékes és eredményekben gazdag szolgálata alatt — mint felügyelő-helyettesnek — magas vezetői állásában közvetlenül kellett látnia az intézmény megbénulását, majd a külső erők által kényszeritett megszünését. A gondviselés kegye megengedte érnie az általa annyira szeretett intézménynek talpraállását s megindulását az eredetileg kitüzött célja felé. Nemes és hazafias lelkének szebbnél-szebb megnyilatkozásait számtalanszor volt alkalmunk látnunk és hallanunk. Izig-vérig magyar és lelkes csendőr a mai napig. Pályáján, melyet mint legénységi állománybeli kezdett meg, ritka szép karriért futott meg s csak a külső viszonyok mostohaságán mulott, hogy vezére nem lehetett az intézménynek, mely szerepre — egyénisége révén — hivatott volt. Hosszu csendőri pályája alatt mindig becsületet szerzett a csendőr névnek és bőséges érdemet ahhoz, hogy hálával és hódolattal nézzünk személyére. Sokat olvasott, sokat tanult ember, bár megjelenésében, visszavonultságában és szerénységében ezt inkább csak sejtetni engedi. Csendőri kötelességeit ugy a békében, mint a háboru alatt a felmagasztosult hazaszeretet és királyhüség szempontjából vizsgálta és teljesitette. Az avatatlan különcnek vélhette és vélheti, de aki szerencsés az ő nemes szivéhez közelebb állani, érzi, hogy az egész férfi csupa szeretet. Kemény, határozott, elveiben meg nem alkuvó, markáns egyéniség.

NÉVJEGYZÉKE

azon tiszteknek, akik 1876—1886. években — mint legénységi állománybeliek — kezdették meg, vagy teljesitették csendőri szolgálatukat s azt követően tisztekké neveztettek ki.

Báró (Blaskó) Gyula ezredes, a m. kir. IV. sz. csendőrkerület volt parancsnoka. Mint joghallgató 1882 augusztus hó 30-án avattatott fel egyévi önkéntesi szolgálatra a cs. és kir. 66. gyalogezredhez, honnan — mint próbacsendőr — 1884 február 1-én vétetett át próbaszolgálatra a m. kir. IV. számu csendőrkerülethez. Hadapródddá 1887 szeptember hó 1-én neveztetett ki.

Binder Frigyes százados-számvivő. 1873 október hó 31-én vonult be — mint árkász — a cs. kir. 2. számu müszaki ezredhez. Mint próbacsendőr 1877 március 28-án kezdette meg csendőri szolgálatát a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnokságnál. Hadnagy-számvivővé 1899 november hó 1-én neveztetett ki.

Bodó Sándor hadapród. Mint egyévi önkéntes 1876 október hó 1-én vonult be a cs. kir. 31. számu gyalogezredhez. A m. kir. I. számu csendőrkerülethez 1883 március hó 9-én — mint próbacsendőr — vétette fel magát. Hadapródddá 1888 szeptember hó 1-én neveztetett ki.

Borbás Béla főhadnagy-számvivő. Mint közvitéz avattatott fel 1883 október hó 2-án a cs. és kir. 38. számu gyalogezredhez. Mint tizedes 1886 szeptember hó 26-án lépett át próbaszolgálatra a m. kir. V. számu csendőrkerülethez. Hadnagy-számvivővé 1896 november hó 1-én lépett elő.

Boronkay Ákos cimzetes tábornok, a m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktár volt parancsnoka. Mint egyévi önkéntes 1879 február hó 11-én avattatott fel a cs. kir. 25. számu gyalogezredhez. Próbaszolgálatát a csendőrségnél — mint cimzetes őrmester — 1883 január hó 8-án kezdette meg a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában. Hadapródddá 1887 augusztus hó 11-én neveztetett ki.

Buday Gyula ny. áll. ezredes, a m. kir. VIII. számu csendőrkerület volt parancsnok-helyettese. Mint joghallgató 1885 október hó 1-én kezdette meg katonai szolgálatát a cs. és kir. 37. sz. gyalogezrednél. Egyévi önkéntesi kötelezettségének eleget

tevén, 1886 december hó 11-én lépett át próbaszolgálatra a m. kir. V. számu csendőrkerülethez. Hadapródd á 1889 szeptember hó 1-én neveztetett ki.

Burján Endre ny. áll. ezredes, a m. kir. VI. számu csendőrkerület volt parancsnoka. Mint egyévi önkéntes 1884 szepber hó 5-én avattatott fel a cs. és kir. 5. számu gyalogezredhez. A m. kir. I. számu csendőrkerületnél 1886 május hó 8-án kezdette meg próbaszolgálatát. Hadapródd á 1890 május hó 1-én lépett elő.

Deák Gergely hadapród-tiszthelyettes. Egyévi önkéntesi szolgálatát 1884 október hó 16-án kezdette meg a cs. és kir. 51. számu gyalogezrednél. 1886 október hó 1-én — mint próbacsendőr — lépett át a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz. Hadapródd á 1890 május hó 1-én neveztetett ki.

Dienes Aurél hadnagy. Mint bölcsészettudományi egyetemi hallgató 1878 január hó 7-én avattatott fel — mint egyévi önkéntes — a cs. kir. 60. gyalogezredhez. A csendőrséghez 1886 julius hó 21-én vétetett fel próbaszolgálatra, melyet a III. számu kerületnél kezdett meg. Hadapródd á 1890 május 1-én neveztetett ki.

Edvy István hadnagy. Egyévi önkéntesi szolgálatát 1883—1884. években teljesitette a cs. és kir. 19. gyalogezredben. Próbaszolgálatát 1885 április hó 10-én kezdette meg a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. Hadapródd á 1887 szeptember hó 1-én lépett elő.

Fabritius János hadnagy-számvivő. 1869 szeptember hó 30-án avattatott fel a m. kir. 21. számu nagyszebeni honvédzászlóaljhoz, honnan — mint szakaszvezető — 1871 február hó 11-én lépett át próbaszolgálatra a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnoksághoz. Hadnagy-számvivővé 1895 november hó 1-én lépett elő.

Gál János hadnagy-számvivő. 1876 március hó 6-án avattatott fel a cs. kir. 62. számu gyalogezredhez, honnan cts tizedesi rendfokozatban 1879 október hó 24-én lépett át próbaszolgálatra a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnoksághoz. Hadnagy-számvivővé 1892 november hó 1-én neveztetett ki.

Halamka Ferenc százados-számvivő. Mint közvitéz 1879 október hó 1-én vonult be a cs. kir. 2. számu gyalogezredhez, honnan — mint cts őrmester lépett át 1882 szeptember hó 1-én a m. kir. I. számu csendőrkerülethez. Hadnagy számvivővé 1902 november hó 1-én neveztetett ki.

Kacsó Gábor hadapród. Egyévi önkéntesi szolgálatát 1883—1884. években teljesitette a cs. és kir. 61. gyalogezredben, honnan 1884 október hó 13-án vonult be próbaszolgálatra a m. kir. II. számu csendőrkerülethez. Hadapródd á 1887 szeptember hó 1-én neveztetett ki.

Kéri (Kratochwilla) Gyula hadnagy. Mint ujonc 1872 március hó 7-én soroztatott be a m. kir. 59. számu csalló-

közi honvédzászlóaljhoz. A csendőrségnél 1886 október hó 22-én kezdette meg próbaszolgálatát a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. Hadapródá 1887 május hó 1-én neveztetett ki.

Kiss László ny. áll. cimzetes tábornok, a m. kir. V. számu csendőrkerület volt parancsnoka. Mint egyetemi orvostanhallgató 1879 december hó 12-én kezdette meg egyévi önkéntesi szolgálatát a cs. kir. 32. gyalogezrednél. A csendőrséghez 1886 március hó 29-én vétetett fel a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományába. Hadapródá 1887 március hó 19-én neveztetett ki.

Kuhn Ottó ny. áll. cts gazdászati alezredes. Mint hadseregnövendék 1873 október hó 1-től szolgált a cs. kir. 50. gyalogezrednél, honnan — mint cts. őrmester — 1883 március hó 1-én lépett át próbaszolgálatra a m. kir. II. számu csendőrkerülethez. Hadnagy-számvivővé 1903 május hó 1-ével lépett elő.

Lázár Sándor számtanácsos. Mint közvitéz avattatott fel a m. kir. 44. számu szatmári honvédzászlóaljhoz 1885 október hó 19-én, honnan 1886 április hó 27-én lépett át próbaszolgálatra a m. kir. V. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz. Hadnagy-számvivővé 1895 november hó 1-én neveztetett ki.

Lukács Zsigmond hadapród. 1877 május hó 3-án avattatott fel a cs. kir. 69. számu gyalogezredhez. Mint tart. tizedes 1883 julius hó 9-én lépett be próbaszolgálatra a m. kir. II. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz. Hadapródá 1887 szeptember hó 1-én neveztetett ki.

Matéka János ny. áll. gazdászati alezredes. 1883 október hó 1-én — mint közvitéz — kezdette meg katonai szolgálatát a cs. és kir. 39. gyalogezrednél, hol tizedesi rendfokozatot ért el. Próbaszolgálatra 1886 október hó 9-én vétetett fel a m. kir. III. számu csendőrkerület állományába. Hadnagy-számvivővé 1895 november hó 1-én neveztetett ki.

Móricz György I. oszt. százados. Mint egyévi önkéntes 1883 október hó 1-én kezdette meg katonai szolgálatát a cs. és kir. 51. gyalogezrednél, melynek eleget tevén 1884 október hó 1-én közvetlenül lépett át próbaszolgálatra a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz. Hadnaggyá 1887. évi szeptember hó 1-én neveztetett ki.

Orbán István ny. áll. gazdászati őrnagy. 1881. évi március hó 3-án avattatott fel a törvényszabta szolgálati kötelezettség mellett a cs. és kir. 62. gyalogezredhez, honnan 1884 augusztus hó 11-én — mint szakaszvezető — lépett át próbaszolgálatra a m. kir. II. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz. Hadnagy-számvivővé 1906 május hó 1-én neveztetett ki.

Preidt Gábor százados-számvivő.* 1874. évi december

* Az »altisztek és csendőrök« fejezet alatt külön tárgyaltatik.

hó 16-án — mint ujonc — avattatott fel a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz, honnan 1876 május hó 1-én a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnoksághoz, 1881 május hó 26-án pedig a m. kir. II. számu csendőrparancsnokság állományába helyeztetett át. Hadnagy-számvivővé 1905. évi május hó 1-én lépett elő.

Rómay Béla ezredes, a m. kir. II. számu csendőrkerület volt parancsnoka. 1876. évi julius hó 18-án avattatott fel a cs. kir. 46. gyalogezredhez. Mint tart. őrmester 1886 április hó 28-án lépett be próbaszolgálatra a m. kir. III. számu csendőrkerülethez. Hadapródd á 1887 szeptember hó 1-én lépett elő.

Tordai Sándor László ny. áll. ezredes, a m. kir. VII. sz. csendőrkerület volt ideigl. parancsnoka. Mint egyévi önkéntes 1884 október hó 1-én kezdette meg katonai szolgálatát a cs. és kir. 2. sz. gyalogezrednél. A m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság állományába — mint tart. élelmezési őrmester — 1886 április hó 8-án lépett be. Hadapródd á 1888 szeptember hó 1-ével neveztetett ki.

Schachovszky Gusztáv I. oszt. százados. 1877 julius hó 21-én — mint közhuszár — avattatott fel a cs. kir. 2. huszárezredhez. 1877—78. években a budapesti cs. kir. hadapródiskolát, 1878—80. években a mährisch-weiskircheni cs. kir. lovassági hadapródiskolát hallgatta. Huszárhadnaggyá 1881 május hó 1-én neveztetett ki a cs. és kir. 10. huszárezredhez. Tiszti rendfokozatáról önként leköszönve, 1885 december hó 2-án lépett át próbaszolgálatra a m. kir. II. számu csendőrkerület állományába. Hadapródd á 1889 szeptember hó 1-ével lépett elő.

Spalla Aurél ny. áll. cts. tábornok, a m. kir. VII. számu csendőrkerület volt parancsnoka. Mint közvitéz 1877 október hó 16-án avattatott fel a cs. kir. 52. gyalogezredhez. Mint szabadságolt állományu őrmester 1883 március hó 31-én lépett be próbaszolgálatra a m. kir. III. számu csendőrkerület állományába. Hadapródd á 1888 szeptember hó 1-én neveztetett ki.

Suba Lajos őrnagy, gazdászati tiszt. 1876 október hó 1-én vonult be — mint egyévi önkéntes — a cs. kir. 25. gyalogezredhez, honnan alvadászi rendfokozatban a cs. kir. 24. vadászzászlóaljhoz tétetett át. Mint ilyen kezdette meg 1884 január hó 7-én próbaszolgálatát a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnokságnál. Hadnagy-számvivővé 1895. évi november hó 1-ével lépett elő.

Nemes Szányi Árpád ny. áll. ezredes, a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület volt parancsnoka. Mint müegyetemi hallgató 1880 október hó 1-én kezdette meg egyévi önkéntesi szolgálatát a cs. és kir. 32. tábori vadászzászlóaljnál. A csendőrséghez próbaszolgálatra — mint cts fővadász — 1885 junius hó 17-én

lépett be. Állományba a m. kir. III. számu csendőrkerületnél vétetett. Hadapróddá 1887. évi szeptember hó 1-én neveztetett ki.

Szászvárosi István főhadnagy. 1880 október hó 16-án — mint közvitéz — kezdette meg katonai szolgálatát a cs. és kir. 2-ik gyalogezrednél, honnan — mint cts szakaszvezető — 1883 március hó 27-én lépett át próbaszolgálatra a m. kir. II. számu csendőrkerületi parancsnoksághoz. Hadapródá 1887 szeptember hó 1-én lépett elő.

ALTISZTEK ÉS CSENDŐRÖK

Ha annak okát kivánnók megállapitani, hogy a csendőrség miért tudott — már mint fiatal intézmény is — annyira megerősödni, annyira megbizhatóvá válni és azzá fejlődni, amivé fejlődött, lehetetlen meg nem látnunk és találnunk ennek egyik főtényezőjét a csendőraltisztikar nagy erkölcsi értékében, amelyre — mint szilárd alapzatra — valóban reá lehetett emelni az intézmény nagyarányu szervezetét.

Át kellene tudnunk hatolni az ötven év vastag kérgén és magunk elé varázsolni a csendőrség szervezése előtti ugynevezett pandurkorszakot s a szervezés idején fennállott közbiztonsági állapotokat, hogy meglássuk és értékelni tudjuk azt a hatalmas teljesitményt, amellyel ezek a derék altisztek és csendőrök népszerüvé tudták tenni hivatásukat s a maguk és az intézmény részére fokozatosan biztositani a hatóságok támogatását, a lakosság rokonszenvét és elismerését, bizalmát és tiszteletét.

Az önkényuralom idejéből sok szomoru és fájó emlék maradt vissza az osztrák zsandárság ellenszenves szerepéről és ténykedéseiről. Ma már történelmileg megállapitható, hogy nem az emberekben, hanem a felülről inaugurált rendszerben keresendő ennek oka. Egy bizonyos azonban, nevezetesen az, hogy 1876. és 1881. évben szomoru és nehéz örökséget kellett az erdélyi s a szervezés alatt álló magyar csendőrségnek átvennie. De nemcsak a kezdet éveiben, hanem a szervezést követő évtizedekben is a csendőrségről, különösen pedig a csendőrről sokat irtak s állandóan olyan megvilágitásba helyezték, hogy ezzel ez a fiatal intézmény s az altisztikar teljesen hamis szinben tünt fel s a közönség általában helytelen felfogást és téves fogalmat nyert. Kedvező beállitást csak a legritkább esetben.

Nem lehet érdektelen nehány gondolatban kifejteni, hogy tulajdonképen miképen keletkezett ez a felfogás. Minden bizonnyal nem az altiszt és csendőr viselkedése, megjelenése és életmódja idézte azt elő, hanem az a puritán szellem, vasfegyelem, a legénység állandó nevelése, hivatásszeretete, állása becsülése és tekintélyt tartani tudása, amellyel az Erdélyből kijött altisztek és csendőrök rendelkeztek, s amelyre a megszállások folyamán felavatott ifju csendőrnemzedék nevelve lett. A hatóságok s a lakosság mihamarabb reájöttek arra,

hogy a csendőrökkel nem lehet elcimborálni, őket megvesztegetni, igazságszeretetükben és hüségükben megingatni, kötelességteljesitéseikben zavarni s azoktól eltériteni. Igy a csendőr hovatovább tekintéllyé és fogalommá nőtte ki magát az egyes községekben s azokon kivül. Közvetlenül és szemtőlszembe nehezen ment a tekintélye kikezdése, jött tehát a közvetett aknamunka, a hosszu, békés években kifejlődött sajtó és irodalmi irány, mely a szolgálatilag fellépett és eljáró csendőr ténykedését és személyét egyéni fantáziával, egyoldalu kiszinezéssel olyan keretbe állitotta, mely a valóságnak a legtávolabbról sem felelt meg. Természetesen voltak ez alól dicséretreméltó kivételek.

A közönség tényleg csak nagyon kevés bepillantást nyert és nyerhetett a csendőrség sokszor testet és lelket felőrlő munkásságába. Hogy mennyire egész embereket kivánt maga a szolgálat, mennyi lemondást, önmegtagadást, pontosságot, lelkiismeretességet, önzetlenséget és áldozatkészséget az egyestől, arról valóban csak a beavatottak lehettek tájékozottak. Már az örslaktanyákban folyt intenzív és komoly munka, az örskerületekben végzett tevékenység a hivatás természetéből folyóan annyira kötött szabályok szerinti és óráról-órára kiszabott és zajtalan volt, hogy a nyilvánosság számára titokzatos. És igy van ez ma is. Ezenfelül a csendőr állandó harckészségben él, a szolgálata állandó veszélyekkel telt. A békés államéletben is hivatásutja ezer veszedelemmel van telehintve, embertársai gonosz indulata is folyton áskálódik még élete ellen is. Amint a polgárember számára a halál inkább elméleti lehetőség, az a csendőr számára épen nem az. Azért bátor, elszánt, halálmegvető és magát a többi embertársaitól megkülönböztető. Mondhatnók fölényesen viselkedő. Ő, a kakastollas. Az állig felfegyverzett. A legjobb fegyver és a legbiztosabb halál ura. Aki ellen felsőbbsége vizsgálatot indit, ha lövése nem talál. Akinek nemcsak céloznia kell tudni, hanem találnia is. »A megszemélyesült halál, mely nem jár kaszával, melynek arca nem sápadt halálosan. Jár köztünk gyalog daliásan, vagy lovon gőgösen; válogatott szépei vagy atlétái a katonai altiszti karnak; a lelke csupa intelligencia; ha kell Pinkerton legelső detektivjei; ha kell kegyetlen orosz kozák; ha kell, eljár a forró augusztus legforróbb napjaiban teljes szolgálati felszereléssel fátlan mezőkön óraszám, vagy magas hegyeken téli viharokban, hallgatja a májusi erdő zugását s a decemberi erdő wagneri tombolását.«

Gyermekkorom fantáziájában is mindig ugy élt a csendőr, mint a hideg, kegyetlen ércember. A kilencvenes évek legelején — aratás idején — a zentai aratómunkások a tiszai fahidon nem akarták átengedni a Torontál megyéből Bácskába átjönni akaró s mérsékeltebb napszám mellett dolgozni hajlandó munkásokat. Vasárnap reggel volt. Mi — az ottani algimnázium

tanulói — épen a diákmisét hallgattuk. A templom belső hangulatát nagy nyugtalanság töltötte be s tanáraink arcát is el-elsápadni láttam, mikor a templom közvetlen közelében békétlenkedő tömeg fel-feltörő morajlása a nyitódó-csukódó templomajtón át beszüremlett. Már a templombamenetelünk idején láttam négy állig felfegyverzett csendőrt hat-nyolcszáz emberrel szembenállani, köztük a tömegből egy fejjel kimagasló Schlattner Frigyes őrmesterrel. Amint ott benn a templomban — dehogy imádkoztunk, hanem szinte hangosan verő szivvel — fészkelődtünk, érezve-sejtve a bekövetkező eseményt, egy lövés dördült el, utána nagy kiabálás, zugás, zajongás. Nyugtalanságunk tetőpontra hágott. Tanáraink sietve zárták reánk a templomajtókat s csak akkor bocsájtottak haza bennünket, amikor a tömeg már eloszlott. És akkor tudtuk meg, hogy a felizgatott tömegből egyesek a csendőröket akarták lefegyverezni. A támadók közül egyet agyonlőtt az egyik csendőr, egyet pedig keresztülszurt a másik csendőr. Egy lövés, egy szurás és a nyolcszáz ember megfutamodott a négy csendőr elől. Két-három órán belül — mintha a földből nőttek volna ki — husz lovascsendőr szállotta meg a huszonnégyezer lakosságu Zentát, az emberek félően huzódtak házaikba s az alvilág nyomasztó felhője elvonult a város feje felett. Mi történt itt? Semmi egyéb, mint az, hogy a közbiztonság őrei: a csendőrök, érvényt szereztek a jognak és az igazságnak.

Egy másik alkalommal — pár évvel a fenti eset után — ugyancsak Zentán, kis flóbert fegyveremmel madarakra vadásztam a nagykiterjedésü Becke nevü erdőben egyik diáktársammal. Váratlanul dobbant elénk két lovascsendőr, kik közül az egyikben Schlattner őrmestert ismertem fel. Verejték gyöngyözött homlokunkon, mert bizony tettenérettünk, hogy az éneklőmadarakat sem kiméltük. Schlattner őrmester komoly arccal feddően nézett reánk s ujjával jóságosan megfenyegetett azzal, hogy »fiatal urak, az éneklőmadarakat nem szabad bántani«. Diáktársammal félénken állottunk a két ércszobor előtt s megkövülten néztünk a meginduló s tovatünő alakjaik után. Elment a kedvünk a további puskázástól. Ime a nagy ellentét. A négy csendőr nyugodt szembenállása a nyolcszázfőnyi »csendőrvérre szomjas« tömeggel, másoldalról a két csendőr, mint az erdők piciny dalosainak a védelmezői.

Diákagyamban Zeus az olimpiai ködben nem volt olyan titokzatos valami, mint a csendőr, a »kakastollas«. S ha városunk utcáin daliásan végigmenni láttam őket, mindig mély tiszteletet éreztem irántuk, melyben volt félelem, de volt ragaszkodás és nagyraértékelés is. Miért? Mert tekintélyük volt. Nagyobb, vagy legalább is annyi, mint városunk bármelyik tiszteletreméltó polgárának. És vajjon mivel szerezték meg ezt a tekintélyt ezek az egyszerü emberek? Később, jóval később jöttem a rejtély nyitjára, mikor már magából a kis diákból is

csendőr lett. Az igazán komoly és az igazán becsületes munkával. És mert rendezett és rendbentartott közbiztonság nélkül sem társadalmi, sem állami lét el sem képzelhető. Az ilyen közbiztonság megteremtéséhez és fenntartásához pedig egész emberek kellenek. Vasidegzetü, acéldisciplinán tartott, szilárd kötelességérzettel biró és szilárd jellemü emberek. Ilyenek voltak azok a csendőraltisztek és csendőrök, akikről e müben megemlékezünk: a csendőrség úttörői.

Ezekről a derék magyar csendőrökről olvastam egy lelkes csendőrbarát tollából a következő elismerő sorokat:

— Tudja a büntetőjogot, még a királyi Kuria joggyakorlatából is pedz valamit. Hallottam vitatkozni ügyvéddel, amikor a csendőr maradt győztes. Láttam rengeteg — csendőrkézből eredt — bünügyi irásos feljelentést, ahol alapjában száraz esetek ugy körül voltak bélelve szebbnél-szebb jogászi érvekkel, mint egy kis női kabát hermelinnel. Ismertem egy marcona, fekete őrmestert, kinek feljelentéséből egyszer tiz sor jogi megokolást egy kiváló törvényszék méltónak itélt arra, hogy változatlanul felvegye itélete megokolásába. Ismertem csendőröket, akik három nap alatt keritettek kézre egy nagy betörőbandát, amely után nem maradt a tél fagyott rögén még lábnyom sem, csak a kirabolt háztól száznegyven lépésre találtak egy — fojtásnak használt — barna papirroncsot s ebből állapitották meg, hogy váltó volt, kinyomozták egy rajta halványan látható bélyegzőlenyomat felerészéből a takarékpénztárat, a melyik a váltóra kölcsönt adott s azon egyént, aki a kölcsönt felvette. Három nap nem tellett bele és hurokra került az egész banda. Ismertem egy járásőrmestert, akinek neve Magyarország valamennyi cigánya között olyan rettegett fogalom volt, hogyha a cigány véletlenül róla talált álmodni, még álmában is olyan ijedt volt, hogy átfordult a másik oldalára. Ismertem olyan csendőrt, kinek járőrtáskájában hat álló esztendeig gondosan összehajtva egy finom uri monogrammos zsebkendő őriztetett, nagy üzleti rablás ott felejtett kis holmija s a tettest hat évi fáradságos nyomozás után találta meg hozzá, hogy harminchét csendőrörstől beszerzett adatok révén kideritette, hogy tiz éven belül hol követtek el betörést, ruhalopást és a mikor az egyik örs megirta, hogy kilenc éve egy G. kezdőbetüs földbirtokosnál, kisütötte, hogy a zsebkendőn is G. betü van s annak a régi betörésnek időközben a fegyházból is már kiszabadult tetteséből lassu — szellemi — tűzön kiszedte, hogy a finom zsebkendő az ő szórakozottságából maradt a helyszinen. Ilyen a csendőr, mint detektiv. Láttam két csendőrt hétszáz ember ellen. A két csendőr lőtt, néhány ember ott maradt — mert a Mannlicher golyó éppen hat ember testén szaladhat át és még a hetediknek a memoriáját is megerősiti — és majdnem hétszáz ember másfél perc alatt ugy elrohant, hogy esküt mertem volna tenni, hogy nemcsak a helyszinen, de

a szemhatáron egy ember sem volt. Láttam két pusztázó lovascsendőrt künn az Alföld nagy rónaságán, ahol az egyik pásztorember a másiknak a gémeskut gémjével adott titkos jelet kilométernyire: jön a csendőr. Láttam választási harcban tiz lovascsendőrt vágtatni felbőszült tömeg ellen. A hunok jutottak eszembe, Attila ostora, melynek suhintása nyomán nem maradt s nem nőtt többet fü. S ezerötszáz ember ugy elrohant, hogy nem érezte otthon a bokáját. Ilyen a csendőr, mint a vidék, a faluk, a puszták őre! És ez a félelmetes »pofozó masina«, ezek a marcona legények — ki gondolná — a leglelkesebb irodalombarátok, a leghübb könyvolvasók s a legjobb könyvvásárlók. Szokatlanul hangozhat, főképpen a szépirodalmat pártolják. Láttam csendőrt, aki az örslaktanya előtti padon regényt olvasott. Ismertem egy csendőrörsöt, melynek legénysége alig nehány éven belül egy — rakoncátlankodásáról messzeföldön hires — bihari község lakosságával megkedveltette a konyhakertészet müvelését s a község pompás anyagi jóléthez jutott. Egy másik — most elszakitott területen fekvő — iskolanélküli kis községben egyik lelkes csendőr tanitotta a falu aprajanagyját a betüvetés mesterségére.

Ime, ilyen az igazi, a magyar csendőr s nem olyan, amilyennek az ország destruktiv rétege uton-utfélen beállitani szeretné! Nemes hivatás, nemes munkakör, melyet kezdettől fogva nagy szeretettel, tisztult elvekkel, egészséges lélekkel, fejlett szakértelemmel, fáradhatlan lelkesedéssel tölt be, megbecsülhetlen szolgálatot téve a hazának s a haza minden egyes tagjának.

*

Mielőtt az úttörő csendőraltisztek és csendőrök személyenkénti ismertetésére térnék át, az akkori idők korrajzának teljessététele érdekében vázolnom kell a viszonyokat, amelyek között ők éltek s amelyek az ő életüknek és szolgálatuknak a keretét adták.

A csendőrség legkisebb szervezeti egysége az örs. Ez altiszt által vezetett parancsnokság. A szervezés idejétől kezdve mai napig megvannak az örsparancsnokságok. Akkor nem is volt más — altiszt által parancsnokolt — egység. Egyszerüség és áttekinthetőség szempontjából vegyünk egy vármegyét. A vármegyék legmozgalmasabb, népesebb és centrális fekvésü községeiben állittattak fel örsök, mindegyik részére pontosan kijelölve müködési területük, melyek ötven év óta örskörleteknek neveztetnek. Az örsparancsnokok nemcsak legénységük fegyelmezéséért, neveléséért, a szolgálat kezeléséért és irányitásáért, hanem a közbiztonság helyes fenntartásáért is felelősek. A közbiztonság szempontjából a közigazgatási hatóságok mellé, saját előljáró tisztiparancsnokságaiknak pedig alá vannak rendelve.

A legkisebb tisztiparancsnokság a szervezés idején a

szakasz volt, melyet hadnagy és főhadnagyi rendfokozatban levő tisztek parancsnokoltak. Ilyen szakaszok csak vármegyék székhelyén voltak. Erdélyben 2—3 vármegye is tartozott egy-egy csendőr-szakaszparancsnokság felügyeleti körletéhez.

A szakaszok felett a századosok által parancsnokolt szárnyparancsnokságok, ezek felett pedig a kerületi parancsnokságok állottak, amelyek törzstisztek — rendszerint ezredesek — által parancsnokoltattak. Lényegileg ma is ez a helyzet áll fenn.

A csendőrségnél az összes közbiztonsági, tehát a hivatásszerü szolgálat ellátása az örsök — igy tehát az altisztek és a csendőrök — vállaira nehezedik. Az örsök helyes és eredményes müködéséhez füződik a közbiztonság jó vagy rossz sorsa. A csendőrség törzsét, gerincét az örsparancsnokságok adják s ennek szive az altisztikar. A tisztikar a feje, a szelleme ennek a testületnek; a lényeg, a törzs, a csendőrségi hivatásszerü feladatok főmunkása az altisztikar, a kül(örs)szolgálatot ellátó legénység. Az altisztikar tanultságára, önfeláldozó lelkikészségére, magasfoku hivatásszeretetére nélkülözhetetlen szükség van. Innen a magyarázata annak, hogy a tudásuk és a munkabirásuk iránt támasztott rendkivüli követelmények sulyosak. Egy örs létszáma 6—15 fő csendőr. Ezek minden ténykedéseért az örsparancsnok felel, még akkor is, ha külszolgálatban 8—10 kilométerre van távol az örsállomástól. Minden közbiztonsági zavar kideritése egyedül és kizárólag az eljáró csendőr, altiszt (járőrvezető), végeredményben az örsparancsnok dolga és kötelessége. Vegyünk egy egyszerü esetet. Budapesten egy rejtélyesebb büneset történik, melynek tettese nincs adva. Azonnal mozgósittatik egy egész apparátus, jogvégzett tanácsosok, fogalmazók és detektivek egész tömege helyeztetik mozgásba. Mindez a csendőrörsökön a lehető legegyszerübb módon oldatik meg, két ember, két csendőr (egy járőr) által, kikhez csatlakozik az örsparancsnok. Bonyolultabb esetben a szomszédos örsök is bevonatnak, természetesen csupán egy-egy járőr erejéig, mert az örsök az örskörletüket felügyelet nélkül nem hagyhatják.

Ez a felügyelet járőrködésből áll. Az egyes örskörletek ugyanis őrjáratokba vannak osztva, melyek egy hálózatot képeznek. Ezeket kell állandóan portyázni s annak segélyével a megelőző szolgálatot teljesiteni. Ez a szolgálat éjjel és nappal, az időjárási viszonyokra tekintet nélkül, láttatik el. Ennek a szolgálatnak végzése a csendőrség legértékesebb munkássága. És ha ilyen szolgálatról bevonul egy-egy járőr, a portyázása idején észlelt törvényellenességekről megállapitásait a hatóságok részére fel is dolgozza. És pedig késedelem nélkül. Igy azután egy mozgalmasabb örsön a parancsnok s a legénység állandóan intenziv bel- és külszolgálatot lát el s ez szolgáltatja magyarázatát, hogy a legénység igen magas százaléka

fizikailag és idegzetileg idő előtt megroppan, mert szolgálata természete egész munkaerejét veszi igénybe.

*

A csendőrséghez csak olyan magyar honosok vétettek át a legénységi állományba, akik a husz életévüket betöltötték s a negyvenedik életévüket még tul nem haladták. A csendőrjelentkezőknek irni, olvasni és számolni kellett tudniok, fedhetlen erkölccsel birniok, a szolgálati nyelvet teljesen, azon vidék nyelvét pedig, hol szolgálatukat teljesitették, jól ismerniök. A jelentkezők kiválasztásánál a kerületi parancsnokságok nagy gondot forditottak az anyag kiválasztására, hogy azok a hadseregnél (honvédség) altiszti rendfokozatát már elért egyének legyenek s olyanok, akik ittasságért, nyereségvágyból eredő büncselekményért, szolgálati mulasztásért vagy függelemsértésért büntetve nem voltak. A hadseregnél (honvédség) szakaszvezetői vagy őrmesteri rendfokozatban szolgált jelentkezők abban a kedvezményben részesültek, hogy félévi próbaszolgálatuk sikeres teljesitése után letehették a csendőraltiszti vizsgát. Különösen a szervezés első éveiben volt nagy hiány a csendőraltiszti karban s ezért mutatkozott szükségesnek a csapatoknál magasabb rendfokozatot elért altiszteknek — lehetőség szerint — rövidebb időn belőli gyors átképzése. Ezért a felszerelésük után külörsre oszttattak be, itt két hónapig teljesitettek gyakorlati szolgálatot, amely után Kolozsváron (majd a felállitás sorrendjében az egyes kerületek székhelyén) altiszti iskolába vonták őket össze s négy hónapi elméleti kiképzés s az altiszti vizsga sikeres letétele után örsvezetővé lettek előléptetve, vagy ha belépésük előtt őrmesteri rendfokozattal birtak, ezen rendfokozatukat nyerték vissza. Ha az altiszti vizsgát valamelyik nem tudta letenni, megkérdeztetett, hogy mint csendőr (t. i. nem mint csendőraltiszt) kiván-e tovább szolgálni? Ha nem, akkor leszereltetett; ha igen, akkor mint csendőrt beosztották valamelyik örsre s az ilyenek csak 10—12 évi eredményesen teljesitett csendőri szolgálat után juthattak be ujból az altiszti iskolába.

A gondosan, körültekintően és lelkiismeretesen megválasztott emberanyag a csapatnál teljesen ki lévén képezve, a csendőrszárnyaknál nyolc hétig tartó csendőrelméleti kiképzés alá vétetett. Oktatójuk a szárnyszékhelyi örs parancsnoka volt. Foglalkoztatásuk a következők szerint történt: reggelenként egyórai fegyvergyakorlat, mely idő alatt a fősuly arra helyeztetett, amelyre a csendőrnek szolgálata természetéből folyólag tényleg szüksége is van, t. i. fegyverfogások, szurony- és kardvivásra. Az egyórai gyakorlat után az örsparancsnok 9—12-ig elméleti előadást tartott a csendőrségi szervezeti és szolgálati utasitásból, a büntetőtörvénykönyv — kerületi parancsnokság által kijelölt — részeiből s az akkor már érvényben volt törvényes rendelkezések- és szabályrendeletekből, végül a laktanya-

szabályzatból. Nem volt nagy az anyag, de alaposan megtanulta és helyesen értelmezni is tudta a legénység, tehát volt alap, amire a továbbképzést helyezni lehetett. Azonkivül az elméleti oktatást mindig gyakorlati példákkal kellett kisérni. Délutánonként az irás, olvasás és számolásban gyakorolták magukat öt óráig. A próbacsendőrök ezen elméleti kiképzés alatt a laktanyát el nem hagyhatták. Volt ennek a rendszernek egy nagy előnye. Ez a kiképzés nem volt tömegkiképzés, hanem inkább egyéni, miután 8—12 próbacsendőrnél többől nem állott egy-egy tanfolyam. A nyolc hét elteltével a szakaszparancsnok jelenlétében a próbacsendőrök vizsgát tettek. Akiknek sikerült, azok a gyakorlati szolgálat elsajátitása végett külörsökre osztattak be, a gyengébbek továbbra is visszatartattak s csak ha a második próbacsendőri vizsgán sem feleltek meg, bocsájtattak el a testületből szellemi korlátoltság cimén. A külörsökre beosztott próbacsendőrök elméleti és gyakorlati előhaladásáról, szolgálatban s azonkivüli magatartásáról, az önképzésben való buzgalmáról az örsparancsnoknak előljáró szakaszparancsnokságukhoz minden hó végével irásbeli jelentést kellett tenniök. Ez a jelentéstétel egészen a próbaszolgálati idő leteltéig volt kötelező.

A külörsre beosztott próbacsendőrt az idősebb bajtársak s maga az örsparancsnok is szeretettel fogadták, őt a gyakorlati szolgálat elsajátitásában állandóan s a legjobb indulattal oktatták. Fogyatékosságait türelmesen nyesegették s minden törekvésüket az képezte, hogy a csendőrhivatást megszeresse s a szolgálatban minél jobban felhasználható legyen. Ennek a valóban helyes és céltudatos bánásmódnak és eljárásnak lett azután az eredménye az, hogy az egyévi próbaidő elteltével — kevés kivétellel — minden csendőrben az intézmény egy derék, értelmes és hivatástszerető egyént nyert.

Járőrvezetőnek a csendőrök legnagyobb része alkalmas volt s az idősebbek pedig örsparancsnok-helyettesnek. És erre nagy szükség is volt, mert a több napokat igénybevevő őrjárat* leportyázások és a sokszor hetekig tartó nyomozások esetén, a távollevő örsparancsnok miatt sem a bel-, sem a külszolgálat ellátásában akadály nem következett be.

Cimzetes örsvezető másodaltisztek** csak a kerületi-, a szárny- és szakaszparancsnokságok székhelyen levő örsökön voltak. Nagyon fontos és rendkivül mozgalmas külörs volt az, ahol az örsparancsnokon kivül még egy fiatalabb, vizsgázott altiszt — mint másodaltiszt — volt beosztva. Kinevezett (valóságos) örsvezető másodaltiszt nem lehetett, sőt még rendszeresitett örsparancsnoki helyeket is töltöttek be cimzetes örsvezetőkkel.

* Az első tiz év alatt az, hogy egyes őrjáratok 160—180—240 órai időtartamuak voltak, éppen nem volt szokatlan.

** Igy neveztettek abban az időben az őrparancsnokhelyettesek.

Az előléptetési viszonyok általában nagyon mostohák voltak. Igy például a kolozsvári csendőrparancsnokságnál a 792 főnyi öszlegénységi állományra 38 őrmesteri és 115 örsvezetői hely volt rendszeresitve. Az 1882. s az ezt követő években történt megszállások idején a kolozsvári kerületnél 26 főre apadt a valóságos őrmesteri helyek száma. Ebből a létszámból a törzsnél és a négy szárnynál mintegy 10—12 régi, kipróbált, valóságos őrmester volt beosztva, igy az erdélyi vármegyék területére alig maradt 16 valóságos őrmester. Igy azután könnyen elképzelhető, hogy mennyire becsült és tekintélytadó rendfokozat volt a valóságos őrmesteri s egy-egy ilyen helynek betöltése milyen ritka eseményszámba menő. Az arra jelöltnek minden irányban megbizható, különösen jó nyomozó, kitünő oktató, egyénileg és jellemileg kiváló, főleg büntetlen altisztnek kellett lennie.

Az altiszti iskolába való jelölés és bejutás is kitüntetésszámba ment. Csak olyanok hozattak javaslatba a szakaszparancsnokságok által, akik mint örsöt önállóan vezetni s örsparancsnokot helyettesiteni képesek, ebben kipróbálva voltak, s annak jól megfeleltek. Volt olyan csendőr, aki csupán 10—12 évi közbiztonsági szolgálat teljesitése után jutott be az altiszti iskolába; voltak olyanok is, akik már 3—4 év elteltével — iskolázottságuk révén — jutottak be oda, de viszont 20—25 éven át szolgáló csendőrök sem voltak ritkaságszámba menők.

Az altiszti iskolát eredményesen végzett csendőrök cimzetes örsvezetőkké neveztettek ki s mint másodaltisztek, tapasztalt örsparancsnokok mellé nyertek beosztást s ha az örsök önálló vezetésében teljesen kipróbáltattak, csak azután neveztettek ki 2—4 év mulva valóságos örsvezetővé.

Ha egy csendőr vagy másodaltiszt egyik örsről a másikra helyeztetett át, régi örsparancsnoka az ujnak megküldötte az áthelyezett minősitvényét, amelyet mindig az örsparancsnok vezetett és saját pecsétjével lezárt boritékban az örspénztárasztal fiókjában őrzött. A szakaszparancsnok ezek alapján szerkesztette év végével a minősitvényi táblázatokat.

Áthelyezések csak a legritkább esetben történtek, mert az volt a cél, hogy a helyi és személyi ismeretek — az egyesek által — a szolgálat előnyére minél jobban és alaposabban kihasználtassanak. Tökéletes helyi és személyi ismerete pedig csak annak az altisztnek és csendőrnek lehetett, aki huzamosabb ideig szolgált egy-egy örsön. Akkor csak egy cél lebegett minden rendü és rangu előljáró szeme előtt: *a közbiztonság*. Mondanunk sem kell, hogy az áthelyezéseknél a kincstár érdeke is szem előtt tartatott, ugyannyira, hogy legénységi áthelyezéseknél pl. a podgyászviteldijat a kincstár nem is téritette meg. Volt a kolozsvári kerületnél egy Görg Ede* nevü

* Lásd az életrajzoknál.

őrmester, ki mint próbacsendőr került egy — a marosvásárhelyi szárny területén fekvő — örsre és harminc év elteltével — mint valóságos őrmester — ment ugyanarról az örsről nyugdijba. Mint nyugdijas is abban a községben telepedett meg, polgári ismerősei körében.

*

Az elhelyezési viszonyok a 70—80-as években kitünőek voltak. Még a legeldugottabb helységekben is kényelmes és tágas — nagy belsőséggel biró — laktanyákban volt a legénység elhelyezve. Nősök jobbára csak az örsparancsnokok voltak. Az örslaktanyákban volt egy örsiroda és 2—3 legénységi szoba, melyekben a legénység otthonosan érezvén magát, a szobák falait szőnyegekkel, fényképekkel és szépen keretezett dicsérő okiratokkal izlésesen diszitette. Volt olyan örsiroda, hogy 6—8 dicsérő okirat is függött a falon s ha a legénységi szobában is volt egy hosszasabban szolgáló csendőrnek kifüggesztve dicsérő okirata, a fiatalabbaknak is az volt az egyedüli vágyuk, hogy ők is olyanra érdemesitsék magukat.

Az örsirodákban s a legénységi szobákban való tartózkodás barátságos volt. Minden ágyon a lószőrpárnán kivül egy, a laktanya-szabályzatban előirt méret szerinti tollpárna is volt. Ezek mindig szép, tiszta fehér huzattal voltak ellátva. Minden ágy előtt csinos lábszőnyeg s a szobák hosszában futószőnyeg. Ha ehhez hozzávesszük, hogy ugy a reggeli, déli, mint az esti étkezéshez az ebédlőasztal tiszta, fehér abrosszal, szép, tiszta fehér porcellánedények és ragyogó tisztaságu evőeszközökkel terittettek meg s a közgazdálkodásba befizetett 30—35 krajcáros napi betétből a legénység reggel egy nagy csésze tejes kávéval, délben háromfogásos izletes ebéddel, este mindig frissen készült vacsorával lett ellátva, megértjük, hogy miért szolgáltak a jóravaló csendőrök 25, 30, sőt 40 évet is az erdélyi csendőr (később kerületi) parancsnokságnál.

A takarékosság és a rendszeretet a legénységnél fogalommá vált s ha elszórtan akadt egy-egy olyan csendőr, aki a rendszerrel nem tudott megbarátkozni, az a saját akaratából igyekezett a testülettől megválni, de bajtársai is kinézték onnan.

*

A legénység a maga rendkivül fárasztó külszolgálatát igen nagy lelkiismeretességgel fogta fel és teljesitette; az előfordult közbiztonsági zavarokat törekedett minden tudásával és erejével kideriteni s minthogy a szolgálatban nem volt reátalva az ingyenellátás elfogadására, a nép előtti tekintélye napról-napra öregbedett.

A csendőrség akkori tagozódása folytán az örsök igen nagy területen teljesitettek szolgálatot. Az erdélyi csendőrség s később a kolozsvári kerület területén — mely tehát 14 vármegyét ölelt fel — négy szárny, nyolc szakasz és mintegy 160 örs müködött. Egy-egy szakasz — mely két vármegye területét is felölelte — 20—22 örssel rendelkezett, melyek közül jó, ha 2—3 örs rendelkezett vasutállomással s 6—8 örs távirdaállomással. Egy-egy örskerülethez 35—40, sőt ennél is több község tartozott, a fogarasi örshöz pl. 44 község és a nagy kiterjedésü havasok. És ezeken az örsökön nyolc főnyi legénység tartotta fenn mintaszerüen a közbiztonságot. A fogarasi örs területén a 90-es években már öt örs müködött, vagy pl. a törcsvári örs területén — melyhez kezdetben 16 község tartozott s az örsnek nyolc őrjárata volt — idővel nyolc örs állittatott fel s egy szakaszparancsnokság.

A szolgálati utasitás szerint csak »rendes« és »felszólitott« szolgálat volt. Előbbit saját kezdeményezésből az utasitásban előirt módon teljesitette a járőr.

Rendes és felszólitott szolgálat az őrjárati beosztás alapján az »Állomás-szolgálati könyv«-ben iratott elő, honnan a csendőr »Szolgálati könyvecské«-jébe vezettetett be. Az örskörletek őrjáratokba osztattak be. Ezek akként állittattak össze, hogy az örskerület minden fontosabb tereptárgya felvétetett s ezek őrjáratokba csoportositattak. Egy-egy őrjárat — a leportyázandó őrjáratok hossza szerint — 24-től 70—80 órai időtartamu volt, havasi örsökön 160—240 órai időtartamuak is. A havasi örsök őrjáratainak portyázása — eltekintve az életveszedelmektől — könnyebb volt, mint a belörsöké s azok rövidebb időtartamu őrjárataié. A havasok éjjel nem voltak járhatók s a járőr alkonyattól virradatig pihenhetett. A belörsök őrjáratainak leportyázásánál nem lehetett pihenni, a később rendszeresitett közép és nagy pihenők akkor még teljesen ismeretlenek voltak. Pihenési idő sehol sem volt soha előirva. Igy ha a járőrt az örsparancsnok valahol alva találta, őrszolgálatbeli kötelességsértést állapitott meg.

Az egyes örsök székhelyei igen távol feküdtek egymástól, ugy, hogy ha pl. Nagyszebenből Fogarasba, vagy Fogarasból Brassóba fogolykiséret szükségessége állott elő, az örsről-örsre való kisérésnél a kivezényelt járőr 30, esetleg 40 km utat is megtett a legközelebbi örsig és ugyanannyit kellett vissza megtennie a saját örséig.

A szolgálat mindig meghatározott időre iratott elő, kivévén a nyomozószolgálatot, mely »szükségig« iratott be ugy az Állomásszolgálati könyvbe, mint a Szolgálati könyvecskébe. Ez utóbbi helyébe rendszeresittetett utóbb az Őrjárati lap. A Szolgálati könyvecske első lapjának második oldala tartalmazta az altiszt és csendőr személyi adatait és előző csapattesténél eltöltött szolgálati idejét s a csendőrséghez való belépése

napját; a következő lapokra a szolgálat iratott elő. Ha több községet és tereptárgyat kellett leportyáznia, akkor azok mindegyike beiratott s a csendőr minden községbe és tereptárgyhoz való megérkezése s onnan való elindulása idejét pontosan beirta, ezenkivül a községek cimnyomóját is reáüttette a falu birájával a könyvecske megfelelő oldalára.

A járőr két tagja közül az idősebb a járőrvezető, a fiatalabb a másodcsendőr volt, ugy mint ezidőszerint is. A járőrvezető a szolgálat teljesitéséért teljes felelősséggel tartozott. Erkölcsi kötelességei közé tartozott fiatalabb bajtársát szolgálat közben oktatni s ezen szolgálat folyamán jó csendőrré képezni.

Rendes szolgálat teljesitésénél minden községben két órát, minden tereptárgynál félórát tartózkodott a járőr. Ez idő alatt le kellett portyáznia a község minden utcáját, éjjel ellenőriznie az éjjeli őröket, feltünés nélkül lesállást tartania a közártalmuak és feltételes szabadságra bocsájtott egyének lakása közelében, valamint ellenőrizni, hogy engedély nélkül nem hágták-e át a zárórát, nem tartanak-e valahol táncmulatságot, vagy fonóházat stb.? Portyázása közben mindenre ki kellett figyelmét terjesztenie s ahol törvénysértést vagy rendellenességet észlelt, azt lehetőleg még a helyszinen megszüntetni, a kihágásban találtakat — bevonulás után az örs utján — az illetékes hatóságnak feljelenteni. Büneset észlelése esetén a nyomozást azonnal folyamatba tette. Rendes szolgálatának félbeszakitása mellett annak kinyomozásába fogott s ezt szolgálati jegyen — küldönc utján — örsparancsnokságának jelenteni tartozott. Ha a büntett sulyosabb természetü volt, ezen esetben az örsparancsnoknak kötelessége volt azonnal megjelennie a helyszinen, a nyomozást átvennie s erről szakaszparancsnokának távirati jelentést tennie. Közfeltünést keltő bünesetekben a nyomozást a szakaszparancsnok — kezdetben — maga irányitotta. Ez az állapot azonban az uj perrendtartással megszünt s a csendőrtiszt a nyomozások közvetlen vezetése alól mentesittetett.

Rendes szolgálat alkalmával a községek bejáratánál, utkereszteződéseknél, korcsmák, közártalmuak lakása közelében lesállás iratott elő, mely alkalmakkor az örsparancsnok rendesen ellenőrizte is a járőrét.

Kiváló figyelem gyakoroltatott a közveszélyü, kóbor cigányok felett is; voltak örsparancsnokok, kiktől rettegtek a cigányok s a maguk titkos jeleivel társaiknak is jelezték — országutak mentén, — hogy messze kerüljék el az ily rettegett örsparancsnok örskörletét.

Határszéli örsök állandó teendői közé tartozott a katonai szökevények szökésének a megakadályozása is. Különösen a Románia felé eső örsök szolgálata nehezittetett meg ezzel s

ezen örsök a fokozottabb szolgálat eredményes elláthatása végett csapatbeli legénységgel is megerősittettek.

Rendes szolgálattal kapcsolatosan — hatósági felhivás folytán — elővezetéseket is foganatositottak a járőrök. Ilyenkor a szolgálat ugy iratott elő, hogy az elővezetendő egyén községbe a járőrnek bevonulásakor utbaessék.

Rendes szolgálat alkalmával és önbuzgalomból megindított nyomozások során letartóztatott büntettesek után a csendőrök az ugynevezett »fogdij«-ban részesültek és pedig a büntetés mérve szerint 4—60 forintig terjedő összegben. Minden katonaszökevény után 8 forint járt. Ha azonban a katonaszökevény polgári egyén segélyével, vagy ilyennek besugása folytán fogatott el, a fogdij 24 forint volt, melynek fele a polgári egyénnek, fele pedig a járőrnek fizettetett ki.

Későbbi rendelkezés volt minden szakasz területén egy u. n. száguldó járőr rendszeresitése. Ennek parancsnokaként egy, a nyomozásban teljesen jártas örsparancsnok és különböző örsökről hat — ugyancsak teljesen megbizható jó nyomozó — csendőr szemeltetett ki oly célból, hogy sulyosabb közbiztonsági zavarok (fegyveres rablók felbukkanása, nagyobbszabásu rablógyilkosság, nagyobb betörések) előfordultával a nyomozást ez a járőr folytassa le. Ezért ilyen büncselekmények elkövetése esetén, illetve tudomásulvétele után a terület szerint illetékes örsparancsnok nemcsak a szakasz-, hanem a száguldó járőr parancsnokának is távirati jelentést tett. Ez utóbbi azután ugyancsak táviratilag a hozzá beosztott csendőröket a helyszinére rendelte s a nyomozást bevezette. Az ilyen nyomozásokat rendesen eredményesen is folytatták le.

A felszólitott szolgálat a hatóságok irásbeli felhivása alapján teljesittetett. Ilyenek voltak: elővezetések, adóvégrehajtás, biróválasztások, tagositások stb.-nél való segédkezés. Ezeknél a szolgálatoknál a járőr a közigazgatási hatóságok védelmére volt kirendelve, amire különösen adóvégrehajtásoknál és tagositásoknál sokszor igen nagy szükség is volt, mert különösen a tagositásoknál akárhányszor fegyverhasználattal lehetett csak a bizottság életét megmenteni s a törvény rendelkezéseinek érvényt szerezni. Fogolykiséreti szolgálatra is kapott az örs felhivást. Ilyen kiséretek rendszerint gyalog eszközöltettek s vonaton vagy előfogaton a kisérés csak azon esetekben, amikor hatósági orvos a fogoly menetképtelenségét igazolta. Visszafelé azonban a járőr mindig gyalog vonult be s ilyenkor utijárőr-szolgálatot teljesitett.

E vázlatos ismertetésből látható, hogy a fiatal csendőrséget a hivatása rendkivül sokoldalu és sulyos feladatok elé állitotta. És e feladatok sulya nagyobb részben a legénység vállaira nehezedett.

*

Vessünk még egy pillantást a szolgálatban álló járőrre.

Állig felszerelve, hideg és forróság ellen — még mai időkben is — hiányosan védve, kell felelősségteljes küldetéseiben mértföldeket megtennie. Járőrködése közben a polgári és katonai törvények, kormányrendeletek és szabályrendeletek láthatatlan serege veszi körül anélkül, hogy valakitől is tanácsot kérhetne. Tapintatosan, rendithetlen hidegvérrel és bátorsággal kell mindenkor eljárnia és sem többet, sem kevesebbet nem tennie, mint amit a szabályok mereven előirnak. Szolgálatát éjjel és nappal egyképen teljesitenie. És ha fárasztó külszolgálatából örsére bevonul a járőr, ruházatának és fegyverzetének gondos rendbehozása után sor kerül az irodai munkára, észletei irásbeli feldolgozására, a jelentések fogalmazványi és tisztázati példányainak az elkészitésére, a napirend szerinti elméleti és gyakorlati foglalkozásra s az önképzés továbbfejlesztésére. És ebben az őrsök parancsnokainak jó példával kell előljárniok, vezető és irányitó hivatásuknak megfelelniök. Éppen nem csodálható, hogy az éjszakák egy részét is állandóan igénybe kell venniök, hogy kötelességeiknek megfelelhessenek s a felügyeletükre bizott őrskörletben a közbiztonsági állapotokat kellő szinvonalon tartsák.

Az uttörés idején ez még fokozottabb felelősséget igényelt, mert egészen uj viszonyok között teljesitették hivatásukat s mert az a jóindulatu támogatás — mely napjainkban körülveszi — ugy a lakosság, mint jó részben a hatóságok részéről is teljesen hiányzott.

A bünügyi nyomozások mindenkor erős próba elé állitják az eljáró közeget. A csendőrségnél ezen szolgálatot kizárólag a legénység végzi. Minden egyes bünesetben a királyi ügyész nem jelenhet meg a helyszinen s a csendőrjárőr is ritkán fordulhat távbeszélőn hozzá utbaigazitásért, az esetek legtöbbjében magára van utalva, önmagától és önmagának kell megtennie mindent, és sokszor a polgárok sarkalatos jogai felett döntenie. És itt és ebben van a lényeges különbség a csendőri s a rendőri nyomozás között. Utóbbinál jogvégzett tisztviselők végzik e teendőket, a büntetőjog modern segédtudományai számtalan uj eszközével rendelkezvén, minők a lélektani kriminálltaktikai megfigyelések, bünügyi fényképezés, ujjlenyomatvétel, láb, kerék és egyéb nyomok technikai rögzitése, a bünjelek kémiai, fizikai, orvosi azonnali megvizsgálási lehetősége, egyszóval az egész kriminalisztika. A csendőrség felügyeleti területén ezeket a nyomozásokat egyszerü — rendszerint elemi iskolai képzettséggel rendelkező — altisztek és csendőrök teljesitették és teljesitik, kiknek soraiból mégis országosnevü, hires nyomozók is lettek, illetve kerültek ki. Hiányában voltak ezek az egyszerü emberek minden segitségnek, minden kriminalisztikai előképzettségnek. De mindezt pótolták az örslaktanyákban kezdettől folyó intenziv tanitás és nevelés, az idősebb, tapasztalt altisztek gyakorlati utmutatásai, az adott esetek

részletes megbeszélése és megmagyarázása, az oktatólagos parancsokban leszürt tanulságok ismertetése stb., melyek megadták és megadják az alapot ahhoz, hogy ezek a következetesen szigoru erkölcsi és életfelfogások között tartott s a kötelességtudás nemes kultuszában élő csendőrök szerteágazó feladataikat és szolgálatukat lelkiismeretesen és eredményesen teljesithették és teljesithetik.

*

A magyar királyi csendőrségnek két jelmondata van: *Királyért és hazáért«** és »*Hiven, becsülettel, vitézül*«.

Azok az altisztek és csendőrök, akiknek nevét, életrajzát és érdemeit sikerült e müben megörökiteni, — de a névtelenek hatalmas tábora is — ezekből a jelmondatokból meritettek erőt és kitartást terhes és felelősségteljes szolgálatuk méltó ellátásához; magyar lelkük hitvallása e két jelmondatban jegecesedett ki; tevékeny életük, zajtalan munkásságuk e két — mély értelmü — jelmondat jegyében folyt le.

*

Bősz Károly őrmester, az I. számu csendőrparancsnokság állományában. A közbiztonság terén tanusitott szorgalma, tevékenysége és eredménnyel párosult buzgósága elismeréseül 1878. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel a legkegyelmesebben tüntettetett ki.

Görg Ede őrmester, ki a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnokság állományában szolgált, majd az erdélyi csendőrparancsnokságnál, utóbb mint oláhtoplicai örsparancsnok az I. számu csendőrparancsnokság kötelékében is, a közbiztonsági szolgálat terén teljesitett kiváló szolgálataiért 1872. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Hyszek Ferenc cimzetes őrmester, aki 1883. évben az I. számu csendőrparancsnokság állományában szolgált, 1863. évben a cs. kir. csendőrségnél teljesitett szolgálata idején Őfelsége által az ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki elszántsága által és saját élete veszélyeztetésével, egy embernek a tüzhaláltól való megmentéseéért.

Petrzilka Vilmos őrmestert, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, huszonhat évi igen jó szolgálataiért 1880. évben Ő felsége az ezüst érdemkereszttel a legkegyelmesebben kitüntetni méltóztatott.

Salamon Antal őrmester, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, a közbiztonsági szolgálatban töltött sok évi és sikeres szolgálatai elismeréseül 1878. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Sipos Ferenc őrmester, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, két ember életének a tüzhaláltól való

---

* E jelmondat emblemája a cimlapon látható s ékesiti a csendőrkalapokat is.

megmentéseért és hosszas, jó szolgálataiért, 1880-ban Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel a legkegyelmesebben tüntettetett ki.

*

Benedek Ferenc őrmester, a m. kir. II. számu csendőrparancsnokság állományában. Született 1853. évben Csikszentkirályon. 1877. évben avattatott fel a m. kir. 26. számu csikudvarhelyi honvédzászlóaljhoz. 1878 február 11-én lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz, ahol 1880. évben neveztetett ki cts örsvezetővé. 1881. évben a szegedi csendőrparancsnoksághoz helyeztetett, résztvevén annak megszállásában. 1882. évben valóságos örsvezető, majd 1887. évben cts őrmester, 1894-től pedig valóságos őrmester. A közbiztonsági szolgálatban teljesitett sikeres müködése elismeréseül Őfelsége 1883. évben a koronás ezüst érdemkereszttel a legkegyelmesebben méltóztatott kitüntetni, mert Krasova községben a szolgabirói és az erdészeti hivatal személyzete ellen fellázadt mintegy 800 főre menő tömeget harmadmagával megfékezte s a rendet helyreállitotta. Örsparancsnok volt Oravicabányán.

*

Erdei Lajos csendőr, a m. kir. II. számu csendőrparancsnokság állományában, árviz alkalmával teljesitett szolgálatai elismeréseül 1881. évben az ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki Őfelsége által.

Körmöci István csendőr, a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság állományában, a boszniai okkupáció alkalmával tanusitott vitézségeért Őfelsége által a másodosztályu vitézségi ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Balogh Gáspár őrmester, a m. kir. III. számu csendőrparancsnokság állományában, hosszas szolgálata alatt szerzett kiváló érdemeiért a következő kitüntetésekben részesült: arany vitézségi érem, I. osztályu vitézségi érem, orosz Anna-rend V-ik osztálya.

Gerschoffer József örsvezető, a m. kir. III. számu csendőrparancsnokság állományában, ellenség előtt szerzett érdemeiért az I. osztályu ezüst vitézségi éremmel, ugyanezért

Jancsek Géza és

Németh József csendőr, mindketten a m. kir. III. számu csendőrparancsnokság állományában, a másodosztályu ezüst vitézségi éremmel tüntettettek ki.

*

Hoss János örsvezető, a m. kir. IV. számu csendőrparancsnokság állományában, a boszniai okkupáció alkalmával tanusitott vitézségeért 1878. évben a másodosztályu ezüst vitézségi éremmel lett Őfelsége által a legkegyelmesebben kitüntetve. Ugyanezen érdemekért részesült hasonló kitüntetésben

Pintér József örsvezető.

Hoss János 1856. évben született Zala vármegyében Balin

községben. 1877. évben avattatott fel a cs.. kir. 48. gyalogezredhez, honnan 1880 szeptember 9-én szabadságoltatott. 1881 december 27-én lépett be az I. számu csendőrkerülethez, honnan 1882 julius 16-án a IV. számu csendőrkerülethez helyeztetett. Örsvezető 1882-ben, cts őrmester 1884. évben és valóságos őrmester 1895. évben. 1878. évben résztvett Hercegovina okkupációjában, hol elnyerte a fentemlitett kitüntetést. 1898. évben örsparancsnok Volócon. Igen érdemes és értékes altisztje volt a fiatal intézménynek.

*

Pál Dániel örsvezető, a tiszafüredi örs első parancsnoka. Mikor 1882. év vége felé a m. kir. csendőrség a IV. (kassai) kerületbe, állomásainak elfoglalása céljából, Erdélyből átköltözött, Tiszafüreden és környékén, két igen gonosz hirben állott futóbetyár üzte garázdálkodásait: Erdélyi György gulyásbojtár és Kozma István lótolvaj, kik a váci fegyházban barátkoztak és szövetkeztek össze. Onnan kiszabadulva, előbb a kunszentmártoni Csorba pusztán raboltak el két lovat, majd Rékás községben gyilkoltak meg és fosztottak ki egy kocsmárost és nejét. Sikereik következtében vakmerőek lettek, bekocsiztak nagyobb községekbe és folytonos lövöldözéseikkel nagy félelembe ejtették az egész környéket. Amit parancsoltak — nagyobb veszedelem elháritása céljából — mindent megtettek nekik. Uri családokhoz, urasági helyekre is bemerészkedtek s fegyvereiket az asztalra maguk elé téve, a házigazdával koccintgattak. Tiszafüreden a lakosság az utcára sem mert kimenni — pedig közel 7000 lakosa volt — ha e két futóbetyár ott tartózkodott. A két csendbiztos vezetése alatt összpontositott 18 csendlegény nem birt velük. A segitségül hivott négy pénzügyőr közül egyiket sulyosan megsebesitették. A belügyminiszter 200 pengőforintot tüzött ki Erdélyi fejére, Szolnok megye ugyanannyit Kozmáéra, minden hiába.

A megszálló csendőrségre hárult a feladat, megmérkőzni a vidék e rémeivel. Éppen karácsony másodnapján délelőtt ismét megjelent Tiszafüreden a két betyár s lélekszakadva rohant egy pandur a csendőrlaktanyába, hogy betörtek egyik kereskedésbe s töltényeket, revolvereket raboltak el s azt kiabálták, hogy töltény van már elég, csak zsandár kell hozzá száz. Pál örsvezető, pillanatig sem habozva, két csendőrével — bár még hivatalosan 1883 január 1-ével kellett szolgálatát átvennie a panduroktól — *Schivert Adolf* és *Stefán Jánossal* a helyszinen termett. Az ablakokból kinéző nép gunyos megjegyzéseket tett, hogy három zsandár früstökre is kevés a két betyárnak. Ezek éppen abban a félórában a nyilt utcán a tiszafüredi szolgabirónak kocsiját revolverrel feltartóztatták, a rajta ülőket leszállásra késztették s a kocsira felkapva elszáguldottak. Pál örsvezető gyorsan kocsit keritve, arra csendőreit ültette, maga pedig felkapott egy ló hátára, a másikra meg

kalauzul a szolgabiró kocsisát ültette fel s a betyárok után vágtatott. A hortobágyi pusztának vágtak a betyárok, kiknek menekülését az erős szél s a ködös téli idő elősegitette. A Rékásréten feltüntek a kocsin haladó betyárok, akik észrevették az őket üldöző Pál örsvezetőt, aki 600 lépésre közelitve meg a betyárokat, utánuk lőtt, amit a betyárok viszonoztak. Pál örsvezető lova megbokrosodott s ledobta az örsvezetőt. A betyárok azt hitték, hogy az ő lövésük találta a »zsandárt«. Pál örsvezető a megvadult lovat nagynehezen megfékezte s ujból ráülve, tovább üldözte a két betyárt. A közönséges parasztló azonban lankadni kezdett, mire Igar községben, azt egy ménnel cserélte fel Pál örsvezető. Az meg a tok nélküli (tok t. i. utközben leesett) szurony pengésétől s a lebegő tollbokrétától ugy megijedt, hogy fején keresztül ledobta lovasát. Pál ismét talpra ugrott, más lovat kért, melyet megkapva s a kocsist is uj lóra ültetve, tovább üldözte a betyárokat. Azokat utolérve s most már lóról leszállva, vette fel velük a tüzharcot. A betyárokra ez a bátorság oly hatással volt, hogy megállottak. A kocsis megijedve, otthagyta az örsvezetőt, elpárolgott. A két betyár látva, hogy üldözőjük nem tágit, elvágták az istrángokat, lóra pattantak s Lovassy Ákos — egy mértföldnyire levő — tanyájáig vágtattak. Pál örsvezető utánuk. Közben Kozma lova, egy utjukba eső éren sehogysem akart átugrani s mig azzal vesződött, az örsvezető közelükbe ért. Az egymásra tüzelést állandóan folytatták. Egyik lövése az örsvezetőnek találta Erdélyit, aki társával együtt — bár erősen vérzett — lovaik mögé állva tüzelt vissza. Közben az örsvezető husz tölténye elfogyott s végzetessé vált helyzetbe került. A betyárok erről mit sem sejtve, egy megmagyarázhatatlan befolyásnak engedve, ott hagyták lovaikat, s az éren gyalog átkelve, futásnak eredtek. Pál örsvezető a közvetlen közel levő tanyáról kétcsövü vadászfegyvert véve magához, utánuk. Egy órán át üzte őket, egészen a két határ kis tanyájáig. Itt következett be az utolsó küzdelem, melyben egymással — fegyverrel a kézben — szemben állva, szerencsére Pál örsvezető golyója ismét talált s Erdélyi felbukva, megadta magát. Guzsbakötése után Kozmával végzett, aki a tehénistállóba huzta be magát. Többszöri erélyes felszólitásra azt is lefegyverezte s mind a két betyárt összekötözve kocsin éjjel 11 órára visszavitte Tiszafüredre. Őfelsége ezen ritka bátorságáért 1883 február 3-án kelt legfelsőbb elhatározásával Pál örsvezetőnek a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

*

Szandovics Jakab őrmester, a m. kir. IV. számu csendőrparancsnokság állományában. Született 1855. évben Nagyküküllő vármegye Szentágota községben. 1874. évben soroztatott be a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz. 1882. évben, a felállitás során helyeztetett át a IV. számu

kerülethez. 1880-ban cts örsvezető, 1882-ben cts őrmester, 1882 november 1-től valóságos őrmester lett. Három embernek, saját élete kockáztatásával a tüzhaláltól való megmentéseért 1879. évben Őfelsége által az ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki. 1884. évben a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnokság által — mint az ungvári szárny számvivő őrmestere — a csendőrség szervezése alkalmával tanusitott buzgó és sikeres szolgálataiért okirati dicsérő elismerésben részesült. Később szárnyszámvivő lett a sátoraljaujhelyi szárnyparancsnokságnál.

Szuts János őrmester eperjesi, majd avasfelsőfalui örsparancsnok a m. kir. IV. számu csendőrparancsnokság állományában. 1844. évben született a Szolnok—Doboka vármegye Kesztele községében. Felavattatott 1865 március 13-án a cs. kir. 63. gyalogezredhez, melynek kötelékében tényleges katonai szolgálata alatt résztvett a custozzai ütközetben. Ezredétől 1867 február 15-én lépett át a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz. 1882. évben került a felállitás alatt állott m. kir. 4. számu csendőrparancsnoksághoz. A közbiztonsági szolgálat terén tanusitott kiváló szakértelme elismeréseül 1880. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel lett kitüntetve, egy rablóbanda szétugrasztása és megsemmisitéseért. Egy izben részesült előzetesen honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben és kilenc izben lett ellátva csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal. Tulajdonosa volt a hadiéremnek is.

*

Ciriák Mihály járásőrmester, a m. kir. VI. számu csendőrparancsnokság állományában. A brünni cs. kir. katonai kórház sebesült osztályán teljesitett buzgó szolgálatai elismeréseül Őfelsége 1880. évben az ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Született Viborna községben Szepes vármegyében 1857. évben. 1878. évben soroztatott be a cs. kir. V. egészségügyi osztályhoz, hol három évet szolgált. 1882. évben lépett be a m. kir. II. számu csendőrkerülethez s innen 1883. évben a VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett. Örsvezetővé 1887. évben, cts őrmesterré 1890. évben, valóságos őrmesterré 1898. évben, járásőrmesterré 1904 május 1-én lépett elő. A közbiztonsági szolgálat terén tanusitott szorgalma és kitünő eredményeiért két izben kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal lett ellátva és négy izben nyilvánosan megdicsérve. A kilencszázas évek elején örsparancsnok volt Balatonberényben. Tevékenysége méltatására emlithetők az alábbi esetek:

1884-ben az egerági községi birón elkövetett gyilkosságot deritette fel a legnagyobb körültekintéssel és ügyességgel vezetett nyomozás után;

ugyanezen évben egy veszedelmes cigánykaravánt tett ártalmatlanná;

1884-ben nagy bravurral deritette ki Udvard községben a

volt biró kárára elkövetett gyilkosságot. Ez alkalommal hősies bátorságának és ritka lélekjelenlétének köszönhette, hogy hivatásának áldozatául nem esett. A tettes az elfogás előtt többször rálőtt, mig meg tudta bilincselni;

1887-ben 14 napi folytonos üldözés után fogta el Dubics Sándor hirhedt fegyveres csavargót;

1888-ban önfeláldozó magatartásával mentette meg Hornyák községet a leégéstől;

1888-ban fegyveresen kóborló gyujtogatóktól és 1890-ben egy veszedelmes rablóbandától mentette meg Veszprém vármegyét stb. stb.;

Ciriák járásőrmester nyolc izben lett megdicsérve kiváló szolgálataiért; 1907. évben Őfelsége által részére a koronás ezüst érdemkereszt adományoztatott.

*

Csorja Barnabás őrmester, nagyszebeni örsparancsnok a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, a közbiztonsági szolgálatban tett ügyes intézkedéseiért 1878. évben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal lett ellátva.

Hatosz Miklós csendőr, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, a közbiztonsági szolgálat terén tanusitott kitünő és eredményes müködéseért 1882. évben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. Ezt megelőzően 1881. évben pedig árviz alkalmával sok vagyon és egy ember életének megmentéseért kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal tüntettetett ki.

Tenzer Flóris őrmester, 1883. évben a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, még a cs. kir. csendőrségnél teljesitett szolgálata idején, 1857. évben egy gyermeknek életveszélyből való megmentéseért a cs. kir. csendőrfőfelügyelő által okiratilag dicsértetett meg.

Balikó Sándor cts őrmester, a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság állományában, 1870. évben csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el egy község fellázadt lakosságának — négy csendőr élén — fegyverhasználat nélkül történt lecsillapitásáért.

Biró Ferenc cts őrmester nagyenyedi örsparancsnok, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1882. évben rablók elfogásáért, 1883. évben rablógyilkosok kideritése és elfogásáért, 1883. évben pedig egy gyilkosnak kézrekeritéséért csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el.

Biró József csendőr, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1883. évben árviz alkalmával egy nőnek az elpusztulástól történt megmentéseért, csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el.

Botta Joachim csendőr, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1881. évben rablógyilkosság tettesének

kideritéséért és elfogásáért, csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el.

Dinka István örsvezető, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1883. évben árviz alkalmával, öt gyermek életének a biztos haláltól való megmentéséért, csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el. 1885. évben nagyobb arányu lólopás tetteseinek kézrekeritéséért a kerületi parancsnokság által ismételten okirati megdicsérésben részesült.

Fekete András örsvezető, vulkányi örsparancsnok, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában. 1879. évben, huszonnyolc főből álló rablóbandának — sok rabolt tárgygyal együtt — történt kézrekeritéséért csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal tüntettetett ki, 1884. évben ugyancsak a fenti parancsnokság által, egy nagymérvü lopás kideritéséért s egy gyilkosság tetteseinek elfogásáért részesült dicsérő okirati elismerésben.

Fleischer Farkas örsvezető, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában. 1882. évben többrendbeli lopás kideritéséért és a tettesek elfogásáért, csendőrparancsnoksági dicsérő okirati elismerésben részesült. 1885. évben a katonai kincstár kárára elkövetett nagyobbmérvü sikkasztás felderitéséért, ugyancsak a fenti kerületi parancsnokság által ismételten okiratilag dicsértetett meg.

*

Glatz Károly őrmester, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában. 1877. évben fáradságos kutatással egy rablógyilkos elfogásáért és igen értékes tárgyak kézrekeritéséért, 1880. évben pedig, egy egész vármegyét rettegésben tartott közártalmu egyén üldözésközben történt agyonlövéséért csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el. Ugyanezen kitüntetésben részesittetett 1884. évben a csendőrség állományának kiegészitése körül tanusitott buzgalma és az elért szép eredményért. Glatz őrmester 1888. évben, közel 22 évi csendőrségi szolgálata után, felülvizsgálat utján helyeztetett nyugállományba s ily módon vált ki a testületből, amelynek évek hosszu során át, olyan érdemes és kiváló tagja volt. A legodaadóbb, kötelességhü, kitünően eredményes és feltétlen megbizható magatartása folytán, becses közegét képezte a királyhágóntuli részekben ugy a közbiztonsági, mint a politikai tekintetben felette kényes szolgálatnak. Kiváló müködéseit képezik még a fent elősoroltakon kivül, tiszti előljáróinak időközönkénti kifogástalan helyettesitése, az örse körletében előfordulni szokott árvizveszélyek során tanusitott önfeláldozó közremüködése, az 1877. évi orosz-török hadjárat alkalmával a székely-puccs elfojtása körüli buzgalma, általában mindenkori mintaszerü magatartása, melyekért Őfelsége részére nyugállományba helyezésekor 1889 január 29-én kelt legfelsőbb el-

határozásával a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

*

Green Máté csendőr, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1883. évben egy gyilkosság tetteseinek kézrekeritéseért csendőrparancsnoksági dicsérő okirati elismerésben részesült.

Grosz István cts őrmester a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1882. évben hat, egymásután történt betöréses-lopás tetteseinek kideritéseért parancsnoksági dicsérő elismerésben részesült. Később a m. kir. III. számu csendőrkerülethez helyeztetett, ahol az aszódi örsöt is parancsnokolta. 1896. évben 23 évi csendőrségi szolgálata ideje alatti példás magatartásáért ismételten kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el.

Herbert András örsvezető, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, rablás tetteseinek kézrekeritéseért, 1881. évben és még ugyanazon évben egy rablógyilkosság tettesének elfogásáért, két izben is parancsnoksági dicsérő elismerésben részesült.

Klep János örsvezető a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1882. évben egy tüzveszélynél tanusitott erélyes magatartásáért, 1883. évben pedig egy 42 tagból álló rabló cigánybanda elfogásáért csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el.

Kovács Lajos csendőr, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, egy veszélyes rablóbanda egyik tagjának letartóztatásáért 1876. évben a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el.

Kraft János örsvezető, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1881. évben egy öt tagból álló fegyveres rablóbanda elfogása körül szerzett kiváló érdemeiért csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal tüntettetett ki.

Marold István őrmester, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1874. évben tüzveszélynél tanusitott erélyes magatartásáért a cs. és kir. erdélyi országos csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el.

Mayer Flóris őrmester, bánffyhunyadi örsparancsnok, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1882. évben egy rablás két tettesének kézrekeritéséért kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el.

Mezei Dániel örsvezető, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1879. évben megszökött betörő rablók elfogásáért a m. kir. erdélyi, 1882. évben pedig gyilkosok kézrekeritése és a közbiztonsági szolgálat terén tanusitott jeles szolgálataiért csendőrkerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el.

Müller Mihály örsvezető, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1880. évben öt egyénnek gyujtogatás és betöréses-lopásért való letartóztatásáért, 1881. évben pedig árviz alkalmával sok vagyon és egy emberélet megmentéseért csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal tüntettetett ki.

Preiner Antal csendőr, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1881. évben egy rablás három tettesének gyors kideritése és elfogásáért csendőrparancsnoksági dicsérő elismerésben részesült.

*

Reider Lénárd őrmester, a m. kir. VI. számu csendőrparancsnokság állományában. 1866 április 24-én avattatott fel a cs. kir. 10. országos csendőrparancsnoksághoz. A csendőrségnél 31 évet meghaladóan teljesitett szolgálatot. 1866. évben résztvett a custozzai csatában, hol kötelességéhez hiven bátor és férfias magatartást tanusitott. Hosszu csendőrségi szolgálata alatt fáradhatatlan ügybuzgalmu volt és mindenkor igen eredményesen tevékenykedett. Szolgálati idejének utolsó harmadában, mint számvivő-altiszt a szárnynál, majd mint raktárkezelő a kerület törzsénél, a számvitel és a kincstári vagyon gondozása körül szintén kötelességhü odaadással és teljes megbizhatósággal müködött. Bajtársai mintaképéül szolgált. 1873. évben egy tolvaj kézrekeritésénél tanusitott kiváló szolgálati buzgóságáért a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnokság által dicsérő okirati elismerésben részesittetett. Később a m. kir. VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett, ahol hosszas, a szolgálat minden ágazatában eredménydus és jeles szolgálataiért, a szolgálat iránt táplált odaadó ügybuzgalmáért s általában is derék magatartásáért 1891. évben a honvédelmi miniszter által dicsérő elismerésben részesült. Kerületi dicsérő okirattal ismételten lett ellátva. 1896. évben Őfelsége részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

*

Schwartz István örsvezető, a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság állományában, 1878. évben két igen veszélyes tolvaj cigány elfogásáért, parancsnoksági dicsérő okirattal való kitüntetésben részesült.

Szilágyi József örsvezető, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1883. évben utonálló rablók kézrekeritéseért csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el.

Szilvási Bukur örsvezető, kovásznai örsparancsnok, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság által 1882. évben két izben dicsértetett meg okiratilag:

a) hat főből álló lótolvajbandát öt lopott lóval együtt keritett kézre rendkivül erélyes nyomozásával;

b) tizennégy főből álló országosan körözött cigánybandát tett ártalmatlanná;

1884. évben ugyancsak a fenti parancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el:

a) a csendőrség állományának kiegészitése körül tanusitott sikeres buzgalmáért és

b) egy gyilkosság kideritéséért.

Soós Márton cimzetes őrmester 1883. évben a m. kir. I. sz. csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal lett kitüntetve azért, mert egy nagyobbszabásu ellenszegülésnél kiválóan erélyes magatartást tanusitott s a főcinkost elfogta.

Spitzkopf János cimzetes őrmester, fogarasi örsparancsnok, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában, 1873. évben a cs. kir. 10. országos csendőrparancsnokság által két izben tüntettetett ki okirati megdicsérés által:

a) két rabló és öt tolvaj gyors kézrekeritéséért;

b) a közbiztonság terén elért eredményteljes és buzgó eljárásáért;

a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által pedig a közbiztonság érdekében tanusitott kiváló és fáradhatatlan buzgalmáért.

Thalgott Mihály csendőr, a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által 1879. évben betöréses lopás és gyilkosság tetteseinek kézrekeritéséért, dicsérő okirattal láttatott el.

Uhlirz József őrmester, örsparancsnok, a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által 1879. évben dicsérő okirattal tüntettetett ki, örsének mintaszerü vezetése és rendbentartásáért.

Ürögdy László örsvezető, a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság által 1881. évben dicsérő okirattal tüntettetett ki rablók üldözése és elfogása körül tanusitott igen értékes és kiváló szolgálataiért.

Vákán Mihály őrmester, örsparancsnok, a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által 1879. évben dicsérő elismerésben részesittetett a közbiztonsági szolgálat terén sok éven át tanusitott önfeláldozó és eredménydus müködéseért.

Vest András csendőr, 1883. évben a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság által okirati megdicsérésben részesült egy gyilkosság tetteseinek kideritéséért és elfogásáért.

*

Bányay Albert örsvezető, cimzetes őrmester (a későbbi ezredes, lásd életrajzánál), a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában. 1880. évben egy a börtönből megszökött rabló és társai kézrekeritése céljából foganatba vett nyomozásnál (eredeti szöveg szerint »portyázás«-nál) tanusitott kiváló, fáradhatatlan és kitartó buzgalmáért csendőrparancsnoksági dicsérő okirati megdicsérésben részesült, 1882. évben pedig a közbiztonsági szolgálatban rövid idő alatti ritka eredmény eléréséért honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el.

*

Bartók János örsvezető 1882. évben egy rablás és lopás

tetteseinek kideritése és letartóztatásáért csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el.

Bauer Ferenc őrmester, örsparancsnok 1881. évben egy rablógyilkos kideritéséért és elfogásáért parancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által.

Bereczki István csendőr 1882. évben a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el nagymérvü lopások tetteseinek kideritése és letartóztatásáért.

Bidó János csendőr 1883. évben tüzveszély alkalmával tanusitott kiválóan erélyes és eredményes müködéseért a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal lett ellátva.

Brázai János őrmester, örsparancsnok 1881. évben egy öt főből álló tolvajbandának sikeres kinyomozása és kézrekeritéséért a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el.

Dimitrievics Damján csendőr, a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság állományában, 1882. évben Melence vidékén — éveken keresztül üzletszerüleg — üzött mérgezési bünesetek ügyes és eredményes felderitéséért s a tettesek kézrekeritéséért a honvédelmi miniszter által dicsérő okirattal tüntettetett ki.

Fábri János Frigyes örsvezető, örsparancsnok, a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság állományában, 1881. évben a m. kir. honvédelmi miniszter által dicsérő okirattal tüntettetett ki, egy veszélyes rablóbanda üldözése és elfogása alkalmával tanusitott bátor és önfeláldozó tevékenységéért.

Fritsch György örsvezető, örsparancsnok, a m. kir. 2. sz. parancsnokság állományában, 1883. évben honvédelmi miniszteri dicsérő okirati elismerésben részesült egy közártalmu és veszélyes rablógyilkos elfogásáért.

Frischauf József őrmester, pancsovai örsparancsnok, a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság állományában. 1872. évben a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal tüntettetett ki árvizveszély alkalmával emberélet és vagyon megmentése körül tanusitott tevékenységéért.

Fucsik Márton örsvezető a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által 1881. évben dicsérő okirattal lett kitüntetve, három rablógyilkos kinyomozása és letartóztatásáért.

Gausz István örsvezető 1880. évben a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által okiratilag megdicsértetett, egy tüzvész alkalmával tanusitott bátor magatartásáért.

Horváth Bálint csendőr 1881. évben a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által okiratilag dicsértetett meg árvizveszélykor tanusitott önfeláldozó tevékenységéért.

Jäger Pál csendőr 1883. évben a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el tüzveszély alkalmával tett nyugodt és eredményes intézkedéseiért.

Király Miklós őrmester, resicabányai örsparancsnok 1882. évben a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által okirati megdicsérésben részesült egy gyilkosság tetteseinek kideritéséért.

Klausnitz Frigyes örsvezető, örsparancsnok a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által 1881. évben két alkalomból folyólag dicsértetett meg okiratilag:

a) árvizveszély alkalmával tanusitott bátor és önfeláldozó magatartásáért;

b) öt fegyveres rabló sikeres elfogásáért.

Kracsun Dávid cimzetes őrmester, ósziváci örsparancsnok, a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság állományában, 1881. évben két egyénnek rablás és gyilkosságért történt letartóztatásáért és a többi bünrészes kideritésénél történt eredményes közremüködéseért honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal lett kitüntetve.

Kreczu Tódor csendőr és *Szőke Nándor* örsvezető, a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság állományában, 1882. évben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal lettek kitüntetve, több éven át Melencén és egész vidékén üzletszerüleg üzött mérgezési esetek kideritéséért. Ugyanezen bünesetek sikeres kinyomozásánál tanusitott eredményes közremüködéséért részesült hasonló elismerésben *Pákay István* csendőr.

Orbán Elek őrmester, örsparancsnok, a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnokság által 1877. évben dicsérő okirattal láttatott el egy rablógyilkosnak — igen nagyértékü elrabolt tárgyakkal együtt — történt letartóztatásáért.

Mischenbach Konrád csendőr, a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság állományában, 1882. évben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal tüntettetett ki börtönből megszökött fegyencek elfogása körül kifejtett tevékenységéért.

Nászádos Antal csendőr a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által okiratilag dicsértetett meg 1881. évben, három gyanuba vett és támadólag fellépett csempésszel szemben tanusitott körültekintő, férfias és eredményes magatartásáért.

Pap Sándor csendőr 1881. évben a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el, vizáradásnál tett jeles magatartásáért.

Prohászka Ferenc örsvezető, örsparancsnok 1882. évben a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által dicsérő elismerésben részesittetett lopás és gyilkossági kisérlet tetteseinek kideritése és elfogásáért.

Rafuly András örsvezető, a m. kir. 2. sz. csendőrparancsnokság állományában, népzendülés erélyes elfojtásáért 1882. évben a honvédelmi miniszter által okiratilag dicsértetett meg.

Szász Mihály őrmester örsparancsnok, 1881. évben két izben láttatott el a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal:

a) a közbiztonsági szolgálatban tanusitott kiváló tevékenységeért;

b) egy rablás kideritéseért.

Szegedi József csendőr 1883. évben a m. kir. II. számu csendőrparancsnokság által okiratilag dicsértetett meg egy gyilkosság tetteseinek kézrekeritéseért.

Szőcs Sándor örsvezető, örsparancsnok a közbiztonság terén kifejtett kiváló tevékenységeért a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által 1880. évben dicsérő okirattal tüntettetett ki.

Takács József csendőrt 1882. évben a m. kir. 2. számu csendőrparancsnokság dicsérő okirattal látta el, egy nagyobbszabásu juhlopás tettesének kinyomozása és elfogásáért.

Tomalik János örsvezető, a m. kir. 2. sz. csendőrparancsnokság állományában, 1872. évben a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el, egy husz évre elitélt szökött fegyenc és egy veszedelmes gyilkos fáradságos nyomozása során történt elfogásáért.

Turzay János csendőr, a m. kir. 2. sz. csendőrparancsnokság állományában, 1882. évben az örslaktanya istállójának leégése alkalmával tanusitott bátor és sikeres magatartásáért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült.

Wolf Lőrinc csendőrnek, a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság állományában, árviz alkalmával tanusitott áldozatkészségéért, a belügyminiszter fejezte ki 1876. évben elismerését.

*

Álgya József II. osztályu törzsőrmester, a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában. 1875. évben avattatott fel a cs. és kir. 23. vadászszászlóaljhoz, honnan 1878 október hó 19-én az erdélyi csendőrséghez lépett át, majd a csendőrségnek Magyarországon 1881. évben foganatba vett szervezésével a II., 1882. évben pedig a III. számu csendőrkerülethez helyeztetett. A testületnél 30 éven felül szolgált, 25 évet meghaladóan szárnyirodai alkalmazásban, hol lankadatlan kitartással eredménydus tevékenységet fejtett ki. Nevezetesebb ténykedései voltak: 1877. évben Pető Mózes magyarhermáni lakos rejtélyes meggyilkolása nyomozását kiváló ügyességgel és nagy szakértelemmel végezte s deritette ki a meggyilkolt fia személyében. 1880. évben szintén egy körülményes gyilkosságot nyomozott ki nagy eszélyességgel és egy börtönből megszökött veszélyes gonosztevőt keritett kézre. Ugyanezen évben egy hat tagból álló tolvajbandát tett ártalmatlanná. 1883. évben egy huzamosabb ideig garázdálkodott tolvajszövetkezetet fogott el. 1884. évben képviselőválasztás alkalmával, példás önmérséklettel párosult tapintatossága és okosságával sikerült neki a háborgó tömeget fegyverhasználat nélkül rendben tartani.

1904. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Mint örsparancsnok a baróti és a belényesi örsön, mint szárnyszámvivő Nagyváradon szolgált.

*

Bognár János csendőr 1882. évben a m. kir. 3. számu csendőrparancsnokság által dicsérő elismerésben részesült, számos közbiztonsági zavar kideritése és harminc gonosztevő elfogásáért.

György Pál örsvezető, örsparancsnok 1882. évben a m. kir. 3. számu csendőrparancsnokság által okiratilag dicsértetett meg a közbiztonság terén kifejtett, kiváló buzgalmáért.

Kad Miklós csendőrnek, a m. kir. 3. sz. csendőrparancsnokság állományában, 1882. évben számos mérgezési esetnek körültekintő és eredményes kinyomozásáért és ötvennégy büntettes és részes letartóztatásáért a honvédelmi miniszter dicsérő elismerését nyilvánitotta.

Mészáros Károly örsvezető, örsparancsnok 1882. évben a m. kir. 3. számu csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el, nagyobbmérvü lopási esetek tetteseinek kézrekeritéséért.

Nagy László örsvezető, örsparancsnok 1881. évben a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által dicsérő elismerésben részesült egy rablógyilkosság tetteseinek eredményes kinyomozásáért.

Nagy János I. csendőr a m. kir. 3. sz. csendőrparancsnokság által 1882. évben dicsérő okirattal láttatott el számos közbiztonsági zavar kideritése és harminc gonosztevő elfogásáért.

Papp József II. örsvezető, örsparancsnok 1883. évben a m. kir. 3. számu csendőrparancsnokság által egy fegyveres gonosztevő veszélyes körülmények közötti elfogásáért dicsérő elismerésben részesittetett.

Szabó Péter örsvezető, örsparancsnok 1880. évben a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által okiratilag megdicsértetett vizáradás alkalmával veszélyben forgott emberek életének megmentéseért és egy gyilkos elfogásáért.

Soós János örsvezető a m. kir. 3. számu csendőrparancsnokság által 1882. évben okiratilag dicsértetett meg egy gyilkos, öt betörő-tolvaj, hat gyujtogató és három más gonosztevőnek rövid idő alatt sikerült letartóztatásáért.

Tőkés György csendőr nagyobbmérvü lopások tetteseinek letartóztatásáért 1882. évben okirati megdicsérésben részesült a m. kir. 3. számu csendőrparancsnokság által.

Váradi József örsvezető 1882. évben árviz alkalmával tanusitott áldozatos tevékenységeért és hét ember életének bátor megmentéseért, a m. kir. 3. számu csendőrparancsnokság által okiratilag megdicsértetett.

Ziegler György örsvezető, a m. kir. III. számu csendőrparancsnokság állományában, 1873. évben a cs. kir. 10. számu

országos csendőrparancsnokság által láttatott el dicsérő okirattal, veszélyes rablók sikeres üldözése és letartóztatásáért.

Biró Péter örsvezető, örsparancsnok a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság által 1883. évben egy zendülés alkalmával tanusitott katonás és bátor magatartásáért okirati megdicsérésben részesült.

Czorja Zsigmond örsvezető, somkádi örsparancsnok a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnokság által 1880. évben dicsérő okirattal láttatott el, egy veszélyes és szökésben volt rabló elfogásáért.

Dajka Alajos cimzetes őrmester, örsparancsnok a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság által okirati dicséretben részesült 1883. évben, rablók üldözésénél tanusitott és kifejtett fáradságos, gyors és eredményes buzgalmáért.

Dudás József csendőr, a m. kir. 4. sz. csendőrparancsnokság állományában, az erdélyi csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el:

a) 1879. évben négy ökörtolvaj elfogásáért;

b) 1880. évben egy nyolc főből álló rablóbanda kipuhatolása és letartóztatásáért.

Dudinszky János örsvezető 1883. évben a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el, egy rabló, egy gyujtogató és több tolvaj egyidejü letartóztatásáért.

Francz János csendőr, a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság állományában, 1881. évben a m. kir. honvédelmi miniszter által dicsérő okirattal láttatott el, egy bujdosásban volt veszélyes rablógyilkos letartóztatásáért.

Ferencz Dénes örsvezető 1883. évben egy tizenegy főből álló ló- és marhatolvaj-banda sikeres ártalmatlanná tételéért a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság részéről dicsérő okirattal láttatott el.

Gergelyfy Gergely örsvezető hét lopott ló és két lopott ökör felfedezéséért és a tettesek kézrekeritéséért 1883. évben a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal tüntettetett ki.

Götz János őrmester, sátoraljaujhelyi örsparancsnok, a m. kir. IV. számu csendőrparancsnokság állományában. 1873. évben a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnokság által a közbiztonsági szolgálat körül tanusitott jó magatartásáért és egy megszökött veszélyes gonosztevő letartóztatásáért okiratilag megdicsértetett. 1884. évben pedig a csendőrség szervezése alkalmával tanusitott buzgó és sikeres szolgálataiért a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnokság által láttatott el dicsérő okirattal.

Győrffy Károly őrmester, örsparancsnok a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által részesittetett okirati megdicsérésben, tiltott hadiszerelvények felfedezéséért és lefoglalásáért. 1884. évben — mint beregszászi örsparancsnok — a csendőr-

ség szervezése alkalmával tanusitott buzgó és sikeres szolgálatai elismeréséül dicsértetett meg okiratilag a m. kir. IV. sz. csendőrkerületi parancsnokság által.

Györgyjakab Ferenc örsvezető, szerencsi örsparancsnok, egy veszélyes és a vidéket rettegésben tartott gonosztevő kézrekeritéséért, illetve annak üldözése közben történt agyonlövéséért 1884. évben a m. kir. IV. számu csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal tüntettetett ki.

Gusbeth János őrmester, örsparancsnok a m. kir. erdélyi csendőrségi parancsnokság által két izben részesült okirati megdicsérésben:

a) 1877. évben a börtönből megszökött három közártalmu tolvaj elfogásáért;

b) orgyilkosság tetteseinek letartóztatásáért. Mint lőcsei örsparancsnok a csendőrség szervezése alkalmával tanusitott buzgó és sikeres szolgálataiért, a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnokság által 1884. évben okiratilag dicsértetett meg.

Keresztes János csendőr 1875. évben, a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnokság által Dejan János hires rabló elfogásáért, 1882. évben pedig a m. kir. 1. számu csendőrparancsnokság által husz főből álló gyilkos és betörő tolvajbanda ártalmatlanná tételéért részesittetett okirati megdicsérésben.

Kiss József örsvezető 1880. évben a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által tüntettetett ki dicsérő okirattal, egy veszélyes s egy egész vidéket rettegésben tartott gonosztevő kézrekeritéséért, illetve annak üldözés közben történt agyonlövéséért.

Kolumbán Lukács örsvezető 1883. évben a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság által — számos betöréses-lopást elkövető öt főből álló tolvajbanda letartóztatásáért — dicsérő okirattal láttatott el.

Lollock Lajos cts őrmester, a későbbi trencséni örsparancsnok, 1883. évben a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság által okiratilag dicsértetett meg, tizennyolc veszélyes közártalmu tolvaj letartóztatásáért és több lopott ló, szarvasmarha és sertés felfedezéséért.

Marcinó Mihály csendőr 1883. évben a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság részéről okiratilag dicsértetett meg hat marhalopás tetteseinek kideritése és elfogásáért.

*

Margineán János járásőrmester, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. Született 1856. évben a szebenmegyei Vesztény községben. 1876 március 17-én a cs. és kir. 31. számu gyalogezredhez avattatott fel. 1880 április 2-án közvetlenül lépett át a csendőrséghez. Egész szolgálata a szép és dicséretreméltó eredmények láncolata, melyek a legszebb

katonai erényeknek, a tisztességes gondolkozásu és a szolgálat érdekében kifejtett — kötelességtudással párosult — önfeláldozásnak tanubizonyságai. Minden egyes tette mindmegannyi magasztos példája a rendkivüli éleslátással párosult határozottságnak, az elővigyázattal összekötött férfias tetterőnek, melyet nemcsak a törvénysértők elfogása, hanem a közbiztonságnak fenntartása körül is hathatósan juttatott érvényre. Igy különösen 1897. évben, amidőn a nagykátai járásban az élet és vagyonbiztonság az agrárszocializmus tévtanai folytán a legkomolyabb veszélyben forgott, közel fél éven keresztül folytonos szolgálatban állott, a népben a törvények iránti tiszteletet jóakaró figyelmeztetésekkel megerősitette, a főcinkosokat elfogta s igy a rendet helyreállitotta.

Kiváló szakértelemmel párosult ritka kitartása folytán elért szép eredményei szerint, hosszu szolgálata alatt 1902-ig 717 törvénysértőt fogott el és 3096 törvény-áthágót jelentett fel. Hét izben lett dicsérő okirattal ellátva.

1902. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

*

Moldvai Mihály csendőr, 1882. évben fegyveres rablók letartóztatásáért, *Potoczki Sándor* cts. örsvezető, egy fegyencrabló ártalmatlanná tételeért részesültek 1883. évben a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság által okirati megdicsérésben.

Scherer András cts. őrmester, a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság állományában. 1874. évben a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnokság által dicsértetett meg okiratilag, Romániában 50.000 franknyi lopást elkövetett és nyomozott gonosztevő letartóztatásáért.

Sir János örsvezető 1877. évben, a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által okiratilag dicsértetett meg a közbiztonság terén kifejtett kiváló buzgalma, kitartása és szolgálati készségeért. 1885. évben egy nőnek a megégéstől való megmentéseért honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal tüntettetett ki.

Sivaita Zákor örsvezető, 1879. évben négy ökörtolvaj kézrekeritéseért a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által; 1880. évben egy rablás tetteseinek letartóztatásáért, 1882. évben pedig, mint bárcánfalvi örsparancsnok, öt rablás tetteseinek kézrekeritéseért részesittetett a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság által dicsérő elismerésben.

Stegerián Zákor őrmester örsparancsnok, 1881. évben részesült okirati megdicsérésben a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által egy rablás és tetteseinek kideritéseért.

Steinesz Károly örsvezető 1883. évben két izben lett a m. kir. 4. számu csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal kitüntetve;

a) négy lopás és gyilkosság tetteseinek letartóztatásáért;

b) évek folyamán elkövetett állatlopások tetteseinek és bünrészeseinek kideritéseért.

Tellmann György csendőr 1885. évben két fegyveres rablót tartóztatott le; *Trutza János* örsvezető 1881. évben három rablógyilkost fogott el. Mindketten parancsnoksági okirat megdicséréssel tüntettettek ki.

*

Nemes Sándor őrmester, kiskunhalasi örsparancsnok a m. kir. 3. számu csendőrkerület állományában. Született 1851. évben a Tordavármegyei Bagy községben. 1871. évben soroztatott be a cs. kir. 2. huszárezredhez. Mint tizedes helyeztetett át 1873. évben a cs. és kir. 16. huszárezredhez, honnan — mint szakaszvezető — lépett be 1877 január hó 16-án a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. 1881. évben tette le az altiszti vizsgát és lépett elő cts. örsvezetővé. Ezen rendfokozatban helyeztetett át a m. kir. 2. számu csendőrparancsnoksághoz. Itt lépett elő valóságos örsvezetővé 1882 május 1-én. 1882 október 16-ával helyeztetett át a m. kir. 3. számu csendőrparancsnoksághoz. Ezen kerületben 1882 december 15-től 18 éven át (1900-ig) a kiskunhalasi örsön, mint önálló örsparancsnok, fáradságot nem ismerő kitartással és kiváló ügybuzgósággal müködött. Cts. őrmesterré 1885 junius hó 1-vel, valóságos őrmesterré 1891. évi február hó 1-én neveztetett ki. Két izben kerületi, két izben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. Őfelsége 1897. évben tüntette ki a koronás ezüst érdemkereszttel. 1904. évben helyeztetett 27 évi csendőrségi szolgálat után nyugállományba, mely alkalommal honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el.

*

Répásy Mihály örsvezető lólopás tetteseinek igen észszerü és fárasztó nyomozás során történt kézrekeritéseért, a m. kir. 3. sz. csendőrkerületi parancsnokság által 1884. évben okirati megdicsérésben részesült.

Maczek János örsvezető, ceglédi örsparancsnok, a m. kir. 3. számu csendőrkerület állományábaan. 1884. évben a honvédelmi miniszter által dicsérő elismerésben részesült a közbiztonsági szolgálatban tanusitott kiváló buzgóságáért.

Nagy Antal őrmester egy veszélyes verekedés elszánt végevetéséért.

Nagy Antal örsvezető, kiskunfélegyházai örsparancsnok, nagyobbmérvü lopás tetteseinek sikeres kinyomozásáért, a m. kir. 3. számu csendőrkerületi parancsnokság által okirati megdicsérésben részesültek.

Szigethi Gábor csendőr, lólopás tettesének letartóztatásáért,

Tarnyik Mihály örsvezető, nagyobbmérvü pénz- és ruhalopás tettesének kézrekeritéseért,

Tarr Sándor örsvezető, micskei örsparancsnok, fáradhatat-

lan kitartással párosult szolgálati buzgóságáért, a m. kir. 3. sz. csendőrkerületi parancsnokság által 1884. évben okirati megdicsérésben részesültek.

Viola József csendőr, a m. kir. 3. számu csendőrkerület állományában, 1884. évben a honvédelmi miniszter által a közbiztonsági szolgálatban tanusitott kiváló buzgóságáért okirati megdicsérésben részesült.

*

Várady János őrmester a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában. 1871 április hó 1-én avattatott fel a m. kir. 1. honvédzászlóaljhoz, honnan hat évi tényleges szolgálat után lépett át 1877. évi november hó 24-én az erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Ő is egyike azon altiszteknek, akik megérdemlik, hogy az utókor tisztelettel emlékezzék meg azokról a kiváló teljesitményekről, amelyekkel nevét megörökitésre méltóvá tette. 1898. évig személyesen 472 bünesetet, ezek között számos, az emberélet elleni büntettet, rablást, pénzhamisitást, gyujtogatást, lopást stb. deritett ki és ezek tetteseiként 848 törvénysértőt tartóztatott le s 1536 egyént jelentett fel a bíróságoknak és a közigazgatási hatóságoknak. 1884. évben a m. kir. III. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal tüntettetett ki, hamisitott bankjegyekkel üzérkedő bünbanda három tagjának elfogásáért. Ezenfelül egy honvédelmi miniszteri és három parancsnoksági okirattal, négy nyilvános megdicséréssel lett kitüntetve, kimagasló érdemeiért pedig Őfelsége 1898. évben részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

*

Deák Mihály őrmester, kassai örsparancsnok,
Demeter Sándor őrmester, segédtiszti segédmunkás,
Grigercsik Géza számvivő-őrmester,
Horovitz Sámuel számvivő cts. őrmester,
Huszár Kristóf őrmester,
Kristóf Lajos őrmester, számvivőségi segédmunkás,
Mentsik Nándor örsvezető,
Pilisy Jenő örsvezető,*
Szüts János cts. őrmester és
Nagy Samu őrmester 1884. évben, a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal lettek kitüntetve, a csendőrség szervezése folyamán tanusitott buzgó és sikeres szolgálataikért.

Krupa Béla csendőr 1884. évben a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnokság által okiratilag dicsértetett meg, tüzvész alkalmával erélyes, gyors és eredményes müködéseért.

Rotár János örsvezető — taracközi örsparancsnok — Kőrösmező községben egy nagymérvü zavargás ügyes elnyo-

* A későbbi hadapród-tiszthelyettes. (Lásd életrajzát.)

másáért 1884. évben a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnokság által okiratilag megdicsértetett.

Schweiger Ágoston örsvezető, szinyérváraljai örsparancsnok, a m. kir. IV. számu kerület állományában, 1884. évben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el a közbiztonság terén szerzett kiváló érdemeiért.

Szapor Sándor és

Tollár János csendőrök 1884. évben a m. kir. IV. számu csendőrkerület által okirati megdicsérésben részesitettek tüzvész alkalmával erélyes, gyors és sikeres müködésért.

Varga Lajos örsvezető 1884. évben a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnokság által árvizveszély alkalmával több emberélet és vagyon megmentéseért dicsérő okirattal láttatott el.

Birnstingel Gusztáv őrmester, segédtiszti segédmunkás,

Fekete János őrmester, nyitrai örsparancsnok,

Kalucz Lázár őrmester,

Nagy Samu őrmester, segédtiszti segédmunkás,

Palágyi Kálmán őrmester,*

Popovits Pál őrmester, besztercebányai örsparancsnok és

Sánder Vilmos számvivő-őrmester, a csendőrség szervezése alkalmával tanusitott buzgó és sikeres szolgálataikért 1884. évben a m. kir. V. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal tüntettettek ki.

Bercsényi András cts. őrmester, örsparancsnok és *Mosin János* örsvezető, predajnai örsparancsnok, mindketten a m. kir. V. számu csendőrkerület állományában, előbbi egy nő életének a tüzhaláltól való önfeláldozó megmentéseért, utóbbi tüzvész alkalmával tanusitott erélyes, bátor és helyes magatartásáért 1884. évben a honvédelmi miniszter által okirati megdicsérésben részesittettek.

Lőfy Gyula cts. őrmester, nagysurányi örsparancsnok — tüzvész alkalmával erélyes, gyors és sikeres müködéseért — 1884. évben a m. kir. V. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el. 1885. évben két embernek a tüzhaláltól — saját élete veszélyeztetésével — történt megmentése elismeréseül Őfelsége által részére a koronás ezüst érdemkereszt a legkegyelmesebben adományoztatott.

Fallier Ferenc örsvezető — dárdai örsparancsnok — 1884. évben a m. kir. VI. számu csendőrkerületi parancsnokság által nagyobbmérvü lopás tetteseinek elfogásáért dicsérő okirattal láttatott el.

Kádár Lajos cts. örsvezető, gyilkosság tetteseinek kideritése és elfogásáért 1884. évben a m. kir. VI. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal tüntettetett ki.

Kollár Sándor cts. örsvezető a m. kir. VI. számu csendőr-

* A későbbi hadnagy. (Lásd életrajzát.)

kerületi parancsnokság által dicsérő okirattal lett ellátva egy hirhedt betörő elfogásáért.

*

Preidt Mihály járásőrmester a m. kir. VI. számu csendőrkerületi parancsnokság állományában. A cs. kir. 2. gyalogezrednél teljesitett három évi tényleges szolgálat után 1880 szeptember 27-én közvetlenül lépett át a csendőrséghez, hol 1905-ig bezárólag — már 27 éven felül — szolgált. 1904 május 1-ével járásőrmesterré neveztetett ki. Örs- és járásparancsnok volt Körmenden. Hosszu szolgálati ideje alatt ugy, mint önálló örs- és járásparancsnok, mint szakaszparancsnokhelyettes, állása kötelmeit a legnagyobb odaadással és buzgalommal párosult szakértelemmel látta el. Eredményes tevékenységeért négy izben láttatott el dicsérő okirattal s egy izben lett nyilvánosan megdicsérve. 1904. évben Őfelsége legmagasabb figyelmére méltatva kötelességhü szolgálati mükődését, őt a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

*

Papp Sándor csendőr egy egész vidéket rettegésben tartó kóbor cigánycsapat és bünrészeseinek elfogásáért a m. kir. VI. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal tüntettetett ki.

*

Az egyrészről Rebrisora, Neposz és Földra volt katonai határőrvidéki román, másrészről Nagydemeter, Péntek és Jaád szász községek közötti határvillongásokból eredett közbiztonsági zavarok meggátlása céljából Őfelségének 1864. évi március hó 31-én és 1866. évi szeptember 26-án kelt legfelsőbb elhatározásaihoz képest a határbirtok kérdésének — rendes per utján való — eldöntéséig az 1842. évben kijelölt és az 1851. évben megújitott, ugynevezett »Határvonal« lett közigazgatási uton hatóságilag felállitva azon határvonalul, melynek átlépése bármely prevaricatio szándékából betiltatott s amely vonalnak felügyeletére a m. kir. csendőrség felhivatott, mihez képest felügyelet a naszódi, a naszódszentgyörgyi és a besztercei örsök részéről pontosan gyakoroltatott is. A rebrisorai lakosok a nagydemeteri erdőkben nagyobbmérvü, tetemes károkat okoztak, miből folyólag 1880 január 27-én este a besztercei örsről *Baló Rezső* hadapródőrmester* és *Margineán János* prb. csendőr, a naszódi örsről *Gitza János* és *Kelemen János* csendőrök vezényeltettek ki a »Horvátvonal« felügyeletére s a kártevések további meggátlása céljából. A két járőr a megfigyeltetést elkerülendő, január 27-én éjjel 1 órakor találkozott — két ellenkező irányból jövet — Nagydemeter községben. Hozzájuk csatlakozott 3 Werndl-rendszerü és 3 polgári puskával ellátott hat erdővéd s néhány

* A későbbi alezredes. (Lásd életrajzát.)

községi esküdt. Erdőkárositókra nem találván, a Runker nevü hegyláncra huzódtak s délután (január 28-án) 1—4 óráig ott lesben állottak. Négy óra után leereszkedvén a Valea-szucsului hegyszorosba, 8—10 rebrisorai lakost leptek meg egy hegyoldalban favágással elfoglalva. Ezeket a »törvény nevében« a fejszék letevésére szólitották fel, de eredménytelenül. Szakadatlan káromkodásra, füttyjelre mintegy 160—180 rebrisorai lakos pár perc alatt irtózatos kiabálással szaladt össze, fejszével és dorongokkal felfegyverkezve bekeritette a járőrt és annak polgáriakból álló kis csapatát. A járőr többször szólitotta fel őket a veszélyes fenyegetés abbanhagyására, de ez sem vezetett eredményre. Egy rebrisorai lakos Baló hadapródra rohant s arra egy doronggal halálos ütést szándékozott mérni, de az félreugrott s tüzet vezényelt. A támadó tömeg a szoroson keresztül futásnak eredt. A járőr a támadók megfutamodásakor, a beállott korai téli alkonyat és az erdőben uralkodott nagy köd dacára a főcinkosok elfogására azonnal a tömeg után indult s szorgos nyomozás során a tett hat lövés által sérült Kirkul Jakab, Ilován Tofán és Bozkics György főcinkosokat és Mihályka Tamás felbujtót elfogta. A járőrt veszélyes helyzetéből bátor és nyugodt fellépése mentette ki.

*

Felső-Váradján a tagositás keresztül vitetvén, egy odavaló birtokos birtoktagjába a falunak a közlegelője jutott, amit a falubeliek elleneztek. A birtokos 1880 április 5-én béreseit kiküldötte, hogy a neki jutott földterületet felszántsák. Ebben megakadályoztattak a falusiak által, kik őket onnan elüzték, a marháikat elvették és az ekéket összetörték. A szolgabirói hivatal felhivta a gyulafehérvári örsöt, hogy a résztvevő hat váradjai embert s a főcinkosokat tartóztassa le és kisérje Alvincre. Az örsparancsnok *Bernschütz József* örsvezetőt és *Kieltsch Mihály* csendőrt bizta meg annak foganatositásával, de ismerve a váradjaiak ellenszegülési hajlamát, még egy járőrt küldött ki a járőr támogatására. Ezek hajnali négy órakor érkezve meg Váradjára, a szétszórt faluban hozzákezdettek a tettesek összefogásához. Reggel 9 órára 19 egyént fogtak össze. Mig Bernschütz a kihallgatások eszközlése céljából a biróért ment, a községháza udvarán lévő 19 egyént az öt csendőr őrizte. Ezalatt a községbeli lakosság az utcán összegyült s ingerülten követelte az őrizetbe vett egyének szabadonbocsájtását. A csendőrök figyelmeztették őket, hogy ez nem utja a törvényes eljárásnak és vélt sérelmük miatt forduljanak a hatósághoz, ne szaporitsák a község baját. A négy főcinkos nem hajlott a csillapitó felszólitásra, hanem még hevesebben követelte a foglyok rögtöni szabadonbocsájtását. Közben a község harangjai is félreverettek s a nép minden oldalról özönlött a biró háza felé. A járőrvezető többször erélyesen felhivta a 160—200 főből álló tömeget a szétoszlásra,

figyelmeztette a fegyverhasználat sulyos következményeire is. A már felizgatott emberek azonban nem hajlottak a józan szóra s egy közülök bottal fenyegetődzve közeledett Bernschütz örsvezető felé. Ez kiragadta kezéből a botot, de a támadó ekkor az örsvezető fegyverét ragadta meg. A kézitusakodásban a támadó kezefeje keresztülszuratott, mire az elkiáltá magát, hogy őt megszurta a csendőr, azokra »öljétek meg« szavakkal a tömeget ráuszitotta. Egy Ordeán Inon nevü egyén karóval Bernschütz örsvezető felé sujtott, mire ez támadóját combon lőtte, a csendőrök pedig szuronyt szegezve védték magukat, melynek során a tömegből többen megsebesültek. A nép dühe nőttön-nőtt, ugy, hogy a csendőrök lefegyverzése már csak pillanatok kérdése volt. Erre a járőr lőfegyverét használta s a leadott 11 lövés eredménye 1 halott, tiz sulyos sebesült és egy könnyen sebesült lett. A támadók ezt látva, szétszaladtak s a járőr tovább teljesithette kötelességét. A sebesülteket rögtön ápolás alá vette s a zendülőket őrizet alá helyezte. Bernschütz örsvezető ezen zendülésnek különös tapintattal és eréllyel történt elfojtásáért Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Bernschütz — aki később őrmester lett — nevéhez még egy kimagasló nyomozás ténye füződik. 1894. évben — mint keszthelyi örsparancsnok — ügyes és fáradhatatlan nyomozás során keritette kézre Kátai Imre többszörös betörőt, akire a keszthelyi, veszprémi, zalaegerszegi, hevesi, vasvári, tapolcai sárbogárdi, váci stb. zsinagógák kifosztása és még 19 betörés bizonyittatott reá. A nyomozás két hónapig tartott. Kátai elfogása és a nyomozás során elért igen szép eredménye elismeréseül a honvédelmi miniszter okiratilag fejezte ki dicséretét Bernschütz őrmesternek.

Bernschütz őrmester 1852. évben született Zomborban (Bács m.). 1875. évben avattatott fel a m. kir. 5. sz. középbácskai honvédzászlóaljhoz, hol 1876 julius 4-ig szolgált. Innen — mint tizedes — közvetlenül lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Mint valóságos őrsvezető 1881. évben a 2-ik, 1883. évben pedig a 6. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át. 1878. évben résztvett Erdélyben a Duca Nicoláj hires rabló üldözésében és elfogásában, 1887. évben a Renkó-féle banda üldözése és megsemmisitésében, 1894. évben pedig a két hónapig tartó Kátai Imre és társa utazó tolvajok 57 zsinagóga és más betöréses lopás ügyében folytatott nyomozásban. Összesen két miniszteri, három kerületi okirati és öt rendbeli nyilvános megdicsérésben részesült.

*

Bauer Antal járásőrmester a m. kir. 5. számu csendőrkerület állományában. 1884 május 24-én kelt legfelsőbb elhatározással két embernek a megégéstől — áldozatkészséggel eszközölt — megmentéseért, ezüst érdemkereszttel tüntettetett

ki. 1886. évben egy hétéves leánynak az elégéstől való megszabaditásáért részesült honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben.

Bauer őrmester 1855. évben született Kanyánka községben. 1876. évben soroztatott be a cs. és kir. 12. számu gyalogezredhez, honnan — mint őrmester — lépett át 1881. évben a m. kir. 1. sz. csendőrparancsnoksághoz. A felállitás során 1882. évben helyeztetett az 5. sz. csendőrkerületi parancsnoksághoz. 1883. évben cimzetes örsvezetővé, 1884. évben valóságos örsvezetővé, 1884. év április 16-án cimzetes őrmesterré, 1894. évben valóságos őrmesterré lépett elő. 1904. május 1-ével járásőrmesterré neveztetett ki. Előzetesen 15 évig igen nehéz viszonyok között parancsnokolta a privigyei örsöt. 1903-tól a nagyszombati járást vezette. 1906. évben már 30 évet meghaladóan szolgált az intézménynél. 1902. évben hü szolgálatainak legfelsőbb elismeréséül Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel a legkegyelmesebben tüntettetett ki.

*

Rácz Flórián csendőr, a m. kir. III. sz. csendőrparancsnokság állományában. 1884 március 4-én kelt legfelsőbb elhatározással az Izbég községben előfordult lázadás alkalmával tanusitott bátor és körültekintő magatartása elismeréséül az I. osztályu ezüst vitézségi éremmel tüntettetett ki. Ezen lázadást részletesen ismertette Szelestey Károly az 1885. évi csendőrségi évkönyvben. Nevezett 1860. évben született a Csongrádvármegyei Dorozsma községben. 1880-ban soroztatott be a cs. és kir. 46. gyalogezredhez, honnan 1881. évben saját kérelmére a m. kir. 1. számu csendőrparancsnoksághoz vétetett át. 1882. évben a későbbi II. számu, 1883. évben pedig a m. kir. III. számu csendőrkerülethez helyeztetett. 1887. évben örsparancsnok Tatárszentgyörgyön. Cimzetes örsvezetővé 1888. évben, örsvezetővé 1890. évben, cimzetes őrmesterré 1894. évben lett kinevezve. 1883. évben a Dunának kiáradása alkalmával, a szentendrei szigeten levő községekben tanusitott önfeláldozó és buzgó magatartásáért honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el.

*

Angyal Mátyás örsvezető, kosnai örsparancsnok pénzlopás és egy betöréses lopás kideritéséért 1884. évben a m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal lett kitüntetve.

Balázs Lajos csendőr a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság okirati megdicsérésében részesült (1884. évben) árvizveszély alkalmával élet és vagyon megmentéséért.

Csibi Tamás csendőr 1884. évben árviz alkalmával élet és vagyon megmentéséért a m. kir. I. számu csendőrkerület által dicsérő okirattal láttatott el.

Günther Frigyes csendőr 1884. évben a m. kir. I. számu

csendőrkerületi parancsnokság által okirati dicséretben részesült egy nagyobbszabásu lopás gyors kideritéséért.

Hajdu József örsvezető, körösbányai örsparancsnok 1884. évben a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság dicsérő elismerésében részesült:

a) nagymérvü pénzlopás kideritése és egy rabló kézrekeritéséért;

b) egy nagyobbszabásu állatlopás kideritéséért.

Holzer Ferenc őrmester, gyulafehérvári örsparancsnok,

Horváth Mihály örsvezető, sugági örsparancsnok egy-egy gyilkosság tettesének kideritéséért,

Kósa Mihály örsvezető, nagyselyki örsparancsnok rablógyilkosok elfogásáért,

Kovácsi Géza örsvezető, ökörlopás kideritéséért,

Moschner József csendőr, gyilkosság

Nagel József örsvezető, törcsvári örsparancsnok, nagymennyiségü pénzlopás tetteseinek kideritéséért részesültek 1884. évben a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság részéről okirati megdicsérésben.

Péter Mihály őrmester, örsparancsnok, nagymennyiségü pénzlopás kideritéséért,

Prekup Demeter csendőr, egy sikkasztás és egy csalás büntettesének letartóztatásáért dicsértettek meg 1884. évben a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság által okiratilag.

Rab András csendőr, egy nagyobb lopás sikeres felderitéséért,

Singer Ferenc őrmester, verestoronyi örsparancsnok nagymérvü betöréses lopás tetteseinek kinyomozásáért,

Szabó Tamás őrmester, kézdivásárhelyi örsparancsnok gyilkosság kideritéséért,

Thal János örsvezető, egy sikkasztás és egy csalás büntette tetteseinek kézrekeritéséért a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal tüntettettek ki.

Turk Dániel örsvezető, görgényszentimrei örsparancsnok 1884. évben a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság által okirati megdicsérésben részesült;

a) tüzvész alkalmával tanusitott bátor és önfeláldozó magatartásáért,

b) egy gyilkosság kideritéséért.

*

Dánn Simon őrmester, tüzvész alkalmával tanusitott önfeláldozó és bátor magatartásáért láttatott el 1884. évben a m. kir. II. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal. Ez a derék altiszt később a megszállás folyamán a VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett Nagymártonba (Sopron m.) örsparancsnokul. 1889. évben julius 17-én Borbolya községben dühöngő tüzvész alkalmával egy ötgyermekes anyát

mentett meg a biztos tüzhaláltól, mely hősi tettéért Őfelsége által az ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Dánn őrmester 1854. évben született Mező-Paint községben (Maros-Torda vármegye). 1874. évben avattatott fel a cs. és kir. 63. számu gyalogezredhez s onnan a cs. és kir. 51. gyalogezredhez, honnan 1879. évben lépett át próbaszolgálatra a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. 1881. évben a II. számu, 1883. évben a m. kir. VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett. A nagymartoni örsöt 13 évet meghaladóan parancsnokolta.

*

Farkas József csendőr a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában, 1884. évben a saját élete veszélyeztetésével egy embernek a vizbefulástól való megmentéséért a m. kir. honvédelmi miniszter által okirati megdicsérésben részesült.

Izsák József örsvezető, egy rablás tetteseinek fáradhatatlan buzgalommal történt elfogásáért,

Singer Jakab örsvezető, karánsebesi örsparancsnok rablógyilkosok kézrekerítéseért részesittettek okirati megdicsérésben a m. kir. II. számu csendőrkerületi parancsnokság által.

Ágotha Gergely örsvezető, széplaki örsparancsnok, egy tolvajbanda négy tagjának és két orgazdának kinyomozásáért a m. kir. III. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el az 1885. évben.

Fogas Gergely csendőr,

Hudi József örsvezető, vörösvári örsparancsnok,

Kütsán Vince csendőr,

László József örsvezető,

Lex Antal örsvezető, ujpesti örsparancsnok,

Lóránth Dénes örsvezető,* aszódi örsparancsnok,

Nagy András őrmester, gödöllői örsparancsnok,

Sándor János örsvezető, tordai (Bihar vm.) örsparancsnok,

Szártóry Jenő őrmester, alsódabasi örsparancsnok,

Uger István örsvezető,

Wiederker Márkus örsvezető és

Zsótér Károly őrmester, ócsai örsparancsnok, képviselőválasztások alkalmával tanusitott igen tapintatos magatartásukért, a m. kir. III. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal láttattak el.

*

Marschall Frigyes járásőrmester a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. 1856 február hó 7-én született Nagyszebenben. 1875 junius hó 8-án avattatott fel a cs. és kir. 31. gyalogezredhez. Próbaszolgálatra 1879 december hó 11-én lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnok-

* A későbbi tábornok. (Lásd életrajzát.)

sághoz. 1904. évig bezárólag — már 27 éven felüli összes szolgálati ideje mellett — 22 évet mint örsparancsnok, megszakitás nélkül szolgált. A terhes csendőrségi szolgálatnak páratlan kötelességtudással, teljes odaadással és kitartással szentelte magát, minek következtében a közbiztonsági szolgálat terén valóban igen szép eredményeket ért el. Tiz évet felülhaladóan teljesitett a váci örsön szolgálatot, hol az ottani szakaszparancsnokot is odaadóan és lelkiismeretesen helyettesitette. Maradandó érdemei jutalmául Őfelsége átlal 1900. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki. Honvédelmi miniszteri okirati megdicsérésben egy izben részesült, a kerületi parancsnokság által két izben dicsérő okirattal lett ellátva, egy izben pedig nyilvánosan dicsértetett meg. Kálmán nevü fia csendőrszázados.

*

Ferkó József csendőr, lólopás tettesének fárasztó nyomozás után történt letartóztatásáért,

Gaál Kálmán csendőr, fáradhatatlan kitartással és becsvággyal párosult szolgálati buzgóságáért,

Kincses Árpád örsvezető, nagyobbmérvü tolvajlás tettesének letartóztatásáért.

Kita János csendőr, lólopások három tettesének hosszas nyomozás folyamán eszközölt eredményes kipuhatolása és letartóztatásáért a m. kir. III. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal láttattak el.

Csomor József m. kir. V. számu csendőrkerületbeli cimzetes őrsvezető, három embernek a megégés halálától saját élete veszélyeztetésével véghezvitt megmentése elismeréseül 1884. évben Őfelsége részéről a koronás ezüst érdemkereszttel lett a legkegyelmesebben kitüntetve.

Francz János, IV. számu csendőrkerületbeli örsvezető és *Drencsényi János* ugyanezen csendőrkerületbeli csendőr részére egy embernek a megégés halálától saját életük veszélyeztetésével véghezvitt megmentése elismeréseül 1885. évben Őfelsége által az ezüst érdemkereszt a legkegyelmesebben adományoztatott.

Nemesszeghi Nemesszeghy Kálmán m. kir. VI. számu csendőrkerületi parancsnokság állományába tartozó örsvezető cimzetes őrmesternek egy gyermeknek a megégés halálától saját életének veszélyeztetésével véghezvitt megmentése elismeréseül Őfelsége legfelsőbb elhatározásával az ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Bacsó Gyula I. számu csendőrkerületbeli csendőr egy gyilkosság és egy orgyilkosság kideritése és a tettesek elfogásáért és

Balla Albert, ugyanezen csendőrkerületbeli örsvezető, egy gyilkosság két tettesének ügyes kézrekeritéseért 1884. évben kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttattak el.

Béres József csendőr, gyilkosság kideritéseért,

Buchholzer György örsvezető és

Thalgott Mihály csendőr, a magyar kormány intézkedései ellen cselekedett tiz román katonának bátor és elszánt fellépésével történt letartóztatásáért,

Csungán Miklós csendőr, egy év és három hónap alatt 29 bonyolult büncselekmény sikeres kinyomozásáért,

Dáncs Miklós örsvezető, egy rablógyilkosság sikeres felderitéseért az I. számu csendőrkerületi parancsnokság részéről 1884. évben dicsérő okirattal láttattak el.

Demeter Dániel csendőr, nagyobb mennyiségü pénzlopás kideritése és a tettesek elfogásáért,

Dogár Gergely csendőr, egy gyilkosság kideritése és a tettesek elfogásáért,

Donáth András csendőr, egy veszélyes, közártalmu és számtalan büntett elkövetésével terhelt egyén kézrekeritéseért 1884. évben az I. számu csendőrkerületi parancsnokság részéről dicsérő okirattal láttattak el.

Fejér János csendőr, egy betöréses lopás észszerü kideritéseért,

Fekete András örsvezető, orgyilkosság kideritése és a tettes elfogásáért,

Fodor Árpád csendőr, vizáradás alkalmával tanusitott önfeláldozó tevékenységeért,

Gitza János csendőr, egy évek óta garázdálkodó tolvajbanda elfogásáért,

Gurz László cimzetes őrmester egy rejtélyes orgyilkosság ügyes és leleményes kideritéseért az I. számu csendőrkerületi parancsnokság által 1884. évben okiratilag dicsértettek meg.

Hajdu József cimzetes őrmester, egy nagyösszegü pénzlopás ügyes kinyomozásáért,

Kelp János örsvezető és *Schied Frigyes* csendőr, hamis bankjegyek felfedezése és a terjesztők kézrekeritéseért,

Kis János, Nagy Domokos és *Moschner József* csendőrök, Hari községben véghezvitt 28 gyujtogatási eset tetteseinek ártalmatlanná tételéért s egy szövevényes gyilkosság kideritéseért,

Lukács József és *Molnár Albert* csendőrök egy marhalopásból élő tolvajszövetkezet kézrekeritéseért,

Marcián Gyula csendőr, egy tüzvésznél tanusitott rendkivüli eredményes tevékenységeért 1884. évben az I. számu csendőrkerületi parancsnokság által okiratilag megdicsértettek.

Kovács György cimzetes őrmester, vizáradás alkalmával tanusitott önfeláldozó tevékenységeért és képviselő választások alkalmával követett tapintatos magatartásáért,

Lachner Albert cimzetes örsvezető, egy nőnek a megégéstől, saját élete kockáztatásával történt megmentéseért 1884. évben honvédelmi miniszteri okirattal dicsértettek meg.

Molnár Győző örsvezető, egy gyilkosság és orgyilkosság kideritése és a tettesek elfogásáért,

Muntyán Kosztán csendőr, egy gyujtogató és tolvaj elfogásáért,

Müller János örsvezető, egy rablógyilkosság és marhalopás kideritéséért,

Nagy István őrmester, rablógyilkosság tetteseinek elfogásáért,

Nagy Sándor cimzetes őrmester, gyilkosság kideritése és tetteseinek kézrekeritéséért,

Nehazil Ferenc csendőr, tüzvésznél tanusitott rendkivüli tevékenységeért,

Polgár János cimzetes őrmester, egy marhalopásból élő tolvajszövetkezet ártalmatlanná tételéért az I. számu csendőrkerületi parancsnokság által 1885. évben okirati megdicsérésben részesittettek.

Porzsolt József cimzetes őrmester, Biró Péter országosan körözött hires tolvaj több gaztettének kideritéséért,

Rápó József csendőr, egy 42 főből állott veszélyes rablóbanda elfogásáért, ezenkivül négy betöréses és hét lopási eset kideritéséért,

Sinkó Péter csendőr, vizáradás alkalmával tanusitott bátor és eredményes tevékenységeért,

Soós Ignác örsvezető, tüzvész alkalmával tanusitott önfeláldozó müködéséért,

Szilágyi József örsvezető, több rendbeli betöréses lopás tetteseinek sikeres ártalmatlanná tételéért,

Zigler András csendőr, lólopás kideritéséért az I. számu csendőrkerületi parancsnokság által 1885. évben dicsérő okirattal láttattak el.

Módi János örsvezető, az V. számu csendőrkerületi parancsnokság által 1885. évben gyujtogatás és betöréses lopás tetteseinek kideritéséért parancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el.

Vogel József örsvezető, az V. számu kerület állományában, 1885. évben tüzvész alkalmával tanusitott önfeláldozó magatartásáért honvédelmi miniszteri okirati megdicsérésben részesült.

Bercsényi András cimzetes örsvezető,

Griflik József és

Kapcsó Pál csendőrök 1885. évben egy tüzvész alkalmával Bercsényi egy ember életének megmentéséért, a másik két csendőr önfeláldozó magatartásukért 1885. évben honvédelmi miniszteri okirati megdicsérésben részesültek, ugyanezért *Kreibich János* csendőr, az V. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el.

Kucsera József csendőr, tüzesetnél élet- és vagyonmentés körül tanusitott tevékenységeért,

Klein Mór örsvezető, többrendbeli lopást, stb. büntettet elkövető tettes kézrekeritéseért,

Pál János örsvezető, egy gyermeknek a megégetéstől való megmentéseért,

Roszinek Márton cimzetes őrmester, tüzesetnél tanusitott kiváló közreműködéseért,

Tóth Péter örsvezető, rablást elkövetett két tettes kézrekeritéseért 1885. évben a IV. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal láttattak el.

Péter Ábrahám csendőr, 1885. évben egy bucsu alkalmával járőrtársa volt Margitai örsvezetőnek. Mintegy négyszáz főnyi — pisztolyokkal és botokkal felfegyverzett — tömeggel álltak szembe, melyet bátor és erélyes fellépésükkel megfékeztek. Ezen férfias tettéért a IV. számu csendőrkerületi parancsnokság okirati megdicséréssel tüntette ki.

Rajci György örsvezető és *Varga Ferenc* csendőr, postarablás és a postakocsis gyilkosának kideritéseért 1885. évben a III. számu csendőrkerületi parancsnokság részéről dicsérő elismerésben részesültek.

Benedek János csendőr, a IV. számu csendőrkerület állományában 1885. évben a honvédelmi miniszter által okiratilag dicsértetett meg tüzvész alkalmával öt ember életének a biztos haláltól való megmentéseért; ez alkalommal közreműködött *Molnár György* csendőr, a kerületi parancsnokság részéről láttatott el dicsérő okirattal.

Őszi Rudolf örsvezető és *Csonka Ferenc* csendőr, egy fegyveres rablógyilkosnak hosszas üldözés során történt lelövéseért 1885. évben a IV. számu csendőrkerületi parancsnokságtól okirati megdicsérést nyertek.

Beznák Géza örsvezető a csendőrség szervezése alkalmával tanusitott sikeres müködéseért,

Szombath József örsvezető tisztujitás alkalmával tanusitott tapintatos magatartása és a közbiztonság terén szerzett kitünő szolgálataiért 1885. évben a m. kir. II. számu csendőrkerületi parancsnokság okirati megdicsérésében részesittettek.

Csility Miksa és *Horvát Mihály* csendőrök nagyobb arányu lólopás tetteseinek kideritése körül kifejtett tényked-éseiért,

Jobbágy Zsigmond örsvezető és *Pankotai Pál* csendőr egy rablógyilkosság tetteseinek kideritéseért a m. kir. III. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal láttattak el az 1885. évben.

Mautsch Gusztáv őrmester és *Gold József* cimzetes örsvezető népzendülés alkalmával tanusitott tapintatos és bátor magatartásukért 1885. évben a m. kir. VI. számu csendőrkerületi parancsnokság által okirati megdicsérésben részesültek.

Badics László csendőr rablások tetteseinek kideritéseért

a VI. számu csendőrkerületi parancsnokság okirati dicsérő elismerésében részesült az 1885. évben.

Hetényi Dávid cimzetes őrmester egy külföldről menekült hirhedt gonosztevő letartóztatásáért 1885. évben a VI. számu csendőrkerületi parancsnokság által okirati megdicsérésben részesült.

Horváth Benedek és *Timár János* csendőrök 1885. évben a VI. számu csendőrkerület által parancsnoksági okirati megdicsérésben részesültek gyilkossággal terhelt gonosztevők kideritéséért.

Varga Vince csendőr ugyanezen kitüntetésben részesült rablások tetteseinek kideritéséért.

A csendőrkerületi parancsnokságok által dicsérő okirattal láttattak el:

Az 1886. évben.

A m. kir. I. számu csendőrkerületnél:

Biró Ferenc őrmester, veszélyes rablók kézrekeritéseért,

András József cimzetes őrmester és *Nagy Domokos* csendőr, Batizházán hónapokon át rendszeresen üzött betöréses lopások tetteseinek kézrekeritéseért,

Vlád Mihály örsvezető, egy orgyilkos gyors kideritése és elfogásáért,

Fazekas István csendőr, gyilkosok kideritése és elfogásáért,

Nózner Vilmos örsvezető, hosszufalui örsparancsnok, lótolvajbanda leleplezése és tagjainak kézrekeritéseért,

Izsák Márton csendőr, egy évek óta garázdálkodó tolvajszövetkezet tiz tagjának kézrekeritéseért,

Szabó Sámuel csendőr, egy rejtélyes orgyilkosság tettesének kideritése és elfogásáért,

Simon Mihály örsvezető és *Bors Ádám* csendőr, egy postarablás melletti gyilkosság négy tettesének gyors kideritése és elfogásáért,

Szász Ferenc örsvezető, hamispénzkészitők kipuhatolása és elfogásáért,

Müller János örsvezető, valamint *Marosán Simon, Gál Mózes* és *Berzán Dániel* csendőrök, tüzvész alkalmával tanusitott önfeláldozó magatartásukért,

Klein Gyula csendőr, tüzvész alkalmával életmentés és egy rablógyilkosság tetteseinek kézrekeritéseért,

Neuner Mihály és *Bartolomeusz Ferdinánd* csendőrök, ökörlopás tetteseinek kézrekeritéseért,

Richter Antal örsvezető, két veszélyes tolvaj kézrekeritéseért,

Godor Lőrinc örsvezető, vizáradás veszélyéből két egyén kimentéseért,

Koronkai Gyula csendőr, vizáradáskor tanusitott önfeláldozó buzgóságáért.

A m. kir. II. számu csendőrkerületnél:

Eisel József cimzetes őrmester, vizáradás alkalmával tanusitott buzgó és kitartó szolgálatért,

Molnár Antal csendőr, közbiztonsági szolgálatban tanusitott ügybuzgalom és eredményes müködésért,

Major Dániel örsvezető, egy rejtélyes gyilkosság kideritése s a tettesek kézrekeritéseért.

A m. kir. III. számu csendőrkerületnél:

Tóth Dezső örsvezető, *Ferenczi József*, *Müller Nándor*, *Postás Károly*, *Lupás Demeter*, *Mangra Pál*, *Albert Dávid*, *Buzás István* és *Cseke István* csendőrök, fegyveres rablók kézrekeritése körül észszerüen és fáradhatlan kitartással folytatott nyomozásáért,

Neszmirák Gyula őrmester, négy lopott ló megkeritése és a tettesek letartóztatásáért; nevezett őrmester 1888. évben honvédelmi miniszteri dicsérő okiratot nyert árviz alkalmával tanusitott önfeláldozó tevékenységeért, Ferenc nevü fia csendőr g. főhadnagy,

Csák Ferenc és *Kónya Károly* csendőrök, tüzvész alkalmával önfeláldozó segélynyujtásért,

Rácz József és *Tóth József* csendőrök, egy életfogytig elitélt s megszökött fegyencnek kitartó nyomozás utáni letartóztatásáért,

Kassay István és *Mihályfalvi Ignác* cimzetes őrmesterek, valamint *Gantner Gáspár* és *Csizmadia Péter* örsvezetők, vizáradás alkalmával tanusitott önfeláldozó szolgálatért,

Bene Elek őrmester és *Mánai László* csendőr, gyilkosok kinyomozása és letartóztatásáért,

Böszörményi Barnabás Miklós cimzetes örsvezető, tüzesetnél tanusitott önfeláldozó magatartásáért.

A m. kir. IV. számu csendőrkerületnél:

Kramarik Ferenc és *Nagy Elek* csendőrök, tüzvész elfojtásánál tanusitott fáradhatatlan tevékenységükért,

Huszár Kristóf cimzetes őrmester, *Csipkó Mihály* örsvezető, *Bokor György* cimzetes örsvezető, *Mucsi István* őrmester és *Földes Samu* örsvezető, csendőrségi szolgálatra jelentkezők gyüjtése körül kifejtett buzgó és eredményes eljárásukért.

Hoffmann Dénes csendőr, megszökött fegyencek letartóztatásáért,

Szapor Sándor és *Kazsimir József* csendőrök, tüzvész elfojtásánál kifejtett müködésért,

Plaveczki Ármin örsvezető és *Erdélyi József* csendőr, egy hirhedt lótolvajnak 10 napi nyomozás utáni letartóztatásáért,

Misley György csendőr, a közbiztonsági szolgálatban eredményes tevékenységeért,

Glancz Rudolf csendőr, szökött fegyencek kinyomozása és letartóztatásáért.

A m. kir. V. számu csendőrkerületnél:

Módy János cimzetes őrmester, 5 gyujtogatás és több betöréses lopás tetteseinek kideritéseért,

Mátyás Péter örsvezető, tüzvész alkalmával tanusitott eljárásért,

Schwarcz Dávid, Orbán András, Polacsek Pál, Petro István, Müller Lajos és *Braczinyák György* csendőrök, ellenszegülő néptömegnek fegyverhasználat nélküli szétoszlatása és az izgatók letartóztatásáért,

Béder Mózes örsvezető, egy, az uton megdermedten talált egyént a községbe beszállitott s buzgó ápolással ujból magához téritvén, őt a valószinü haláltól megmentette,

Jezsovits Pál csendőr, egy asszonynak a vizbefulástól megmentéseért,

Bruss János örsvezető, tüzvészből két gyermek kimentéseért,

Deák Sándor örsvezető, egy ellenszegülő népcsoportnak fegyverhasználat nélküli szétoszlatásáért.

A m. kir. VI. számu csendőrkerületnél:

Csuka János csendőr, orvvadászok által lőfegyverrel történt megtámadáskor tanusitott bátor és elszánt magaviseletért,

Nagy Sándor és *Illés Gyula* csendőrök, tüzvész alkalmával egy gyermeknek az égő házból való megmentéseért.

*

Matonák Ádám csendőr, az V. számu csendőrkerületi parancsnokság állományában. 1885. évi május hó 20-án Hont megyében a több napig tartó esőzés következtében a Korponapatak megáradt s az Ipolyság és a Gyeth között fekvő területet elárasztotta, az ipolysági hid közelében az országut töltését átszakitotta s az annak tuloldalán levő réteket ölnyi magasságban vizzel boritotta. Matonák csendőr, Kintis hadapród cimzetes őrmester,* ipolysági örsparancsnokkal a veszélyeztetett vidéket portyázván, egy, a töltésről lezuhant és az ár által elsodort szekeret vettek észre. A szekéren levő nyolc ember a legnagyobb kétségbeesés közepette viaskodott az árral. Köztük egy anya, karján egy csecsemővel és egy 11 éves fiuval. A járőr valóságos életveszedelmek között, saját élete kockáztatásával, mentette ki a biztos halálból a nyolc

* A későbbi százados. Kitüntetése életrajzánál tárgyaltatik. (L. o.)

egyént. Őfelsége 1886 január hó 8-án kelt legfelsőbb elhatározásával Matonák csendőrnek az ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Matonák csendőr 1886 augusztus hó 11-én a Hontmegyei Teszér községben kiütött tüz alkalmával Menjár Anna nevü fekvő beteget a forró füsttel és lecsapódó lángokkal telt szük udvaron keresztülhatolva, az égő házból *Gidró Mihály* cimzetes őrmesterrel együtt kimentette. Ugyanigy mentették ki Hubács Mária nevü idős nőt. Ez alkalommal Buda Mihály papnövendék a bennrekedt Paulovitz Máriát és ennek Pál nevü 7 éves fiát megmentendő, a házba hatolt, de kijönni már nem tudott. Mindhármukat a járőr magasztos felebaráti szeretetből, elszántan és eréllyel mentette ki a biztos halálból. Őfelsége Matonák csendőrt 1887. évben a koronás ezüst érdemkeresztel tüntette ki.

*

Nagy István őrmester, csikszeredai, később nagyenyedi örsparancsnok, a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság állományában. 1844. évben született Dombó községben (Kisküküllő vármegye). 1865. évi március hó 3-án soroztatott be a cs. kir. 2. huszárezredhez. Innen 1866. év junius 16-ával osztatott be a Nagyváradon volt cs. kir. 6. csendőrezredhez. 1873. évtől önálló örsparancsnok. Ez évben — midőn hadköteles egyéneknek Romániába való szökése feltünő mérveket öltött — örse területén fáradhatlan és szigoru őrködés által 70 hadköteles szökevényt keritett kézre s ezért 1874. évben a cs. és kir. közös hadügyminiszter által dicsérő elismerésben részesült. Sok évi szolgálata alatt példás minősitvénye, ügybuzgalma és a közbiztonság szolgálatában eredményteljes müködése által magát kitüntette, kitartása és megbizhatósága által pedig ugy előljáróinak teljes megelégedését, mint alárendeltjeinek bizalmát kiérdemelte. Szolgálati eredményei közül kiemelendő, hogy 1885. évi május és augusztus hónapokban előfordult két rablógyilkosság tetteseit már a legközelebbi 24 órán belül — nagy leleményességgel — elfogta. Őfelsége — a közbiztonsági szolgálatban tanusitott sok évi eredményteljes müködéséért — 1886 március 15-én kelt legfelsőbb elhatározásával a koronás ezüst érdemkeresztel tüntette ki. 1873. évben Nagy őrmester törvényellenesen távollevő hadkötelesek kipuhatolásánál tanusitott fáradhatlan tevékenységéért és az elért dicséretes eredményért a cs. és kir. 10. számu országos csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal tüntettetett ki.

*

László József örsvezető, a m. kir. III. számu csendőrkerületi parancsnokság állományában. Katonai kötelezettségének eleget tevén, 1878. évben lépett át próbaszolgálatra az erdélyi csendőrséghez, honnan 1882. évben a m. kir. 3. számu csendőrparancsnokság állományába helyeztetett. Az első meg-

szállás idején — mint csendőr — kiváló szolgálatokat teljesitett; aránylag rövid szolgálata után altiszt, majd örsparancsnok lett Darvason. 1886 február elején a Berettyó megáradván, a jeges ár Sárrét egész területét elöntéssel fenyegette. E hó 11-én éjjel a darvasi hidnál jégtorlasz képződött, minek következtében nemcsak a nagy költséggel épitett s a vidéket messze területen összekötő hid elsodrásától, hanem a lefolyásában megakadályozott viztömegnek a gátak feletti áttörésétől is lehetett tartani. László örsvezető felismervén a veszélyt, gyors elhatározással egymaga ment a torlaszra s hozzáfogott emberfeletti erővel a jégtáblák szétválasztásához. A tehetetlenül álló nagy néptömeg közül többen látván bátorságát, követték vakmerő példáját és sikerült a jeget meginditani, a hidat és védgátakat megmenteni. Közben László örsvezető hanyatt a vizbe esett s a jégtorlasz alá került. Sarkantyuja megakadt a jégtáblában s igy sikerült őt lábainál fogva kihuzni. Őfelsége legmagasabb figyelmére méltatta e derék altisztet s őt 1886 április hó 6-án az ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

*

Soós Ignác örsvezető, nagyborosnyói örsparancsnok, a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság állományában. 1873. évben lépett be a cs. kir. 10. számu országos csendőrség állományába. Igen jól minősitett, szolgálatban buzgó, megbizható s több izben önfeláldozó tevékenységet felmutató csendőr és altiszt volt. Érdemeiért csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el. 1885. év október hó 3-án Nagyborosnyó községben (Háromszék vármegye) Szabó László csűre kigyulladt s a tüz a nagy szélben a szomszéd lakók épületeire is kiterjedt. A tüzvész kiütésekor a helyben állomásozó örsről Soós örsvezető két csendőrrel azonnal a veszedelem szinhelyére sietett s közremüködésének volt köszönhető, hogy a tüz nagyobb mérveket nem öltött. Ez alkalommal egy özvegyasszony égő házába mégegyszer bement, hogy kevés holmiját kimentse. A fedélnek az ajtófeletti része lezuhant s az asszony a házból ki nem jöhetett többé. Soós örsvezető az ablakfák kifeszitése után, azon keresztül behatolt a ház belsejébe s sulyos égési sebeket szenvedvén, onnan — az ablakon keresztül — a biztos halál elé néző asszonyt kimentette. A hős altisztet Őfelsége 1885 december 27-én az ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

*

Szántó István csendőr, a VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság állományában. 1885. évi november hóban a siklósi örsről

Vojnits Aladár őrmester, örsparancsnokkal szolgálatban állván, egy — Viszló községben elkövetett — emberölés tetteseit kisérték, miközben az országuton haladva, egy gyanus-

szekeret állitottak meg, melyen öt fegyveres rablót fedeztek, illetve ismertek fel. Ezek közül három a kocsi fenekén széna alatt huzódott meg. Megbilincselésük közben ezek támadásba mentek át, sőt a három fogoly is szökést kisérelt meg. A kocsin levő rablók egyike Szántó csendőrre eredménytelen lövést tett, mire Vojnits őrmester a támadó egyént derékon lőtte. Ez még két lövést tett a járőrre, de lövései nem találtak. Szántó csendőr egyik lövése ellenben a támadó jobbkarját érte. A lovak a lövésektől megbokrosodva, a szekeret a sulyosan sérült rablóval elragadták. A másik hét egyént sikerült a járőr erélyes és bátor fellépésével megfélemlitve a legközelebb fekvő Gyud községbe kisérni. Az elragadott szekeret is feltalálták, rajta az akkor már holt rablóval. A veszélyes helyzetben is férfias bátorsággal kitünt Szántó csendőr honvédelmi miniszteri elismerésben részesült. Vojnits őrmester 1886 január 29-én természetes halállal kimult, minek következtében az általa jól érdemelt vitézségi éremmel feldiszithető nem volt.

*

Szert Mihály csendőr, a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában. 1886. év január 25-én Hajdúböszörményben kiütött tüz alkalmával *Pák Mátyás* csendőrrel a szinhelyre sietett. Az égő házba egy Dobi László nevü szolgalegény mentési szándékkal bement, de ott a füsttől megszédült s öntudatát vesztette. Az égő nádfedél erősen omladozott, az összegyült nép a szolgalegény veszte felett jajveszékelt. Szert csendőr ezt hallva, köpenyét leöntve vizzel, azt fejére teritette s a lángokban álló ajtón keresztül Dobit a biztos halálból kimentette. Honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el ezen önfeláldozó tettéért.

Debreczeni Sándor, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományába tartozó őrmester, deési örsparancsnok 1886. évben a közbiztonság terén több izben tanusitott, kötelességérzettel párosult, önfeláldozó és eredményes müködéséért, valamint fáradhatlan szorgalmáért a honvédelmi miniszter dicsérő okirati elismerésben részesitette. Ez a kiváló altiszt 1880. évben rablók és gyujtogatók kézrekeritéséért, 1881. évben öt csendőr élén — árviz alkalmával — tett jó szolgálataiért csendőrparancsnoksági dicsérő okirattal tüntettetett ki; 1884. évben pedig egy többszörös gyujtogató elfogásáért a m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által láttatott el dicsérő okirattal. 1888. évben már 16 évi csendőrségi szolgálattal rendelkezett. Mindenkor példás minősitése volt. Éber ügybuzgalma, kötelességérzettel párosult kitartása és megbizhatósága által előljáróinak teljes megelégedését és bizalmát érdemelte ki, alárendeltjeinek pedig követendő példa gyanánt szolgált.

Annak jellemzésére, hogy közbiztonsági tevékenysége mennyire meglepő volt, emlithető, hogy 1881. évtől 1886. évig 101 lopási, rablási, gyilkossági és más bünügyet deritett ki

és 218 közártalmu egyént adott át az igazságszolgáltatásnak. De nem csupán e téren tünt ki ezen altiszt. 1885. évben, midőn a Szamos hirtelen megáradva, Deés városában nagy pusztitásokat vitt végbe, rendkivüli körültekintése, erélye, fáradhatlansága és önfeláldozásával, különösen a vagyon megmentése körül kimagasló szolgálatokat teljesitett.

Mindezekre tekintettel Őfelsége 1888. évben ezen kiváló őrmesternek a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

*

Goldhammer Ede őrmester, felsőpoényi örsparancsnok, *Opris (Kiss) Gergely* őrmester, nagyváradi örsparancsnok, *Nagy Mózes* cimzetes őrmester, vaskóhi örsparancsnok, *Janó József*, *Péter Ferenc*, *Kenézi Sándor* és *Ábrahám Balázs* csendőrök, a III. számu kerület állományában, *Schnorrer Károly* őrmester, topánfalvai örsparancsnok 1886. évben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttattak el, mig

Répási Mihály örsvezető, *Bálint László*, *Postás Károly*, *Kruzlics Pál*, *Piránszky István*, *Kraul József*, *Pesti Károly*, *Szabó Lajos* és *Kovács József* csendőröknek, a III., *Nagy József* és *Vikos György* csendőröknek, az I. kerület állományában a honvédelmi miniszter teljes megelégedését nyilvánitotta az alábbi rablógyilkosságnak 400 órán át — három vármegyére terjedt — kinyomozásánál tanusitott kimagasló szolgálataikért.

1886 április hó 1-én a Bihar, Torda-Aranyos és Alsó-Fehér vármegyéket határoló erdélyi havasok délnyugati kiágazásainak egyik kies völgyében fekvő Felső-Verzár községben kirabolták és meggyilkolták Varga Ádám gazdag parasztgazdát.* A távirda hiányában lovasküldöncök által értesitett szomszédos örsök legénysége összpontosittatott, Serédy Géza hadnagy** is megérkezett a 30 klm-re fekvő Belényesből. A szomszédos aradi és erdélyi szakaszparancsnokságok táviratilag értesittettek Belényesből a bünesetről. Különböző tárgyakon kivül 5000 forint készpénz is elraboltatott.

A csendőrök éjt-napallá téve a legkörültekintőbb munkával deritették fel a három vármegyére kiágazó szövevényes bünesetet s fogdosták össze a büntény kilenc tettesét és bünrészesét.

Schnorrer Károly őrmester, topánfalvai örsparancsnok, ezenfelül 1881. évben a közbiztonság terén tanusitott igen jelentékeny szolgálataiért és sok rabló kézrekeritéseért csendőrparancsnoksági dicsérő elismerésben részesült.

Szabó János örsvezető, *Sarus György*, *Tonhauser Péter*, *Sallay Gábor* és *Köteles István* csendőrök a m. kir. III. számu

* Részletes leirását az esetnek az 1887. évi Csendőrségi Zsebkönyv ismerteti.

** Kitüntetését lásd életrajzánál.

csendőrkerületi parancsnokság állományában, — a Fehér — Körös vizének Arad megye Pleskuca község határában 1885. év december hó 1-én történt kiáradása alkalmával egy hattagu családnak megmentésekor tanusitott buzgó és áldozatkész magatartásukért a honvédelmi miniszter által dicsérő okirattal láttattak el.

Kiss Illés Lajos topolyai örsbeli örsvezető, *Hajdu Gábor* örsvezető, *Tóth Lajos, Varju Mihály, Hajdu Gábor, Biró Márton* és *Gaál József* csendőrök, — mindannyian a II. számu csendőrkerületi parancsnokság állományában —, a Zöldi János, többévi börtönre itélt s megszökött fegyencnek vezetése alatt álló és Bács-Bodrog vármegyében garázdálkodott rablógyilkos bandának szétugrasztása és valamennyi tagjának kézrekeritése körül tanusitott példás kitartás, ügyesség és bátorságért 1886. évben a honvédelmi miniszter által dicsérő okirattal láttattak el.*

Ezen rablóbanda számos rablógyilkosság elkövetése által az egész vármegyét rettegésben tartotta. A megye a Duna és Tisza folyók által félszigetté alkotva, földrajzi viszonyai miatt rendkivül előnytelen volt a csendőrség müködésére s éveken át nehezitette annak eredményes munkáját. A közbiztonság megzavarására törekvő egyéneket a terepviszonyok is segitették abban az irányban, hogy ezen a területen jobban, mint az ország bármely pontján, csoportositsák bandáikat. Ezért lett a rablók egyik kedvelt főfészke.

Grauer György cimzetes őrmester, *Mitrofán Péter* és *Huszár Mátyás* csendőrök, a II. számu csendőrkerületi parancsnokság állományában, a közbiztonsági szolgálatban tanusitott ügybuzgalmuk és eredményes müködésükért a honvédelmi minisztertől dicsérő okiratot kaptak.

Raduly József erzsébetvárosi és *Szilágyi Ferenc* brassói örsparancsnok, cimzetes őrmesterek, *Mezei Dániel, Fülöp István* örsvezetők, *Donáth András, Grosz Mihály, Balogh Dénes, Szabados András, Rusz Péter* és *Imre István* csendőrök, mindannyian az I. sz. csendőrkerület állományában, a vulkói aranybányában 1886. február 28-án éjjel elkövetett rablás 36 tettesének, az elrablott nagymennyiségü aranynak s többezer forintot kitevő készpénznek kézrekeritésekor tanusitott leleményes, fáradhatlan és eredményes szolgálatukért a honvédelmi miniszter dicsérő elismerését nyilvánitotta.**

Elekes Albert örsvezető, trsztenai örsparancsnok és *Steininger János* csendőr Árva vármegye közigazgatási bizottsága által tett javaslat alapján 1886. évben láttattak el a honvédelmi miniszter által dicsérő okirattal a közbiztonsági szolgálatban tanusitott lankadatlan szorgalmuk és eredményteljes mükö-

*»Rablóüldözések Bácsbodrog vármegyében« cim alatt az eset a Csendőrségi Zsebkönyv 1887. évfolyamában részletesen ismertetve van.

** Kovács Ferenc főhadnagy kitüntetését lásd életrajzánál.

désükért. *Steininger János* csendőrnek, aki az Árvamegyei Ljeszek községben 1886 augusztus hó 8-án kiütött tüzvésznél az emberélet és vagyon megmentése körül fáradhatlan és önfeláldozó buzgalmat, körültekintést, erélyt és eredménydús müködést tanusitott, a honvédelmi miniszter 1887. évben teljes elismerését nyilvánitotta.

Szabó György csendőr az I. számu csendőrkerület állományában Gyergyó-Remete község határában a Maros folyón átvezető hidnak árviz ellen való megvédése alkalmával egy emberéletnek megmentésénél tanusitott önfeláldozó és elszánt magatartásáért láttatott el 1886. január hó 24-én honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal.

*

Herbert András cimzetes őrmester, pöstyéni örsparancsnok a m. kir. V. számu csendőrkerület állományából, egy rakovici lakosnak a Vág vizéből történt megmentéseért részesült 1886. évben honvédelmi miniszteri dicsérő okirati elismerésben.

Jávor János csendőr, a m. kir. V. számu csendőrkerület állományában, a közbiztonsági szolgálat terén hosszu éveken át tanusitott kiválóan buzgó és eredményes müködéseért 1886 évben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal tüntettetett ki.

Fejes János csendőr a III. számu csendőrkerület állományában 1878. évben az ellenség előtt a mokrói ütközetben tanusitott bátor és vitéz magatartásáért Őfelsége által az I. osztályu ezüst vitézségi éremmel lett a legkegyelmesebben kitüntetve.

Ugyanezen királyi kitüntetésben részesült már a szervezés idején örsparancsnoki minőségben szolgálatot teljesitő *Szoki László* örsvezető, aki az 1869. évi hadjárat alkalmával is kitünt vitézségével.

Fejes csendőr később járásőrmester, örs- és járásparancsnok lett Ózdon. 1909. évben Caligaró Viktor olaszországi illetőségü egyénen elkövetett rablógyilkosság tetteseinek igen lelemenyes és körültekintéssel vezetett nyomozással történt kideritéséért a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által okirati megdicsérésben részesült.

Moldován Tódor örsvezető egerbegyi (Torda-Aranyos vm.) örsparancsnok 1882. évben a közbiztonsági szolgálat terén tanusitott kiváló tevékenysége jutalmául Őfelsége által II. osztályu ezüst vitézségi éremmel a legkegyelmesebben tüntettetett ki.

Márk Száva csendőr Bosznia okkupálásánál az ellenség előtt tanusitott bátor magatartásáért 1878. évben a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel lett Őfelsége által a legkegyelmesebben kitüntetve. Birtokosa lett a hadiéremnek is.

*

Margitai Sándor örsvezető, a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnokság állományában. 1886 augusztus hó

30-án *Szabó Zsigmond* csendőrrel a csengeri örsről a szatmármegyei Gacsály községbe segélyszolgálatra lévén kirendelve, észrevették, hogy a szomszédos Rozsály községben rohamosan terjedő tüz ütött ki. Margitai örsvezető Gacsály község lakosságát segédkezésre felhiva, a falu fecskendőjével a helyszinre siettek. Erélyes közbenjárásuknak és helyes intézkedéseiknek volt köszönhető, hogy a község a végelpusztulástól megmenekült. Az oltási munkálatok közben Joczák András lángbanégő házában bennrekedt két gyermeket a már düledező épületből — égő zsarátnokok között — kimentette. Önfeláldozó magatartásáért, valamint tekintettel arra, hogy már előzőleg is a közbiztonsági szolgálat terén szerzett érdemeiért három izben lett megdicsérve, Őfelsége 1887. évben az ezüst érdemkereszttel tüntette ki. Szabó Zsigmond csendőr honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. Margitai örsvezető 1883. évben számos és jelentékeny büntény felderitése s a tettesek letartóztatásáért a m. kir. IV. számu csendőrparancsnokság által okiratilag megdicsértetett. 1885. évben pedig egy bucsu alkalmával pisztolyokkal és botokkal felfegyverkezett 3—400 főnyi tömegnek bátor fellépésével történt megfékezéseért szerzett érdemet arra, hogy ismételten parancsnoksági dicsérő okirattal láttassék el.

Zammer György örsvezető, később krassovai örsparancsnok, a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában örsparancsnok volt Resicabányán, amikor Román-Resicán 1886 december hó 10-én éjjel egy órakor Gorbina János ottani lakos háza teljesen leégett. Ez alkalommal Plischkó Ravekát az égő házból saját élete kockáztatásával megmentette. Őfelsége által az ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Gidró Mihály örsvezető cimzetes őrmester, a m. kir. V. számu csendőrkerület állományában, Hont megye Teszér községében 1886. évi augusztus hó 11-én kiütött tüzvész alkalmával a helyben állomásozó örsről Matonák Ádám csendőrrel* kivezényeltetvén, a rohamosan kifejlődő tüz szinhelyére siettek s ott az oltás helyes és céltudatos vezetése mellett öt embert saját életük kockáztatásával kimentettek. Bátorságáért Őfelsége 1887 május 21-én kelt legfelsőbb elhatározásával a koronás ezüst érdemkereszttel lett a legkegyelmesebben kitüntetve.

Thomás Adolf a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományába tartozó örsvezető Turterebes községben (Zemplén vármegye) 1886. augusztus hó 28-án dühöngött tüzvész alkalmával, saját életének veszélyeztetésével tanusitott azon kötelességhü tettéért, mellyel egy nyolcéves leányt a megégéstől megmentett, a m. kir. honvédelmi minisztertől dicsérő okiratot kapott.

---

* Matonák csendőr kitüntetése nevénél tárgyaltatik.

Simóka Jakab (azelőtt Butz Simon) örsvezető, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában. Vas vármegye vasvári járásában több éven át egy szervezett tolvajbanda müködött, melynek — miután tömérdek orgazdával állottak bünszövetségben — nehéz volt nyomára akadni. Simóka örsvezető, vasvári örsparancsnoknak tapintatos, erélyes és fáradhatlan müködése által sikerült az 1885 február hó 14-én virradóra Szemes Ferenc vasvári lakós kárára elkövetett betörési lopás tetteseit elfogni s az igazságszolgáltatásnak átadni. Ez képezte ama hirhedt »Egyed József, Domokos és társai-féle bünügy« kezdőpontját, minek folytán a körültekintő és ügyes örsvezetőnek sikerült 61 bünesetet kideritenie, melyek miatt letartóztatott tiz gonosztevő 1—2 évig terjedő fegyházra itéltetett. Ezen kiváló müködéseért honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el, mig a vele közremüködött *Márton József* örsvezető és *Miholics István* csendőr, csendőrkerületi parancsnoksági dicsérő okirattal tüntettettek ki.

Bartha István és *Kacsó István,* mindketten a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományába tartozó őrmesterek, a csendőrlegénység létszámának kiegészitését előmozditó és az önként jelentkezők szerzése körül kifejtett eredményteljes müködésükért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesültek. Kacsó István őrmester, mint szatmárnémetii örsparancsnok — 1884. évben — a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnokság részéről dicsérő okirattal láttatott el, egy régi gyilkosság tetteseinek kideritése és letartóztatásaért.

Kovács Mihály őrmester, kisjenői örsparancsnok, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. Az Arad megyében levő kisjenői és ehhez szomszédos örskörletekben rövid hat hónap lefolyása alatt több nagyobbszabásu közbiztonsági zavar fordult elő, melyeknek kideritése és a tettesek elfogása az ő kitartó buzgalmának és észszerü eljárással párosult tevékenységének köszönhető, miért is a m. kir. honvédelmi miniszter részéről dicsérő okirattal láttatott el. Az örs többi legénysége pedig, u. m. *Kondrik János, Kővári Ferenc, Károlyi Pál, Maróthi Ferenc* és *Győrfi József* csendőrök kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttattak el.

Gusbeth Márton csendőr, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. Hunyad megye Poklisa községében 1886. évi április hó 14-én éjjel támadt tüzvész alkalmával az emberélet és vagyon megmentése körül — saját életének kockáztatásával — tanusitott fáradhatlan és önfeláldozó buzgalmáért a m. kir. honvédelmi miniszter részéről dicsérő okirati elismerésben részesült; mig ugyanazon alkalommal közremüködött *Flinta János, Mircse Ferenc* és *Jakab Elek* csendőrök a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság részéről dicsérő okirattal lettek ellátva. Mircse csendőr 1885. évben ezenkivül

már részesült kerületi parancsnoksági okirati megdicsérésben egy nagyobbösszegü pénzlopás ügyes kinyomozásáért.

Tolna János és *Sipos Gábor* csendőrök, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. 1886 szeptember hó 27-én Szilágy megye Szakácsi községében nyomozó szolgálatban megjelenvén, az ott éjjel 11 óra tájban kiütött tüznél az oltás érdekében tett helyes intézkedéseik által, valamint az élet- és vagyonbiztonság érdekében tanusitott buzgó és áldozatkész magatartásuk által ugy a polgári hatóságok, mint egy egész vidéknek elismerését maguknak kivivták. Honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttattak el.

*

Moncz Sándor örsvezető, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában. 1885 november 2-án este Ruprecht János sajtoskáli (Sopron megye) nagybirtokos és cukorgyáros, három bekormozott arcu és lőfegyverrel ellátott egyén által a gyár udvarán megtámadtatott és tőle veszélyes fenyegetések, sőt bántalmazások között mintegy nyolcezer forint elraboltatott. Dacára annak, hogy a rablók eltávozása után a gyáros 450 főből álló gyári személyzetét felriasztotta, a rablóknak sikerült az üldözés elől menekülni s nyomuk teljesen elveszett. Az országszerte nagy port felvert eset különösen a vidéket és a szomszédos megyék lakosait felette felizgatta s minden oldalról erélyes intézkedések tétettek a vakmerő rablók elfogására. Minden erőlködés hiábavaló volt. Már-már feledésbe kezdett menni az eset, midőn végre sikerült Moncz örsvezető, vasvári örsparancsnoknak a titokban eszközölt hosszas megfigyelések és nyomozás után a helyes nyomra jutnia s a Sopron és Vas vármegyékben lefolytatott körültekintő nyomozás során a tetteseket Tóth József szentiványfai községi másodbiró, Majsa János és Kis János ottani lakosok személyében kideriteni. Ezen eredményteljes müködéseért s általában a közbiztonsági szolgálat terén tanusitott állandóan lelkes buzgalmáért honvédelmi miniszteri elismerésben, mig járőrtársa *Nagy Ferenc* csendőr, kerületi dicsérő okirati elismerésben részesült. Moncz Sándor örsvezető — mint királyhelmeci örsparancsnok — 1884. évben több nagyobbmérvü lopás tiz tettesének elfogásáért a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal tüntettetett ki.

*

Budai János járásőrmester, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. 1886. december hó 6-án Tordán megtartott országos vásáron — mint ottani örsparancsnok — értesült, hogy több hamis váltópénz hozatott forgalomba. A nyomozás során kideritette, hogy ki volt a pénzhamisitás értelmi szerzője, a hamisitványok előállitói s kik hozták azokat forgalomba. A gyorsan és erélyesen keresztülvitt nyomozás során előkerültek a vágógép, a nyomóprés, a lemezek, a csavarok,

az anyaghulladékokkal együtt, sőt maguk a hamisitványok is. Ezen pénzhamisitó bandának tagjai a bünjelekkel együtt átadattak a tordai királyi törvényszéknek. Budai őrmester honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal tüntettetett ki, járőrtársai *Bágya Árpád, Schuster Márton* és *Andrei György* csendőrök pedig — kik örsparancsnokukat a fárasztó nyomozás során hathatósan támogatták, kerületi parancsnoksági nyilvános megdicsérésben részesültek. Budai János őrmester 1879. évben — még az erdélyi csendőrparancsnokságnál történt szolgálati ideje alatt — bélyeghamisitók kézrekeritéseért csendőrparancsnoksági dicsérő elismerésben is részesült. 1884. évben egy gyilkosság kideritése és a tettesek elfogásáért a m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által láttatott el dicsérő okirattal; 1891. év május hó 15-én kelt legfelsőbb elhatározással pedig részére a koronás ezüst érdemkereszt a legkegyelmesebben adományoztatott. Budai őrmester 1864. március hó 8-án avattatott fel a cs. kir. 63. számu gyalogezredhez s már 1865 április hó 6-án áthelyeztetett a cs. kir. 8. számu csendőrezredhez, honnan a magyar csendőrséghez került, hol harminc évet meghaladóan teljesitett szolgálatot. A közbiztonsági szolgálatban szerzett érdemeiért összesen 9 izben lett megdicsérve. Hogy mily elismerésreméltó tevékenységet fejtett ki e derék altiszt még szolgálata későbbi éveiben is, az kitetszik azon körülményből, hogy szolgálati ideje alatt 200 sulyosabb bünesetet deritett ki, 400 tettest fogott el és 2000-en felüli törvénysértőt szolgáltatott át az igazságszolgáltatásnak. — 1904. május 1-ével járásőrmesterré neveztetett ki. 1904. évben 40 évet meghaladó példás és kiváló magatartásáért Őfelsége az *arany érdemkereszt* legkegyelmesebb adományozásával tüntette ki.

*

Cimbalmos József örsvezető, alsójárai (Torda vm.) örsparancsnok, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. Alárendeltjei buzgó támogatása mellett rövid két év leforgása alatt 89 bünesetet deritett fel. Amellett örsét minden tekintetben a legnagyobb rendben tartotta, csendőreit odaadó szorgalommal és kitartással oktatta és vezette, miáltal ezen derék altiszt előljárói bizalmát, a hatóságok elismerését, valamint a lakosság háláját teljes mérvben kivivta. A honvédelmi miniszter dicsérő okirattal tüntette ki, mig alárendeltjei *Izsák Márton, Kőmüves Pál* és *Gál Imre* csendőrök a kerületi parancsnokság által dicsértettek meg. Cimbalmos — aki később cimzetes őrmesterré lépett elő, 1892. évben hosszu szolgálati ideje alatt tanusitott ügybuzgalmáért a honvédelmi miniszter által dicsérő okirattal lett ellátva. Cimbalmos — cimzetes őrmester korában — fogta el 1888. évben Modrigán György rabszökevényt és veszélyes fegyveres csavargót, aki a felsőpótságai és a szomszédos alsójárai havasok lakóit — nagyszámu büntársakkal szövetkezve — több éven át rettegésben tartotta.

Rendes bandát nem alakithatott ez a Modrigán, mert folytonosan üldözés alatt állott, de vakmerőségével a betörések egész sorozatát vitte véghez. Télen 20 fokos hidegben — helyenként a hó métermagasságnyira feküdt — a havasok között sikerült közelebbi nyomra jutnia Cimbalmos cimzetes őrmesternek s ezt a veszélyes csavargót, nagy terepnehézségeket küzdve le, végre ártalmatlanná tenni, büntársaival együtt elfogni s a terhükre rótt 22 büncselekményt felderiteni.

Zeffer Miklós örsvezető cimzetes őrmester, dombói örsparancsnok, a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában, a Zemplénmegyei Nagy-Kázmér és Velejte községekben 1886 október 27-én, illetve november 20-án kiütött tüzvész alkalmával az élet és vagyon megmentése körül tanusitott rendkivüli erélye, elszántsága és buzgalmáért honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el.

Földes Samu örsvezetőnek, a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában, a közbiztonsági szolgálat terén több izben tanusitott kiváló buzgósága, valamint fáradhatatlan szorgalmáért és eredményteljes müködéseért a honvédelmi miniszter dicsérő okiratot adott.

*

Bács-Bodrog vármegyében *Kiss Illés Lajos* örsvezető és társai által nagy fáradság, erély és buzgalommal folytatott s a folytonos üldözéssel 1886. évben szétugrasztott rablóbanda vezére, Tyoszity Lázár elfogatása után néhány hétre, 1886 augusztus hó 22-én, az elfogatása alkalmával szenvedett sulyos sebéből kiépülve, a zombori kir. ügyészség börtönéből ujból megszökött s még az eddiginél is rettegettebb és vakmerőbb tagokból álló rablóbandát szervezett. Minden egyes tagja már a szövetkezés előtt elvetemült gonosztevő volt. Hátultöltő vadászfegyverekkel és forgópisztolyokkal fegyverezték fel magukat, melyeket Ujvidéken a felelős éjjeli őrök közbenjöttével vásároltak meg. 1886 augusztus 25-én özv. Vujker Náta deszpot—szentmihályi lakosnőt gyilkolták meg és rabolták ki; szeptember 4-én Doroszló és Rácz-Militics között a postakocsit; november 10-én Nacsil József bácsujhelyi pusztai lakost lőtték agyon azért, mert ez az őrzésére bizott juhokból egyet nem akart átengedni. November 10-én éjjel a banda három tagja kocsin, melyet az eléje fogott két lóval együtt a gróf Chottek kisalpári pusztájáról loptak, Pivnicára értek, hol a községháza előtt a szintén kocsin lévő csendőrjárőrt megpillantva, megfordultak és Hódságh felé a legnagyobb sebességgel elhajtottak. A járőr a menekülőket üldözőbe vette. Hajsza közben a mintegy 200 lépésnyi előnnyel biró üldözött kocsiról egy utkanyarulatnál — anélkül, hogy ezt a járőr a sötétség miatt észrevette volna — a két rabló leugrott, az ut árkában fedezetet találva, az odaérkező járőrt kereszttüz alá fogta. *Doró Mihály* csendőr halálosan sebesülve, még

a helyszinen meghalt. *Nagy Mózes* örsvezető és *Verner Antal* segédleti honvéd a harcot azonnal felvették, de eredmény nélkül, mert a rablók felhasználva a járőrnek az elesett bajtárs felé — pillanatnyira — irányult figyelmét elmenekültek. A rablóbanda folytatva gaztetteit, még 1886. évben Nikolics Zuku gulubinczi lakost meggyilkolták, azonkivül számos betöréses-lopást követtek el. December 2-án Tyoszityék Hódságh felé kocsiztak Schumacher nevü jómódu polgár kirablására. Este 8—9 óra között Hódsághtól mintegy 1500 lépésre *Maron István, Vida Sándor* és *Agazony József* csendőrökből állott járőrrel találkoztak. Ez által megállásra szólittattak fel, mire a rablók lövésekkel feleltek. A csendőrök felvéve a harcot, rögtön oly eréllyel viszonozták a tüzelést, hogy azok a határozott fellépéstől megrettenve, a sötétség leple alatt elmenekültek. A rablók egyike megsebesülvén, még azon éjjel feltaláltatott. *Kálló* hadnagy, ujvidéki szakaszparancsnok* távirati értesitést kapva, a helyszinére azonnal kiszállott és *Mrakovics Gábor, Nagy Mózes* örsvezetők, *Nagy János, Ternanov Antal, Malonyai Pál, Imhoff György* és *Wetzl János* csendőrökkel a legerélyesebb nyomozást meginditotta. A banda egyik veszedelmes orgazdáját elfogva, a tervszerü nyomozás helyes irányban már bevezethető volt. Imrek Sámuel pivnicai lakos szinjében a polyva között elrejtőzött egyik bandatag kutatás közben a polyvarakásból forgópisztollyal a kezében kiugrott, de mielőtt lőhetett volna, Nagy örsvezető által lefegyvereztetett. Azonban még mindig nem adta meg magát, hanem egy hosszu kést rántva elő, Kálló hadnagynak rontott, de ez és Malonyai csendőr által lefegyverezve, megbilincseltetett. Ő lett a nyomravezető. Valóságos üldözés indult meg a rablóbanda többi tagja után, kik közül többet kétségbeesett tüzharc között lehetett hónapokig tartó fárasztó nyomozás során kézrekeriteni és ártalmatlanná tenni. Tyoszity rablóvezér Ujvidéken 1887. év juniusában fogatott el. 11-én értesült ugyanis Kálló hadnagy, hogy ezen éjjel egyik korcsmában fog a rablóvezér mulatni. Hogy a határtalan vakmerőségü rablók minden menekülhetésének elejét vegye, hat csendőrrel s a cs. és kir. állomásparancsnokságtól rendelkezésére adott katonai karhatalommal a korcsma épületét körülzárta, ő maga pedig *Tályai István* csendőrrel azon szobához közeledett, melyben a rablók mulattak. Azok a megadást célzó felszólitásra nem válaszolva, a padlásra huzódtak fel s a kibontott tetőn át akartak elmenekülni, de ennek lehetetlenségét látva, erős lövöldözést kezdtek a tetőn át csinált lőrésekből. Éjfél után az egyik rabló lövéstől találva meghalt. Tyoszity is jobb karján megsebesülve, reggel 1—2 óra között megadta magát. Ezen rablóüldözésnél — melynél elért szép eredmény a fiatal csendőrség iránti

* Lásd életrajzát 152 oldal.

bizalmat lényegesen megszilárditotta, — még *Pakay István* őrmester, *Lavenka János* csendőr, *Barach Antal, Csöke Mihály* és *Bartha Sándor* próbacsendőrök tüntették ki magukat.

*

Gaáli Gyula őrmester, fehértemplomi örsparancsnok, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. Markovic Jancsa Rama községi szerb alattvaló 1886 november hó 17-én az ujpalánkai határhoz tartozó Csibuklia szigetre fagyüjtés végett a Dunán átcsolnakázván, a szigeten nyomtalanul eltünt s miután a később előkerült csónakja vérfoltokkal volt telve, ruhája pedig egy odvas fában találtatott meg, az a gyanu merült fel, hogy meggyilkoltatott s hullája a Dunába dobatott. A Bécsben székelő szerb királyi követség kezdeményezése folytán ezen ügy — diplomáciai uton — a büntény kideritése végett Krassó-Szörény vármegye alispánjának adatott ki s ezuton csak hónapok mulva jutott Gaáli őrmester tudomására. Bár ez a hosszu időköz a nyomozás eredményét kétségessé tette, a sok nehézségbe ütköző nyomozás nemcsak a tettes, Ranyiszov Marko juhász kézrekeritéséhez, hanem hosszas utánjárás és puhatolás után a bizonyitékok, sőt szemtanuk szerzéséhez is vezetett. A honvédelmi miniszter dicsérő okirattal tüntette ki Gaáli őrmestert. Nevezett altiszt 1884. évben egy évek óta üzletszerüleg müködő hét tagból álló tolvajbandát deritett ki s adott át az igazságszolgáltatásnak, mely kimagasló ténykedéseért a m. kir. II. számu csendőrkerületi parancsnokság részéről dicsérő okirati elismerésben részesült.

Gaáli őrmester 1853. évben született a Háromszékmegyei Ojtoz községben. 1870. év január 10-én avattatott fel a cs. és kir. 62. gyalogezredhez, honnan 1873. évben szabadságoltatott. 1878. évi március hó 8-án lépett be a m. kir. erdélyi csendőrség állományába, hol 1880. évben sikeresen végezvén el az altiszti iskolát, cimzetes örsvezetővé lépett elő. Hosszas szolgálata alatt minden oldalu kitünő használhatóságának adta bizonyitékát, miért is részére Őfelsége által 1899. évben a koronás ezüst érdemkereszt a legkegyelmesebben adományoztatott.

*

Nisztor György őrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. 1888. évben már közel 15, ebből 9 évet meghaladóan szolgált a csendőrségnél. Huzamosabb időn át volt a bánátkomlósi örs parancsnoka. Az ottani terhes viszonyok dacára pihenést nem ismerő folytonos munkásságával, erélyével, bátorságával és ismereteinek ügyes értékesitésével valóban el tudta érni azt, hogy akkor, amidőn előljárói őt választották ki ezen veszélyes vidék közbiztonsági viszonyainak rendbehozatalára, nemcsak ebben a népes torontálmegyei községben teremtett rendet, hanem erélyes müködését távolabbi vidékre is kiterjesztette s áldásos müködése messze környékre hatott.

Hogy mily mérvü volt eredményes müködése, ezt legjobban azon körülmény mutatja, hogy az ő állomáshelyén s a környékén 1884. év eleje óta 349 bünügyben, a köztük sok sulyos, az élet- s a vagyonbiztonság ellen elkövetett esetekben deritette ki a tetteseket, az elrabolt javak legnagyobbrészét is előkeritette s 358 egyént adott át az igazságszolgáltatásnak.

Őfelsége részére 1887. évben a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

*

Maurovics Gábor őrmester, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában. Született 1837. évben Köpcsény községben (Moson vármegye). 1858. évi március 3-án soroztatott be a cs. kir. 19. számu csendőrezredhez. Onnan került át a m. kir. csendőrséghez. Megszakitás nélküli — több évtizedes — csendőrségi szolgálata alatt hivatásszerü kötelességeit mindenkor és minden körülmények között buzgón és egész odaadással teljesitette; képességét, ismereteit és ügyességét a szolgálat érdekében kiválóan érvényesitette; mint örsparancsnok, alárendelt legénységét szorgalmasan oktatta, kötelességeik hü teljesitésére állandóan buzditotta; magamagát a szolgálatban sohasem kimélte, sőt a legnehezebb feladatokat mindig személyesen vállalta.

Eredménydús müködését — mint magyaróvári örsparancsnok — azon szép sikerével koronázta, mikor 1887. évi szeptember 13-án éjjel az ottani r. kath. templomba történt betörés tetteseit s a körülbelül 1500 forintnyi értékü lopott tárgyakat még a rablást követő napon Győrött kézrekeritette.

Hosszas müködése elismeréseül Őfelsége 1887 december 2-án kelt legfelsőbb elhatározásával részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Maurovics őrmester ugyszólván együtt haladt a csendőrség fejlődésével és a sors ugy hozta magával, hogy a csendőrségi szolgálati idejének alkonyán az ország ugyanazon vidékén teljesitsen szolgálatot, ahol született s ahol, mint csendőrujonc szolgálatát 40 évvel azelőtt megkezdette.

Maurovics őrmester 1898. évben saját kérelmére helyeztetett nyugállományba, mely alkalommal Őfelsége részére az *arany érdemkeresztet* a legkegyelmesebben adományozta.

Maurovics őrmester 40 év és 7 hónapon át volt a csendőrségnek megbecsülhetlen tagja. A legfelsőbb szolgálat előnyére és a testület dicsőségére mindenkor kiváló szakértelemmel és legszebb eredménnyel végezte állásával járó kötelmeit. Nyugodt lélekkel tekinthetett vissza a megfutott utra, mert valóban igazi érdemek és rendkivüli eredmények diszitették azt.

*

Schnorrer Károly őrmester, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. 1842. évben született Csehországban,

Kunitz községben. 1863. évben soroztatott be a cs. kir. 73. gyalogezredhez, onnan 1864 junius 23-án helyeztetett át a cs. kir. (kolozsvári) 9. számu csendőrezredhez s azóta az erdélyrészi csendőrségnél teljesitett csendőrségi szolgálatot. Mindenkor a legernyedetlenebb szolgálati buzgalmat tanusitotta, tapintatos körültekintése és fáradhatlan tevékenysége által éppen ugy szolgált követésreméltó például, mint ahogyan azok szakszerü és derék magyar csendőrökké képzését és nevelését is előmozditotta. Kiválósága praedestinálta arra, hogy a legnehezebb örsök parancsnoklásával bizatott meg. A legkényesebb és legterhesebb feladatokat is mindig sikerrel oldotta meg. Ugy előljárói megelégedését, mint a hatóságok hálás elismerését, nemkülönben a lakosság tiszteletét és nagyrabecsülését mindenkor kiérdemelte. A közbiztonsági szolgálatban szerzett érdemeiért hat izben — köztük honvédelmi miniszteriben is — részesült dicsérő elismerésben. Őfelsége 1888 május hó 16-án kelt legfelsőbb elhatározásával e kitünő csendőraltiszt részére jeles szolgálataiért a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

*

Lázár Gábor és *Kunery József* számvivő-őrmesterek, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában, a csendőrség szervezése alkalmával s azt követően állandóan tanusitott ernyedetlen szorgalmukért és szolgálatuknak mindenkor kötelességhü teljesitéseért 1888. évben a m. kir. csendőrkerületi parancsnokságuk által dicsérő okirattal láttattak el.

*

Ambrus József I. oszt. gazdászati tiszthelyettes. Született 1860-ban. Katonai szolgálatát 1880. március hó 15-én kezdette meg a cs. és kir. 62. gyalogezrednél. 1881—82. években résztvett Bosznia—Hercegovina megszállásában. 1883. évben — mint örsvezető — lépett át próbaszolgálatra az I. számu csendőrkerülethez, hol megszakitás nélkül 1919 április hó 1-ig szolgált. Mint örsvezető a csákigorbói és a csucsai örsök parancsnoka volt. 1902. évben a kerület törzséhez helyeztetett, mint segédmunkás. Törzsőrmesterré 1900. évben lépett elő. Igen buzgó, lelkiismeretes, kötelességtudó és előljáróihoz feltétlenül ragaszkodó altiszt volt, kit előljárói éppen ezekért a nemes vonásaiért igen megbecsültek s különösen értékelték pontosságát és szakavatottságát. Bajtársi körökben is megkülönböztetett tiszteletben részesült. Érdemeiért két kerületi parancsnoksági és egy honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el. Őfelsége 1908. évben a koronás ezüst érdemkereszttel, 1916. évben pedig az *arany érdemkereszt* legkegyelmesebb adományozásával tüntette ki e kiváló altisztet.

*

Kövér István örsvezető cimzetes őrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. Örsparancsnok a temes-

megyei Beregszón. 1889. évben már 12 évi — teljesen büntetlen — szolgálata alatt mindig mintaszerü magaviseletével és hü kötelességteljesitése által tünt ki. A megszállás idején a Temes vármegyében gyakori és sulyos közbiztonsági zavarok kideritése és a rendes viszonyok megteremtése körül szerzett nagy érdemeket. De különösen kimagasló müködést tanusitott a nyolcvanas évek árvizveszélyei alkalmával az emberélet és a vagyonmentéseknél, valamint az árvizvédelmi munkálatoknál s legkivált az örse körletében előfordult sulyosabb bünesetek kideritése körül, amennyiben a többek között Szempetván Sztoja hirhedt és rettegett rablógyilkost hosszas és ügyes nyomozás után kézrekeritette, ennek fonalán egy messzire — sőt a külföldre is — szétágazó rablószövetséget is felderitett és tett ártalmatlanná. Őfelsége — megjutalmazandó e kiváló érdemeket — Kövér cimzetes őrmesternek 1889. évben az ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

*

Rohn János őrmester, liptóujvári örsparancsnok, a m. kir. V. számu csendőrkerület állományában. 1838. évben született a csehországi Dübenau községben. 1859. évi április hó 14-én lett felavatva a cs. kir. 18. gyalogezredhez és ugyanazon év november 3-án a fennállott cs. kir. 8. sz. csendőrezredhez. 1868-ban örsvezetővé, 1876-ban cimzetes őrmesterré, 1882-ben őrmesterré lépett elő. 1876 május 1-ével helyeztetett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. A csikkozmási, a csikszentgyörgyi és csikgyimesi örsökön teljesitett szolgálatot. Majd 1881. évben a gyergyóditrói örsnek lett parancsnoka. 1890. évben harminc évet meghaladóan teljesitett folytatólagos szolgálatot a csendőrségnél. Hosszu szolgálati ideje alatt minden alkalommal kitünt önfeláldozó és ernyedetlen buzgalma, derék férfias jelleme és áldozatos tevékenysége által, melyek következtében egyikévé vált azoknak, akik a csendőrség intézménye iránti általános tisztelet és elismerés kivivásához hozzájárultak. Őfelsége — méltányolva ezen jeles altiszt kiváló érdemeit, melyekért már hétizben nyert dicsérő kitüntetést — 1889. évben részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta. Rohn őrmester a m. kir. I. számu csendőrparancsnokság állományában teljesitett szolgálata idején, 1871. évben árviz alkalmával több kincstári érték és egy gyermek megmentéseért, 1875. évben a közbiztonság terén tanusitott kötelességhü, fáradhatlan buzgóságáért a cs. és kir. 10. számu országos csendőrparancsnokság, 1877. évben pedig a közbiztonság érdekében kifejtett fáradhatlan tevékenységeért és több közártalmu egyén felfedezéseért a m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el. Ugyancsak 1877. évben Bukarestben elkövetett kettős rablógyilkosság tetteseit elfogta s a náluk talált bünjelekkel — köztük 700 darab arannyal együtt — a bíróságnak átadta.

Rohn őrmester 1897. évben helyeztetett nyugállományba, mely alkalommal részére Őfelsége 1897. évi február hó 22-én kelt legfelsőbb elhatározásával az *arany érdemkeresztet* a legkegyelmesebben adományozta.

*

Csizmadia János cimzetes őrmester, nyéki örsparancsnok, a VI. számu csendőrkerület állományában, amellett, hogy örsét mintaszerüen rendben tartotta, örskörletében 1885. év óta előfordult minden büncselekményt — odaadó buzgósággal teljesitett szolgálata által — kideritett. Tekintettel hosszu, érdemteljes szolgálatára, 1889. évben kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el.

Gilyén Albert őrmester, szombathelyi szárnyszámvivő, ezen szárnyparancsnokságnak 1884. évi junius hó 1. óta való fennállása óta a számviteli teendőknek lelkiismeretes, fáradságot nem ismerő buzgósággal párosult s a legjobb eredménynyel való végzéseért 1889. évben kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el.

*

Schneller József őrmester, petrozsényi örsparancsnok, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. 1866. évben március hó 26-án avattatott fel a cs. kir. 76. számu gyalogezredhez. Ugyanazon évben résztvett az Olaszország elleni hadjáratban. A cs. kir. csendőrséghez 1866. év október hó 1-ével lépett át. Azóta 1890 május hó 16-ig megszakitás nélkül szolgált a csendőrségnél, amikor is testi törődöttsége folytán nyugállományba helyeztetett. Hosszu szolgálata alatt példaszerü magaviselete, párját ritkitó kötelességtudása és ernyedetlen buzgalma által alárendeltjeinek és bajtársainak mintaképe volt. A közbiztonság terén 22 évet meghaladóan — ebből 20 éven át mint örsparancsnok — müködött. Három izben megdicsért müködéséből kiemelendők:

1871. évben a hondoli örsön egy veszélyes gyujtogatót tartóztatott le, miáltal helyreállitotta a rettegésben élő vidék nyugalmát;

1873. évben egy közveszélyes vándorcigánycsapatot fogott el, mely számos betörést és lopást követett el; nyolc lopott lóval és nagyértékü ingóságokkal együtt átadta a csapat tagjait a bíróságnak;

ugyanezen évben egy felette veszedelmes rabszökevényt tett ártalmatlanná;

1874—1880. években, mint dobrai örsparancsnok, számos betörést, ökör- és lólopást deritett ki és a tetteseket a törvény kezére adta át, miáltal e veszélyeztetett vidéken helyreállitotta a vagyonbiztonságot;

1879. évben észszerü nyomozás során egy öt tagból álló közveszélyes rablócigánybandát tett ártalmatlanná;

1880. évben egy nagyobbarányu pénzhamisitást leplezett

le óvatos nyomozása eredményeként s adott át a hamisitványokkal és a készülékekkel együtt a bíróságnak;

1881. évben — mint petrozsényi örsparancsnok — a Deán és Dencsuleszku rettegett rablóvezérek veszedelmes társát, Magár Györgyöt fogta el;

1882. évben egy fegyveres katonaszökevényt két társával együtt keritett kézre, kik többrendbeli rablást és fosztogatást követtek el;

ugyanezen évben 80 katonaköteles egyént puhatolt ki és állitott elő, kik helyett nyomorékok lettek a sorozáshoz állitva;

1883. évben ébersége által egy készülőben levő bányamunkászavargást hiusitott meg;

1884. évben Cserna Dávid hirhedt templomrablót fogta el;

1885. évben hat egyént, kik — mint besorozott katonák — hamis okmányokkal éveken át bujdostak, puhatolt ki s adott át a katonai hatóságoknak;

1886. évben Burge György hirhedt közártalmut tette ártalmatlanná.

Különösen kiemelendő, hogy azalatt a tiz esztendő alatt, melyet 1880—1890. évek alatt a rendkivül fontos petrozsényi határörsön töltött, a rengeteg erdőséggel biró s az előbbi időkben Romániából betörő fegyveres rablóbandák által feldult vidéken nemcsak a közbiztonságot állitotta helyre, hanem nagykiterjedésü örskörlete mellett Petrozsény, Petrilla és Livazény községekben levő kőszénbányákban dolgozó, többezer munkás között hét csendőrével a rendet mintaszerüen fenntartotta, amellett birta a hatóságok és a lakosság bizalmát, ezzel növelvén a csendőrség tekintélyét.

Őfelsége 1890. évben ezen kitünő altisztnek a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

*

Mayer Flóris őrmester, bánffyhunyadi örsparancsnok, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. 1859 április hó 9-én soroztatott be a cs. kir. 49. számu sorgyalogezredhez a fennállott cs. kir. 6. számu csendőrezred részére. Harmincegy évet meghaladóan szolgált megszakitás nélkül a csendőrségnél. Hogy Mayer őrmester ily hosszu idő alatt — mely a legénységi állományban valójában majdnem páratlanul állott — mennyi visszontagságon ment keresztül, mennyit fáradt, éjszakázott, hányszor forgott élete veszélyben s hányszor kellett azt kockáztatnia, arról könnyen fogalmat alkothat magának mindenki, aki tudja, mily roppant felelősséggel, fáradtsággal és veszéllyel jár a közbiztonsági szolgálat és járt különösen abban az időben a Romániával határos erdélyi részeken. Fő- és megbecsülhetlen érdeme volt Mayer őrmes-

ternek, hogy azon örskörletben, ahol ő szolgált, rend volt. A garázdálkodók és veszélyes egyének rettegtek éberségétől és szigoruságától. Négyizben lett okiratilag és nyilvánosan megdicsérve. Büntetve 30 év alatt nem volt, ami a becsületességnek, a tapintatosságnak, a lélekjelenlétnek, a hü kötelességteljesitésnek ritka mintaképeül tünteti fel az utókor előtt is e derék altisztet, aki valóban megérdemelte Őfelsége azon kegyét, mellyel 1889 november 1-én részére a koronás ezüst-érdemkeresztet adományozta.

*

Pakay István örsvezető cimzetes őrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. 1886. évben a temesmegyei Kustély községben Hermann Sámuel kereskedő, ennek hatéves fia és Somogyi Mária nevü gazdasszonya meggyilkoltattak és kiraboltattak. A büntény elkövetése után a csendőrség részéről a legnagyobb erőfeszités mellett minden lehető elkövettetett, hogy világosság derüljön ez ügyben. A nyomozás s az állandó puhatolás három éven át tartott. 1889. évben már annyira előrehaladt, hogy Losdorfer Ferenc főhadnagy verseci szakaszparancsnok,* ki a puhatolásokat személyesen vezette, a nyomozás befejezése céljából Pakay cimzetes őrmestert vette maga mellé s a helyszinére kiszállott. A nyomozás négy községre terjesztetett ki s fáradhatlan buzgalommal 233 órán át tartott. A beszerzett bizonyitékok alapján a legnagyobb kegyetlenséggel elkövetett rablógyilkosság tettesei hét kustályi lakos személyében kiderittettek. Pakay cimzetes őrmester 1890. évben érdemeiért honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el. Pakay 1904. évben járásőrmesterré neveztetett ki s Párdányra helyeztetett örs- és járásparancsnoknak.

*

Szombath József cimzetes őrmester, *Kekezovich Gyula* és *Reiner Lipót* örsvezetők, *Grózea Sándor* és *Kurucz Miklós* csendőrök, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. 1886. október 28—29-ike közötti éjjel Geiger Adolf szabadkai lakos lakásába ismeretlen tettesek — hallatlan vakmerőséggel — betörtek s onnan a Wertheim-szekrény találékony felnyitása után többezer forint értékü ékszert és értékpapirt loptak el. A szabadkai rendőrség és a fővárosi titkos rendőrség bekapcsolása mellett a csendőrség erélyes nyomozást inditott ezen országszerte feltünést keltett bünügyben, de a fáradhatlanul vezetett nyomozás — melybe Klemm Jusztin főhadnagy** is befolyt — csak 1888. évben vezetett eredményre. Egy 17 tagból álló betörőbanda került hurokra. E szövevényes bünügyben fenti csendőrök fejtettek ki dicséretreméltó buzgalmat, melyért honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal tüntettettek ki.

*

---

* Lásd életrajzát.
** Lásd életrajzát.

Somogy és az ezzel határos vármegyékben a hetvenes-nyolcvanas években a lólopások nagy szerepet játszottak. Régi időktől ismeretes, hogy Somogy vármegye mindig kedvelt tartózkodási helye volt a tolvajoknak és rablóknak s ha Dunántul valamely részében fellépett egy-egy tolvaj- vagy rablóbanda, az bizonyára Somogy megyében is garázdálkodott. A vármegye nagykiterjedésü erdőségei kitünő buvóhelyekül bizonyultak, de az azokban tartózkodó pásztorok, kik minden rosszra készek és maguk is nagyobbrészt közártalmuak voltak, szivesen állottak segitségére a tolvajszövetkezeteknek, a lopott jószágokat nyájukba fogadták, azokat elrejtették, tovább-eladták, általában — haszonlesésből — bünrészesül készséggel segődtek. A csendőrség megszervezése után kezdett azonban ezen szövetkezések jó napja is leáldozni, bár mindent elkövettek, hogy a közbiztonság uj őreit, ahol csak lehetett, kijátsszák. A fiatal csendőrség nagy körültekintéssel fogott hozzá ezen szövevényes tolvajlások megfékezéséhez, de mert a tolvajok müködése több vármegyére terjedt ki s több száz ló tünt el rendkivül furfangos módon és körülmények között, minden fáradozás egészen 1887. évig — ugyszólván — teljesen eredménytelen maradt. Kostka Pál százados* pécsi szárnyparancsnok éber figyelmét nem kerülte ki azon körülmény, hogy szárnya területén is gyakoriak a lólopások; tisztjei figyelmét is felhivta arra, hogy határozottan messze elágazó, jól szervezett szövetkezettel állnak szemben, minden erejükkel küzdjenek azok ellen. Baksay Sándor hadnagy,** kaposvári szakaszparancsnok volt leginkább azon helyzetben, hogy ezen tolvajbanda üldözéséhez a szükséges anyagot gyüjthesse. Ezek alapján jutott azon meggyőződésre, hogy a szövetkezet központja Kadarkut és környékén van. Hosszas és fáradhatlan nyomozás, meglepetésszerü összpontositások és állandó üldözés vezettek végül eredményre, mely 1889. évben következett be. Erkölcsi sikere ezen nyomozásnak jelentékeny volt. Baksay hadnagy, sok ezer lólevelet és alapokmányt vizsgált át s másfélezret meghaladó hamis vagy hiányos járlatot szedett össze, melyek közül ötszáz darabot ezen tolvajbanda hozott forgalomba. Tizenhárom körjegyzőségben fedeztetett fel és állapittatott meg, részint rosszakaratu, részint könnyelmü és felületes kezelés. A társadalom hetven veszélyes gonosztevőtől szabadult meg. A közbiztonság terén Somogy- és Zala megyékben szemmelláthatő javulás mutatkozott már a legközelebbi hónapok folyamán is. Baksay hadnagy kitüntetése az életrajzánál tárgyaltatik. A m. kir. honvédelmi miniszter a következő altiszteket és csendőröket látta el dicsérő okirattal:

Marcsa Dániel örsvezető, kadarkuti örsparancsnokot,

---

* A későbbi altábornagy. (Lásd életrajzát.)
** A későbbi főhadnagy. (Lásd életrajzát.)

Borbély István nagykanizsai,
Bernschütz József keszthelyi,
Horváth Kálmán kiskomáromi örsbeli őrmestereket,
Molnár István pacsai,
Győre Ferenc novai,
Turi Gergely görgetegi,
Kardos Géza nemesvidi és
Szüts János berzencei örsbeli örsvezetőket,
Szabó Sándor és
Vörös István pacsai örsbeli csendőröket.

A m. kir. VI. számu csendőrkerületi parancsnokság részéről az alábbiak nyertek dicsérő okiratot:

Kovács János őrmester, kaposvári örsparancsnok,
Ürge Ferenc örsvezető, szuloki örsparancsnok,
Madarász János kaposvári,
Kustos István surdi,
Parragh Imre kadarkuti és
Sterk Béla törökkoppányi csendőrök.*

*

Major János m. kir. III. számu csendőrkerületbeli őrmester — ezen kerület parancsnokságánál segédmunkási minőségben — hosszu éveken át tanusitott ügybuzgó, megbizható és ernyedetlen magatartásáért 1890. évben a m. kir. honvédelmi miniszter által okirati megdicsérésben részesült.

Ormos Endre m. kir. VI. számu csendőrkerületbeli őrmester, a honvédelmi miniszter által 1891. évben, a m. kir. csendőrségnél teljesitett hosszas és ügybuzgó szolgálataiért s általában is odaadó és derék magatartásáért, dicsérő okirattal lett kitüntetve.

*

Tóth József farnadi szabó és neje Esztergom vármegye árvaszéke által 1871. évben az elárvult Pálya János tizéves árvafiu gyámjaivá neveztettek ki, évi 60 frt tartásdij ellenében. Tóth házaspár az évi tartásdijat az árvapénztárilag kezelt vagyonból rendesen fel is vette, de a fiu nevelését teljesen elhanyagolta, vele oly mostohán és durván bánt, hogy valósággal elüldözte a háztól. Csak olyankor igyekezett visszaédesgetni oda, amikor a tartásdij esedékes volt, nehogy a fiu állandó távolléte miatt az emlitett összegtől elessenek. Tették pedig ezt azon aljas célzattal, hogy a testileg-lelkileg elcsenevészedett gyermek valamiképpen elpusztuljon s ők a vagyonával szemben örökösödési igényekkel léphessenek fel. Miután a várt véletlen nem következett be, eltökélték meggyilkolását, melyet a már sorozás alá került fiuval szemben 1882. évben Tóth — két leitatott cinkostársával — végre is hajtott. Bár a

---

* »Egy lótolvajszövetkezet kideritése és kézrekeritése« cimen ezen nyomozást a Csendőrségi Zsebkönyv 1891. évfolyama részletesen ismerteti.

községben az a meggyőződés terjedt el, hogy Tóth volt a gyilkos, a legelső ily hangu nyilatkozat hallatára a jó hir nevében méltatlanul kisebbitett egyén szerepét játszotta; az őt gyilkosnak állitókat rágalmazás miatt büntetőperbe fogta, sőt bizonyitékok hiányában elmarasztaltatásukat is kivivta. A bíróságnál elért sikere, bosszuvágya és furfangja mindenkit elnémitott. Igy állott az ügy Farnadon 1886. év elejéig, amikor *Kusza István* őrmester, a volt kiméndi örs parancsnoka, a közgyanuról tudomást szerezvén, egész lelkét és erejét öntve e titokzatos bünügy nyomozásába, amire azért is volt szükség, mert Tóth megneszelvén a dolgot, még nagyobb szivósággal küzdött az örsnek szakadatlan ébersége ellen. De látva az őrmester fáradhatlan erélyét, nem átallotta őt is előljárói előtt feljelenteni, hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolván meg. Minden erőlködés azonban meddő lett, mert Kusza lankadatlan buzgalmát mégis siker koronázta s a rettegett Tóthot cinkostársaival együtt elfogta s sötét bünüket teljesen reájuk deritette. Ezért a honvédelmi miniszter őt dicsérő okirattal tüntette ki, miután egyéb kimagasló ténykedéseiért a kerületi parancsnokság részéről előzetesen két izben is megdicsértetett.

*

Szamosi László járásőrmester, később a m. kir. VII. számu csendőrkerület állományában. Brassó megyében 1886. előtti és az utána következő években a lólopások annyira elharapóztak, hogy a tulajdonosok a lovaikat már legelőre sem merték kihajtani. Ez időtájban Szamosi járásőrmester lett a volkányi örs parancsnoka, akinek sikerült a lótolvajszövetkezet rettegett fejét, Rogozea Györgyöt, aki bár feketehalmi lakos volt, de folyton Romániában tartózkodott s csak a legnagyobb titokban, lólopások eszközlése végett jött Magyarországba, négy éven át folytatott nyomozás során olyképpen ártalmatlanná tenni, hogy cinkostársaival őt a Bárcamenti sürü füzesben meglepve s menekülés közben egy biztos lövéssel megsebesitve, elfogta. Nevezett járásőrmester ezen mesteri fogása véget vetett a további károsodásoknak. Hogy egy ilyen természetü, gyakran ismétlődő lopások kideritése a régebbi időkben olyan nehezen ment, annak egyik legfőbb oka a lakosság rettegése volt az ilyen haramiáktól. Ennél a Szamosi-féle nyomozásnál is feljegyeztetett, hogy a lakosság bár sokszor tudta, hogy Rogozea hol tartózkodik, mivel bosszujától félt, azt a legnagyobb titokban tartotta s nem merte elárulni.

Szamosi járásőrmester különben az örse körletében az azelőtti időkben gyakran előfordult rablógyilkosság, gyilkosság, orgazdaság, betöréses-lopás, zsarolás és más egyéb büntettek tetteseit kideritve és a közbiztonsági viszonyokat helyreállitva, a lakosság nyugalmát biztositotta. A honvédelmi miniszter 1891. évben dicsérő okirattal tüntette ki a jeles csendőraltisztet.

Szamosi 1881. évben avattatott fel a m. kir. 32. honvédzászlóaljhoz, honnan őrmesteri rendfokozatba lépett át a csendőrséghez. 1904 május 1-én neveztetett ki járásőrmesterré. Hosszas és érdemteljes szolgálatát nyolc okirati és egy nyilvános megdicsérés jellemzi. Őfelsége 1904. évben az ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

*

Várhelyi Márton őrmester, világosi örsparancsnok, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. Született 1856. évben Besztercén. 1875. évi november hó 11-én avattatott fel a fennállott cs. és kir. 10. sz. országos csendőrparancsnoksághoz, honnan az erdélyi, majd 1881. évvel a m. kir. csendőrséghez került át. A budapesti csendőrkerület megszállásakor a világosi örsnek lett a parancsnoka. A multban szerzett érdemei révén jutott ahhoz a bizalomhoz, hogy ő választatott ki ezen veszélyes vidék közbiztonsági viszonyainak rendbehozatalára. Itt elsősorban a legnagyobb gonosztevők és a legsulyosabb büntények felderitése által törekedett a rendes állapotokat elérni, ami neki fényesen sikerült is. Mintegy 300 közártalmu egyént tartott állandó felügyelet alatt, minden mozdulatukat nyilvántartotta s amint közülük valamelyik megsértette a jogrendet, azonnal kipuhatolta és átadta a tettest az igazságügyi hatóságnak. Ezen buzgó altiszt tiz éven át volt a világosi örs parancsnoka s ez idő alatt 200-nál több — lényegesebb — bünteményt deritett ki s 460 büntettest fogott el. A Csendőrségi Zsebkönyv 1893. évfolyama ismerteti kiválóbb ténykedéseit. Várhelyi őrmester nehéz és sulyos felelősségü állását lelkiismeretesen és becsülettel töltötte be, ugy a hatóságok és előljárói, mint a lakosság tiszteletét, bizalmát, elismerését és hálaját teljes mérvben kiérdemelte. Több izben részesült okirati és nyilvános megdicsérésben. Őfelsége is méltányolta e derék csendőraltisztje buzgó müködését s részére 1892. évben a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

*

Rostauscher Mihály m. kir. I. számu csendőrkerület állományabeli cimzetes őrmester, a testületben becsülettel eltöltött hosszas és eredménydús szolgálati ideje alatt mindenkor tanusitott ügybuzgó és kötelességhü magatartásáért a m. kir. honvédelmi miniszter által dicsérő okirattal tüntettetett ki.

Blegye László őrmester, belényesi örsparancsnok, a III. számu csendőrkerület állományában, már a szervezés idején kitünt értékes szolgálataival. Ugy örsparancsnoki, valamint szakaszparancsnok-helyettesi és szárnyszámvivő altiszti (Nagyvárad) minőségében tanusitott kifogástalan magaviselete, örsének jó rendbentartása, a fegyelem helyes kezelése és a közbiztonsági szolgálat terén elért és felmutatott eredménydús tevé-

kenységeért 1893. évben csendőrkerületi parancsnoksági dicsérő okirattal lett ellátva.

Bikfalvi Nagy Sándor őrmester, borgóprundi örsparancsnok, örsének 14 éven át mindenkor mintaszerü vezetése és rendbentartásáért a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság által 1894. évben kerületi dicsérő okirattal láttatott el.

Ratkovszky István cimzetes örsvezető, a közös hadsereg, a honvédség és a m. kir. csendőrségnél megszakitás nélkül töltött közel 40 évi tényleges szolgálata alatt mindenkor tanusitott példás magatartásáért és megbizhatóságáért 1894. évben a m. kir. IV. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal tüntettetett ki.

*

Binder Frigyes Brassóban született 1854 december hó 18-án. 1873 október 31-én vonult be a cs. és kir. 2. sz. müszaki ezredhez, honnan — mint cimzetes szakaszvezető — 1877 március 28-án lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. 1880 október 26-án lépett elő cimzetes örsvezetővé, 1881 május 26-án örsvezetővé, 1882 október 1-én cimzetes őrmesterré és 1884 május 1-én őrmesterré. 1895. évben neveztetett ki vizsgázott számvivő-őrmesterré. Hadnagy-számvivővé 1899 november 1-én neveztetett ki, főhadnagy-számvivővé pedig 1906 május 1-én. 1910 október 1-ével helyeztetett nyugállományba 36 évet meghaladó tényleges katonai és csendőri szolgálat után. 1893. évben 10 évet meghaladó szárnyszámvivői alkalmaztatása alatt kifejtett odaadó és eredményes szolgálataiért az I. sz. kerületi parancsnokság részéről, 1894. évben hosszas csendőrségi szolgálata alatt felmutatott kötelességhü, pontos és megbizható müködéséért honvédelmi miniszteri okirati megdicsérésben részesült. Mint legénységi állományu, birtokosa volt az I. osztályu legénységi katonai szolgálati jelnek. Mint százados-számvivő helyeztetett állandó nyugállományba s 1926. év január hó 26-án halt meg Székesfehérváron, áldásos és munkás életének 72-ik évében.

*

Wagner János őrmester, a m. kir. V. számu csendőrkerület állományában. 1852. évben született Nagy-Küküllő vármegye Rádos községében. 1871. évben avattatott fel a cs. és kir. 2. sz. gyalogezredhez s onnan közvetlenül osztatott be a cs. és kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz. Az erdélyi részekben 1886. év végéig szolgálván, folyton a legterhesebb és a nemzetiségi torzsalkodások miatt a legkényesebb örsök vezetése bizatott reá. Erdélyből az V. számu kerület felállitása idején került ki és első örsparancsnoka lett az aranyosmaróthi örsnek. Új állomásán és teljesen új viszonyok között — hiven multjához — az addig előtte ismeretlen felvidéki lakosság között szokatlanul nagykörletü örsének felette terhes terep- és közbiztonsági viszonyai dacára olyan lelkes buzgalommal s oly

szép eredménnyel müködött, hogy Bars megye közönsége maga hozta javaslatba felségkitüntetésre. Összes szolgálati ideje alatt (1894-ig 22 év) 1000-nél több bünesetet deritett ki, melyeknek tettesei közül több mint 500 embert tartóztatott le. De nemcsak a külszolgálatban érvényesültek ezen derék altisztnek kitünő tulajdonságai, hanem alárendeltjei fegyelmezése, oktatása, nevelése, örsének mintaszerü vezetése körül is.

Őfelsége e több izben okmányszerü elismerésben és megdicsérésben részesült, kitünően minősitett altisztnek 1893. évben a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. Wagner János őrmester 1893. évtől a m. kir. V. számu csendőrkerületnél, mint törzsbeli segédmunkás nyert beosztást.

*

Balikó Sándor őrmester, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. 1863. évben avattatott fel a cs. kir. 76. gyalogezredhez, amelynek kötelékében 1866. évben résztvett a poroszok elleni hadjáratban. Ezt követően áthelyeztetett a cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz. 1893 november 1-én történt nyugdijaztatása idejéig folytatólagosan 27 éven át szolgált a csendőrségnél. Husz évet meghaladóan volt különböző örsök parancsnoka. Éber őrködésének és fáradhatlan tevékenységének mindig sikerült a reábizott örskörletekben minden jelentékenyebb közbiztonsági zavaroknak elejét venni és a rendezett állapotokat zavartalanul fenntartani. Esküjéhez hüen szolgálta hazája és nemzete üdvét és javát, öregbitve és előmozditva az intézmény jó hirnevének emelését. Tétlenül egy órát sem töltött. Őfelsége nyugállományba helyezése alkalmával e derék altisztnek a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

*

Gross Frigyes járásőrmester, a m. kir. VII. számu csendőrkerület állományában. 1858. évben született Besztercén. 1875. év november hó 1-én avattatott fel a cs. és kir. 10. sz. országos csendőrparancsnoksághoz. 1875. évben történt felavatása óta szakadatlanul szolgált a csendőrségnél. Kiváló egyéni tulajdonságainál fogva folyton a legteljesebb megbizhatóságot követelő állásokban volt alkalmazva. Főleg, mint a nemzetközi predeáli vasutállomás örsparancsnoka magaslott ki e derék altiszt, aki ezen örsöt 1885 május 5-től 36 éven át kiváló szakértelemmel parancsnokolta. Ezen szolgálati alkalmazása ugyanis a kötelességhüség, lankadatlan éberség, szorgalom és tevékenység mellett magasfoku és biztos tapintatot igényelt azért, mivel ezen örs Románia területén kikülönitve, a külföldön volt hivatva képviselni és megvédeni a predeáli határállomáson az osztrák-magyar monarchia honpolgárainak, sőt az államnak érdekeit, a csendőrségünk jó hirnevét és tekintélyét. Szolgálati idejének egy szakasza idején 1886—1894.

évig 970 törvénysértőt adott át az illetékes hatóságoknak. 1894 junius hó 23-án kelt királyi elhatározással részére a koronás ezüst érdemkereszt a legkegyelmesebbben adományoztatott.

Gross járásőrmester 1878 május 1-én lépett elő cimzetes örsvezetővé, 1879 április 15-én örsvezetővé, 1881 december hó 1-én cimzetes őrmesterré, 1883 december hó 1-én őrmesterré, 1904 március 1-én pedig járásőrmesterré.

Gross járásőrmester mintaképe volt a csendőraltisztnek, egy igaz, derék, fáradhatlan, erős jellemü ember, aki büszkesége volt a csendőrségnek. Egyik fia, Rezső, csendőrszázados.

*

Szotyori Mihály őrmester, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. Született 1851. évben Lisznyó községben. 1877. évben kezdette meg a m. kir. erdélyi csendőrségnél értékes szolgálatát, mely alatt több mint 150 lényegesebb bünténynt deritett fel és 450 gonosztevőt szolgáltatott át az igazságszolgáltatás kezeibe. Hosszas, eredményekben gazdag, buzgó és kötelességhü magatartásáért 1894. évben részére a honvédelmi miniszter teljes elismerését fejezte ki. Csendőrkerületi parancsnokságától három izben lett nyilvánosan megdicsérve. 1887. évben azért lett a feleki örsre helyezve, hogy az e vidéken igen elharapózott vakmerő lólopásokat megakadályozza. E feladatnak derekasan felelt meg, amennyiben 16 lótolvajt állitott a nagyszebeni kir. törvényszék elé. Ezen jeles szolgálatáért is honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el. Mint örsparancsnok erélyes, buzgó, alárendeltjeinek igazságos, jóakaratu, részrehajlatlan előljárója, előljáróihoz ragaszkodó és nyilt egyéniségénél fogva egyike volt a legderekabb altiszteknek. Őfelsége 1897. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Fejér Béla V. számu csendőrkerületbeli őrmesternek huzamosabb időn át mint örsparancsnok, de különösen, mint segédoktató, tiz éven át tanusitott kötelességhü, pontos, igen buzgó és eredményes müködéseért, valamint teljesen megbizható és kitünő magatartásáért 1894. évben a m. kir. honvédelmi miniszter teljes elismerését fejezte ki.

*

Kiss (előbb Opris) *Gergely* járásőrmester, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. Született Csengeren, Szatmár vármegyében 1850. évben. Felavattatott a m. kir. 43. sz. középszatmári honvédzászlóaljhoz 1872. évben. Innen 1876 julius hó 2-án lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz, majd 1881. évben — a felállitás idején — a m. kir. III. számu csendőrkerülethez. Ezen derék altiszt fáradságot nem ismerő buzgósággal, ritka eréllyel és kötelességtudással szentelte életét nemes hivatásának s nevét valóságos fogalommá tette a csendőrségnél. Négy izben lett honvédelmi miniszteri és három izben parancsnoksági dicsérő okirattal ellátva és

egyszer nyilvánosan megdicsérve. 1884. évben Őfelsége részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta. Örsparancsnok volt Zilahon több évtizeden át, azt megelőzően a nyolcvanas években Nagyváradon.

A közbiztonsági szolgálatban kifejtett rendkivüli tevékenységét legjobban bizonyitja azon körülmény, hogy hosszu szolgálata alatt 2984 büntettest fogott el, 8465 törvénysértőt jelentett fel s az általa kideritett jelentékenyebb bünesetek alkalmával okozott és általa megtéritett kárösszeg hozzávetőleg 1,117.866 aranykoronára rug.

Kiválóságát Őfelsége legmagasabb figyelemre méltatva, 1907. évben részére az *arany érdemkeresztet* a legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

*

Nemetsek János őrmester, éveken át pozsonyi örsparancsnok, a szervezés idején már értékes szolgálatot teljesitett s kiváló altisztnek bizonyult. Igen buzgó magatartásáért, valamint általában a közbiztonsági szolgálat terén hosszu időn át teljesitett kitünő szolgálataiért több izben kerületi nyilvános és okirati elismerésben részesült, 1894. évben pedig honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el.

Stancz György őrmester, tasnádi örsparancsnok, 1880 óta szolgált a csendőrségnél. Örsét mintaszerüen vezette, magát kifogástalanul viselte, a fegyelmet helyesen kezelte, a közbiztonsági szolgálatban folytonosan kiváló szorgalmat és eredményteljes tevékenységet fejtett ki, miért is 1895. és 1896. években a III. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal tüntettetett ki. Ugyanezen elismerésben részesült:

Szitár Mihály őrmester, a későbbi sarkadi örsparancsnok.

*

Keresztély Mózes. Született 1856. évben Udvarhely vármegye Enlaka községében. 1875. évben avattatott fel a cs. és kir. 10. sz. országos csendőrparancsnoksághoz. 1878. évben cimzetes örsvezető, 1880. évben valóságos örsvezető, 1883. évben cimzetes őrmester, 1888. évben valóságos őrmester, 1900. évben II. osztályu, 1904. évben I. osztályu törzsőrmester. Már fiatal csendőr korában törekvés, becsvágy és kiváló buzgalom volt jellemvonása, megszokta és beleélte magát, hogy a közbiztonsági szolgálatot a terhesebb oldaláról vegye s ne kimélje magát. A legelső fontos eredményt, mint csendőr 1878. évben érte el; azon időben a ló-, de különösen a sertéslopás volt napirenden. Ismételt és óvatos puhatolás után három veszedelmes tolvajt sikerült elfognia s minthogy ezáltal a vidék vagyonbiztonsága helyreállott, az erdélyi csendőrparancsnokság őt nyilvánosan megdicsérte. Életrevalóságát és mindenoldalu használhatóságát azáltal bizonyitotta be, hogy a csikszentgyörgyi örsöt, hol a közbiztonság elhanyagolt volt s az örs belélete is zilált, rövid idő alatt rendbehozta. Csikszentgyörgyön gyakran

ismétlődött tüzesetek megfékezésénél eredményesen müködött közre. 1881. évben a kászonujfalui örsre helyeztetett, hol előljáróinak becsülését, a lakosságnak pedig szeretetét érdemelte ki ügybuzgósága által. 1882. évben a székelykereszturi örs vezetését vette át, hová 33 község tartozott. Ilyen óriási örskörletben is Keresztély, az akkor folyamatban volt átszervezés miatt nagyon is hiányos létszámmal, kiképzetlen, ugyszólván fiatal, kezdő próbacsendőrökkel, örskörletét oly szorgalmasan járta be s a fiatal csendőröket oly példásan oktatta és vezette be a gyakorlati szolgálatba, hogy előljárói elismerése csak növekedett iránta. Csendőrjelöltek gyüjtésével is igyekezett intézménye érdekeit előmozditani. A közbiztonsági szolgálatban is szebbnél-szebb eredményeket ért el. 1886. évben Csikszeredára helyeztetett. Ez már akkor szakaszszékhely volt. A próbacsendőrök itt képeztettek ki. Az örskörlet is igen nagykiterjedésü volt. Keresztély nemcsak örsét tartotta példás rendben, de a próbacsendőrök képzését is magas szinvonalra tudta emelni, gyakran távollevő szakaszparancsnokát — pedig a terhes szakasz akkor két vármegye területére terjedt ki — szakavatottan helyettesitette. 1892-től Fogarason örsparancsnok. Ezen örsön léte idején, 1892. évben a rendkivüli sok irodai teendők mellett 32 egyént fogott el és 21 feljelentési eset nyomozásában járt el. Örse ez évben 124 egyént fogott el, 191 egyént jelentett fel, 85 tényvázlatot és 98 feljelentést szerkesztett. Ilyen képet mutatott egy örs egyévi tevékenysége! A fogarasi örs akkor a nagy havasi részek mellett 32 községet foglalt magában. Egy örsparancsnokra emberfeletti munka várt.

Keresztély törzsőrmester példás magatartásáért több izben részesült parancsnoksági okirati elismerésben. 1894. évben a honvédelmi miniszter fejezte ki dicsérő elismerését. 1895. évben testi törődöttsége miatt a külszolgálatot már kevésbbé birván, Kolozsvárra rendeltetett be csendőrbirósági segédmunkásul. 1896. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

*

Hefner Jakab őrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. Született Pancsován 1861. évben. 1879. évben a cs. és kir. 78. gyalogezredhez avattatott fel. Onnan mint őrmester 1882. évben helyeztetett át a cs. és kir. 9. huszárezredhez. 1884 november 2-án vétetett fel a II. számu csendőrkerülethez.

A szegedi puszták és tanyák, valamint a Kecskemét város tulajdonát képező Monostor, Bugac és Pusztaszer puszták, továbbá a nyugatra elterülő, gyéren lakott és mezőgazdaságilag is kevésbbé müvelt homokbuckák, végül Kistelek község a magyar Alföld bünkrónikájában az első szerepet játszották. Hogy többet ne emlitsünk, itt volt kiváló müködési tere Rózsa Sándornak és ide terjesztették ki hadjárataikat a kecskeméti Zubornyákok és más gonosztevők. 1886. évben helyeztetett

Kistelekre Hefner Jakab örsparancsnok. Átvéve örsét, megkezdette áldásos tevékenységét, mely eredménydús sikert mutatott fel. Az 1897. évi zsebkönyv részletesen foglalkozik működésének kimagaslóbb eseteivel. (Lásd 125—156. oldal.) Kisteleki örsparancsnokoskodása alatt (10 év) nem kevesebb, mint 150 esetben 283 bünöst adott át az igazságszolgáltatásnak. Örsét kifogástalanul vezette, a katonai nevelés, a rend és fegyelem fenntartása tekintetében jelesen müködött, igen sok fiatal csendőrt képzett ki jól használható járőrvezetővé és altisztté. Az intézmény hirnevét öregbitette s igy elévülhetlen érdemeket szerzett. 1896. évben Őfelsége részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

*

Andrássi Miklós őrmester, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. Született 1855. évben Szászalmás községben (Kisküküllő vármegye). 1874. évben avattatott fel a cs. és kir. 68. számu gyalogezredhez. 1877. évben résztvett Bosznia okkupációjában. Mint őrmester lépett át 1882-ben a II. számu kerülethez. 1882—1887. évig teljesitett kitünő, eredményes szolgálatainak bizonyitékát képezi, hogy ez idő alatt négyszer lett dicsérő okirattal kitüntetve, mig 1887 április 1-től 1890 január hó 1-ig, mely idő alatt a közbiztonságilag rendkivül fontos ujpesti örsöt vezette, valóban páratlan eredményt tudott elérni. Nevezetesen 570 törvénysértőt tartóztatott le és 546 egyént jelentett fel. Ezenkivül a 20—30 fővel megerősitett örsével 7—800 sztrájkoló gyárimunkást tartott féken. 1890. évben Soroksáron, majd azt követően Harasztiban elkövetett rablógyilkosságok kideritésénél 290 órát, 1891. évben pedig Kispesten elkövetett rablógyilkossági kisérlet kideritésénél 240 órát töltött eredményes szolgálatban. 1890. évben a dunakeszi plébánián történt rablógyilkossági kisérlet tettesét keritette kézre 128 órai fárasztó nyomozással; ez évben még Vecsés és Kispest közötti rablás tetteseit keritette kézre 340 órai terhes nyomozás során. 1893. évben Veresegyházán elkövetett nyolcszoros rablás, valamint 16 betöréses és 4 közönséges lopás tetteseit 340 órai megfeszitett nyomozás során fogta el. 1895. évben egy nagyobbszabásu — kóborcigányok által elkövetett — lólopási ügyben 11 napon át nyomozott és 7 veszedelmes egyéntől szabaditotta meg a társadalmat, széles körben aratván megérdemelt elismerést. 1884. évben váci örsének mintaszerü vezetéséért kerületi parancsnoksága által dicsérő okirattal tüntettetett ki. Még ezen évben a képviselőválasztások alkalmával tanusitott tapintatos magatartásáért láttatott el kerületi dicsérő okirattal. Később a fóti örs parancsnoka lett. 1896. évben Őfelsége részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

*

Lázár Tivadar őrmester, budapesti örsparancsnok 12 évet,
Soós Ferenc őrmester, magyarpécskai örsparancsnok 14 évet,
Szabó János őrmester, kisjenői örsparancsnok 13 évet és
Szabó Péter őrmester, tenkei örsparancsnok 18 évet meghaladó csendőrségi szolgálati idejük alatt tanusitott példás magatartásukért és eredményes tevékenységükért 1896. évben a III. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal láttattak el.

Pack Mihály őrmester, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában, 1867 május 27-én avattatván fel a cs. kir. 25. gyalogezredhez, 1868 május 23-án helyeztetett át a cs. és kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz. Harminc éven felül szolgált a csendőrségnél, mely idő alatt 27 éven át volt örsparancsnok először a maksai, majd a homoródoklándi, azután a bélbozbai, csikszépvizi, csikszentdomokosi, székelykereszturi, dévai és végül a szászvárosi örsökön. Hosszas szolgálata alatt dicséretes munkássággal élt hivatásának s igen nagy hasznára volt a közszolgálatnak azáltal, hogy ezeken a közbiztonsági tekintetekből rendkivül terhes s a nemzetiségi torzsalkodások miatt kényes örskörletekben a jelentékenyebb közbiztonsági zavaroknak mindenkor elejét vette. Ezren jóval felüli számu büntettest jelentett fel s adott át az igazságszolgáltatásnak. Két tüzvész alkalmával tanusitott példás magatartásáért az erdélyi csendőrparancsnokság, egy nagyobbszabásu betöréses-lopás és egy postai sikkasztás kideritéseért az I. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsértetett meg okiratilag, 1897. évben pedig Őfelsége adományozta részére a legkegyelmesebben a koronás ezüst érdemkeresztet.

Miklós Péter őrmester, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában. Született 1859. évben a fehérmegyei Iszkaszentgyörgy községben. 1880. évi március 13-án avattatott fel a cs. és kir. 69. sz. gyalogezredhez s onnan 1883. évben helyeztetett át a csendőrséghez. 1887. év óta önálló örsparancsnok. Különös igyekezettel adta magát a közbiztonsági szolgálat teljesitésére, fáradságot, egészségét nem kimélve, sőt életét is kockáztatva; példás tevékenységgel, rendkivül kitartás és igazi szakértelemmel — számos esetben a legszövevényesebb büncselekményeket deritette fel ugy, hogy 13 évi szolgálata alatt (1897. évig) mintegy 270 büncselekmény tetteseit és bünrészeseit szolgáltatta át az igazságügyi hatóságoknak. Kilenc izben részesült dicsérő elismerésben. 1896. év október hó 12-én Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Nagy András őrmester, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. 1872. évben avattatott fel a cs. és kir. 62. sz. gyalogezredhez, honnan 1875. évben helyeztetett át a cs. és kir. 10. sz. országos csendőrparancsnoksághoz. Nyugállományba 1896 december hó 1-ével tétetett huszonegy évi

szolgálat után. Dicséretes munkássággal élt hivatásának. Tizenhárom éven át volt a gödöllői örs parancsnoka. Öt izben részesült okirati elismerésben. Birta előljárói teljes bizalmát és megelégedését, a polgári hatóságok s a lakosság hálás elismeréseit. Őfelsége által 1897. évben lett — már, mint nyugállományu őrmester — a koronás ezüst érdemkereszttel kitüntetve.

Batyala János őrmester, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. 1876 január 25-én avattatott fel a m. kir. 61. számu honvédzászlóaljhoz, honnan 1877. év junius hó 11-én közvetlenül lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Nyugállományba 1897 február hó 1-ével helyeztetett. Már átlépése után azonnal a legnehezebb viszonyok között kezdette meg szolgálatát, mert négynapos csendőr korában kellett résztvennie a nagyszebeni havasokban tanyázó s a határszéli községeket állandóan rettegésben tartó Deán Juon hirhedt rabló üldözésében. Dicséretreméltó eredményeit az 1898. évi Csendőrségi Zsebkönyv tárgyalja. 1883. évben helyeztetett át a budapesti III. számu kerülethez. A nagykátai örs parancsnoka lett. 1888. évben lett valóságos őrmester. Több izben részesittetett dicsérő elismerésben. Őfelsége 1897. évben részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Huber Ferenc törzsőrmester, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. 1852. évben született a pestmegyei Tétény községben. 1873. évi február hó 6-án avattatott fel a m. kir. 63. számu budai honvédzászlóaljhoz, honnan 1877. évi január hó 3-án lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz.

Ezen derék altiszt hosszu csendőrségi szolgálata alatt — mint örsparancsnok — mindig fontosabb örsökön szolgálván, a közbiztonsági szolgálatban kiváló ügybuzgalma, használhatósága és eredményes müködése által tünt ki. Midőn pedig a csendőrség Magyarország egész területére megszerveztetett, ezen jeles altiszt a kerület törzséhez beosztva, a szervezés felette nehéz, lelkiismeretes és pontos, megbizható müködést követelő munkájában vett részt s ez idő alatt a kerület törzsénél, mint raktárkezelő is, a kincstári vagyon kezelése és gondozása körül müködött fáradhatlan tevékenységgel és teljes megbizhatósággal. Mintaképe volt a kiváló altisztnek. Szolgálati ideje alatt többször részesült miniszteri és kerületi parancsnoksági okirati és nyilvános megdicsérésben. 1897. évi május hó 6-án kelt legfelsőbb elhatározásával Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. Hasonnevü fia csendőrszázados.

Dinka István őrmester, a m. kir. I. számu csendőrkelet állományában. 1876. évben lépett be a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz, hol öt évig mint csendőr, öt évig

mint örsvezető és tizenegy évig mint őrmester szolgált. Törődöttsége folytán helyeztetett nyugállományba 21 évi szolgálat után. 1878. évben két veszedelmes lótolvajt keritett kézre. 1880. évben Csicsóholdvilágon egy tüzvész alkalmával fogott el egy cigánysuhancot, aki folytonos gyujtogatásaival örökös rettegésben tartotta a községet, amelyben már senki sem merte fejét éjjeli nyugalomra hajtani. 1882. évben — mint nagysinki örsparancsnok — három fegyveres rablót fogott el, kiknek kezeihez már sok vér tapadt. 1883. évben Kőhalomban öt kis gyermeket mentett ki árviz alkalmával a biztos halálból. 1885. évben egy férj- és apagyilkost fogott el nagy körültekintéssel vezetett nyomozás során. 1889. évben a celmai községi birót és két társát fogta el, akik egy hosszufalusi juhászt gyilkoltak meg. 1896. évben egy sertéstolvajszövetkezetet tett ártalmatlanná. Kiváló szolgálata alatt 150-nél több lényeges bünteny deritett fel s megközelitőleg 500 gonosztevőt adott át az igazságszolgáltatásnak. Mindezekért Őfelsége 1897. évben a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta részére.

Soós József őrmester, 26 évig szolgált a m. kir. I. sz. csendőrkerületnél. Mint örsparancsnok husz éven át müködve el is érte, hogy minden reábizott örskörletben a személy- és a vagyonbiztonság tekintetében rendezett viszonyok állottak fenn. Őfelsége 1897. évben részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Kovács György őrmester, 31 évi katonai és — e között 29 évi — csendőrségi szolgálata után helyeztetett a m. kir. I. számu csendőrkerület állományából nyugállományba. Már mint fiatal csendőr, a hatvanas években a dunántuli vármegyéket rettegésben tartó Patkó, Csucsi és Gölöncsér rablók s az általuk vezetett bandákkal vivott harcban, bár mellőle több bajtársa — a rablók golyóitól találva — elesett s őt is érte egy lövedék, férfias bátorsággal állott a golyózápor közepette. Mint a naszódi örs parancsnoka — 12 éven át — mintegy 2000 büntettet nyomozott ki. Kilencizben részesittetett dicsérő elismerésben. 1897. évben Őfelsége részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Hambach Ernő őrmester. Született 1854. évben a Nógrádvármegyei Margó községben. 1874. évben a cs. és kir. 3. tábori tüzérezredhez soroztatott be, hol három évig szolgált. 1882-ben a IV. számu csendőrkerülethez önként belépett, honnan 1887-ben a m. kir. II. számu csendőrkerülethez helyeztetett át. 1891. évi január hó 15-ike óta örsparancsnok Battonyán. E községben ezen évben junius 21-én nagymérvü zavargás ütött ki, melyet ötödmagával céltudatos, erélyes és elszánt magatartása által megfékezett. Ezen kitünő magatartásáért Őfelsége által az I. osztályu vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Widitscher Adolf, örsvezető, született 1856. évben Brassóban. 1875-ben a cs. és kir. 2. gyalogezredhez önként belépett, hol 1879. évi január hó 16-án szakaszvezetői rendfokozatban szolgált. 1884. évi január hó 23-án lépett át a csendőrséghez. 1891. évben cimzetes örsvezetővé, 1892. évben pedig örsvezetővé lépett elő. 1892. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Koloszár József számvivő-őrmester, 1864. március 10-én avattatott fel a cs. kir. 76. gyalogezredhez, honnan következő év október 21-én a cs. kir. 8. számu csendőrezredhez s onnan 1876 május 1-ével az erdélyi csendőrséghez helyeztetett. 1878—1883. években a gyulafehérvári törvényszéknél fogházfelügyelő volt. 1883 május 20-tól ismét belépett a csendőrséghez, hol 30 évet meghaladó időn át szolgált. Hosszu szolgálati ideje alatt több izben részesült dicsérő elismerésben, de fegyelmi fenyités alá egyetlen egy esetben sem került, ami a becsületességnek, tapintatosságnak és a hü kötelességteljesitésnek mintaképéül tünteti fel őt. Örsparancsnok volt a székelyudvarhelyi, a gyergyóditrói, a bélbori s a tölgyesi örsökön. 1883-tól a nagyszebeni szárnyirodába nyert beosztást, amely bizalmi állásában is folyton lankadatlan buzgalommal, teljes odaadással, a legpontosabban és a legeredményesebben végezte számvivői teendőit. 1894. évben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el, 1898. évben pedig Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Csoma Sámuel II. osztályu törzsőrmester, a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában. 1854. évben született Háromszék vármegye Zágon községében. 1872. év január 16-án lépett be a cs. és kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz. A csendőrségnél 1905. évben már 33 évet meghaladóan szolgált. A külső szolgálat alatt 1872—1886. évig 300 büncselekményt nyomozott ki s 150 egyént fogott el. 1886-tól Marosvásárhelyen a szárnyirodába nyert beosztást. Ezen beosztásában kifejtett kiváló szorgalmát, gondos munkálkodását és megbizhatóságát jutalmazta Őfelsége, a részére 1898. évben adományozott koronás ezüst érdemkereszttel. Csoma törzsőrmester 1912. évben töltötte be 40. évi csendőrségi szolgálatát. 1872—1886-ig mint csendőr és csendőraltiszt fegyveres szolgálatot teljesitett, mely időből 8 éven át mint örsparancsnok müködött. 1886—1891-ig a kolozsvári örsön, 1891-től pedig mint szárnysegédmunkás, illetőleg mint szárnyszámvivő müködött a marosvásárhelyi szárnynál. Törzsőrmesterré 1900 augusztus hó 1-én neveztett ki. A testület szervezésével járó nagy munkából a maga ügykörében a maga részét derekasan kivette. 1912. évben láttatott el *a 40 évi szolgálatokért járó diszéremmel.* Ez év március hó 30-án Őfelsége részére az *arany érdemkeresztet* a legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Astilián Simon őrmester a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. 1868. évi október 28-án avattatott fel a cs. és kir. 2. huszárezredhez, honnan öt évi tényleges szolgálat után 1874 január hó 1-ével lépett át a cs. és kir. 10. sz. országos csendőrparancsnoksághoz. A legfelsőbb szolgálat követelményeinek mindenkor odaadó buzgalommal és lankadatlan szorgalommal felelt meg; magát szolgálatban sohasem kímélte, alárendeltjeit a legjobban befolyásolta; mint örsparancsnok, örsét folytonosan példás rendben tartotta; a közbiztonsági szolgálatot szakértelemmel vezette s mindig azon fáradt, hogy a csendőrségi intézmény tekintélyét emelje. 1880. évben Schneider Márton nagysajói lakoson elkövetett rablás tetteseit deritette ki alig 13 órai észszerü nyomozás után. Ugyanazon évben számos betörést nyomozott ki. 1883. évben Ottlaka községben eréllyel párosult tapintattal vette elejét egy lázadásnak. 1887. évben Sikló község határában egy földméréssel foglalkozó mérnök életét mentette meg az ellene fellázadt nép dühétől. Ugyanezen évben a Fehérkörös vizének kiáradása alkalmával müködött közre rendkivüli kitartással és önfeláldozással. 1892. évben több rendbeli gyujtogatás értelmi szerzőit puhatolta ki. 1893. évben Juhász János cserepesi lakost találta látszólag megfagyva az országuton. Mindenki holtnak vélte, de Astilián őrmester órákon át tartott fáradalmas élesztési kisérletei által végre mégis életre hozta. Ezek csak töredékek, de jellemző adatok a kiváló altiszt értékes müködésére. 1896. évben, mert örsét 23 évi szolgálata alatt mindenkor mintaszerüen vezette s a fegyelmet helyesen kezelte, kerületi dicsérő okirattal láttatott el. Ezenkivül még egy kerületi dicsérő okirati, öt izben nyilvános megdicsérésben, két izben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. 1898. évben pedig Őfelsége adományozta részére a koronás ezüst érdemkeresztet.

Pauer Frigyes őrmester 1875 október 16-án avattatott fel a cs. és kir. 10. sz. országos csendőrparancsnoksághoz. A csendőrségnél — később az I. számu kerület állományában — harminc évet meghaladóan szolgált mindenkor a legbuzgóbban és teljes odaadással. Már mint próbacsendőr a nagyszebeni örsön 1875 október havától 1876. év junius 19-ig betöréses-lopásért 9, halált okozó testisértésért 2 és különböző törvényszegésért 47 egyénnek kinyomozása és feljelentése körül müködött eredményesen közre. 1876—1882. években a kőhalomi, a nagyszebeni, a dusi, feleki és végül a szelistyei örsökön összesen 177 egyént fogott el és 179 egyént jelentett fel. Mint altiszt, a szászvárosi, puji és a hátszegi igen terhes örsökön teljesitett eredményes közbiztonsági szolgálatot. 1882-től 230 egyént tartóztatott le és 353 egyént jelentett fel a hatóságnál. Nagy érdeme, hogy igen sok derék csendőrt nevelt az intézménynek. Számos elismerésben és dicséretben

volt része. 1898. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Józsi István őrmester az I. számu kerület állományában. Már fiatal csendőr korában adta tanujelét a legfelsőbb szolgálat iránti szeretetének. A nyolcvanas évek elején a sepsiszentgyörgyi és a hidvégi örskörletekben végzett eredményes munkát s fékezte meg az ott garázdálkodó lótolvajokat. 1882-ben lépett elő valóságos örsvezetővé, egyidejüleg áthelyeztetvén a II., 1883. évben a IV., majd 1884. évben az V. számu csendőrkerületekhez, mely kerületeknél — éppen a felállitásuk idején — mint segédoktató a legénység helyes kiképzése körül szerzett elévülhetlen érdemeket. 1884. év végén visszahelyeztetett az I. számu kerülethez s a vizaknai örs parancsnoka lett. 1897. évben lépett elő valóságos őrmesterré. Emlitett örsöt másfél évtizeden át parancsnokolta (1897-ig), majd a nemzetiségi szempontból sokkal fontosabb balázsfalvai örsre helyeztetett. A hozzáfüzött várakozásoknak teljesen megfelelt. Általános tisztelet és megbecsülés övezte. Őfelsége 1898. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Gábriel Alajos járásőrmester, született 1861. évben Szerdahely községben. 1883. évben avattatott fel a m. kir. 75. számu honvédzászlóaljhoz, honnan mint tizedes 1886. évben lépett át a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományába. 1887. évben cts. örsvezető, 1888. évben valóságos örsvezető, 1892. évben cts. őrmester és 1895 julius hó 1-től őrmester. A közbiztonsági szolgálatban kifejtett eredménydús tevékenysége elismeréseül egy izben honvédelmi miniszteri s öt izben kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el s három izben részesült nyilvános megdicsérésben. 1893. évben több nagyobb bünténynek Magyar-, Horvát- és Stájerországokra kiterjedt nyomozásánál tanusitott fáradhatatlan ügybuzgalmáért és kitünő szolgálataiért Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki. Ezen nagyszabásu nyomozásban tanusitott tevékenysége az 1894. évi csendőrségi zsebkönyvben (118—147. oldalon) részletesen ismertetve van. Ezen években örsparancsnok Zalaegerszegen. Érdekes megemliteni, hogy Gábriel járásőrmester a sok nyomozás sikerét annak köszönhette, különösen a Dunántul nagy csapatokban kóborló cigányokkal szemben, hogy önszorgalomból tökéletesen megtanulta, illetve elsajátitotta a cigánynyelvet. Ez azután nagy tekintélyt szerzett neki a cigányok soraiban.

Hubert Gyula őrmester, született Román-Kécsa községben, Torontál vármegyében. 1876. évben avattatott fel a cs. és kir. 13. tábori tüzérezredhez, honnan 1881. évben szabadságoltatván, szeptember hó 21-én lépett be a m. kir. I. számu csendőrkerülethez, honnan a szervezés folyamán a II. számu kerülethez helyeztetett át. 1887. évben cts. örsvezetővé, 1889.

évben valóságos örsvezető, 1892. évben cts. őrmesterré és 1895. évben valóságos őrmesterré lépett elő. 1893. évben a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett fáradhatatlan tevékenységeért és buzgalmáért kerületi parancsnoksági, 1894. évben a Hódmezővásárhelyen kitört szociálista lázadás alkalmával tanusitott bátor és elszánt magatartásáért Őfelsége által az I. osztályu vitézségi ezüst éremmel lett kitüntetve. A kerületi tanosztálynál huzamosabb időn át volt segédoktató.

Balogh Mihály járásőrmester. 1857. évben született Csernátfalun. 1877-ben soroztatott be a cs. és kir. 2. gyalogezredhez, hol három évet szolgált. 1882 junius 4-én lépett be a m. kir. II., 1883. évben pedig áthelyeztetett az V. számu kerülethez. 1886. évben cts. örsvezető, 1887. évben valóságos örsvezető, 1890 november 1-én cts. őrmester, 1895 julius 1-ével valóságos őrmester. A közbiztonsági szolgálat terén tanusitott érdemdús szolgálataiért öt izben részesült dicsérő elismerésben, e között egy izben a honvédelmi miniszter által, egy izben a kerületi parancsnokság által nyilvános megdicsérésben részesittetett, három izben részesült jutalomban. 1884. évben Alsókubinban dühöngött nagy tüzvész alkalmával annak továterjedésének megakadályozása s a mentési munkálatok körül tanusitott fáradságot és félelmet nem ismerő magatartásáért Őfelsége által az ezüst érdemkereszttel lett kitüntetve. A kilencvenes években örsparancsnok volt Gyetván. Összes szolgálati ideje alatt 700 egyént fogott el és körülbelül 1500 egyént jelentett fel. 1904 május 1-ével neveztetett ki járásőrmesterré és 1906 december 1-ével helyeztetett nyugállományba.

Ráduly József őrmester, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. 1873 december 1-én önkéntesen lépett be a cs. és kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz. Már mint csendőrnek alkalma nyilt a csendőrszolgálat terhes és életveszélyes oldalával megismerkedni, amennyiben a görgényszentimrei és palotailvai örsökön szolgálata idején egy Romániából Magyarországba jött 10 tagból álló rablócsapatnak Csik- és Marostordamegyei havasok közötti garázdálkodásai megakadályozásában két teljes hónapon át vett részt a fáradsággal és nagy nélkülözésekkel folytatott üldözés eredményében: hogy a rablók — miután vezérük lelövetett — a gyergyói havasokon át Romániába visszamenekültek. 1875. évben Bisztra völgyében egy rablógyilkosság négy tettesének kézrekeritésében fejtett ki értékes szolgálatot. Megbizhatóságának legfényesebb bizonysága az, hogy már mint csendőr bizatott meg ideiglenesen több örs vezetésével. Eredményes munkásságát a Csendőrségi Zsebkönyv 1884. 1887., 1890., 1899. és 1904. évi számai ismertetik. Jelentős eredményü ténykedése volt az 1886. február 28-án a vulkói aranybánya nagyszabásu feltörése tettesének 17 napon át ügyességgel és szakértelem-

mel folytatott nyomozás során történt elfogása, melyért a honvédelmi miniszter részéről dicsérő okirattal láttatott el. 1883. évben rablógyilkosok elfogásáért láttatott el dicsérő okirattal. Huszonöt évi szolgálatának fordulójában összesittetvén tevékenysége, megállapittatott, hogy ez idő alatt több mint 600 egyént fogott el és 1000-nél több egyént jelentett fel. Őfelsége 1898. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Wasserer Róbert őrmester, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. Felavattatott 1872 szeptember 6-án a cs. és kir. 10. országos csendőrparancsnoksághoz. Hosszas, több évtizedes csendőrségi szolgálata alatt a kiválóbbnál-kiválóbb eredményeket mutatta fel. Odaadó müködéséért 1880. évben nyilvános megdicsérésben, 1883. évben — mint szerdahelyi örsparancsnok — két izben szintén nyilvános megdicsérésben részesittetett. 1884. évben veszélyes vándorcigányok életveszélyek közötti kézrekeritéseért nyert ismételt nyilvános dicséretet. 1888-ban egy közfeltünést keltő postarablás (pálfalvahegyi) tetteseinek elfogásáért tüntettetett ki parancsnoksági dicsérő okirattal. 1889. évben Schwarz Mihály szépnyári lakos sérelmére elkövetett orgyilkosság tettesét fogta el, melyért szintén kerületi dicsérő okirattal láttatott el. 1894. évben Pinták községben egy vadházasságban élő házaspár gyilkoltatott meg ismeretlen tettesek által s hulláik a község közepén levő kutba dobattak. A minden fonal hiányában levő büneset nyomozásához nagy becsvággyal fogott hozzá Wasserer őrmester, aki nagy kitartással vezetett nyomozás során a három tettest csakhamar kézrekeritette. Hosszas szolgálatai során 1000-nél több egyént tartóztatott le s 1503-at jelentett fel az illetékes biróságnak és hatóságoknak. 1898. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

*

Erdélyi Sándor őrmester, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában. 1861. március 11-én született Nagykanizsán. 1883. évben avattatott fel a m. kir. 77. számu honvédzászlóaljhoz, honnan 1884. évben lépett át a csendőrséghez. Tizennégyévi — e között 11 évi — szárnyszámvivői (Pécsett) minőségben töltött szolgálata alatt tanusitott kötelességhü, kiválóan buzgó és eredményes müködéséért 1899. évben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült. Erdélyi őrmester 1907. évig szolgált a VI. számu kerületnél. Ez évben önszorgalomból tette le a számvivőtiszti vizsgát. Mint gazdászati százados vonult nyugállományba 1924 január 1-ével. Rendkivül értékes és buzgó tagja volt az intézménynek.

*

Moldován Tivadar örsvezető. Született 1841. évben Kolozs megye Mezőszombattelke községében. 1862-ben a cs. kir. 51. gyalogezredhez soroztatott be s tényleges szolgálata alatt

résztvett az 1866. évi hadjáratban. 1871 február 4-én — mint szakaszvezető — lépett be a cs. és kir. 10. sz. országos csendőrparancsnoksághoz. 1885. évben lett cts. örsvezető, 1896 évben pedig örsvezető. Egy izben kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el, két izben pedig nyilvánosan dicsértetett meg. 1882-ben egy puskákkal, pisztolyokkal, fejszékkel és vasvillákkal felfegyverzett s a szolgabiró és jegyző ellen — a tilosban legelt tehéncsorda behajtása miatt — fellázadt, kb. 200 főnyi néptömeg ellen alkalmazott lőfegyverhasználat alkalmával tanusitott higgadt, bátor és határozott magatartásáért Őfelsége által a 2. osztályu ezüst vitézségi éremmel tüntettetett ki. 1899. évi október hó 28-án kelt legfelsőbb elhatározásával Őfelsége részére tekintettel 37 éven felüli katonai — ebből a csendőrségnél 28 évet meghaladó — szolgálata alatt tanusitott mintaszerü magaviselet, hü kötelességteljesités és ernyedetlen buzgalmáért a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Egyed József őrmester, az I. számu csendőrkerület állományában. 1870 február 4-ével avattatott fel a cs. és kir. 2. sz. gyalogezredhez s onnan 1873. év végével mint szakaszvezető helyeztetett a tartalékba; de a következő év augusztus 10-én belépett a cs. és kir. 10. sz. országos csendőrparancsnoksághoz. Nevezett altiszt közel 30 évi csendőrségi szolgálata alatt folytonosan a legodaadóbb és kötelességhü müködésével, nemkülönben derék férfias jellemével tünt ki. 1900. évig közel 500 bünesetet deritett fel, tettesekként több mint 200 törvényszegőt adott át az igazságszolgáltatásnak s mintegy 500 egyént jelentett fel a bíróságoknak. Örsét mindenkor példás rendben tartotta, az alárendeltjeit, valamint a szárnyszékhelyen rábizott számos próbacsendőrt helyesen oktatta, nevelte és fegyelmezte. 1898 december 5-én kelt királyi elhatározással részére a koronás ezüst érdemkereszt a legkegyelmesebben adományoztatott.

Jencsa György cts. őrmester, született a sárosvármegyei Kisvitéz községben. 1876. évben avattatott fel a cs. és kir. 67. gyalogezredhez, hol 1879. év szeptember hó 19-ig mint tizedes szolgált. 1883. évben lépett be a m. kir. csendőrséghez az V. számu kerülethez. Cimzetes örsvezető 1891. évben, valóságos örsvezető 1893. évben, cts. őrmester 1896 szeptember 19-től. 1895. évben Verbény (Nyitra m.) községben pusztitott tüzvész alkalmával egy ember életének saját élete kockáztatásával a biztos tüzhaláltól való megmentéséért Őfelsége által az ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki. 1899-ben örsparancsnok Füleken.

Viola Márton járásőrmester, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. Született 1855 julius hó 27-én Hajdu vármegye Földes községében. 1875 február hó 28-án avattatott fel a cs. és kir. 39. gyalogezredhez s három évi tényleges szol-

gálati kötelezettség után — mint szakaszvezető — a tartalékba helyeztetett. 1879 szeptember hó 29-én lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Csendőrségi szolgálatának kezdete óta hivatása iránti nagy szeretetből a legjobb igyekezettel teljesitette a terhes közbiztonsági szolgálatot, amelyben állandóan a legnagyobb eredményeket érte el. Bezárólag 1899. évig husz évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt ezrekre menő büntettet, vétséget és kihágást deritett ki s ezeknek tettesét és részeseit juttatta az igazságszolgáltatásnak kezébe. Kilenc izben részesült dicsérő elismerésben. 1899. évben Őfelsége részére a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

Bohár Mihály őrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. 1873. évi október 25-én avattatott fel a cs. és kir. 5. gyalogezredhez s onnan 1878. évi január hó 25-én lépett át a m. kir. csendőrséghez. Bezárólag az 1903. évig 22 évet meghaladóan teljesitett szolgálatot. Ebben az időben Ujaradon volt örsparancsnok. A felállitás nehéz idejében kimagaslott erélyessége, ernyedetlen buzgalma és teljes megbizhatósága által. A hatóságokkal és a közönséggel szemben tanusitott magatartása is mindig mintaszerü volt, magának köztiszteletet, előljáróinak teljes megelégedését, alárendeltjeinek pedig ragaszkodását és becsülését érdemelte ki. Őfelsége 1900 február 24-én a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Nagy Mihály Lajos őrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. 1856. évben született a Háromszékmegyei Esztelnek községben. 1876 február hó 8-án avattatott fel a cs. és kir. 2. sz. gyalogezredhez, 1879 december hó 16-án lépett át — mint tizedes — a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz, majd áthelyeztetett a m. kir. II. számu kerülethez. A csendőrségnél 1900. évig bezárólag 24 éven át teljesitett szolgálatot. Nevezett dicséretes tevékenységet fejtett ki, örsét is mintaszerüen vezette, legénységét helyesen és eredményesen nevelte és fegyelmezte. Négy izben lett nyilvánosan megdicsérve, két izben csendőrkerületi és két izben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal ellátva. 1900. évi május hó 23-án kelt legfelsőbb elhatározással részére a koronás ezüst érdemkereszt adományoztatott.

Szigeti György járásőrmester, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában. Született 1852. évben Gyulán. 1872. évben soroztatott be a cs. és kir. 68. gyalogezredhez, honnan 1875. évben — mint szakaszvezető — szabadságoltatott. 1878. évben a boszniai okkupáció alkalmával a II. osztályu vitézségi ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki. 1883. évben a II. számu csendőrkerülethez lépett be, honnan még azon évben a VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett át. Cts. örsvezető 1883. szeptember 28-tól, valóságos örsvezető 1884 április 11-től, cts. őrmester 1886 julius 11-től, őrmester 1895 julius

1-től, járásőrmester 1903-tól. A közbiztonsági szolgálat terén tanusitott fáradhatlan szorgalma és kitünő eredményeiért több izben részesült nyilvános megdicsérésben és három izben lett kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal ellátva. Huzamosabb időn át parancsnokolta a csurgói örsöt.

Kovács Gergely cimzetes őrmester, a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában. Született 1861. évben Felső-Tótfalván Udvarhely vármegyében. 1883. évben avattatott fel a cs. és kir. 82. gyalogezred póttartalékába, honnan a nyolcheti kiképzés után szabadságoltatott. 1885 szeptember hó 18-án lépett be a m. kir. IV. számu csendőrkerülethez, honnan 1898. évben saját kérelmére helyeztetett át a m. kir. I. számu kerülethez. Buzgó, igen szorgalmas és tevékenyen munkálkodó tagja volt a csendőrségnek. 1890. évben Felsőmislye (Abauj-Torna m.) községben dühöngött tüzvész alkalmával több emberéletnek saját élete kockáztatásával a tüzhaláltól történt megmentéséért Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Teutschländer Hugó őrmester, a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában. Született Nagyszebenben 1862. évben. Felavattatott 1882. évben a cs. és kir. 31. gyalogezredhez, honnan 1885. évi november hó 19-én lépett át a m. kir. I. sz. csendőrkerülethez. 1891. évi augusztus hó 1-én helyeztetett át a IV. számu kerülethez. 1890 április 6-án cimzetes örsvezetővé, 1892 január 11-én cimzetes őrmesterré és 1895 julius 1-évei valóságos őrmesterré léptettetett elő. 1898 április hó 18-án Szatmár vármegye Baticz községben pusztitott tüzvész alkalmával két emberéletnek saját élete kockáztatásával a biztos tüzhaláltól történt megmentéséért Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki. Teutschländer őrmester nevéhez füződik az 1898. évben Szatmárnémeti sz. kir. város határában Papp Elemér sérelmére elkövetett bérgyilkosság fáradságos és eredményes kinyomozása. (A gyilkosság értelmi szerzője, Papp Béla 1900 november 20-án kivégeztetett.) Ennek a mintaszerü nyomozásnak részletes leirását a Csendőrségi Zsebkönyv 1902. évfolyama ismerteti.

Romosán Vazul őrmester, aki később II. osztályu törzsőrmesterré lépett elő, 1885. évben vétetett fel próbaszolgálatra a csendőrséghez. 1900. évben 15 évi csendőrségi szolgálata alatt ugy a közbiztonsági szolgálat terén, mint a deési szárnynál a számviteli és egyéb irodai teendők végzése körül tanusitott kiváló buzgalmáért a m .kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el. 1910. évben 25 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt mindenkor nagy buzgalommal teljesitett eredményes tevékenységéért honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült.

Kaufmesz Mihály járásőrmester, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. Született Prázsmár községben (Brassó vármegye). 1873 április hó 16-án — mint önként belépő —

avattatott fel a cs. és kir. 10. sz. országos csendőrparancsnoksághoz, honnan 1880 december hó 11-én a cs. kir. 2. gyalogezred tartalékába helyeztetett. De a csendőrségi szolgálat iránti előszeretet és vágy által ösztönözve, már a következő év végével ujból kérte felvételét s azóta 30 évet meghaladóan szakadatlanul szolgált (1904. évig bezárólag), ebből huszonhét éven át mint altiszt a csendőrségnél. Mindenkoron kiválóan minősittetett s állandóan nehéz örsöket parancsnokolt. Szolgálati ideje alatt 275 egyént fogott el és 1216 egyént juttatott az igazságszolgáltatás kezére. Öt izben nyert dicsérő okiratot és három izben dicsértetett meg nyilvánosan. Őfelsége 1903. évben részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta. Később járás- és örsparancsnok volt Besztercén.

Bokor Miklós járásőrmester, a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában. Született 1853. évben Dálnok községben (Háromszék vármegye). Felavattatott 1875. évben és a cs. és kir. 2. gyalogezredhez osztatott be. 1878 szeptember hó 9-én — mint tizedes — szabadságoltatott. 1878 december 8-án lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz, ahol 1881. évben tett altiszti vizsgát s neveztetett ki cimzetes örsvezetővé, egyidejüleg áthelyeztetvén a felállitás alatt álló szegedi kerülethez. Itt 1882 május hó 1-én örsvezetővé lépett elő. 1882 november 30-ával a m. kir. III. sz. csendőrkerülethez helyeztetett, ahol 1884. évben cimzetes őrmesterré, 1888. évben pedig valóságos őrmesterré neveztetett ki. 1882—1912. években örsparancsnok, közben nyolc éven át mint szakaszparancsnok-helyettes kifogástalanul müködött. Mintaszerü tevékenysége, rendkivül kitartása közismert volt s valóságos fogalommá vált. Csak egy időszakot emlitve, pl. 13 év alatt összesen mintegy 300 büntettet és vétséget deritett ki s ezekért jelentékeny számu büntettest és törvényszegőt fogott el és jelentett fel. A közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységéért egy izben honvédelmi miniszteri, két izben kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el, egy izben pedig nyilvánosan dicsértetett meg. Később szárnyirodai segédmunkásként osztatott be Nagyváradra, majd szolgálata vége felé mint járásparancsnok Tenkén (Bihar vármegye) teljesitett hosszabb időn át szolgálatot. 1900. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki e derék altisztet.

Virág György őrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. 1872 február 26-án avattatott fel a cs. és kir. 26. vadászszászlóaljhoz. 1877 junius 21-én lépett be a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz, honnan a felállitás (megszállás) idején helyeztetett át a II. számu csendőrkerülethez. 1901. év augusztus hó 1-én helyeztetett nyugállományba 23 évet meghaladó szolgálat után, melyből 19 évet mint örsparancsnok szolgált. Szolgálatának legszebb eredménye volt az, mikor —

mint csendőr — 1878. évben a medgyesi örsön kitartó, erélyes és észszerü nyomozás után egy katonaszökevényt, ki a rozsondai erdőben rablásaival rettegésben tartotta a lakosságot, elfogta. Összes szolgálati ideje alatt 2200 egyént fogott el, illetve jelentett fel. Bács-Bodrog vármegyében két nagy tüzvész és 1897. évben ugyancsak Bács-Bodrog vármegyében pusztitott nagy árvizveszély alkalmával is kimagasló tevékenységet fejtett ki. Őfelsége 1900. évben kiváló érdemei elismeréseül részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Welther Mihály II. oszt. törzsőrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. 1875. évi augusztus 16-án avattatott fel a cs. és kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz és 1901 január 1-ével helyeztetett 25 évi tényleges csendőrségi szolgálat után nyugállományba. 1875—1886. évig a közbiztonsági szolgálatban ért el rendkivül szép eredményeket, amennyiben mintegy 400 büntettest jelentett fel, illetve keritett kézre, ezek közül több rettegett rablót és fegyházból megszökött fegyencet. 1886. évtől irodai szolgálatra alkalmaztatott, mely alatt becsületes müködésével előljárói elismerését és bizalmát ritka magas mérvben nyerte el. A csendőrség e kiváló tagját Őfelsége 1901. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Szártory Jenő őrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. Közel 29 évi és e között 17 évi csendőrségi szolgálat után a csendőrségi szolgálatban szerzett testi törődöttsége miatt 1900. év december 1-ével helyeztetett nyugállományba. Mint katona résztvett az 1866. évi porosz hadjáratban. Csendőrségi szolgálata alatti magatartása és müködése olyan volt, hogy ugy előljáróinak megelégedését, mint a hatóságoknak és a lakosságnak feltétlen bizalmát és tiszteletét kiérdemelte. 1901. évben Őfelsége — ugy háboruban, mint békében teljesitett buzgó és sikeres müködései elismeréséül — részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Vona József őrmester, a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában. 1852. évben született Egerben. 1876 október hó 17-ével avattatott fel a cs. és kir. 12. huszárezredhez. 1877. évben szabadságoltatott. 1880 január 13-án lépett be a m. kir. erdélyi csendőrséghez, honnan 1882. évben — a megszállás idején — helyeztetett a m. kir. IV. számu csendőrkerülethez. Cimzetes örsvezető 1881 november 21-ével, valóságos örsvezető 1882 április 6-ával, cimzetes őrmester 1883 szeptember 6-ával és valóságos őrmester 1886 március 26-ával. Hosszu éveken át parancsnokolta a nyiregyházai lovasörsöt.

Négy izben dicsértetett meg nyilvánosan; három izben csendőrkerületi parancsnoksági és egy izben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal lett ellátva. Őfelsége — 50 éves uralkodási évének jubileuma alkalmával — 1898 november

30-án kelt legfelsőbb elhatározásával a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

*

Schrédl Károly járásőrmester, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában. 1846. évben született Szombathelyen. 1869 augusztus hó 18-án avattatott fel a m. kir. 62. honvédzászlóaljhoz, honnan — mint őrmester — 1877 február 1-én a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz lépett át. 1880 november 11-én valóságos örsvezető cimzetes őrmesterré neveztetett ki. A megszállás idején, 1881 december hó 1-ével a szegedi, 1883. év október hó 1-ével a székesfehérvári kerülethez helyeztetett. 1882 október 1-én lépett elő valóságos őrmesterré, 1904 május 1-ével padig járásőrmesterré. Negyven éven felül — megszakitás nélkül — szolgált az intézménynél.

Hivatásszerü kötelmeit ezen hosszu idő alatt mindenkor a legnagyobb kötelességtudással, páratlan készséggel és kiváló jó eredménnyel teljesitette. Érdemei elismeréséül hét izben dicsértetett meg. 1911. évig bezárólag 570 büntettest fogott el és 1660 egyént jelentett fel az illetékes hatóságoknak. Az általa megszerzett bünjelek értéke meghaladja a 200.000 aranykoronát. Örsparancsnok volt a karánsebesi, a baranyasellyei, a felsősegesdi és a nagyatádi örsökön.

1901. év március 6-án Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel, 1910. év február hó 27-én 40 éven át tanusitott, mindenkor kötelességhü és példás magatartása, valamint kiválóan buzgó és rendkivül eredményes müködése legfelsőbb elismeréséül az *arany érdemkereszttel* a legkegyelmesebben kitüntetni méltóztatott.

Schrédl járásőrmester hasonnevü fia vezérkari ezredes, Vilmos nevü fia csendőrszázados.

Kimagasló szolgálati tevékenységeit a Csendőrségi Zsebkönyv 1902., 1904. és 1911. évfolyamai ismertetik.

*

Ringer Alajos II. osztályu törzsőrmester, a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában. 1855. évben Nagy-Küküllő vármegye Kőhalom községében született. 1876. évben avattatott fel a cs. és kir. 31. gyalogezredhez. Szakaszvezetői rendfokozatban 1879 október 4-én lépett be a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. 1900-ig bezárólag 27 évet meghaladó idő alatt, amelyből 24 évet töltött mint örsparancsnok különböző örsökön, mint segédoktató a tanosztálynál, mint számvivőségi segédmunkás a m. kir. II. számu csendőrkerület számvivőségénél, kiváló szorgalma, buzgósága és teljes megbizhatóságával mindenkor kiérdemelte előljárói bizalmát. A nagy pontosságot igénylő számvivői szakmában kiválóan felelt meg. Érdemei révén osztatott be később a belügyminisztérium szakszámvevőségéhez. Őfelsége 1901. évben tüntette ki a koronás ezüst

érdemkereszttel, miután már előzetesen több izben részesült nyilvános és kerületi dicsérő elismerésben.

Szőcs Mihály járásőrmester, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában. 1856. évben született Csikcsomortán községben. 1877. évben avattatott fel a m. kir. 26. honvédzászlóaljhoz. Mint tizedes 1879. év junius 16-án lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. 1882. évben tette le az altiszti vizsgát és lépett elő cimzetes örsvezetővé. 1883. évben már valóságos örsvezető. 1888. évben helyeztetett át a m. kir. VI. számu csendőrkerülethez, hol Pápán huzamosabb időn át örsparancsnokoskodott. 1888-ban cimzetes őrmester, 1895. évben valóságos őrmester. 1904. évig bezárólag 500 büntettest fogott el és 1534 egyént jelentett fel. 1904. évig három izben kerületi parancsnoksági dicsérő elismerésben és három izben nyilvános megdicsérésben részesült. Őfelsége e kiváló csendőraltisztet 1901. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Barabás Ignác őrmester, született 1852. évben Gyergyókilyénfalván. Felavattatott 1874. évben a m. kir. 1. számu budai honvédzászlóaljhoz. 1877 február hó 17-én lépett be a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz s ott 1881 május 3-án cimzetes örsvezetővé lépett elő s ugyanazon év november 1-ével valóságos örsvezetővé. Része volt a szegedi csendőrkerület megszállásában. Itt 1883 november 1-ével cimzetes őrmester és 1884 március 1-ével őrmesterré lépett elő. Husz éven felüli időn át müködött fáradságot nem ismerő odaadással az orsovai örsön.

A közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes ügybuzgóságáért s tevékenységéért több izben részesült nyilvános megdicsérésben; egy izben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal és egy izben kerületi dicsérő okirattal láttatott el. 1897. évben Őfelsége a koronás érdemkereszttel tüntette ki.

E kiváló altiszt érdemes tagja volt az intézménynek, a sulyos terheket jelentő határszéli orsovai örsöt mintaszerü rendben vezette, számtalan bonyolult közbiztonsági zavart deritett ki, törvénysértőt fogott el és jelentett fel. Előljárói bizalmát, alárendeltjei hüséges ragaszkodását, a hatóságok és a lakosság nagyrabecsülését állandóan kivivta a maga számára.

Müller János m. kir. I. számu csendőrkerület állományába tartozó örsvezető cimzetes őrmester a közbiztonság terén 26 és fél éven át tanusitott ügybuzgó és eredményes tevékenységéért 1901. évben a honvédelmi miniszter által dicsérő elismerésben részesittetett.

Burdea László cimzetes örsvezető, a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában. 1901. évben 18 évi szolgálata alatti hüséges magatartása és odaadó tevékenységéért kerületi parancsnoki dicsérő okirattal láttatott el.

Noé Mátyás őrmester, a m. kir. IV. számu csendőrkerület

állományában. 1875 február 18-án avattatott fel a cs. és kir. 44. gyalogezredhez, honnan ugyanazon év október hó 1-én a cs. és kir. 7. huszárezredhez helyeztetett át. Bosznia megszállásában 1878. évben résztvett a zepcsei és magláji ütközeteknél. 1881 december hó 29-én lépett be a csendőrséghez. Ezen derék altiszt hosszas szolgálata alatt (bezárólag 1904) az annyira terhes csendőrségi szolgálatnak teljes odaadással szentelte magát s sikerült is neki igen figyelemreméltó eredményeket felmutatnia. Összes szolgálati ideje alatt mintegy 800 egyént fogott el és 6000 egyént jelentett fel az illetékes hatóságoknak. Mint tábori csendőr hadgyakorlatok alkalmával számos éven át igen hasznos szolgálatokat tett és teljes megelégedésre müködött. 1902. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Nagy György örsvezető, a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában. A cs. kir. 38. gyalogezrednél három évig szolgált. A m. kir. csendőrségnél 1902. évig, husz évet meghaladóan teljesitett szolgálatot. Bosznia megszállása alkalmával öt ütközetben vett részt. Kötelességérzettől áthatva a legnagyobb odaadással s legszebb eredménnyel teljesitette szolgálatát mindaddig, mig a terhes szolgálat okozta testi törődöttsége folytán a nyugállományba nem kényszerült vonulni.

1902. évben — ez alkalomból folyólag — Őfelsége által a koronás érdemkereszttel tüntettetett ki.

Orbán Sándor járásőrmester, a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában. Született a somogyvármegyei Kaposmérő községben 1858 május hó 29-én. 1878. évben avattatott fel a cs. és kir. 44. számu gyalogezredhez, honnan 1881. évben lépett át a m. kir. I. számu, majd még ez évben a II. és ottani rövid szolgálata után a III. számu csendőrkerülethez. Cimzetes örsvezető 1885. évben, örsvezető 1886. évben, cimzetes őrmester 1888. évben, őrmester 1895. évben, járásőrmester 1904. évben. Hosszas szolgálati ideje alatt fáradhatlan buzgalommal és lelkes kitartással szentelte magát az annyira terhes csendőrségi szolgálatnak. Életrevalóságának, megbizhatóságának számtalan jelét szolgáltatta. 1887. évtől két évtizedet jóval meghaladóan parancsnokolta a vaskóhi (Bihar vármegye) örsöt. A közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységéért a honvédelmi miniszter által két izben, a kerületi parancsnokság részéről három izben lett dicsérő okirattal ellátva. Őfelsége 1902. évben tüntette ki a koronás ezüst érdemkereszttel.

Rosenauer Péter II. osztályu törzsőrmester, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában. Született 1856. évben a Brassóvármegyei Szentpéter községben. Felavattatott 1875. évben a cs. és kir. 10. sz. országos csendőrparancsnoksághoz. Harminc évet meghaladóan szolgált a csendőrségnél, ebből 7 éven át a közbiztonsági szolgálat terén kitartó buzgalommal és eredménnyel. Ezért nyilvános megdicsérésben is részesült. 1879.

évben neveztetett ki cimzetes örsvezetővé, 1880 január 26-án örsvezetővé, 1882. évben cimzetes őrmesterré, 1884. évben őrmesterré, 1900 augusztus 1-én pedig II. osztályu törzsőrmesterré. Szárnyirodai segédmunkásként 1882 május 1-én vezényeltetett a nagykikindai szárnyirodába, honnan 1885 november 1-én a felállitott soproni szárnyhoz szárnyszámvivői minőségben helyeztetett át. Az időtől szakadatlanul Sopronban müködött s ezen beosztásában kiváló szorgalmat, pontosságot és feltétlen megbizhatóságot tanusitott. Kiváló szolgálatai elismeréséül hat izben — ebből egyszer honvédelmi miniszter által — dicsértetett meg, 1902. évben pedig Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Schäffer Jakab 1857. évben született Temes vármegye Ujbessenye községében. Felavattatott 1877 január 19-én a cs. és kir. 28. tábori vadászászlóaljhoz. Mint szakaszvezető 1882. év január hó 1-én közvetlenül lépett át a m. kir. csendőrséghez. 1882 julius 16-án a m. kir. I. számu kerülettől a IV. számuhoz, onnan 1883. évben a felállitás alatt állott V. számu kerülethez helyeztetett. Cimzetes örsvezetővé 1882. évben, örsvezetővé 1883. évben, cimzetes őrmesterré 1886. évben, őrmesterré 1892. évben, II. osztályu törzsőrmesterré 1900 augusztus 1-én neveztetett ki. 1883—1897. évig örsparancsnok volt. 1897 október 1-től kerületi számvivőségi segédmunkás.

Schäffer törzsőrmester a közbiztonsági szolgálatban tanusitott kiválóan eredményes müködéséért négy izben nyilvánosan dicsértetett meg, egy izben kerületi parancsnoksági és egy izben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el. Őfelsége 1902. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki e derék altisztet.

Moser József cimzetes őrmester, a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában. 1871 március 7-én avattatott fel a m. kir. 74. honvédzászlóaljhoz. 1881 szeptember 16-án — mint tartalékos szakaszvezető — lépett át a csendőrséghez, honnan 20 évi szolgálat után 1901 december hó végével vonult nyugállományba. Két évtizedes közbiztonsági szolgálata alatt tanusitott eredményes müködése legfelsőbb elismeréseül, Őfelsége 1902. évben részére az ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Titera János járásőrmester Vizaknán született 1856. évben. Felavattatott 1875. évben a cs. és kir. 10. sz. országos csendőrparancsnoksághoz. 1879. év május hó 24-ével cimzetes örsvezetővé, ugyanezen év október 16-ával valóságos örsvezetővé lépett elő. Megrongált egészségének helyreállitása céljából 1881. évben kilépett a csendőrség kötelékéből. 1882. év április 7-én azonban a m. kir. I. számu csendőrkerület által ujból felvétetett. Cimzetes őrmester 1883. évtől, őrmester 1890. évtől és járásőrmester 1904. évtől. Harminc évet jóval meghaladóan szolgálta a testületet. A közbiztonság terén tanusitott fáradhat-

lan szorgalmáért és eredményes müködéséért a kerületi parancsnoksága által öt izben, a honvédelmi miniszter által pedig egy izben dicsértetett meg okiratilag. 1893. évben, a Küküllő kiöntése alkalmával, saját élete kockáztatásával több embert mentett meg az ár által alámosott, összeomlott épületekből. Őfelsége 1902. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. Hosszu éveken át volt örs- és járásparancsnok Medgyesen.

Ehrmann Mátyás járásőrmester 1856. évben született Hosszuaszó községben (Kisküküllő vármegye). 1874. évben avattatott fel a cs. és kir. 28. vadászzászlóaljhoz, hol 1878 december 1-ig szolgált s honnan közvetlenül — mint fővadász — lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Mint örsparancsnok 1882-től a herkulesfürdői, a berzászkai és a fehértemplomi örsökön szolgált. A csendőrségnél 30 évet meghaladóan teljesitett értékes szolgálatot. Ez idő alatt a honvédelmi miniszter által két izben lett dicsérő okirattal ellátva, a kerületi parancsnoksága által három izben lett nyilvánosan és okirati megdicsérésben részesitve. Szolgálati ideje alatt leginkább a román és szerb határszélen mintegy 740 törvénysértőt fogott el és 2100 egyént jelentett fel. Őfelsége által 1902. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Kiss József I. járásőrmester Kemenesmihályfalva községben (Vas vármegye), 1854. évben született. 1876. évben avattatott fel a m. kir. 75. honvédzászlóaljhoz, honnan — mint őrvezető — 1877 junius 16-án közvetlenül lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Cimzetes örsvezetővé 1881 december 11-én neveztetett ki. 1882 május 1-én a II. számu kerülethez helyeztetett. Még ez évben örsvezetővé lépett elő. 1884. évben a m. kir. VI. számu csendőrkerülethez helyeztetett. Itt lépett elő 1884. évben cimzetes őrmesterré. 1891. évben pedig őrmesterré. Járásőrmesterré 1904. évben neveztetett ki. Örsparancsnok volt Zalaszentgróton, majd járásparancsnok Tapolcán.

A közbiztonság terén tanusitott eredményes müködéséért két izben nyilvánosan dicsértetett meg, két izben pedig kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el. 1902. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

*

Goldhammer Ede járásőrmester. Született Csongrádon 1858. évben. A cs. és kir. 68. gyalogezredhez 1876. évben önként belépvén, onnan 1881 december hó 29-én — mint őrmester — lépett át a m. kir. II. számu csendőrkerülethez. Innen pár év mulva a III. számu kerülethez helyeztetett. Cimzetes örsvezetővé 1882. évben, örsvezetővé 1883. évben, cimzetes őrmesterré 1885. évben, őrmesterré 1894. évben, járásőrmesterré 1904. évben neveztetett ki. Husz éven át parancsnokolta a

dombroványi örsöt s huzamosabb időn át a szakasz-, majd szárnyszékhelyen levő belényesi örsöt.

Goldhammer járásőrmester 1883—1902. évig mint dombroványi örsparancsnok 65 tényvázlattal 208 törvénysértőt szolgáltatott az igazságszolgáltatás kezébe és 483 törvényszegőt jelentett fel. Kiválóságát mi sem bizonyitja jobban, mint az, hogy több tisztjelöltet küldött felsőbbsége örsére a gyakorlati szolgálat elsajátitására. Komoly, rendkivül kötelességtudó, becsvágyó, figyelmes, előzékeny és teljesen megbizható altiszt volt.

Lankadatlan szorgalmáért és eredményes tevékenységeért a honvédelmi miniszter által három izben, a kerületi parancsnokság által két izben okirati s három izben nyilvános megdicsérésben részesült.

Kiváló érdemei elismeréseül Őfelsége által 50 éves uralkodása jubileuma alkalmából 1898. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

*

Hunyadi Sándor járásőrmester 1857. évben Pozsony vármegye Hidaskürth községében született. 1878. évben avattatott fel a cs. és kir. 72. gyalogezredhez, honnan — mint számvivő-altiszt — 1881. szeptember 13-án lépett be a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Ez év november havában az akkor felállitott II. számu csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át. 1882. évben tette le az altiszti vizsgát és lépett elő cts örsvezetővé, 1883. évben pedig örsvezetővé. E minőségben ugyanazon év november hó végével helyeztetett át az ugyancsak felállitás alatt állott VI. számu csendőrkerülethez. Előbb az alsólendvai örsöt vezette, majd 1884 május 1-től 19 éven át a muraszombati fontos határszéli örsöt. Cts őrmesterré 1885. évben, 1894. évben őrmesterré lépett elő. Kiváló szolgálatainak elismeréseül három izben részesült nyilvános megdicsérésben és három izben láttatott el dicsérő okirattal. 1893. évben több nagyobb bünténynek Magyar-, Horvát- és Stájerországokban kiterjedt nyomozásánál hat hónapon át tanusitott fáradhatlan ügybuzgalmáért és kitünő szolgálatáért Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki. Ezen ügyben kifejtett tényked ése a Csendőrségi Zsebkönyvben (1894. évfolyam) részletesen ismertetve lett.

Kovács János I. őrmester, 1849. évben született a Fejérvármegyei Nagyperkáta községben. A cs. és kir. 69. gyalogezredhez 1869. évben avattatott fel. 1872. évben — mint tizedes — szabadságoltatott. 1878. évben résztvett Bosznia és Hercegovina megszállásában. 1882. évben megyei foglár lett. 1884. január hó 6-án lépett be a székesfehérvári VI. számu csendőrkerülethez, ahol 1886. évben cts örsvezetővé, azon évben még valóságos örsvezetővé lépett elő. Cts őrmester 1891-től, őrmester 1897. évtől.

A közbiztonsági szolgálat terén tanusitott szorgalmáért és eredményes müködéseért három izben lett a kerületi parancsnokság által dicsérő okirattal ellátva és két izben nyilvánosan megdicsérve.

Kiváló és hosszas szolgálataiért Őfelsége által 1894. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Németh Gábor II. cts őrmester 1861. évben született Megyer községben (Zala vármegye.) A m. kir. 71. veszprémi honvédzászlóaljhoz 1883. évben avattatott fel. A következő évben vétetett fel a m. kir. VI. számu csendőrkerülethez, hol 1890. év május 1-én cts örsvezetővé, ugyanazon év november hó 1-én örsvezetővé és 1895 február 10-én cts őrmesterré neveztetett ki. Báttaszéken volt huzamosabb időn át örsparancsnok.

A Renkó-féle rablóbanda megsemmisitése alkalmával tanusitott bátor és elszánt magatartásáért honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el; az 1893. év tavaszán a Duna áradása alkalmával, nemkülönben a közbiztonsági szolgálat terén szerzett kiváló érdemeiért Őfelsége legfelsőbb elhatározásával az ezüst érdemkereszttel lett kitüntetve.

Janszky József m. kir. IV. számu csendőrkerületbeli őrmesternek a közbiztonsági szolgálat terén 19 évet meghaladóan tanusitott kötelességhü, kiválóan ügybuzgó müködéseért, valamint szakaszparancsnok-helyettesi minőségben reáháramló kötelességeinek pontos és lelkiismeretes teljesitése és példás magaviseleteért a honvédelmi miniszter 1902. évben teljes elismerését fejezte ki. Ugyanezen magas elismerésben részesült *Kiss Károly* I. számu csendőrkerületbeli őrmester 18 évi és *Bohn János* II. számu csendőrkerületbeli őrmester 16 éven át teljes odaadással és a legjobb eredménnyel végzett kitünő szolgálataiért.

Őszi Rezső őrmester, 1876 április 10-én avattatott fel a cs. és kir. 9. huszárezredhez. 1881. év december hó 30-án vétetett át a szervezés alatt álló m. kir. csendőrséghez, hol 20 évet meghaladóan — ebből 18 éven át mint örsparancsnok és helyettes szakaszparancsnok — szakadatlanul szolgált s pihenést nem ismerő munkásságával, rendkivüli erélyével, rendithetetlen kötelességérzetével, valamint haláltmegvető személyes bátorságával mindenkor megfelelt azon bizalomnak, melyet előljárói beléje helyeztek. Eredményteljes müködéseért hat izben lett dicsérő okirattal kitüntetve. Szabolcs vármegyében töltötte csendőri szolgálati idejét. 1902. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Demeter Ferenc őrmester, 1850. évben született Udvarhely megye Martonos községében. 1870. évben avattatott fel a cs. és kir. 62. gyalogezredhez. A csendőrséghez 1877 augusztus 16-án vétetett fel. A megszállás idején helyeztetett át a m.

kir. V. számu csendőrkerülethez. Harminc évet meghaladóan szolgált az intézménynél. A dobsinai örsöt két évtizeden át parancsnokolta. Ezen idő alatt fáradságot nem ismerő tevékenységével sikerült neki ezen nagykiterjedésü örskörletben — hol folyton mintegy 2000 idegen bányamunkás dolgozott — teljesen megnyugtató közbiztonsági állapotokat létrehoznia és fenntartania.

1902. évben Ő felsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Szentpétery Sándor II. oszt. törzsőrmester, az I. számu csendőrkerület állományában. Harminc évet meghaladóan teljesitett csendőrségi szolgálatot. 1876 március 22-én avattatott fel a cs. és kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz. Hosszu szolgálata alatt különféle szolgálati alkalmazásában mindig buzgón, teljes odaadással és a legjobb eredménnyel müködött. 1878. évben, mint fiatal altiszt, a magyarigeni örs vezetésével lett megbizva s annak kedvezőtlen közbiztonsági viszonyait rövidesen normális állapotba terelte. 1882. évben a marosvásárhelyi szakasz ideiglenes vezetésével bizatott meg, ugyanakkor az ezen állomáson felállitott altiszti iskolában az oktatási teendőket is ellátta s ezen alkalmazásában az alárendelt legénységet a fegyelem helyes kezelése mellett mindig eredményesen parancsnokolta. Jeles tulajdonságaival előljárói figyelmét magára vonván, segédmunkási minőségben a kerület törzséhez osztatott be s itt 20 évet jóval meghaladó időn át igen kiváló tevékenységet fejtett ki. Hat izben részesült dicséretben. Őfelsége által 1902. évben a koronás ezüst érdemkereszttel lett kitüntetve.

Mrákovits Gábor járásőrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. Született a bácsbodrogvármegyei Bajmok községben 1853. évben. A cs. és kir. 23. gyalogezrednél három évi tényleges szolgálatát befejezvén, 1882. évben lépett át a m. kir. csendőrséghez. Kiváló ügyessége, leleményessége és szakismeretei révén számtalan sulyos beszámitás alá eső büncselekményt deritett ki. 1903. évig bezárólag 120 egyént fogott el és 300 egyént jelentett fel. 1902. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. A csendőrségnél 1904. évig bezárólag 33 évet felülhaladóan szolgált. 1904. év május 1-ével járásőrmesterré neveztetett ki. A kilencszázas években Ujvidéken volt örs- és járásparancsnok.

Hinczel Mihály őrmester, a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában. Huszonháromévi értékes csendőrségi szolgálat után 1902 október 1-én helyeztetett nyugállományba. Nagy tevékenységet fejtett ki a közbiztonság terén, szebbnélszebb eredményeket érve el. Szigoru intézkedéseivel a Galiciából bevándorolt uzsorások üzelmeinek vetett gátat, miáltal a lakosság háláját, előljáróinak s a hatóságoknak pedig elismerését érdemelte ki.

1902. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Hevesi Béla járásőrmester, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában. Született 1857. évben a hevesmegyei Heves községben. A m. kir. 49. számu szilágysági honvédzászlóaljban eltöltött másfélévi tényleges szolgálat után, mint tizedes, 1881 julius 17-én közvetlenül lépett át a m. kir. erdélyi csendőrséghez, ahol 1905. évig bezárólag már 24 éven felül szolgált. Ez idő alatt hét izben részesült dicsérő okirati és nyilvános dicséretben. 1902. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki. 1904 május 1-vel járásőrmesterré lépett elő. 1881. évtől a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában szolgált, majd áthelyeztetett a VI. számu kerülethez. A kilencszázas években Szombathelyen volt örs- és járásparancsnok.

Hajdu Gábor őrmester, 1881. évben avattatott fel a m. kir. 52. számu nógrádi honvédzászlóaljhoz, honnan 1882. évben lépett át közvetlenül a m. kir. csendőrséghez, ahol 1902 április 1-ével történt nyugdijazásáig ténylegesen szolgált. Kitünő szolgálatai nemcsak a közbiztonsági szolgálat terén érvényesültek, hanem a vezetése alatt álló legénység oktatása, nevelése és fegyelmezésében is. Öt izben részesült dicsérő elismerésben. 1902. évben tüntettetett ki Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel.

Fodor Fülöp őrmester, a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában. 1858. évben született Mátészalka községben. 1878. évben avattatott fel a cs. és kir. 65. gyalogezredhez és 1881. évben közvetlenül lépett át a csendőrséghez. 1904. évben már huszonháromévet meghaladóan teljesitett itt szolgálatot, mindenkor lelkiismeretes pontosságának és teljes megbizhatóságának adván tanujelét. 1903. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel lett kitüntetve.

Preidt Gábor. I. oszt. törzsőrmester.* 1855. évben született Brassó vármegye Botfalva községben. Felavattatott 1874 december hó 16-án — mint önkéntes ujonc — a cs. és kir. 10. számu országos csendőrparancsnoksághoz. 1879 április hó 15-én cts örsvezetővé, 1881 február hó 1-én örsvezető cts őrmesterré, 1882 május 1-én őrmesterré, 1900 augusztus 1-től II. osztályu, 1904. évben I. osztályu törzsőrmesterré neveztetett ki. 1878 óta segédmunkásként osztatott be a brassói szárnyirodába, hol 1880 október 1-től a szárnyszámvivői teendők önálló ellátásával bizatott meg. Mint szárnyszámvivő altiszt ugy az emlitett szárnynál, mint később egészen 1887 március hó végéig a m. kir. II. számu csendőrkerület különböző szárnyainál müködött. 1895 szeptember 1-vel a m. kir. belügyminisztérium

* Később mint százados-számvivőtiszt helyeztetett nyugállományba. Birtokosa lett a Ferenc József-rend lovagkeresztjének.

számvevőségéhez osztatott be. Kiválóan szorgalmas, buzgó és derék, közbecsülésben álló tagja volt az intézménynek. Kiváló szolgálatai elismeréseül ugy a kerületi parancsnokságától, mint a honvédelmi miniszter részéről okirati megdicsérésben részesült. Őfelsége 1900. évben a koronás ezüst érdemkereszttel jutalmazta derék csendőrének kiváló szolgálatait.

Krimpián Vazul járásőrmester, a m. kir. V. számu csendőrkerület állományában. 1877. évben avattatott fel a cs. és kir. 28. vadászszázlóaljhoz, honnan három évi tényleges szolgálata után tartalékba helyeztetett. 1881 február 3-án lépett be a m. kir. csendőrséghez, hol 1903. évig bezárólag már 23 éve szolgált. A közbiztonsági szolgálat terén rendkivül szép eredményeket ért el. A salgótarjáni igen fontos örsöt közel husz éven át kiváló szakértelemmel vezette. Minden lépését ügyességének, lelkiismeretességének és szakképzettségének tulajdonitható siker koronázta. 1903. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki e derék altisztet, aki egy egész környék bizalmát és megbecsülését birta. 1904 május 1-évl járásőrmesterré neveztetett ki.

Popiczka Kelemen járásőrmester, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. Született a besztercenaszódvármegyei Oláhszentgyörgy községben 1855 november hó 23-án, 1875. évi október 1-től 1881 julius hó 1-ig szolgált a cs. és kir. 63. gyalogezrednél. Onnan ezen ezred tartalékába helyeztetett. Ugyanazon év december hó 24 óta szolgált a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. A nagyszebeni szárnyhoz nyerte beosztását. 1885 május 1-től cts örsvezetővé, 1886 február 26-tól örsvezetővé, 1891 junius hó 1-től cts őrmesterré, 1895 augusztus 1-től őrmesterré, 1904 május 1-től járásőrmesterré neveztetett ki. Hosszu és érdemgazdag szolgálati ideje alatt ugy örsparancsnoki, mint segédoktatói minőségben mindig teljes odaadással és tiszteletreméltó szorgalommal müködött, minek elismeréseül egy izben honvédelmi miniszteri, egy izben kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttatott el és három izben részesült nyilvános dicséretben. Őfelsége 1903. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. Éveken át volt örsparancsnok Kolozsváron.

Jakócs Sámuel járásőrmester, 1859. évben a háromszékvármegyei Zalán községben született. 1879 március 19-én avattatott fel a cs. és kir. 2. gyalogezredhez, honnan — mint tizedes — 1882 szeptember hó 13-án közvetlenül lépett át a m. kir. I. számu csendőrkerülethez. Cts örsvezető 1886. évtől, örsvezető 1887. évtől, cts őrmester 1892. évtől, őrmester 1895. évtől, járásőrmester 1904. évytől. Örs- és járásparancsnok volt Fogarason. Két izben részesült csendőrkerületi és egy izben honvédelmi miniszteri dicsérő okirati elismerésben. Hosszas, buzgó és sikeres szolgálatai elismeréseül Őfelsége 1903. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Rusz János járásőrmester, született 1855. évben a Torda-aranyosvármegyei Pusztacsán községben. A cs. és kir. 50. gyalogezredben eleget tevén katonai szolgálati kötelezettségének, 1878 december hó 20-án lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Huszonhat évi fárasztó csendőrségi szolgálata után, 1904 május hó 1-ével neveztetett ki járásőrmesterré. Már mint fiatal csendőr, majd mint örsparancsnok s közel 14 éven át mint szakaszparancsnok-helyettes odaadó, kötelességhü és eredményteljes müködésével kiváló érdemeket szerzett. Példás magaviseletét és feltétlen megbizhatóságát tekintve, a csendőrség legjobb és leghasználhatóbb altisztjei közé volt sorozható. Örs- és járásparancsnok volt Székelyudvarhelyen. Őfelsége 1903. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Németh József járásőrmester, 1854. évben született a háromszékvármegyei Bölön községben. 1874. évben avattatott fel a cs. és kir. 2. gyalogezredhez, honnan — mint tizedes — 1878 december hó 6-án lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Hosszu szolgálata jutalmaként 1904. év május 1-ével járásőrmesterré lépett elő. Már mint fiatal csendőr a berecki örskörletben lopás, gyujtogatás és emberölések által nagymérvben megzavart közbiztonságot állitotta helyre. A létszámkiegészités körül kifejtett ügybuzgalmáért és eredményes müködéseért egy izben kerületi nyilvános megdicsérésben részesült. A közbiztonsági szolgálat terén évek hosszu során át tanusitott lelkiismeretes munkásságáért a honvédelmi miniszter által dicsérő okirattal láttatott el, mig Őfelsége 1903. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Magyari András járásőrmester, Brassóban született 1854 március hó 19-én. 1876. évben avattatott fel a cs. és kir. 2. gyalogezredhez. Mint gyalogos 1879 szeptember hó 23-án lépett be a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Azóta megszakitásnélkül szolgált. 1904. év május 1-vel neveztetett ki járásőrmesterré. Ezidőben örs- és járásparancsnok Sósmezőn. Szolgálatát mindenkor az intézmény iránti nagy lelkesedéssel és szeretettel, teljes odaadással és kitartással teljesitette. Életrevalóságát és használhatóságát azon körülmény is igazolja, hogy az uzsoki örskörletben — melynek 15 éven át volt parancsnoka — közbiztonsági zavar alig fordult elő. 1903. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Bordás Lázár járásőrmester, 1859 julius 4-én született Telek községben (Háromszék vármegye). Felavattatott 1879. évben s beosztatott a cs. és kir. 2. gyalogezredhez, honnan — mint szakaszvezető — lépett át 1882 szeptember 25-én a m. kir. I. számu csendőrkerülethez. Egész szolgálati ideje alatt kiváló előszeretettel müködött pályáján és körültekintéssel,

eréllyel és lelkiismeretességgel párosult ügybuzgalma által igen szép és követésreméltó eredményeket ért el. Tiz izben részesült dicsérő elismerésben. Őfelsége 1903. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. 1904. év május 1-vel nevezetett ki járásőrmesterré s legutóbb a kézdivásárhelyi örsön teljesitett szolgálatot.

Miklós András járásőrmester, 1860. évben született Szent-Margita községben (Szolnok-Doboka vármegye). 1879 április 24-én avattatott fel a cs. és kir. 51. gyalogezredhez, honnan — mint gyalogos — lépett be 1881 december hó 11-én a m. kir. I. számu csendőrkerülethez. 1882 augusztus hó 28-án helyeztetett át a szervezés alatt állott m. kir. IV. számu kerülethez. A testületben 1905. évig bezárólag már 25 évet meghaladóan szolgált. Mint örsparancsnok és szakaszparancsnok-helyettes hivatalát példásan töltötte be s eredményteljes szolgálataiért több izben dicsértetett meg. 1903. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki. 1904 május hó 1-ével járásőrmesterré lépett elő s örs- és járásparancsnok volt a tiszafüredi örsön.

Pál Ignác járásőrmester 1856 augusztus hó 6-án született Kovászna községben (Háromszék vármegye). 1876. évben avattatott fel a cs. és kir. 2. huszárezredhez. 1879 október 6-án mint tizedes a cs. és kir. 4. szekerész ezredhez osztatott be. 1880 április 9-én lépett be a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. 1883 január 1-ével — mint örsvezető — helyeztetett át a m. kir. III. számu csendőrkerülethez. 1882 január 1. óta örsparancsnok és e között 13 évig, mint szakaszparancsnokhelyettes müködött. 1903 szeptember 1. óta a kunszentmiklósi járásparancsnokság vezetésével bizatott meg. 1904 május 1-től járásőrmester. Négy izben részesült okirati és nyilvános megdicsérésben. 1903. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Mátsek István járásőrmester Vasvármegye Vizlendva községében született 1855. évben. A cs. és kir. 48. számu gyalogezredhez avattatott fel, honnan 1882 február hó 3-án lépett be — mint gyalgos — a m. kir. I. számu csendőrkerülethez. Innen a IV. számu csendőrkerülethez, majd 1883. évben az V. számu kerülethez helyeztetett. Hosszu szolgálati ideje alatt számos szép és figyelemreméltó eredményt ért el, bonyolult és sulyos beszámitás alá eső büncselekményeket példás tevékenységgel deritett ki. Kitünt alárendeltjei lelkes nevelése, oktatása és fegyelmezésében is. Négy izben nyilvános, három izben kerületi, három izben honvédelmi miniszteri okirati elismerésben részesült, mig Őfelsége 1903. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. 1904. év május 1-én lépett elő járásőrmesterré.

Hoffmann Kristóf járásőrmester 1857 május 18-án született a torontálvármegyei Gyertyámos községben. 1877. év-

ben soroztatott be a cs. és kir. 13. hadosztály tüzérezredhez, honnan — mint szakaszvezető — 1881. év december hó 31-ével szabadságoltatott. 1882 március 1-én lépett be a m. kir. II. számu csendőrkerülethez, honnan még azon évben a III. számu kerülethez helyeztetett át. 1886. évben cts örsvezetővé, 1888. évben örsvezetővé, 1892. évben cts őrmesterré, 1894. évben őrmesterré, 1904. évben járásőrmesterré lépett elő. 1903. évtől örs- és járásparancsnok volt Gyulán, közel másfél évtizeden át. Egy izben honvédelmi miniszteri, egy izben kerületi dicsérő okirati, két izben nyilvános megdicsérésben részesült. 1903. évben kimagasló és eredményteljes szolgálatai elismeréseül Őfelsége legfelsőbb elhatározásával a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Hudák János őrmester született 1856. évben az abaujtornavármegyei Felsővadász községben. 1876. évben avattatott fel a cs. és kir. 1. vártüzérzászlóaljhoz. 1878. évben Bosznia megszállásánál a kokányi, kolitici és serajevói ütközetekben vett részt s a hadiéremmel tüntettetett ki. 1882 junius 29-én — mint tizedes — lépett be a m. kir. IV. számu csendőrkerülethez. Az 1887. évben Eperjesen dühöngő tüzvész alkalmával két egyén életét mentette meg — saját életének kockáztatásával — a biztos tüzhaláltól. 1894. évben Zsebes községben Plahi Mihály sérelmére elkövetett gyilkosság, ugyanazon évben Deuga András burafalvai lakos sérelmére elkövetett gyilkosság tetteseit nyomozta ki ritka leleményességgel és eréllyel. Kötelmeit mindenkor teljes odaadással és igen eredményesen teljesitette. 1900-as években örsparancsnok volt Enyickén. Őfelsége 1903. évben a koronás ezüst érdemkereszt legkegyelmesebb adományozásával jutalmazta érdemeit.

Somogyi Lajos járásőrmester Balatonszemes községben született 1860. évben. 1882. évben mint honvéd avattatott fel a m. kir. 70. számu balatonsomogyi honvédzászlóaljhoz, ahol 1886 január 9-ig szolgált. Ez év január 10-én lépett át a m. kir. csendőrséghez. Különböző örsökön, mint örsparancsnok, 15 évet meghaladóan pedig segédoktatói minőségben a legénység oktatása körül szerzett elismerésre méltó érdemeket. Előljárói teljes megelégedésére szolgált e derék altiszt, aki 1904 május 1-ével járásőrmesterré lett kinevezve. Honvédelmi miniszter részéről egy izben, a kerületi parancsnokság részéről szintén egy-egy izben lett dicsérő okirattal ellátva. Érdemei elismeréseül Őfelsége által 1903. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Hayn János járásőrmester született Segesváron 1856. évben. Felavattatott a cs. és kir. 31. gyalogezredhez 1876. évben, honnan — mint szakaszvezető — 1879 augusztus hó 7-én közvetlenül lépett be a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Ott 1881 november 1-én lépett elő cts örsvezetővé. Ezen minőségben a II. számu csendőrkerülethez helyeztetett át, hol

1882 május 1-én örsvezetővé léptettetett elő s mint ilyen, a III. számu kerülethez helyeztetett át. 1883 március 1-én cts őrmesterré lépett elő. 1885. évben a fővárosi államrendőrség szolgálatába ment át, de a következő évben visszatért az intézmény kötelékébe. 1892. évben őrmesterré neveztetett ki. 1893. évtől a budapesti tanosztálynál segédoktató. Ugy ezen alkalmazásában, mint a közbiztonsági szolgálatban érdemdús munkásságot fejtett ki. Teljes megbizhatóságával, odaadó kötelességtudásával és mintaszerü életével előljárói elismerését s alárendeltjei ragaszkodását birta. 1904 junius 1-ével járásőrmesterré neveztetett ki. Három izben honvédelmi miniszteri, két izben kerületi parancsnoksági dicsérő okirati, négy izben nyilvános megdicsérésben részesittetett. Őfelsége 1897. évben koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki e kiváló altisztet.

Marton Ferenc II. számu csendőrkerületbeli őrmester 20 éven felül,

Winter Antal törzsőrmester, a VII. számu csendőrkerület állományában, szintén 20 évet meghaladó,

Tóth Imre I. számu csendőrkerületbeli őrmester 22 évet meghaladó,

Beder József,

Kónya Sámuel I. számu csendőrkerületbeli őrmesterek 20 éven felüli, végül

Szabó Sándor IV. számu csendőrkerületbeli őrmester 22 éven át tanusitott mindig egyaránt kötelességhü, buzgó és igen eredményes szolgálataikért 1903. évben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesültek.

Hollósi Ignác őrmester, a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában. 1880 julius 13-án avattatott fel a cs. és kir. 48. gyalogezredhez, honnan 1883. évben lépett át a csendőrséghez. Egész szolgálati ideje alatt egyaránt lankadatlan ügybuzgósággal, kötelességhü odaadással és dicséretes munkássággal élt hivatásának s főképen mint 17 éven át a Galiciával határos szepesófalusi örs parancsnoka, nagy hasznára volt a közszolgálatnak azáltal is, hogy az onnan átjött tolvajszövetkezeteket ártalmatlanná tette s a gyakori határvillongásoknak erélyes fellépésü és értelmes intézkedéseivel elejét vette. Szolgálati ideje alatt 1762 bünügyet deritett ki, és 2287 törvénysértőt jelentett fel. 1903. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Flórián János II. oszt. törzsőrmester, a m. kir. V. számu csendőrkerület állományában. 1873. évben soroztatott be a cs. és kir. 51. gyalogezredhez, hol 1881. év végéig számvivő őrmesteri minőségben szolgált. Onnan közvetlenül lépett át a m. kir. II. számu csendőrkerülethez. Két éven át teljesitett közbiztonsági szolgálatot, majd — mint segédtiszti segédmunkás — a parancsnokság székhelyére, Szegedre helyezte-

tett. Hasonló minőségben 1884. évben Pozsonyba helyeztetett az V. számu kerülethez. Elöljárói iránt hüséget, a legfelsőbb szolgálat iránt lelkes ragaszkodást, egyáltalán ugy szolgálatban, mint azonkivül példás magatartást tanusitott, miből folyólag több izben részesült dicséretben. 1904. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Gudor István járásőrmester, a m. kir. III. számu csendőrkerületi állományában. 1874. évben avattatott fel a cs. és kir. 26. gyalogezredhez. Résztvett Bosznia-Hercegovina megszállásában. Azután hét évi tényleges szolgálat után, 1882 január 1-ével közvetlenül lépett át a csendőrséghez. Harminc évet meghaladóan teljesitett szolgálatot, melyből negyedszázadon át volt örsparancsnok. Legutóbb Nagyszalontán. Hosszu szolgálati ideje alatt példás minősitvénye, ügybuzgalma és a közbiztonsági szolgálatban elért eredményteljes müködése által tünt ki, számos súlyos beszámitás alá eső büncselekményt, mint hitvesgyilkosságot, rablást, többrendbeli rablógyilkosságot stb. deritve ki. Tiz évről beszerzett adatok szerint, mintegy 220 büntettest fogott el és 700-at jelentett fel. Örsének példás rendbentartása, az állomány kiegészitése körül kifejtett buzgalma, az oktatás s a legénység fegyelmezése terén tanusitott áldásos tényked̈ése, szakaszparancsnok-helyettesi minőségben kifejtett hasznos munkálkodásáért hat izben részesült dicséretben. Midőn pedig 30-ik szolgálati évét meghaladta, Ő felsége a koronás ezüst érdemkereszt legkegyelmesebb adományozásával jutalmazta derék csendőrét.

Barta Mór járásőrmester, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. A cs. és kir. 8. huszárezrednél tényleges szolgálatát betöltvén, 1883. évi január hó 9-ével lépett át a csendőrséghez, ahol 30 éven felül teljesitett értékes szolgálatot. Ezen derék altiszt hosszu szolgálati ideje alatt a legfelsőbb szolgálat követelményeinek fáradhatatlan buzgalommal tett eleget. Előljárói elismerését és bizalmát minden irányban birta. Kiváló és eredményteljes tevékenységeért öt izben lett megdicsérve. Őfelsége 1904. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Kovács Sándor II. oszt. törzsőrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. 1871. évi február hó 26-án avattatott fel a cs. és kir. 38. gyalogezredhez, honnan — mint őrmester — 1881. évi julius 23-án közvetlenül lépett át a csendőrséghez, ahol 1905. évben már 24 évet meghaladóan szolgált. Csapatszolgálata alatt — mint tiszthelyettes — részt vett Bosznia megszállásában s ez alkalommal öt ütközetben bátor, elszánt és hidegvérü magatartásával tünt ki. A közbiztonság terén négy és fél évig igen szép eredménnyel alkalmaztatott. Majd mint irodai szolgálatra kiválóan alkalmas, a kerületi segédtiszti irodában nyert beosztást. Őfelsége által 1904. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Bitai Tamás járásőrmester, a m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában. A cs. és kir. 50. gyalogezredtől három évi tényleges szolgálat után, 1881 október 24-én közvetlenül lépett át a csendőrséghez, hol 1905. évben már 24 éven át megszakitás nélkül szolgált. Egész szolgálata a szebbnél-szebb és dicséretreméltóbb cselekmények láncolata, melyek mind legszebb katonai erényekről, a szolgálat érdekében kifejtett kötelességtudás és önfeláldozásról tanuskodtak. A reábizott felügyeleti körletben, a közbiztonságot mindenkor zavartalanul tartotta fenn. 1904. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. A kilencszázas években Szászvároson volt örs- és járásparancsnok.

Marosi János őrmester 1883. évben lépett be a m. kir. csendőrséghez. 1904. évben bekövetkezett nyugdijaztatása alkalmával 21 éven át teljesitett kötelességhü, ügybuzgó és hosszas szolgálatáért a honvédelmi miniszter által dicsérő okirattal láttatott el.

Pakay István őrmester az I., később a VII. számu csendőrkerület állományában 20 évet,

Baczonyi György őrmester az I., később a VII. számu csendőrkerület állományában 23 évet,

Preisz János őrmester a VI. számu csendőrkerület állományában, 20 évet meghaladó csendőrségi szolgálatuk alatti eredményes és példás magatartásukért 1905. évben honvédelmi miniszter által okiratilag lettek kitüntetve.

Bodonyi Károly járásőrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. A cs. és kir. 62. számu gyalogezredben töltött három évi tényleges szolgálata után, 1880 február hó 7-én — mint tizedes — lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Különféle alkalmazásokban (örsparancsnok, segédoktató és szakaszparancsnok-helyettes) szolgálati kötelmeit példás buzgalommal, kiváló szakavatottsággal és oly eredményesen teljesitette, hogy három izben láttatott el dicsérő okirattal és két izben dicsértetett meg nyilvánosan. A csendőrség legjobb és leghasználhatóbb altisztjei közé sorozható, aki 1904. évben járásőrmesterré neveztetett ki. Őfelsége által pedig a koronás ezüst érdemkereszttel a legkegyelmesebben lett kitüntetve.

Kovács Kornél járásőrmester, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. 1877. évben avattatott fel a cs. és kir. 50. számu gyalogezredhez, honnan 1883. évben lépett át a csendőrséghez. Kötelmeit mindvégig törhetetlen hüséggel és odaadó buzgalommal teljesitette, kimagasló például szolgálván bajtársainak és alárendeltjeinek. Különösen a gyakorlati közbiztonsági szolgálat terén müködött kiváló eredménnyel, amennyiben 1905. évig bezárólag 1194 egyént fogott el és 2969 törvénysértőt jelentett fel az illetékes hatóságoknak. Érdemei elismeréseül három izben dicsértetett meg és 1904. év-

ben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki. A kilencszázas években örs- és járásparancsnok volt Deésen.

Nagy Sándor járásőrmester, homonnai örs- és járásparancsnok,

Kluzs József járásőrmester, kunhegyesi örs- és járásparancsnok,

Kovács Albert járásőrmester, breznóbányai örs- és járásparancsnok,

Palisovits János járásőrmester, kőszegi örs- és járásparancsnok,

G. Nagy István járásőrmester, magyarcsékei örs- és járásparancsnok,

Babcsák István járásőrmester, székesfehérvári örs- és járásparancsnok, 1904. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel a legkegyelmesebben tüntettettek ki.

Mind a hat altiszt a csendőrség szervezése idején lépett be a testületbe. Kiválóságukat az a közös jellemvonás dicséri, hogy évtizedekre terjedő szolgálati idejük alatt lankadást nem ismerő szorgalommal, kitartó ügybuzgalommal szentelték életüket az annyira terhes és fárasztó csendőrségi szolgálatnak, nagyban hozzájárulván az egészen fiatal intézmény megerősödéséhez.

G. Nagy járásőrmester 1909. évben csaknem 30 évi tényleges szolgálat után helyeztetett nyugállományba. Ez alkalommal a közbiztonság terén példás és soha nem szünő ügybuzgalmáért, szolgálati kötelmeinek minden időben hü és becsületes teljesitéséért, a jogrend szilárd biztositásáért és számos kiváló eredményt feltüntető müködéséért a m. kir. VIII. számu csendőrkerületi parancsnokság részéről okirati megdicsérésben is részesült. A kiváló csendőr igazi mintaképe volt.

Bartha József járásőrmester, lippai örs- és járásparancsnok,

Szilva György járásőrmester, magyaróvári örs- és járásparancsnok,

Pap Sándor járásőrmester, szentesi örs- és járásparancsnok,

Balogh Imre járásőrmester, pancsovai örs- és járásparancsnok, 1905. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel a legkegyelmesebben tüntettettek ki.

Mind a négy altiszt a testület azon kiváló tagjai közé sorolható, akik hosszu — több évtizedes — szolgálati idejük alatt mindenkor és minden tekintetben a legfényesebben megfeleltek a szolgálat követelményeinek. Egy kitünő csendőr és nyomozó közeg összes jó tulajdonságaival birván, a közbiztonsági szolgálat terén olyan eredményesen müködtek, hogy nemcsak az intézménynek biztositották a lakosság és a ható-

ságok becsülését, de saját személyükre is kiérdemelték azok teljes elismerését.

Borsányi István II. oszt. törzsőrmester, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában, 22 évet,

Gál Péter csendőr cts örsvezető, a m. kir. VII. számu csendőrkerület állományában, 21 évet,

Ágotha Albert járásőrmester, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában, 22 évet meghaladó csendőrségi szolgálatuk alatti példás magatartásukért 1905. évben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttattak el. Ágotha járásőrmester 1908. évben a koronás ezüst érdemkereszttel is ki lett Őfelsége legfelsőbb elhatározása alapján tüntetve.

Keresztesi Mihály járásőrmester, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában 22 évet,

Benkő József járásőrmester, a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában, 20 évet,

Ruzsbasán András őrmester, a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában, 23 évet.

Rácz István örsvezető cts őrmester, a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában, 20 évet,

Milován Mihály járásőrmester, a m. kir. IV. számu csendőrkerület állományában, 23 évet,

Hohol József járásőrmester, a m. kir. VII. számu csendőrkerület állományában, 21 évet meghaladó hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt tanusitott kötelességhü és példás magatartásukért 1905. évben kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal láttattak el.

Reckert János járásőrmester, nyitrai örs- és járásparancsnok,

Kibédi Sándor járásőrmester, porcsesd-verestoronyi örs- és járásparancsnok,

Lőrinczi Ferenc járásőrmester, szászsebesi örs- és járásparancsnok, mindhárom altiszt a csendőrség szervezése első éveiben kezdette meg a szolgálatát. A legfelsőbb szolgálat követelményeinek megalkuvást semmiben sem ismerő vasakarattal és eréllyel, kiváló szaktudással és ügyességgel tettek eleget. Mindegyike ezernél több bünesetet deritett fel, köztük számos igen bonyolult s főbenjáró büncselekményt, melyek kideritése alapos, találékony és leleményes nyomozásuknak volt tulajdonitható, minők az ugynevezett született nyomozó tehetségek neveihez füződnek. Hogy e sikerek láncolata nagyban növelte a magyar csendőrség iránti becsülést és tiszteletet, öregbitette hirnevét, az magától értetődő. Kiváló használhatóságukat jellemzi, hogy mindhárman járásőrmesterekké nevezettek ki (1904 május 1) és hogy Reckert nyolc izben, Kibedi két izben, a hadiéremmel biró Lőrinczi pedig hat izben lett okiratilag megdicsérve.

Őfelsége mindhárom altisztet 1905 november 17-én kelt

legfelsőbb elhatározásával a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

*

Szotyory Lajos tiszthelyettes. Született 1857 november 12-én Háromszék megye Lisznyó községében. Besoroztatott a cs. kir. 2. gyalogezredhez 1877 január 25-én. Mint szakaszvezető, 1882 november 26-án lépett át a m. kir. csendőrséghez és a brassói szárnyhoz osztatott be. Cimzetes örsvezetővé 1883 május hó 1-én lépett elő és mint örsparancsnok az ósánci örsöt vette át. Valóságos örsvezetővé 1884 május 1-én, cimzetes őrmesterré 1890 november 1-én, valóságos őrmesterré 1895 julius 1-én, járásőrmesterré 1904 május 1-én neveztetett ki.

Mint örsparancsnok az ósánci, szitabodzai, törcsvári, prázsmári, nagyborosnyói, hosszufalui és a brassói örsökön szolgált. Mint járásparancsnok Hosszufaluban müködött 1907-ig, ekkor helyeztetett Brassóba, mint segédoktató. Ebben a minőségben 1918-ig alkalmaztatott és akkor nyugdijba ment. 1920. évben ujból visszalépett a csendőrség tényleges szolgálatába és azóta Budapesten teljesit szolgálatot.

1906. évben a koronás ezüst érdemkereszttel és 1917. évben az *arany érdemkereszttel* lett kitüntetve Őfelsége által.

1885-ben nagyobb szabásu betörési lopás kideritéseért kerületi parancsnoki dicsérő okirattal, 1889-ben és 1892-ben számos közbiztonsági zavar kideritéseért kerületi dicsérő okirattal, 1905-ben a honvédelmi minisztertől kiváló szolgálataiért dicsérő okirattal, 1910-ben képviselőválasztás alkalmából felügyelőségi dicsérő okirattal, 1912-ben mint segédoktató, az oktatás és kiképzés terén elért kiváló eredményeiért kerületi dicsérő okirattal, 1925-ben, mint budapesti laktanyagondnok, a laktanya rendbentartásáért ugyancsak dicsérő okirattal lett ellátva.

Szotyory tiszthelyettes még az egészen régi, sőt a legrégibb gárda egyik tiszteletreméltó képviselője. Közel ötven esztendeje teljesit tényleges katonai és csendőrszolgálatot, mindenkor példaszerü hüséggel, megbizhatósággal, fáradhatlansággal és becsületességgel.

*

Wilhelm István járásőrmester, örs- és járásparancsnok Brassóban. Szintén a szervezés idején lépett be a csendőrséghez s itt évtizedeken át teljesitett értékes szolgálatot. Tevékenysége, a szolgálatban kifejtett kötelességtudása és önfeláldozása személyes bátorságról és rendkivüli éleslátással párosult határozottságról tanuskodik. Mindenesetre e jeles tulajdonságainak köszönhető annyi számos s köztük igen bonyolult, rejtélyes és súlyos büntett felderitése. Különös érdemeket szerzett magának azáltal is, hogy alárendeltjeit sohasem szünt meg lelkes, kötelességtudó csendőrökké nevelni és képezni. Tapintatos maga-

tartásával a polgári hatóságok becsülését s a lakosság tiszteletét és szeretetét vivta ki magának.

Wilheim járásőrmester öt izben részesült okirati elismerésben. Őfelsége legfelsőbb elhatározása alapján 1906. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntetett ki.

*

Kerekes János őrmester. A cs. és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség tényleges és tartalékállományában tizenkét évet szolgálván, 1882 julius 20-án avattatott fel a csendőrséghez, hol 23 évet hiven és becsülettel szolgálván, 1905 november hó 1-én helyeztetett nyugállományba. Hosszas szolgálata alatt eredménydús tevékenységet fejtett ki. Jellemzésül tevékenysége kimagasló esetei közül felemlithetők:

1884. évben Hejszén dühöngő tüzvész alkalmával bátor magatartást tanusitott, amikor is sulyos sérüléseket szenvedett;

1887. évben egy bonyolult rablást deritett ki ritka ügyességgel;

1888. évben egy huzamosabb időn át garázdálkodott rablós tolvajszövetkezetet tett ártalmatlanná, — ez évben fogott el két hirhedt vásári tolvajt is;

1898. évben Böszörményi Julianna nagyidai lakoson elkövetett gyilkosságot — habár a tettes a legnagyobb furfanggal és óvatossággal végezte ki és rejtette el áldozatát — meglepően helyes következtetéseken s leleményes kikérdezési módon alapuló nyomozásával deritette fel, aránylag igen rövid idő alatt;

1904. évben szakadatlanul tartó megfigyelés során keritette kézre a Nankó János vezetése alatt álló tolvajszövetkezetet, mely egy éven át tartotta rettegésben Vizsoly község lakosságát.

Szolgálati ideje alatt közel 100 büntettest fogott el és 1200 egyént jelentett fel.

Nyugállományba helyezésekor adományoztatott részére Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszt.

Oláh Mihály járásőrmester nagykikindai örs- és járásparancsnok. Katonai szolgálatát a cs. és kir. 3. huszárezrednél teljesitette. 1882 március 21-én lépett át a m. kir. csendőrséghez. Ezen derék altiszt hosszas szolgálata alatt kötelmeit mindig a legnagyobb odaadással és önfeláldozással, előljárói legteljesebb elismerésére teljesitette. Ennek fényes bizonysága az, hogy két izben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal, hat izben kerületi okirati és nyilvános megdicsérésben részesittetett. Az 1888., 1893. és 1895. években, hazánk déli részein bekövetkezett nagy áradások folyamán emeberfeletti munkával éjjel-nappal állott segitségére a lakosságnak. Rendkivül ügyes nyomozóképességéről győzte meg előljáróit és a hatóságokat. 1893 elején, mikor a dolovai templomban elkövetett vakmerő lopást és az azzal kapcsolatos bünjeleket fáradságos,

de azért igen eszélyes módon kideritette, 41 büntettest juttatott az igazságszolgáltatás kezére. 1906. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Bakos Ferenc járásőrmester, csacai örs- és járásparancsnok. 1880. évben avattatott fel a m. kir. 28. honvédzászlóaljhoz, honnan 1882 szeptember 4-én lépett át a csendőrséghez, hol 1904 május 1-vel járásőrmesterré neveztetett ki. 1885. évben Zsehi községben Urbán Ferencen ravasz furfanggal elkövetett orgyilkosságot, 1888-ban Izsa községben Kohn Sámuel nején és 15 éves unokáján elkövetett rablógyilkosságot deritette ki 16 napon át — megszakitás nélkül — folytatott nyomozás után. 1889-ben Bars-, Nyitra-, Komárom-, Hont- és Nógrád megyéket tisztitotta meg 42 napon át tartó fáradságos nyomozás során egy veszedelmes cigánybandától. 1884-ben Alsó-Szemevid községben dühöngött tüzvész továterjedését a legveszélyesebb ponton hősies bátorsággal akadályozta meg. Kikapott részek ezek e derék altiszt szép teljesitményeiből. Öt izben részesült dicséretben. 1906. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Sárosi László járásőrmester, ilosvai örs- és járásparancsnok. A m. kir. 5. honvédhuszárezredtől közvetlenül lépett át 1883 szeptember 1-én a csendőrséghez. Kiválósága volt a csendőr altiszti karnak. Becsvágyó, lelkiismeretes, kötelességtudó, bátor és önfeláldozó. Szolgálati tevékenysége kimagaslóbb tényeit a Csendőrségi Zsebkönyv 1907. évfolyama részletesen ismerteti. Ott olvasható egyik legértékesebb, vitéz és rendithetetlen bátorságra valló magatartása, melyet 1905 január hó 15-én a bilkei (Bereg megye) véres kimenetelü bióválasztáskor tanusitott. Amikor nyolc csendőrnek 800—900 főre rugó, egészen bepálinkázott, támadó és fanatizált tömeggel szemben, erélyes fellépésével, aránylag szük területen, közel négy órán át tartóztatta fel a kővel, léc- és karódarabokkal hajigáló tömeget s csak akkor lövetett a nép közé, amikor a tömegből egy lövés Menczel József örsvezetőt találta, egy elhajitott lécdarab pedig Sárosi jobbkezét sebesitette meg. A sajnálatos, elkerülhetetlen fegyverhasználat 12 ember azonnali halálát s számtalan sulyos és könnyü sérülést eredményezett. Sárosi járásőrmester Őfelsége által 1906. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki, hosszu és kötelességhü szolgálatai méltó elismeréseként.

Bognár Ferenc járásőrmester a cs. és kir. 12. gyalogezredtől 1884 december 6-án lépett át a csendőrséghez, amelynek egyik kiválóan derék altisztje lett. Eredményes szolgálataiért négy izben lett megdicsérve. 1906. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Nagy Miklós járásőrmester, marosvásárhelyi örs- és járásparancsnok 1885. évi január hó 13-án lépett át a honvédségtől a csendőrséghez. Kiválóan értékes és sikerdus tevékenysé-

gét a kiérdemelt négy dicséreten kivül az a tény bizonyitja a legjobban, hogy 1895. év óta 1905-ig 339 büntettest fogott el és 1266 törvénysértőt jelentett fel. 1904. év május 1-ével neveztetett ki járásőrmesterré. Őfelsége legmagasabb figyelmére méltatva e kitünően minősitett altiszt hosszu és kötelességhü szolgálatait, 1906. év augusztus 2-án a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Papp Miklós járásőrmester 22 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonság terén elért szép eredményeiért a II. számu csendőrkerületi parancsnokság által,

Molnár Ferenc törzsőrmester, 21 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, örsparancsnoki minőségben, a közbiztonság terén kifejtett tevékenységeért és szárnysegédmunkási minőségben tanusitott ügybuzgalmáért és példás magaviseleteért, a m. kir. VII. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal láttattak el.

Fellmer Henrik a m. kir. VI. és

Major János a m. kir. IV. számu csendőrkerületbeli törzsőrmesterek.

Előbbi a cs. kir. közös hadseregtől 1878 október hó 14-én lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Eleinte, mint örsparancsnok, szép eredménnyel müködött a közbiztonsági szolgálat terén. Pontos és megbizható munkája által csakhamar feltünvén előljáróinak, a szárnyirodában nyert alkalmaztatást. Mint szárnyszámvivő, 1907. évig már 18 éven át végzi hivatásszerü kötelmeit lelkiismeretes pontossággal, teljes odaadással és alapos szakismerettel. Két izben láttatott el dicsérő okirattal.

Major törzsőrmester a honvédség szabadságolt állományából 1881. évben lépett át a csendőrséghez, ahol, mint örsparancsnok, majd kerületi segédtiszti segédmunkás nagy pontossággal és mintaszerü szorgalommal teljesitette idegölő hivatását. Honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal is elláttatott. Mindkét altiszt 1907. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Szabó István járásőrmester a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. A cs. és kir. 50. gyalogezredtől 1883 május 1-én lépett át a m. kir. csendőrséghez. Hosszas szolgálati ideje alatt kifejtett kötelességtudásával, éleslátással párosult határozottságával, a közbiztonsági szolgálatnak céltudatos és erélyes irányitásával, vezetésével és kezelésével a müködési körletében állandóan igen jó közbiztonsági állapotokat tudott teremteni és fenntartani. Érdemeiért három izben lett dicsérő okirattal ellátva és kétszer pénzjutalomban részesitve. 1907. évben Őfelsége részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Jeskó István járásőrmester a m. kir. II. számu csendőr-

kerület állományában. A m. kir. honvédségtől 1883 augusztus hó 29-én lépett át a csendőrséghez. Önfeláldozásig menő kötelességhüségének és bátorságának, szivósságának, megbizhatóságának és erélyességének mindenkor tanubizonyságát szolgáltatta. Négy izben részesült megdicsérésben. 1907. évben részére Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszt adományoztatott.

Krecza János járásőrmester a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. A cs. és kir. 62. gyalogezredtől 1886 junius 7-én lépett át a csendőrséghez. Már mint fiatal csendőr, tanujelét adta fényes nyomozási képességének, csakhamar zseniális, elemző okosságával, következtetéseivel és találékonyságával valóban a nyomozások remekeit mutatta be, melyek révén az egész csendőrségnek elismert egyik legjobb nyomozó altisztjévé vált. Szinte meseszerü történetek keringtek a nép száján ügyességéről és elszánt bátorságáról. Nimbusszal övezték egyéniségét. A törvénytisztelő nép rajongott érte, a gonoszok rettegtek tőle. Talán páratlan a maga nemében az az eredmény, amelyet a közbiztonság terén elért. A már nem bizonyitható eseteket leszámitva, 1513 büntettest fogott el és 5491 törvénysértőt jelentett fel.

Három izben lett honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal kitüntetve. Őfelsége 1907. évben részére a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

Békefi Jakab I. osztályu törzsőrmester. Született 1858. évben Hejőszalonta községben (Borsod vármegye). Katonai szolgálatát a cs. kir. 14. huszárezrednél teljesitve, onnan 1881 augusztus hó 13-án lépett át — mint szakaszvezető — a m. kir. 1. számu csendőrparancsnoksághoz, hol 1883. évben örsvezetővé, 1890. évben őrmesterré, 1900. évben törzsőrmesterré lett kinevezve. 1887. évig közbiztonsági szolgálatot teljesitett a magyarpádéi és zsombolyai örsökön, majd a III. számu kerületnél örsparancsnokoskodott Balmazujvároson és Hajdunánáson. 1887. évben a budapesti mozgalmas szárny számviteli teendőinek vezetésével bizatott meg, mely alkalmazásban 1902 augusztus végéig müködött fáradhatlan buzgalommal. Azután a kerületi segédtisztséghez, később a számvivőséghez, majd a belügyminisztérium számvevőségéhez osztatott be. Kiváló szorgalommal, szigoru pontossággal és igen jó szaktudással teljesiti kötelmeit. Hasznos szolgálatai elismeréseül három izben részesült honvédelmi miniszteri és két izben kerületi dicsérő okirati elismerésben. 1907. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki, 1917. évben pedig részére az *arany érdemkeresztet* a legkegyelmesebben adományozta.

Rhein János járásőrmester, a m. kir. V. számu csendőrkerület állományában. 1882 szeptember hó 4-én három évi tényleges szolgálat után a cs. kir. közöshadseregtől lépett át

a csendőrség állományába. Kiváló altiszt volt, aki több évtizedes szolgálata alatt minden idejét, igyekezetét és tudását nemes hivatásának szentelte. Többszázra menő bünesetet deritett fel, köztük számos bonyolult és főbenjáró büncselekményt, melyeknek kideritése párját ritkitó, alapos szakértelem és leleményes nyomozási képességének volt tulajdonitható. Két izben lett okiratilag megdicsérve. Őfelsége e derék altiszt részére 1907. évben a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta. A kilencszázas években Balassagyarmaton volt örs- és járásparancsnok.

Nagy Géza járásőrmester, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában. 1885 március 2-án lépett át a m. kir. csendőrséghez, a cs. és kir. hadseregnél eltöltött háromévi tényleges szolgálata után. Igen értékes, kötelességtudásáról, erélyéről közismert tagja volt az intézménynek, aki közbiztonsági sikereivel nemcsak a lakosság és a polgári hatóságok osztatlan becsülését és tiszteletét, hanem előljárói teljes megelégedését és elismerését is birta. Alárendeltjei helyes vezetése, nevelése, oktatása és fegyelmezése, nemkülönben örsének és később járásának mintaszerü rendbentartása által is érdemeket szerzett magának. Igen hasznos és eredményes szolgálataiért három izben lett okiratilag megdicsérve. Őfelsége 1907. évben részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

A kilencszázas években Mezőkeresztesen (Bihar vármegye) volt örs- és járásparancsnok.

Csordás Ferenc járásőrmester, 1858. évben Zemplén vármegye Vajdácska községében született. 1880. évben avattatott fel a m. kir. 40. honvédzászlóaljhoz. A m. kir. 5. honvédhuszárezredhez vonulván be, másfélévi tényleges katonai szolgálat után 1883 szeptember 1-én lépett át a csendőrséghez. 1905. évben neveztetett ki járásőrmesterré. Kiváló müködését igen sok és szép eredmény dicséri.

Igy: 1884-ben a remetei erdőben Stinecz György famunkáson elkövetett rablógyilkosság tettesét deritette ki;

1888-ban Borsod vármegyében pusztitó árvizveszélynél a személy- és vagyonbiztonság fenntartásában fejtett ki nagy buzgalmat;

1891-ben Szabolcs vármegye Vajda községben hosszu időn át tervszerüen üzött betörések tetteseit tette ártalmatlanná; ugyanezen évben fegyveres csavargók garázdálkodását fékezte meg.

1892-ben egy hat, 1894-ben egy négy tagu igen veszélyes tolvajbandát semmisitett meg;

1897—98. évek folyamán lefolyt agrárszociális-mozgalmak lecsillapitása körül tevékenykedett igen szép eredménynyel, 1899. évben pedig ugyancsak Szabolcs vármegyében egy kóborcigánykaraván garázdálkodásának vetett véget.

Kiválóságáért tiz alkalommal dicsértetett meg. Őfelsége 1908. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

A kilencszázas években Nagykállóban volt örs- és járásparancsnok.

Kiefer Péter járásőrmester, Temes vármegye Nagybessenyő községében 1861. évben született. 1882. évben avattatott fel a cs. és kir. 61. gyalogezredhez. Innen lépett át — mint szakaszvezető — a m. kir. II. számu csendőrkerülethez, hol még 1907. évben is, de már mint járásőrmester szolgált Nagybecskereken.

Hosszu szolgálati ideje alatt számos szép és figyelemreméltó eredményt ért el. Igy 1893-ban a buziási örskörletben állitotta helyre a gyakori és nagyobbszabásu lopások által erősen megzavart közbiztonságot. Ugyanezen évben kiváló ügyességgel sikerült neki fellebbenteni azt a sürü fátyolt, amely már-már örökre eltakarta Gabrie Damaszkin magyarszékesi lakos gyilkosait az igazságszolgáltatás elől. 1894. évben megfelelő ügyességgel deritette ki az Endru Pálon elkövetett emberölést. 1895. évben egy öt tagból álló, felette veszélyes tolvajbandától szabaditotta meg a buziási örskörlet lakosságát stb.

Érdemei elismeréseül négyszer lett dicsérő okirattal kitüntetve. 1907. évben Őfelsége e derék altiszt részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Fazekas Lajos járásőrmester, született 1863. évben Putnokon. 1886. évben lépett át a cs. és kir. 25. gyalogezredtől a csendőrséghez. 1904. évben lett járásőrmester. Szolgálati ténykedéséhez a legnagyobb eredmények füződnek. Igen hasznos szolgálataiért öt izben dicsértetett meg. 1907. évben adományozta részére Őfelsége a koronás ezüst érdemkeresztet.

A kilenszázas években örs- és járásparancsnok volt Esztergomban.

Kardos Géza járásőrmester, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában. 1863. évben született Pécsen. 1883. évben soroztatott be a cs. és kir. 52. gyalogezredhez, honnan 1886. évben lépett át a csendőrséghez. 1904. évben neveztetett ki járásőrmesterré. Nyomozásai tulnyomó részben ritka ügyességéről, feltünő jó nyomozóképességéről, vaserélyéről és bátorságáról tanuskodnak. Tizenkét izben lett megdicsérve. Baranya vármegyében valóban fogalom volt a neve. Őfelsége 1907. évben részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Greminger Antal járásőrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. 1863. évben született Nagyváradon. 1881—1882. években a cs. és kir. 68. gyalogezredben szolgált. Mint őrmester, lépett át 1886. évben a csendőrséghez. 1904 május 1-ével neveztetett ki járásőrmesterré. Teljes szolgálati ideje alatt a közbiztonsági állapotok javitásán és meg-

szilárditásán fáradozott minden igyekezetével, tehetségével és tetterejével. Különféle alkalmazásban kötelmeit mindenkor példaszerüen teljesitette. 1907. évben bekövetkezett nyugállományba helyezése alkalmából Őfelsége e derék altiszt részére a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Rosenthal Ignác őrmester, a m. kir. V. számu csendőrkerület állományában. 1907. évben 24 évi csendőrségi kötelességhü szolgálataiért honvédelmi miniszteri dicsérő okirati elismerésben részesült.

Króner Mihály járásőrmester, nyárádszerdai örs- és járásparancsnok, 1907. évben 25 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt mindenkor tanusitott kiváló magatartásaért a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el.

Marosi György örsvezető, 24 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatti jó magaviselete, teljes megbizhatósága, rendkivüli kitartása és eredményes müködéseért 1907. évben a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság által dicsérő okirattal láttatott el.

Héjja Domokos járásőrmester, a m. kir. I. számu csendőrkerület állományában. Örs- és járásparancsnok volt Hosszuaszón. 1907. évben 22 évi csendőrségi szolgálata alatt tanusitott dicséretes müködéseért kerületi parancsnoksági okirati elismerésben részesittetett.

Bene Lajos m. kir. II. számu csendőrkerületbeli járásőrmester. A cs. és kir. közöshadseregben eltöltött három évi tényleges szolgálata után 1878 szeptember hó 1-én lépett át az erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Rendkivül sikerrel müködött a közbiztonság terén előljáróinak legteljesebb megelégedésére. 1907. évben Őfelsége legfelsőbb elhatározásával részére a koronás ezüst érdemkereszt a legkegyelmesebben adományoztatott.

Később Ujaradon volt örs- és járásparancsnok.

Baumholzer Dávid járásőrmester, a m. kir. VI. számu csendőrkerület állományában. A honvédségnél eltöltött tényleges szolgálat után 1884 december hó 1-én lépett át a m. kir. csendőrséghez. Kiváló müködését számos és szép eredmény bizonyitja. Őfelsége által részére 1907. évben — méltányolva hosszu és kötelességhü szolgálatát — a koronás ezüst érdemkereszt a legkegyelmesebben adományoztatott.

Kovács Bálint járásőrmester, a cs. és kir. hadseregben eltöltött háromévi tényleges csapatszolgálat után 1878 szeptember hó 1-én lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Rendkivüli sikerrel müködött a közbiztonság terén. Mint örs-, később mint járásparancsnok hivatásszerü kötelmeit mindenkor a legnagyobb odaadással és nagy buzgalommal végezte. Tevékenységének tere leginkább Hunyad és

Torontál vármegyékre terjedt ki. A kilencszázas években Petrozsényban volt járásparancsnok. Súlyos viszonyok között igen eredményesen teljesitette szolgálatát, mintaszerü rendet tartván saját és az alája rendelt örsökön. Több rendbeli dicséretben részesült. Őfelsége 1907. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Táborosi Sándor járásőrmester, a cs. és kir. hadseregben eltöltött háromévi tényleges szolgálat után 1885 szeptember hó 20-án lépett át a csendőrséghez. A m. kir. II. számu csendőrkerülethez nyerte beosztását. Igen derék és több izben megdicsérésben részesült tagja volt az intézménynek. A kilencvenes években Orovicabányán volt örs- és járásparancsnok. 1907. évben Őfelsége részére — érdemei elismeréseül — a koronás ezüst érdemkeresztet a legkegyelmesebben adományozta.

Schwarcz Mózes gazdászati tiszthelyettes. Született 1859 november 28-án Gáborján községben (Bihar vm.). 1878 október 1-én osztatott be a m. kir. 10. honvédzászlóaljhoz. Mint számvivő-őrmester, 1882 december 8-án lépett át próbaszolgálatra a csendőrséghez. Örsvezető cts őrmesterré 1884 március 1-én, őrmesterré 1890 julius 1-én, II. oszt. törzsőrmesterré 1900 november 1-én neveztetett ki. A próbaszolgálata után az első három évet, mint szárnyirodai segédmunkás töltötte el. 1885. évtől Szamosujváron, 1886-tól Nagyszebenben, 1888-tól Verestoronyon, 1890—1895. évig Fogarason örsparancsnok. Azután Kolozsvárra helyeztetett a kerület törzséhez, mint irodai segédmunkás. 1920. évben — saját kérelmére — 42 évi érdemteljes szolgálat után nyugállományba helyeztetett. 1921. évi szeptember 24-től, mint nyugállományu, tényleges szolgálatot teljesit, jelenleg a belügyminisztériumi számvevőség VI-b. osztályán, mint gazdászati tiszthelyettes.

Közel félszázados tényleges katonai és csendőri szolgálata alatt e kiváló altiszt két izben részesült kerületi parancsnoksági és egy izben honvédelmi miniszteri dicsérő okirati elismerésben. Őfelsége legmagasabb kegyével két izben tüntette ki, 1908. évben a koronás ezüst érdemkereszt, 1916. évben pedig az *arany érdemkereszt* legkegyelmesebb adományozásával.

Kovács Buna József m. kir. II. számu csendőrkerületbeli járásőrmester. Mint póttartalékos lépett át 1886 december havában a m. kir. csendőrséghez. 1889. évben cts örsvezetővé, 1891. évben örsvezetővé, 1895. évben cts őrmesterré, 1898. évben őrmesterré léptettetett elő; 1904. évben pedig járásőrmesterré neveztetett ki.

Hosszas szolgálata alatt számos szép eredményt ért el. Igy különösen kitünt 1891. évben Krassó-Szörény vármegyében garázdálkodó rablók üldözésekor, mely alkalommal, midőn a főcinkost, Pápai Mihályt, el akarta fogni, ez reálőtt s csak lélekjelenlétének köszönhette, hogy a lövést elháritotta

magáról s Pápait egy lövéssel ártalmatlanná tette. 1894. évben Baracsházán egy szövevényes hitvesgyilkosságot, 1893. évben pedig Knézen egy gyermekgyilkosságot deritett ki nehéz viszonyok között. Igen tevékeny részt vett az 1895. évben a Duna, Tisza és Temes folyók áradásakor az élet- és vagyonmentési munkálatoknál is.

Őfelsége 1907. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Temesváron volt örs- és járásparancsnok.

Baum József m. kir. IV. számu csendőrkerületbeli járásőrmester. A cs. és kir. közös hadseregtől 1881 október hó 7-én lépett át a m. kir. csendőrséghez. Hosszas szolgálata alatt lelkes ügybuzgalmának, kötelességtudásának és teljes megbizhatóságának mindenkor tanujelét adta. Őfelsége 1907. évben a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Schmidt Henrik járásőrmester, a m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában. 1860. évben Nákófalván született. A honvédlovasságnál töltött két évi tényleges szolgálata után, 1884 október 27-én közvetlenül lépett át a testületbe. Évek hosszu során át teljesitett szolgálatot az orosházai örsön. Szorgalmas, igen tevékeny, feltétlenül megbizható altiszt volt, aki több izben részesült dicsérő elismerésben. 1907. évben Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki.

Horovitz Sámuel törzsőrmester, a m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában. A cs. és kir. hadseregnél eltöltött három évi szolgálat után 1882 november 9-én lépett át a m. kir. csendőrséghez. Irodai alkalmazhatósága korán felismertetvén, már 1883. évben a nagyszebeni szárnynál teljesitett számvivői szollatot. A m. kir. I. számu kerülettől ugyanazon évben helyeztetett a IV. kerület miskolci szárnyához. Innen 1885. évben a kerületi segédtiszti irodába osztatott be segédmunkási minőségben. Előljáróinak évtizedeken át kötelességhü támasza volt. 1907. évben adományoztatott részére Őfelsége által a koronás ezüst érdemkereszt.

Spisák András őrmester, margittaszigeti örsparancsnok, a m. kir. VI. számu kerület állományában. 1908. évben huszonnyolc évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kiváló szorgalommal és odaadó buzgalommal teljesitett eredményes szolgálataiért honvédelmi miniszteri okirati megdicsérésben részesült.

Horváth Pál és

Kiss Károly járásőrmesterek, mindketten a m. kir. I., később a m. kir. VII. számu csendőrkerület állományában, előbbi 24, utóbbi 23 és fél évet meghaladó csendőrségi szolgálatuk alatt tanusitott példás magatartásukért és kiváló ügybuzgalmukért 1907. évben honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttattak el.

Bóné András járásőrmester 1907. évben 24 éven felüli

csendőrségi szolgálata alatt kifejtett eredményes müködéséért és alárendeltjeinek kiképzésében s a szolgálat előnyös irányitásában tanusitott kiváló tevékenységéért a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság által okirati megdicsérésben részesült.

Lukács Mihály gazdászati tiszthelyettes a belügyminisztérium számvevőségénél. Született 1863 március 27-én Háromszék vármegye Nyujtód községében. Felavattatott a cs. és kir. 2. gyalogezredhez 1883 október 1-én. Mint szakaszvezető 1886 október 4-én lépett át a csendőrséghez, beosztatván az I. számu kerülethez. Közbiztonsági szolgálatot 1894. évig teljesitett igen buzgón és kiváló eredménnyel. Örsparancsnoka volt a bélbori és a borszéki örsöknek. 1894. évben a brassói szárnyhoz osztatott be számvivőnek, majd a kolozsvári kerület törzséhez. Törzsőrmesterré 1900. évben lépett elő. Hosszu éveken át teljesitett kiváló szolgálataiért egy kerületi nyilvános, két kerületi dicsérő okirati és két izben honvédelmi miniszteri okirati elismerésben részesült. Nyugállományba 1919 október hó 1-én helyeztetett. Ujból ténylegesittetett 1922 november 1-én. Összes tényleges szolgálati ideje jelenleg 37 év.

Őfelsége két izben méltatta legmagasabb figyelmére e derék altisztet. 1912. évben a koronás ezüst érdemkeresztet, 1917. évben pedig az *arany érdemkeresztet* adományozta a részére.

Gothárd János és

Klein Gyula járásőrmesterek, előbbi örs- és járásparancsnok Sárkányon, huszonöt, illetve huszonnyolc évet meghaladóan a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredménydús magatartásukért, nagy szorgalommal és odaadással teljesitett munkásságukért, nemkülönben alárendeltjeik céltudatos és helyes vezetéséért 1909. évben a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által okirati elismerésben részesittettek.

Bagoly András járásőrmester, a m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában, örs- és járásparancsnok Alsóárpáson. A csendőrségnél 25 éven felüli szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és igen eredményes müködéséért 1909. évben honvédelmi miniszteri dicsérő elismerésben részesült.

Bóné András járásőrmester, örs- és járásparancsnok Magyarláposon. Huszonöt éven felüli csendőrségi szolgálata alatt tanusitott eredményes tevékenységéért, valamint a horgaspataki bányában a kincstár kárára, a bánya alkalmazottai által éveken át üzött érclopások tetteseinek körültekintő, hosszas nyomozás utáni leleplezése, elfogása, illetve azok egyrészének feljelentése által szerzett érdemeiért a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által 1908. évben okirati megdicsérésben részesült.

Marosi Fülöp járásőrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában, örs- és járásparancsnok Szakulon, 25 évet meghaladó,

Vidi János járásőrmester, a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában, 27 évet meghaladó,

Deák Lajos járásőrmester, ugyancsak a m. kir. III. számu csendőrkerület állományában, szintén 27 évet meghaladó időn át, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett, igen eredményes tevékenységükért és példás magatartásukért 1909. évben a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által okirati megdicsérésben részesittettek.

Kovács László törzsőrmester, a m. kir. II. számu csendőrkerület állományában. A cs. és kir. hadseregben eltöltött 9 évi tényleges szolgálat után 1881 julius 23-án lépett át a csendőrséghez. 1912. évben már 39 éven át szolgált hiven és becsülettel. Ezen — a legénységi állományban is csak elvétve előforduló — négy évtizedes szolgálati idő alatt hivatásszerü kötelmeit mindig a legteljesebb önfeláldozással, igen szép eredménnyel és előljárói teljes megelégedésére végezte. Érdemei elismeréséül három izben dicsértetett meg, 1904. évben pedig a koronás ezüst érdemkereszttel tüntettetett ki Őfelsége által. Különösen kitünt az 1878. évben Boszniában lezajlott hadjáratban, hol annak tartamára tiszthelyettessé neveztetett ki s mint ilyen öt ütközetben vett részt. Őfelsége 1911. évi április hó 10-én kelt legfelsőbb elhatározásával Kovács törzsőrmestert az *arany érdemkereszttel* a legkegyelmesebben kitüntetni méltóztatott. Részére a »Diszérem 40 évi hü szolgálatokért« a m. kir. honvédelmi miniszter által szintén kiutaltatott.

Tóth Imre m. kir. I. számu csendőrkerületbeli járásőrmester. A cs. és kir. 37. gyalogezredben teljesitett három évi csapatszolgálat után, mely idő alatt Bosznia-Hercegovina megszállásában is résztvett, 1880 november 17-én lépett át a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz. Teljes buzgalommal, nemes kitartással szentelte életét szép hivatásának, a közbiztonság terén elismerésreméltó tevékenységet fejtvén ki. Három izben láttatott el dicsérő okirattal. 1911. évben Őfelsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Ambrus József gazdászati tiszthelyettes. Született 1860 március hóban. 1880 március 15-én bevonult a cs. és kir. 62. sz. gyalogezredhez. 1881—82. években résztvett Bosznia- és Hercegovina megszállásában. 1883 október 31-én — mint őrvezető — lépett át a m. kir. I. számu csendőrkerületi parancsnokság állományába, hol megszakitás nélkül szolgált 1919 március hó végéig. Mint örsvezető a csákigorbói és csucsai örsök parancsnoka volt. 1902. évben a kerület törzséhez helyeztetett, mint irodai segédmunkás. Itt lett cimzetes és valóságos őrmester, 1900. évben pedig törzsőrmesterré neveztetett ki. Mint ilyen

1918 december végéig megszakitás nélkül a törzsirodában volt. Két kerületi és egy honvédelmi miniszteri dicsérő okirattal láttatott el. 1908 augusztus 12-én a koronás ezüst érdemkereszttel, 1916 szeptember 22-én pedig az *arany érdemkereszttel* lett Őfelsége által kitüntetve. Igen buzgó, lelkiismeretes és kötelességtudó, jellemes csendőraltiszt volt, kit előljárói pontosságáért és szakavatottságáért megbecsültek, alárendeltjei és bajtársai pedig megkülönböztetett módon tiszteltek. Disze volt a csendőraltisztikarnak.

BEFEJEZÉS.

1850. év január havában léptették először életbe hazánkban a csendőrség intézményét. A dátum, — amely ezt jelzi s amelyre ma visszatekinthetünk, valamint az uralkodói elhatározás akkori megnyilvánulási formája: a császári pátens — nekünk, magyaroknak, sokkal szomorubb emlékünk maradt, semhogy különös örömmel gondolhassunk vissza reá, mert célja az volt, hogy fegyveres erővel is védjen és erősitsen egy nálunk gyülöletes és a nemzetre megszégyenitő közigazgatási rendszert. Az a csendőrség, mely a fenti dátummal és császári paranccsal oktrojáltatott hazánkra, közvetlen utóda volt az Ausztriában — elsősorban a lombard-velencei tartományokban — felállitott csendőrezredeknek. A szabadságharc utáni években uralgó abszolutizmus alatt ennek a csendőrségnek nem is annyira a közbiztonsági szolgálat volt a hivatása, mint inkább a politikai kémszolgálat s igy éppen nem csodálható, ha a — nagyobbára csehekből álló — »pickelhaubniss« zsandárság gyülölt intézménnyé vált. Viszont a történelmi hüség szempontjából meg kell állapitanunk, hogy az 1850. évi császári pátens talán akaratlanul, de bizonyos magyar desiderátumot is teljesitett, mert hiszen már 1848 táján, sőt a forradalom előtt is többször hangzott el Magyarországon az az óhajtás, hogy szervezzenek országosan egy csapattestet, amely nem a betyárból lett pandur szilajságával és brutális önkényével, hanem bizonyos foku intelligenciával és belátással felszerelten ügyel az ország közbiztonságára. Ennek a vágynak megvalósitását tudvalevőleg a szabadságharc tolta ki és hiusitotta meg.

1867. évben — az alkotmányos korszak beálltával — az osztrák zsandárság Magyarországon állomásozó ezredei fel lettek oszlatva, csupán Erdélyben és a magyar szent korona országaihoz tartozó Horvát-Szlavonországban hagyatott meg az ottani csendőrség, mely Erdélyben a »cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnokság« elnevezést nyerte, mig a szorosan vett Magyarország területe az egyes vármegyék által megszervezett pandurság, illetve perzekutorság felügyelete alá került. Megállapitható tehát, hogy 1867 után is ugyanaz a csendőrség folytatódott, melyet a császári pátens rendelt s

amely német szolgálati nyelvvel továbbra is a közös hadügyminiszter rendelkezése alá helyeztetett.

Hazánkban a pandurság nem volt egészen új intézmény. A szabadságharc előtt is müködött már a megyékben hasonló polgárőrség. Történelmi adatok szerint pandur névvel először 1741. évben találkozunk, amidőn a Mária Terézia korában folyt harcokban portyázó (guerilla) szolgálatra egy pandurezred állittatott fel. Ezen ezred később az 53. ezredbe olvasztatott. Az alvidéken pedig több lett közülök rendőrökként alkalmazva. Ezekről maradt fenn a pandur elnevezés, amelyet a vármegyék perzekutorra változtattak át. Régi iratokban a csendbiztos »persecutor commissárius«-nak iratott és az ország több vidékén a nép a csendbiztost komiszárosnak, a pandurokat pedig perzekutoroknak nevezte. Tagadhatlan, hogy ezek között igen ügyes és helyes rendőri érzékkel birók is akadtak, kik közül később többen vétettek át a m. kir. csendőrséghez, hol évtizedeken keresztül értékes szolgálatokat teljesitettek.

1867—1881. évig ezek a kackiás, darutollas csendbiztosok és csendlegények látták el a közigazgatási járásokban a közbiztonsági szolgálatot, hiányzott azonban a rendszeres oktatásuk, a fegyelem és az egyetemleges vezetésük. Vármegyéink belügyeik között a rendészetet is csaknem minden felsőbb beavatkozás nélkül maguk intézték, minek következményeképpen ahány vármegyénk volt, annyi volt a számukra alkotott utasitás és ez is egyik oka volt a pandurintézmény korai halálának. Minden megye maga alkotta meg pandurjai szolgálati szabályzatát s a pandurok féltékenyen tartózkodtak attól, hogy adott esetekben a szomszéd vármegyék autonóm pandursága támogatását vegyék igénybe. Ilyen körülmények között nem csodálható, hogy sok helyen a bünözők és a rend hivatott őrei összejátszottak, az ország közbiztonsági állapotai rohamosan hanyatlottak, sőt egyes helyeken annyira elfajultak, hogy pl. az Alföldön idősb gróf Ráday Gedeon vezetése alatt életbe kellett léptetni a szegedi kormánybiztosságot, amely teljhatalmu jogkörével rövidesen relativ rendet is teremtett.

Az Erdélyben visszamaradt cs. kir. 10. számu országos csendőrparancsnokságot a *m. kir. kormány 1876 május 1-ével vette át* és mint »magyar királyi erdélyi csendőrségi parancsnokságot« helyezte a m. kir. honvédelmi miniszter legfőbb vezetése alá. Történelmileg meg kell tehát állapitanunk, hogy ez a dátum a magyar csendőrség megszületésének az ideje s megállapitható az is, hogy az ebből kifejlődött és az 1881. évi III. t.-c.-kel megszervezett mai csendőrségünk már nem tekinthető a Bach-korszakbeli csendőrintézmény folytatásának. Születési levele sem császári pátens, hanem megszavazott és szentesitett törvény.

A néptömeg ösztönében öntudatlanul még tovább élt a régi zsandárság keserü emléke. A nép nem felejt hamar s a

letelt tizennégy esztendő sem számitott. Az a nagy haladás azonban, melyet országunk közbiztonsága az 1881. évet követő években elért, rövidesen csendőrségünk felé forditotta a nép s a hivatalos Magyarország rokonszenvét s a gyökerében és lényegében más csendőrség csakhamar elismert, becsült intézményünkké vált, véghetetlen fontosságu és nélkülözhetetlen, szerves részévé az államhatalomnak.

Kiváló megszervezőjének: Török Ferenc táborszernagynak és a testület dicső emlékezetü uttörőinek egyéni kiválóságai a csendőri szakképzettség és katonai fegyelmezettség tekintetében — sőt még a hazafias és harcos erények dolgában is — a tökéletesség legmagasabb fokára emelték. A magvetők és uttörők a csendőrség minden tagját a férfiui, a hazafiui és csendőri erényeknek példaképeivé nevelték. Az intézmény ötvenéves multja bizonyitja, hogy az első csendőrtisztikar a nemzeti élet földjébe ültetett ifju intézményt szilárd és maradandó alapokra fektette, gyakorlatias szellemben kiválóan fegyelmezte a parancsnoklása alá helyezetteket s magát az intézményt — legszentebb kötelességként — magas polcra, európai nivóra emelte.

S midőn ezen emlékmüben lelki szemeink elé vonulnak a csendőrhivatásnak hü kultuszában élt elődök, mély hálával és tisztelettel adózhatunk emléküknek, mert valóban a mieink voltak, nekünk éltek, nekünk alkottak, életük, erkölcsük, munkásságuk aranyértéke itt maradt közkincsnek, amelyből ma is él az intézmény.

Nagy dologért, nagy eszmékért, nagy célokért és nagy nehézségekkel kellett küzdeniök, életük sem volt akadály-, ellenállás- és csalódásmentes, de ők nem pihentek, nem nyugodtak, éjt nappallá téve, serény és kitartó munkássággal dolgozva, legfőbb ambiciójukat az képezte, hogy az intézmény sorsát és jövőjét biztositsák. És tették ezt soviniszta hevülettel, nemes önzetlenséggel, elszántsággal, törhetlen kötelességérzettel, vasenergiával és szorgalommal.

A legnehezebb időkben — a szervezés, a magvetés, a megindulás idején és után — éltek ők, valamiből kellett nagyot és erőset alkotniok, élő valósággá tenni a gondolatot, hogy legyen egy olyan közbiztonsági intézménye hazánknak, mely munkakészségben, megbizhatóságban és jelentőségben mindenek fölött áll.

E halvány vázlatokban nem teljes korképet kivántam megfesteni, nem is tökéletes jellemrajzokat irni, csupán hátratekintve emlékezni. Emlékezni arról az időről, melyben csendőrségünk megszületett és felidézni azon férfiak emlékét, kik gondos lelkiismeretességgel és áldozatos hüséggel állottak őrt az intézmény bölcsőjénél s akiknek sohasem csüggedt lelke és szelleme örök mozgásban és el nem fáradó tevékenységben élt.

Soraik nagyon megritkultak. Vezéreké éppen ugy, mint a

közembereké. De a mag, amelyet Ők vetettek el, a vékony hajtások, amelyeket Ők ápolgattak, áldott gyümölcstermésbe érlelődtek. És végtelen nagy szerencséje országnak, intézménynek, hogy e derék férfiak olyan örökséget hagytak reánk, amely fényesen állotta ki a félszázados próbát.

Jól és helyesen cselekszenek az utódok, ha a történelembe — mint tükörbe — pillantva, megkisérlik életüket e nagy férfiak erényeihez mérni, mert ezzel nemcsak önmagukat tennék gazdagabbá, hanem előbbre vinnék az intézmény sorsát, amelyen ők — a kiváló elődök — kötelességeiket olyan hiven teljesitve, kitartóan s nagy szeretettel munkálkodtak.

TARTALOMJEGYZÉK

Oldal

Előszó gróf Bethlen István miniszterelnöktől 3
A szerző előszava 5
Bevezetés Szamosfalvi Panajott Sándor ny. altábornagytól 7
Az 1876—86. évek között szolgált tisztek életrajzai 29
Névjegyzéke azon tiszteknek, akik 1876—86. években mint legénységi állománybeliek kezdették meg szolgálatukat 235
Altisztek és csendőrök 241
Befejezés 364
Névmutató 369

NÉVMUTATÓ

TISZTEK:

A

Oldal

Adorján Lőrinc 172
Altorjay Imre 121
Angyal József 183

B

Babocsay Károly 158
Bágya Ferenc 199
Baksay Sándor 186
Balkay Árpád 188
Baló Rezső 68
Bándy Balázs 77
Báró Bánffy Károly 213
Báró (Blaskó) Gyula . . . 235
Bányay Albert 223
Bazsó János 153
Beck Gusztáv 46
Gróf Beckers Alfons . . . 106
Bencze Bálint 227
Binder Frigyes 235, 314
Bodó Sándor 235
Bogyay Vince 134
Borbás Béla 235
Borbély Ferenc 104
Boronkay Ákos 235
Buday Gyula 235
Burján Endre 236

C

Oldal

Czakó Barnabás 216
Császár János 64
Csató Ferenc 214
Csernitzky Ede 182
Cserszky Lajos 169

D

Deák Gergely 236
Demény Béla 190
Dienes Aurél 236
Dobos Gyula 184
Dzurányi Béla 145

E

Éderer Nándor 113
Edvy István 236
Ehmann István 175
Emerich Gottfried 213
Endrődy Géza 176
Enyetér Ferenc 125
Étsy Ferenc 79
Entresz Kornél 53

F

Fabritius János 236
Fényes Gyula 120
Fery Oszkár 199
Báró Földváry Lajos . . . 109

G

Oldal

Gál János 236
Gálfy Gyula 91
Gergely Ferenc 103
Göttman Bódog 69
Grozé Nicefor 50

H

Halamka Ferenc 236
Haller Béla 154
Hamburger Lajos 102
Hausenblasz Károly 86
Heim Arnold 145
Himmler Róbert 47
Holek László 177
Horváthy Albert 115

J

Jaszusch Ferenc 178

K

Kacsó Gábor 236
Kálló Antal 152
Kanyaró Pál 229
Kárpáthy Kamill 57
Keresztury Sándor 71
Kéry (Kratochwilla) Gyula . 236
Kintis István 225
Kisfaludy József 209
Kiss László 237
Klemm Jusztinián 97
Kocz Károly 96
Koreska Vilmos 167
Kosztka Pál 87
Kovács Béla 61
Kováts Ferenc 63
Kovássy Kálmán 139
Körner Károly 221
Kubáss Mihály 160
Kuhn Ottó 237

L

Laposán László 75
Láczay-Szabó Gyula 94
László Albert 131
Lázár Sándor 237
Lex János 52
Lénárd Pál 144
Longhy István 223
Loránth Dénes 232
Losdorfer Ferenc 124
Lukács Mózes 48
Lukács Zsigmond 237

M

Oldal

Maár Levente 175
Marsó György 149
Marsó Lőrinc 139
Matéka János 237
Matolcsi Károly 202
Matékovics Lajos 170
Misnay Jenő 197
Missuray János 104
Morgenbesser Konrád . . . 173
Móricz György 232
Muskó Pál 205

N

Nagy Gábor 128
Nagy Gyula 92
Nádas Oszkár 214
Nemesszeghy László 192
Neugeboren Gusztáv 40

O

Oláh Ödön 203
Orbán István 237

P

Palágyi Kálmán 210
Panajoth József 127
Panajott Sándor 80
Pap Arthur 164
Papp Mihály 111
Pászthory Dénes 119
Patay András 108
Peér Mátyás 162
Pilisy Jenő 220
Polyánszky Dénes 140
Preidt Gábor 237, 341

R

Rákóczy Miklós 58
Rákosi Ferenc 66
Reinle Gábor 156
Reschner Dániel 146
Rómay Béla 238
Rusz Illés 60

S—Sz

Tordai Sándor László . . . 238
Saymann József 95
Schachovszky Gusztáv . . . 238
Schatz Lajos 35
Schwarzleitner Hugó . . . 135
Sárközy Kázmér 174
Sárpy György 190

Oldal

Serédy Géza 180
Sieber István 148
Solcz Boldizsár 188
Soltész Izidor 179
Soós János 229
Sönser Nándor 44
Spalla Aurél 238
Stesser György 72
Stingly Zsigmond 206
Stolzenberg János 196
Suba Lajos 238
Sugár Miklós 112
Szabó József 136
Szalay Béla 185
Nemes Szányi Árpád 238
Szászvárosi István 239
Szathmáry József 230
Szelestey Károly 117
Szentmihályi Lajos 138
Szepesi Gábor 207
Szilágyi Bertalan 116
Szilágyi Gergely 226
Szilágyi Ödön 150
Szontagh Gusztáv 123
Szőcs Mihály 100
Szőts András 158
Szücs János 217

T

Tisóczky László 38
Török Ferenc 31
Török Sándor 217
Tyll László 141
Tyrman József 218

U

Újhegyi Béla 55
Ujváry Mihály 202

V—W

Vályi Kálmán 187
Várady Ede 211
Várhegyi Lajos 42
Varjassy József 133
Báró Vécsey Béla 225
Wenninger József 89
Windisch Károly 84

Z—Zs

Ziegler Károly 165
Zgorszky László 163
Zolnay Béla 232

ALTISZTEK ÉS CSENDŐRÖK

A

Oldal

Agezony József 302
Albert Dávid 289
Ambrus József 305, 362
András József 288
Andrássi Miklós 319
Andrei György 300
Angyal Mátyás 280
Astilián Simon 324
Ábrahám Balázs 294
Ágotha Albert 350
Ágotha Gergely 282
Álgya József 269

B

Babcsák István 349
Baczoni György 348
Bacsó Gyula 283
Badics László 286
Bagoly András 361
Bakos Ferenc 353
Baláss Lajos 280
Balikó Sándor 262, 315
Balla Albert 283
Baló Rezső 277
Balogh Dénes 295
Balogh Gáspár 258
Balogh Imre 349
Balogh Mihály 326
Barabás Ignác 334
Barach Antal 303
Barta Mór 347
Bartha István 298
Bartha József 349
Bartha Sándor 303
Bartók János 266
Bartolomeus Ferdinánd . . . 288
Batyala János 321
Bauer Antal 279
Bauer Ferenc 266
Baum József 360
Baumholzer Dávid 358
Bágya Árpád 300
Bálint László 294
Bányay Albert 266
Beder József 346
Bene Elek 289
Benc Lajos 358
Benedek Ferenc 258
Benedek János 286
Benkő József 350
Bercsényi András . . . 276, 285
Bereczki István 266

Oldal

Bernschütz József . . . 278, 311
Berzán Dániel 288
Beznák Géza 286
Béder Mózes 290
Békefi Jakab 355
Béres József 284
Bidó János 267
Birnstingel Gusztáv 276
Biró Ferenc 262, 288
Biró József 262
Biró Márton 295
Biró Péter 275
Bitai Tamás 348
Blegye László 313
Bodonyi Károly 348
Bognár Ferenc 353
Bognár János 270
Bohár Mihály 329
Bohn János 339
Bokor György 289
Bokor Miklós 331
Bóné András 360, 361
Borbély István 311
Bordás Lázár 343
Bors Ádám 288
Borsányi István 350
Bősz Károly 257
Böszörményi Barabás . . . 289
Botta Joachim 262
Braczinyák György 290
Brázai János 267
Brüss János 290
Buchholzer György 284
Budai János 299
Burdea László 334
Buzás István 289

C

Csák Ferenc 289
Cseke István 289
Csibi Tamás 280
Csility Miksa 286
Csipkó Mihály 289
Csizmadia János 307
Csizmadia Péter 289
Csoma Sámuel 323
Csomor József 283
Csonka Ferenc 286
Csordás Ferenc 356
Csorja Barnabás 262
Corja Zsigmond 271
Csőke Mihály 303
Csuka János 290
Csungán Miklós 284
Czimbalmos József 300
Cziriák Mihály 261

D

Oldal

Dajka Alajos 271
Dann Simon 281
Dancs Miklós 284
Deák Lajos 362
Deák Mihály 275
Deák Sándor 290
Debreczeni Sándor 293
Demeter Dániel 284
Demeter Ferenc 339
Demeter Sándor 275
Dimitrievics Damján . . . 267
Dinka István . . . 263, 321
Dogár Gergely 284
Donáth András . . . 284, 295
Doró Mihály 301
Drencsényi János 283
Dudás József 271
Dudinszky János 271

E

Egyed József 328
Ehrmann Mátyás 337
Eisel József 289
Elekes Albert 295
Erdei Lajos 258
Erdélyi József 289
Erdélyi Sándor 327

F

Fallier Ferenc 276
Farkas József 282
Fazekas István 288
Fazekas Lajos 357
Fábri János 267
Fejes János 296
Fejér Béla 316
Fejér János 284
Fekete András 263, 284
Fekete János 276
Fellner Henrik 354
Ferencz Dénes 271
Ferenczi József 289
Ferkó József 283
Fleischer Farkas 263
Flinta János 298
Flórián János 346
Fodor Árpád 284
Fodor Fülöp 341
Fogas Gergely 282
Földes Samu 289, 301
Francz János 271, 283
Frischauf József 267
Fritsch György 267
Fucsik Márton 267
Fülöp István 295

G

Oldal

Gaál József 295
Gaál Kálmán 283
Gaáli Gyula 303
Gantner Gáspár 289
Gausz István 267
Gábriel Alajos 325
Gál Mózes 288
Gál Péter 350
Gergelyfy Gergely 271
Gerschoffer József 258
Gidró Mihály 291, 297
Gilyén Albert 307
Gitza János 277, 284
Glacz Károly 263
Glantz Rudolf 290
Godor Lőrinc 288
Gold József 286
Goldhammer Ede . . . 294, 337
Gothárd János 361
Görg Ede 257
Götz János 271
Grauer György 295
Grecu Máté 264
Greminger Antal 357
Griflik József 285
Grigercsik Géza 275
Gross Frigyes 315
Grosz István 264
Grosz Mihály 295
Grozea Sándor 309
Gudor István 347
Gurz László 284
Gusbeth János 272
Gusbeth Márton 298
Günther Frigyes 280
Győre Ferenc 311
Győrffy Károly 271
Győrfi József 298
György Pál 270
Györgyjakab Ferenc 272

H

Hajdu Gábor 295, 341
Hajdu József 281, 284
Hambach Ernő 322
Hatosz Miklós 262
Hayn János 345
Hefner Jakab 318
Herbert András . . . 264, 296
Heténvi Dávid 287
Hevesi Béla 341
Héjja Domokos 358
Hinczel Mihály 340
Hoffmann Dénes 289
Hoffmann Kristóf 344
Hohol József 350
Hollósi Ignác 346
Holzer Ferenc 281
Horovitz Sámuel . . . 275, 360
Horvát Kálmán 311
Horváth Bálint 267
Horváth Benedek 287
Horváth Mihály 286
Horváth Pál 360
Hoss János 258
Huber Ferenc 321
Hubert Gyula 325
Hudák János 345
Hudi József 282
Hunyadi Sándor 338
Huszár Kristóf 275, 289
Huszár Mátyás 295
Hyszek Ferenc 257

I

Illés Gyula 290
Imhoff György 302
Imre István 295
Izsák József 282
Izsák Márton 288

J

Jakab Elek 298
Jakócs Sámuel 342
Jancsek Géza 258
Janó József 294
Janszky József 339
Jávor János 296
Jäger Pál 267
Jencsa György 328
Jeskó István 354
Jezsavits Pál 290
Jobbágy Zsigmond 286
Józsi István 325

K

Kacsó István 298
Kad Miklós 270
Kalucz Lázár 276
Kapcsó Pál 285
Kardos Géza 311, 357
Kassai István 289
Kaufmesz Mihály 330
Kazsimir József 289
Kádár Lajos 276
Károlyi Pál 298
Kekezovich Gyula 309
Kelemen János 277
Kelp János 284
Kenézi Sándor 294
Kerekes János 351

Oldal

Keresztes János 272
Keresztesi Mihály 350
Keresztély Mózes 317
Kibédi Sándor 350
Kiefer Péter 357
Kieltsch Mihály 278
Kincses Árpád 283
Király Miklós 268
Kiss Gergely 316
Kiss Illés Lajos . . . 295, 301
Kiss János 289
Kiss József 272, 337
Kiss Károly 339, 360
Kita János 283
Klaumitz Frigyes 268
Klein Gyula 288, 361
Klein Mór 286
Klep János 264
Kluzs József 349
Kollár Sándor 276
Koloszár József 323
Kolumbán Lukács 272
Kondrik János 298
Kónya Károly 289
Kónya Sámuel 346
Koronkai Gyula 288
Kósa Mihály 281
Kovács Albert 349
Kovács Bálint 358
Kovács Buna József 359
Kovács Gergely 330
Kovács György 284, 322
Kovács János 311, 338
Kovács József 294
Kovács Kornél 348
Kovács Lajos 264
Kovács Mihály 298
Kovács László 362
Kovács Sándor 347
Kovácsi Géza 281
Körmöczi István 258
Köteles István 294
Kővári Ferenc 298
Kövér István 305
Kracsun Dávid 268
Kraft János 264
Kramarik Ferenc 289
Kraul József 294
Krecza János 355
Kreczu Tódor 268
Kreibich János 285
Krimpián Vazul 342
Kristóf Lajos 275
Króner Mihály 358
Krupa Béla 275
Kruzlics Pál 294
Kunery József 305
Kucsera József 285
Kustos István 311

Oldal

Kusza István 312
Kurucz Miklós 309
Kütsán Vince 282

L

Lachner Albert 284
Lavenka János 303
László József 282, 291
Lázár Gábor 305
Lázár Tivadar 320
Lex Antal 282
Lollok Lajos 272
Loránth Dénes 282
Löfy Gyula 276
Lőrinczi Ferenc 350
Lukács József 284
Lukács Mihály 361
Lupás Demeter 289

M

Maczek János 274
Madarász János 311
Magyari András 343
Major Dániel 289
Major János 311, 354
Malonyai Pál 302
Mangra Pál 289
Marcián Gyula 284
Marcinó Mihály 272
Marcsa Dániel 310
Margincán János 272, 277
Margitai Sándor 296
Marold István 264
Maron István 302
Marosán Simon 288
Marosi Fülöp 362
Marosi György 358
Marosi János 348
Maróthi Ferenc 298
Marschall Frigyes 282
Matonák Ádám 290
Matschek István 344
Maurovics Gábor 304
Mautsch Gusztáv 286
Mayer Flóris 264, 308
Mánay László 289
Márk Száva 296
Márton Ferenc 346
Márton József 298
Mátyás Péter 290
Mentsik Nándor 275
Mezei Dániel 264, 295
Mészáros Károly 270
Mihályfalvi Ignác 289
Miholics István 298
Miklós András 344
Miklós Péter 320

Oldal

Milován Mihály 350
Mircse Ferenc 298
Mischenbach Konrád . . . 268
Mislei György 290
Mitrofán Péter 295
Módi János 285, 290
Moldován Tivadar 327
Moldován Tódor 296
Moldvai Mihály 273
Molnár Albert 284
Molnár Antal 289
Molnár Ferenc 354
Molnár György 286
Molnár Győző 285
Molnár István 311
Moncz Sándor 299
Moschner József . . . 281, 284
Moser József 326
Mosin János 276
Mrákovics Gábor . . . 302, 340
Mucsi István 289
Muntyán Kosztán 285
Müller János . . . 285, 288, 334
Müller Lajos 290
Müller Mihály 265
Müller Nándor 289

N

Nagel József 281
Nagy András 282, 320
Nagy Antal 274
Nagy Domokos . . . 284, 288
Nagy Elek 289
Nagy Ferenc 299
Nagy Géza 356
Nagy György 335
Nagy István . . . 285, 291, 349
Nagy János 270, 302
Nagy József 294
Nagy László 270
Nagy Mihály Lajos 329
Nagy Miklós 353
Nagy Mózes 294, 302
Nagy Samu 275, 276
Bikfalvi Nagy Sándor . . . 314
Nagy Sándor . . . 285, 314, 349
Nászádos Antal 268
Nehazik Ferenc 285
Nemes Sándor 274
Nemesszeghy Kálmán . . . 283
Nemetsek János 317
Neszmirák Gyula 289
Neumer Mihály 288
Németh Gábor 339
Németh József 258, 343
Nyisztor György 303
Noé Mátyás 334
Nózner Vilmos 288

O

Oldal

Oláh Mihály 351
Opris (Kiss) Gergely . . . 294
Orbán András 290
Orbán Elek 268
Orbán Sándor 335
Ormos Endre 311
Őszi Rezső 339
Őszi Rudolf 286

P

Pack Mihály 320
Pakay István . . . 303, 307, 348
Palágyi Kálmán 276
Palsovits János 349
Pankotai Pál 286
Pap Miklós 354
Pap Sándor . . . 268, 277, 349
Papp József 270
Parragh Imre 311
Pauer Frigyes 324
Pál Dániel 259
Pál Ignác 344
Pál János 286
Pesti Károly 294
Petrzilka Vilmos 257
Petró István 290
Péter Ábrahám 286
Péter Ferenc 294
Péter Mihály 281
Pilisy Jenő 275
Pintér József 258
Plaveczky Ármin 289
Polacsek Pál 290
Polgár János 285
Popiczka Kelemen 342
Popovits Pál 276
Postás Károly 289, 294
Porzsolt József 285
Preidt Mihály 277
Preisz János 348
Prekup Demeter 281
Preiner Antal 265
Priánszky István 299
Prohászka Ferenc 268

R

Rab András 281
Raduly József 295, 326
Rafuly András 268
Rajcsi György 286
Ratkovszky István 314
Rácz Flórián 280
Rácz István 350
Rácz József 289
Rápsó József 285
Reckert János 350

Oldal

Reider Lénárt 265
Reiner Lipót 309
Répási Mihály 274, 294
Rotár János 275
Richter Antal 288
Ringer Alajos 333
Rohn János 306
Romasán Vazul 330
Rosenauer Péter 335
Rosenthal Ignác 358
Restauscher Mihály 313
Roszinecz Márton 286
Rotár János 275
Rusz János 343
Rusz Péter 295
Ruzsbasán András 350

S—Sz

Salamon Antal 257
Sallay Gábor 294
Sander Vilmos 276
Sarus György 294
Sándor János 282
Sárosy László 353
Schöffer Jakab 336
Scherer András 273
Schied Frigyes 284
Schmidt Henrik 360
Schneller József 307
Schnörrer Károly . . 294, 304
Schrédl Károly 333
Schuszter Márton 300
Schwarz Dávid 290
Schwarz István 265
Schwarz Mózes 359
Schweiger Ágoston 276
Simóka Jakab 298
Simon Mihály 288
Singer Ferenc 281
Singer Jakab 282
Sinkó Péter 285
Sipos Ferenc 257
Sipos Gábor 299
Sir János 273
Sivaita Zákor 273
Somogyi Lajos 345
Soós Ferenc 320
Soós Ignác 285, 292
Soós János 270
Soós József 322
Soós Márton 266
Spisák András 360
Spitzkopf János 266
Stancz György 317
Stegesián Zákor 273
Steinesz Károly 273
Steininger János 295
Sterk Béla 311

Oldal

Szabados András 295
Szabó György 296
Szabó István 354
Szabó János 294, 320
Szabó Lajos 294
Szabó Péter 270, 320
Szabó Sámuel 288
Szabó Sándor 311, 346
Szabó Tamás 281
Szabó Zsigmond 297
Szamosi László 312
Szandovits Jakab 260
Szapor Sándor 276, 289
Szántó István 292
Szártory Jenő 282, 332
Szász Ferenc 288
Szász Mihály 268
Szegedy József 269
Szentpétery Sándor 340
Szert Mihály 293
Szigethy Gábor 274
Szigethy György 329
Szilágyi Ferenc 295
Szilágyi József 265, 285
Szilva György 349
Szilvási Bukor 265
Szitár Mihály 317
Szoki László 296
Szombath József . . . 286, 309
Szotyorý Lajos 351
Szotyory Mihály 316
Szőcs Mihály 334
Szöcs Sándor 269
Szücs János . . . 261, 275, 311

T

Takács József 269
Tarnyik Mihály 274
Tarr Sándor 274
Táborosi Sándor 359
Tályai István 302
Tellmann György 274
Tenzer Flóris 262
Ternauer Antal 302
Teutschländer Hugó 330
Thal János 281
Thalgott Mihály . . . 266, 284
Thomas Adolf 297
Timár János 287
Titera János 336
Tollár János 276
Tolna János 299
Tomalik János 269
Tonhauser Péter 294
Tóth Dezső 289
Tóth Imre 346, 362
Tóth József 289
Tóth Péter 286

Oldal

Tőkés György 270
Trutza János 274
Turi György 311
Turk Dániel 281
Turzay János 269

U

Uger István 282
Uhlirz József 266
Urge Ferenc 311
Urögdy László 266

V—W

Varga Ferenc 286
Varga Lajos 276
Varga Vince 287
Vákán Mihály 266
Várady János 275
Váradi József 270
Várhegyi Márton 313
Verner Antal 302
Vida Sándor 302
Vidi János 362
Vikos György 294

Oldal

Viola József 275
Viola Márton 328
Virág György 331
Vlád Mihály 288
Vogel József 285
Vojnits Aladár 292
Vona József 332
Vörös István 311
Wasserer Róbert 327
Wágner János 314
Weither Mihály 332
West András 266
Wetzl János 302
Widischer Adolf 323
Wiederkehr Márkus 282
Wilhelm István 351
Winter Antal 346
Wolf Lőrinc 269

Z

Zammer György 297
Zeffer Miklós 301
Ziegler András 285
Ziegler György 270
Zsótér Károly 282

Dr. Preszly Lóránd művei:

A m. kir. csendőrség története. Ez az egyetlen könyv, amely részletesen tárgyalja az 1881: III. t.-c.-kel Magyarország egész területére megszervezett csendőrségünk szervezése körülményeit, fejlődése történetét, kiterjeszkedve a csendőrség eredetére is. Megismerjük e könyvből a pompás intézmény szervezetét, alá- és mellérendeltségét, szolgálati teendőit, szerepét és hivatását állami és társadalmi életünkben. Az idő, amelyet felölel, 1881—1918. Megjelent 1920. évben 142 lapoldalon, 23 képpel, 8 táblázatos melléklettel, 2 térképpel és 20 kimutatással.

Kiadta a Budapesti Hirlap sajtóvállalat nyomásában a „Honvédelem" cimü katonai szaklap.

Ötödik ezer **Ára füzve:** 4 P 80 f

A nemzeti társadalom alapkérdései. Négy értekezés a nemzeti társadalom alapvető, fontos és időszerű kérdéseiről szociológiai és filozófiai alapon. Megjelent 1926. évben 93 lapoldalon.

Kiadta a „Honvédelem" katonai szaklap.

Második ezer **Ára füzve:** 1 P 60 f

A csendőrség uttörői.

Harmadik ezer **Ára kötve:** 12 P

Sajtó alá rendezve:
A m. kir. erdélyi csendőrség (1876—1881)
Bünügyi lélektan.